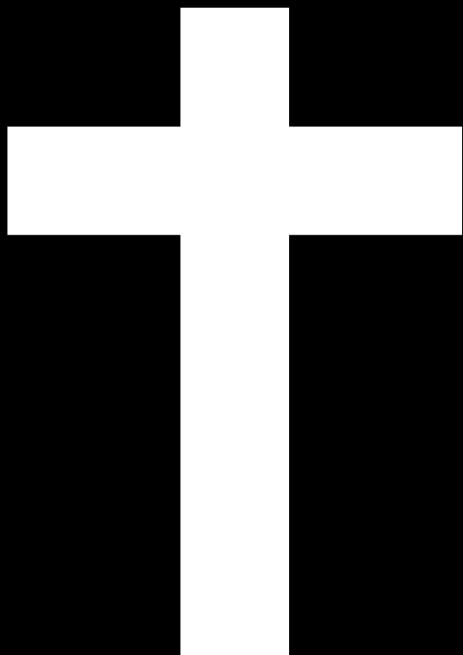

Êhwati Gali

Portions of the Holy Bible in the Yalë language of Papua New
Guinea

Êhwati Gali

Portions of the Holy Bible in the Yalë language of Papua New Guinea Buk Baibel long tokples Yalë long Niugini

copyright © 2022 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yalë (Yale)

CC BY-SA required by use of Sweet Publishing CC BY-SA licensed illustrations in the printed edition.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word.
See Revelation 22:18-19.

2023-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 13 Dec 2023

4a4fca1d-2276-53e5-95b2-a315846297c3

Contents

Jenesis	1
Mak	21
Luk	56
Aposel	116
Filipai	176
1 Tesalonaika	183
Jems	189

Jenesis Josepbë anebo gali

37; 39–50
Josepbë anebo gali

37

37; 39–50

Josep bolijahani bume tēbojiwa lamotlola

¹⁻² Jekop na bubë nübalebë anebo gali melégébetëme lalèle. Jekop Kenan life mëta mana tafa tle. Étani bolijaya kë life mëta tafa tle. Na Jekopbë nëba Josep, bu falake ho, na bu 17 tlibutu këniji watle. Na këbë hona bolijahanina bolijayabë sipsip klelina mëmë klelina li li ona mëta mëtléwagukefëma. Na Bilha na Silpa bu Jekopbë fli one. Na kë tlemalë one bu Josep bolijahanibë botamenino. Na Josep bolijayame gali tujuwelikefle, “Afani sipsip kleli mëglëma sle hana mla.”

³ Na Jekop, bubë li weniji Israel, bu hoti tafa téglena, bubë mëse Josepme mana fata totle. Na bume tako tole këme tletle na kwe bubë fli bowenenime tokwëfo tolewa latletëme. Na bu ého lalemu susu totle na Josepme tlële. ⁴ Na Josepbë bolijahani bolijayabë lowene hwi motlotla na bu melowene mëtla, “Aya Josepme fwa feilawa sle lotlefe na kwe seme mesle hana lëtana.” Na këme négeme bu Josepme tēbojiwamu këme mëtletla na bu Josepme lale lale gali hana motlola.

⁵⁻⁷ Na Josep nimitelë hwi tle na bolijahanime gali tlome, “Bo nimitelë gali tē nëtatëyo. Sebo nuju mago wesibi kë lalei notomabë na kwe bobë witi hi wesibi leitabo lahujuwa mële na sobobë witi hi wesibi leitabo bobëme lasabuwa motome, na bobëme labubusuwa mëtletëme, eso home fene bubusu mëtletle.” Na bu kë nimitelë gali yafe aholokwane mëtla na bu Josepme tēbojiwamu mëtletla.

⁸ Na bolijahani gali motlola, “Ju melowene lalene? Sebobë eso ho tafa naegletënamene?” Na kë nimitelë gali aholokwane motlola, na bu këme enisusu mëtletla.

⁹ Na tokwafe Josep li nimitelë hwi tle. Na bolijahanime ita tē tëtatëme. Bu megali tlome, “Bo li nimitelë mehwì nelë. Na bo klijina, yemena, sigetobana we ita jwa këniji mehwì nanolomë. Na bome bubusu mëletenë.”

¹⁰ Na bu kë nimitelë gali bolijayame mata tē tëtatle. Na bolijaya tako wame metlole na gali tlome, “Kë habëtabo nimitelë gali tē etolene? Ju melowene lalene? Sebo bitana blijaharinona sëkefo miti bubusu nanëgletëyomene?” ¹¹ Na Josep bolijahani bume tēbojiwa motlola na bume tēbo lowene fa mëtëtatla. Kwe bolijaya kë nimitelë gali mana lowene tokoukefëtle.

Ismael enëne Josepme Isip lifewa mëtélula

¹² Tokwafe Josep bolijahani Sekem lifewa mititiya, bolijayabë sipsip kleli mëgléwagukefëma namëglame. ¹³ Na Jekop Josepme gali tlome, “Ju walowene eletëme. Blijahani sipsip kleli Sekem life li mëta kë mëlëma. Bo jume bu belë jine nëgelékakëme.” Na Josep gali tafu tëtatle, “Wo, nogowimefe.” ¹⁴ Bolijaya gali tlome, “Blijahanime hwi eujuwelëmeme, lalowa tafa mulane? Na sipsip kleli na mëmë kleli mata hwi elomeme, lalowa milibene o hanane. Na bome gali elëfanëme.” Na Jekop bume Hebron life mago jine tlële. Na Josep tugujubëë na Sekem lifewa, fwa tule. ¹⁵ Na bubë bolijahaninome hohwi tëtagutëme. Na ho li bume hwi telokwakle na tuju tle na gali tlome, “Ju fëye wesibi hohwi etatlene?”

¹⁶ Na Josep bume megali tlome, “Bo bobë afaninome hohwi nëtatemëyo. Ju bome lalowa gali eglonëmene? Bu sipsip kleli na mëmë kleli fëye life mëta mlëmane?”

¹⁷ Na kë ho gali metafu latëtatle, “Ebë life wakile mëtla. Bo bume waaholokwane tlomë. Bu megali lamëtla, ‘Te manuja. Totan lifewa.’” Na Josep bume Totan lifewa esogo tlagume na hwi telokwakëme.

¹⁸ Na bu kakëwa asë têkeke, na bolijahani bume mana hwi mëtelékakla. Na bu blalo gëgali mëtla, bume mogo nalë têkle namogotlame. ¹⁹ Na gali mëtla, “Nimitelë têgejilawaho kë lisiyo. ²⁰ Te mogo nalë têkle nogotlabëme mana sagli manëlëtla. Mogon alë têkle notlame na mogo tako flujuwa tuku nëtékakame. Na bubë nimitelë

gali fata hana lëgletleme. Na tokwafe ayame sogëna nololame, ‘Waluju mago kleli watëkle totle.’”

²¹ Na kwe Ruben kë gali aholokwane tlome na Ruben, Josepme lëgaitalebeme lowene hohwi tëtatle, na megali tlome, “Asa tëkle manotla, matëbe. ²² Sebo bume ona mago yefi tu fuluju elë fwa tuku manëtëkaka.” Ruben bu melowene latle, “Tokwafe bo bume fuluju mago ki nokokëme na aya belë jine nelëkaklëme.” ²³ Na Josep bolijahani belë fowa tëkaki. Na bubë lale ého bolijaya kë susu tégätatlebë latohwawa mëtëtatla. ²⁴ Na bume fa mototla na tu jwa yefi tu fuluju elë tuku mëtëtëkaka. Na Ruben li sloslowa tle.

²⁵ Fe mëtëkaka na tafa mëtla. Na hi wesibi hi mëtëglabëë na Ismael enëneme hwi mëtelëkakëma, Gileat life mago mitisiya. Na bubë kamel kleli, lale lale lëkaluna wesibi na fli wesibi baliti tatakona kë glo mëglabë na kahalu tiha wesibi, Isip lifewa mëtëmalitama, baliti këna glo namëglame. ²⁶ Na Juda bolijamonime gali tlome, “Sebo Josepme mogo nalë tëkle nogotlana, kwe seme kë wesibi habelë lëgaitanamene. Tëkle asa manotla. ²⁷ Sebo bume Ismael enëneme baliti sëneme yo manoloma baliti këna glo nanëglame. Sebo bume tëkle hana nogotlame. Bu sebobë keinebamu nëgeme, sebobë ilawa mago.”

Na Judame gali motlola, “Jubë gali lale gali.”

²⁸ Na Ismael enëne bu belë Midian life mago fwa mëtëkakija. Na Josepme bolijahani fuluju mago ki motokokëya. Na Ismael enëneme yo motloma. Na 20 silva baliti këna glo namëglame. Josep bubë wege manawa fa nalëgëtatlemene. Na Ismael enëne Josepme Isip lifewa mëtëmalitala.

²⁹ Tokwafe Ruben fulujuwa tisi, Josepme ki nalokokeme fene. Kwe Josepme hwi hana tle. Na bu tako maninibomu mettle na ye ttle. Na bubë ého kaka totle, bu maninibo tégletleme nëgeme. ³⁰ Na bubë bolijamoni belë tuju. Na bume gali tlome, “Sebobë keinëba Josep bu fuluju mëta hana lëtabe. Masiwafe. Habelë nëgletelëmene?”

³¹ Na bu mëmë kleli mogo nalë tëke motlola. Na Josepbë ého kë ko mëta flu mëtëtatla. ³² Na bu kë ého bolijaya belë mëtehula na gali motlola, “Sebo ebë ého

waluju mago hwi tlola. Ju ebë ého eselèle fene. Ebë jubë nëbabë ého nowa.”

³³ Na bu ého hwi sle tle na gali tlome, “O nëgalifee. Maseiwafee. Bobë nëbabë éhofe. Waluju mago kleli wahitlfee.” ³⁴ Na bolijaya bubë ato mago ého kaka totome, na tëbo ého gëgelo tle. Na boweneme itaita meye tékoukefëtlebëë. ³⁵ Na boweneno na bokonino bu belë mitisitla, bubë maninibo tli namëgëtatlame. Kwe bubë maninibo lowene hana tli mëtëtatla. Na bolijaya gali tlome, “Bo gli nëgelëna, na bobë nëba belë nëgëmatulëna, alibaho lifewa, bo mana ye nëgëmalitëme.” Na bu Josepme itaita ye tlekefëtle.

³⁶ Na Midian life mago enëne Josepme Isip lifewa mëtëmalitala, na Potifarme baliti sëneme yo motlola, baliti këna glo namëglame, Josep bubë wege manawa fa nalëgëtatleme. Na Potifar bu eso ho Ferobë wege fa tëtakefetle. Na Potifar bu eso ho Ferobë plismanëbë eso ho tafa tletëme. Na bu iniwa, eso ho Ferobë lo mëta sei mëtlëkefla, wame ho lime. Fero bu Isip life mago eso ho tafa tletëme.

39

Josep bu Potifarë lo mëta tafa tle

¹ Na Ismael enëne Josepme Isip lifewa mëtélula, na Potifarme yo motlola, baliti sëneme. Baliti këna glo namëglame, Josep bubë wege manawa fa nalëgëtatleme. Na Potifar bu eso ho Ferobë wege fa tëtakefëtle. Na Potifar bu eso ho Ferobë plismanëbë eso ho tafa tletëme. Na bu iniwa, eso ho Ferobë lo mëta sei mëtlëkefla, wame ho lime. Fero bu Isip life mago eso ho tafa tletëme.

² Goto Josepme lataitale, këme nëgeme Josepbë wege lalowamu, këme lëbetle. Na Josep Potifarë lo mëta tafa tle. ³ Potifar bubë wege hwi tlote na bu melowene tle, “Bubë iniwa wege lalemu lëbetlefe. Goto lëgaitaleme nëgeme.” ⁴ Na bu Josepme fleflesu ttle na gali tle, “Bobë iniwa wesibi tafa elelëmetënë.” ⁵ Josep Potifarna weife tafa mëtelo na këme nëgeme Goto Potifarë ilawa mago home ululu sle tëtagume, na bubë iniwa wesibi mata na bubë nuju mago wesibi mata ululu sle tëtagumetle.

⁶⁻⁷ Na Potifar gali tsole, “Bobë iniwa wesibibë eso home tafa eletenë.” Na Potifar bubë iniwa wesibi hana tutune tletëme. Bu hi wesibime fwa lowene tle.

Na Josep bu tokwéfo tafawa kofene tle na Potifarbë no mana kë memaune tlële. Bu kalëlego homu na bu lale klisomu négeme. Na gali tsole, “Ju mana esi, bona ni nanëgebome.”

⁸ Kwe Josep tole hana tletëmu na gali tolë, “Bome bihe kë wesibime nane gali tlönë. Weye. Matëbe. Bome wagali tlönë, bubë wesibibë esoho tafa négelëbëme. Na bubë lo mago wesibi hana tutune lëletëme. ⁹ Bo ebë lobë bolijaya ho ha nëtabë. Bu bome iniwa wesibime hehë hana lëletenë. Jume fwamu hehë lëletenë. Sebo melë fëyeme négelomene. Matëbe. Kwe bo melë négelëna, bo Gotome tëbo nogotlëme.”

¹⁰ Na itaita mëse awi, gali tlokwefle, buna ni namëgebome.

Kwe Josep gali tle, “Matëbe.” Na loliwa hana tujutë.

¹¹ Tokwafe li olëna, Josep lowa tékaklu, bubë wege fa nalogotleme. Na fli wege ho hana tafa mëtla. Buwa tafa telule. ¹² Na Potifar no bu belë tisi tle na ého mëta fa tetokwakile na gali tsole, “Esimo. Bona ni nanëgebo.” Kwe ého bubë toba mëta lakilewa tletë na latlëbukakuwa. ¹³ Na mëse melowene tletle, “Josep walélëboukakufe, na ého tobana mana tehwatle.” ¹⁴ Na home we tlome na mitisitëya na bu gali tlome, “Sobo aholokwane elo. Bobë ho Hibru mago home sebobë lo eli kë téglesulebë seme tëbo lalëtana. Bome lisëme yafe tou lëtanë, kwe bo mana kë jakle nelë. ¹⁵ Bo afëflei négelëme négeme bu mana kë lélëboukaku. Na bu éhowa bobë toba mëta kile lélé.”

¹⁶ Na Potifar no ého mana gwa tëtakefëtle na bohe lowa mana tisi. ¹⁷ Na boheme tē tétatle, “Hibru mago home, ju kë téglesulebë bome lisëme yafe tou lëtanë. ¹⁸ Kwe bo feilawa jiyakle noglolëme négeme, këme lélëboukaku. Na bu éhowa bobë toba mëta ekë kile lélé.”

¹⁹ Na no kë gali tē tétatle na Josepbë eso ho enisusu tletle. ²⁰ Na Potifarbë wege enëne Josepme fa mototla na kalabusu lowa tuku mëtla. Eso ho Ferobë kalabusu enëne këme kë tafa mëglekefëyabë lowa mëttelelula. ²¹ Kwe Goto Josepme lataitale.

Këme négeme bubë wege lalemu tëbetle. Kalabusu enenebë eso ho fleflesu tletle.

²² Na Josepme këme gali tsole, “Ju iniwa kalabusu hobë eso home tafa eletëme.” Na Josep bu kalabusu hobë wege hwi tlotëme.

²³ Na Goto Josepna mëtëtabo na bubë wege taitatle. Na këme négeme kalabusu lo bolijaya bu wesibi tutune hana tletëme. Josepbë wege lalemu négeme.

40

Josep bu nimitelë wayo gali tē totome

¹ Tokwafe eso ho Ferobë bletë nage ahujume lëglekefëtlebë ho na bubë hitu su lëtakefëtlebë ho, humëi na hi lëgglelëme, bu eso ho Ferome tëbo lamototlo. Na bu welili tletëme. ² Na eso ho Fero kë tlemalë wege home wame tlome. ³ Na bu kë tlemalë home Potifarbë kalabusu lowa sike mëtla, Josep këme kë tafa téglobë. ⁴ Na kalabusu lo bolijaya Josepme gali tsole, “Ju kë tlemalë home tafa elelëme.” Na kë tlemalë ho kalabusu lo mëta tako olë tafa mëtelo.

⁵ Tokwafe eso ho Ferobë hi wesibi ahujume lëglekefëtlebë ho na hitu su lëtakefëtlebë ho, bu kalabusu lo mëta kë tafa mëtelobë, bu nimitelëna hwi mëtelo. Na bubë tèle nimitelë esobë bwa bwa.

⁶ Na olobalë Josep bu belë hwime tuju tème na mehwì latlome, “Yeluna alëla memëtelo.” ⁷ Na takune tlome, “Sobo fëyeme tutune elone?”

⁸ Na bu metafu mëtëtatelo, “Sebo nimitelë hwi négelome négeme, kwe seme li ho nimitelë esome hana gali lolono.” Na Josep bu tlemalë home gali tlome, “Goto nimitelë wayo gali buwa lowene lëletëme. Na buwa olafa lotometëname. Te, sobobë nimitelë galibë bome tē etometëna.”

⁹ Na hitu su tëtakefëtlebë ho bubë nimitelë gali tē totle. Bu gali tle, “Bo nimitelë nanelë wain taba liji hwi nololë.

¹⁰ Kë taba aona tikefona. Laba okwéfo foke mele. Na tahweji kë mëta fu mele. Na liji tatakowa mowalë. Na iniwa nigliji mele.

¹¹ Kë taba liji tu, lale iji lamële. Na bo eso ho Ferobë kabø fa nëtë. Na kë taba liji tu kiki notomë. Na bo kë tu eso ho Ferome kabona nélélë. Bobë nimitelë gali tei.”

¹² Na Josep gali tle, “Nimitelë esobë melégëbelalële. Aona taba tikefobë, aona olëme lélékuju lélé. ¹³ Aona olë yawe na eso

ho Ferobë wame lowene mana tli lëbetleme. Na mana eso ho Fero bu gali loglëme, 'Ita esimo, jubë wege ita fa naegotleme.' Na ju tokwafe eso ho Ferobë hitu ita su egëtakefëtleme, ëbame ju fene su tëtakefëtle, humëina hi lëglelime. ¹⁴ Na tokwafe, ju eso ho Ferobë lo mëta tafa eglena bome maninibo eletenëme na bome aholokwana asa ti ele. Lowene egletenëme na eso ho Ferome gali eloleme, bome kë kalabusu lo mago tuhu nalëgëtanëme. ¹⁵ Ëbamemu, bobë toba tabana lei mototometëna na Hibru life mago mana mëtlesuna ebë lifewa. Na bo ebë life mëta bo tafa tégelëna, bo fëyeha hana telë. Kwe bome blawa kalabusu mëtëtana."

¹⁶ Na hi wesibi ahujume lëglekefëtlebë ho bu hitu su tëtakefëtlebë hobë nimitelë wayo gali aholokwane tle, na lowene tle, "Lalowafe." Na Josepme gali tbole, "Bo melë nimitelë mehwì nanelë. Bo aona basketë musu bletë nage manogwa eso mëta gogwa mana nehwei. ¹⁷ Matawa mago isekubë eso ho Ferobë lale nage ëfomemu mobe. Na kwe fole kë nage, ëfo mago hi mele. Bobë nimitelë gali tei yawe lële."

¹⁸ Na Josep gali tle, "Nimitelë esobë melëgëbelalële. Aona isekubë, aona olëme lëlekju lële. ¹⁹ Aona olë yawe jwa mëleme na eso ho Fero jume kalabusu lo mago tuhu lëtame na jume mou lokwati sika lëtame. Na jubë ato ti mëta tabana kesi lëtatëme. Na fole jubë afabo mana hi meletëme."

²⁰ Aona olëbëna eso ho Fero, bubë wege home tako salë fata tëtatëme, bota bume këna fu togotlebë olëbë salë. Na bubë hitu su tëtakefëtlebë ho na hi wesibi ahujume tëglekefëtlebë ho kalabusu lo mago tutuhu mëtla. Na mëtlesuma, na eso ho Ferobë naba li mëta ola mëtla. ²¹ Na eso ho Fero bu hitu su tëtakefëtlebë home gali tbole, "Ju ejume, na jubë wege ita fa naegotleme." ²² Kwe eso ho Ferobë hi wesibi kë ahujume tëglekefëtlebë home ti mëta tabana kesi totle na lagliwa tle. Ebë wesibi mefata këme mëtle, ëbame nimitelë eso galibëme Josep fene gali tle. ²³ Kwe eso ho Ferobë hitu su lëtakefëtlebë ho Josepme aholokwanamu ti tle.

41

Josep eso ho Ferobë nimitelë wayo gali të

lëtate

¹ Tële tlibutu wamutuju na eso ho Fero nimitelë hwi tle. Bu nimitelë mehwì latle. Bu Nail tu helefo mëta tlibe. ² Na 7 bulmakau kleli tatako, tu mago fe motokoke, lifijuwa. Na bu tu helefo mago agosaba hi mele. ³ Na tokwafe 7 ato tikatabo bulmakau kleli mata tu mago fe motokoke. Na bu tatako bulmakau kleli mëglëbo li mëta mëtlibe. ⁴ Na tokwafe ato tikatabo bulmakau kleli tatako bulmakau klelibëme hi mëtle. Eso ho Fero bu kë nimitelë hwi tle na ni mago lahujuwa tékake. ⁵ Na ita ni tëtebokwake na li nimitelë hwi tle. Witi hi wesibi jowa hulu lële na kë jowa witi mëta hi wesibi 7 këniji mëbe. Na bu tatako mële na lalemu mëbe. ⁶ Na tokwafe li witi hi wesibi jowa hulu lële na kë jowa witi mëta hi wesibi 7 këniji mëbe. Kwe bu tokwëtokwë mëbe na tëbo lamele. Na ona elë mago atëte tabo flelu ligisibë na lakokowa mëbe. ⁷ Kwe kë tokwëtokwë witibë tatako witime lahiwa mele. Na eso ho Fero huju tékake na lowene tle, "Bo nimitelëna hwi nelëfe." ⁸ Na olobalë bu tako tutune latle. Na bu tatako lowene home na yanowai home mata we tlome. Na bubë tèle nimitelë gali të tëtatëme. Kwe kë enëne bume nimitelë wayo galibë të sle hana mëtëtatla. Bu kë tèle nimitelë wayo galibë lowene hana mëtletëma.

⁹ Na hitu su lëtakefëtlebë ho eso ho Ferome gali tbole, "O ëjewa ekë lowene nelëfe. ¹⁰ Ëbame ju bo name hi wesibi ahujume tëglekefëtëbë ho name wame latlona. Na ju seme Potifarë kalabusu lowa sike tle. ¹¹ Kë mëta tafa telo. Na nimitelë hwi telo. Na sebobë nimitelë wayo gali bwa bwa. ¹² Na Hibru mago falake ho sebona tafa tla na bu kalabusu lo bolijaya hobë wege fa lëtakefëtle. Na sebo bume nimitelë gali të tëtatelo. Na bu sebobë nimitelë wayo galibë olafa sle tëtatëna. ¹³ Na wesibi mefata wametle bu fene gali tlono. Bo jubë wege ita fa totlë, kwe ju hi wesibi ahujume tleketëbë home ti mëta tabana kesi totle na bu lagliwa tle."

¹⁴ Na eso ho Fero bu kë gali yafe aholokwane tbole. Na bubë wege home jine telükakle, Josepme no nalëglëleme. Na kë ho Josepme kalabusu lo mago hokweinawa no tujuwelële. Na Josep bubë ëbehuba laba glo tle. Na lale ëho gegelo tle. Na

eso ho Fero belë mëtlelula. ¹⁵ Na eso ho Fero Josepme gali lolole, "Bo nimitelë mehwì nanelë kwe bu nimitelë wayo galibë tê hana mëtatëna. Bu lowene hana mëletëma. Kwe ho bu bome megali lamolona, 'Ju nimitelë gali aholokwane eglena na ju nimitelë wayo galibë lowene sle ekoutëmeme.'" ¹⁶ Na Josep gali lolole, "Bo kwe hanane. Goto kwe fëyemene. Buwa jubë nimitelë wayo galibë olafa logotometëme. Kwe jubë tutune lowene tli lëgëbetëme."

¹⁷ Na eso ho Fero Josepme gali lolole, "Bo nimitelë mehwì nanelë. Bo Nail tu helefo mëta nilibë. ¹⁸ Na bo 7 tatako bulmakau kleli hwi nolomë. Na bu tu mago fe mokoke lifijuwa. Na tu helefo mago agosaba hi hi mele. ¹⁹ Na tokwafe 7 bulmakau kleli tu mago mata fe mokoke na bu ato tika tanono na elebowa. Na bo këha ato tika tanono bulmakau kleli, Isip life mëta hwi hana nolomë. Hanane mu. ²⁰ Na ato tika tanono bulmakau kleli tatako bulmakau klelime hi mele. ²¹ Bu wahi mele, kwe bubë ato sëse hana meletëme, otome fene mitlibe. Na ëje mata mëtabowa mëlibe. Na bo ni mago sagli nelëkaklë. ²² Na bo ita ni nétebokwakë na ita li nimitelë hwi nelë. Witi hi wesibi jowa hulu lële na kë jowa witi mëta hi wesibi 7 këniji mëbe. Na bu tatako mële na lalemu mëbe. ²³ Na tokwafe li witi hi wesibi jowa hulu lële na kë jowa witi mëta hi wesibi 7 këniji mëbe. Kwe bu tokwëtokwë mëbe na tëbo lamele. Na ona mago atëte tabo flelu ligisibë na lakokowa lotome. ²⁴ Na kwe kë tokwëtokwë witibë tatako witime lahiwa mele. Na bo kë nimitelë gali waiyobëme, yanowai home yafe takune nolomë kwe bu bome nimitelë wayo galibë tê sle hana mëtatëna."

²⁵ Na Josep eso ho Ferome gali tbole, "Jubë têle nimitelë gali kë nëgebë ebë jowa wayo galiwa. Goto bu wesibi jume wafi lebotane lëtatë. Na kë wesibi tokwafe fata lëgleme. ²⁶ Na 7 tatako bulmakau klelibë, 7 tlibutume lëlekuju lële. Na 7 tatako witibë mata 7 tlibutume lëlekuju lële. Ebë têle nimitelë gali kë nëgebë jowa wayo galiwa. ²⁷ Na 7 ato tika tanono bulmakau klelibë na 7 tokwëtokwë witibë, atëte tabo flelu kë koko totomebë, bu 7 tlibutume lëlekuju lële. Na kë 7 tlibutu, bu hi wesibi jwamu. Na bu foneme gigli mëglame. ²⁸ Bo jume ëje wagali nolë. Goto bu wesibi jume wafi

lebotane lotometë. Na kë wesibi tokwafe fata lëgleme. ²⁹ Na 7 lale tlibutu migisina, Isip life mëta lebutako hi wesibi hulu mokoumemu. ³⁰ Na tokwafe kë 7 lale tlibutu yawe mëglena, 7 tëbo tlibutu migisime. Na bu mana foneme gigli nëlame. Hi wesibi jwa négeme. Na iniwa enëne, lale tlibutu lowenebë aholokwana ti mëglame. Na tako fone Isip life tëbo logotlememu. ³¹ Kë 7 tlibutu kë migisibë, bu tëbo tlibutumu. Na oneho foneme gigli mëglame. Na iniwa oneho lale tlibutu lowenebë aholokwana ti mokoujame. ³² Goto bubë lowene këbë wesibi mëta wafi gwa lotle. Këme négeme, ju këha têle nimitelë këme hwi elome, ju kë wesibi lowene naegletleme."

³³ "Te, ju lale lowene home hohwi etamëme na hwi eloeme na aniji eloeme. Na kë hobë Isip life enëneme tafa nalëglelëmeme. ³⁴ Na ju fli lale lowenena home aniji elomeme. Na 7 lebutako hi wesibi tlibutu migisina, kë enëne iniwa nuju mago hi wesibi loko mëtagujayame. Na bu tobali fu motomame. Na 4 fubë hi wesibi onehome sa mëtatëmame. Na jowa fubë hi wesibi gogwa lo mëta gogwa mulame. ³⁵ Na lale lowenena ho bu lale tlibutuna kë fata mëglebë hi wesibi loko mëtagujayame. Na bu, jubë lokwalëfe mëta fwa wege melame. Na bu witi liji na fli hi wesibi, loko lo takowa loko mëtagujayame." ³⁶ Na 7 hi wesibi jwa tlibutu Isip lifate mëta fata mëglena, kwe Isip lifate mago oneho eso enëne kë loko mëgëtayabë lo mago hi wesibi glo mëlekefëyame. Këme négeme oneho foneme gigli hana mëglame.

Eso ho Fero bu Josepme aniji tbole, Isip lifebë eso home fata nalëgletëmeme

³⁷ Eso ho Fero na bubë wege ho, Josepbë gali yafe aholokwane mëtla na kë galibëme tako tole memëtletla. ³⁸ Na eso ho Fero gali lolome, "Gotobë Amtëtomba, bu mëta tafa lëletle. Na sebo këha home fëye mago hohwi négëtayamene. Sebo këha home hohwi négëtayana, kwe sebo këha home hana hwi noglolame, Gotobë Amtëtomba tafa lëgletleme négeme." ³⁹ Na eso ho Fero Josepme gali tbole, "Goto buwa jume kë wesibi waolafa lotometë. Na li ho juha lowene

ho hana tafa lélé. Hanane mu. ⁴⁰ Bo jume këme aniji nolé. Bobë life mago onehabé eso ho tafa naegletémeme, jubé gali aholokwane melame na esogo melelétýome. Ju bobë lokwaléfe mëta fwa tafa eletenéme kwe bo tako eso homu tafa neléme.”

⁴¹ “Bo jume Isip life tafa eglelélèbë home eké aniji nolé.” ⁴² Na eso ho Fero bubë toba baliti tohwa létamé, na bu Josepbé toba ku mëta gelo létatle. Kë toba baliti eso home lélékuju elamé. Na bu lale ého Josepmé gelo létatle na lale tliji mou mëta lehotle. ⁴³ Na eso ho Fero bu kalé loha wesibi, wesibi Josepmé lélélé. Hos kleli bu kë kalé loha wesibi, wesibime ki lokou. Na Josep bu këna na asë lëgëbeléfame. Na wege ho motoutaya na megali mëtaguma, “Josep nagi kë lisiyo. Sobo alëge mago fë ebokwako.” Na kë lakalena, Josep, iniwa Isip onehome tokwefo eso home tafa tletéme.

⁴⁴ Na eso ho Fero Josepmé gali lolole, “Bo Isip lifebë tako eso ho na bo megali nelé. Isip life mago oneho bu bubë lowenewawa wesibi li hana mogotlame. Jume afina takune moléyome.” ⁴⁵ Na eso ho Fero bu Josepmé tiho weniji fë tétatle, Safenat Panea. Na bu Potifera bokome yo tbole. Bubë weniji Asenat. Potifera bu Heliopolis life magobë fëso hi wesibi ahujume ahujume lëglekéfebë ho. Na Josep bu Isip lifate mëta tafa tle. Na bu Isip lifebë tokwëtokwë life elëme asë tëbeléfa.

⁴⁶ Na Josep bu 30 tlibutu watle na eso ho Ferobë wege mana fa tétatle. Na bu eso ho Ferobë lo kile lotle na Isip lifebë tokwëtokwë life elëme asë tëbeléfa. ⁴⁷ Na kë 7 lale tlibutu migisina na feilawa lale hi wesibi fata mëgleme. ⁴⁸ Na Josep bu kë hi wesibi loko tétagwi na jowa jowa lifatebë nuju mago hi wesibi loko lo mëta gogwa tokou. ⁴⁹ Na Josep bu kë loko tétagwibë hi wesibi yafe tabei tle. Kwe bu feilawa wesibimu yenéba fenene na bu tabei hana tle manawa gogwa tle.

⁵⁰ Na 7 tëbo tlibutu fata jwa mëtéglena, Josep no Asenat tèle iko nübale mana fata totome. Asenat Potiferabë boko na bu Heliopolis life magobë fëso hi wesibi ahujume ahujume lëglekéfebë ho. ⁵¹ Na Josep gali tle, “Goto bome lalaitané. Na bobë afani kë tëbo mëtétanabë na ilawa mago enéneme

aholokwana ti nelé.” Na këme négeme bubë abwa nüba, Manase weniji këme fë totle. Manase gali wayo ebë aholokwana ti. ⁵² Na bu ita gali tle, “Goto bome nübale tèle tléné, hobota kë fa togotlëbë lifate mëta.” Na këme négeme bubë li nübame Efraim weniji këme fë totle. Efraim gali wayo ebë nüba waléléné.

⁵³ Na 7 lale tlibutu mutuju. ⁵⁴ Na 7 tëbo tlibutu fata mëtle, Josep fene gali tle. Na fli life hi wesibi alujawamu. Kwe Isip life mëta hi wesibi mana metëbe. ⁵⁵ Na tokwafe Isip life enëne tako foneme gigli mëtla. Na eso ho Ferome gali motlola, hi wesibi nalëglémeme. Na eso ho Fero bume gali tlome, “Sobo Josep belë eyeume. Na bubë gali aholokwane sle elolome, some gali sle nalëgléyome, na sobo bubë gali esogo elelételome.” ⁵⁶ Na Isip life mago enëne foneme tako gigli mëtla na Josep hi wesibi loko lo ino mana titika tokoutéme. Na këbë enëne kë hi wesibi balitina glo namékoukefëyame. ⁵⁷ Na fli life mago oneho mata foneme tako gigli memëtla, këme négeme bu Josep belë mitisikefëya, na hi wesibi balitina glo mëtlekefëya.

42

Josepbé bolijahani Isip lifewa mitisiya, witi hi wesibi glo namëglame

¹ Na Josep bolijaya Jekop, gali aholokwane tle, “Lale hi wesibi Isip life mëta memobe.” Na bu bowenénime gali tlome, “Sobo emëta tafawa fëyeme elone? ² Bo gali waaholokwane nelé, ‘Lale hi wesibi Isip life mëta memobe.’ Te, sobo kë lifewa eimome na lale hi wesibi kë mago glo emolome. Na sebo hi nanëglame, foneme gigli nëglalime.” ³ Na Josepbé 10 bolijahani Kenan life kile mototla na Isip lifewa mitimiya, lale hi wesibi balitina glo namëgemolame. ⁴ Kwe Jekop, Josep bolijamome Benjaminme, Isip lifewa jine hana tléle. Bu melowene latle, bu ligímena na bume alëgème tëbo mogotlame. Josepna Benjaminna jowa bota mëta fwa fata mëtelo.

⁵ Na Kenan life mago enëne mata tako foneme gigli mëtla. Këme négeme Jekop bowenéninona na fli Kenan enénena iniwa mitimiya, hi wesibi balitina glo

namëgemolame. ⁶ Josep Isip life onehome tafa tlelëme. Na bu iniwa onehome lale hi wesibi sa tëtakefetëme. Na bubë bolijahani, bu belë fata mëtla na sëkefo miti tafa mëtla na life elë hwi mëtëtékaka. Josep bu Isip life mago eso ho nëgeme, bu sëkefo miti këme tafa mëtletla. ⁷ Na Josep bu bolijahanime watëselëme. Kwe bubë weniji ého latëtatëme. Na bu feilawa jiyakle tlome, "Sobo hamago esijone."

Na bume tafu mëtëtatla, "Sebo Kenan life mago nisiya, hi wesibi glo nanëglame."

⁸ Na Josep bu bolijahanime wa tëselëme kwe bume hana mëtëselëla. ⁹ Na Josep bu bolijahanime hwi tlome, bume sëkefo miti tafa mëtletla. Na bu étani kë hwi téglobë nimitelë gali ita lowene tletle. Na bu gali tlome, "Sobo hwelutuwa hwi enëne. Sobo Isip lifatebë flesu ho jwa life hwime esijo. Na tokwafe këbë life tëbo naegotlome."

¹⁰ Na bu gali tafu mëtëtatla, "O eso ho, weye, hanane. Sebo jubë wege enëne, hi wesibi glome nisiya. ¹¹ Sebobë aya jowa. Sebo hwelutuwa hwi enëne hanane. Sebo nëgali enënemu."

¹² Kwe Josep gali tlome, "Hanane mu. Sogë lalo. Sobo Isip lifatebë flesu ho jwa life hwime esijo. Na tokwafe këbë flesu ho jwa life tëbo naegotlome."

¹³ Kwe bu gali motlola, "O eso ho. Sebo we ita tèle nëbale na sebobë aya jowa, Kenan life mago ho. Na sebobë nagifu keinëba ayana tafa lamulo, kwe li keinëba wagli tle."

¹⁴ Kwe Josep gali tle, "Weye, hanane. Bo ëje wagali nelë, sobo hwelutuwa hwi enëne. ¹⁵ Bo sebobë lowene su nëtatëyo fene. Sobobë gali nëgali gali o sogëna gali. Sobobë nagifu keinëba ebë life elë hana ligisina na bobë naba lime hana ligilibena, kwe bo melowene, sobo sogëna gali na sobo sobobë lifekuwa hana egitome, hanane mu. Bo nëgali gali hana nëgelëna kwe melëmane bobë eso ho Fero tëbo malëtanë. ¹⁶ So mago li luijume na sobobë keinebame noljuwelélëme. Sobo fli kalabusu lo mëta mana tafa elome. Na bo lowene nanëgelëme sobobë gali nëgali gali o sogëna gali. Sobo sogëna egelona na sobobë keinëba hana eglesulona, kwe bo melowene nëgelëme, sobo hwelutuwa

hwi enëne. Bo nëgali gali hana nëgelëna kwe melëmane, bobë eso ho, Fero tëbo malëtanë." ¹⁷ Na këme wagali tle na kalabusu lowa sike tle na bu tèle olë kalabusu lo mëta tafa mëtelula.

¹⁸ Na aona olëbëna Josep gali tlome, "Bo Gotome esogo nëglelëkeflëbë ho na bo some këme manibo nëletëyo. Sobo bobë gali esogo eglolona kwe sobo lalowa tafa egelome. ¹⁹ Sobo nëgali gali hobë kwe bo metole nanelë, somago jowa howa kë kalabusu lo mëta tafa lëleme. Na sobo fli eitome. Na sobo kë glo téglobë hi wesibi sobobë ilawa enëneme ehwetutemome. Bu foneme gigli möglalime. ²⁰ Na sobobë keinebame bo belë elesutëname. Na bo melowene nanëgelëme, sobobë gali nëgali galimufe. Na some hana tëbo nëgétome."

Na bu gali mëtla, "Jubë gali lalowa." ²¹ Na Josep bolijahani blalo gali mëtla, "Nëgali, èbame sebo keinebame tëbo totla. Na bu seme lëkle tëtana na yafe gali tlona, 'Matëbe, tëbo asa etana.' Kwe bubë gali aholokwane hana tlola na bume manibo hana tletla. Këme nëgeme seme ebë hobota këme lisitëna."

²² Na Ruben gali tlome, "Bo yafe gali tlëyo, keinebame asa tëkle etlo. Kwe bobë gali boblo latëtatëna. Josep gli tégrome nëgeme, na kë hobota kofayame seme këme lisitëna."

²³ Na Josepbë bolijahani Hibru galina gëgali mëtla. Na Josep bubë gali lowene latletëme kwe bolijahani melowene lamëtla, "Bu sebobë gali lowene hana lële." Josep Isip life hobë galina gali tlome na li ho Josepbë gali bolijahanime Hibru galina obwelë tëtatëme, këme mumu mëtëbetla, "Sebobë gali lowene hana lëlefë." ²⁴ Na Josep bubë gali aholokwane tlome. Na bume hune totome na hwelutuwa tako ye tletëme. Na ye kuju tëbe. Na ita tisi. Na bume gëgali tleleme. Na Simeonme aniji tlole. Na tèle toba tabana lei totometle, bolijahanibë naba li mëta. Na bume kalabusu lowa tuku tle.

Josepbë bolijahani Kenan lifewa ita mititiya

²⁵ Tokwafe Josep wege home hwelutuwa gali tlome, "Sobo ebë enënebë musu mëta lale hi wesibi sisike eletemomo. Kwe bu kë mëtehweijabë baliti, bubë musu ëfo mëta

sike ekoutemome. Na sobo fli hi wesibi mata elémome, alégeme hi namokoujame.” Na bu melé mëtla Josep fene gali tlome. ²⁶ Na bolijahani bubë hi wesibi musu, bubë donki kleli matawa gogwa motola, na mititiya. ²⁷ Mititiyabëe na olë ki têbe na alége mëta ni namëgebëyame. Na ho li musu tuhu totle, hi wesibi donki klelime lëglèle nalëgleme. Na bubë baliti, musu éfo mago hwi tlome. ²⁸ Hwi tlome na bolijahanime we telokwakëme, “Bu bobë hi wesibi glo baliti bobë musu mëta wasike mëlafe. Bobë musu mëta ekë mëtemole.” Na bu klelegomu memotokouja. Na uli mëtla na bu blalo gëgali mëtla, “Iyee! Goto bu seme habelë lalëtanane.”

²⁹ Na bu Kenan lifewa fwa mutula. Na bolijaya belë mutuja. Na bume kë fata tégletëmbebë wesibibë gali bolijayame tê mëtëtatla. ³⁰ Na bu gali motlola, “Isip lifebë eso ho seme feilawa gali tlona. Na blawa meso têtatëna, ‘Sobo hwelutuwa hwi enënefe.’ ³¹ Na sebo megali tlola, ‘Sebo négali enënemu. Sebo hwelutuwa hwi enëne hanane.’ ³² Sebo we ita têle nëbale na sebobë aya jowa. Na sebobë nagifu keinëba ayana Kenan life mëta tafa melo, kwe li keinëba wagli tle.’ ³³ Na kë eso ho seme gali tlona, ‘Bo sobobë manibo fene su nëtatëyo. So mago li ho bona tafa nelome na flye eitome sobobë ilawa enëneme hi wesibi ehwetutemome, bu foneme gigli mëglalime.’ ³⁴ Na sobobë nagifu keinëba bome elesutënan, bo melowene nanëgletëyome, sobo négali enënemu na sogëna enëne hanane na hwelutuwa hwi enëne hanane. Na bo sobobë afame kalabusu lo mago tuhu notokwaklëme. Na sobobë lifewa ita elelulome. Na sobo ebë life mago hi wesibi lalowa glo eglekefome.”

³⁵ Na bu hi wesibi musu tutuhu motokuja na bubë baliti musu éfo mago mana hwi mëtaguma. Na bu bolijayana kë baliti hwi motloma na bu tako uli memëtla. ³⁶ Na bolijaya Jekop feilawa jiyakle tlome, “Sobo bobë nëbale tlemalë watëbo totomo. Josep waflawi tlita na Simeon mata waflawi tlita. Na sobo metole lalone, Benjaminme eglelulo naegelomene. Matëbemu. Kë sobo bome hobota gwa etakefëtëna.”

³⁷ Na Ruben bolijayame gali tlole, “Bo

Benjamin, Isip life mago jume nëglesutë jwa nëgena kwe ju bobë tlemalë iko nëbale lalowa têtëkle etomeme. Bo Benjaminme manëlelulë. Na bo ju belë mana fata nëlelëkakilëme.”

³⁸ Kwe Jekop gali tlole, “Bobë nëba juna hana egimome. Bolijaha wagli tle na buwa tafa lële. Na bume alégeme têbo mogotlana, kwe bo tako manibo mefwa gli nëgelëme. Bo filemi ho négeme.”

43

Josephë bolijahani Benjaminme Isip lifewa mëtlemula

¹ Kenan life mëta hi wesibi alujawamu. Na iniwa oneho foneme giglimu memëtla.

² Na bu Isip life mago kë mëtehweijabë hi wesibi wayawe motloma. Na Jekop bowenénime gali tlome, “Sobo Isip lifewa ita eimomo na fli hi wesibi glo naegemole têname.”

³ Kwe Juda bolijayame gali tlole, “Aya, sebo jume wagali tolëyo, Isip life mago eso ho feilawa gali tlona, ‘Sobobë nagifu keinëba eglesutëna jwa nëgena kwe bome hana hwi egloname na hi wesibi hana glo egelome.’ ⁴ Ju seme nagifu keinëbame jine egletënan kwe sebo nimëyame na hi wesibi glo nemole têyome. ⁵ Kwe ju jine jwa egletënan kwe sebo hana nigimëyame. Kë ho seme megali togloname négeme, ‘Sobobë nagifu keinëba eglesutëna jwa nëgena kwe bome hana hwi eglokwickiname.’”

⁶ Na Jekop gali tlome, “Sobo kë home fëyeme gali tlolone, ‘Li keinëba mana lëtabetëyo.’ Kë sobo bome hobota gwa têtatëna.”

⁷ Na bowenénino gali motlola, “Kë ho, sebobë ilawa mago enëneme têtakune latlona. Na bu metakune latlona, ‘Blijaya mana tafa lélene o wagli tle. Na li keinëba nanene.’ Na sebo bubë takune tafu têtatla. Sebo meweniji latla, blawa takune lononawa. Sebo melowene hana tletla, seme megali nalogloname, ‘Sobobë nagifu keinëba elesutëna.’”

⁸ Juda bolijayame gali tlole, “Ju Benjaminme jine elëbakëtenë na sebo iniwa nigimëya nanëglame, hi wesibi glo nanëgemolame. Na juna, sebobë nëbalena,

sebo iniwa foneme hana gigli nëglame.
⁹ Na bowa ululu sle négétaguléme. Kwe bo ju belé sei jwa négakiléna kwe bobë wesibiwa. Na bobë kë manibo unaunaléme mana lëbekefetenéme. ¹⁰ Ju seme lëkle jwa egétanabë kwe sebo Isip lifewa télafe nuguja wa néglate fene.”

¹¹ Na Jekop bowenename gali tlome, “Masiwafe, kë eso hobë gali négali gali négéna kwe sobo Benjaminme sei egujeléome. Na sobo melé saelo. Sobo eflébowa hi wesibi musu mëta sisike elome na ehowomujome na kë eso home manawa emoweléome. Na saule tuha wesibi na yemaseneha wesibi na layaha wesibi bume ehwemutelome. ¹² Na some musu mëta kë sisike mëtletéyobë baliti mata ehwemutelome na bume emoweléome. Bo lowene hana nelé bale bubë wege ho yaya lametlanawa na kë baliti këme sisike mëtla. Na sobo fli baliti mata ehowomujome na fli hi wesibi këna glo naegemolome. ¹³ Na nagifu keinebame elemulome na kë ho betelé eimome. ¹⁴ Bo Gotome megégali nanélelélë, bu kë eso hobë manibo sle lëgétatleme na some lëgaitome na Simeonname na Benjaminname yo lélényome. Kwe bobë nébale iniwa tébo miglitayana kwe melémene tébo matla.”

¹⁵ Na Jekop boweneni, eso home möglélabë lale wesibi na hi wesibi glo baliti loko mëtétaya. Na bu Benjaminna Isip lifewa mitimiya. Na Josep belé tuhu mëtemola. ¹⁶ Na Josep bolijahaniname Benjaminname hwi tlome na bubë lo tafa lëglelékefetlebë wege home gali tbole, “Ju ebë enéneme bobë lowa elelumemo. Na bulmakau kleli tékle etleme. Na kë ahujume eleme. Na klijina bo bume hi nanéglelémëme.” ¹⁷ Na kë wege ho bu melétle Josep fene gali tbole. Na bu kë enéneme Josepbë lowa tlelume.

¹⁸ Na bu lowa tlelumebëe, bu tako uli memëtla, na melowene lamiëtla, “Ebame sebo kë tigisiyabë na bu hi wesibi glo baliti sebobë musu mëta sisike mëtla. Na bu kë balitime lowene mëtla na seme tébo nalëgétanamefe, bubë lowa këme lëleluna. Na bu seme fa fa möglame nawa na kalabusu lowa sisike melame na kë eso hobë wege mana fa nëtatlame. Na sebobë donki kleli tukli melame.” ¹⁹ Na Josepbë wege

ho ino li mëta tible na bolijahani bu belé mutuja. Na gali motlola, ²⁰ “Masiwafe, sebo tokwëfo takune. Ebame sebo ebelé baliti na hi wesibi glo tisiya. ²¹ Glo tla. Na titiya. Na alégeme ni tebëya. Na hi wesibi musu tutuhu tokouja. Na hi wesibi këna glo baliti, musu éfo mëta hwi tlaguma. Na sebo kë baliti ekë nehweija. ²² Kë baliti sebobë musu mëta ya sike tlene. Sebo lowene hana nëla. Na sebo fli baliti mata nehweija hi wesibi glo nanéglabëme.”

²³ Na kë wege ho gali tlome, “Sobo tutune asa elo na uli asa elo. Sobobë na blijayabë Goto bu kë baliti sobobë musu mëta wasike tleteyo. Bo hi wesibi këna glo tégelébë baliti waglo telë.” Na bu Simeonme kalabusu lo mago tuhu totle na bolijahani belé tlelule.

²⁴ Na bu iniwa Josepbë lowa tlelökakume. Na bume tu tlëme, elebo flëke swa namogotomame. Na hi wesibi mata bubë donki klelime tlëme. ²⁵ Na bu meaholokwane mëtla, “Josep klijina ligisimefe. Hi nalëglelémëme.” Na bu Josepme möglélabë lale wesibi sle mototoma. ²⁶ Na Josep tisi na bu kë lale wesibi metlëla na sëkefo miti bubusu mototoma. ²⁷ Na Josep takune tlome, “Sobo lalowa tafa eulone o hanane? Na sobo ebame bome këgali toglonabë filemi mana tafa lélene o wagli tle?”

²⁸ Na bu gali tafu mëtätla, “Ei, sebobë aya bu mana lëtabe na lalowa tafa lule. Na jubë wege hoha tafa lule.” Na ita sëkefo miti bubusu mëtletla.

²⁹ Na Josep, bolijamo Benjaminme hwi tbole, weife aliji magobë. Na bolijahanime takune tlome, “Ebë sobobë keinëbane, sobo kë gali toglonabë.” Na bu Benjaminme gali tbole, “O hëyai, Goto jume manibo lëgletëme na laitame.” ³⁰ Na Josep bubë keinëbame manibo lattle na ejeha ye lëletleme. Na këme négeme hokweinawa hune totome. Na kwe molowa tékaklu na kë mëta hwe-lutuwa ye teluletle. ³¹ Na bu ye kuju têbe. Na nolo tuna swa totle. Na tékakli. Na bu manibo tafuwa latotle. Na bubë wege home gali tlome, “Te, hi wesibi glo elome na masei mëta gogwa ekoujome.”

³² Na Josep li masei mëta hi tle. Na bolijahani li masei mëta hi mëtla. Na Isip life mago ho, Josepbë lo mëta kë tafa metlabë, li masei mëta blalo hi mëtla. Isip life mago ho, bu Hibru life mago home

tole hana mëtlekefëtëma, bu yonane hana mëtla. Këme négeme bu blalo këme hi mëtla. ³³ Na bu Josepbë naba lime metafana tafa mëtla, botamenino fene fufu mototoma. Bu oto mago ho mëta okli mëtla na këme keibë, këme keibë na nagifu nëba yaweme tafa tule. Na bu kë tafabë hwi motlola na klelego memëtletla na blalo gëgali mëtla, "Bu seme habëna lowene lëgletënamene. Beënino kë fufu mëtëtanabëme." ³⁴ Na wege ho bu bolijahanibë hi wesibi Josepbë masei mago glo mëtletëma. Na kë hi wesibi bume sa mëtëtatëma. Kwe bu Benjaminme feilawa hi wesibimu tlële, tobimalalë hi mëglabë hi wesibi fene tlële. Na bu Josepna hi mëtla. Na bu tako fleflesu lamëtla.

44

Josepbë titono kabo flawi tlatle

¹ Na bu wafi hi mëtla na Josepbë lo tafa lëglelëkefëtlebë wege home gali tlore, "Ju ebë enënebë musu mëta hi wesibi sisike eletëmemo. Houme fwa asa sike eletëme, ëfomume etometemome. Na ju bubë hi wesibi glome kë mohweijabë baliti, musu ëfo mëta sike ekoutëmeme. ² Na ju bobë lale titono silva kabo nagifu nëbabë musu ëfo mëta tuku eletleme. Na bubë hi wesibi këna glo téglobë baliti mata sike egletleme." Na bu melatle Josep fene gali tlore. ³ Na olë feti têbe na wege ho bolijahime sei tlagume. Na buna donki klelinia iniwa mutuja. ⁴ Na bu kë tako lifate kile mëtla. Na kakë hana mutuja na Josep bubë wege home gali tlore, "Ju kë enëneme hokweinawa esogo elagume. Na ju esune egujuwelëmena metakune eglomeme, 'Sebo sobona yonane nanëla kwe sobo fëyeme gëglë eletënane. ⁵ Sobo bobë eso hobë lale titono silva kabo fëyeme tokli eletelone. Bobë eso ho tu këna hi lëlekëfe. Kë kabo, lowene hwi mago kabo. Bu kë kabo hwi lolokwefë na bu melowene lalëlekëfe, wesibi tokwafe fata mëglemefë. Sobo fëyeme têbo enitonë.'"

⁶ Na Josepbë wege ho bume esune tlëme na Josepbë gali këme gali tlome. ⁷ Bu gali tafu mëtëtatla, "Masiwafe, ju seme blawa fëyeme so etatënane. Sebo këha melë hana négla. ⁸ Ju seme walowene eletëna. Sebo Kenan life mago kë tigisiyabë na

musu ëfome këhwì toglomabë baliti watehweitëyo. Ju walowene eletëme sebo négali gali ho. Ju habelë lowene lalene, jubë eso hobë silva na gol tokli négletlameha. Weye. Hanane mu. ⁹ O eso ho, ju sebobë musu hohwi etagwi. Na ju kë kabo li hobë musu mëta hwi eoglëna kwe kë home mogo nalë satëkle etle. Na ju seme fli kalabusu etaname na sebo jume manawa wege négletëyobë ho fata nëletëyome."

¹⁰ Na bu gali tafu tëtatëme, "Sobobë gali lalemu. Bo kë kabo li hobë musu mëta hwi noglotelëna kwe bume fwa kalabusu nogotlëme na bobë wege manawa fa lotleme. Na kwe fliye, egitome." ¹¹ Na hokweinawa bubë musu life mëta gogwa motokouja na musu ëfo totohwa mëtëtaguma. ¹² Na Josepbë wege ho kabo hohwi tëtagutë. Bu abwa nëbabë musu afina hohwi tëtatle na këme keibë nëbabë musu, këme keibë nëbabë musu hohwi tëtagutë. Na nagifu nëbabë Benjaminbë musu yaweme hohwi tëtatle. Na kë kabo Benjaminbë musu mëta hwi tolë. ¹³ Na bolijahani kë wesibi hwi motlüya na klelego memetla. Na bubë ëho këme kaka mototoma, bu tako manibo mëtletlame négeme. Na bubë musu, donki kleli matawa gogwa mëtla. Na ita lifatewa mutuja.

¹⁴ Judana bolijahanina, Josepbë lowa tutuhu motula, Josep lo mëta mana tafa tle. Na bu tako uli memëtletla na Josepbë elebo lime lamëtitigotlawa. ¹⁵ Na Josep gali tlome, "Sobo bobë lale titono silva kabo fëyeme tokli elone. Sobo lowene hana elone, bo kwe melë ho nëtabë, wesibi ëho mëglebë, eli bo kë wesibi hwi noglomëme."

¹⁶ Na Juda gali tafu tëtatle, "O eso ho, sebo jume habë gali noglëyomene. Sebo kë têbo wesibi habëna sle nogotlamene. Goto bu sebobë têbo wesibi waolafa lotome. O eso ho, kë ho bu jubë kabo toklime kë fa lëgëtabë, kalabusu egotleme. Kwe bume fwa nane, seme iniwa kalabusu egëtaname. Na sebo jume manawa wege négletëyobë ho fata nëletëyome."

¹⁷ Na Josep gali tlome, "Hanane mu, bo melë hana négelëme. Kë ho, bubë musu mëta kabo kë hwi loglëbë, bume fwa kalabusu nogotlëme na buwa manawa wege

lägletenë ho fata lèleme. Sobo fli kwe blijaya belë lalowa egitome.”

Juda Benjaminbë afloko fa logotlebëme gali tlore

¹⁸ Na Juda Josep belë tuju na gali tlore, “Aiyoo, eso ho ju bobë gali aholokwane enonë. Bo jume lalowa gali noglémene. Bo walowene nelë, ju tako eso homu, eso ho Fero fenene. Ju bome wame asa enonë. ¹⁹ O eso ho, étani ju seme metakune latlona, ‘Sobobë blijayana, blijahanina mana tafa mélane o hanane?’ ²⁰ Na sebo gali tolëyo, ‘Negalife. Sebobë aya mana tafa lèle na bu filemimu. Na sebobë nagifu keinëba mana tafa lèle. Bolijaya filemimu tētabe na bota mana fu totle. Na kë nëbabë bolijaha wagli tle, buwa tafa lèle. Na këme négeme bolijaya bume tako tole lalëletle.’ ²¹ Na eso ho, ju seme megali latlona, ‘Sobobë nagifu keinëba bome elesutënamo, bo bume hwi nanoglolëme.’ ²² Na sebo jume gali metafu tētatëyo, ‘Kë nëba bolijayame asa kile malotle. Bu bolijayame kile logotlena kwe bolijaya tako manibo fwa gli lägleme.’ ²³ Kwe ju seme gali tlona, ‘Sobobë nagifu keinëba eglesulo jwa négéna kwe sobo bome ita hana hwi egloname, hanane mu.’

²⁴ Na sebo aya belë titia na ju seme kë gali toglonabë gali bume tē tētatla. ²⁵ Na tokwafe aya gali tlona, ‘Sobo eimome na fli hi wesibi, balitina glo emoletëname.’ ²⁶ Na sebo gali tlola, ‘Sebo hana nigimëyame. Sebobë nagifu keinëba bume négelula jwa négvana kwe sebo kë home hana hwi noglolame. Anë, sebobë keinëbame négelulana kwe sebo kë eso home hwi noglolame.’ ²⁷ Na sebobë aya megali tlona, ‘Sobo walowene elo, bobë mëse Resel iko nëbale tèle wafata totometenë. ²⁸ Na jowa nëba bome wakile tētanë na bo melowene nanelë, waluju mago kleli bume watékle totle. Bo ita hwi hana nololë. ²⁹ Na sobo li nëba bo mago eglemulona na bume alégeme tēbo mogotlana kwe bo tako manibo fwa gli negelëme, bo filemi ho négeme.’

³⁰⁻³¹ O eso ho, sebo nagifu keinëba ebë life mëta kile négvana, na sebowa nigitiyana, na sebobë aya kë nëbame hwi jwa logolena kwe bu gli lägleme. Bu kë nëbame tako

tolemu lalëletle. Sebobë aya filemimu na sebo kë nëba négelula jwa négvana kwe sebo bume tēboha nogotlame. Na bu tako manibome fwa gli lägleme. ³² Na bo ayame wagali sle tlolë. Na bo megali latlolë, ‘Bo ululu sle nugujuwelëme na bo ju belë hana néglesulëna kwe bobë wesibiwa. Na bobë kë manibo unaunalëme mana lëbekefetenëme.’ ³³ Na bo metole nanelë, kë nëba manawa wege läglebë ho fata hana lägleme, bowa fata négletëme. Bu kwe bolijahanina matitiya. ³⁴ Kë nëba bona hana négëyeuna kwe bo aya belë ita hana nuguwime. Bo bubë manibo hwime tole hana nëlëyo.”

45

Josep bolijahanime gali tlome, bo fëye hone

¹ Na Josep bolijahanime tako manibo tletëme kwe bubë wege hobë li mëta yeme tole hana tle. Këme négeme bubë wege home gali tlome, “Sobo iniwa lo mago totoho ekako.” Na totoho mëtökaka na buwa bolijahanime tafa tlelëme. Na bu Hibru galina gali tlome, “Bo Josep, sobobë keinëba.” ² Na Josep feilawa ye tle. Na Isip life mago oneho kë ye lego aholokwane mutula. Na kë ye téglobë gali Isip lifate mago eso home gali mutujuwelëla. ³ Josep gali tlome bolijahanime, “Bo Josep. Bobë aya wagli tlene o mana tafa lèle.” Na bolijahani bubë gali yafe aholokwane motlola kwe bu tako uli memëtletla na bu gali tafu hana mëtätatla. ⁴ Na kwe Josep bolijahanime gali tlome, “Sobo loliwa esijo.” Na bu loliwa mutuja. Na bu gali tlome, “Bo Josep, sobobë keinëba. Étani sobo bome Isip life mago home yo tlomo, bubë wege manawa fa nanégétatemëme, na baliti glo telo.

⁵ Kwe sobo étani bome kë tēbo tégétanabë wesibime tutune asa elo na welili asa elo. Bo some kofayame hana tēbo nogotome. Goto buwa jine tlënë. Some ebë life elë nogoutatëyobëme, onehome négaitamë nanégelëme. Foneme gigli jwa namëglame.

⁶ Na kë life mëta hi wesibi jwa tlibutu tèle wamutuju. Kwe hi wesibi jwa tlibutu tobalí mana mebokwe, na bu nuju mago hi wesibi hana wawa möglame. ⁷ Na Goto bu bome, nogoutatëyobëme jine telëbakënë,

some nëgaito nanëgelëme, sobo foneme gigli jwa naegelome. Na sobobë nëbaletono unaunalëme natafa mokoutëyome. ⁸ Kwe ebë lifewa sobowa jine tlëna nane. Wëye. Goto buna jine tlënë. Na bome aniji tlönë, eso ho Ferome lale lale lowene nëglélëbëme. Oneho, eso ho Ferobë lo mëta kë tafa möglabë, na bu, bome eso home tafa nëgletemëbëme anijimotlona. Na bo Isip lifebë iniwa onehobë eso home tafa nëletemë.

⁹ Na sobo aya belë hokweinawa eitome na megali eglolome, 'Jubë nëba Josep mana lëtabe na bu megali lalële, Goto bome Isip lifebë eso home aniji tlönë. Na ju bo belë hokweinawa esi. ¹⁰ Na jubë nëbalename na blijafujuniname iniwa elesumeme. Na ju mëmë kleli na sipsip kleli na bulmakau kleli name na sobobë iniwa wesibi fli etobaklome. Na bomëta esijome. Na Gosen lifeku mëta tafa elome, bobë li mëta. ¹¹ Na ju Gosen life mëta tafa eglena, bo jume tafa nanëglelëme. Hi wesibi jwa tlibutu tobali mana mëbe. Na bo metole nanelë, ju na jubë nëbale foneme gigli hana möglame na sobobë kleli mata foneme gigli hana mögleme, bo some tafa nëglelëyome nëgême.' ¹² Na Josep bolijahanime gali tlome, "Sobo, seme Benjaminna, hwi sle elona na lowene sle eletëname, bo Josep, bo some ekë gëgali nëlelëyo. ¹³ Na sobo ayame megali eglolome, 'Josep Isip life mëta eso home tafa lële.' Na lebutako wesibi sobo kë hwi eglomobë ayame mata gali etujuwelolome. Na sobo hokweinawa eitome na bume elesutëname."

¹⁴ Josep gëgali wayawe tlole, na bolijamo Benjaminme yena hwë tlële. Na Benjamin mata hwë tlële na ye mëttelelëgo. ¹⁵ Na Josep fli bolijahanime yena hohwë tokou na bubë ahinome mémëtle tékoutëme. Bu melë wafi tle na bolijahani bume gëgali mëttelelëla.

¹⁶ Na Josep bolijahani kë mitigisiyabë gali eso ho Fero belë fe tuletle. Bu na bubë wege hona, tako fleflesu memëtletëma.

¹⁷ Na eso ho Fero Josepme megali tlole, "Ju blijahanime megali eglomeme, 'Sobobë wesibi donki kleli matawa gogwa eolome na Kenan lifewa ita eitome. ¹⁸ Na sobobë aya na ilawa mago ho bo belë elesumome, na bo some Isip lifebë lale lifemu yo

nanëglëyome, na sobo lebutako lale hi wesibi hi naegelome.' ¹⁹ Na ju blijahanime mata megali eglomeme, 'Sobo Isip life mago kalë loha wesibi, wesibi hos kleli kë asë möglelëmbebë, glo elome na sobobë lifewa ehoujome. Na sobobë one na nëbale na blijaya kë mëta tafa melame na këna elesumome. ²⁰ Na sobo lebutako wesibi asa ehweiyo. Na sobo kë hune egelobë wesibi asa lowene eletemo. Matëbemu. Bo some Isip life mago lale wesibi nëglëyome.'

²¹ Na Jekopbë bowenenino, melë mëtla eso ho Fero fene gali tlome. Na Josep kalë loha wesibi, wesibi tlëme eso ho Fero fene gali tle. Na alëgeme hi möglabë hi wesibi mata tlëme. ²² Na bu bolijahanime tiho ëho tlëwagume. Kwe Benjaminme tobali tiho ëho na silva baliti 300 tlële. ²³ Na Josep Isip life magobë lale wesibi, 10 iko donki kleli matawa gogwa toletëme na kë donki kleli bolijayame telëkakle. Na bu witi liji, na bletë nage, na fli lale hi wesibi, na fli 10 tamo donki kleli matawa gogwa tole, na bolijayame mata telëkakle. Bu migisiyana, alëge mëta hi namëkekëyame. ²⁴ Na Josep bolijahanime jine telëkakëmena na gali tlome, "Sobo sobolalo alëgeme momata asa ekoujo."

²⁵ Na bu Isip life kile mototla. Na mititiya. Na bu bolijaya Jekop belë Kenan lifewa fwa mutula. ²⁶ Na bu megali motlola, "Josep gli hana tle, hanane mu, mana tafa lële. Na ëje Isip life onehome eso home tafa lëletëme." Na Jekop klelego mëtla. Na boblo totome. Na gali tlome, "Sogë lalo." ²⁷ Kwe bu iniwa wesibi Josep kë gali toglobëbolijayame gali motlola. Na Jekop kalë loha wesibi, wesibi Josep kë jine téglobë hwi tlome. Na manibona sle tle. ²⁸ Na Jekop gali tle, "Negalimu. Bobë nëba Josep mana tafa lëlefe! Bo Josep belëme hokweinawa nuwime. Na hwi nujuwelëlëme na mana gli nelëme."

46

Jekop bu kë tafa téglobëbolijayame gali motlola

¹ Jekop bubë iniwa wesibi sle totome na bu nonino name nëbale name Isip life elë tlemume. Bu Berseba lifewa fwa tulelëme na Jekop bubë bolijayabë Aisakbë Gotome,

sipsip kleli ahujume temu totometle, Goto sinikibo hëhë nalëgleme. ² Na kwe klabë, Goto Jekopme nimitelë mëta fata tletle. Na we tlore, "Jekop, Jekop."

Na Jekop tafu tëtatlé, "Wa, bo mana ekë tafa nelë."

³ Na Goto gali tle, "Bo Goto. Bo jubë blijayabë Goto. Ju Isip lifewa egujume uli asa ele. Tokwafe bo melë nogotomëme, bo jume nëgaitëme na bo jubë bisemlenime feilawa onehome fata nogotomëme.

⁴ Isip lifewa bona weife nëgiyume. Na jubë bisemlenime ebë lifewa bo ita sei nëgelëfamëme. Tokwafe ju gli eglena, Josep jume bu gwa lëgëtamëme matëmatë mëta."

⁵ Na Jekopbë iko nëbale, Jekopme kalë loha wesibi mëta gwa mototokwakla. Na bubë one na nëbale name mata gogwa motokwaka. Isip life mago eso ho Fero, bu kë kalë loha wesibi tlëme, bu këna muguja namëglame. Na kwe Jekop bu Berseba life kile totle. ⁶ Na bu bulmakau kleli mëtleluma. Na Kenan life mago kë glo mëtlabë wesibi na iniwa mëtehouja. Na Jekop bubë nëbalena bolijafujunina, Isip lifewa iniwa mutuja. ⁷ Bu memutuja lamëtla. Bubë bowenenino na bokonino na bolijafujunino buna iniwa mutuja.

⁸ Ebë Jekopbë nëbalebë weniji buna Isip lifewa kë mutujabë. Bubë iko nëbabë weniji, abwa nëbabë weniji, Ruben. ⁹ Na Ruben boweneninobë weniji melë, Hanok na Palu na Hesron na Karmi. ¹⁰ Na Simeon boweneninobë weniji melë, Jemuel na Jamin na Ohat na Jakin na Sohar na Saul. Saulbë bota bu Kenan life mago mëse. ¹¹ Na Livai boweneninobë weniji melë, Gerson na Kohat na Melali. ¹² Na Juda boweneninobë weniji melë, Er na Onan na Sela na Peres na Sera. Kwe Er na Onan bu étani Kenan life mëta wagigli mëtelo. Na Peres boweneninobë weniji melë, Hesron na Hamul. ¹³ Na Isakar boweneninobë weniji melë, Tola na Puva na Iop na Simron. ¹⁴ Na Sebulan boweneninobë weniji melë, Seret na Elon na Jalel. ¹⁵ Ruben na Simeon na Livai na Juda na Isakar na Sebulun, na bu Leabë nëbale Jekopbë mëse. Lea bu nemosa nëba mata fata tëta, bubë weniji Daina. Na Leabë nëbale na bolijawani bu kënji fata mëtla 33.

¹⁶ Na Gat boweneninobë weniji melë, Sifion na Hagi na Suni na Esbon na Eri na Arodi na Areli. ¹⁷ Na Aser boweneninobë weniji melë, Imna na Isva na Isvi na Beria. Na bubë mësenëbabë weniji ebë Sera. Na Beria boweneninobë weniji melë, Heber na Malkiel. ¹⁸ Jekop Silpana kë nëbaneni mëtëgelobë nëbale na bolijafujuni kënji fata mëtla 16. Silpa ebë Leame wegeme egaitamëbë mëse. Bume manawa wege eletë. Étani Laban bu Silpa Leame tlë. Laban ebë Leabë bolijaya.

¹⁹ Na Jekopbë mëse Resel, bu iko nëbale tlemalë, bubë weniji Josep na Benjamin.

²⁰ Na Josep, Isip life mëta tafa téglena, Asenatme mana sei tle. Asenat bu Potiferabë boko. Potifera bu Heliopolis life magobë fëso hi wesibi ahujume ahujume lëglekëfebë ho. Asenat bu iko nëbale tlemalë fata totometle. Bubë weniji, Manase na Efraim. ²¹ Na Benjamin boweneninobë weniji melë, Bela na Beker na Asbel na Gera na Naman na Ehi na Ros na Mupim na Hupim na Art. ²² Jekop Reselna kë nëbaneni mëtëgelobë nëbale na bolijafujuni kënji fata mëtla 14.

²³ Danbë bowene jowa. Bubë weniji, Husim. ²⁴ Na Naptali boweneninobë weniji melë, Jasel na Guni na Jeser na Silem. ²⁵ Jekop Bilhana kë nëbaneni mëtëgelobë nëbale na bolijafujuni kënji fata mëtla 7. Bilha ebë Leame wegeme egaitamëbë mëse. Bume manawa wege eletë. Ébame Laban bu Bilhame Reselme tlë. Laban ebë Reselbë bolijaya.

²⁶ Na Jekopbë nëbale na bolijafujuni buna Isip lifewa kë mutujabë, bu kënji 66. Kwe bu Jekopbë boweneninobë oneme tabëi hana mëtla. ²⁷ Na Josep no bu tlemalë iko nëbale fata totome, Isip life mëta. Na kë tlemalë nëbale na Jekopbë nëbale na bolijafujuni Isip life mëta kënji mëtabëya 70.

Jekop na bubë nëbalena bolijafujunina Isip life mëta tafa mëtla

²⁸⁻²⁹ Jekop Judame afina jine tlële, bu Josepme no lëlëleme Isip lifate mago na buna misijome bolijayame Gosen life mëta esune nalëglëleme. Na Jekop na nëbale na bu Gosen lifewa fwa mutulana, Josep bubë wege home gali tlome, "Sobo bobë

kalë loha wesibi sagli elëtëname.” Bo ayame këna hwi nanujuwelélème. Bu këna Gosen lifewa tuju, bolijayame hwi nalogloeme. Na Josep bolijayame yafe hwi tlole na bume hwë tlële na ye tlelèle. Meye tégglelélëbëe, na tokwafemu kuju tëbe. ³⁰ Na kwe Jekop Josepme gali tlole, “Jume wafi hwi noglëme négeme na bo melowene nanelë, ju mana tafa ele. Bo lalowa gli négelëme.”

³¹ Na kwe Josep bolijahanime na bolijayabë ilawa mago onehome gali tlome, “Bo Isip life magobë eso home, megalì nugujuwelélème, ‘Bobë afani na ayabë ilawa mago oneho, bu Kenan life kile mutula na bu bo belë fata mëkakija. ³² Kë ho bu sipsip kleli mëlëkefëma. Na bubë sipsip kleli na bulmakau kleli mata melesuma. Na bubë iniwa wesibi mata mehweija.’ ³³ Na tokwafe eso ho some we loglëyona na takune loglëyona, ‘Sobo fëye wege fa etokwefhone.’ ³⁴ Sobo megalì eglolome, ‘O eso ho, sebo sipsip kleli na bulmakau kleli négelëmabë enëne. Sebo tokwetokwëmume négena, kë wege mana fa tëtagila. Sebobë afunino mata sipsip kleli memëtlëwagima.’ Sobo eso home kë galime gali eglolona kwe bu some hana hehë lëgletëyome na megalì lëglëyome, ‘Sobo Gosen life mëta lalowa tafa ekekome.’ Isip life mago ho bu sipsip kleli mëglëmabë home tole hana mëletëma. Këme gali tlome, ‘Sobo Gosen life mëta fwa lalowa tafa ekekome.’”

47

¹ Na kwe Josep eso ho Ferome megalì latujuweléle, “Aya afanime Kenan life mago wafata lëlélékakime. Bu sipsip kleli na bulmakau kleli na iniwa melesuma na bubë iniwa wesibi mata mohweija. Na bu Gosen lifate mëta kë tafa mëla.” ² Na Josep tobimalë bolijahanime gali telékakëme. Na bu mitisiya. Na eso hobë li mëta mitlija.

³ Na kwe, eso ho takune tlome, “Sobo fëye wege fa etokwefhone?”

Na bu gali tafu mëtëtatla, “Sebo sipsip kleli nélëkefëma, sebobë ayanino fene mëtlëkefëma. ⁴ Sebo metole nanëla, sebo ebë lifate mëta esokwaneme tafa négolame. Hi jwa olë Kenan life mëta fata tégletëname négeme na sebobë sipsip kleli agosaba jwa

négeme. Na fëye wesibi hi mëglemene? Këme négeme, sebo metole nanëla, ju seme megalì lalowa eglonamene, ‘Sobo Gosen life mëta lalowa tafa egelome.’”

⁵ Na kwe eso ho, Fero, Josepme gali tlole, “Blijaya na blijahanina wamisiya, junia tafa egelobëme. ⁶ Ju Isip lifatebë iniwa afloko lowene sle eletëmeme, na jowa lale aflokomu hwi elotëmeme na yo elomeme kë mëta tafa namëglame. Na ju metole egletëmena bu Gosen life mëta tafa matla, kwe ebë lalowa. Na jubë ilawa mago ho flime eselëmeme, bu bulmakau kleli mëglëmabë alëge kë lowene sle mëgletlabë, na ju bume aniji elomeme, bobë bulmakau kleli mëglëma namëglame.”

⁷ Na kwe Josep bolijayame eso ho Fero belë sei tlële. Na Jekop Gotome takune tlole, eso ho Ferome ululu sle nalëgëtaguleme na lëgaitawagule nalëgleme. ⁸ Na eso ho gali tlole, “O aya, jubë tlibutu ebënujune?”

⁹ Na Jekop tafu tëtatle, “Bo ebë life mëta kë tafa nokweibë tlibutu këniji, 130. Ebë tako olë nane tafa nokwei kwe bome lebutako hobota mitisi tenë. Bobë afunino bu ebë life mëta tako tafa motokweijamu. Na bubë tlibutu ebë lebutakomu kwe bobë tlibutu tèlewa.” ¹⁰ Na kwe Jekop eso home kaiye tlole na tuju. ¹¹ Na Josep bolijayaname, bolijahaniname taitame, lale life yo naloglomeme, eso ho fene gali tlole. Na bu Rameses life yo tlome, kë life mëta tafa namëglame. Kë life afloko lalemu kwe Isip lifatebë fli life afloko bu sogë lalowaha. ¹² Josep bu hi wesibi bolijayaname, bolijahaniname, bolijayabë ilawa mago oneho name, lëlekefëme.

Isip life mago oneho tako fone memëtla

¹³ Tako fone fata tletëme na iniwa life hi wesibi jwamu. Isip life mago oneho na Kenan life mago oneho bu foneme tako gigli lamëlekefëyamu. ¹⁴ Na Isip life mago oneho na Kenan life mago oneho bu hi wesibi Josep mago balitina glo mëtlekefëya. Na bubë baliti yawe motloma. Na Josep kë glo lëglekëfebë baliti, eso hobë lo mëta gogwa tlekëfe. ¹⁵ Na Isip life mago onehobë baliti na Kenan life mago onehobë baliti yawe motloma na iniwa oneho Josepme gali mutujuwelëla, na bu gali motlola, “Hi

wesibi enëna. Hana enënaye kwe sebo jubë naba li mëta gigliwa nëglame. Ju seme aitana. Sebobë baliti wafi yawe mögleme nëgeme.”

¹⁶ Na kwe Josep gali tlome, “Sobobë baliti wayawé eglomona, kwe sobobë bulmakau kleli na sipsip kleli bome elemsume kefetëname. Na bo some hi wesibi kofayame nanëglékefeyome.” ¹⁷ Na bubë hos kleli na bulmakau kleli na sipsip kleli na mëmë kleli na donki kleli Josepme mëtlelumekefëtla. Na Josep hi wesibi kofayame tlékefëme. Na bu melë kë mëtlekefeyabë jowa tlibutu. Bu melëwa motokoujabëë na kë tlibutu mana yawe motlola.

¹⁸ Kë tlibutu yawe motlola na ita Josepme mutujutla na gali motlola, “O eso ho, sebobë hobota jume hana ého négétatëyome. Sebobë baliti alujawamu. Na sebobë iniwa sipsip kleli na bulmakau kleli jume watlëkefeyo. Sebo jume néglékefeyobë wesibi hanane mu. Kwe sebowá nëtabëya na sebobë lifewa miëbagu. ¹⁹ Ju seme foneme gigli néglabëme asa elësëna na ju sebobë flëke feilawa tëbo lëglebëme asa elësëtëna. Na sebo metole nanëla, eso ho Fero, bu seme laitakefëname na seme hi wesibi lélékefëname. Kwe sebo bubë wege manawa fa négétatlabë oneho fata négletlame. Na sebobë life mata bume yo nololame. Kwe ju seme hi wesibi na olo wesibi eglénana kwe sebo foneme hana gigli négglame. Na sebo tafa sle nélame na sebobë flëke tëbo jwa nalëgleme.”

²⁰ Na kwe ébame kë fata téglobë fone mana lëbe na bu tako fatamu lalèle. Na Isip life mago oneho Josepme hi wesibi séneme bubë flëke yo mëtagula. Na Josep bu kë iniwa flëke eso ho Ferome yo tbole. Këme négeme Isip lifatebë iniwa flëke, eso ho Ferobë flékemu fata tletle. ²¹ Na Josep melë latle, Isip lifebë iniwa onehome gali tlome, “Sobo eso ho Ferobë wege manawa fa etakefëtelome.” Këme négeme iniwa oneho bubë wege manawa fa mëtakefëtla. ²² Kwe, Josep bu fëso hi wesibi ahujume ahujume möglekefeyabë, hobë flëke hi wesibi kofayame hana fa tétagutëme. Melëme négeme eso ho Fero bu kë enëneme baliti tlékefémeme négeme. Na bu kë balitina hi

wesibi glo mëtlekefeyä. Këme négeme bubë flëke hi wesibina kofayame yo jwa këme motlola. ²³ Na Josep bu onehome gali tlome, “Sobo aholokwane ekoujo. Bo sobo na sobobë flëke hi wesibina wahihijika telë. Na sobo eso ho Ferobë wege manawa fa egëtatelobë oneho tafa waelo. Na eli, bo olo wesibi some négleyome, sobobë nuju mëta tobalo naekoujome. ²⁴ Tokwafe nuju mago hi wesibi wawa egelona kwe sobo fu 5 mëta sa gwa etlo. Jowa lokotabobë eso ho Ferome elélome, na 4 lokotabobë some egelome. Na somagobë fli unina tobalo egelobëme gogwa elome. Na fli sobo na sobobë nëbalena hi elome.”

²⁵ Na kwe oneho Josepme gali motlola, “Eso ho, ju seme hi wesibi watlëna, na seme wataitana, na sebo iniwa tafa sle nanëla, sebo gigli hana négglame. Na sebo tako flesumu nanëla, eso ho Ferobë wege manawa fa négétakefëtlame.”

²⁶ Na kwe Josep Isip life onehome gali tlome, “Sobo aholokwane ekoujome na kë gali esogo elelëlome. Tokwafe nuju mago hi wesibi wawa egelona kwe sobo fu 5 mëta sa gwa etlo. Jowa lokotabobë eso ho Ferome elélome.” Kë gali unalëme mana lëbagutëmeme na mana ekë lëbetëme. Kwe eso ho Fero bu fëso hi wesibi ahujume ahujume möglekefeyabë hobë flëke hana fa tétatëme.

Josep bolijayame gali sësle tëtatlé, “Bo jume Kenan life mëta matëmatë nugutëme”

²⁷ Israel enëne bu Isip lifatebë provins Gosen mëta tafa mëtla. Na bu kë flëke bume yo tlome. Na bu lebutako nëbale fata mototoma. Na feilawa oneho fata mëtla. ²⁸ Na Jekop bu Isip life mëta 17 tlibutu tafa tle na bubë iniwa tlibutu këniji 147.

²⁹ Na bu melowene latle, “Bo gli négelëme teife.” Këme négeme bu bowene Josepme këme gali telékakle, ligisitle nalëgleme. Na bu tisitle. Na Jekop bume gali tbole, “Ju bome tolemu laetenë, kwe ju toba bobë yelukwafe sei elulukwakëmeme na bome megali sle enonëme, ‘Bo jume Isip life mëta hana matëmatë négétëme.’ ³⁰ Bo gli négelëna, ju bome ebë life mëta asa matëmatë etanë. Weye. Matëbe. Bo mogome ebë life mago egehunëme na bobë

afuninobë titono matëmatë mëta gwa eutanëme.”

Na Josep gali metafu tëtatile, “Bo jume melë négëtëme ju fene gali ele.”

³¹ Kwe Jekop gali tbole, “Ju bome iniyafememu fwa gali sle eglonëmemu, ju kë wesibi melë egotleme.” Na Josep bolijayame iniyafememu gali sle tbole. Na kwe, Jekop bubë ni labuku mëta eso life tuku totle na Gotome mana fleflesu tletle, Josep bume gali sle togloleme négeme.

48

Jekop bu Gotome takune tbole, Efraim na Manasename ululu sle nalëgëtagumeme na lëgaitawagume nalëgleme

¹ Tokwafe bu Josepmé gali motlola, “Blijaya tëbo lalëlo.” Këme négeme bu nëbale tlemalë, Manase na Efraimname bolijaya belëme këme tlelume.

² Na ho Jekopme gali motlola, “Jubë nëba Josep walisi, jume hwi naloglëme.” Na kwe Jekop ni mago alabujuwa huju tle na ni labuku mëta mana tafa tle.

³ Na Jekop Josepmé gali tbole, “Goto bu iniwa afutukuna. Na bo bume Kenan lifatebë tokwëfolifeku Lus mëta nimitelëna hwi tlolë. Bu bome lale gali tlënë, lëgaitanë nalëgleme.”

⁴ Na bome gali tlönë, ‘Bo jume feilawa nëbale négëtëme, na lebutako blijafujuni tafa namëgletëyome. Na ebë life nélëme, na bubë lifemu unaunalëme lëgëbetëme nalëgleme.’’

⁵ Na Jekop ita gali tbole, “Bo ju belëme Isip lifatewa tigisi jwa négena, jubë mëse tèle nëbale mana fata totome. Bubë weniji Efraim na Manase. Na kë nëbale kënegebë, bobë nëbaleha tafa namëgletenome. Bobë nëbalemua natafa mögelome, Rubenna Simeonna fene tafa melo.”

⁶ Kwe ju nëbale Efraimnabë, Manasenabë nagi fata egotomena, kwe jubë nëbalemu tafa mögletëyome. Na tokwafe flëke afloko bwa bwa lëglëwagumena, kë nagifu nëbale bolijahanibë ku mëta tafa mokoujame.

⁷ Bo kë gali jume fëyeme nane gali nolë. Bo jubë bita Reselme tako manibo négletëme négeme. Bo Mesopotemia lifate kile tulë na Kenan lifewa tigisibëe na Resel mana gli tletonë. Sebo Efrata lifate kakëha mana asë têkekëya na bu mana gli tle. Na bo Efrata lifate

alëge li mëta gwa têtë.” Efrata ebë Betlehem lifatebë étanifu weniji.

⁸ Jekop tèle nëbale hwi tlome na takune tbole, “Ebë yalëbë nëbalene?” ⁹ Na Josep gali tbole, “Aya, ebë bobë nëbalefe. Bo ebë lifate mëta bowa tafa tégelëna, Goto bu kë tèle nëbale mana tlënë.”

Na kwe Jekop gali tbole, “Ju kë nëbale bo belë elesume. Bo Gotome takune nanoglölëme bume ululu sle nalëgëtagumeme na bume lëgaitawagume nalëgleme.” ¹⁰ Jekop bu filemimu négeme na naba olobaha këme lamu mototometle. Këme négeme, bu hwi sle hana tlome. Na Josep bu tlemalë nëbaleme loliwa tlesumetle, hwi naloglomeme. Na bu nëbale hohwë tle na ahinome sësle totome. ¹¹ Na Jekop Josepmé gali tbole, “Etani bo meweniji latelë, bo jume hana hwi noglémewa, kwe melowene latletë wagli tlewa. Kwe Goto bome taitanëme négeme na bo jume fwa nane hwi nolë. Wëye. Bo jume na jubë nëbalename mehwì nanolometë.” ¹² Na Josep bubë tlemalë nëbale Jekopbë elebo li mago nono tule. Na Jekopbë yako li mëta bubusu tletle na eso life mëta tëbetle. Jekop bu letitabo homu négeme.

¹³ Na Josep bubë tlemalë nëbaleme Jekop belë tlelume. Na bubë abwa nëbame, Manaseme, Jekopbë tobamu tobali elë gwa totle, na nagifu nëbame, Efraimme, yemane tobali elë gwa totle. ¹⁴ Kwe Jekop toba hihijika tle na li afalëba matawa gwa totele, na bubë tobamu tobabë nagifu nëba, Efraimbë eso mëta gwa totatle na yemane tobabë abwa nëba, Manasebë eso mëta gwa totatle.

¹⁵ Na Jekop bu Gotome takune tbole, Josepbë afenëbome lëgaitawagume nalëgleme. Na bu megali tbole, “Goto, bobë afu, Abraham, na bobë aya, Aisak, bu jubë lowenewa esogo mëtlelëtëyo, na boblo hana mëtëto. Beë bome nafu tétanëna tafa téglinibë, na ebë olë elë mana ekë fe nëkaki.” ¹⁶ Na ju bome enselha fata tletonë. Na tëbo wesibi mitisikefetenëna, ju bome taitakefënë. Na ju kë tlemalë nëbaleme ululu sle etokwefémeme na aitakefémeme. Ju bume aitameme, na bubë bosemlenibë nëbale lebutako enënemu fata namokoujame. Na kë enëne, bobë weniji na Abrahambë weniji na Aisakbë weniji

aholokwana ti mëgletëmalime.”

¹⁷ Bolijaya tobamu toba, nagifu nëba Efraimbë eso mëta kë gwa totatlebëme Josep hwi tlore na bu këme fleflesu hana ttle. ¹⁸ Na bu bolijayame gali tlore, “Wëye. Aya melë asa ele. Ebë nëba kënegebë, bolijaha. Ju tobamu toba bubë eso mëta gwa egotatleme.”

¹⁹ Kwe bolijaya tole hana tle, na Josepmé gali tlore, “Hëyai, bo lowene nanelë, bo lowene nanelë. Kwe abwa nëba, Manasebë bosemlenibë nëbale bu mata feilawa enëneha fata mëglame, kwe bolijamo Efraimbë bosemlenibë nëbale feilawa enënemu fata mëglame, lebutako lifate mago onehoha fata mëgletlame.”

²⁰ Na kwe ebë olëna, Jekop bu lale gali tlëme, Goto bu kë tlemalë nëbaleme ululu sle nalëgëtagumeme na lëgaitawagume nalëgleme. Na bu Josepmé gali tlore, “Israel life mago oneho bu Gotome takune moglolana, fli onehome ululu sle lëgëtagumebëme, kwe bu jubë tlemalë nëbalebë weniji fëfë mogotomame, na fli enëneme gali molomame, ‘Goto bu some ululu sle malëto, Efraimna Manasename fene ululu sle tëtagime.’” Jekop melë kë totomebë Josephbë nagifu nëba, Efraim abwa nëbaha tëtabe, na abwa nëba, Manase, nagifu nëbaha tëtabe. Na Efraim abwa nëbaha fata tle.

²¹ Tokwafe, Jekop Josepmé gali tlore, “Ju aholokwane ele! Bo gli nëgelëme nounou ekë nelë! Kwe Goto sobona egëtabome na bu some sobobë semlenibë lifewa lëglelujome. ²² Ëtani bo Amorbë ilawa mago onehome kosina nemona momogli tletomë. Na bubë life, Sekem wahijika totomë. Sekem life ebë lale lifemu. Na bo kë life jume fwa nëglëme. Bo jubë blijahani me hana nëglëmëme.”

49

Jekop boweneninome yawe galime gëgali tlelëme

¹ Jekop bubë nëbaleme gali telokwakeme, “Sobo esijome na bome lolime tafa eletëname. Fli wesibi some tokwafe fata mëgletëyobëme gëgali nanëglelëyome. ² O bobë nëbale, sobo bobë li mëta loko elelëyo,

bobë gali aholokwane naegloname. Bo sobobë blijaya, Israel.

³ Ruben, ju bobë abwa nëba. Bo falakeme nëgena, sebo bitana jume mana fu tëto. Ju flesu ho fata tle na ju tako afutukuna homu. Jubë afutuku jubë iniwa blijamonibë afutukume boblo lalotome. ⁴ Jubë lowene haliji tuha sësëbo lëletë. Ho lëkle hana lëgëtatëme. Kwe, ju auto mago ho tafa hana egleme. Ju bobë mëseme atome fa tëgëtamëme nëgëme. Na bo tako tiniji latletë. Ju tëbo lowenemu esogo tlelële.

⁵ Simeon bolijamo Livaina bu wame wesibi glo mëtlekefo na fli home wame motlokwefëmo. ⁶ Bu wame lowene fa mogotokweflona, bu ho flime mogo nalë memëlagekefo. Na bu wame jwa tafa mëgelona, bu tuja ato bulmakau klelibë elebo salëme fwa hihli mototokwefëtemo. Këme nëgëme, bo bume ehe hana nolomë. Blalo kë sle motokweflobë galibëme, bo kë aholokwanebëme tole hana nëlekefëtemë. ⁷ Bubë wame lowene bume fwa tëbo nalogotomeme. Bubë wame lowene takomu nëgëme, na wame lowene tëbowa tëbetëme. Bo bume hehë nanëletemë. Na bo bu tlemalë name na bubë nëbale name fufu nëbetokwakëmëme. Na bu Israel life mago onehona bwa bwa tafa namëglelëmame. Bo bume flëke hana yo noglomëme.

⁸ Juda, jubë blijamoni na blijahani jume bibita mëgëtagujome. Jume fli oneho wame moglëyona, ju mou mëta fwa fafa egleme. Na jubë blijamoni na blijahani jume sëkefo bubusu motometëyome. ⁹ Juda, bu afeku laion kleliha. Bu kleli fa fa lëlekëfe, na hihi lëlekëfe. Na bu kalëlegona këme tafa lëgleme. Bu elili elili lële na alabujuwa tafa lële, laion kleli fenene. Na ho li bume hana lëlelu logotleme. ¹⁰ Bu eso home kë lëlekuju eglatlebë atobeila lehwamë. Na bu eso home unaunalëme natafa lëkoume. Bu kë atobeila mana lehwaguime na bu Silo lifewa mana fwa luleme. Na bu iniwa onehome tafa lugulelëmeme. ¹¹ Bubë wain taba feilawamu hulu lokoutle na bu lalemu. Na bubë donki kleli takuliji logotlena, bu wain taba mëta fwa takuliji lotokwefële. Bu feilawa wain taba liji tu kiki lotokwefëme. Këme nëgëme bubë ého kë wain taba liji tuna këme swa lotokwefëme bu feilawa wain taba liji tuna nëgëme. ¹² Bubë naba

kowa këme fata meletle, wain taba liji tu hi lëglekfëme négeme. Na bubë enino tatiwamu mëbetle, bulmakau kleli maba fo hi lëglekfëme négeme.

¹³ Sebulun bu nutu li mëta tafa lëgleme. Na bubë tu ku takomu lëgëbetleme. Këme négeme sibu lo tëbo hana mëgleme. Na bubë flëke meluguju tleme, Saidon life li mëta tou lokoutleme.

¹⁴ Isakar bu kalëlego donki kleliha. Bu tèle wesibi ku mëta fwa manawa meniniwa lëbekëfe. ¹⁵ Bubë lale life lëselëwagule na melowene fa lotle, ‘O lale life, bo këme tafa nanegelë.’ Na kë mëta bubë iniwa afutukuna wege lële. Kwe tokwafe, bu fli hobë manawa wege fa lëgëtatëmeme.

¹⁶ Tokwafe, Dan bubë ilawa mago onehome eso home tafa lëgletëmeme, na bu Israel life mago fli oneho fene tafa mëla.

¹⁷ Dan bu mefata lëgleme, taiju tëbo, alëge mëglëbo mëta fene sei lëlële. Hos kleli bu alëge elë fëka lokweina, kwe taiju hokweinawa okli lëkaketlebë na sëgetuju mëta latëtouwa lëlëleme. Na ho kë hos kleli matawa tafa logoletlena, kwe lalugujuwetigowa.

¹⁸ Tako Ho, bo jume ekë hwi nëletë, ju bome egaitanë naegleme na jubë lale lifewa no enënëme.

¹⁹ Gat, tokli ho jume wame mëglekakëjome Kwe, ju kofayame yafe wame elomeme kwe bu mëglëboujame.

²⁰ Aser, jubë nuju mëta lale lale hi wesibi feilawa hulu mokoutëme. Eso ho kë hi hi mëglabë hi wesibi ahujume ahujume eglekfëme.

²¹ Naptali, bu waluju mago dia kleli ha. Bubë tolenawa fëka fëka lëbelëfa. Na bu lale lale nëbalemu nëbaneni lëlekëfe.

²² Josep bu lale wain taba. Bu yefi tu li mëta hulu lële na bu feilawa liji lowalë. Bubë tikefo hele heletanëno négeme, na lëglesi lamu mototle. ²³ Wame ho bume nemona wame motlola, na sëfana mëtemila na tëbo mototla. ²⁴ Josep bu nemo hana tlëkële na bubë toba elili hana mëtletle. Jekopbë kalëlegona Goto, bume tégaitaleme négeme na bume afutuku tégëleme négeme. Kë Goto, Israel life mago onehome tafa lëlelëmeme na bubë kalëlego wame jiboha title lëletëmeme. ²⁵ Bu blijayabë Goto na

bu tako kalëlego Gotomu. Buwa jume ululu sle lëgëtakefëme na laitakefëme. Na bu jume feilawa lale wesibimu lëglëkefëme. Bu jume tako tlibutu lëglëme, na jume life lokwalëfelë mago tu mata lëglëme. Na jubë ilawa mago oneho feilawa nëbaneni mëglame. ²⁶ Bo jubë blijaya. Bo jume lale gali nëlë, Goto jume ululu sle nalëtaguime na lëgaitawagume nalëgleme. Bo metole nanelë, ju lale wesibi kë glo eglebë, tako fatini lamu namëgëtatëme. Na kë wesibi, jubë afunino kë glo mëtëglabë wesibime boblo mogotomememu. Iniwa kë wesibi Josep ju mëta fata mëgleme. Ebë ho ju kënëgebë étani ju blijahani na blijamonibë naba li mëta eso ho fata tletëme.

²⁷ Benjamin, bu waluju ama ha. Bu kleli mogo nalë têtëkle lëtakefë. Na iniwa olobalë bu kë têtëkle lëtakefëbë kleli hihi lëlekëfe. Na taboklë ye, bu kë têtëkle lëtakefëbë hi wesibi sa lëtakefëtëme.”

²⁸ Ta ebë kënegebë, Israelbë we ita tèle enënebë. Na bubë bolijaya bu gli lëgleme kwene bubë nëbaleme kë lëgaitawagumeme anebo gali tlelëme. Na bume lale gali tlome, Goto bume fwa ululu sle nalëgëtagumeme na laitawagumeme.

Jekop gli tle na bume matëmatë mëta gwa mototla

²⁹ Na Jekop bu boweneninome lale gali wagali tlome, Goto bume ululu sle nalëgëtagumeme na lëgaitawagume nalëgleme. Na bubë nëbaleme megali latlome, “Bo gli nëgelëme nounou ekë nelë na bobë ilawa mago lebo hona tafa nanugulame, alibaho life mëta. Sobo bome bobë afuninobë aniji fuluju mëta gwa egëtaname, Efronbë life mëta kë lo eglabë. Efron Hitbë bolijafuju. ³⁰ Kë aniji fuluju bu Makpela life mëta lo elamë. Makpela life bu Kenan lifatebë tokwëfo life, Mamre life li mëta lo elamë. Étani Abraham bu aniji fuluju Efronna balitina hihijika mëtelo. Bubë matëmatë lëgëbetle na lëgleme. ³¹ Bu Abrahamna bubë mëse Saraname, kë aniji fuluju mëta gogwa mëtla. Na Aisakna bubë mëse Rebekaname mata kë mëta gogwa mëtla. Na bobë mëse Leame mata kë mëta gwa têtë. ³² Étani Abraham bu kë aniji

fuluju Hitbë ilawa mago hona balitina hihijika mëtelo.”

³³ Jekop bu yaweme gëgali tlelëmee na ni labuku mëta ni têbe na lagliwa tle. Na bubë ilawa mago lebo enënena tafa mëtla, alibaho life mëta.

50

¹ Na Josep mehwì tlole, aya wagli lëlefè, na bu matawa laniwa tobetle na tako ye ttle, na bubë nolo momotlë ttle. ² Na tokwafe Josep u mogo kë ululu sle mogotomabë home, gali tlome, “Sobo ayame lëkalu malasini atome gogwa eletelome, bu ato lëkalu feilawa kë jwa nalëgletleme na ato fla jwa lëletleme.” Na kwe u mogo kë ululu sle mogotomabë ho, bu melë mëtla, Josep fene gali tlome. ³ Na iniwa u mogo kë ululu sle mogotomabë ho bu kë lëkalu malasini bubë ato mëta gogwa motokoutlabë olë këniji 40. Na bubë ato fla jwa ttle na kokowa tëbetle. Na Isip life mago oneho bu Jekopme 70 olë ye mëtletla.

⁴ Manibo mëtlabë olë yawe motlola na Josep eso hobë wege enëneme gali tlome, “Masiwafe, sobo lalowa bobë gali eso home gali egujuwelélomene. Sobo bume megali egujuwelélome, ⁵ eso ho, bobë aya glime nounou téglena, bu bome megali latlonë, ‘Ju bome gali sle enonë, ju bome mogo ehunëme, na bo Kenan life mëta bo tobana kë go tégglelëbë aniji fuluju mëta gwa eutanëme.’ Na bo bume wagali sle tlolë. Këme nëgeme, bo metole nanelë, ju bome lalewa gali eglonëmene bo aya mogome gwa nanugujuwetlëme. Na bo ita nisime.”

⁶ Na eso ho Josepbë gali aholokwane tlole na gali metafu tétatle, “Ju lalewa egujume, na blijaya mogome gwa eujuwetleme, ju blijajame fene gali sle tlole.”

⁷ Na kwe, Josep bu blijajaya mogome gwame tuju. Na eso hobë wege enënena bubë letitabo ho na Isip life magobë letitabo ho bu iniwa Josepme nagi mëtlëla. ⁸ Na Josepbë ilawa mago hona blijahanina blijajabë ilawa mago hona iniwa aniji fulujuwa mutuja. Kwe tokwëtokwë nëbale hana mutuja. Nëbale na bulmakau kleli, sipsip kleli, mëmë kleli, Gosen lifate mëta lulu mëtla. ⁹ Na kalë loha wesibi na hos kleli matawa kë tafa mogolekefeyabë

hona iniwa Josepna mutuja. Lebutako enënemu mutuja.

¹⁰ Na bu Atat life elime fwa mutula, Jodan tu nogowelëme. Kë Atat life kënegebë bu witi lijibë jibo fokwefokwe mototokwefëma na bubë afabo glo mëtla, hi namëglame. Na bu kë life mëta tako manibomu lamëtletla na feilawa ye mëtla. Na Josep bu 7 olëna bolijayame manibomu latletle na ye ttle. ¹¹ Na Kenan life mago oneho, ye kë mëtletlabë onehome hwi motloma na bu megali mëtla, “Isip life mago oneho bu tako manibomu lamëtletla, na tako ye mëletla.” Këme nëgeme, bu kë life weniji mefë mototla, “Abel Misraim.” Abel Misraim gali ebë Hibru gali na ebë kë gali fenene, “Isip life mago oneho ye mëletla.” Ebë life Jodan tubë nogowelë lëbe.

¹² Na Jekop bowenenino bu melë mëtla, bolijaya fene gali tlome. ¹³ Na bume Kenan lifewa mëtehula, na bume aniji fuluju mëta gwa mototla. Kë aniji fuluju bu Makpela life mëta lo elamë, Mamre life li mëta. Ëtani Abraham bu kë aniji fuluju Efronna balitina hihijika mëtelo. Bubë matëmatëmu fata nalëgletleme. Efron Hitbë bolijafuju. ¹⁴ Na Josep bu bolijayame wagwa totle. Na kwe Josepna, blijahanina, na fli enëne buna kë mutujabë, iniwa Isip lifewa ita mitimiya.

Josep blijahani bume kë tëbo mototlabë lowene hana lehole, aholokwana watì tle

¹⁵ Bubë bolijaya wagli tletëme, na kwe Josepbë blijahani blalo megëgali mëtla, “Josep bu seme mana wame logloname nawa. Na sebo bume kë tëbo togotlabë bu seme kofaya tëbo lëgëtaname nawa.”

¹⁶ Na këme nëgeme, bu Josepme këme gali mëtelokwakla. Ebë gali melë, “Ëtani sebobë aya mana tafa téglena bu seme megali latlona, ¹⁷ sobo bobë gali Josepme sagali elolo. Bobë gali melë, ‘Josep bo jume tokwëfo takune. Masiwafe. Jume blijahanina kë tëbo mëtëtobë lowene asa ewhagule, aholokwana ti egleme.’ Na kwe sebo, sebobë ayabë Gotobë wege enëne, jume takune nolëyo, ‘Masiwafe, sebo jume kë

tëbo tégétobë lowene asa ehole, aholokwana ti ele.” Na Josep kë gali yafe aholokwane tle na bolijahanime manibo tletëme na feilawa ye tle.

¹⁸ Tokwafe, Josepbë bolijahani, bume hwime mutuja. Na bubë elebo li mëta bubusu mëtletla. Na bume gali motlola, “Sebo, jubë manawa wege ho, ju belë nisiya.”

¹⁹ Kwe Josep gali tlome, “Sobo tutune asa elo. Bo Goto nane, some kë tëbo nogotome. Weyewa. ²⁰ Sobo étani iniwa melowene latelo, bome tëbo naegëtaname. Kwe Goto bu kë tëbo lowene, bubë lale lowenena wahihijika tle, bu metole téggleme nëgême, bome Isip life onehobë eso ho aniji naloglonëme. Na lebutako onehome nëgaitamë nanëgelëme, bu foneme gigli jwa namëglame. Na ëje sobo kë wesibi wafi hwi elolo. ²¹ Këme nëgême sobo tutune asa elo. Bo some na sobobë nëbale name iniwa tafa néglelëyome na nëgaitome.” Na Josep bolijahanime flalego gëgalina lowene sle téitatëme.

Josepbë gli

²² Na Josep bolijayabë ilawa mago ho, Isip life mëta nibowai mëtla. Na Josep bu 110 tlibutu këniji tafa tle. ²³ Josep mana tafa tle, Efraimbë nëbaleme hwi tlome na kë nëbale kë nëbaneni mëtëglabë nëbaleme mata hwi tlome. Na Makir mata nëbaneni tle na këbë nëbale mata Josep belë mëtleluma. Na bu sësle totome na ameijume gogwa tle. Makir ebë Manasebë bowene. ²⁴ Na tokwafe Josep bubë ilawa mago home gali tlome, “Bo gli nëgelëme nounou ekë nelë. Kwe Goto bu some tafa lëglagujome na bu some ebë life mago nëno lëleme na lale lifewa sei lujuwelëyome. Étani Goto bu Abrahamna Aisakna Jekopname iniyafe galime megali sle tlome, ‘Sobo ebë lale life hwi ejuwelélome, na bo tokwafe some ebë lale life yo nolëyome. Na tokwafe Goto bu some kë lale lifewa sei lugujuwelëyome.’”

²⁵ Tokwafe Josep bubë ilawa mago home gali tlome, “Sobo bome iniyafeme megali sle egloname. Tokwafe Goto some lëgaitome ligisi tëyona na some li lifewa sei lugujelëyona, sobo bo mogome ebë life mago saehulo.” Na Josep bubë ilawa mago

home gali tlome, “Sobo bome sogëna asa enona. Sobo Gotobë naba lime iniyafeme fwa gali sle egloname.” Na bu gali motlola, “Sebo jume iniyafememu gali nolëyo.”

²⁶ Na Josep bu 110 tlibutu këniji tafa tle, na bu Isip life mëta mana gli tle. Na bu lëkalu malasini ato mëta gogwa mëtletla, ato lëkalu kë jwa na lëgletleme na ato fla jwa nalëgletleme. Na bu mogome bokis mëta gwa mototla.

Mak Ebë Lale Anebo Gali Kënëgebëye Jisasme Gali nene, Mak Yahi tle

*Jon, tu mëta baptais logotomebë ho, gali
të tëtatëme*

1 Ebë lale gali, bu Gotobë nëba Jisas Klaisme gali nene.

2 Ëtani anebomu ebë lale gali fata tle. Bu mefata latle, Gotobë lowene mago gali tē totokweflebë ho, Aisaia, fene yahi tle, “Goto boweneme megali lattle, ‘Aholokwane elo, kwe tokwafe bo ho lime jine nëglëlëme, bobë gali tē nalëtagulebëme. Na bu jume loutatëme. Na bu alëge jume fu nalëtagutëme.’ **3** Tokwafe, li ho, ho jwa lifuku mëta mewe lëgleme, ‘Sobo tako hobë alëge fu etatelo, alëge sle etatelo.’”

4 Jon ebë kë nëgebëye, tu mëta baptais logotomebë ho. Bu ho jwa lifukuwa tuhu tule, Aisaia fene yahi tle. Na onehome gali tē tëtatëme, “Sobo tēbo lowene aholokwana ti elome na lale lowenewa esogo elelëlome na baptais elome. Na Goto tēbo lowene sle nalëgetatëyome.” **5** Na feilawa oneho, Juda lifate mago na feilawa oneho mata Jerusalem lifate mago, Jon belë mutuja. Na bubë tēbo lowene këme olafa mototometla. Na Jon bume Jordan tu mëta baptais totome.

6 Jon bu lale ëho hana gelo totle. Bu kamel kleli hobona kë susu mototlabë ëho gelo totle. Na bu bulmakau jibo alitaba mata tehwamë. Na bu mégou na saule tu mehihi latlekefe. **7** Na këme Jon bu gali metë tētakefëtëme, “Ho li bobë nagi ligisime. Na kë ho kë ligisibë bubë afutuku takomu kwe bobë afutuku tokwëfomu. Bo lale ho nane kë ligisibë home kë nëgaitalëme, manawa wege ho fene laitale. Weye. Bo bubë jiteho hana titika nëgletelëme. Bu letitabo homu nëgeme na bo atwati homu. **8** Bowe, some tu mëta fwa baptais nëlelëyo, kwe buwe Gotobë Amtëtombana baptais lëglelëyome.”

Jon Jisasme baptais totle

9 Na kë olëna, Jisas Galili provinsbë tokwëfo lifate Nasaret mago tisi. Na Jon bume Jordan tu mëta baptais totle. **10** Na Jisas tu kile tle na helefowa fe tokwake. Na bu hwi tokwake, matafa inoha latikawa tle na Gotobë Amtëtomba seuneni foleha Jisasme ji têtëkekete. **11** Na Goto matafa mago gali tle, “Ju bobë lale nëba. Bo jume tako maninibo nanëletë, na tako fleflesu nanëletë.”

*Satan bu Jisasme tēbo loweneme fene
susu totle*

12 Na kë nalëwamu, Gotobë Amtëtomba, Jisasme ho jwa tabo elë tlélule. **13** Na bu ho jwa tabo mëta niliafewe olë tafa tle. Na Satan bu tēbo loweneme fene mana susu totle. Bu waluju mago klelina tafa mëtla, kwe ensel bume lamëtaitale.

*Jisas bu Gotobë lale gali, Galili
provinsme afina tē tëtatëme*

14 Bu Jonme kalabusu lowa watuku mëtla, na Jisas Galili provins elë tisi. Na bu Gotobë lale gali tē tëtatëme. **15** Bu megali tle, “Goto kë aniji toglolebë olë wafata lële. Na Goto iniwa onehabë eso home natafa lëletëmabë olë nounou lalëletle. Sobo tēbo lowene aholokwana ti elome na lale lowenewa esogo elelëlome. Na sobo Gotobë lale gali lowene sle eletelome.”

*Jisas bu nilimalë home we tlome na bume
nagi mëtlëla*

16 Na Jisas bu Galili lake tu hele helefowa tuju. Na bu Saimon name bolijamo Andru name hwi tlome. Bu solo, tu mëta tuku mëtelo, mo fa fa namëgelome, bu kë mona baliti glo namëgelome. **17** Na këme Jisas bume megali tlome, “Sobo esijomo, bona asë nanëglame. Sobo mo fa fa lowenebë walowene eletelo. Na bo some ho fa fa lowenebëme okokwe nanëglëyome, bu Gotome esogo namëglelëlame.” **18** Na bubë solo lakilewa mëtelo na mana nagi mëtelëkaklo.

19 Na Jisas sogë tuju wattle, na bu Jems, bolijamo Jon name hwi tlome. Bu Sebedibë nëbale. Bubë solo holëye tégletëmeme nëgeme na bu ihe mëta këme tafa mëtelo na mana tibwa mëtelo. **20** Na këme Jisas tlemalëme we tlome. Na bu bolijayaname, bume kë wege mégletëmabë ho name, ihe mëta hune mëtëkako. Na bu Jisasme nagi mëtelëkaklo.

Jisas bu ahwane, hobë ato mago, hehë tletle

²¹ Jisas bu fli hona Kaperneam lifewa mutuja. Na Juda enënebë tafawa olëna, bubë lotu lowa tēkaklu. Na mana onehome gali tē tētatëme. ²² Bubë gali yafe aholokwane motlola, bu klelego memëtla. Bubë gali gena lëbetleme négeme kwe Gotobë tafa sle gali lowene sle mëgletlabë hobë galiye ge jwa lëbetëmemu.

²³ Na kë nalë, li ho bu kë life hobë lotu lo mëta tafa tle. Na ahwane kë ho mëta tētabe. Na kë ho meafëflei latle, ²⁴ “Nasaret life mago Jisas, ju seme habelë egëtaname esine? Ju seme tēbo naegëtaname esine? Bo jume lowene nanëletë, Ju Gotobë lale homu. Ju Goto mago kë egisibë ho.” ²⁵ Kwe Jisas ahwaneme anisasana megali latlole, “Ju kuju ebe na ebë ho mago eiju.” ²⁶ Na ahwane kë home anisasana luluju totle na feilawa juju tēkake na kë home lakilewa totle. ²⁷ Na kwe iniwa oneho klelego memëtla na blalo gëgali mëtla, “Euwe! Ebë fëye wesibile? Kë ho bu tiho gali tē lotle. Na bubë galiye, flesu hobë gali fenene. Bu ahwaneme gali loglomena, aholokwanewa lamolole.” ²⁸ Na hokweinawa, Jisas këtëglebë galibë, Galili provinsbë li life li life fifiji mëtlelëla.

Jisas Saimon bokokabë ato sle tētäte

²⁹ Jisas bu fli hona, lotu lo mago metékaklia. Na bu Saimonna, Andrunabë lowa mutuja. Jems na Jon buna iniwa mutuja. ³⁰ Na Saimon bokoka ni labuku mëta ni tēbe, bu tēbo tēgleme négeme na bu ahojutena sago metle. Na hokweinawa Jisasme gali motlola, “Bu tēbo lale.” ³¹ Na Jisas bu betelë tujutë na bume tobame fa tētamë na huju tētamë. Na tēbo latliwa tēbe. Na kë mësebë, bume hi wesibi ahojume tletëme.

Jisas lebutako onehabë ato sle totometëme

³² Atome hwi olëna, bu tēbo atona onehome Jisas belë mëtlesuma. Na bu mata ahwane kë tēbo mototomebë onehome sei mëteléfamëtla. ³³ Na feilawa oneho kë life mago, bu Jisas këme kë tafa tēglebë lo ino mëta loko mëtlelëya. ³⁴ Na tako ato elili mëta kë tafa mëtlabë onehome Jisas sle toome. Na bu ahwane tēbome hobë ato mago

hehë tletëme. Na kë ahwane bu melowene lamëtle, “Jisas bu Gotobë nëba.” Këme négeme Jisas bume lëkle toome, “Sobo asa gëgali elo, matëbe.”

Jisas bu Galili provins mëta asë tēbelëfa

³⁵ Na Jisas fole olëmu huju tle na tēkakli. Na ho jwa tabo elë tuju. Na Gotome gëgali tlelële. ³⁶ Na tokwafe Saimon bu huju tle na Jisasme hana hwi tbole. Na këme buna, bubë yabena, Jisasme hohwi mëtëtatla. ³⁷ Na bu hwi motlola na megali motlola, “Feilawa oneho jume hohwi mëtatëyo.” ³⁸ Kwe Jisas bume megali latlome, “Matëbe. Bo kë lifewa ita hana nuguwime. Sebo fli life elë lolime kë mëgebebë telë manuja. Bo Gotobë gali tē nanogoutatemëme. Bo këme tisi.” ³⁹ Na bu Galili provinsbë tokwëtokwë life elë asë tēbelëfa. Na bubë jowa jowa lotu lowa tēkaklutëme na Gotobë gali mana tē tētagutëme. Na bu ahwane tēbo onehabë ato mago hehë tlagutëme.

Jisas bu ato juba jubawa kë tēgeholebë home sle totle

⁴⁰ Na ato juba jubawa kë tēgeholebë ho Jisas belë tisitle. Na bu sëkefo miti tafa tletle na anisasana gali tbole, “Jisas, ju tole laleye, ju bobë ato lalowa sle etatenëme.”

⁴¹ Na Jisas bume maninibomu mettle na tobana lu totle na gali tbole, “Bo tole nanelë, ju lalowa tafa egleme.” ⁴² Na kë tēbo bume lakilewa tetokwakle. Na bu lalowa tafa tle. ⁴³ Na Jisas bume jine tlële na anisasana megali tbole, ⁴⁴ “Ju aholokwane ele. Jubë ato lalowa kë lëgëbetëbë, ho lime asa gali elole. Matëbe. Jubë lowene mëta fwa eholeme. Na jubë ato, lotu home lebotane eoutatleme. Na ju bume sipsip kleli afabo ejuwelëleme, Moses fene gali tle. Na bu kë afabo Gotome ahojume nalëgletleme, bu sinikibo hëhë nalogoleme. Na iniwa oneho bu melowene namëgletëyome, ‘Jubë ato lalowa lëbetëfë.’” ⁴⁵ Kwe kë ho, bubë ato kësle tēgletlebë gali, iniwa onehome tē tētatëme. Na iniwa oneho Jisas kësle logotlebë gali walowene mëtletla. Këme négeme Jisas lifeku mëta hana tafa tle, oneho bume sosalë mogotlalime négeme. Na bu ho jwa tabo mëta këme tafa tle. Na iniwa oneho li life li life mago, bu betelë mutujukefëtla.

2

Jisas ato mogowa home sle totle

¹ Na tokwafe, li olëna, Jisas Kaperneam lifewa ita tuju. Na iniwa oneho Jisas ita kë tigisibë gali aholokwane mëtla. ² Na lebutako oneho Jisasme lowa loko motkweitla. Lo lakewa tle, afloko hana têbe tle. Na ino ëfo mata afloko hana têbe. Na Jisas Gotobë gali onehome tê têtatëme. ³ Bu gali mana tê têtägulebëë, na nilimalë ho, ato mogowa këtëgebetlebë home Jisas belë ni labukuna mëtlesula. ⁴ Bu Jisas belë loliwa yafe mëtlesula kwe lebutako oneho tafa mëtlame négeme na lo wake tle, na bu loliwa hana mëtlesula. Na bu lo leli elë mëtehilikola na anabali sësakëfa mëtla, na ni labuku mëta kë ni tégëbebë ato mogowa home mana tuku mëtëmalitaya Jisasbë elebo li elë. ⁵ Na kë ho melowene lamëtla, "Jisas ebë ato mogowa home lalowa sle logotlemefe." Na këme tuku mëtëmalitaya. Na Jisas bubë lowene wahwi tlotëme na kë ato mogowa home gali tbole, "O nëba iko. Bo jubë tëbo aholokwana wafi ti nëletë."

⁶ Na Gotobë tafa sle gali lowene sle mögletlabë ho fli, kë lo mëta tafa mëtelula, na bubë lowene nawa melowene lamëtla, ⁷ "Bu këha gali fëyeme gali lëlene? Bu tëbo homu. Bu Gotome fëyeme boblo lotlene? Bu Gotoha natafa lëglemene? Hee! Ho kwe tëbo lowene aholokwana hana ti lëgleme. Hanane mu. Goto kwe fëyemene, tëbo lowene aholokwana ti lëgleme." ⁸ Na Jisas bubë lowenena hokweinawa lalowenewa tletëme. Na bume takune tlome, "Sobo këha lowenena fëyeme lowene elone?" ⁹ Bo bume megali noglolëna, 'Bo jubë tëbo aholokwana wafi ti nëletë' sobo habelë lowene lalone, bo bubë tëbo lowene aholokwana ti nëletelë. Sobo kë wesibi hwi hana elolo. Kwe bo bume megali noglolëna, 'Ju huju ele, na jubë lowa ejume.' Na bu huju lëleme, kwe sobo melowene naegelome, 'Bo Gotobë kalëlegona ho, na bo ato tëbona home lalowa sle nogotlëme. Na bo mata hobë tëbo lowene aholokwana lalowa ti nëgletelëme.' ¹⁰ Bo metole nanelë, sobo melowene egelome, 'Bo kë nëgebë kwe, Gotobë life mago ho, bo ebë life mëta, kalëlegona homu nëtabë. Na bo tëbo lowene

aholokwana lalowa ti nëgletemëme.'" Na Jisas ato mogowa këtëgebetlebë home hwi tbole na gali tbole, ¹¹ "Bo jume gali nolë, ju huju ele, na jubë ni labuku glo elëme na jubë lowa ejume." ¹² Na kë ho lahujuwa tle na bubë ni labuku glo tle na hokweinawa latugujuwa. Na iniwa oneho klelego memëtla na bu Gotome fleflesu mëtletla na megaliwa mëtla, "Goto lale mu." Na bu gali mëtla, "Etani sebo ebëha wesibi hwi hana tlola. Hanane mu."

Jisas Livaime gali tbole, "Ju bome nagi enënë"

¹³ Jisas bu Galili lake tu helefowa ita tuju. Na feilawa oneho bu belë mitisitla na bume Gotobë gali tê têtatëme. ¹⁴ Bu tugujubëë na bu Alfiusbë nëba, Livaime, hwi tbole, bu takis lo tokwëfo mëta tafa tle. *Livai bu takis baliti glo téglekëfebë ho.* Na Jisas bume gali tbole, "Ju bome nagi enënë." Na Livai fotokoke na bume nagi telékakle.

¹⁵ Tokwafe Jisas Livaibë lo mëta hi tle. Na feilawa takis baliti kë glo möglekefëyabë ho na fli tëbo enëne, bu tëbo lowene mëta kë tafa möglabë, bu Jisasna bubë lowene esogo möglelëtblabë hona hi mëtla. Feilawa këha tëbo lowene esogo möglelëlabë ho bu Jisasme nagi mëtelëkakla. ¹⁶ Na Gotobë tafa sle gali lowene sle mögletlabë ho fli, bu lolime tafa mëtla. Bubë weniji melë lëgëbetëmelalële, Farisi. Na bu Jisasme mehwı motlola, takis baliti kë glo möglekefëyabë ho name na fli tëbo lowene kë esogo möglelëlabë ho name hihi tlelëme. Na bu Jisasbë lowene esogo möglelëtblabë home takune motloma, "Bu takis baliti kë glo möglekefëyabë ho name na fli tëbo lowene kë esogo möglelëlabë enënename fëyeme hi lëlelëmene? Bu tëbo enëne mu."

¹⁷ Jisas bu kë gali aholokwane tle na kë Farisi home gali tlome, "Dokta bu tëbo jwa möglabë home hana sle logotomeme, hanane mu. Ho tëbo möglabë kwe fëyemene, dokta bume fwa sle logotomeme. Na bo kë fenene, bo lale lowene kë esogo möglelëlabë hobë lowene sleme nane tisi. Weye. Bo tëbo lowene kë esogo möglelëlabë hobë lowene sleme tisi."

Jisas bu hi wesibi kë yo mëtblabë loweneme gali tle

¹⁸ Kë olëna, Jonbë lowene esogo möglelëtblabë ho, na Gotobë tafa sle gali lowene sle mögletlabë ho, Farisi ho, bu hi wesibi yo mëtla, bu Gotome lowene sle namëgletlame. Na fli enëne bu Jisasme takune motlola, “Jonbë lowene esogo möglelëtblabë ho na Farisibë lowene esogo möglelëtemabë ho, bu hi wesibi fëyeme yo melekefëyane kwe jubë lowene esogo mölelëtëyobë ho, bu hi wesibi yo jwa fëyeme melekefëyane? Hi wesibi yo lowene, ebë lale lowene mu.” ¹⁹ Na Jisas bume gali tlome, “Ho mëse sei lëglena, bubë yabenino hi wesibi yo möglamene? Weye. Hanane yo möglame. Kë ho bubë yabenina mana tafa möglana, kwe bu hi wesibi hana yo möglame. Hanane mu. Bu fleflesuna feilawa hi wesibi hi möglame. ²⁰ Kwe tokwafe, bu kë home bu mago möglelulana, kwe mana bubë hi wesibi hana hi möglame. Bu iniwa yo möglame.”

²¹ Jisas megali latlome, “Étanifu lowenena, tiho lowenena iniwa hana sago mögleme.” Na bu ebëme mewafle gali tle, “Ho li bu hëno ého, tiho ého katabona hana susu logotleme. Bu melë lëglena na kë ého swa logotlena kwe kë tiho ého katabobë fofogo lëgleme na hëno éhome laholyewa lotleme na fuluju takowa lëbeme. ²² Na ho li bu tiho wain taba liji tu, étanifu mëmë kleli jibona kë blëge blëge mototlabë botolo mëta hana wë logotleme. Bu melë lëglena, na kë tiho wain taba liji tu sëse lëglena, kwe étanifu mëmë kleli jibo botolome bule logotleme na wain taba liji tu na mëmë kleli jibo botolona iniwa tëbo mögleme. Ho li bu këha melë hana logotleme. Weye. Bu tiho wain taba liji tu, tiho mëmë kleli jibo botolo mëta wë logotleme. Na bu hana bule lëgleme.”

Jisas bu tafawa olëna wege jwa namëglame loweneme gali tlome

²³ Jisasna bubë lowene esogo möglelëtblabë hona tafawa olëna nuju kukuwa tlelume. Na bubë lowene esogo möglelëtblabë ho, witi liji hi wesibi alëge alëge tëtléwa motokouja. ²⁴ Na Gotobë tafa sle gali lowene sle mögletlabë ho, Farisi ho, bu Jisasme takune motlola, “Eje, ebë tafawa olë. Jubë lowene esogo mölelëtëyobë ho, bu tafawa olëna

nuju mago hi wesibi fëyeme tëtlë mëlane, bu tafawa olëna fëyeme wege mëlane? Moses bu étani kë lowenebëme tako hehë latle.”

²⁵⁻²⁶ Na kwe Jisas bume gali tafu tëtatëme. “Sobo, sebobë étanifu eso ho, Devitbë anebo gali, Gotobë bogo mago, hwi sle hana elotelone? Gotobë bogo megali lala, étanimu, Abiatar bu lotu lo mëta wege möglabë enënebë eso ho tafa tle. Na Devit, buna kë tafa tégelëmabë ho, bu hi wesibi hanane na foneme gigli memëtla. Na Devit bu Gotobë lowa tékaku na bu Gotobë naba li mëta kë gogwa mëtblabë bletë nage hi tle. Kë bletë nage, Gotome kë gogwa mëtletlabë, atwati oneho hana hi möglame. Lotu lo mëta kë wege möglabë howa hi möglame. Kwe Devit kë bletë nage fa totle na bume kë tafa tégelëmabë home sa tëtatëme na bu iniwa hi tlelëme. Kwe bu tëbo lowene nanë mëtla. Na bobë lowene esogo möglelëtenabë ho mata, bu tëbo lowene nane mëtla.”

²⁷ Na Jisas bu li gali megali tlome, “Goto onehome afina blëge blëge totome na tafawa olë mana blëge totle, onehome lëgaitame nalëgleme, kë olëna tafawa namëglame. ²⁸ Kwe bo kë nëgebë kwe, Gotobë life mago ho, bo tafawa olëbë eso ho nëtabë.”

3

Jisas, tafawa olëna, toba tëbona home sle totle

¹ Jisas bu lotu lowa ita tékaku. Na toba tëbona ho kë mëta tafa telule. ² Na Gotobë tafa sle gali lowene sle mögletlabë enëne, Farisi enëne, bu Jisasme mana hwiwa motlola. Bu melëme hwi motlola, Jisas bu kë toba tëbona home, tafawa olëna sle logotlemene o hanane. Bu melowene namëglame, “Jisas bu tafawa olëna kë toba tëbona home sle logotlena, kwe bu Jisasme eso hobë toba elë gwa mogotlame.” ³ Na kwe Jisas bu kë toba tëbona home gali tbole, “Ju ebelë esi.” ⁴ Na Jisas bume takune tlome, “Gotobë gali ebelë lëgëbelalélene? Sobo habelë lowene lalone? Sebo tafawa olëna lale lowene lalowa esogo nëglelélamene o tëbo lowene esogo nëglelélamene. Sebo tafawa olëna onehome lalowa négaitamamene, bu lale tafa namëglame o sebo onehome lalowa

hehë négletémamene, bu gigli namëglame.” Kwe bu gali tafu hana mëtétatla, bu hilego memëtla. ⁵ Na Jisas bume hwi tlagume na lowene nawa wame tlome. Ké enénebë lowene kalélego légletémeme négeme na bu kë toba tēbona home hana maninibo mëtletla. Na Jisas bu këme wabelë tletéme. Na bu kë home gali tsole, “Jubë toba elili etokwakle.” Na kwe bu toba elili tetokwakle na bu lalowa tēbetle. ⁶ Na hokweinawa Gotobë tafa sle gali lowene sle mëgletlabë ho, Farisi ho, bu lotu lo mago totoho mëtékaka. Na bu eso ho Herotna ilawa kë wege mëglabë enénena loko mutulelëya. Na bu blalo, Jisasme gali mana fafa mëtétatla. Jisasme mogo nalë, tékla namogotlame.

Feilawa oneho lake tu helefome loko mëtlelëya

⁷⁻⁸ Jisasna bubë lowene esogo mëglelëtlabë hona, kë life kile mëtla na Galili lake tuwa mutuja. Na feilawa oneho Jisas belë mitisitla. Fli Galili provins mago na fli Judia lifate mago na fli Idumea lifate mago memitisitla lamëtla. Na fli Jerusalem lifate mago na fli Tair na Saidon lifate mago mata memitisitla lamëtla. Na fli Jordan tu jelëfo elë kë tafa mutulabë, bu mata mitisitla. Kë feilawa oneho bu Jisas kë sle tētagumebë gali aholokwane mëtla na bu belë mitisitla. ⁹ Na Jisas bubë lowene esogo mëglelëtlabë home gali tlome, “Feilawa onehomu bome ekë sosalë mëtana. Te, sobo ihe loliwa ehijo. Na oneho bome feilawa sosalë mëgëtanana kwe bo kë ihe mëta fe nanëkakëme.” ¹⁰ Ëtani Jisas bu feilawa tēbo atona home sle tētagume. Këme négeme feilawa tēbo atona oneho, bu kofekofe sigli memëtlelogwaya, Jisasme atome lu namogotlame, bubë tēbo sle nalégétatémeme. ¹¹ Na ahwane Jisasme hwi moglolena kwe bu kë tēbo mogotomebë enéneme buna iniwa lifeme mitigwëyame na anisasana gali motlola, “Ju Gotobë nëba.” ¹² Kwe Jisas bu ahwaneme itaita lëkle totokwefëme na anisasana gali tlokwefëme, “Sobo onehome megali asa elokwefomo, bo Gotobë nëba, matëbe.”

Jisas we ita tēle home aniji tlome

¹³ Jisas fatiniwa tokwale. Bu metole latle, home aniji naloglomeme, buna tafa namëglame. Na bu kë home gali telokwakëme. Na bu belë mitisiya. ¹⁴⁻¹⁵ Na bu we ita tēle home aniji tlome, buna tafa namëglame. Bu metole latle, bu Gotobë gali tème jine nalégëbelëkwakëmeme na Gotobë afutukuna, iniwa lëlémeme, ahwane tēbo hehë namëgletémame. Na bume Aposel weniji fëfë totome. Aposel weniji ebë melë Gotobë gali mëgehila ho. ¹⁶ Bu we ita tēle home aniji tlome. Bu Saimonme aniji tsole. Na Jisas bume li tiho weniji fë totle, Pita. ¹⁷ Na bu Jems, Sebedibë bowene name, na bolijamo Jon name aniji tlome. Na Jisas bu kë tlemalëme li weniji fë totome, “Boanerges.” Ebë wenijiye bu kë gali fenene, “Matafaha kale.” ¹⁸ Na bu Andru, Filip, Bartolomyu, Matyu, Tomas, Jems, Alfiusbë bowene, Tadius na Saimon name aniji tlome. (Saimon bu Selot ho, na bu metole latle, “Li life mago ho bu seme eso home asa tafa malëletëna.”) ¹⁹ Na bu Judas Iskariotme mata aniji tsole. Judas bu tokwafe Jisasme wame home kë yo loglomebë ho.

Bu meweniji lamëtla, “Jisas bu Belsebulna wege melowa”

²⁰ Jisasna bubë lowene esogo mëglelëtlabë hona lowa mutuja. Na lebutako oneho mana ita loko metlelëtmame négeme, na Jisas na bubë lowene esogo mëglelëtlabë hona bu kë nalë hi hana mëtla. ²¹ Na Jisasbë weife mago enëne bu Jisas hi jwa këtëglebë gali aholokwane mutula na bu nome mitisitla. Oneho bu gali mëtla, “Bu wafi yaya lélé.”

²² Na Gotobë tafa sle gali lowene sle mëgletlabë ho, Jerusalem lifate mago kë mëtetujulabë, gali mëtla, “Tēbo alibahobë eso ho, Belsebul, (bubë li weniji Satan), bu Jisasbë lowene mëta lelutabetle. Na bubë kalélego Jisasme lëlëkefle. Na bu kë kalélego nawa ahwane hehë lëlekefëtëme.”

²³ Na Jisas gali telokwakëme na bu betelë mutuja. Na bume waflë gali tē têtatëme. Bu gali tle, “Satan bubë wege enéneme habëna kë lëglémemene? Weye. Hana kë lëglémeme.” ²⁴ Na jowa lifate mago enëne, bu bwa bwa lowene mëta tafa mëglana na momogli

mëgëtayana kwe bu tafa sle hana mëglame. ²⁵ Na jowa lo mëta kë tafa mëglabë enëne, bu bwa bwa lowene mëta tafa mëglana na momogli mëgëtayana kwe bu tafa sle hana mëglame. ²⁶ Na Satambë ilawa mago alibaho mata, bu blalo wame mëglana na bwa bwa lowene mëta tafa mëglana kwe bu tafa sle hana mëglame. Hanane mu. Bu tëbomu mëglame.”

²⁷ Na bu waflë gali mana të tëtatëme. Bu megali tle, “Tokli ho bu kalëlego hobë lowa hana felokwakeme na wesibi mana tokli loleme. Weye. Hanane. Anë bu kë kalëlego home tabana afina lalei lotleme, kwe bubë lo mago wesibi mana toklime glo lëgletleme.”

²⁸ Bo some nëgali gali nanëlëyo, Goto, bu iniwa tëbo lowene, na iniwa gali, oneho Gotome kë tëbo gali moglolabë, aholokwana ti lëgletëmeme. ²⁹ Kwe oneho, bu Gotobë Amtëtombame tëbo gali moglolana, kwe Goto kë tëbo lowene aholokwana hana ti lëgletëmeme. Kë tëbo lowene bu mëta unaunalëme tei lëbetëmemu. ³⁰ Jisas bu kë gali këme gali tlome. Bu megali motlolame nëgeme, “Tëbo alibaho bubë lowene mëta lelutabetle.”

Jisasbë bota na bolijamonia yalëne

³¹ Na kë nalëwa, Jisasbë bota na bolijamonia kë lo elë fwa mëtla. Bu lo li mëta mitlija na bu Jisasme mana gali mëtelulukwakla, bu belë ligisitëme nalëgleme. ³² Lebutako oneho bume iniwa tafana hwagënë mototla. Na bume gali motlola, “Aholokwane elë! Jubë bita, blijamoni, bimilunina, mana kë tafa melukokwëya na jume kë gali melulubakëyo.” ³³ Na Jisas bu gali metafu tëtatëme, “Bobë beë na keinëbalenino bu habëha enënene?” ³⁴ Na bume kë hwagënë mototlabë onehome hwi tlagume na gali tlome, “Sobo hwi elo! Bobë beënino na keinëbalenino ekë tafa mla. ³⁵ Oneho bu Gotobë lowene esogo mlelëkefëtlabë, bu bobë beënino na keinëbalenino na oneglëni.”

4

Jisas mewaflë gali latlome, “Ho aoba liji nujume sike lële”

¹ Jisas Galili lake tu helefo mëta onehome gali ita të tëtatëme. Na feilawa oneho bume loko mëtteleltla na bume goglo mëtëtagulame nëgeme. Na Jisas ihe mëta këme fe tëtëkake na tafa tle. Jisas ihena lake tu mëta temule na oneho tu helefo mëta tafa motokouja. ² Na Jisas onehome feilawa waflë gali të tëtatëme.

Na bu këme megali tlome. ³ “Sobo aholokwane elo. Ho li nujuwa luju, aoba liji sike nalëgleme. ⁴ Bu aoba liji sike lëkou, na fliye alëgeme mitigotle na fole misibë lahiwa mele. ⁵ Na fli aoba lijiye anijina flëke mëta mitigo. Kë flëke feilawa hanane. Këme nëgeme bu hokweinawa këme hulu mëtle. ⁶ Kwe tokwafe kliji bu fëfalewa u tle na kë aoba olo maklëfa mëtle. Bubë tayafo su sle hana mototome, këme nëgeme lakokowa metëbe. ⁷ Na fli aoba lijiye, ikiji taba wayo mëta mititigo. Na kë ikiji taba bubule mëtle na tatako mëtle na kë aoba olome lamu mototome. Na bu liji hana fu mëtle. ⁸ Na fli aoba lijiye bu lale flëkememu mititigo. Na bu lale hulu sle lamëtle na liji fu mëtle. Fli 30 liji fu mëtle na fli 60 liji fu mëtle na fli we lujuafe we liji fu mëtle.” ⁹ Na Jisas megali latlome, “Sobo ebë gali aholokwane egelona, lowene sle saeletelo.”

Jisas bu fëye lowene nane, waflë gali kë të tëtatëmëbebëye

¹⁰ Iniwa oneho wafi mutuja. Na Jisasbë lowene esogo mëglelëtlabë ho we ita tèle, na kë enëne Jisasna kë tafa mëtlabë, bume takune motlola, “Ju seme kë waflë galibë të sle etatëna.” ¹¹ Na Jisas bume gali tlome, “Etani Goto, bu onehome kë tafa lëglelëmëbebë gali olafa hana tletëme. Kwe ebë olëna bu kë gali some waolafa lëtatëyo. Kwe oneho bu Goto kë tafa lëglelëmëbebë lifate mëta tafa hana mëglame, bu Gotobë waflë gali aholokwanewa lamla kwe lowene sle hana mëgletlame. ¹² Këme nëgeme, ‘Bu mana itaita hwi mëglekefëyana kwe wesibi lowene sle hana mëgletlame. Na bu gali itaita meaholokwane mëglekefëyana kwe gali wayobë lowene sle hana mëgletlame. Bu waflë gali lowene sle mëgletlana kwe tëbo lowenebë kile mëglame na Gotobë lale lowene mëta

tafa möglame, na Goto bubë tēbo lowene aholokwana ti lëletémeme.”

Jisas bu aoba liji waflë gali wayobë tē sle tētätëme

¹³ Na Jisas bubë lowene esogo möglelëtblabë home gali tlome, “Sobo ebë waflë gali mumu egëbetelona kwe sobo fli waflë gali habëna lowene egletemomene?

¹⁴ Bo some aoba liji waflë gali wayobë tē sle nēgetatëyome. Kë ho, bu aoba liji kë sike lëkoubëye, bu Gotobë gali tē logotlebë home lëlekujuwa lële.

¹⁵ Na aoba liji alëgeme kë mitigobëye, bu Gotobë gali aholokwane möglabë enëneme lëlekujuwa mëletëme, kwe Satan ligisibë na kë gali bubë lowene mago lafawa letokwakëtëme.

¹⁶ Na fli oneho, bu kë aoba liji anijina flékeme mitigobë fenene. Bu Gotobë gali aholokwane mla na hokweinawa lowene mletla na fleflesu mletla.

¹⁷ Kwe Gotobë gali bubë lowene mëta lëgëbetëme sle hana lëletëme, olo wesibi tayafoha su sle hana motometëme. Na kë gali bubë lowene mëta tako lëbetëme hana lële. Kwe bu Gotobë gali lowene möglelëmame négeme, fli enëne bume këme tēbo mogotomame. Na bu Gotobë gali hokweinawa lamëglékélawa.

¹⁸ Na fli enëne, bu kë aoba liji, ikiji taba wayome kë mitigobë fenene. Kë enëne bu Gotobë gali aholokwane mla,

¹⁹ kwe bu ebë life mago wesibime fwa tako lowene lamëletëma, na feilawa baliti gogwame fwa tole mla, na bu feilawa lale wesibi mëmaune lamëlëma. Na kë wesibiwa Gotobë gali lëlamu mëtatëme. Na bubë lowene eflübowa hana lëbetëme na lale lowene lëbetëme hana lële.

²⁰ Kwe fli enëne, bu kë aoba liji lale flékeme mëta kë mitigobë fenene. Bu Gotobë gali aholokwane mla, na bu kë gali bubë lowenena kiki motla na bubë lowene mëta eflübowa lëbetëme. Fli oneho bu lale lowene sogë takoha lëbetëme na fliye lale lowene takoha lëbetëme na fliye lale lowene takomu lëbetëme.”

Oneho bu lamo fiji tabo, iseku lokwalëfe hana gwa mögëtayame

²¹ Na kwe, Jisas bubë lowene esogo möglelëtblabë home gali tlome, “Oneho bu lamo fiji tabo, iseku o ni labuku lokwalëfe hana gwa mögëtayame. Hanane mu. Bu masei mëta gogwa melekefëya.

²² Iniwa

wesibi ého kë möglebë, kwe tokwafe olafa mögleme. Na iniwa wesibi oneho ého kë motomabë, kë mata, tokwafe olafa mögleme.

²³ Sobo ebë gali aholokwane egelona, lowene sle eletelome.”

²⁴ Na bume ita megali latlome, “Gali sobo kë aholokwane egelobë, lowene sle egletelome. Sobo ebë gali aholokwane sle egelona na tako lowene slemu eletelona, kwe Goto some tako lowene lëglëyome na mata ita fli lowene lëlëyome.

²⁵ Ho bu Gotobë gali lowene sle lëletlena kwe ita Goto bume fli lowene lëglëleme. Kwe ho bu Gotobë gali lowene sle hana lëletlena kwe Goto kë hobë tokwëfo lowene kë lëgelëkakëtleme.”

Olo wesibi kë hulu möglebë waflë gali

²⁶ Goto kë tafa lëglelëmëbë oneho, bu kë fenene, Ho bu olo wesibi nuju mëta sike lële.

²⁷ Na bu klabë nini tëbagu na klijina huju tlekëfe na asë tle, bubë wege fa nalogotleme. Na kë olo wesibi hulu mëtle na tatako mëtle. Kwe kë ho bu olo wesibi hulume lowene hana tletëme.

²⁸ Ebë flékëbë wesibiwa. Flékë bu lalemu négeme, olo wesibi këme hulu sle mële na liji këme fufu mële. Laba afina foke mële na tokwafe tahweji fata mële na liji mana fu mële.

²⁹ Na liji nigliji möglena, kë ho bu kosina tëtlë lotome, bu nigliji möglebëme négeme. (Ebë waflë galibë wayo gali bu melë lëgëbetlelalële. Goto kë tafa lëglelëmëbë oneho, bu feilawa fata möglame kwe sebo éje hana hwi noloma na lowene hana nëletëma.)

Mastet inilu lijbë waflë gali

³⁰ Na Jisas ita gali tlome, “Sebo habelë gali nëglame Goto onehome eso home ke tafa lëgletëmëbë. Fëye wesibi hane? Bo some ebë, waflë gali tē nëtatëyo.

³¹ Goto onehome eso ho kë tafa lëglelëmëbë, bu mastet inilu liji fenene. Fli inilu liji bu tokwëtokwë ha, kwe mastet inilu liji bu tokwëtokwëmu. Ho bu kë tokwëtokwë mastet liji life mëta sike lëleme.

³² Bu sike lëleme, na bu hulu mleme, na takowa mlememu. Fli inilubë ato bu tokwëtokwëha kwe mastet inilubë ato bu tatakamu. Na kë inilubë tikefo tatakamu so mëbelëkakëmeme. Na fole, kë tatako tikefo tileygo tabo mëta, lo

lalowa megigliji mogoleme.” (Goto onehome eso ho kë tafa lëglelëmbe, bu kë mastet liji fenene. Ebë olëna Goto tèlewa onehome tafa lëlelëme, kwe tokwafe bu feilawa onehome tafa lëglelëmeme.)

Jisas bu waflë galiwa tē tētatëme

³³ Jisas bu onehome feilawa waflë gali tē tētatëme, bubë lowene nijiwa. ³⁴ Bu onehome gali tē sle hana tētatëme. Bu waflë gali nawa tē tētatëme. Kwe bubë lowene esogo mëglelëtlabë home fwa tafa tlelëkefëme, bu waflë gali mana tē sle tētakefëtëme.

Jisas bu fletume kale tbole na latliwa tēbe

³⁵ Na kë olënawa, taboklë, Jisas bubë lowene esogo mëglelëtlabë home gali tlome, “Te manuja. Sebo lake jelëfo elë su manékaka.” ³⁶ Na Jisasbë lowene esogo mëglelëtlabë ho, onehome hune mototoma, na Jisas kë tafa lëglebë ihe mëta fëfe mëtla. Na bume mëttelelula. Na fli oneho mata buna fli ihena mutuja. ³⁷ Na tako fletumi, na lake tu ihe elë okokli tokoke, na tu ihe mëta tētafu lëgleme kofene. ³⁸ Na Jisas eso hwesutane mëta gwa totle na ihe elo mëta mana ni tēbe. Na bume ni mago huju mototla, na gali motlola, “Tisa, ju seme maninibo hana eletënan? Sebo tume susuglu nëglame ekëne.” ³⁹ Na Jisas huju tle na fletume kale tbole, “Teiyo, kuju ebe.” Na tume mata, kale tbole, “Teiyo.” Na kwe fletumi latliwa tēbë na tu sosogli mata lakujuwa tēbe. ⁴⁰ Na bubë lowene esogo mëglelëtlabë home takune tlome, “Sobo fëyeme uli elone, bome lowene sle hana eletënan, hee?” ⁴¹ Na bu tako uli memëtla na blalo gëgali mëtla, “Euwe! Ebë habëtabo hone? Fletuna tuna bubë gali aholokwanewa lamlolef.”

5

Jisas bu gëgëme këtëglebë hobë ato mago ahwaneme hehë tletëme

¹ Jisas na bubë lowene esogo mëglelëtlabë hona Galili lake tu su mëtékaka na Gerasabë walujuwa fwa mutula. ² Na Jisas ihe mago fe tékake na ahwanem kë tetëbo mogotlebë ho matëmatë life mago bu belë tisi tle. ³ Kë ho matëmatë life mëta fwa nini têbekëfe. Ho liha bume senë tabana lei hana totle. ⁴ Olëli olëli bu toba kaba yafe gëgelo mototokwefëmetla, kwe

bubluju latotokwefëme. Na senë tabana yafe lei mototokwefla, kwe eluluwa latotokwefëme. Na ho liha bume hana fa logotleme. Bu afutuku feilawa tégrome négeme. ⁵ Klijina klabëna bu matëmatë life mëta na fatini mëta measasëwa latlekëfe. Na bu afëflei tlekëfe na bubë ato anijina têtëtëtëfale.

⁶ Bu Jisasme hwi telékakle na fëka tokweitle na sëkefo miti latafawa tletle. ⁷⁻⁸ Na Jisas gali tbole, “Ahwane ju ebë ho mago eiju.” Na bu kë gali aholokwane tbole na bu Jisasme feilawa galina këme gali tbole, “Jisas ju tako kalëlegona Gotobë nëba. Ju bome habelë egëtanëmene? Bo jume Gotobë wenijina gali nolë. Ju bome asa tēbo etanë.” ⁹ Na Jisas bume takune tbole, “Jubë weniji fë etle.” Na bu gali metafu tētatl, “Bobë weniji feilawa ho. Sebo lebutako négeme.” ¹⁰ Na bu Jisasme anisasana itaita gali tlokwefle, “Ju ahwane kakë life elë asa jine elékakëme.”

¹¹ Na kwe lebutako kleli bu fatini mëta lolime memonei mëtle. ¹² Na ahwanem Jisasme gali motbole, “Ju seme kë kleli belë jine elékakëna, nëkaklutëma nanëglame.” ¹³ Na Jisas gali tlome, “Sobo lalewa eyeu.” Na ahwanem kë home kile mototle na kleli belë mëtékaklutëme. Kë kleli këniji mitlibe 2,000. Na bu fatini mago lake tu elë fëka mëtëmalita na tu mëta lasusugluwa mëtle.

¹⁴ Na kleli mëtlëma ho bu mëtlëbouja. Na kë gali li life li life asë mëttelelëla. Na lebutako oneho mutuja kë wesibi hwi namoglo-mame. ¹⁵ Na bu Jisas belë fwa mutula na ahwanem ëbame kë tetëbo mototlebë home mana hwi motlola. Bu lale ëho wateho na këna tafa tle. Na bubë eso hanane yaya tletle. Na bu uli memëtla. ¹⁶ Na ho bubë nabana kë hwi motlomabë wesibime, ho flime gali tē mëtëtatëma. Ahwanem kë tetëbo mototlebë hobë gali na klelibë gali mata tē mëtëtatëma. ¹⁷ Na oneho Jisasme hehë mëtletla. Bubë life mago luguju nalëgleme, li lifewa.

¹⁸ Jisas bu ihe mëta fe tle. Na ahwanem ëbame kë tetëbo mototlebë ho anisasa gali tbole, “Bona manëyeuwo.” ¹⁹ Na kwe Jisas këme tole hana tletle. Na bu kë home gali tbole, “Jubë lifewa ejumo na feilawa wesibi Goto jume kë sle tēgetabë gali na jume kë maninibo tégletëbë wesibi jubë ilawa mago

home tē eoutatämeme.” ²⁰ Na fe tēkake, kē ho tuju na Dekapolis magobē life elēme, Jisas bume kē sle togotlebē gali tē tētagutēme. Na iniwa oneho bu aholokwane motlola na kle memëtletla.

Jisas bu gli kêtëglebë nëbame huju têtamé na ko kë téglekéfèbë mëse sle tle

²¹ Na kwe Jisas ihena lake tu jelëfowa ita su tēkake. Na tu helefo mëta lebutako oneho loko mëtlelëtla. ²² Na lotu lobë eso ho tisi. Kē hobë weniji Jairus. Jisasme hwi tbole, na elebolime latitigotlewa. ²³ Na bume anisasana takune tbole, “Bobë tamo nëba tako tēbo lale, gli egleme ekëyo. Ju bobë lowa lalowa egisimene na toba gwa etatëme, ato titika naegleme na mana lalowa tafa naegleme.” ²⁴ Na Jisas buna ilawa mëtëyeu.

Na feilawa oneho mata esogo mëtlagula. Na Jisasna gëgeniwa mutuja. ²⁵ Na jowa mëse kē onehona mutuja. Kē mëse bu we ita têle tlibutu ko tle. ²⁶ Na kē mëse lili dokta belë yafe asë têbelëfa, kwe bubë ato titika sle hana tletë. Na bubë baliti doktame yawe latlometëme. Na kwe bubë tēbo mana têbetë. Titika hana tle. ²⁷ Na kē mëse bu Jisasbë kē ato sle gali aholokwane tletëme. Na bu onehonabë Jissasnabë nagi kême tuju. Na bu Jisasbë leluju elëme tujutle. Na bubë ého tobana lu tétatle. ²⁸ Na bu melowene tégrome négeme, “Bo tobana ého mëta lu nogotlëna, bobë ato titika nalëgleme.” ²⁹ Bu ého lu tétatle na ko latewa tle. Na bubë ato melowene ttle, “Tëbo hana nelëfe, watitika nelëfe.” ³⁰ Na Jisas bu melowene latle, “Bobë kalëlego bome wali wafi kile lëtanëfe.” Kême négeme, bu swaya tle, na takune tle, “Bobë ého ya lu lëtatenëne?” ³¹ Na bubë lowene esogo mëglelëtblabë ho bume gali motlola, “Ju hwi hana elomene, lebutako oneho juna gëgeniwa kē egiyeubëye. Na ju fëyeme gali elene, ‘Bobë ého ya lu lëtatenëne?’” ³² Kwe Jisas hwi têbebokwake. ³³ Na kē mëse lowene tle, “Bubë kalëlego bobë ato mago tēbo wasle lëtatenëfe.” Na bu uli téglobë, lili namëtle. Na Jisasme loliwa tisi tle. Na elebolime sëkefo miti tafa ttle. Na bu Jisasme iniwa gali ble tétatle. ³⁴ Na Jisas gali tolë, “Mola, ju bome lowene sle egletonëme négeme, jubë ato kême titika lëletë. Na ju

eiju. Tutune asa ele, lalowa tafa eoule. Na jubë tēbo tei sle lëletë.”

³⁵ Na Jisas mana gëgali tlelëbë, na ho, Jairusbë lo mago wofu mana fata tlelëkakile. Na Jairusme gali motlola, “Jubë nëba wagli elo. Ju tisame ita welili asa eletle. Matëbe.” ³⁶ Kwe Jisas bubë gali boblo tētatëme. Na lotu lobë eso ho, Jairusme gali tbole, “Ju tutune asa ele, bome fwa lowene sle egletonëme.” ³⁷ Na bu feilawa home hehë tletëme, bume esogo jwa namëglagulame. Pita, Jems, na bolijamo Jonname fwa tlelume. ³⁸ Na bu Jairusbë lowa fwa mutula. Na Jisas, bu se lego aholokwane tlome na ye lego mata aholokwane tlome. ³⁹ Jisas lowa tékaklu na gali tlome, “Sobo fëyeme ye elone? Sobo fëyeme se etlone? Kē nëba gli hana elo. Ni tekwe egëbe.” ⁴⁰ Kwe bu Jisasme tako soso memotlola. Na Jisas bume lo mago hehë tletëme, “Sobo kë mago këkle ekako na eyeumo.” Na Jisas kë nëba bolijayaname botaname na bubë lowene esogo mëglelëtblabë ho aomalë, kême fwa tlelëkakume, nëba mogo kême egëbebë lowa. ⁴¹ Na Jisas toba mëta fa têta na bubë galina megali tolë, “Talita kumi.” Ebë galibë wayo melëgëbelalële, “Mësenëba tokwëfo, bo jume gali nolë, ju huju ele!” ⁴² Na bu lahujuwa tle na kē lo mëta asë têbelëfa. Kē nëba bu we ita têle tlibutu këniji tafa tle. Na bu kême hwi mëtla, na klelego memëtla. ⁴³ Na Jisas bume gali tlome, “Sobo ebë wesibi ho lime asa gali elolo. Na sobo bume hi wesibi elëyome.”

6

Nasaret life mago oneho Jisasme têbojiwa motlola

¹ Jisas kë lifate kile tle na bubë lifatetwa Nasaretwa tuju. Na bubë lowene esogo mëglelëtblabë ho nagi mëtlëla. ² Tafawa olëna bu lotu lowa tuju na bu Gotobë gali onehome mana tē tētatëme. Na lebutako oneho, bu kë gali aholokwane motlola, na bu klelego memëtletla na gali mëtla, “Kë ho bu kë gali na kë lowene hamago fa lotlène? Na bu kë tiho wesibi na kë klelegowa wesibi bu melë kë logotomebë, habelë lalotmene? ³ Sebo melowene nanëletla, ‘Kë ho bu lo gliji howa. Bu Mariabë nëba. Na

bu Jems, Josep, Judas, Saimon nabë boli-jahafe. Na bubë bomolunino bu sebona tafa nëlafe. Bu sebobë life mago hofe na bu kë lowene hamago fa lotlène?” Bu me-gali mëtla, na bume têboijiwa memëtletla. ⁴ Kwe Jisas bume gali tlome, “Iniwa fli life mago oneho bu Gotobë lowene mago gali tê lotokweflebë home tole mletla na gali mëtla, ‘Kë ho bu lale homu.’ Kwe bubë life mago oneho, na bubë ilawa mago oneho, na bubë weife mago oneho bume tole hana mletla na bu melowene hana mletla, ‘Bu lale ho.’ Hanane mu.” ⁵ Na Jisas bu kë life mëta feilawa klelegowa wesibi blëge hana totometëme. Hanane. Bu jowa, jowa têbo atona onehome fwa, toba gwa têttagutëme na sle totome. ^{6a} Na bume kë lowene sle jwa mëgletlabë onehome tako tutune latletëmemu.

Jisas bubë lowene esogo mëglelëtblabë ho, Gotobë gali têname na hobë têbo ato slename jine têbelëkakëme

^{6b} Na kwe Jisas bu kë lifate mëta gali tê têbetokwakle. ⁷ Na Jisas bubë lowene esogo mëglelëtblabë ho we ita têle kënijime gali telokwakëme na bu mitisitla. Na bu tlemalë tlemalë home jine têbelëkakëme. Na bu wesibi fenene blëge lotome, këha afutuku bume gwa têttagutëme. Bu ahwane onehabë ato mago kë afutukuna hehë namëgletëmame. ⁸ Na bu këme mana tafa mëtla, na gali tlome, “Sobo egëyeuna, sobo feilawa wesibi asa ehoujo, asë lijiwa ege-houjome. Sobo hi wesibi, musu, baliti musuna asa ehoujo. Matëbe. ⁹ Na sobo juba jibowa ewëyome, kwe sobo hihijsika ého asa ehoujo. Ato mago éhowa egehoujome.” ¹⁰ Na bume ita gali tlome, “Sobo li lifatèwa tuhu egulona na ho some no lëglëyona, sobo kë lo mëta fwa tafa elome. Sobo kë lo mëta tafa egelobëé, na ita mana eyeume. ¹¹ Na sobo li lifewa tuhu egulona na ho some nëno hana mëglana na sobobë gali aholokwaneme tole hana mëglana, kwe sobo kë life lakilewa elome. Sobo kë life kile egelona, kwe sobobë juba mago flëke bubë naba li mëta bu elome. Bu some këme hwi mëlëyome na melowene namëglame, ‘Feyeme têbo nilitayane? Goto seme têbo lëgëtanamefe.’” ¹² Na kwe bubë lowene esogo mëglelëtblabë ho mana mutuja. Na bu

iniwa onehome megali mëtlaguma, “Sobo têbo lowene aholokwana ti elome na lale lowenewa esogo elelélome.” ¹³ Na bu feilawa ahwane, onehabë ato mago hehë mëtlagumetëma. Na bu lëkaluwa welë tu têbo atona onehome tefo mëtëtagumetëma na bume sle mototoma na bu lalowa tafa mëtla.

Eso ho Herot bu Jisasme meweniji latle, “Home kë baptais togotomebë, Jonfe”

¹⁴ Iniwa lifatebë oneho, bu Jisas one-home kë sle togotomebë gali waaholok-wane motokouja. Na eso ho Herot bu kë gali mata aholokwane tle. Fli oneho bu me-gali motokouja, “Jisas ebë kwe, onehome kë baptais togotomebë Jon, tekwe nëge, matëmatë mago huju tle. Këme nëgeme, kë klelegowa wesibi melë blëge këme lotome.”

¹⁵ Na fli oneho megali lamëtla, “Ebë kwe, Elaija tekwe nëge, matëmatë mago huju tle.” Na fliye kwe megali lamëtla, “Ebë kwe, Gotobë lowene mago gali tê lotokweflebë ho, tekwe nëge, matëmatë mago huju tle. Bu étanifu Gotobë lowene mago gali tê motokweflabë ho fenene.” ¹⁶ Na eso ho Herot bu kë gali aholokwane tle na gali tle, “Bu home kë baptais togotomebë Jonfe. Ëbame bu wame home boblo logotomebë home gali tlore, na bu tuju na Jonme mou lokwati tlë tujetle. Na bu matëmatë mago wahuju tle.”

¹⁷⁻¹⁹ Ëtani eso ho Herot bu bolijamobë, Filipbë, mëseme hijika totle. Kë mësebë weniji Herodias. Jon Herotme itaita me-gali latlokwefle, “Blijamobë mëseme kë hijika egotlebë, kë lale lowene nane. Weye.” Këme nëgeme, Herodias bu Jonme tako enisusu latletlemu na bume mogo nalë tëkleme tole ttle. Herodias bu Jonme wame togloleme nëgeme na eso ho Herot bu home këme jine tlële, Jonme senë tabana lei lotleme na kalabusu lowa tuku lëleme, Herodias bume tëkle egotlelime. ²⁰ Eso ho Herot bu Jonme melowene lattle. “Bu lale homu na Gotobë lale lowene esogo lëglelëtblabë ho.” Na bu Jonme uli këme ttle na bume ululu sle këme totle, bubë mëse Herodias tëkle egotlelime. Bu Jonbë gali yafe aholokwane tlore, maninibona têbo mettle na tako tutune metle.

Kwe bu Jonme aholokwaneme tako tole latletlemu.

²¹ Na kë nalëwa, eso ho Herot bu feilawa hi wesibi loko têtamë, bota bume këna fu totlebë olëna fleflesu hi nalëgglelëmeme. Na Herodias bu melowene sle latle, “Bo metole nanelë, kë fleflesu hi nalë, Jonme mana tékla nogotlëme, mogo nalë.” Na Herotbë gavmanbë eso ho, na wame home boblo mogotomabë eso enëne na Galili provins magobë letitabo ho bu kë fleflesu wesibi hime mitisiya. ²² Kë enëne bu mana hi motokouja na Herodias boko mana tisi tême, elefi naegleme. Na kë layo mëse bu elefi tle. Na eso ho Herot na buna kë hi mëtblabë ho bu kë elefi hwi motlotëya, mëmaune lamëtlëtëyamu na bubë elefime tako fleflesu memëtletëya. Na eso ho bu kë layo mëseme këme gali tolë, “Ju fëye wesibi tole eletlène? Ju wesibi tole laletlëye, bo jume kë wesibi nëglëme.” ²³ Na eso ho Herot bume iniyafememu gali tolë, “Bo jume négali galimemu gali nolë. Ju wesibi tole laletlëye, bo jume kë wesibi nëglëme. Na ju metole eglena, bobë iniwa wesibi fu notometëme na jume nëlëme, na bobë lifate mata tlë néitatëme na jebelëfu jume yo nolëme, ebë lalowa, bo tako tolemu nanelë.”

²⁴ Na kë layo mëse bu tuju na botame takune tolë, “Bo bume fëye wesibime gali noglolëmene?” Na bota këme gali tolë, “Ju bume, home kë baptais togotomebë, Jonbë esome gali eglonëme, kë eso nalëglëme.”

²⁵ Na këme kë layo mëse bu eso ho belë ita hokweinawa tuju na gali tbole, “Bo metole nanelë, ju eli, home kë baptais togotomebë, Jonbë eso mou lokwati tlë etatle, na kë eso bletë éhou mëta tuku elëme na kë manogwa bome enënëme, hwi nanoglolëme.” ²⁶ Eso ho bu kë gali aholokwane tolë na bu tako maninibo metle. Kwe bu kë hi tégglelëmëbë oneho, bubë iniyafe gali aholokwane motlolame négeme na bu këme tiniji tletëme. Këme négeme bu kë mësebë gali hana boblo lëtatëme. ²⁷ Na këme, bu wame home boblo logotomebë home, gali tbole, “Ju ejume, na Jonbë eso mou lokwati tlë etatleme na bome ehitenëme.” Na kë wame home boblo logotomebë ho, bu kalabusu lowa tuju na Jonbë eso mou lokwati tlë tétatle. ²⁸ Na

bu Jonbë eso bletë éhou mëta gwa tétatle na tehile na layo mëseme tlëkakiji. Na layo mëse kë eso tehule na botame tujuwelë.

²⁹ Na Jonbë lowene esogo mëglelëtlabë ho bu Jonme kë têke togolebë gali aholokwane mëtla na bu mutuja na Jon mogome fa mototla na aniji fuluju matëmatë mëta gwa mutujetla.

Jisas bu hi wesibi 5,000 home sa têtatëme

³⁰ Jisas, Gotobë gali tême kë jine tégelëkakëmëbë ho, ita mitisiya na Jisas mëta loko mëtlenkakëjaya. Na bu iniwa wesibi kë mëtblabë na onehome kë tê mëtëtagutëmabë gali Jisasme tê mëtëtatla.

³¹ Kwe feilawa oneho mitisikefëtëmame négeme na Jisasna bubë lowene esogo mëglelëtlabë hona bu kë nalë këme haha tafu hana mototla na hi hana mëtla. Na Jisas bubë lowene esogo mëglelëtlabë home këme gali tlome, “Te, mana manuja, hojwa tabo elë. Tafa sle nanëglame.” ³² Na bu ihe mëta fëfe mëtla na buwa hojwa tabo elë mutuja.

³³ Na feilawa oneho bu hwi mëtaguma na lowene mëtla, “Jisas lalëlelumefe, bubë lowene esogo mëglelëtlabë home.” Na këme négeme lilife lilife mago oneho bu Jisasna kë mutujabë life elë këme fëka motokouja na kë lifewa bu afina fwa mutula. Na Jisas bubë lowene esogo mëglelëtlabë home nagi fwa tulelëme.

³⁴ Këme négeme, Jisas bu jelëfowa fwa tule na bu kë feilawa onehome hwi tlome. Bume mehwi latlome. Bu sipsip kleli, ho lëglëme jwabë fenene. Ho bume hana taitame. Na bu bume tako maninibo këme tletëme. Na bume feilawa gali tê têtatëme.

³⁵ Tokwafe, taboklë mu, Jisasbë lowene esogo mëglelëtlabë ho bu belë mitisiya na bume gali motlola, “Ebë taboklëmu na ebë hojwa life. Sebo hi wesibi hamago fa nogotlamene? Hanane mu. ³⁶ Te, ju onehome mana jine ebelëkakëme. Loli life elë fwa matliwaya, hi wesibi balitina glo namëglame.” ³⁷ Kwe Jisas bubë lowene esogo mëglelëtlabë home gali tafu têtatëme, “Hi wesibi bume sobo eglémome.” Na bu Jisasme takune motlola, “Éëë, ju melowene lalene, ‘Sebo bletë nage 200 balitina glo nélamene na bume nëlémame?’ Sebo këha

baliti hananefe.” ³⁸ Na bume takune tlome, “Habenuju bletë nage mëbetëyone? Sobo hwi ejuwelëmo.” Na bu hwi mutujuwelëma na ita mitisiya na Jisasme gali motlola, “Sebo tobali bletë nage mëbe na mo tële mëbe.”

³⁹ Na Jisas bume gali tlome, “Sobo lale agosaba mëta loko elagujome na tafa ekoujome.” ⁴⁰ Na bu iniwa tafa motokouja. Fli tafa mëtblabë we lujuafe we oneho na fli tafa mëtblabë 50 oneho. ⁴¹ Na Jisas kë tobali bletë nage na tële mo glo tle na hwi tokwake na Gotome lale gali tlole, “Ebë bletë nagenä mona yaha fëyeme enënane?” Na bu klelegowa wesibi blëge totle na kë bletë nage fufu totome na bubë lowene esogo mëglelëtblabë home tlëme, onehome sa namëgëtatëmame. Na bu kë tële mo mata fufu totome na sa mëtëtagutëma. ⁴² Na bu iniwa hi mëtla na imo sosolo mototoma. ⁴³ Na bu bletë nage lénena, mo lénena we ita tële basketë musu mëta mëtëselokwaya. Na kë basketë musu ëfowa lakalewa mëtle. ⁴⁴ Feilawa oneho bu kë bletë nage hi mëtla na hobë tabëi kë niji 5,000 bu onename nëbalename hana tabei mëtla.

Jisas bu lake tu matawa asë tole

⁴⁵ Na kë nalëwamu, Jisas bubë lowene esogo mëglelëtblabë home, gali tlome, “Sobo ihe elë fëfe elome na jelëfo elë Betsaida lifatewa su ekakome.” Na bu iniwa onehome jine têbelëkakëme. Buwa lëtabe nalëgleme. ⁴⁶ Onehome afina jine têbelëkakëme, na bu fatiniwa tokwale, Gotome gëgali nalogolelëleme. ⁴⁷ Na atome hwi olëna, bubë lowene esogo mëglelëtblabë ho lake tu ku mëta ihena kakëha mëtemula na Jisas lake tu helefo mëta tlibe. ⁴⁸ Na Jisas bu hwi telokwakëme, bu ihena yafe yegu motokouja, kwe flelu ihe yelu boblo tégëtatëmeme nëgëme, na ihe alabuju këme tiwatëme. Tokwafe, fole olëna Jisas lake tu matawa wa bu belë tisi tëme. Bu sigli lëgetokwakëmeme kofene. ⁴⁹ Kwe bubë lowene esogo mëglelëtblabë ho bume hwi motlola, tu matawa wa asë tole. Na bu meweniji lamëtla, “Alibahowa.” Na bu afëfleina memëtla. ⁵⁰ Na iniwa bume hwi motlola na uli memëtla. Kwe Jisas bume hokweinawa gali tlome, “Sobo uli asa elo. Bo tekwe nëge. Sobo lalowa tafa

elo.” ⁵¹ Na bu ihewa fe tokwake na buna mëtëtabëya. Na flelu latliwa tékake. Na bu klelego memëtla. ⁵² Jisas tobali bletë nage feilawa onehome sa têtatëmena, bubë kalëlego olafa têtatëme. Kwe bubë lowene esogo mëglelëtblabë ho kë lowenebëme lowene sle hana mëtletla, aholokwana timu mëtla. Këme négeme tu matawa wa kë asë téglobë na flelu kë tli tégëbebëme klelego këme mëtletla. Bubë lowene mana yaya tletëmemu. Bu bubë kalëlego, lowene sle jwa mëgletlame négeme.

Jisas bu feilawa tëbo atona onehome Genesaret lifate mëta sle totome

⁵³ Jisas, bubë lowene esogo mëglelëtblabë hona, lake tu su mëtëkaka na Genesaret lifatewa fwa mëtëtëkekëya na ihe kesi mëtëtaya. ⁵⁴ Bu ihe mago, helefo elë fëfe motokwaka, na hokweinawa oneho bu Jisasme hwi motlola na weniyanë mana mëtëselëla sle mëtla. ⁵⁵ Na ho bu kë lifate li mëta kë lëgëbagubë lifatewa fëka fëka mëtëbelëfaya na onehome gali mëtlagma. Na oneho, bu Jisas kë tafa tuglebë gali, aholokwane mëtla na bu tëbo atona onehome sanëneme gogwa mëtla na bu belë mëtlesuma. ⁵⁶ Na iniwa tatako lifate elë na tokwëtokwë lifate elë Jisas bu kë tuhu tokoubë, oneho kë mëta loko mëglelëkefëyabë lifeku elëme, tëbo atona onehome kë belëme mëtteleluma. Na bu Jisasme anisasana gali motlola, “O masiwife, kë tëbo atona oneho, jubë ého mëta fwa lalowa lu mëtomene, sle namëglame.” Na iniwa oneho melë kë mëtblabë, bu laslewa mëtla.

7

Gotobë tafa sle gali homubë tafa sle galime boblo lalotle

¹ Farisi enëne na Gotobë tafa sle gali lowene sle mëgletlabe enëne fli, Jerusalem lifate mago kë mitisiyabë, bu Jisasme loko mëttelelëtla. ² Na bu mehwi motloma, Jisasbë lowene esogo mëglelëtblabë ho fli, bu hi wesibi hi mëtla kwe bu toba afina swa swa hana motoma, bosemlenibë tafa sle gali fene lëbetëme. ³ Farisi enëne na fli Juda life mago enëne bu bubë bolijafu-junibë lowenewa esogo mëtteletëma. Bu melowene mëta tafa mëtla. “Toba afina

swa hana motomana, bosemlenibë tafa sle gali fene tēbetēme, kwe bu hana hi möglame.” ⁴ Na bu maketwa mugujana na migisiyana na tu tetefo jwa möglana, bosemlenibë tafa sle gali fene tēbetēme, kwe bu hana hi möglame. Na bu lili lowene mëta tafa mla, bosemleni fenene tafa mëtla. Bu mëlamelekefëya, bu blete, kabø, sospenë, na ni labuku mata swa motokwefëma. Bu bosemlenibë lowenewa esogo metlelëtämame négeme. ⁵ Na Farisi enëne na Gotobë tafa sle gali lowene sle mögletlabë enëne, bu Jisasme takune motlola, “Jubë lowene esogo möglelëlabë ho bu sebobë semlenibë lowene esogo jwa fëyeme mëlelëlane? Bu hi wesibi manawa fëyeme hi mëtlekefëyane? Bu toba afina swa hana motomana, bosemlenibë tafa sle gali fene lëbetēme.” ⁶ Na Jisas bume gali tlome, “Etani anebo, Gotobë lowene mago gali tē totokweflebë ho, Aisaia, bu some négali galime gali tolëyo. Sobo sosogëna hofe bu fene yahi tle. Bu Gotobë gali meyahi latle, ‘Kë oneho bu bome bubë ëfalëbo nawa mefë mögëtanana, “Goto lale homu.” Kwe bu bome bubë lowenena iniwa tole hana mëtletëna, na lowenena, lowene sle hana mëtletënamu. ⁷ Bu melé lamëtla, bu onehobë tafa sle galiwa tē mototokwefla kwe mesosogëna lamotloma, “Kë tafa sle gali ebë Gotobë gali.” Bu bome megali kë moglonabë, “Goto ju lale ho, sebo jume tako tole nanëletëyo,” kwe bome lowene sle hana mëtletëna bubë lowene mëta. Këme négeme bu kë galina bome blawa gali molona.”” ⁸ Jisas ita megali tle, “Sobo Gotobë tafa sle gali aholokwana wati telo. Eholo hana elo. Na sobobë bisemlenibë lowenewa eholo. Sobo Gotobë gali, bisemlenibë lowenena lélamu latatelo.”

⁹ Na Jisas bume fli gali megali latlome, “Sobo Gotobë tafa sle gali kaiselo boblo etokweflo na sobobë lowene mëta fwa etabo. Sobo kë lowene tako lëbeteyo. ¹⁰ Etanifu ho Moses gali tle, ‘Sobo bitaname, blijayaname boblo asa etomo na bubë galiwa esogo elëlëtemome.’ Na bu li gali megali tle, ‘Ho botaname o bolijayaname tēbo gali loglomena kwe ho bume mogo nalë tékle mogotlame.’ ¹¹ Moses kë gali megali latlëyo kwe sobo megali latlekefo,

‘Ho bolijayaname botaname megali loglomena kwe ebë lalowa, “Ayana beëna masiwafe, ebë wesibi some négaitome fene kwe bo ebë wesibi Gotome wafi aniji tlometelëfe.” ¹² Ho bu kë gali, bolijayaname, botaname gali loglomena, na bu botaname, bolijayaname, lëgaitame jwa négema sobo megali egelome, ‘Ebë lalowa. Bu Gotome wafi aniji tlometle.’ ¹³ Sobo kë gali megali egelona, sobo bisemlenibë lowene mago galiwa tē etatemo na Gotobë gali këna lélamu latlo. Na sobo feilawa tēbo wesibi këha memelë latokwefëmofe.”

Jisas, bu Gotobë naba lime, home kë tēbo mogotomebë wesibime, gëgali tle

¹⁴ Na Jisas onehome gali telokwakëme na bu mitisitla na bume ita gali tē tētatëme, “Sobo iniwa aholokwane elome na lowene sle eletelome. ¹⁵ Iniwa wesibi, ho bu kë hi mëglekefëyabë, kë wesibi Gotobë naba lime home tēbo hana mogotomeme. Hanane. Kwe wesibi hobë lowene mëta kë lëgelubebë na lëkaklibë, kë wesibiwa Gotobë naba lime home bu tēbo motomeme. ¹⁶ Ho bu aholona, bu ebë gali sa aholokwane sle lële.”

¹⁷ Jisas kë onehome hune totome na bubë lowene esogo möglelëtlaebë hona lowa mëtëkakluja. Na bubë lowene esogo möglelëtlaebë ho bume kë waflë gali wayome takune motlola. ¹⁸ Na bume gali tlome, “Sobo mata wayo gali yaya laletelone? Sobo kë waflë gali lowene hana alone? Sobo aholokwane elo. Iniwa wesibi, ho bu kë hi mëglekefëyabë, kë wesibi Gotobë naba lime home tēbo hana mogotomeme. ¹⁹ Këha wesibi hobë lowene elë nane muju. Weye. Bu aliji elë fwa muju na gu namela. Këme négeme bu home tēbo hana mogotomeme.” Jisas bu kë galina seme melé lëlekju latletëna, sebo lalowa iniwa hi wesibi hi négla. Hi wesibi bu seme Gotobë naba li mëta hana tēbo mögëtaname. ²⁰ Na Jisas bu ita gali tle, “Wesibi hobë lowene mëta lëgelubebë na lëkaklibë, kë wesibi Gotobë naba lime home buwa tēbo mogotomeme. ²¹ Bo këme gali nelë, hobë lowene mëta kë lelubebë wesibi bu melë: Tetëbo lowene, lisë lowene, tokli lowene, home mogo nalë tékle lowene, ²² hona mëseme lisë eglelëbë lowene, mëmaune lowene,

sosogëna lowene, aholabu lowene, gëglë lowene, li home gali fa lowene, home agalëklebë lowene na yayaha lowene.²³ Kë iniwa têbo lowene, hobë lowene mëta melubetëme na mëkakli na Gotobë naba lime home bu têbo motomeme.”

Fonisia lifate mago mëse bu Jisasme lowene sle lattle

²⁴ Jisas, bubë lowene esogo mëglelëtlabë hona, kë lifate kile mëtla na Tair lifatebë tokwëfo lifekuwa mutuja. Bu fwa mutula na Jisas bu li lowa hwelutuwa tékaklu, oneho bume sosalë mogotlalime. Kwe bu mogweliha hana tafa lëgleme, oneho bume wahwi motlola.²⁵⁻²⁶ Na mëse li bu megalì aholokwane tlome, “Jisas bu lo mëta kë tafa lële.” Na bu hokweinawa bu belë tuju tle. Ahwane têbo kë mësebë nëbabë ato mëta lëtabetëme nëgeme na bota Jisas belë hokweinawa këmë tisi tle na elebo lime bubusu tletle. Na bu Jisasme anisasa gali tlote, “Jisas, ju ahwane têbo bobë nëbabë ato mago kë elékakëtë.” Kë mëse bu li lifate mago mëse. Bu Siria lifate mago na bubë lifekumu Fonisia. Bu Juda lifate mago mëse hanane.²⁷ Na Jisas bu melowene latte, “Juda life mago oneho bu nëbaleha na fli life mago oneho bu amale ha. Na bo Juda lifate mago onehome afina naitamëme.” Na bu kë mëseme waflë gali latolë, “Bo nëbalebë hi wesibi amaleme afina hana nëglëmëme. Weye. Bo nëbaleme afina nëlëmëme.”

²⁸ Kwe kë mëse bume gali tafu tétatle, “O tako ho, jubë gali négali gali. Kwe ama mata, lo malu mëta kë tafa mëlekëfebë, bu nëbalebë lëne hi wesibi, kë mitigokëfebë mehihi mëlekëfe. Na ju bome mata lëne hi wesibih aitane.”

²⁹ Na Jisas bume gali tolë, “Ju bobë gali lale lowenena tafu etatenëfe. Këmë nëgeme, kë ahwane têbo jubë nëbabë ato mago wakile lëtamë, jubë lowa ita lalowa ejume.”³⁰ Na kë mëse bubë lowa ita tuju. Na bubë nëba ni labuku mëta hwi tolë na bu lalowa tafa tletë. Kë ahwane bume wakile tëta.

Jisas bu aholo titiji tabo na gali mumu tabo home sle totle

³¹ Kë nalëwa Jisas Tair lifatebë tokwëfo lifeku kile tle na Saidon lifate sigli têttagule na Dekapolis provins sigliwa têttagule, na

Galili lake tu elë fwa tule.³² Na bu aholo titiji tabo na gali mumu tabo home bu belë mëtlesula. Na bu Jisasme anisasa gali motlola, “O masiwafe, jubë toba kë hobë ato mëta gwa etatle, sle nalëgleme.”³³ Na Jisas kë home no tlële na onehome hune mëtelo. Na Jisas toba ku bubë aholo fuluju elëme sei tlëmetle. Na tokwafe bubë toba ku mëta nagutaba tihéle tle na kë hobë aleji mëta gogwa tletle.³⁴ Na Jisas heven lifewa hwi tokwake, na tako maninibo lowenebë haha tafu totle. Na bu kë home, bubë galina, megali tlote, “Efata.” Kë galibë wayo melë lëgëbelalële, “Tika eletelo.”³⁵ Na kë hobë aholo latikawa mettle na bume gëgali lëglebë lowene tisitle na bu lalowamu gëgali tle.³⁶ Na Jisas onehome hehë latletëme na fli onehome gali mogomalime, “Bo kë nogotlëbë wesibime fli onehome asa gali elomo. Matëbemu.” Bume yafe hehë tletëme, kwe bu boblo lamototla, na Jisas togotlebë wesibime gëgali motokoutla.³⁷ Na oneho kë hobë sle gali, aholokwane mëtla, na klelego memëtletla. Na bu gali mëtla, “Euowe! Iniwa wesibi bu melë kë lotomebë, lalowamufe. Bu aholo titiji tabo hobë aholo titika lotometëme na gali mumu tabo enëneme mata sle lotometëme.”

8

Jisas bu 4,000 onehome hi wesibi tlëme

¹ Kë olëna, feilawa oneho Jisasme ita loko mëtteleltla. Na bu hi wesibi hanane. Na Jisas bubë lowene esogo mëglelëtlabë home gali telokwakëme. Na bu mitisitla. Na Jisas bume gali tlome,² “Bo ebë onehome maninibo nanëletëmë. Bu bona aona olë tafa nëla na bu hi wesibi jwa.”³ Na bo bume fonoba jine nëgelëkakëmëna, kwe bu alëgeme foneme nabasahoba mëglame na mitigywëyame. Fli bu kakë mago mitisiyame nëgeme.”⁴ Na bubë lowene esogo mëglelëtlabë ho, bume takune motlola, “Sebo hi wesibi hamago fa nogotlamene, kë onehome kë nëglëmame? Ebë afloko mëta ho tafa jwa, mëglame nëgeme.”⁵ Na Jisas bume takune tlome, “Sobo habenuju bletë nage mëbetëyone?” Na bu megali motlola, “Sebo tobali ita tèle kënijiwa nehwëyafe.”

⁶ Na Jisas onehome gali tlome, “Sobo tafa ekoujome.” Na bu kë tobali ita tèle bletë nage glo tle, na Gotome gali tlore, “Weë, ebë bletë nage, yaha fëyeme enënane.” Na bu klelegowa wesibi blëge totle na kë bletë nage fufu totome na bubë lowene esogo möglelëtlabë home tlëme. Na bu onehome sa mëtëtagutëma. ⁷ Na bu tèlewa mo mata mëtehwëya. Na Jisas bu kë mo glo tle na Gotome gali tlore, “Weë, ebë mo yaha fëyeme enënane.” Na bubë lowene esogo möglelëtlabë home gali tlome, “Sobo ebë mo mata, onehome sa etatemo.” Na bu kë mo mata sa mëtëtatëma. ⁸ Na oneho bu yafe hi mëtla, kwe bubë imo sosolo mototomame négeme, na lëne mana sigenë metletëme. Na kë lëne hi wesibi mëtëselokwaya na bu tobali ita tèle basketë musu tëtafu mototoma. ⁹ Kë onehobë tabei kënji 4,000.

Na Jisas onehome jine telükakëme. ¹⁰ Na kwe, bubë lowene esogo möglelëtlabë home ihe mëta fe tlelëme, na Dalmanuta lifate elë mutuja.

Farisi enëne, Jisasme takune motlola, klelegowa wesibi blëge logotlebëme

¹¹ Bu Dalmanuta lifatewa fwa mutula na Farisi enëne bu Jisas belë mitisitla na mana Jisasna kofe kofe gali mëtlelogwaya. Bu Jisasme sogëname su namogotlame fene na gali motlola, “Ju seme klelegowa wesibi li lebotane etatëna. Sebo jume melowene nanëgletëyome, ‘Goto jume kë jine tégelëbakëbë hofe.’” ¹² Na Jisas wabelë tle na gali tlome, “Sobo, ebë olëna kë tafa egelobë oneho, bome klelegowa wesibi lebotane nogotlëbëme, fëyeme takune enonane? Bo some négalimu nanëlëyo, bo klelegowa wesibi lebotane hana nogotlëme, sobo melowene naegletëname, ‘Goto bome jine tlënëfe.’ Matëbe mu.” ¹³ Na bume hune mototoma, na ihe elë fëfe mëtla, lake tu jelëfo elë su namëkakame.

Jisas bu Farisi enënebë na Herotbë tëbo loweneme ululu sle galime gali tlome

¹⁴ Bu lake tu mëta mana mëtemula na bubë lowene esogo möglelëtlabë ho bletë nage mëtehouja hana mëtla, aholokwana ti memëtla. Bu jowa bletë nagewa, ihe mëta tëbe. ¹⁵ Na Jisas anisasana gali tlome, “Sobo Farisi enënebë na Herotbë bletë

nage sëse wesibime ululu sle saelo.” ¹⁶ Na kwe bubë lowene esogo möglelëtlabë ho bu blalo gëgali mëtla, “Bu kë gali fëyeme gali lélene? Sebo bletë nage négelhwëja jwa négla me négeme na bu këme gali lélénawa.”

¹⁷ Kwe Jisas bubë gali walowene tletëme, na bume megali tlome, “Sobolalo megëgali fëyeme elone, ‘Sebo bletë nage alujawa.’ Sobobë lowene lëgëbetëyo hana lélene? Hee! Sobobë lowene yaya lalëletëyone? Hee!

¹⁸ Sobo nabana, kwe sobo hwi hana elomo. Na sobo aholona, kwe sobo aholokwane hana elo. Bo bletë nage kë sa tégéatemëbë lowenebëme, lowene hana elone, aholokwana fëyeme ti telone?

¹⁹ Ébame, bo tobali bletë nage 5,000 home kë fufu totometemëbë, lili kë möglebë bletë nagena, habenuju basketë musu tëtafu totomone?” Na bu gali motlola, “Basketë musu we ita tèle kënji.” ²⁰ “Na ébame, bo tobali ita tèle bletë nage 4,000 onehome kë fufu totometemëbë, lili kë mëtëglebë bletë nagena, habenuju basketë musu tëtafu totomone?” Na bu gali motlola, “Basketë musu tobali ita tèle kënji.” ²¹ Na bu gali tlome, “Sobo kë wesibi wahwi tlomofe kwe sobo aholokwana fëyeme ti elone, bo some këha wesibi melë lalowa négatatyome.”

Jisas bu naba titiki tabo home, Betsaida life mëta, sle totle

²² Jisas, bubë lowene esogo möglelëtlabë hona, Betsaida lifewa tuhu mëtla. Na naba titiki tabo home bu belë mëtlesula. Na Jisasme anisasana gali motlola, “Masiwafe, ju ebë home toba gwa etatle, sle nalëgleme.” ²³ Na Jisas kë naba titiki tabo hobë tobame fa totle na bume lifeku möglëbo elëme fe tlelëkakle. Na bubë naba mëta nagutaba tihéle ttle. Na bu toba kë home gogwa ttle na takune tlore, “Ju wesibi hwi elome o hanane?” ²⁴ Na kë ho hwi tle na galitlore, “Bo home asëna mehwi nanolomë kwe bume ti fene hwi nolomë.”

²⁵ Na Jisas toba bubë naba mëta ita gogwa ttle. Na kë ho ita hwi tëkake, na bubë naba lalowa mëtëbetle. Bu iniwa wesibi hwi sle tlagume. ²⁶ Na Jisas bume bubë lowa jine telékakle. Na gali tlore, “Ju lifeku elë asa ekaklu.”

Pita megali latle, “Jisas, ju ebë ho kë nägebë, Goto jume kë aniji téglobë ho, onehome nëno naegleme”

²⁷ Jisas bubë lowene esogo möglelëtlabë hona, Sisaria Filipai lifate li mëta kë mögëbagubë lifatèwa asë mëtëbelëfaya. Bu alëge mëta mana asë mëtla, na mana takune tlome, “Oneho bome habelë lowene lamëletënane?” ²⁸ Na bu gali metafu mëtëtatla, “Fli howe megali lamla, ‘Onehome kë baptais togotomebë Jon, tekwe nëge, matëmatë mago huju tle.’ Na fliye megali lamla, ‘Elaija, tekwe nëge, matëmatë mago huju tle.’ Na fliye megali lamla, ‘Ëtanifu Gotobë lowene mago gali tê totokweflebë ho, tekwe nëge, matëmatë mago huju tle.’” ²⁹ Na Jisas bume takune tlome, “Na sobo ee, sobo bome habelë lowene lalone?” Na Pita bubë gali tafu têtatle, “Ju ebë ho kë nägebë, Goto jume kë aniji téglobë ho, onehome nëno naegleme.” ³⁰ Na Jisas bume meheheë latletëme, “Sobo kë galibëme onehome asa gali elomo. Matëbe.”

Jisas gali tlome, “Bo gli nëgelëme na huju nelëme”

³¹ Jisas bubë lowene esogo möglelëtlabë home, meokokwe sle wafi tlome, “Tokwafe bome, Gotobë life mago home, lebutako elili na hobota migisitenëme na bo kë mëta tafa nelëme. Na lotu letitabo ho na Gotobë lo mëta wege möglabë eso enënene, na Gotobë tafa sle gali lowene sle möglelëtlabë ho, bome hehë mögletëname na mogo nalë têkle mëtaname. Na bo tèle olë nebëme kwe aona olëbëye huju nëgelëme.” ³² Na bu kë gali tê sle têtatëme. Na Pita Jisasme möglëbo elë fe tlelëkakle na bume anisasana kékale tlole, “Ju këha gali fëyeme gali elene? Kë galime asa gali ele. Matëbemu.” ³³ Na Jisas swaya tokoketëme na bubë lowene esogo möglelëtlabë ho flime hwi tlome na Pitame anisasana kékale tlole, “Ju Satanha gali elë. Ju kë mago fe ekake. Ju këha wesibi lowene egletëmena, kwe ju Gotobë lowene mëta nane tafa ele, weye, ju hobë lowene mëta fwa tafa ele!”

³⁴ Jisas bu onehome na bubë lowene esogo möglelëtlabë ho name gali telokwakëme. Na bu mitisitla na bume gali

tlome, “Ho bome na bobë loweneme esogome tole lëglena kwe bu ebë life magobë lale wesibi, bu kë tole lëgletëmëbë, aholokwana timu sle sa lële na glime ulijwamu lëleme. Ho bume wame gali moglolana na bume mogo nalë têkleme gali möglana, bu uli jwa lëleme na bome mana esogo lëlenënëme. ³⁵ Ho bu melowene lëglena, ‘Bo Jisasme esogo nëglelélëna fli ho bu bome têbo mögëtaname.’ Na bu, bubë ato uli lëglelélëna na bome hana esogo lëglenënëna, kwe këha ho bu têbo liglitame. Kwe ho bu bome lowene lëgletenëna na Gotobë lale anebo galiwa lowene lëgletlena na bubë ato uli hana lëglelélëna kwe kë ho bu hana têbo liglitame. Ho bu kë home mogo nalë têkle mogotlana, kë gli sle nane lële, weye, bu unaunalëme lale tafa lëgleme. ³⁶ Ho bu ebë life mago iniwa wesibi glo lëglena, na kë ho bu hel life mëta têbo liglitana, kwe kë wesibi bume habëna mögaitalemene? Weyewa. Hana mögaitalemamu. Bu blawa glo lële. ³⁷ Ho bu Gotona unaunalëme tafabë, wesibina hihijika lëglemene? Weye. Hanane mu. ³⁸ Tokwafe, bo kë nägebë kwe, Gotobë life mago ho, bo ita nigisime. Bo bobë ayabë klijihä, kë u lëglebë elulegonna na Gotobë enselna iniwa nigisiame. Oneho bu Gotome têbojiwa mögletlame na tetëbo lowene mlame. Na bu mago ho li, bo kë okokwe noglëyobëme na bome tiniji lëgletenëna kwe tokwafe bo nigisina, bo mata kë home kofayame tiniji nëgletelëme.”

9

¹ Na Jisas bume ita gali tlome, “Bo some nëgali galime gali nolëyo. So mago emëta kë eglibobë bu mana neme na Goto onehome kë tafa lëgletëmëbë olë mana tako kalëlegona fata lëgleme. Na bu kë olë mana hwi mololame.”

Jisasbë ato bu li wenianena fata tle

² Tobali ita jowa olë yawe motlola, na kwe Jisas, bu Pita, Jems, Jon name nëno tle. Na tako fatiniwa tilekome. Na buwa tafa mëtla. Bu Jisasme hwi moglolabë na mana bubë ato li wenianena hihijika telle. ³ Na bubë ato mago ého, olëha mëtëbetle, na bu tatiwamu mëtëbetle. Ebë life mago oneho bu ého itaita swa mogotomana, kwe

bu Jisasbë tatiwa ëho fenene këha hana mëtëbetëme. Bubë ëho tatiwamu nëgeme. ⁴ Na bubë lowene esogo möglelëtblabë ho, bu ëtanifuho Elaijaname, Mosesname hwi motloma, bu Jisasna gëgali mëtla. ⁵ Pita bu këme hwi tlome, na Jisasme gali tlore, “O Tisa, bo tako fleflesu nanelë, sebo ebë life mëta kë tafa nëglabë. Sebo aomalë, aona afeteni tli lo gigliji nëglame. Li jubë lo, li Elaijabë lo na li Mosesbë lo.” ⁶ Kë aomalë ho bu tako uli mëtlame nëgeme, na Pita gali lowene sle jwa tégaleme nëgeme, na bu kë galime blawa këme gali tle. ⁷ Na oloba tetujule na bume iniwa lamu totome. Na Goto kë oloba mago gali tle, “Ebë bobë nëba, bo tako tole nanëletelë. Sobo bubë gali aholokwane elolome.” ⁸ Na bubë lowene esogo möglelëtblabë ho yafe hwi mëtebokwaka, kwe bu Jisasme kë gëgali mëtlelëlobë home hana hwi motloma. Bu Jisasme fwa hwi motlola. Weniyaneme aotome fene hwi motlotla, këhawa ita hwi motlola.

⁹ Bu fatini mago kle mëtëmalitaya, na Jisas bume gali tlome, “Sobo ëje kë hwi eglolobë wesibi lili onehome asa gëgali elelëmo. Awi. Kwe tokwafe bo Gotobë life mago ho, bo matëmatë mago huju nokokwëna, sobo kë hwi eglolobë wesibi li li onehome mana kwe lalowa gëgali elagumome.” ¹⁰ Na bu Jisasbë gali aholona aholokwane mëtla. Na bu kë gali lowene mëta fwa gwa mototla, na bu li li onehome hana gëgali mëtlelëma. Na bu blalo gëgali mëtla, “Jisas bu matëmatë mago habëna huju lëglemene? Kë matëmatë mago huju lëglebë gali ebë fëye galine?”

¹¹ Na bu Jisasme gali motlola, “Gotobë tafa sle gali lowene sle möglelëtblabë ho bu fëyeme gali mélane, ‘Elaija bu afina ligisime na Goto kë aniji toglolebë ho bu nagi ligisime?’” ¹² Na Jisas bume gali tafu tëtatëme, “Ebë gali, nëgali mu, ‘Elaija bu afina lisime na iniwa wesibi sle lotomeme.’ Kwe bu Gotobë bogo mëta bome meyahi lamëtletëna, ‘Gotobë life mago ho, bu lebutako elili fa logotleme, na oneho bume hehë mögletlame.’ Na bo some takune nolëyo, bu kë gali Gotobë bogo mëta fëyeme yahi mëtlane? ¹³ Kwe bo some gali nëlëyo. Elaijaha ho, bu watisife, na oneho bubë tetëbo lowenewa esogo esogo mëtlelëla na

bume tetëbo mototla, étani Gotobë bogo mëta fene yahi mëtletla.”

Jisas bu ahwane kë tëbo lotlebë nëbame sle totle

¹⁴ Jisas bu kë aomalë lowene esogo möglelëtblabë home tlelume na bubë lowene esogo möglelëtblabë ho flime esune mëtlëma. Na bu lebutako oneho hwi motloma, bume hwagënë mototoma. Na Gotobë tafa sle gali lowene sle möglelëtblabë ho fli, bu Jisasbë lowene esogo möglelëtblabë ho flina kofaya kofaya gali mëtlelogwaya. ¹⁵ Na kë oneho bu Jisasme hwi motlola na klelego memëtletla. Na bu belë fëka motokouja na bume gali motlola, “Lalemu. Yahala fëyeme esine.” ¹⁶ Na Jisas bume takune tlome, “Sobo buna kofaya kofaya gali fëye wesibime gali elelëgone?” ¹⁷ Na ho li, bu kë onehona kë mitlijabë bu Jisasme gali tafu tëtatle, “Tisa, bobë iko nëba ahwane tëbo lëtatenë. Kë ahwane bubë éfalëbo geni lëtatile. Na bo ju belë nëlesulë, sle naegotleme. ¹⁸ Kë ahwane bume itaita feilawa kiki totokwefle, na bume life mëta itaita meenogli enogli latlekëfe. Na bu nënafuna, enino kékëna melatlekëfe. Na iniwa ato toulego metlekefëtle. Na bo jubë lowene esogo möglelëtëyobë home metakune yafe tlomë, ‘Sobo bobë nëbabë ato mago ahwane këe elekakëtelo.’ Kwe bu yafe këe mëtletla kwe hanane mu.”

¹⁹ Jisas kë gali aholokwane tle na bume gali tlome, “O masiwafe, sobo bome lowene sle jwa fëyeme eletënanë? Bo sobona habenuju afe olë tafa nëglelëyomene na mana lowene sle eletëname? Bo sobobë hobota habenuju afe olë fa nëgetatëyomene? Kë nëba bo belë elesulo.” ²⁰ Na bu kë nëba bu belë mëtlesula. Na kë ahwane Jisasme hwi tlore, na kë nëba anisasana lili tle, na bu lifeme latitigowa, na lifeme obobwelë tle, na nënafu éfalëbo elë motowelibetle.

²¹ Na Jisas bolijayame takune tlore, “Melë kë lëglekefëbë, habenuju afe olëne?” Na bolijaya gali tlore, “Tokwëfome nëgena, kë gëgëme tégalebë, mana ekë. ²² Kë ahwane tëbo bume itaita ahoju mëta na tu mëta metuku tuku latlekëfe, bume tëkle sle nalogotleme fene, mogo nalë. Ju bobë nëba lalowa sle egëtatenëna kwe ju seme

maninibo eletename na aitaname.” ²³ Na Jisas gali tbole, “Ju megali føyeme elene, ‘Ju bobë nëba lalowa sle egëtatenëmene?’ Ju bome lowene sle egletonëna, kwe ju iniwa wesibi melë egotomeme.” ²⁴ Na kë nëba bolijaya anisasana lagaliwa tbole, “Bo jume tokwëfo lowene nanëletë, kwe ju bobë kë lowenebë aitatenë, bo jume lowene slemu nanëgletëme.” ²⁵ Jisas bu hwi tlome, feilawa oneho bubë li elë fëkana mitisiyame nëgeme, na bu kë ahwane hokweinawa këme wame gali tbole, “Ju, ëfalëbona aholona kë titiji mëgletëbë ahwane, bo jume gali nolë, ju ebë nëbame kile etole na bubë atowa ita asa ekaklutle.” ²⁶ Na kë ahwane, tëbo afëfleiwa yëë tlële, na nëba anisasana lili tle, na bume lakilewa tetokwakle, na latugujuwa. Na këme nëba mogo fene tëbe. Na feilawa oneho bume hwi motlola na gali mëtla, “Wagli lëlefe.” ²⁷ Kwe Jisas bubë tobame fa totle na huju tetëbakle, na bu lalowa tlibe.

²⁸ Tokwafe, Jisas lowa tuju na bubë lowene esogo mëglelëtlabë ho këme hwelutuwa gali motlola, “Sebo kë ahwane hehë jwa føyeme nëletlane?” ²⁹ Na bume gali tlome, “Sobo këha ahwane manawa hana hehë egletelome. Sobo Gotome fwa gëgali eglelëkeflona, kwe føyemene, sobo këha ahwane lalowa hehë egletelome.”

Jisas ita gali tle, “Bo gli nelëme na huju nelëme”

³⁰ Jisas, bubë lowene esogo mëglelëtlabë hona, kë lifate kile mëtla na Galili provins kukuwa mutuja. Jisas bu melëme tole tle; ho bume melowene mëglettalime, “Bu ekë tafa lëlefe.” ³¹ Bu bubë lowene esogo mëglelëtlabë home fwa okokwe naloglomeme nëgeme. Na bume gali tlome, “Bo, Gotobë life mago ho, bu bome wame hobë toba elë gwa mëgëtaname. Na bu bome mogo nalë tëkle mëtaname. Na bo tèle olë nebëme na aona olëbëna kwe huju nëgelëme.” ³² Kwe bu bubë gali lowene sle hana mëtletla. Bu Jisasme uli mëtletlame nëgeme, na bu kë galime takune jwa këme motlola.

Tako letitabo ho yalëne

³³ Na kwe, Jisasna bubë lowene esogo mëglelëtlabë hona Kaperneam lifatewa

fwa mutula. Na bu lowa tlelëkakume. Na Jisas bume takune tlome, “Sobo alëgeme, fëye wesibime gëgali ekweijone?” ³⁴ Kwe bu gali kujuna tei tafa mëtla. Bu Jisasme tiniji mëtletlame nëgeme. Bu alëge mutujana, na blalo kofaya kofaya megali mëtlelogwayame nëgeme, “Semago, tako letitabo ho tafa, ya lëgletënamene?” ³⁵ Na Jisas tafa tle na bume gali tlome, “Ho tako letitabo home tafame tole lëglena, kwe bu iniwa onehome luglunuta asa malëletëme. Na manawa wege hoha satafa lëletëme na iniwa onehome lëgaitame nalëgleme.” ³⁶ Na Jisas bu nëba no tlële na bubë naba li mëta tlebitëme, na hwë tlële, na bubë lowene esogo mëglelëtlabë home gali tlome, ³⁷ “Ho bome lowene lëgletenëna, na ebëha nëbame lëgaitalena, kwe bu bome laitanë. Na ho bu bome lëgaitanëna, bu bome fwa nane laitanë. Weye, bome kë jine tëglënëbë ayame laitale.”

Ho seme wame hana lolonana, kë ho sebobë yabe

³⁸ Jon bu Jisasme gali tbole, “Tisa, sebo mehwı latlola, ho bu jubë weniji fë tëta na ahwane tëbo hobë ato mago hehë tletëme. Kwe kë ho sebona hana tuja na këme nëgeme sebo bume gali tlola, ‘Ju, Jisasbë wenijina, ahwane tëbo asa hehë eletëme.’”

³⁹ Na Jisas gali tlome, “Sobo këha home asa lëkle etomo. Ho bu bobë weniji fë logotlena, na bu Gotobë afutuku fenene, wesibi melë logotlena, kwe bu bome hokweinawa tëbo gali hana loglonëme. ⁴⁰ Ho seme wame hana lolona, kë ho sebobë yabe. ⁴¹ Ho some melowene lëgletëyona, ‘Bo kë home nëgaitamëme, bu Goto kë aniji toglolebë home yonane mëglelëlame nëgeme.’ Na kë ho some hi tume lëgaitona kwe bo some nëgalimemu gali nolëyo, Goto kë tokwëfo wesibi hwi loglolena, na kë home aholokwana hana ti lëgleme. Bu tokwafe bume lale wesibi lëglëleme.”

Tëbo lowene ho, bu lale lowenena hobë lowene tëbo mëtakefëtëma

⁴² Jisas ita gali tle, “Ho li bome kë lowene lëgletenëbë nëbame tëbo lowene elë tëbo logotlena na kë nëba bome kë lowene lëgletenëbë lowene kile lëglena kwe ebë

tëbo wesibimu. Goto kë home habelë logotlemene? Kwe fli ho, kë home aniji mou mëta takuliji mëtatlana na bume nutu elëme tuku mëtökakana kë kwe lalowa. Bu kë nëbame tëbo hana logotleme na Goto kë home hana tëbo logotleme. ⁴³ Jubë toba jume tëbo lowene mëta gwa lëgëtana, kwe ju kë toba tlë etokwakleme na tuku ekakeme. Ju jowa tobawana nëgena na ju kë tëbo lowene hana egotlena kwe ju Gotobë lale lifate mëta unaunalëme tafa egleme. Kë kwe lalemu. Kwe ju tèle tobana nëgena na kë tëbo lowene eglena kwe bu jume tokwafe hel lifewa tuku lëgleme. Kë kwe lale nane, kë tëbo. Kë life mago ahoju lële hana lëgleme. ⁴⁴ Kë life mëta, ‘Fotë bubë ato unaunalëme hi mokoukefëtëmeme na ahoju melë bubë ato mëta unaunalëme tei lëlegokefëtëme.’ ⁴⁵ Jubë kiju jume tëbo lowene mëta gwa lëgëtana, kwe ju kë kiju tlë etokwakleme na tuku ekakeme. Ju jowa kijunawa nëgena na ju kë tëbo lowene hana egotlena, kwe ju Gotobë lale lifate mëta unaunalëme tafa egleme. Kë kwe lalemu. Kwe ju tèle kijuna nëgena na kë tëbo lowene eglena kwe bu jume tokwafe hel lifewa tuku lëgleme. Kë kwe lale nane, kë tëbo. Kë life mago ahoju lële hana lëgleme. ⁴⁶ Kë life mëta, ‘Fotë bubë ato unaunalëme hi mokoukefëtëmeme na ahoju melë bubë ato mëta unaunalëme tei lëlegokefëtëme.’ ⁴⁷ Jubë naba jume tëbo lowene mëta gwa egëtana, kwe ju kë naba lemo etamëme na tuku ekakeme. Ju jowa nabawana nëgena na ju kë tëbo lowene hana eglena, kwe ju Goto, onehobë eso home kë tafa lëgletëmëbe life mëta unaunalëme tafa egleme. Kë kwe lalemu. Kwe ju tèle nabana nëgena na kë tëbo lowene eglena, kwe bu jume tokwafe hel lifewa tuku lëgleme. Kë kwe lale nane, kë tëbo. Kë life mago ahoju lële hana lëgleme. ⁴⁸ Kë life mëta, ‘Fotë bubë ato unaunalëme hi mokoukefëtëmeme na ahoju melë bubë ato mëta unaunalëme tei lëlegokefëtëme.’

⁴⁹ Këji hi wesibi fene sle motome, tokwafe ahoju mata onehome mesle logo-tomeme.

⁵⁰ Këji lale wesibi mu. Kwe këji iji hana mëglena, habelë notomamene na ita iji namëgleme. Hanane mu. Këji bu hi wesibi

sle wesibi, na feilawa hi wesibi bu ijina mle. Na sobo onehome melë sle egotomome, këji fenene iji mle na sobolalo tafa sle naegelome.”

10

Jisas bu noninome heheëbëme gali tlome

¹ Jisas na bubë lowene esogo mëglelëtlabë ho, kë lifate kile mëtla na Judia lifatebë tokwëfo lifekuwa mutuja. Na bu Jordan tu su mëtökaka. Na lebutako enëne bume ita loko mëtlelëtlä. Na bu Gotobë gali ita të tétatëme bu èbame fene të tétakefëtëme.

² Na Farisi enëne Jisas belë mitisitla. Bu Jisasme su namogotlame fene. Bu bubë gali tëbo tafu lëtatëmenawa na bu mana tëbo namogotlame fene. Na këme takune motlola, “Sebobë, Juda life mago enënebë tafa sle gali, melë lëgëbetëmelalëlene o hanane? Ho noninome lalowa hehë mëgletëmamene o hanane?” ³ Na Jisas gali tafu tétatëme, “Étanifu ho, Moses, bu fëye tafa sle gali yahi tletëyone, bimësemeninome hehë egletemobë galibëye?” ⁴ Na bu gali tafu mëtëtatla, “Moses megali latle, ‘Ho nome heheëme tole lëglena, bu hehë gali laba mëta yahi lëletëme na bume lëlëme. Na këna lalowa hehë lëkaketëme.’” ⁵ Na kwe Jisas bume gali tlome, “Sobo aholabu enëne négeme, Moses kë tafa sle gali këme yahi tletëyo. ⁶ Kwe étanimu, Goto iniwa wesibi blëge totome. Gotobë bogo megali lalatle. ‘Goto home blëge totle na mëse blëge tétamë. ⁷ Këme négeme ho bu botaname, bolijayaname hune lële na nona weife mëtabome. ⁸ Na bu jowaha tafa melome.’ Bu tlemalëha hana tafa mëgelome. Weye. Bu jowa atoha mëtabome. ⁹ Goto, buwa, home mëse wayo tlore na bu weife këme mëtabo. Na ho hana hehë lëgletëme.”

¹⁰ Tokwafe, Jisas na bubë lowene esogo mëglelëtlabë hona, bu lowa ita mutuja. Na bubë lowene esogo mëglelëtlabë ho bume kë nonino hehë galibëme takune motlola. ¹¹ Na bume gali tlome, “Ho, nome hehë lëgletëna na li mëseme sei lëglena, kë ho bubë auto mëseme sisile lalëta na lisë lowene mëta tafa lële. ¹² Na mëse boheme hehë egletena na li home sei eglëlena, kë mëse bu lisë lowene mëta tafa ele.”

Jisas galitile, “Sobo nëbale lëkle asa etomo, bo belë matisiya”

¹³ Oneho bu nëbale Jisas belë metle-sumëtla. Bu metole lamëtla, Jisas bubë toba gogwa naloletémeme na Gotome takune lololeme, bume lëgaitame nalëgleme. Kwe Jisasbë lowene esogo möglelëtlabë ho bume hwi motloma na lëkle mototoma, “Teife. Sobobë nëbale bu belë asa elesumo.” ¹⁴ Jisas këme hwi tlome na bu wame tlome. Na bubë lowene esogo möglelëtlabë home megali tlome, “Sobo nëbale lëkle asa etomo. Bo belë matisiya. Oneho kë nëbaleha nëgena, kwe bu Goto onehobë eso home kë tafa lëgletémebë lifatowa, mugujame. ¹⁵ Bo négalimu nanolëyo, ebëha nëbale bu Gotome hokweinawa lowene sle lamëtla. Na oneho bu ebë nëbale ha, Gotome lowene sle mögletlana kwe bu Goto onehobë eso home kë tafa lëgletémebë lifatowa mugujame.” ¹⁶ Na bu nëbaleme nëno tle na hohwë tle. Na toba gogwa toletëme na Gotome takune tbole, bume lëgaitame nalëgleme.

Wesibi lebutakona ho, bu Jisasna gëgali mëtelo

¹⁷ Jisas na bubë lowene esogo möglelëtlabë hona huju mëtla na mutuja. Na ho li bu Jisas belë fëka tokwei na bubë li mëta bubusu tëmalita na sëkefo miti tafa ttle. Na bume takune tbole, “O Tisa, ju lale ho. Bo jume takune nolë. Bo habelë nëgelémene, bo Gotona unaunalëme lale tafa nanëgelome?” ¹⁸ Na Jisas bume gali tbole, “Ju bome lale fë fëyeme etanëne? Ebë life mago ho bu lale nane. Goto buwa lalemu. ¹⁹ Ju Gotobë tafa sle gali walowene eletle. Bu megali lalamë, ‘Sobo onehome mogo nalë asa tëtëkle etomo. Sobo liseëliseë asa elo. Sobo tokli asa elo. Sobo li home blawa asa so etatelo. Sobo hobë wesibi sogëna galina manawa asa mëmë eletemo. Sobo bitaname blijananame boblo asa etomo. Bubë galiwa saesogo elelëtemo.’” ²⁰ Na kë ho Jisasme gali tbole, “O Tisa. Bo tokwëfome nëgena bo këbë tafa sle gali iniwa melë esogo sle nëlagilë na bo ebë olëna mana esogo nëlelëlë.” ²¹ Jisas bume hwi tbole na maninibo latletle na tole latletle na bume gali tbole, “Ju li lowenewa mana afolo eletle. Ju melë egleme. Jubë iniwa wesibi balitina hihijika

eleme na kë baliti glo eleme na wesibi jwa onehome elémeme. Ju melë laleye kwe Heven lifate mëta lale wesibimu lamëbetë. Na ju bome esogo elenënëme.” ²² Kë ho bu kë gali aholokwane tbole na lawabelëwatle na witina latugujuwa. Bu feilawa wesibimu mëtëbetleme nëgeme na fli onehome lëglémeme tole hana tle.

²³ Jisas bubë lowene esogo möglelëtlabë home hwi tlome na gali tlome, “Wesibi lebutakona enëne, Goto onehobë eso ho kë tafa lëgletémebë lifatowa mugujabëme, ebë kalëlego lalëletëme.” ²⁴ Na bubë lowene esogo möglelëtlabë ho, bu kë gali aholokwane mëtla na klelego memëtletla. Kwe Jisas bume fli gali megali tlome, “O nëbale, iniwa oneho, Goto onehobë eso ho kë tafa lëgletémebë lifatowa mugujabëme, ebë kalëlego lalëletëme. Hafëna mugujamene?

²⁵ Kamel kleli, bu ého susu nili fulujuwa lëkaklubëme ebë kalëlegomu lalële, kwe wesibi lebutakona enëne, Goto onehobë eso ho kë tafa lëgletémebë lifewa mugujabëme ebë kalëlegomu lalëletëme.” ²⁶ Kwe bubë lowene esogo möglelëtlabë ho bu klelego memëtla na blalo gëgali mëtla, “Kë melë nëgena, kwe Gotobë éhwati tafa yalë fa logotlemene?” ²⁷ Na Jisas bume hwi tlome na gali tlome, “Oneho bu kë wesibi hana mogotlame kwe Goto kë wesibi lalowa logotleme. Goto iniwa wesibi lalowa logotomeme.”

²⁸ Na Pita Jisasme li gali megali tbole, “Jisas, ju seme hwi enona. Sebo iniwa wesibi wahune tla na jume waesogo tlelëyo.”

²⁹ Na Jisas gali tbole, “Bo négalimu gali nolë, oneho bome tolemu mögletëna na Gotobë lale gali të mogotlana na bubë lo o bolijamoni o blijahani o mësenëbani o bolijaya o bota o nëbale o nuju hune möglana, kwe Goto bume lebutako wesibimu lëglémeme. ³⁰ Bu ebë life mëta mana tafa möglana, Goto bume lebutako wesibimu lëglémeme. Ëtani kë hune mëtla bu télawaha kwe Goto bume kë lëglémebë wesibi bu lebutakomu. Goto bume lebutako lo na, blijahani, bolijamoni, mësenëbani, botani, nëbale, na nuju lëglémeme. Kwe, masiwafe, fli enëne bume têbo mogotomame, bu bome lowene sle mögletëname nëgeme. Na tokwafe bu lale

tafa memokoukef yame. ³¹ Lebutako en ne bu eb  ol na letitabo hoha k  tafa m glab , bu tokwafe Gotob  ol na bu atwati hoha tafa m glame. Na lebutako en ne bu eb  ol na atwati hoha k  tafa m glab  bu tokwafe Gotob  ol na letitabo hoha tafa m glame.”

Jisas bu ita gali tle, “Bo gli nel me na huju nel me”

³² Jisas na bub  lowene esogo m glel tlab  hona, Jerusalem lifate al ge el  motokwala. Jisas bu toutat me. Na bub  lowene esogo m glel tlab  ho tutune motokouja. Na oneho bume k  nagi mëtlémabë bu uli mem tla. Na bub  lowene esogo m glel tlab  home loko t ta na bume t bo namogotlab  galime gali tlome. ³³ Bu megali tle, “Sobo aholokwane elo. Sebo Jerusalem lifatewa ek  nuja. Na bo, Gotob  life mago ho, bu bome, lotu lo m ta wege m glab  eso en ne na Gotob  tafa sle gali lowene sle m gletlab  honame yo molomame. Na bu tetah  mel mame na bome mogo nal  t k  m g tanab  gali sle namogotlame. Na bu bome, Israelbë afen boni m tab ya jwa m glab  en neme, yo namoglamame. ³⁴ Na k  en ne, bu bome tiniji galina gali namoglamame. Na bome sosonatl  nam g taname. Na bome nagutaba kokose moglamame. Na bome taba afona feilawa l lafa mëtaname. Na bome mogo nal  t k  mëtaname. Na bo mogo t le ol  nebëme na aonab na huju n gel me.”

Jemsna Jonna bu metole lam telo, eso home tafa nam gelome

³⁵ Na k me, Sebedib  n bale, Jemsna Jonna, Jisas bel  mitisijo. Na bume takune motlolo, “Tisa, sebo jume wesibime takune n l yo. Na ju seme k  wesibi lalowa egotmetenomene?” ³⁶ Na Jisas bume takune tlome, “Bo f ye wesibi nogotomet yomene, sobo hab  tole lalone?” ³⁷ Na bume gali motlolo, “Tisa, ju tokwafe tako eso home watafa eglena, sebo metole nanelo, sebo juna onehome eso ho tafa nan g t mame. Li jub  tobamu toba el me tafa l leme na li jub  yemane toba el me tafa l leme.”

³⁸ Kwe Jisas bume gali tlome, “Sobo bome k  takune eglonab , k  wesibime

sobo lowene sle hana eletelo. Tokwafe bo tako elili fa nogotl me, sobo k ha elili lalowa fa egotlomene? Na tokwafe bo gli n gel me, sobo k ha megli lalowa egelomene?” ³⁹ Na bu gali motlolo, “Sebo mel  lalowa n gelome.”

Na Jisas bume gali tlome, “N gali. Bo elili mefa notl me, sobo mata k ha elili mefa egotlome, na bo megli n gel me, sobo mata k ha megli egelome. ⁴⁰ Kwe ho bu bona eso home k  tafa n g t mab  na bob  tobamu toba el  tafa l gleb  o bob  yemane toba el  tafa l gleb , eb  bob  wesibi nane bo k  aniji noglom me. Weye. Eb  Gotob  wesibiwa. Bu, bona eso home k  tafa n g t mab  home waaniji tlome.”

⁴¹ Na fli we ho, bub  lowene esogo m glel tlab , bu Jemsna Jonna, Jisasme k  takune motlolob  gali aholokwane m tlana, bu wame memotloma. ⁴² Kwe Jisas bub  lowene esogo m glel tlab  ho iniwame gali tel kak me. Na bu mutujutla na bume k me gali tlome, “Sobo walowene elo, Israelb  afen boni m tab ya jwa m glab  en neb  eso ho, bu melamela, onehome baba t  motoma, bub  wege manawa fa nam g t mame. ⁴³ Kwe, k  eso ho fene m tab ya, sobo k ha lowene m ta asa tafa elo. Weye. Mat be. So mago ho, bu sobob  eso home tafame tole l glen , bu mel  l gleme, some wege l g t yob  hoha l tabeme. ⁴⁴ Na somago ho, bu iniwa onehob  logouta home tafame tole l glen , bu mel  l gleme, iniwa onehob  manawa wege hoha tafa l let meme. ⁴⁵ Na bo, Gotob  life mago ho, bo mel me nane tisi, oneho bome m gaitana nam glame. Weye. Bo mel me tisi, onehome n g it m me. Na bob  gli lebutako onehome laitame nal gleme. Bub  t bo lowene bob  glina hihiika nanogotemet m me.”

Jisas bu naba titiki tabo hobı naba sle totometle

⁴⁶ Jisasna bub  lowene esogo m glel tlab  hona, Jeriko lifatewa fata m tla. Na Jeriko lifate kile mototla. Na buna bub  lowene esogo m glel tlab  hona, feilawa onehona mutuja. Na Bartimeus, Timeusb  bowene, al ge m gl bo lime tafa tleke . Bu naba titiki tabo ho. Na bu onehome

balitime gëgëba latlokwefëme. ⁴⁷ Na bu kë gali aholokwane tle, “Nasaret life mago Jisas, bu lisi.” Na bu anisasana we tlore, “Jisas, Devitbë bosemle, ju bome maninibo eletenë!” ⁴⁸ Na feilawa oneho bume këkale motlola, “Euowe! Ju kuju ebe.” Kwe bu anisasana we tlore, “Devitbë bosemle, ju bome maninibo eletenë!” ⁴⁹ Na Jisas bubë we lego aholokwane tlore na këme tlibe, na gali tle, “Sobo gali elébaklo, ligisi nalëgleme.” Na bu kë naba titiki tabobë home we mëtelëkakla na gali motlola, “Ju fleflesu ele. Ju huju ele. Bu jume ekë we lelëbakë.” ⁵⁰ Na kwe bubë tli lime kë gelo totokweflebë ého hwaga totle na hokweinawa huju tékake, na Jisas belë tuju. ⁵¹ Na Jisas bume takune tlore, “Bo jume fëye négëtémene?” Na kë naba titiki tabo ho bume gali tlore, “Tisa, ju bobë naba sle etometenë, bo hwi nanëgelëme.” ⁵² Na Jisas bume gali tlore, “Ju bome lowene sle eletenëme négeme, jubë naba këme sle meletë. Ju lalowa eiju.” Na hokweinawa bubë naba lalowa memëtlemu. Na bu hwi tékake. Na bu Jisasme alëge elë nagi telëkakle.

11

Jisas bu tako eso ho ha, Jerusalem lifatewa tékaku

¹ Jisasna, bubë lowene esogo mëglelëtlabë hona, Jerusalem lifatewa lololi mëtla, na bu Betfage lifekuwa na Betani lifekuwa loliwa fwa mutula. Kë lifeku bu Olivatini li mëta metëbe. ² Na Jisas bu tlemalë lowene esogo mëglelëtlabë home jine tlëme na bume gali tlome, “Sobo kë hwi egelëkälobë lifekuwa eyeume. Sobo eyeume, na ti mëta takuliji tabo afeku donki kleli hwi eglolome. Ëbame, ho kë donki kleli matawa hana tafa tle. Sobo taba tohwa etatelome na elesutëname. ³ Na ho li some metakune loglëyona, ‘Sobo ebë donki kleli fëyeme elelulone?’ Kwe sobo bume metafu saetatelo, ‘Sebobë tako ho bu tole lëletle. Bu këna asë lëleme na bu seme hokweinawa ita jine lelëbakëname, ebë donki kleli ita néglesutëyome.’” ⁴ Na kwe bu mëtëyeu, na bu afeku donki kleli, alëge li mëta kë liglibebë hwi motlolo. Fli ho bu kë donki kleli, lo ino li mëta

watakuliji mototla. Na kwe kë tlemalë ho bubë taba tohwa mëtëtatelo. ⁵ Na lolime kë mitlijabë ho takune motloma, “Sobo kë donki kleli fëyeme tohwa etlone?” ⁶ Na tlemalë bu gali tafu mëtëtatemo, Jisas bume fene gali tlome. Na kë enëne, bume gali motloma, “Sobo lalowa elelulo.” ⁷ Na kwe tlemalë, kë donki kleli Jisasme sei mëtlëkakitel. Na bubë heletabo ého donki klelibë amlebo mëta kahëba motolo. Na Jisas kë ého matawa tafa tole. ⁸ Na feilawa oneho bubë heletabo ého totohwa mëtla na alëge mëta kahëba motokouja. Bu Jisasme fleflesu mëtletla, eso hoha fata tëgleme négeme. Na Jisas donki klelinna kë matawa luguju nalëgleme, eso ho fene asë mëtla. Na fli oneho bu yagibeha laba mata glo mëtla na alëge mëta kahëba motokouja. ⁹ Na oneho bu Jisasna kë motoutayabë na oneho fli nagi kë mitlijabë, bu këme memomolë motokouja, “Yahala fëyemene. Sebo Gotome fleflesu négletlame. Goto bu jine tlële. Bu Gotobë kalëlegona tisi. Goto kë home ululu sle nalogotleme. ¹⁰ Kë ho bu seme eso home tafa nalëgletëname tisi, Bosemle Devit, sebobë semlenime eso home fene tafa tletëme. Goto kë eso home ululu sle nalogotleme. Sebo Gotome tako fleflesu négletlamemu.”

¹¹ Na Jisas bu Jerusalem lifatewa fwa tule na tako lotu lowa tékaku. Na bu iniwa wesibi hwi tlagume. Kwe olë ki lëgëbeme nounou latle na buna bubë lowene esogo mëglelëtlabë hona Jerusalem lifate kile mëtla na Betani lifekuwa hokweinawa mutuja.

Jisas atowaiha time anisasana hana tlore, “Ju liji ita asa fu ele”

¹² Tokwafe li olëna bu Betani lifeku kile mëtla na bu alëge mëta mana asë mëtla. Na Jisas foneme gli tle. ¹³ Na bu atowaiha ti kakë manogwa hwi telokwakle na bu lebutako labana. Na kwe bu loliwa tuju tle, lijime hohwi nalëgëtame, kwe bu liji hwi hana tlometle labawa hwi tlome. Ebë atowaiha ti logowalë jwa lëglebë olë négeme hwi jwa këme tlome. ¹⁴ Na Jisas kë time anisasana hana tlore, “Ju liji ita asa fu ele na oneho bu liji ju mago hi hana mëglekefëyame. Hanane mu.” Na

bubë lowene esogo möglelëtblabë ho kë gali aholokwane motlola.

Jisas bu wesibi balitina hihijika home, Gotobë lo mago hehë tletëme

¹⁵ Jisas na bubë lowene esogo möglelëtblabë hona Jerusalem lifatewa fwa mutula. Na Jisas tako lotu lo kë mëta liglibebë life elëme tékaklu. Na bu wesibi balitina kë hihijika mëtblabë enëneme na wesibi balitina kë hihijika mëtblabë enëneme hehë teluletëme. Bu melatotome. Bu li life li life enënebë baliti këme kë hihijika mëtblabë enënebë masei obobwelë tetok-wakëmetëme. Na bu seuneni fole balitina kë hihijika mëtblabë enënebë tafa labuku mata obobwelë totometëme. (Bu kë fole Gotome ahojume ahojume mëtlekefëtblabë.) ¹⁶ Oneho bu wesibina, tako lotu lo li mago lëglesi tabo life elëme mëtlekaklukekëfëma. Na Jisas bu kë onehome hehë tletëme. ¹⁷ Na bu gali tlome, “Gotobë bogo megali lala, ‘Li life li life mago oneho bobë lo elëme migisiyabë, bome gëgali namëlelëkefëname.’ Kwe sobo ebë lo tëbo latlo na bu tokli enënebë loha lilibetëyo.”

¹⁸ Na lotu lo mëta wege möglabë eso enëne na Gotobë tafa sle gali lowene sle möglelëtblabë ho bu kë gali aholokwane motlola, na alëge hohwi mëtëtatla, Jisasme mogo nalë tékle namogotlame. Iniwa oneho bu Jisasme tako tole lamëtletla. Melëme nëgëme bu kë têtë togotlebë gali kle klelego lamëtlekefëtlä, na lotu lo eso enëne bu Jisasme këme uli mëtletla. ¹⁹ Na atome hwi olë, Jisasna bubë lowene esogo möglelëtblabë hona Jerusalem lifate kile mëtla na mutuja.

Ho bu Gotome lowene sle lëgletlena na bume mana gëgali lëglelëlena kwe bu wesibi glo lëgleme

²⁰ Na li olëna, olobalëwa, Jisasna bubë lowene esogo möglelëtblabë hona, Jerusalem lifatebë alëge mëta mana asë mëtblabë, na bu kë atowaiha ti ita hwi mëtelëkakla, bu wakoko têbefa. ²¹ Na Pita bu Jisas kë time këhana toglolebë gali ita lowene tletle na gali tle, “Euowe, Tisa, yame ju kë atowaiha

time anisasana mehana tlole, ‘Ju liji ita asa fu ele.’ Na ëje bu wakoko lëbe.” ²² Na Jisas megali tlome, “Sobo Gotome melowene sle egletelome, bu kalëlego ho. ²³ Bo some négali gali nanëlëyo. Ho bu fatinime megali loglëna, ‘Ju huju elëme na ju nutu elëme okli ekakeme.’ Na kë ho bu tële lowene hana lëglena na Gotome lowene sle lëgletlena kwe Goto bu melë logotleme, kë ho fene gali lële. ²⁴ Sobo Gotome wesibime takune eglolona na sobo melowene sle egletelona, ‘Goto bu seme kë wesibi lëglënamefe,’ kwe Goto bu some kë wesibi lëglëyome, sobo fene takune elolo.

²⁵⁻²⁶ Sobo Gotome gali eglolona, na sobo li ho, some kë tëbo tégëtobë lowenëbë, ita lowene egletelona, kwe sobo kë hobë tëbo lowene aholokwana ti egletelome. Sobo melë egelona, kwe sobobë aya, heven life mëta kë tafa lëglebë bu sobobë tëbo lowene mata aholokwana ti lëgletëyome.”*

Bu Jisasme takune motlola, “Ju kë egotomebë wesibime, ya gali tolëne”

²⁷ Jisasna, bubë lowene esogo möglelëtblabë hona, Jerusalem lifatewa ita fwa mutula. Na Jisas bu tako lotu lo li mago lëglesi tabo mëta asë tle. Na lotu lo mëta wege möglabë eso enëne fli, na Gotobë tafa sle gali lowene sle möglelëtblabë enëne fli, na lotu letitabo enëne fli, bu belë mitisiya. ²⁸ Na bu metakune motlola, “Ju kë kalëlego hamago fa totlene?”

²⁹ Na Jisas bume gali tlome, “Bo mata, some li wesibime takune nolëyo. Sobo bobë gali tafu sle latatëna kwe bo some kalëlego kë mago kë fa nogotlëbë gali, gali noglëyome. ³⁰ Bo some metakune nëlëyo, onehome tume kë baptais totomebë Jonme ya jine tlélene? Goto bu jine tlélene o ho jine mëtlëla? Sobo bobë gali tafu etatëna.”

³¹ Na bu blalo gëgali mëtla, “Sebo megali noglolana, ‘Goto bu jine tlële,’ kwe bu seme megali logloname, ‘Kë négali nëgebë, sobo bume lowene sle egletelo jwa fëyemene?’

³² Kwe sebo megali noglolana, ‘Ho jine mëtlëla,’ kwe oneho bu seme habelë mögëtanamene?” Bu kë gali fëyeme gali

* ^{11:25-26} Fli lowene ho bu melowene lamëtla, li gali mana lëbe kë gali mëta. Kë gali melë lëgëbelalële, “Kwe sobo iniwa onehobë tëbo lowene aholokwana hana ti egletemonia, kwe sobobë aya, heven life mëta kë tafa lëglebë bu sobobë tëbo lowene mata aholokwana hana ti lëgletëyome.”

mëlane? Bu onehome uli mëtletëmame nëgeme. Iniwa oneho bu melowene lamëtletla, "Jon bu Gotobë lowene mago gali tē lotokweflebë homu." ³³ Na bu Jisasme gali metafu mëtëtatla, "Sebo, Jonme kē jine tēglëlebëme, lowene hana nëla." Na Jisas bume gali tlome, "Bo mata sobobë takune tafu hana nëgetatëyome. Na bo kalëlego kē mago kē fa nogotlëbëme hana gali nëglëyome."

12

Ebë wain taba liji nuju kē hwi motlolabë tēbo enënebë waflë gali

¹ Jisas, Juda life mago lotu letitabo home, waflë gali tletëme. Bu megali latle, "Ho bu wain taba, nuju mëta ola tle na lëglesi tle. Na bu life ha totle na fuluju yefi tle, wain taba liji kē mëta fëfe namëglame, bubë tu hi namëglekefëyame. Na bu akolalo, kē nuju mëta gliji tle, ho kē lo mëta sei namogowelëkeflame, ho tokli mëglalime. Na bu fli home gali tlome, 'Sobo bobë wain taba nuju hwi elotëna. Na tokwafe liji mogwalëna, fliye sobobë na fliye bobë.' Na kē ho hune totome na kakë lifewa tuju.

² Tokwafe, wain taba liji nigliji mëtle, bubë wege home, bubë nuju kē hwi moglotlabë ho belë jine tletëme, bubë hi wesibi kē nuju mago glo nalëgleme. Na bu tuju.

³ Kwe nuju kē hwi motlotlabë ho, bu belë kē tigisitëmëbë home anisasana tēkle mëtëtagula na kē mago hehë mëtëkaketla. Na bu kē mago manawa latëglëbouwa.

⁴ Na ita nuju bolijaya, li home jine tletëme. Kwe kē enëne kē hobë eso labulewa mëtëtatla na bume tēbo mototla.

⁵ Na ita li home jine tletëme. Kwe bu kē home mogo nalë tēkle mototla. Na këme, bu feilawa home kē enëne belë jowa jowa jine tlëkefëmetëme. Na bu fli home tētékewa mëtla na flime mago nalë tētëke mëtla.

⁶ Na jowa howa tafa tle. Kē ho kē nëgebëye nuju bolijayabë bowene, na bume tako tole latletlemu. Na yawememu, boweneme, bubë nuju kē hwi motlotlabë ho belë jine tletëme. Bolijaya melowene latle, 'Bu bobë nëbabë gali aholokwanewa moglolame.'

⁷ Kwe bubë bowene alëge mëta mana asë tēkeke na nuju kē hwi motlotlabë ho bu blalo

gëgali mëtla, 'Ebë ho kē ligisibë ebë kē njubë bolijayabë bowene. Tokwafe bolijaya gli lëglena, kwe bu kē nuju bolijaya tafa lëgleme. Te, mana mogo nalë tēkle manotla na kē nuju seme lëbetëname.'

⁸ Bu tisitëme na hohwë mëtlëla na mogo nalë tēkle mototla. Na mogo fa mototla na nuju mëglëbo elë tuku mëtëkaka."

⁹ Na Jisas lotu letitabo home takune tlome, "Sobo habë lowene lalone, kē nuju bolijaya bubë nuju kē hwi motlotlabë home habelë logotomemene? Sobo aholo bo eto. Bu ligisina, bu kē home mogo nalë tēbo logotomeme. Na ita kē wain taba liji nuju fli home yo loglomeme, hwi namoglotlame.

¹⁰ Sobo Gotobë bogo mëta kē lëgëbebë gali hwi hana tlalone? Ëye wahwi tlolo. Ebë gali metëbe latle, 'Lo gliji ho, bu lo, anijina gliji mëtla. Na kwe bu li anijime meweniji lamëtla, "Tëbowa."

Këme nëgeme, mëglëbo elë fo mëtetokwakëya.

Kwe kē aniji mëglëbo elë kē fo mëtetokwakëyabë bu lale anijimu ebamë.

Lo bulego kē aniji mëta lotle. Kē aniji jwa nëgena, kwe lo fli lëgleme.

¹¹ Goto melë tēgleme nëgeme,
kē wesibi këha këme fata lële.
Sebo yafe hwi nololamu,
lale wesibimu tlëna."

¹² Lotu letitabo ho bu melowene lamëtla, "Jisas seme waflë gali lëletënafë." Këme nëgeme, bu Jisasme ejeha fa motlame. Kwe bu onehome uli mëtletëmame nëgeme. Na bu Jisasme këme kile mëtla na bu mitliwaya.

Bu Jisasme takune motlola, "Ho takis baliti, Rom life mago eso ho, Sisarme, lalowa mëglëlamene o hanane?"

¹³ Lotu letitabo ho, bu Farisi enëne fli na eso ho Herotbë wege enëne fliname, Jisas belë jine mëtlëma. Bu metole lamëtla, Jisasme sogëname takune namoglolame na bu Rom life mago eso ho, Sisarme, tēbo gali nalogloleme. Kë tēbo galime fwa bume këna so namëgëatlame fene.

¹⁴ Na këme mutuja na gali motlola, "Tisa, sebo lowene nanëla, ju négali gali homufe na ju hobë

tëbo loweneme na tēbo galime uli hana eletēme. Ju nēgali galimu tē etagule. Ju baliti musuna home na baliti musujwa home, lili gali hana gali tlagume. Weye. Ju iniwa home, jowa gali mefwa gali tlagume. Ju iniwa onehome, Gotobë lale anebo galiwa tē tētagutēme. Na ju habelë lowene lalene? Sebo takis baliti Rom life mago eso ho, Sisarme, lalowa nēglēlamene o hanane? Kēha lowene lalowa nēglamene o hanane?”

¹⁵ Kwe Jisas bubē sosogēname wafi lowene tletēme na bu kē enēneme megali tlome, “Sobo bome fēyeme su etanane? Sobo jowa baliti bome ehitēna, hwi nanoglēme.” ¹⁶ Na baliti mētēhitla. Na Jisas takune tlome, “Ebē amtētomba yalēbēne, na weniji yalēbēne?” Na kēme gali motlola, “Ebē Sisarbēyo.” ¹⁷ Na Jisas bume gali tlome, “Sisarbē wesibiye, kwe Sisarme eglēlome. Gotobë wesibiye, kwe Gotome eglēlome.” Na bu kē gali aholokwane motlola na klelego memētla.

Sadyusi enēne, Jisasme, lebo enēne huhuju mēglabēme, takune motlola

¹⁸ Na kēme Sadyusi enēne Jisas belē mitisiya. Kē enēnebē lowene metēbetēmelatle, “Lebo mēgebeyabē oneho, hana huhuju mēglame.” Na kēme Jisasme takune motlola, ¹⁹ “Tisa, étani, Moses ebē gali meyahlatletēna, ‘Ho nēba jwa lebo lēgēbena, na bubē mēse seiju mana tafa eleme, kwe ita bolijamo sei lēlēme, na nēbaneni lēlēlēme. Na kē nēbale, lebo kē tēglebē hobē wenijina mētabetla namēglame. Na bu kē hobē nēbaleha tafa namēglame, na lebo kē lēgēbebē hobē weniji hana te lēgletleme na aholokwana hana ti mēglame.’

²⁰ Étani, ho li tobali ita jowa bolijamonime kēnji tlebime. Bolijaha afina mēse sei tlē na kwe bolijaha nēba jwa gli tle. ²¹ Kēme nēgeme, ita kē seiju bolijamo sei tlē, na bu mata nēba jwa gli tle. Na ita kē seiju tafa tle ita li bolijamo sei tlē, na bu mata, melatle, kē fenene. ²² Bu iniwa bolijamoni melamētla, kē seijume fwa fifiji mētlelēya na iniwa nēbale jwa gigli mētla. Na tokwafe kē mēse, bu mata, gli tle. ²³ Na sebo jume takune nēlēyo. Tokwafe gigli kē mēglabē oneho huhuju mēglana, kē mēse fēye home tafa egletlemene? Ju wafi lowene ele, bu

kēnji mitlibēya, tobali ita tēle bu kē mēseme iniwa sei mētlēya.”

²⁴ Na kēme Jisas bume gali tlome, “Sobo Gotobë bogo mēta kē lēgēbebē gali na Gotobë afutuku lowene sle hana eletelo. Kēme nēgeme sobo yaya lowene kēme elo. ²⁵ Tokwafe, gigli kē mēglabē oneho huhuju mēglana, kē lebo enēne, one hana sesei mēglame. Weye. Bu heven life mago ensel fene mētabēya, bu one sesei jwa mēglame.

²⁶ Na eli, bo lebo enēne huju mēglabē gali tē négetatēyome. Sobo Mosesbē bogo mago yahi hwi hana tlolone? Ëye wahwi tlolo. Kē gali melē lēgēbelalēle. ‘Ahuju, ti abo mēta u tle, kwe kē ti abo koko hana tēbe. Moses bu kē hwi tbole na Goto ahoju kē u tēglebē ti abo mēta tētabe na bume gali telulubakle, “Bo blijafujunibē Goto mana ekē tafa nelē, Abraham, Aisak, na Jekopnabē.” ²⁷ Gotobë lowene melē lēgēbetlelalēle, ‘Kē aomalē ho wagigli mētla, kwe amtētomba mana mētabēya, na bubē Goto mana ekē tafa lēletēme.’ Ebē Goto kē nēgebē lebo enēnebē Goto nane. Weye. Mana kē tafa mēglabē enēnebē Goto. Sobo melowene kē egelobē, ‘Lebo enēne hana huhuju mēglame.’ Kē yaya lowene lēbetēyo.”

Gotobë lale tafa sle galimu habelēne?

²⁸ Gotobë tafa sle gali lowene sle lēgletlebē ho li kēme tētabe. Na bu Sadyusi enēne Jisasna kē gēgali mētlelogwayabē gali aholokwane tlome. Na bu melowene latle, “Jisas bume lale tafu lalētatēmefē.” Na bu Jisasme kēme takune tbole, “Gotobë fēye tafa sle gali blo lotomene, iniwa tafa sle galibēme.” ²⁹ Na Jisas bume tafu tētatēme, “Gotobë lale tafa sle gali kē lēgēbebēye melē, ‘Israel life mago ho sobo aholo bo eto! Goto buwa sebobē tako letitabo lētabetēna. Sebobē li Goto hanane lētabe. Jowa Gotowa lētabetēna. ³⁰ Sobo Gotome anisasana tole egletelomemu, lowenena ini tolewa egletelomemu.’

³¹ Na li lale tafa sle gali kē lēgēbebēye melē, ‘Ju iniwa onehome anisasana tole egletēmemē, jume fene tole ele.’ Fli tafa sle gali bu kē tēle tafa sle galiba hana mēbe. Kē telē tafa sle gali bu fli tafa sle galime boblo lamotome.”

³² Na kēme Gotobë tafa sle gali lowene sle lēgletlebē ho Jisasme gali tbole, “Tisa,

ju gali kë tafu etatenëbë lalowamu. Ebë négali, Goto buwa tako letitabo lätabe. Na li Goto hana lätabe. Jowa Gotowa tafa lélé. ³³ Sebo Gotome anisasana tole négletlamemu, lowenena iniwa tole négletlamemu. Na sebo iniwa onehome anisasana tole négletämame, seme fene tole nëla. Kë tèle anebo gali négehwéyana na esogo négletämama ebë lalemu. Kwe Gotome afabo kë ahojume ahojume négletfetlabë lowene na iniwa wesibi Gotome kë négletlabë lowene ebë laleha.”

³⁴ Jisas kë home aholokwane tlole na melowene latle, “Lale tafu lalotlef.” Na Jisas bume gali tlole, “Ju Gotome lowene sle egletleme nounou lale, na Goto jume eso home tafa lëgletëme nounou lalële.”

Na bu Jisasme li takune, takune moglobäme uli memëtletla.

Jisas onehome takune tlome, Goto kë aniji toglolebë hobë galime

³⁵ Jisas tako lotu lo lifeku mëta tafa te na bu gali kë mëta tē têtatëme. Na bu megali latlome, “Gotobë tafa sle gali lowene sle mögletlabë ho bu megali lamëtla, ‘Goto bume kë aniji toglolebë ho, onehome nëno nalëgleme, kë ho bu Devitbë bosemle.’ Sobo habelë lowene laletelone, bu kë gali fëyeme gali mletlane? ³⁶ Étani Gotobë Amtétomba Devitme lowene tlélé na Devit bu kë lowene megali latle,

‘Goto, bu bobë tako home megali lalolole,
“Ju bobë tobamu toba elë tafa
egletonëme
na ju bona onehome eso home tafa
nëletemome.
Sebo onehome mana tafa nélémome
na bo jume kë wame mögléyobë home
boblo nogotomëme
na bu jubë gali hana boblo mëtome.”’

³⁷ Devit kë aniji toglolebë home mefë latotle, ‘Bobë tako ho.’ Na bo some takune nélëyo, Gotobë tafa sle gali lowene sle mögletlabë ho, mefëwa fëyeme mototlane, ‘Kë ho Devitbë bosemle,’ kwe bu mefë jwa fëyeme mototlane, ‘Devitbë tako ho?’ Bo some gali nélëyo, bu Devitbë bosemle kwe tako home têtabe. Këme négeme, Devit bu tako ho fë këme totle.” Na kë feilawa oneho buna kë mëtëtabëyabë, Jisasbë gali flesuna aholokwane motlola.

Gotobë tafa sle gali lowene sle mögletlabë ho tëbo lowene esogo mölelëkefla

³⁸ Na Jisas bume okokwe tlome na megali tle, “Sobo Gotobë tafa sle gali lowene mögletlabë home ululu egelome. Sobo bubë lakale asa esogo elelëtemo. Bu memelë lamla, heletanëno ého mehwëa na iniwa onehobë naba lime asë möbebokwaka. Oneho bu melowene namögletämame, ‘Bu lale letitabo enënefe.’ Na bu oneho këme kë tafa möglabë lifuku mëta asë möglana, bu metole namögletämame, oneho bume megali namoglonmame, ‘O letitabo ho. Lale klijimu.’ ³⁹ Bu lotu lome tafa möglana, bu metole lamla, onehobë naba li mëta, letitabo ho këme tafa möglekefëyabë tafa labume tafa mlame. Na tako hi olëna, bu metole lamla, onehobë naba li mëta, letitabo ho këme tafa möglekefëyabë tafa labume tafa mlame, oneho bu melowene namögletämame, ‘Lale letitabo enënefe.’ ⁴⁰ Bu seiju oneme sosogëna moloma na bubë iniwa wesibi manawa möglëma namëglame. Na bu memelë lamelekefëya, onehobë naba li mëta, Gotome feilawa gëgali mölelëla, oneho bu melowene namögletämame, ‘Lale letitabo enëne fe.’ Bubë tëbo lowene këna lélamu motla. Tokwafe, Goto fli enëneme tëbo logotomena, kwe kë enëneme tako tëbo logotomememu.”

Wesibi jwa mëse bu baliti Gotome tlélé

⁴¹ Jisas, baliti Gotome këme sisike melekefetlabë bokis li mëta têtabe, tako lotu lo mëta. Na bu onehome hwi tlome, bu baliti Gotome kë bokis mëta sisike mëtletla. Na feilawa oneho bu feilawa baliti sisike mëtla. ⁴² Na kwe wesibi jwa seiju mëse tisi. Na bu baliti tokwétokwé tèle sike tle.

⁴³ Na Jisas bubë lowene esogo möglelëtla home gali telokwakëme. Na bu mitisitla na gali tlome, “Sobo kë mëseme hwi elékakëyo. Bo some négali nanélëyo. Fli oneho bu kë bokis mëta feilawa baliti sisike mla, kwe Goto kë wesibi jwa seiju mëseme melowene lalëletë, ‘Bu feilawamu baliti sike ele.’ ⁴⁴ Fli oneho bubë feilawa baliti mëtëbetëme kwe télawa sike mëtla na fli mana mëtëbetëme. Kwe kë seiju mëse bu baliti iniwamu tlélé, fli hana mëtëbetë. Na tokwafe hi wesibi fëye balitina glo eglemene? Hanane mu. Bubë iniwa baliti wayawe tolë.”

13

Jisas bu melëme gali tle, “Gotobë tako lo tēbo lēgletleme”

¹ Jisas na bubë lowene esogo möglelëtblabë hona, tako lotu lo mago metëkaklia na mana bubë lowene esogo möglelëtblabë ho li gali tlore, “Euowe, Tisa, ju hwi elome. Anijina kë gigliji mëtblabë lo bu lale klisomu. Bu aniji tatakomu na lale klisomu.” ² Na Jisas bubë gali tafu tëtatle, “Bo sobo, lo kë hwi eglomobë gali, tē nëtatëyo. Tokwafe bu ebë iniwa lo yaye mogotomame. Fli aniji matawa hana mögëbëme. Weyewa. Iniwa sisike mëkakame.”

Jisas bu megali latle, “Tokwafe tēbo olë folokokwëme”

³ Na bu Oliv ti fatiniwa motokwala. Na Jisas kë fatini lufu mëta tafa tole na tako lotu lo hwi tëtelokwakle. Na Pita, Jems, Jon, Andruna buwa bu belë mitisitla, na takune motlola, ⁴ “Ju seme gali enona. Gotobë lo yayeime, kë gali toglonabë gali, habenalë fata lëglemene? Sebo fëye wesibi afna hwi noglomamene na këme lowene nélame, ‘Hai, kë olë nounou ekë lèle.’”

⁵ Na Jisas bubë gali tafu tëtatëme, “Sobo ululu slewa saelo. Ho some sogëna moglëyolime. ⁶ Unina feilawa ho migisiyame na sogëname gali mlame, ‘Bo kë nëgebë kwe Gotobë life mago ho, onehome nëno nëgelëbë ho.’ Na bu feilawa onehome sosogëna mlagumame.

⁷ Na tokwafe, sobo tako wame möglabë gali aholokwane egelona, na li life elë wame gali fafa mogotlabë gali aholokwane egelona, klelego asa elo. Kë wame kwe melëmane, kwe ebë life tēbo lëglebë olë mana lebokwetle. ⁸ Li life li life mago ho, li life hona momogli mëtayame. Na li life li life nano ekoujamëme. Na li life li life mago oneho, foneme gigli mokoujame. Kë wesibi bu tokwëtokwë eliliha, mëse nëba amlebo fene fale etamë. Kwe tokwafe tako elili fa mëtagulame.

⁹ Kë olëna, sobo ululu sle saelo. Sobo bome fwa lowene sle egletëname nëgëme na bu some bubë letitabobë toba elëme möglelujome. Na bu some lotu lo mëta tëtëke mögelulame. Na bu some gavman ho belë na eso ho belë sei mugujelëyome. Na kwe sobo Gotobë lale gali tē eoutatemome.

¹⁰ Bu Gotobë lale gali iniwa lifeku mago onehome afina tē mëtatëmame na yawe olë mana fata lëleme. ¹¹ Bu some fafa möglana, na hobë gali aholo bo lëgëtabë ho belë mölelujona, sobo uli asa elo na melowene asa elo, ‘Sebo habë gali nëglamene?’ Weye. Iniwa gali, Goto some kë olëna kë lëglëyobë, tē etlome. Sobowa tē egotlome nane. Weye. Gotobë Amtëtomba lowene lëlëyome na kë lowenena tē etatemome. ¹² Wali ho, fli home melëkei melémame, bolijahanime mogo nalë tēbo namotomame. Na wali bolijaya mata bubë nëbaleme kë fene, melë mogotomame. Na wali nëbale bubë botaname bolijayaname wame molomame na wame home melëkei melémame, mogo nalë tēbo namotomame. ¹³ Sobo bome lowene sle egletëname nëgëme, iniwa oneho some këme gëglë mögletëyome. Kwe ho bome fwa esogo lëglenënëna na bubë gli olë nëgena, bome mana esogo lëglenënëna, Goto bume no lëglëleme.”

Tēbo wesibimu fata lëgleme

¹⁴ Na Jisas ita gali tlome, “Tokwafe sobo mehwi egelome, afefi life mëta home tēbo logotomebë wesibi fata lëgleme. Ho ebë gali hwi logolena, lowene sle salëtle. Na kë olëna, oneho Judia lifate mëta kë tafa möglabë, bu fatinina tabo elë matlebouja.

¹⁵ Na ho lo sebatı mëta lëtabena, bu lowa bubë wesibi glome asa malëkaklu. Weye. Lëglëbouwa malële. ¹⁶ Na ho nuju mëta lëtabena, bubë lowa ého glome asa maluju. Matëbe. Lëglëbouwa malële. ¹⁷ One, kë olëna, nëbale imonabë na one nëbale kolëbo nabë, bo bume tako maninibo nanëletemëmu. Masiwafe, bu habëna möglénëboujamene? ¹⁸ Sobo Gotome këme gali eglolome, haliji tu olëna kë wesibi fata jwa nalëgleme. ¹⁹ Kë tēbo olëna tēbo tafamu lëgëbeme. Këha hobota étani hana fata tletëme. Étanimu, Goto iniwa wesibi blëge totomebë olëna, këha tēbo wesibi hana tēbe. Na éje mata, këha tēbo wesibi hana lëbe. Na tokwafe këha tēbo wesibi hana lëgëbeme.

²⁰ Goto bu kë tēbo olë lëkle jwa logotlebë kwe iniwa oneho tēbo miglitayame fene. Goto fli onehome melowene latletëme, ‘Bo ebë onehome waaniji tlomë, bu bobëmufe.’

Na bu kë onehome maninibo tägletämeme négeme na bu kë tēbo olë këme lëkle totle.

²¹ Kë tēbo olëna, ho some megali lëglëyona, ‘Hwi elo, Goto onehome nënöme kë aniji toglolebë ho, ekë lätabe,’ o bu megali lëglëyona, ‘Hwi elo bu ekë tafa lule,’ sobo bubë gali asa aholokwane elolo. ²² Fli ho migisiyana sogëname megali möglame, ‘Bo ekë, Goto onehome nënöme kë aniji toglobebë ho.’ Na fli ho mata sogëname megali möglame, ‘Bo Gotobë gali nëgehilëbë ho, bo ekë.’ Na bu Gotobë afutuku fenene, klelegowa wesibi melë blëge motometämame. Oneho bu meweniji namëglame, ‘Kë enëne Gotobë life mago enënefe.’ Na bu feilawa onehome sosogëna mlagumame na metole lamëtla, Goto bu kë aniji toglobebë onehome mata, sosogëna mlagumame fene. ²³ Këme négeme, ululu sle saelo. Bo some iniwa wesibi, unina mefata möglebëme, wagali nëlëyo.”

Unina Gotobë life mago ho ligisime

²⁴ Na Jisas ita gali tle, “Kë tēbo olë yawe lëkakeme na mana kliji yemena u jwa mögleme. ²⁵ Na sëgetoba matafa mago luklu möleme na mitigome. Na iniwa matafa mago wesibina lili möleme na tēbo möleme. ²⁶ Na kwe, bo, Gotobë life mago ho, bo oloba nagi netujulëme. Na bobë tako lolokwënena, na tako kliji elulego fenene këhana iniwa nigisime. ²⁷ Na kë olëna, bobë enselme jine nëbelëkakëmëme. Na Goto kë aniji loglomebë onehome loloko mëtagujayame. Na Gotobë onehome iniwa life mago nëno mokoujame. Matafana, lifena këme tou möglebë mago.”

Sobo binibwe time lowene sle egletemome

²⁸ Jisas ita gali tle, “Sobo binibwe time lowene sle egletemome. Bubë laba luklu lëglena na tahweji foke lëglena sobo këme lowene elome, ‘Ebë wanagli tei fe.’ ²⁹ Kë fenene. Sobo kë tēbo olë hwi eglolona, sobo melowene naegletelome, ‘Bo nigisibë olë nounoumu lalële.’ ³⁰ Bo some négali nanëlëyo, fli oneho bu ebë olëna kë tafa möglabë, bu mana mëtabëyame na kë iniwa tēbo wesibi mana fata mögleme. ³¹ Lifena matafana tēbo mögleme, kwe bobë anebo gali unaunalëme melë lëgëbekëfeme.”

Ho liha bo këna nigisibë olë lowene hana lëletle

³² Jisas bu ita gali tle, “Ho liha bo këna nigisibë olë, lowene hana lëletle. Heven life mago ensel mata lowene hana mletla. Na bo, bubë bowene, mata lowene hana nëletele. Aya buwa lowene lëletle.

³³ Bobë nigisibë olë, sobo lowene hana eletelome négeme. Këme négeme sobo ululu sle saelo na walena satafa elo. ³⁴ Bo nuguwibë na ita nigisibë, ebë ho bubë lo kile lëglebë fenene na li lifewa luju. Bu bubë mëta kë wege möglekefëyabë home afina gali tlome, ‘Bobë wesibi sahwi elokwefëmetëna.’ Na bu wege bwa bwa tlëwagume. Na bubë lo mëta kë sei lëglëkeflebë home gali tlore, ‘Bo nigisibë olëme, ju walena satafa ele.’ ³⁵ Na sobo mata mehwi egletëname, kë ho fene hwi lële. Bo lo bolijayaha ho. Na sobo bobë nigisi olëme lowene hana elo. Bo fole olëna nigisimenawa o olabalë nigisimenawa o taboklë nigisimenawa o klabë kuna nigisimenawa. Sobo kë olë lowene hana eletelo. ³⁶ Bo hokweinawa nigisina, na bo some nina hwi noglokawakijona, kwe kë lale nane? Weye. Kë tēbomu. ³⁷ Ebë gali, kë gali noglëyobë, bo iniwa onehome gali nolomë. Sobo sagli elolome na mana walena satafa elo.”

14

Lotu letitabo ho, galifa mototla, Jisasme mogo nalë tëkle namogotlame

¹ Tële olë mana mëtebokwe na Israelbë afenëbobë tako lotu olë mana folokoke témeme. Israelbë afenëbo bu kë olëna, Goto étani bolijafujunime këna tägaitamebë olë na Isip lifate këna kile mëtëglabë olë, lowene mëtlekefëtla. Na li lotu olë, bu sëse wesibina afulu jwa möglabë bletë nage hi mëtlekefëya. Na lotu eso enëne na Gotobë tafa sle gali lowene sle mögletlabë enëne bu kë olëna blalo gëgali mëtla, “Sebo Jisasme hwelutuwa habëna fa nogotlamene na mogo nalë tëkle notlame. ² Sebo kë wesibi, Juda life onehabë tako lotu olëna asa mantola. Sebo tako lotu olëna melë nëglana kwe oneho tako wame huju mogotlame.”

Mëse li, lëkaluwa tu Jisasbë eso mëta wë eotatle

³ Jisas bu Saimonbë lo mëta tafa tle, Betani life mëta. Ëtani, Saimonbë ato juba jubawa tégëbetlena na Jisas sle totle. Na Jisas bu masei li mëta tafa tle. Na mëse li mana tisi. Na bu lale lëkaluwa tu aniji botolona tehitte. Kë tubë baliti feilawamu. Na bu kë botolobë éfo tika totle na lëkaluwa tu Jisasbë eso mëta wë totatle. ⁴ Kwe fli ho kë tafa mëtblabë, bu hwi motlola na witi mëtla, na blalo gëgali mëtla, “Bu kë lale lëkaluwa tu blawa fëyeme wë etatlene? ⁵ Sebo kë lëkaluwa tu li hona balitina hihijikame nëglëlana kwe sebo 300 baliti kënji glo nëglame na kë baliti, baliti jwa home nëlémame.” Na bu kë mëse wame gali motlüya. ⁶ Na kwe Jisas gali tlome, “Matëbe. Bume asa gali elëyo. Bume fëyeme wame gali elëyone? Bu bome slemu latanëyo. ⁷ Baliti jwa enëne, sobona unaunalëme tafa eglekefome. Na sobo agaitamome tole egletemona, lalowa egaitamome. Bo kwe sobona unaunalëme hana tafa nëglame. Bo sobona tafa jwa nëglana habëna egaitanamene, ebë mëse ejë fene aitanë? ⁸ Ebë mëse wesibi melë kë egëtatenëbë këwa melë tei etle. Bu melë, bu lëkaluwa tu bobë eso mëta wë eotatenë na bobë ato kë tuna matëmatëme nëgebëbëme sagli elëtenë. Bo some nëgalimu nanëlëyo. ⁹ Bu tokwafe iniwa life, Gotobë lale gali tē mëtagulana, kwe bu mëse kë wë tétatlebë galime tē namëtakefëtëyame na bu këme lowene namëgletëyame.”

Judas lotu eso home gali sle tétatëme, “Bo some Jisasme yo noglëyome”

¹⁰ Kë nalëwa, Judas Iskariot, bu lotu eso home tujutëme na gali tujuwelëme, “Bo tokwafe Jisasme yo noglëyome.” Judas bu we ita telë Jisasbë lowene esogo mëglelëtblabë ho, bu mago li. ¹¹ Na lotu eso ho bu kë gali aholokwane mëtla na maninibona sle memëtla. Na bume gali sle motlola, “Sebo jume baliti nëglëyome.”

Jisas bubë lowene esogo mëglelëtblabë hona hi mëtla

¹² Na sëse wesibina afulu jwa mëglabë bletë nage kë hi mëtlekefëyabë olë wafoloko. Kë olëna bu afeku sipsip kleli tétëkle mëtëtakefëya na hi hi mëtla. Goto bubë bolijafujunime kë taitamebë

olëbë lowene namëgletlame nëgeme, bu sipsip kleli këme tétëkle mëtëtakefëya. Na Jisasbë lowene esogo mëglelëtblabë ho, bume gali motlola, “Sebo kë tako hi wesibi fëye lo mëta sle nogotomamene, Goto sebobë afuninome kë tégaitamebë olë lowene nanëgletlame?” ¹³ Na Jisas bubë lowene esogo mëglelëtblabë ho tlemalëme jine tlëme na gali tlome, “Sobo lifate takowa eyeumo. Na tu kë lëgehulebë ho some alëgeme esune lëglëyome. Sobo bume nagi elëkaklome. ¹⁴ Bu lowa lëkakluna, sobo mata saekaklujo na kë lo bolijaya home megali elujololome, ‘Tisa bu megali lalèle, “Hi lo hametane? Na bo na bobë lowene esogo mëtlelëténabë hona kë hi lo mëta, sipsip kleli hi nanëgletlëmëme, Goto bu sebobë afuninome kë taitamebë olë lowene nanëgletlame.”’ ¹⁵ Na kwe bu some nogowelë kë logobebë lo lebotane lëgëtatëyome. Kë lo bu maseina, tafa labuna, na bu këna iniwa wasle totome. Na sobo kë hi lo mëta sebobë hi wesibi sle etomome.” ¹⁶ Na kwe kë lowene esogo mëtlelëtelobë ho mëtëyeu. Na bu lifate takowa fwa mutulo, na bu iniwa wesibi hwi motlomo, Jisas fene gali tlome. Na bu hi wesibi sle mutujetomo. Na bu Jisas belë ita mëtëyeu.

¹⁷ Na taboklë, Jisas bubë we ita tële lowene esogo mëglelëtblabë home tlesume.

¹⁸ Na bu masei labu li mëta tafa motokouja. Na mana hi motokouja na Jisas mana gali tlome, “Bo some nëgalimu nanëlëyo, ho li, sobona kë tafa egelobë, bome wame home yo loglomeme. Kë ho bu bona ekë hi nelo.”

¹⁹ Na bubë lowene esogo mëglelëtblabë ho këbë gali yafe aholokwane motlola na kwe bubë lowene mëta sle hana tletëme na witina tafa mëtla. Na jowa jowa ho bume takune motlola, “Ju bomeha gali elene?”

²⁰ Na Jisas gali tlome, “Kë ho bu sobo we ita tële hobë ku mëta kë lëtabetëyo. Kë ho bu bona weife hi nelo. Bo buna bletë nage, hi

wesibi tu mëta weife fuflu notomo. ²¹ Ëtani, bu Gotobë bogo mëta meyahi lamëtla, ‘Gotobë life mago ho, bu gli lëgleme.’ Na bo, Gotobë life mago ho, bo gli nëgelëme ekë, Gotobë bogo fene gali tla. Masiwafe, bome, Gotobë life mago home, wame home kë yo loglënëbë ho, bo bume tako maninibomu

nanëletelëfe. Tokwafe bu tēbo liglitamemu. Bota kē home fata jwa egotlebē kwe ebē lalowamu.”

Jisas bu bletē nage na wain taba liji tu bubē lowene esogo möglelëtlabē home tlême

²² Bu mana hi motokouja na Jisas bletē nage fa totle, na Gotome fleflesu gali tbole, na fufu totle na bubē lowene esogo möglelëtlabē home satëtagutëme. Na gali tlome, “Sobo hi elo, ebē bobē ato.” ²³ Na bu wain taba liji tuna kabo fa têtatëme na Gotome lale galimu tbole, na mana tlême. Na iniwa kē kabo mago hi motokouja. ²⁴ Na Jisas gali tlome, “Ebē bobē wino. Bobē wino kē lugujubē, feilawa onehome lëgaitame nalëgleme. Bobē wino kē lugujubē kême lëlekuju tle, Gotobē gali négali galimufe na Goto bu melē lëgleme bu étani fene gali sle tle. ²⁵ Bo some négalmu nanëlëyo, bo wain taba liji tu eli hana hi négelëme. Kwe tokwafe, Goto bu onehobē eso home kē tafa lëgletëmbebē life mëta fwa, bo tiho wain taba liji tu mana hi négelëme.”

²⁶ Na kwe bu Gotobē fleflesu sawa jowa fē mëtëtaya, na bu lifate tako kile mëtla na Oliv ti fatiniwa mutuja.

Jisas megali latle, “Pita bu bome kē lowene lëgletenëbē lowenebëme able lëgleme”

²⁷ Jisas bubē lowene esogo möglelëtlabē home megali latlome, “Sobo tokwafe bome ulime kile egëtaname. Goto, bubē bogo mëta megali tëgleme négeme, ‘Bo sipsip kleli lëglëme home mogo nalë tēbo nogotlëme na sipsip kleli ulime möglénëboume.’ ²⁸ Kwe bo gli nelëme na huju nelëme na bo afina some Galili provinswa noutatëyome.”

²⁹ Pita bume gali tbole, “Kē enëne jume kile mögëtona, kwe bo jume hana kile négëtëmemu. Hanane mu.” ³⁰ Na Jisas bume megali latlole, “Bo jume négali gali gali nolë, eli klabë, kakalo télafe huju jwa lëglena, ju bome kē lowene egletenëbē lowenebëme aowafe able eglomeme.”

³¹ Kwe Pita Jisasme anisassana gali tbole, “Bo juna ko négelona, bo jume kē lowene négletëbē lowenebëme hana able négelëme. Hanane mu.” Na bubē iniwa lowene esogo möglelëtlabē ho mata megali motokouja, Pita fene gali tle.

Jisas bu Getsemani nuju mëta Gotome gëgali tlelèle

³² Jisas bubē lowene esogo möglelëtlabē hona nujuwa fwa mutula. Kē nujubē weniji Getsemani. Na Jisas bume gali tlome, “Sobo emëta tafa elo. Bo Gotome gëgali nanëglelëleme.” ³³ Na bu Pita, Jems, Jonname tlelume. Na bubē lowene mëta tako hobota fata ttle na tutune tle. ³⁴ Na bume gali tlome, “Bo tako hobota nanëlëyo. Kē tako hobota lowenebē bome tako boblo laletanë. Sobo ni asa ebo, emëta hwina tafa elo.” ³⁵ Na sogë fewa tékake. Na life mëta latitigowa na Gotome gëgali tlelèle. Bu metole latle, ebë enusu na tēbo wesibi bume kē migisitlebë, bume sigli namogotleme fene. ³⁶ Na bu Gotome megëgali latlélële, “O aya. Ju iniwa wesibi melë lalowa egotomeme. Na bo metole nanelë, ju ebë tēbo wesibi bome kē migisitenëbë, bo mago sike ekaketenë, na bome migisitenë jwa namëgleme. Kwe ju bobë tole asa esogo elelëtenë. Weye. Matëbo. Jubë tolewa esogo eglelëleme.”

³⁷ Na Jisas bubē lowene esogo möglelëtlabē ho aomalë betelë tujutëme. Na bume nina hwi tlome. Na Saimon Pitame takune tbole, “Pita, ju fëyeme ni ebene? Ju tako tafa hana ele na hokweinawa fëyeme ni ebene?” ³⁸ Sobo ni asa ebo. Tafawa elome na Gotome gëgali elelélome. Satan some su lëgëtolime, sobo tēbo lowene esogo jwa naeglelélome. Sobobë lowene lalowa lëbeteyo kwe sobobë ato mogowa lëbeteyo.”

³⁹ Na Jisas bu ita tuju na bu Gotome ita gëgali tlelèle, otome fene gëgali tlelèle. ⁴⁰ Na bubē lowene esogo möglelëtlabē hobëtelë ita tisitëme, na bume nina hwi tlokvakime, bu tako nilafalemu memëtla. Na Jisas bume huhuju totome, na bume tiniji na hwë memëtletla na lowene mëtla, “Habë gali noglolamene?” Bu ni mëtëbeyame négeme. Na Jisasme hwiwa motlola.

⁴¹ Tokwafe Jisas aowafeme tisitëme. Na bubē lowene esogo möglelëtlabē home gali tlome, “Sobo itaita fëyeme ni ebekefone? Tatei! Bo, Gotobë life mago ho, bu bome tēbo lowene esogo möglelélabë home yo loglomebë olë, ekë foloko. ⁴² Hwi elo. Bome yo loglomebë ho ekë fata lélé. Sobo huhuju elo na bu belë nuguja nanëglame.”

Judas Jisasme wame home yo tlome

⁴³ Jisas mana gëgali tle na Judas mana tujutëme. Judas, ebë Jisasbë lowene esogo läglelëtlebë ho li. Jisasbë lowene esogo möglelëtlabë ho këniji, we ita tèle. Na feilawa ho Judasna mitisiya. Na bu kosina, atobeilana mëtehweija. Na lotu lo mëta wege möglabë eso enëne na Gotobë tafa sle gali lowene sle mögletlabë ho na lotu letitabo ho, bume jine mëtelëkakëma. ⁴⁴ Ebame, Jisasme yo gali kë loglomebë ho, bume megali latlome, “Bo tokwafe some melë lëlekuju nëgletëyome. Bo ahino mëta momotlë notlëme na sobo mehwì elome kë ho, ebë Jisas. Sobo kë home fa etlome na kiki sle etlome na elelulome.”

⁴⁵ Na ebë olë Judas tisi, na Jisas belë hokweinawa tujutle, na gali tbole, “O Tisa.” Na bume ahino momotlë tletle. ⁴⁶ Na bu Jisasme fa mototla na kiki mototla.

⁴⁷ Kwe li ho, kë mëta kë tiglibebë, bu Gotobë lo mëta wege möglabë eso hobë, wege hobë aholo kosina sika metëtatie. Na aholo life mëta latitigotlewa. ⁴⁸ Na Jisas bume gali tlome, “Sobo kosina atobeilana bome fame fëyeme esijone, tokli home fame fene mutujutla? ⁴⁹ Iniwa olë, bo tako lotu lo mëta kë tafa tégakefëtemëbë, sobo bome mana fa tétana jwa fëyemene? Kwe matëbe. Gotobë bogo mago gali metëgëbetenë watle, kë nëgali galimu lëgëbeme.” ⁵⁰ Na Jisasbë lowene esogo möglelëtlabë ho iniwa ulime lamëtlënëboujawa.

Falake ho latlëboukakuwa

⁵¹ Na falake ho, tatiwa lablab ëhowa kë sabu togotlebë, Jisasme nagi esogo tlagile. Na bume yafe fa mototla, ⁵² kwe bu kë tatiwa ëhowa kile tékake na flatabowa latlëboukakuwa.

Jisasme hobë gali aholokwane möglabë letitabo home tetahë mëtlëma

⁵³ Jisasme kë fa mototlabë ho, lotu lo mëta wege möglabë enënebë eso hobë lowa mëtlelula. Na lotu lo mëta wege möglabë eso enëne, na letitabo enëne, na Gotobë tafa sle gali lowene sle mögletlabë enëne, iniwa loko mëtlelëya. ⁵⁴ Na Pita, Jisasme nagi nagiwa esogo tlagule. Na bu lotu lo mëta wege möglabë hobë eso hobë lo li mago lëglesi elë tékaklu. Na bu lo mëta

kë sei moglokweflabë hona tafa mëtla na ahojume satle.

⁵⁵ Lotu lo mëta wege möglabë eso enënenä hobë gali aholokwane möglabë letitabo ho, fli onehome, gali tuku mëtletëma, “Sobo Jisasbë tëbo lowene hwi eglotelona, kwe sobo esijome na kë galibë të etatëname.” Bu metole lamëtla, Jisasme so mëtatlame na bume mogo nalë tékle namogotlame. Kwe oneho bu gali të sle hana mëtëtatla. ⁵⁶ Feilawa ho bume sogëna gali so mëtëtatëma, kwe bubë gali bwa bwa lowene mëta tëbetëme na jowa lowene mëta hana tëbetëme. ⁵⁷ Na fli ho bu Jisasme gali meso mëtëtatla, ⁵⁸ “Sebo waaholokwane tlola, bu megali latle, ‘Bo ebë tako lotu lo, ho tobana kë gliji mëtlabë, yayei nogotlëme. Na bo aona olénawa li gliji nëgelëme, kwe bo tobana hana gliji nëgelëme.’” ⁵⁹ Kwe kë gali bu kë gëgali mëtlabë, bu mata bwa bwa lowene mëta gëgali mëtla na jowa lowene mëta fwa hana gali mëtla.

⁶⁰ Na lotu lo mëta wege möglabë enënebë eso ho, bu hobë gali aholokwane möglabë letitabo hobë li mëta tlibe na Jisasme takune tbole, “Kë enëne jume so namëtatëyo. Ju bume kofaya gali gali eglome jwa fëyemene?” ⁶¹ Kwe Jisas mogweliha latiglibewa na bume gali hana tafu tëtatëme.

Na lotu lo mëta wege möglabë enënebë eso ho bume gali tbole, “Ju ebë ho kë nëgebëne, Goto jume kë aniji toglobë, onehome nëno naeglemene? Ju kë hone? Ju lale Gotobë nëbane?” ⁶² Na Jisas gali tbole, “Bo ta kë hofe. Na tokwafe, sobo mehwì egloname, bo, Gotobë life mago ho, bo tako kalëlegona Gotobë tobamu toba elë tafa nëgelëme. Na bo heven life mago oloba nagi nëgetujulëme.” ⁶³ Na lotu lo mëta wege möglabë enënebë eso ho bu Jisasbë gali aholokwane tbole, na bubë ato mago ëho kaka totle, bu Jisasbë galime hobota tégletleme nëgëmë. Na bu gali tle, “Sebo fli enënëme hana gali noglomame, seme kë hobë tëbo lowenëme gëgali namëglame. Weye. Matëbemu. ⁶⁴ Sobo bubë gali waaholokwane tlolo, bu megali latle, ‘Bo Goto fenene.’ Kë gali tëbomu. Bu Gotome tëbo gali latlole. Na sobo habelë lowene lalone,

sebo habelë nogotlamene?” Na iniwa anisasana jiyakle mëtla, “Bu tëbo lowenena ho, gli malële.”

⁶⁵ Na fli ho bume nagutabana kokose mëtlëla. Na bubë naba ëhona lamu mototmetla na bume mana tëkle mototla na takune motlola, “Ju iniwa wesibi lowene egletëmena kwe ju seme gali elona, jume ya tëkle lëtane?” Na lo mëta kë sei mëglëkeflabë ho bume mata tëkle mototla.

Pita bu Jisasme kë lowene lëgletlebë loweneme aowafe able lëgleme

⁶⁶ Pita lo li mago lëglesi tabo lifeku mëta mana tlibe. Na lotu lo mëta wege mëglabë enënebë eso hobë wege mëse tisi. ⁶⁷ Na bu Pitame hwi tbole, ahojume sa tle. Na kë wege mëse bume hwi sle tbole, na gali tbole, “Ju mata, Nasaret life mago Jisasna, kë tafa tégelobë ho li.” ⁶⁸ Kwe Pita bu able tle, “Ju kë gali eglebë gali bo lowene hana nëletelé. Hanane mu.” Na bu ino ëfo elë tuju na ino ëfo mago lëglesi mëta mana telutabe. Na hokweinawa kakalo huju tle. ⁶⁹ Na kë wege mëse bume ita hwi tbole na bu kë tafa mëglabë home gali tlome, “Ebë ho kë nëgebë, buna kë asë mëtëglabë ho li ekëyo.” ⁷⁰ Kwe bu ita able tle, “Hanane mu.”

Na Pita sogë tételékakewatle, na buna kë mitlijabë ho Pitame gali motlola, “Nëgali mu. Ju buna kë asë tégelobë ho li ta ekë. Ju mata Galili provins mago ho nëgeme.” ⁷¹ Na Pita bu anisasananu gali tlome na kakëne tletëme, “Iyemanemu! Bo kë home lowene hana nëletelëmu. Hanane mu. Bo nëgali gali hana nëgelëna na Goto bu bome tëbo lëgëtanëna kwe tëbo malëtanë.” ⁷² Bu wagali tle, na kakalo mana huju tle. Na Pita, Jisas kë gali toglolebë gali ita lowene tletle, “Eli klabë, kakalo tëlafe huju jwa lëglena, ju bome kë lowene egletenëbë loweneme aowafe able eglomeme.” Na Pita kë gali ita lowene tletle na bu wabelë tle na tako yemu kletotle.

15

Bu Jisasme eso ho Pailat belë mëtlelula

¹ Olobalëwamu, lotu eso enëne, na lotu letitabo ho, na Gotobë tafa sle gali lowene sle mëgletlabë ho, na hobë gali aholokwane

mëglabë letitabo ho, bu iniwa loko motokweijsa na blalo gali sle mototla wesibi mogotlabëme, “Sebo habelë nëglamene?” Bu gali wasle mototla na Jisasme tabana lei mototla na eso ho Pailat belë mëtlelula. ² Na Pailat Jisasme takune tbole, “Ju Juda enënebë tako eso hone?” Na Jisas tafu tëtatle, “Nakwefëyemene. Ju fene gali ele.” ³ Na lotu eso ho Jisasme lebutako gali so mëtëtatla. ⁴ Na Pailat bume ita gali tbole, “Bu feilawa gali jume so mëtatëyo, na ju gali tafujwa fëyeme etatëmene?” ⁵ Kwe Jisas gali tafu hana tëtatle, bu mogweliha tëtabe. Na Pailat bu këme tutune tle.

Pailat gali tle, “Jisasbë ato nilina ti mëta bu eletelo”

⁶ Jowa jowa tlibutuna, bubë tako lotu olëna, oneho kalabusu lo mago hobë weniji fëfë mototokwefëma na Pailat bu kë hobë weniji aholokwane lëletle na kë home kalabusu lo mago jine lelëkakëtëme. ⁷ Ebë olëna, li ho bu kalabusu lo mëta tafa tle. Bubë weniji Barabas. Ëbame Barabasna fli hona, bu gavman enëneme tako wame motloma na ho flime mogo nalë tëtëkle mototoma. Na gavman enëne bu kë home kalabusu lowa sike mëtla. ⁸ Na oneho Pailatme mitisitla na gali motlola, “Ju seme jowa kalabusu lo mago home jine elëtëna, ju seme ëbame ho li kalabusu lo mago fene jine tlëtëna.” ⁹ Na Pailat bume takune tlome, “Sobo metole lalone? Bo some, Juda life mago onehobë eso ho, Jisasme, kalabusu lo mago jine nëglëtëyomene?” ¹⁰ Pailat bu megalë fëyeme lëlene? Bu melowene lëgleme nëgeme. “Lotu lo mëta wege mëglabë eso enëne bu Jisasme tëboijiwamu lamletla na bu bo mëta këme melesula.” ¹¹ Kwe lotu lo mëta wege mëglabë eso enëne, bu onehome anisasana gali tlome, “Sobo Pailatme, gali elëlo, ‘Jisas matëbo. Barabasme fwa kalabusu lo mago jine elobakëtëna.’” ¹² Na Pailat bume metakune tlome, “Kë ho, sobo mefë kë egotlobë, ‘Israëlbë afenëbonibë eso ho,’ bo bume habelë nogotlémene?” ¹³ Na bu feilawa anisasana jiyakle memëtlelëla, “Bume ti mëta nilina bu elo.” ¹⁴ Kwe Pailat takune tlome, “Sobo fëyeme gali elone? Bu fëye tëbo wesibi fa totlene? Bu fëye tlene?” Kwe bu feilawa anisasana

jiyakle memëtlelëla, "Bume ti mëta nilina bu elo." ¹⁵ Pailat bu melëme tole tle, oneho bume fleflesu namëgletlame nëgeme, na bu Barabasme kalabusu lo mago këme jine tletëme. Na bu fli home gali tlome, "Sobo Jisasme taba afona feilawa lëlafa etlome." Na bu Jisasme taba afona feilawa lëlafa mototla. Na tokwafe bu Jisasme wame home boblo mogotomabë enëneme tlëme, bume ti mëta nilina bu namëglame.

*Wame home boblo mogotomabë enëne
Jisasme tiniji galina memotlola na bume
sosonatlë memototla*

¹⁶ Fli wame home boblo mogotomabë enëne, bu Jisasme eso hobë tako lowa mëttelekakula, na bu fli wame home boblo mogotomabë enëneme gali mëtelokwakëma. Na bu iniwa mitisiya. ¹⁷ Na bu Jisasme winowa ého mëtehwatla, eso hoha nafata lëgleme. Na bu analëbana taba glo mëtla, na eso hobë eso afeteniha hwatë mëtletla, na bubë eso mëta gelo mëtëtatla. ¹⁸ Na bu tiniji galina gali motlola, "O Israelbë afenëbonibë eso ho, lale olobalë?" ¹⁹ Na bubë eso elëme atobeilana tëke motlola na bume nagutabana kokose mëtlëla. Na bu Jisasbë elebo li mëta bubusu mëtletla, eso home fene bubusu mletla. ²⁰ Bu Jisasme këbë iniwa tiniji galina wafi gali motlola. Na bu kë winowa ého tika mëtëtatla na bubë éhomu gelo mëtëtatla. Na bume mëttelelula, bume ti mëta nilina bu namëglame.

Bu Jisasbë ato ti mëta nilina bu mëtla

²¹ Bu Jisasme mëttelelula na li ho, bubë weniji Saimon, Sairini lifate mago ho, bu li lifate mago tisi na lifate takowa tuju. Kwe wame home boblo mogotomabë enëne bume alëgeme esune mëtlëla na enisusuna gali motlola, "Se! Ju Jisasbë ti mana ehule." Na bu mana tehule. Saimon bu Aleksandernabë Rufusnabë bolijaya.

²² Na bu Jisasme Golgota lifekuwa mìtilekola. Golgota weniji bu ebëha gali fenene, "Hobë eso eleboha life." ²³ Na bu Jisasme wain taba liji tu, malasini na sago, yafe fwei mëtlëla, tako elili fa jwa nalogotleme fene. Kwe bu yo latletëme na hana hi tle. ²⁴ Na kwe, wame home

bloblo mogotomabë enëne bu Jisasme ti mëta nilina bu mëtla. Na bubë ato mago ého melëna sa mëtëtaya. Bu satu salë mëtla na ho mana aniji motloma jowa jowa wesibi glo namëglabëme.

²⁵ Olobalë, klijina, bu Jisasme ti mëta nilina bu mëtla. ²⁶ Na bu ti katabo, eso matawa elë fla mëtëtatla. Na bume kë so mëtëtatlabë gali, kë mëta yahi mëtla. Bu meyahi lamëtla, "Juda lifate magobë eso ho." ²⁷⁻²⁸ Na bu Jisasbë ti li mëta, tlemalë tokli home ti mëta bu mëtla. Lime tobamu elë lë mototla na lime yemane toba elë lë mototla.*

²⁹ Na lifate mago kë mitisiya, mutujabë oneho, bubë eso luluju mototoma na Jisasme sosonatlëtlë memototla, "Te, ju ébame megali latle, 'Bo ebë tako lotu lo yayei notlëme na aona olénawa li gliji nelëme.' ³⁰ Te, ju këha afutukuna ho kwe ju eli jubë ato mana aitale na kë ti mago kle etëkekeme." ³¹ Na lotu lo mëta wege mëglabë eso enëne na Gotobë tafa sle gali lowene sle mëgletlabë ho bu mata Jisasme tétane lamëtëbetla na blalo gëgali mëtla, "Bu fli home taitame na kwe bubë ato lëgaitale hana lëgleme. ³² Kë ho bu étani megali latle, 'Bo kë ho kë négebë, Goto bome kë aniji toglonëbë ho, onehome nëno nanëgelëme.' Na bu mata megali latle, 'Bo Israel life mago onehobë eso ho.' Te, sebo kë home nabana mehwi noglolana, ti mago kle loleme, kwe sebo mana bume lowene sle nanëletlame." Na ebë tlemalë tokli ho, Jisasbë li mëta ti mëta kë bu mëtlabë, bu mata, Jisasme tiniji galina gali motlolo.

Jisas gli tle

³³ Kliji kuna, kwe klabëha ki tëbetëme. Na kë tégemolebëë na taboklë klijina ita fetiha tëbetëme. ³⁴ Na taboklë, klijina Jisas anisasa we tlore, "Eloi, Eloi, lama sabaktani!" Kë galibë ebëha gali fenene, "Bobë Goto, bobë Goto, ju bome fëyeme kile etanëne?" ³⁵ Fli ho, lolime kë tafa mëtlabë, bu kë we lego aholokwane motlola na gali mëtla, "Aholokwane elo. Elaijame we lolole." ³⁶ Na li ho fëka tlagutle, na bu sufa iniluha wesibi, wain taba liji tu mëta flu tëtatile na

* ^{15:27-28} Fli lowene ho bu melowene lamëtla, li gali mana lëbe kë gali mëta. Kë gali melë lëgëbelalële, Gotobë bogo mëta kë lëgëbebë gali bu olafamu këme tëbe. Kë gali melë lëgëbelalële, "Oneho bume mehwi lamotlola, tëbo ho fenene."

klenëba mëta lei tëtattle. Na këna Jisasme mana fwei telokwakle, wain taba liji tu slo nalëgleme. Na bu gali tle, "Awiya, sebo hwi nolola, bale Elaija bu ligisina na kle lëtlelëbakleme nawa o hanane." ³⁷ Na Jisas feilawa aflei tle na lagliwa tle.

³⁸ Na kë tako ého, bu tako lotu lo ino éfo mëta këkesi téglobé, lakawa témalita kufe lokwati. ³⁹ Na wame home boblo mogotomabë enënebë eso ho, bu Jisasbë li mëta tlibe. Bu Jisasbë aflei lego aholokwane tle na kë gli téglobé hwi tbole na gali tle, "Euowe, négali fe, bu Gotobë nëbafe."

⁴⁰ Na aomalë one bu kakéha mételubokwéya na hwi mëtelokwakëma. Li mësebëye, buna tafa mëtla, bubë weniji Maria, Makdala lifate mago. Na li mata, bubë weniji Maria, Jems tokwéfo nabë, Josep nabë bota, na li mësebë weniji Salome. ⁴¹ Ébame Jisas Galili provins mëta tafa téglena, kë aomalë one bume nagi esogo esogo mëtlelëla na mana mëtaitekfla. Na fli lebutako one mata, kë mëta kë mitlijabë bu iniwa Jisasna Jerusalem lifatèwa mitisiya.

Bu Jisas mogome aniji fuluju mëta gwa mototla

⁴²⁻⁴³ Na taboklë, Arimatea life mago Josep, tisi. Bu hobë gali aholokwane mëglabë letitabo ho li. Bu lale homu. Bu mata, Goto iniwa onehobë eso ho kë tafa lëgletëmëbë olë hwi loglolebëme hwi lalëlekëfe. Ebë olë ebë Fraide, wesibi sle mototokwefémabë olë. Uniji ebë bubë tafawa mëgla olë négeme, na bu kë olëye wesibi hana sle motomame. Na Josep bu eso ho Pailat belë tujutle. Bu bume uli hana tbole. Na takune tbole, "Bo Jisas mogome ti mago lalowa tohwa nogtlémene o hanane?" ⁴⁴ Na Pailat bu klelego latle na melowene latle, "Bu waglinawa." Na bu wame home boblo mogotomabë enënebë eso home gali tujuwelële, ligisinalëgleme. Na bu belë tisi na Pailat bume takune tbole, "Jisas wagli lélene o mana hwi lëtane?" ⁴⁵ Na kë ho bume gali tbole, "Négalimu. Wagli lélë." Bu kë gali aholokwane tle na Josepme gali tbole, "Ju Jisas mogome lalowa tohwa etle." ⁴⁶ Na kwe Josep bu lale tatiwa ého heletabo, balitina fa tëtattle na bu Jisas mogome kë éhona

lalei totle. Na bu mogo tehule na aniji fuluju matëmatë mëta gwa telujuwetle. Ho bu kë aniji fuluju tobana go mëtteleläya. Na Josep aniji tako obobwelë tëtagiji na kë aniji fuluju éfo tiji ttle. ⁴⁷ Na Makdala life mago Maria, na li Maria, Josep bota, bu lolime tafa mëtelo. Na bu Jisas mogome këme gwa togotlebë aniji fuluju hwi mëtlëyo.

16

Jisas bu matëmatë mago lahajuwa tle

¹ Tafawa olë yawe tle, na Makdala life mago Maria, na li Maria, Jems bota, na Salome, bu lëkaluwa welë tu, balitina glo mëtla, Jisas mogome këna tefo namogotlame. ² Na Sande, olobalëmu, bu aniji fuluju matëmatëwa mutuja. ³ Bu mutujabë, na alëgeme blalo gëgali mëtla, "Seme ya lëgaitanamene, kë tako aniji, matëmatë fuluju éfo mago obwelë nanëgëtayame." ⁴ Kwe bu mitisiya na lolime mitlija na hwi mëtekaka, "Aniji, matëmatë éfo mëta hana ebamëfe. Kë aniji waobobwelë mëtagujayafe." Kë aniji tako anijimu. ⁵ Na bu kë aniji fuluju matëmatë elë mëtækakuja. Na bu falake home, tobamu elë kë tafa téglobé, hwi mëtelëjuwelëla. Bubë ého heletabo na tatiwamu. Bu kë home hwi motlola na klelego memëtletla, na ulina memëtletla.

⁶ Na bume gali tlome, "Sobo klelego asa elo. Bo walowene nelë, sobo Nasaret life mago Jisasme hohwi etatelo, ti mëta kë bu mëtlabë home hohwi etatelo. Bu eme hana tafa lélé. Bu wahuju lélé. Sobo hwi elo, eme kë gwa mototlabë tala alujawa ekë lëbe. ⁷ Kwe sobo Pita name, bubë lowene esogo mëglelëtlabë ho fli name sagali ejuwelëmo, 'Jisas bu afina Galili provinswa walou-tatëyo. Na sobo bume këme hwi egjuwelëlome, bu ébame fene gali télëyo.'"

⁸ Na kwe, one bu aniji fuluju matëmatë mago mëtækakija na mëtlëbouja. Bu klelego memëtla na lilina hwei memëtla. Na bu këme fli enëneme li gali meha hana gali motloma, bu uli mëtlame négeme.

Makdala life mago Maria bu Jisasme hwi tbole

⁹ Jisas bu Sande olobalëmu matëmatë mago huju tle. Na bu Makdala life mago

Mariame afina tuhu tlelë. Jisas bu étani tobali ita tèle ahwane, kë mësebë ato mago hehë tletëme. ¹⁰ Maria bu Jisasna kë asë mëtblabë onehome gali tujuwelëme. Kë enëne bu maninibo mëtletla na ye mëtlekefëtla. ¹¹ Na Maria bume gali tlome, “Jisas mana tafa lële na bo wahwi nololë! Na kë enëne bubë gali aholokwane mëtla kwe melowene lamëtla, ‘Bu sogëna lale.’”

Jisasbë lowene esogo mëglelëtblabë ho tlemalë bume alëgeme esune mëtlëlo

¹² Na tokwafe bubë lowene esogo mëglelëtblabë ho tlemalë, lifate kile mëtelo na alëge alëgewa mëtëyeu. Na Jisas kë tlemalëme li wenianena esune tlëme.

¹³ Na bu kë gali, bubë lowene esogo mëglelëtblabë ho flime, gali mutujuwelëmo. Bu kë gali aholokwane mëtla kwe bubë lowenena hana sle mëtlamu, sogëna tokwë mëgelo.

Jisas bubë lowene esogo mëglelëtblabë home fata tletëme

¹⁴ Na tokwafe bubë lowene esogo mëglelëtblabë ho we ita jowa këniji hi mëtla na Jisas bume mana fata tletëme. Na bume wame galina gali tlome, “Sobo lowene sle jwa fëyeme elone? Na sobo bome, matëmatë mago huju tégelëna kë hwi motlonabë onehome fëyeme boblo totomone na bubë gali aholokwane toglomo jwa fëyemene?” ¹⁵ Na bume ita gali tlome, “Sobo iniwa lifate Gotobë lale gali, asë elelëtelo. Na Gotobë lale gali iniwa onehome të etagutemome.

¹⁶ Oneho bu Gotobë lale gali lowene sle mëgletlana, na wafi baptais mëglana, kwe Goto bume lëgaitameme na nëno lëgleme, buna unaunalëme tafa nalëgletëmeme. Kwe oneho bu Gotobë lale gali lowene sle hana mëgletlana, Goto bume hehë lëgletëmeme na tëbo miglitayame. ¹⁷ Bome kë lowene sle mëgletënabë oneho, bu Gotobë afutuku fenene, wesibi melë mogotomame. Bu bobë weniji fë mogotlana, na ahwane hehë mëgletëmame. Na bu lili anigawa galina gëgali mëglame. ¹⁸ Na bu wametabo taiju tobana atineha fa mogotlana, bume hana tëbo logotomame. Na bu motaba foha wesibi atineha hi mëglana, bu tëbo hana

miglitayame na bu gigli hana mëglame. Na bu tëbo atona home, toba gwa motatëmana, na bu ato titika mlame.”

Goto Jisasme heven life elë watilekole

¹⁹ Tako Ho Jisas, bume gali watë têtatëme na Goto bume heven life elë tilekole. Na bu Gotobë tobamu toba elë tafa tletle, Gotona onehome eso home tafa namëgletemome. ²⁰ Na bubë lowene esogo mëglelëtblabë ho mutuja na lale gali të mëtëtagula, li life, li life memëtla. Tako Ho Jisas, bume lataitame, na bubë afutuku lafijiwa tlëme. Na bu, Gotobë afutuku fenene, wesibi melë lamototoma. Na oneho këme hwi mëtla na lowene mëtla, “Bu kë të mëtatënabë gali nëgalimufe.”

Luk Ebë Lale Anebo Gali Kënëgebëye Jisasme Gali nene, Luk Yahi tle

Luk bu kë lale gali Tioflusme yahi tletle

¹ O letitabo ho, Tiofilus. Ëbame feilawa ho bu, Jisas wesibi sebobë li mëta, melé kë totometenabë yahi mëtla. Kwe bu iniwa gali yahi hana mëtla. ² Fli enëne, bu iniwa wesibi Jisas kë totomebë bubë nabana hwi motloma. Na bu kë gali boname na fli enënename të mëtätatëna. Na kë enëne bu kë aholokwane motlolabë gali yahi mëtla. ³ Këme négeme, bo metole nanelë, bo mata kë lale gali yahi nelëme na jume nelëbakëme. Bo iniwa wesibi, Jisas melé kë totomebë, onehome itaita takune latlok-wefémë. Na bo kë wesibibëme walowene sle nëletemë. Na bo ëje kë wesibi, yahi sle nelë. ⁴ Ju bobë yahi hwi sle eglomena, na melowene sle naegletëmeme, “Kë gali bu jume ëbame kë okokwe mëtëglëyobë, négali gali mu.”

Ensel Sekaraiame megali latlole, “Jubë mëse Elisabet nëba fu egotleme”

⁵ Herot bu Judia provins mago eso home tafa täglena, na lotu lome wege lëglebë ho li këme tétabe. Bubë weniji Sekaraia. Bu Abiyabë ilawa mago ho. Abiyabë ilawa mago ho, bu lotu lome wege mëtlekefëya. Bu na bubë mëse mata, lotu lome wege lëglebë letitabo ho Aronbë bosemle. Bubë nobë weniji Elisabet. ⁶ Nona, bohena, Gotobë naba lime lale tafamu lamëtelo. Na bu Gotobë galiwa lowene sle mëtletelo. Na bu këme fëye wesibihha hana mëtelo. ⁷ Kwe bu nëba jwa mëtëtabo. Elisabet layame tlibeme négeme. Na bohe hoti tle na no mëseti tle.

⁸ Li olëna, Sekaraibë ilawa mago enëne, Gotobë tako lotu lo mëta, Gotobë wege fa mëtätatla. Na Sekaraia mata, Gotobë wege fa tëtatle. ⁹ Étani home fene aniji motlokwefëma, kë fenene Sekaraiame aniji motlola, lale lëkaluna wesibi Gotome ahojume nalëgletleme, Goto bubë lale ahëya lëkalu hëhë nalëgleme. Bu Sekaraiame

melëna aniji motlola bu satu salë mëtla na Sekaraibë weniji fata ttle. Na bu Gotobë tako lotu lowa tëkaklu, lale lëkaluna wesibi Gotome ahojume nalëgeluletleme. ¹⁰ Na Sekaraia lale lëkaluna wesibi Gotome kë ahojume ttlebë olëna, feilawa oneho Gotobë tako lotu lo li mëta loko mëtteleya na Gotome mana gégali motlokwefla.

¹¹ Sekaraia lale lëkaluna wesibi Gotome mana ahojume lëgletlebë, na kwe Gotobë ensel bume mana olafa ttle na lale lëkaluna wesibi këme ahojumebë masei li mëta, tobamu elëme tlibetle. ¹² Sekaraia, enselme hwi tsole na klikina metletleme na ulina metletle. ¹³ Na këme ensel bume gali tsole, “Sekaraia, ju uli asa ele. Goto jubë mëse nëba egeholebë gali waaholkwane tolë. Këme négeme jubë mëse Elisabet nëba fu egotleme. Na ju bubë weniji mefë saetle, ‘Jon.’ ¹⁴ Kë nëba fu egotlena, jubë lowene lalowamu nalëbetëme na fleflesuna etabeme. Feilawa oneho mata fleflesuna mëtabëyame. ¹⁵ Tokwafe Goto bume mehwi nalogloleme négeme, lale homu. Bu wain taba lji tu na bia tu na hana hi lëglememu. Bu botabë imo mëta manane na Gotobë Amtëtomba bu mëta mana lelutabetleme. ¹⁶ Na bu, Israelbë afenëbome lowene hihijika mëglabëme laitameme na ita bubë Gotome esogo melelélame. ¹⁷ Gotobë lowene mago gali të totokweflebë étanifu ho, Elaija fenene, bu këha lakalena kalëlegona tafa nalëgleme. Na Tako Home leoutatleme. Bu bolijaya name, nëbale name melë logotomeme, yonane lowene mëta fwa tafa mlame. Na bu Gotobë gali kë momata mëgëtatlabë enëneme sle lotomeme na bu metafa namëglame, lale lowenena enënebë lowene fene lëbetëme. Na bu onehome sagli lëlelémeme na Gotobë kalëlegona ho ligisibë olëme mana hwi namëgletlame.”

¹⁸ Na Sekaraia enselme gali tsole, “Bo habëna lowene négletelémene, kë gali négali gali mu? Ju hwi ele! Bo wahoti nelë na bobë mëse mata wamëseti ebefe.”

¹⁹ Na ensel Sekaraiame gali metafu tëtatle, “Bo Gebriel. Bo Gotobë li mëta kë niglibekefëbë ho. Goto bu jine lelefakënë, jume gali nanoglëme na ebë lale gali të nanëtätëme. ²⁰ Te! Ju aholokwane ele. Ju bobë gali lowene sle jwa egletteleme négeme,

elë ju gali mumu egëbeme. Ju gali mumu tabo tafa eglebëë, na jubë mëse nëba mana fu totleme. Bobë gali olafa lëglebë olë, Goto waaniji lolole.”

²¹ Oneho Sekaraiame yafe hwi mëtletla na metutune lamëtletla, “Bu lotu lo mëta tako tafa fëyeme lelulene, wesibi liha fata leluletlene?” ²² Tokwafe tekaklina, gëgali lëgleme fene kwe bu hana gëgali tle. Bu tobawana lëlekju tëbebokwaketëme. Bu gali wamumu tëbe. Oneho bume yafe hwi motlola na melowene lamëtletla, “Gotobë tako lotu lo mëta, Gotobë klelegowa wesibi hwi lelujelëlefë.” ²³ Tokwafe, Sekaraia, Gotobë tako lotu lo mëta kë wege tëglebë wege yawe tsole na bubë lifatewa mana tuju. ²⁴ Na tokwafe bubë mëse Elisabet nëba imona tëtabe. Na bubë lo mëta fwa tobali yeme tafa tle. Na bu megali tle, ²⁵ “Goto maninibo tletonë. Bome kë fata lëgletenëbë wesibi, ebë Gotobë wesibi. Bo onehobë naba lime, layame kë tiglibebë tiniji, Goto wasle totle.”

Ensel Mariame megali tolë, “Jisasme egehole naegleme”

²⁶ Elisabet bu nëba imona tobali ita jowa yeme tafa tle na Goto, bubë ensel Gebrielme, Galili provinsbë tokwëfo lifate Nasaretwa mana jine tlèle. ²⁷ Na bu layo mëse belë tujutë, bubë weniji Maria. Kë mëseme, eso ho Devitbë afenëbo mago ho, Josep sei lëglebëme wafi aniji motlüya. ²⁸ Na Gebriel gali tolë, “Bo nisiyo. Goto juna etabo na jume lataita na tako tole latletë.” ²⁹ Maria kë gali aholokwane tsole na klelego mettle na tutune tle na melowene tle, “Kë habëtabo galine?”

³⁰ Na ensel gali tolë, “Maria, ju uli assa ele. Goto jume fleflesumu lalëletë. ³¹ Aholokwane ele. Ju nëba egeholeme. Na ju iko nëba fu egotleme. Na ju bubë weniji mefë egotleme, ‘Jisas.’ ³² Na bu flesu hoha lëgëtabeme. Na bu mefë namogotlame, ‘Tako kalëlegona Gotobë nëba mu.’ Na Goto bume eso home aniji logloleme, bosemle Devit fene tafa tle. ³³ Na bu Jekopbë ilawa mago enënebë eso home unaunalëme lëtabetëme nalëgleme. Na bu eso home iniwa olë metafa lokoukëfeme.”

³⁴ Na Maria enselme gali tsole, “Euwe. Bo nëba habëna nëgeholëmene? Bo ho sei hana nëlëlefë.”

³⁵ Na ensel bubë gali metafu tëtatë, “Gotobë Amtëtomba jume ligisi tëme na kalëlegona Gotobë afutuku jume lamu lëgëtame. Këme nëgëme, kë nëba ju tokwafe fu egotlena bu Gotobë lale homu lëgëtabeme. Na bu mefë namogotlame, ‘Gotobë nëba.’

³⁶ Ju aholo bo eta! Binabi Elisabet bu mësetimu kwe bu mata nëba ehole. Oneho megali kë mëtlekefëtëyabë, ‘Bu layame eliboo,’ kwe aona yeme neme na bu nëba mana tafa egleme. ³⁷ Goto bu Elisabetme nëba melë lëlë na jume mata nëba lëglëme. Gotome li wesibiha hana lëkle logotleme, bu lalowa iniwa wesibi melë logotomeme.”

³⁸ Na Maria bume gali tsole, “Aholokwane ele. Bo Gotome wege négletelëbë mëse. Bu bome melë malëtanë, ju fene gali ele.” Na kwe ensel bume kile tëta.

Maria Elisabetme hwime tujutë

³⁹ Kë nalëwa, Maria bu hokweinawa fatini mëta kë tégëbebë lifatewa tokwale, Judia provins mëta, Elisabetme hwi naegwelëme. ⁴⁰ Na bu Sekaraiabë lowa tékaklu na Elisabetme gali tole, “Bo nisiyo.”

⁴¹ Elisabet kë gali aholokwane tolë na nëba imo mago klikinamu metletë. Na Gotobë Amtëtomba Elisabet belë tisi të na buna mëtëtabo. ⁴² Na bu Mariame anisasana gali tolë, “Goto jume fleflesumu lalëletë na jume tako lëgaitamë lalële kwe fli oneme, melëgaitame hana lële. Na kë nëba jubë imo mëta kë nëgebë, Goto bume mata tako lëgaitale lëglememu. ⁴³ Bo lale mëse nane na bobë Tako Hobë bota, bo belë kë egisibë. ⁴⁴ Aholokwane ele! Bo jubë gali meaholokwane noglëna, ‘Bo nisiyo,’ kwe bobë nëba fleflesu lalelule na klikinamu meleluletenë. ⁴⁵ Ju Gotome melowene slettle, ‘Goto kë wesibi jume kë gali toglëbë, melë lëgleme, këme nëgëme ju fleflesu këme egleme.’”

Maria Gotome kë fleflesu tégletlebë sawa

⁴⁶ Maria gali tle, “Bobë lowene mago lowenena Gotome fleflesu nëlekefëtelë,

- na bibita notokweflë, ‘Goto bu lale mu.’
- 47** Na bo Gotome fleflesu nälletelë.
    Bu bome lëgaitanë ho,
    bo tafa sle këme nelë,
    bu melë lëgëtanëme négeme.
- 48** Bo bubë wege mëse,
    bo lale mëse nane.
Kwe bu bome hwi tlönë
    na maninibo tletonë.
Elina, unina mata,
    iniwa oneho megali mokoukefëtëname,
    ‘Goto bume tako fleflesu latletë.’
- 49** Na Tako Afutukuna Goto, bome lale we-sibimume laitanë.
    Ebë kë nägebë Goto,
    tëbo lowene hanane,
    lale lowene nawa lëtabe.
- 50** Bubë gali momata jwa kë mogotlabë one-home,
    Goto bume maninibo lëglekefëtëmeme.
    Bu itaita melë lotokefëmeme,
    ebë olëna kë tafa möglabë onehome
    na tokwafe fu onehome mata
    itaita melë lotokwefëmeme.
- 51** Goto bubë afutukuna melë totome.
    Oneho bu melowene mëtlana,
    ‘Sebo kwe lale enënefe.
    Fli enëne bu seboha nane. Weye.’
    Na bume fwa fleflesu mëtletëma
    na bibita mototoma,
    bu këha enëneme hehë tletëme,
    na bu mitliwaya.
- 52** Bu kalëlegona eso home boblo totome,
    kwe atwati home taitame.
- 53** Bu foneme gigli mëtblabë onehome,
    lale wesibi tlëme
    na bubë imo sosolo memëtëtaya.
    Kwe feilawa wesibina onehome hehë
        tletëme
    na bu alujawa mitliwaya.
- 54-55** Bu bubë wege enëne,
    Israelbë ilawa mago enëneme taitame.
    Na bu Abraham name, sebobë sem-lenino name,
    gali kë sle tëtatëmëbë gali
    aholokwana hana ti tle.
    Bu bume megali sle tle,
    bume na bubë tokwafe fu afenëbome
    itaita memaninibo lëkoukefëtëmeme.”
- 56** Maria bu Elisabetna aona yeme
mëtëtabo na bubë lifatewa tuju.

Elisabet Jonme fu totle

57 Elisabetbë nëba fu olë fata tletë, na bu iko nëba mana fu totle. **58** Bubë life mago oneho na weife mago enëne, Goto bume kë maninibo tégletëbë gali aholokwane mëtla na buna iniwa fleflesu mëtleleya.

59 Nëba tobali ita aona olë këniji tëtabe, na bu loko mëtleleya, kë nëbabë ato jibo tlë namëtatlame. Na bu metole lamëtla, bolijaya Sekaraibë wenijina lëtabeme. **60** Kwe bota gali tlome, “Matëbe. Bubë weniji Jon.” **61** Na bume gali motlüya, “Ju kë weniji fëyeme fë etlene? Jubë afenëbo mago hobë weniji li këha hana lëbe.” **62** Na bu kë nëbabë bolijayame tobana lëlekju mëtletla, “Weniji habelë fë egotlemene?” **63** Na bu yahi laba möglëlabëme, tobana lëlekju tletëme. Na bu mëtlëla na bu kë laba mëta meyahi latle, “Bubë weniji Jon.” Na bu kë weniji hwi motlola na klelego memëtla. **64** Na Goto Sekaraibë gali laslewa tëtäle na bu ita mana gali tle na Gotome fleflesu latletle na bibita totle. **65** Na bubë life mago oneho kë wesibi hwi motlola na klelego memëtletla. Na kë gali, Judia provinsbë fatini mëta kë tégëbagubë lifatewa fifiji mëtagula. **66** Na bu kë gali aholokwane motokouja na takune mëtla, “Tokwafe kë nëba habëtabo hoha lëgëtabemene?” Bu melowene mëtlame négeme, “Gotobë kalëlego bu mëta lëtabetle.”

Sekaraia Gotobë lowene mago gali të totle

67 Gotobë Amtëtomba, kë nëbabë bolijaya, Sekaraia belë tisi tle na buna mëtëtabo. Na bu Gotobë lowene mago gali metë totle,

68 “Sebo Israelbë Gotome fleflesu manëletla na bibita manotla.

Bu seme, bubë onehome, lëgaitana nalëgleme tisi tëna,
    na seme nëno nalëgleme tisi tëna.

69 Goto, bubë wege ho Devitbë afenëbo mago, kalëlegona ho seme jine tlëtëna,
    seme lëgaitana nalëgleme, na nëno nalëgleme.

70 Ëtani anebomu, Goto bu kë galime gali sle latlona.
    Na bubë lowene mago gali të mototok-weflabë ho,

- bu kë gali sle toglomebë gali tē mototla.
- ⁷¹ Bu wagali sle tle, seme lëgaitana nalëgleme.
Na seme kë wame moglonabë enëne magome
na gëglë kë moglonabë enëne magome
nëno lëgleme,
bu seme tēbo hana mëgëtaname.
- ⁷² Bu ébaime sebobë semleninome megali sle latlome,
'Bo some maninibo négletëyome na négaitome.'
Na bume kë gali sle toglomebë gali,
mana lowene tlekefëtëme,
aholokwana hana ti tle.
- ⁷³ Bu sebobë semle Abrahamme gali wasle tétatle.
Na ebë olë, Goto bu metole lalëletëna,
kë wesibi seme mefata lëgletëname,
bu étani fene gali sle tle.
- ⁷⁴ Bu metole lalële,
bu seme kë wame moglonabë enënebë magome
nëno lëgleme.
Na sebo Gotome esogo sle nanëglelélame
na wame home uli jwa nanëletëmame.
- ⁷⁵ Këme négeme, sebo ebë life mëta mana nëtabëyame,
sebo bubë li mëta lale lowene mëta natafa négglame.
Na sebobë lowene mëta
bubë lale lowenewamu lëbetëname.
- ⁷⁶ Na ju, bobë nëba, tokwafe jume mefë mëgëtome,
'Tako kalëlegona Gotobë lowene mago gali tē totokweflebë ho.'
- Ju Gotobë kalëlegona hobëme eou-tatleme
na bubë alëge fu naegetatleme.
- ⁷⁷⁻⁷⁸ Ju Gotobë onehome okokwe
na bu melowene namëglame,
'Goto bume tako maninibo lalëletëme,
na bubë tēbo lowene sle nalëtatëmame
na bume laitameme.'
- Na bu heven life mago elulego seme
lëglëname.
- ⁷⁹ Na oneho bu tēbo lowene mëta kë tafa mëglabë,
kë elulego bume lale lowene olafa
lëtatëmame.
Bu lale tafa lowene seme olafa
lëtatëname

na sebobë lowene lalowa nalëbetëname." ⁸⁰ Tokwafe, Jon, sigli lëleme na bubë lowene lalemu lëbetleme. Bu ho jwa tabo elë lutabeme. Bu lutabebë na mana Israelbë afenëbobë naba li mëta, bubë wege mana fa lotleme.

2

Maria Jisasme fu totle

¹ Elisabet bu Jonme wafu totle, na kë nalëwa, Rom lifate mago eso ho Ogastus, bu kë tafa lëglelémabë onehome tabëi mëglabëme wasle totle. ² Gavman ébame onehome hana tabëi tle. Ebënawa tabëi lëgleme. Na kë nalëwa, Kwirinius bu Siria provins magobë eso ho tëtabetëme. ³ Këme négeme iniwa oneho bubë lifekuwa këme mitliwaya, Gavman bubë weniji gogwa nalëgletëmeme. ⁴ Na Josep Mariana Galili provinsbë tokwëfo lifeku Nasaret kile mëtelo na Judia provinsbë tokwëfo lifeku Betlehemwa mitimo, bubë bosemlebë life négeme. Josepbë bosemlebë weniji Devit, Israelbë étanifu eso ho. ⁵ Na bume sei lëglëbëme, kë aniji mototlabë Mariana mitimo, weniji bubëna iniwa sle namogotometëmame. Na kwe Maria nëba imona. ⁶⁻⁷ Betlehem lifewa fwa mutulo. Na kë lifeku mago ni lobë ke mëtlame négeme na bulmakaubë ni lo mëta këme ni mëtebo. Na bu kë lo mëta mana mëtëtabo na Maria amlebo mana fale téta. Na bu abwa nëba mana fu totle. Na éhona lei totle na bulmakaubë hi wesibi iseku mëta tuku tle.

Gotobë ensel, sipsip kleli kë mëglémabë home gali mëtehitëma

⁸ Na kwe Betlehem life li mëta, sipsip kleli mëtlémabë ho mana tafa mëtla. Na bu klabëna bubë sipsip kleli këme mëtlékefëma. ⁹ Mëtlémabëë, na Gotobë ensel fata tletëme na Gotobë elulego klijihä sisigli têttagule na bume hwagënë totome. Na bu tako ulimu memëtla. ¹⁰ Kwe Gotobë ensel gali tlome, "Sobo uli asa elo. Aholokwane elo! Bo some lale galimu nehitëyo. Iniwa oneho bu ebë lale gali aholokwane mëglana, kwe bu tako fleflesu mëglame. ¹¹ Ebë gali melë lëgëbelalële, ebë olëna, Devitbë lifeku mëta, mëse li nëba fu etle. Kë nëba bu some lëgaito nalëgleme, tēbo lowene mago nëno nalëgleme. Bu tako ho, na Goto bume wafi aniji tlore, onehome lëgaitame nalëgleme,

tëbo lowene mago nëno nalëgleme. ¹² Sobo mehwi eglolome. Ëhona leitabo nëba bulmakaubë hi wesibi iseku mëta ni lëbe.”

¹³ Ensel wagali tlome na feilawa ensel lafatawa mëtletëme. Na bu Gotome fleflesu mëtletla na bibita mototla, na Gotobë sawa mefë lamëtatla, ¹⁴ “Goto bu heven life mëta kë tafa lëglebë bu lale na tako mu. Oneho Goto kë fleflesu lëgletëmabë, bubë lowene lëgëbetëme sle malëletëme.”

Sipsip kleli kë mëtlémabë ho, Jisasme hwime mutujutla

¹⁵ Na kwe ensel bume hune mototoma na heven lifewa motokwala. Na sipsip kleli kë mëtlémabë ho mana gali mëtla, “Te, mana manuja, Betlehem lifekuwa. Goto seme kë gali toglonabë wesibi hwi nanugu-jelälame.” ¹⁶ Na bu hokweinawa mutuja. Na bume hohwi mëtëtagutla. Na Josep na Maria name mana hwi motloma. Na bulmakaubë hi wesibi iseku mëta kë ni tégëbebë nëbame mata hwi motlola. ¹⁷ Bu hwi motlola na bu ensel kë gali toglomebë gali tē mëtëtatëma. ¹⁸ Na iniwa oneho, bu sipsip kleli kë mëglémabë hobë gali aholokwane motloma, na klelego memëtla. ¹⁹ Kwe Maria kë wesibi aholokwana hana ti tle na itaita lowene tlekefëtle. ²⁰ Na sipsip kleli kë mëtlémabë ho, kë aholokwane mëtblabë gali na kë hwi motlomabë wesibime Gotome fleflesu motokoutla. Iniwa wesibi melë mëtleme nëgëme, Gotobë ensel fene gali tlome.

Bu kë nëbabë weniji mefë mototla, “Jisas”

²¹ Tobali ita aona olë tëtabe na bubë ato jibo mana tlë mëtëtatla, na bubë weniji mana fë mototla, “Jisas.” Maria kë nëba tehole jwa nëgena kwe Gotobë ensel këbë wenijibëme mana gali tolë.

Simeonna Anana Jisasme tako lotu lo mëta hwi mëtelujelëlo

²² Na kë olë fotokoke tëme, Josep Mariame Jerusalem lifatewa tleouli, toba mago sasu ko, Gotobë naba li mëta sle naegotomeme, Mosesbë gali fene tëbetle. Mëse bu nëba tafa eglena, toba sasu kowa egehon, kwe Gotobë naba li mëta tēbo lalëta. Na kwe bu nëba Jerusalem lifatewa mëtelulo, Gotome mëglëlo namëgelome. ²³ Tlemalë bu metole lamëtelo, Gotobë gali

kë lëgëbebë, kë galiwa esogo mëttelelëtelo. Kë gali melë lëgëbelalële, “Sobo abwa mago iko nëba kë nëgebë, Gotome eglélome.” ²⁴ Na Gotobë tafa sle gali mata melë lëgëbetlalële, “Sobo tële seuneni o tële yolime nëbale, Gotome egehotelome, Gotobë naba li mëta, toba mago sasu ko këna sle naegotomeme.” Na bu fole këme mëtehoujo, lotu lome wege lëglebë ho, kë fole Gotome ahojume nalëgletleme.

²⁵ Na kë nalë, ho li Jerusalem lifate mëta tëtabe. Bubë weniji Simeon. Kë ho kë nëgebë bu lale lowenewa esogo tlelële na bu Gotome fwa lowene slemu ttle. Na Gotobë Amtëtomba bu mëta telutabette. Simeon bu Goto kë jine lëglebë hobëme hwi ttle. Israelbë ilawa mago onehome lëgaitame nalëgleme. ²⁶ Gotobë Amtëtomba bume megali sle latbole, “Ju ilawa hana gli egleme. Ëtani Goto bu megali slemu latle, ‘Bo ho jine nëglélëme, one-home tēbo lowene mago nëno lëgleme.’ Ju kë home afina hwi eloeme na ju mana gli elëme.” ²⁷ Na kwe Gotobë Amtëtomba Simeonme tisi tle na bu Gotobë tako lotu lowa këme tékaklu. Na Jisasbë botana bolijaya name, Jisasme Gotobë lowa mëtelulo, kë nëbame melë namogotlame, Gotobë gali fene lëbetle. ²⁸ Na Simeon kë nëbame hwi tbole na fa totle. Na bu Gotome fleflesu ttle na bibita totle na megali tle,

²⁹ “Tako ho, jubë gali sle gali watëbetë, na bo, jubë wege ho, bo maninibona wasle nelë, bo mana lalowa gli nelë.

³⁰ Seme nëno lëglebë home, ju kë jine tëglélëbë ho, bo nabana wahwi nololë.

³¹ Ju kë home, iniwa onehome ekë lebotane etatëme.

³² Na klijì elulegoha, bu Gotobë lowene, Israelbë afenëboni mëtabëya jwa mëglabë enëneme olafa lëgëtatëmeme. Na bu Israelbë afenëbome, lëgaitame nalëgleme jubë lowene esogo mëglélabë. Kë oneho ebë jubë.”

³³ Jisasbë botana, bolijayana, Simeon nëbame kë gali toglolebë gali aholokwane mëtelo na klelego memëtletelo. ³⁴ Na

Simeon Gotome gëgali tlelèle, bume lägaitame nalëgleme. Na bu kë nëbabë bota, Mariame, gali tolë, "Aholokwane ele! Goto ebë nëbame meaniji latlole, Israelbë lebutako afenëbome melë logotomeme. Lebutako oneho bume kë lowene sle mögletlabë lowene, kile mlame na lebutako oneho bume kë lowene mögletlabë lowene esogo sle melelélame. Ebë nëba kë nëgebëye, Gotobë lale lowene, onehome lebotane lëtatëmbebë ho. Kwe feilawa oneho bume tëbo gali moglolame,³⁵ na bubë lowene mago tëbo lowenebë olafa lägletëmeme. Na tokwafe ju tako hobota egleme, sëfa yo sle eglëbë fenene."

³⁶ Na Gotobë lowene mago gali të egotlebë mëse li kë mëta tafa tle. Bubë weniji Ana. Bu Aserbë afenëbø magobë mëse, Fenuelbë nëba. Ëtani bu ho sei tlële na bu kë hona tobali ita tële tlibutu këniji tafa mëtelo³⁷ na bohe mana gli tletë. Na bu seiju tëtabe. Na ëje bu 84 tlibutu këniji etabe. Bu Gotobë tako lotu lo kile hana ttle. Bu hi wesibi itaita yo tlekëfe, Gotome lowene sle naegletleme. Na bu Gotome mana gëgali tlelëkefle. Klijina, klabëna Gotome fwa lowene tlekefëtle.³⁸ Na kë nalë, Ana bu nëba loliwa tisi tle na Gotome mana gali tbole, "Ebë nëba, yaha fëyeme enënanë." Na feilawa oneho bu mehwì kë mëtlekefëyabë, Goto bu Jerusalem lifate mago onehome nëno lägleme. Na bu kë nëbabë gali kë onehome të tëtatëme.

Josep, nona, Jisasna, Nasaret lifewa ita mutuja

³⁹ Bu iniwa wesibi, Gotobë gali fene têbe, melë wamototoma. Na kwe bu Galili provinsbë tokwëfo lifeku Nasaret lifekuwa ita mutuja. Ebë bubë life. ⁴⁰ Na kë nëba sigli lëleme na lolokwëne lägleme. Na lale lowene bubë lowene mëta lëbetleme na Goto bume tako tole lëletleme na bume laitaleme.

Jisas, falake tokwëfo nëgena, na botana bolijayana tako lotu lowa bume iniwa mëttelelulo

⁴¹ Iniwa tlibutuna, Jisas bolijayana, botana, Jerusalem lifatewa itaita lamëtëyeoukefo, Gotobë tako lotu olë lowene mëtletelome nëgême. Israelbë ilawa mago oneho, bu kë tako lotu olë, Goto ëtani bosemlenime

kë tégaitamebë olë na Isip lifate këna kile mëtëglabë olë, lowene mëtlekefëtlë. ⁴² Jisas bu we ita tële tlibutu këniji watle. Na kwe bu Jerusalem lifatewa ita mutuja bu èbame fene mutujukefëya, Gotobë tako lotu olë lowene mögletlame nëgême. ⁴³ Kë tako lotu olë yawe motlola, na kwe bu Jerusalem lifate kile mëtla na bubë lifekuwa mutuja. Kwe falake tokwëfo Jisas, Jerusalem lifate mëta mana tafa tle. Botana bolijayana melowene hana mëtletelo, "Jisas mana tafa lële." ⁴⁴ Weye, bu meweniji lamëtelo, fli enënenä mana asë melawa. Këme nëgême olë jowa buwa mëtëyeu. Tokwafe, bubë ilawa mago onehome na bubë yabe home, tétakune mëttagumo. ⁴⁵ Bu yafe tétakune mëttagumo, kwe hana hwi motlolo. Këme nëgême bu lu mëtelo na Jerusalem lifatewa ita mëtëyeu, hohwi namogutatelo. ⁴⁶ Bume aona olë yafe hohwi mëtëtelo. Na tokwafe bume tako lotu lo mëta hwi motlolo. Bu Gotobë gali okokwe moglomabë hobë ku mëta tafa tletëme. Na bubë gali mana aholokwane tlagukefëme na bume tétakune tlokefëme. ⁴⁷ Iniwa oneho, bubë lowene yafe hwi motlotla na bubë tafu gali yafe aholokwane motlotla, klelegomu memëtletla. ⁴⁸ Botana bolijayana hwi motlolo, na klelego memëtletelo. Na bota bume gali tbole, "O hëyai, ju seme melë fëyeme etanone? Sebo blijayana jume yafe hohwi nëtatëyo na maninibona têbo menëletëyo." ⁴⁹ Kwe bubë gali tafu tëtatëme, "Sobo bome fëyeme hohwi etatenone? Sobo bome melowene hana eletënanë, 'Bo bobë ayabë lo mëta tafa manelë?'" ⁵⁰ Kwe bubë gali lowene hana mëtletelo bu yaya lamëtletelo.

⁵¹ Na kwe buna Nasaret lifewa ita mutuja. Na bubë lowenewa esogo esogo tlelëkefëtëme. Kwe Maria bowene meta kë hwi toglometlebë wesibi, bubë lowene mëta mana tehotle. ⁵² Na Jisas sigli tle na bubë lowene lalemu lëbetleme. Na Goto bume fleflesu lëletleme na iniwa oneho mata bume tole mögletlame.

¹ Eso ho Taiberius, bu we ita tobali tlibutu këniji, Rom life enënebë tako eso home tafa tletëme. Kë nalëwa, Pontius Pailat Judia provins enënebë eso home tafa tletëme. Na Herot Galili provins enënebë eso home tafa tletëme. Na bolijamo Filip bu Ituria na Trakonitis provins enënebë eso home tafa tletëme. Na Lisanias, bu Abilene provins enënebë eso home tafa tletëme. ² Na Anas na Kaifas bu lotu lo mëta wege mëglabë enënebë eso ho mëtëtabo. Kë nalëwa, Sekaraia bowene Jon, ho jwa tabo mëta tafa tle na Gotobë gali bubë lowene mëta mana fata ttle. ³ Këme négeme, Jon bu Jordan tu lime kë tafa mëtblabë lifekuwa tuju na gali metë téttagutëme, "Sobo tëbo lowene aholokwana ti elome na lale lowenewa esogo elelélome na baptais elome. Na Goto bu sobobë tëbo lowene aholokwana ti lëgletëyome na hana lëgeholeme." ⁴ Kë wesibi mefata latle, Gotobë lowene mago gali të totokweflebë ho, Aisaia, fene yahi tle. Bu meyahi latle, "Tokwafe, li ho, ho jwa tabo mëta mewe lëgleme, 'Sobo tako hobë alëge fu etatelo, alëge sle etometelo. ⁵ Bu iniwa klukulego tabobë na iniwa fofo tabobë sle motomame. Na iniwa alëge, ekekë mëglebë sasle mëtaguma. Na iniwa alëge tëbo mëglebë, sasle motoma. ⁶ Na iniwa oneho, Goto onehome kë nëno lëglebë wege hwi moglotame." ⁷ Feilawa oneho Jon belë mitisitla, bume baptais nalogotomeme. Kwe Jon bume gali tlome, "Sobo tëbo taijuha. Sobo tëbo enëne. Goto tako wame loglëyome na tëbo lëgëtome. Sobo melowenealone hee! Bo some baptais négétona kwe Gotobë wame some hana tëbo lëgëtomene? Weyewa. ⁸ Sobo tëbo lowene aholokwana ti egelona na Gotobë lale lowenewa esogo egelélona, ta kë lowene saolafa etlo, bu melowene namëgletëyome, 'Bubë tëbo lowene aholokwana wati mëlafé na Gotobë lale lowenewa esogo melelélafé.' Na sobolalo megégali asa elo, 'Sebo Abrahambë afenëbo, këme négeme Goto bu seme hana tëbo lëgëtaname.' Weye. Bo some gali nolëyo, Abrahambë afenëbo ebë tokwëfo wesibi. Goto ebë anijime, Abrahambë afenëbome lalewa fata lotomeme. ⁹ Gotobë wame bu onehome fata lëgletëmeme nounou lalëletëmemu, yasi

ti wayome wafi lëbe. Na iniwa ti, lale liji mogwalë hana mëglena, kwe Goto kë ti têtëka lëgleme na ahojume sike lëleme."

¹⁰ Oneho bu Jonbë gali aholokwane motlola, na bume metakune motlola, "Sebo habelë néglamene na Goto seme tëbo jwa nalëgëtaname?" ¹¹ Na bume megali tlome, "Fli enëne bu gelowa ého tèle tèle nëgena, bu fli alujawa kë nëgebë enëneme sa mëlëma. Na fli enëne hi wesibina nëgena, bu hi wesibi jwa kë nëgebë enëneme sa mëlëma." ¹² Takis baliti glo mëglabë ho fli, bu belë mitisiya, bume mata baptais nalogotomeme. Na bu takune motlola, "Tisa, sebo habelë néglamene?" ¹³ Na bume megali tlome, "Sobo takis baliti meglo egletemome, gavman fene gali tlëyo. Sobo fli baliti manawa asa glo eletemo." ¹⁴ Na wame home boblo mogotomabë enëne fli, bu mata takune motlola, "Na sebowa, sebo habelë néglamene?" Na bume gali metafu tétatëme, "Sobo fli enëneme gëglë asa elelëmo na bubë baliti toklime glo elome. Na sobo fli onehome gavmanbë naba lime blawa asa so etatemo na bubë baliti blawa glo eletemome. Na gavman some wege baliti kë lëglëyobë, këme fwa fleflesu egelome. Fli baliti glome asa tole elo."

¹⁵ Na oneho Jonme hwi motlola, na bubë lowene fotokoke tème na bubë lowene nawa melowene mëtla, "Jon bu kë ho nawa, seme na nëno lëglebë ho nawa. Goto kë aniji toglobë ho nawa." ¹⁶ Këme négeme Jon bubë gali metafu tétatëme, "Bo some tu mëta fwa baptais nëlelëyo. Kwe tokwafe bobë nagi ho li ligisime. Na kë ho kë ligisibë bubë afutuku takomu kwe bobë afutuku tokwëfomu. Bo lale ho nane kë ligisi home kë négaitalëme, manawa wege ho fene laitale. Weye. Bo bubë jiteho hana titika négletelëme. Bu letitabo homu négeme na bo atwati homu. Bu some Gotobë Amtëtombana, ahojuna baptais lëglelëyome. ¹⁷ Na kë ho kë ligisibë bu tëbo lowenenabë enëneme na lale lowenenabë enëneme lëselokwame, nuju bolijaya hwetikina witi liji mago fene lëselokwa. Na bu lale lowene enëneme heven life elë sei lëlémeme, nuju bolijaya bu witi liji, lale lo mëta fene gogwa lële. Kwe bu tëbo lowene enëne lële jwa ahoju life elëme sike lëgleme,

nuju bolijaya witi liji mago hwetiki aho-jume fene sike lélé.”

¹⁸ Jon bu feilawa gali tē tētatēme, one-hobē lowene huju tētatēme, lowene sle namëglame. Na kē esome fwa, Gotobē lale gali kēme tē tētatēme.

Herot bu Jonme kalabusu lowa tuku tle

¹⁹ Herot, Galili provinsbē eso ho, bu boli-jamobē mëseme, Herodiasme, hijika totle na sei tlē. Na Jon bume kēme wame gali tlole. Na iniwa fli tēbo lowene Herot bu kē tēglebēmeha bume wame gali tlokwe-fle. ²⁰ Na Herot bu li tēbo lowene tle. Bu melême, Jonme kalabusu lowa tuku tle.

Jon Jisasme baptais totle

²¹ Kē nalëwa, Jon kalabusu lome tafa jwa tēglena. Bu iniwa onehome wabaptais to-tome, na bu Jisasme mana baptais totle na Jisas Gotome mana gëgali tlole. Bu Gotome mana gëgali tlelëlebëe, na heven in-oха latikawa tle. ²² Na Gotobē Amtētomba seuneni soleha ji tētēkeketle. Na bu matafa mëta gali tle, “Ju bobē lale nëba. Bo jume tako tole nanëletë, tako fleflesu nanëletë.”

Jisasbē bosemlenibē weniji

²³ Jisas bubē aowafewe tlibutu mutuju tle na bubē wege mana fa totle. Na kwe oneho bume meweniji lamëtletla, Josephbē bowenefe. ²⁴ Josep Helibē bowene. Na Heli Matatbē bowene. Na Matat Livaibē bowene. Na Livai Melkibē bowene. Na Melki Janaibē bowene. Na Janai Josephbē bowene. ²⁵ Na Josep Matatiasbē bowene. Na Matatias Amosbē bowene. Na Amos Nahumbē bowene. Na Nahum Eslibē bowene. Na Esli Nagaibē bowene. ²⁶ Na Nagai Matbē bowene. Na Mat Matatiasbē bowene. Na Matatias Semenbē bowene. Na Semen Josekbē bowene. Na Josek Jodabē bowene. ²⁷ Na Joda Joananbē bowene. Na Joanan Resabē bowene. Na Resa Serubabelbē bowene. Na Seruba-bel Sealtielbē bowene. Na Sealtiel Neribē bowene. ²⁸ Na Neri Melkibē bowene. Na Melki Adibē bowene. Na Adi Kosambē bowene. Na Kosam Elmadam Erbē bowene. Na Elmadam Erbē bowene. ²⁹ Na Er Josuabē bowene. Na Josua Elieserbē bowene. Na Elieser Jorimbē bowene. Na Jorim Matatbē bowene. Na Matat Livaibē bowene. ³⁰ Na Livai Simeonbē bowene. Na

Simeon Judabē bowene. Na Juda Josephbē bowene. Na Josep Jonambē bowene. Na Jonam Eliakimbē bowene. ³¹ Na Eli-akim Meleabē bowene. Na Melea Menabē bowene. Na Mena Matatabē bowene. Na Matata Natambē bowene. Na Natan Devitbē bowene. ³² Na Devit Jesibē bowene. Na Jesi Obetbē bowene. Na Obet Boasbē bowene. Na Boas Salmonbē bowene. Na Salmon Nasonbē bowene. ³³ Na Nason Aminadapbē bowene. Na Aminadap At-minbē bowene. Na Atmin Arnibē bowene. Na Arni Hesronbē bowene. Na Hess-ron Peresbē bowene. Na Peres Judabē bowene. ³⁴ Na Juda Jekopbē bowene. Na Jekop Aisakbē bowene. Na Aisak Abra-hambē bowene. Na Abraham Terabē bowene. Na Tera Nahorbē bowene. ³⁵ Na Nahor Serukbē bowene. Na Seruk Reubē bowene. Na Reu Pelekē bowene. Na Eber Selabē bowene. ³⁶ Na Sela Kainanbē bowene. Na Kainan Arpaksatbē bowene. Na Arpaksat Siembē bowene. Na Siem Noabē bowene. Na Noa Lamekbē bowene. ³⁷ Na Lamek Metuselabē bowene. Na Metusela Enokbē bowene. Na Enok Jaretbē bowene. Na Jaret Mahalalelbē bowene. Na Mahalalel Kenanbē bowene. ³⁸ Na Kenan Enosbē bowene. Na Enos Setbē bowene. Na Set Adambē bowene. Na Adam Gotobē bowene.

4

Satan bu Jisasme tēbo loweneme fene susu totle

¹ Gotobē Amtētomba, Jisas mëta telutabe-tle na bu Jordan tu mago ita tuju. Na Gotobē Amtētomba bume ho jwa tabo elē tlelule. ² Na Satan bume niliafewe olē tēbo loweneme fene susu totokwefle.

Na kē nalë, Jisas hi hana tle na bu foneme gli tle. ³ Satan bume gali tlole, “Ju Gotobē nëba nëgebë kwe, ju ebë ani-jime gali eolëme na bu bletë nageme fata naeglamëme. Na ju hi elëme.” ⁴ Kwe Jisas bume gali tafu tētäle, “Gotobē bogo megali lala, ‘Hi wesibiwa, onehome, lale tafame hana lëgaitameme.’”

⁵ Na kwe Satan bume kē mago mana tilekole. Na bume iniwa tatako lifate lalebotanewa totometle. ⁶ Na gali tlole, “Bo jume tako afutukume négaitëme, kē

iniwa lifatebë onehome eso ho tafa naegletémeme na ju tako eso home tafa elëme. Na bo kë lifatebë iniwa lale wesibi jume yo noglëme. Kë iniwa lifate na wesibi ebë bobë, bu bome wayo tlönë. Na bo li home yo noglolëbëme tole négelëna, kwe bo lalowa yo noglolëme. ⁷ Ju bome sëkefo miti tafa eletenëna na bome megali eglonëna, ‘Ju bobë lale tako eso ho tafa eletenë, bo jume tako tole nanëletë,’ kwe bo kë iniwa lifate na iniwa wesibi jume yo noglëme.” ⁸ Kwe Jisas bume gali tafu tétatle, “Gotobë bogo megali lala, ‘Goto buwa jubë eso home tafa lëletë. Ju bume fwa satole eletle na saesogo elelële.’”

⁹ Na Satan Jisasme Jerusalem lifatewa ttelule na tako lotu lo leli elë tilekole. Na bume gali tbole, “Ju Gotobë nëba négebë kwe, ju lalowa emagowa okli etékake na ju tébo hana eglitame. Hanane mu. ¹⁰ Gotobë bogo megali eglamëme négeme, ‘Goto, bubë enselme jine lëglëmetëme, na bu jume ululu mégëtome.’ ¹¹ Na bu mata megali lala, ‘Bu jume fa mégëmalitome bubë tobana, na jume aniji yo hana sle eglëme.’” ¹² Na Jisas bubë gali tafu tétatle, “Gotobë bogo megali lala, ‘Jubë tako Gotobë afutuku asa su eta-te.’”

¹³ Satan bu Jisasme memelë wesibina wasusu têbetëfale, na bume kile totle, li olé nalë ita su nalogotleme.

Jisas bu Gotobë lale gali, Galili provins mago onehome afina té tétatëme

¹⁴ Jisas bu, Gotobë Amtëtombabë afutukuna, Galili provinswa ita tuju. Na Jisas kë tafa téglobë gali, Galili provinsbë li life li life mago onehome fifiji mëtlagutëma. ¹⁵ Na bu li life li lifebë lotu lo mëta, Gotobë gali onehome okokwe tlagukefëme. Na iniwa oneho bume fleflesu mëtletla na bibita mototla.

Nasaret life mago oneho Jisasme enisusu memëtletla

¹⁶ Jisas bu Nasaret lifewa tuju. Ëtani bu kë lifeme sigli tle. Na bubë tafawa olëna, bu lotu lowa tékaklu, bu ébamé fene tlekëfe. Na bu hujuna tlibe, Gotobë gali hwi naloglotëmeme. ¹⁷ Na bogo kë ululu sle logotokwefëmëbë ho, Gotobë lowene mago gali té totokweflebë, Aisaiabë bogo,

bume tlële. Na bu bogo ya tétamë. Na këme kë galibë hwi tlome, kë gali melë lëgëbelalële, ¹⁸ “Gotobë Amtëtomba bo mëta tétabe. Këme négeme, Goto bu bome waaniji tlönë, bubë lale gali, wesibi jwa onehome té nanëgëtatemëme. Na bu bome këme jine tlënë, kalabusu mëta kë tafa mëglabë onehome megali nanoglomëme, ‘Sobo kalabusu lo lalowa kile elo.’ Na naba titiki tabo onehome megali nanoglomëme, ‘Sobo lalowa hwi elo.’ Na bu bome këme jine tlënë, gëglë kë mëglelëmabë onehome nanëgaitamëme na bubë afowelili sle nanogotometemëme. ¹⁹ Na bu bome jine tlënë, onehome megali nanoglomëme, ‘Goto, bubë onehome kë lëgaitamebë olë, ekë folokoketle.’”

²⁰ Na Jisas bogo geni téta, na bogo kë ululu sle logotokefëmëbë home tlële na mana tafa tle. Na iniwa oneho, lotu lo mëta kë tafa mëtelulabë, Jisasme fwa wëya mëttelelëla.

²¹ Na kwe bume gali tlome, “Ebë gali, sobo Gotobë bogo mago kë aholokwane egelobë, bu éje iniyafememu ekë fata lële.”

²² Lale gali té totleme négeme na bume këme fleflesu mëtletla na bibita mototla. Na bume kë té tétatëmëbë gali mana lowene mëtletla. Kwe, bu megali mëtla, “Bu ebë galime, kë gali loglonabë, habelëme gali lélene? Bu seme kë gali loglonabëye, kwe Josepbë nëba tekwe négë.”

²³ Na Jisas bume gali tlome, “Bo walowene sle nëletëyo. Tokwafe sobo kë étanifu anebo gali bome té egéétatëname, ‘Dokta, jubë ato elili sle egotleme, na ilawa mago hobë ato elili mata sle etome témeme.’ Na sobo mata gali egloname, ‘Ju Kaperneam lifeku mëta wesibi melë kë totomebë sebo waaholokwane tletëyo. Na sebo metole nanëla, ju ebë lifekume mata, kë wesibi melë egotomeme.’ ²⁴ Bo some iniyafeme gali nolëyo, bubë life mago oneho, Gotobë lowene mago gali té mototokweflabë hobë gali aholokwaneme, tole hana mëtla. ²⁵ Bo some iniyafeme gali nolëyo, Gotobë lowene mago gali té totokweflebë ho, Elaija mana tétabena, na seiju one feilawa, Israel provins mëta tafa mëtékouja. Na kë nalë wanagli tako temotëme na aona tlibutu na tobali ita jowa yeme tu hana teto. Na tako fone iniwa

lifateme fata tokoutëme. ²⁶ Kwe Goto bu Elaijame Israelbë ilawa mago seiju mëse belë hana jine tletëme. Weye. Bu li ilawa mago seiju mëse belë fwa jine tlëtë, bume lägaitame nalëgleme. Kë mëse bu Saidon provinsbë tokwëfo lifeku Sarefat mago mëse na bu Israelbë ilawa mago nane. ²⁷ Na kë mata, Gotobë lowene mago gali tē totokweflebë ho, Elisa mana tētabena, na feilawa ato juba jubawa kë mëtëgeholabë oneho, Israel lifate mëta mëtëtabëya. Kwe, Elisa kë mago juba jubawa onehome li hana sle totle. Weye. Bu Siria life mago ho, Namanme fwa sle totle. Naman bu Israelbë afenëbo nane, li afenëbo mago ho.”

²⁸ Na oneho, lotu lo mëta kë tafa mëtelulabë, bu kë gali aholokwane mëtla na melowene mëtla, “Bu seme, Israelbë afenëbome, gali lëlefe” na tako enisusumemëtletla. ²⁹ Na fe mëtëkaka na Jisasme fa mototla, na bume lifeku tiniju elëme so mëtagula, fatini mleibu elëme so namëtelëkaklame fene. Bubë lifeku fatini mëta tobetëme. ³⁰ Kwe bu kukuwa lateiwa tētagwi na latugujuwa.

Jisas ahwane hobë ato mago hehë tletëme

³¹ Na kwe Jisas Galili provinsbë tokwëfo life, Kaperneamwa tēmatule. Na bubë tafawa olëna, onehome Gotobë gali tē tētatëme. ³² Bubë gali aholokwane motlola, na klelego memëtla. Bubë gali flesu hobë galiha négeme, kalëlegona tlëme. ³³ Na kë nalë, li ho lotu lo mëta tafa tle na ahwane bubë ato mëta telutabetle. Na bu feilawa aflei tle, ³⁴ “Nasaret life mago Jisas, ju seme habelë egëtaname esine? Ju seme tēbo naegëtaname esine? Bo jume wafi lowene nëletë, ju kë ho kë négabë, Goto jume kë jine tēglëbë homu. Ju Gotobë lale homu.”

³⁵ Kwe, Jisas kë ahwaneme anisasana gali tlome, “Ju kuju ebe na ebë home kile etoleme.” Na ahwane kë home life elëme so telëkakle na masana ku mëta titigo. Na kë ahwane, bume li atoha hana tēbo tētatle na bume kile togotlena. ³⁶ Na iniwa oneho klelego memëtla na blalo gëgali mëtla, “Eu-owe! Ebë fëye galine? Bubë gali flesu hobë gali fene, kalëlegona tlëme. Bu ahwaneme anisasana gali tlome na bu home lakilewa mototome.” ³⁷ Na iniwa wesibi, Jisas melë

kë totomebë, kë galibë, Galili provinsbë li life li life mago onehome fifiji mëtteleltëma.

Jisas bu Saimonbë bokokame sle tēta

³⁸ Jisas lotu lo kile tle, na Saimonbë lowa tēkaklu. Saimonbë bokokabë ato, tako ahojute latletë. Na bu Jisasme takune motlola, sle nalëgëtame. ³⁹ Na kwe, Jisas bu loliwa tujutë, na kë ahojuteme anisasana gali tlome, bume kile nalëgëtamëme. Na ahojute bume lakilewa tēta na bu lahujuwa tēkake na hi wesibi ahojume tletëme.

Jisas feilawa onehome sle totome

⁴⁰ Atome hwi olë, oneho bubë yabenime, ato elili kë mëtblabë, Jisas belë mëtlesuma. Na bubë toba iniwa ato elili enëneme gogwa tokoutëme na bu iniwa sle tētagume. ⁴¹ Na bu ahwane hehë tletëme. Na bu feilawa onehome hune mëtëtagume na meafëflei lamëtle, “Ju Gotobë nëbafe.” Kwe Jisas bume anisasana gali tlome, na gëgalime lëkle totome. Kë ahwane bu melowene mëtleme négeme, “Bu Goto kë aniji toglolebë ho, onehome nëno nalëgleme.”

Jisas li life li life asë tēbelëfa

⁴² Olobalë mu, Jisas kë life kile tle na ho jwa tabo elë tuju. Na oneho bume hohwi mëtëtatla na bume mana hwi motlola. Na bume yafe lëkle mototla, bume kile jwa nalogotomeme. ⁴³ Kwe bume gali tlome, “Goto onehabë eso home kë tafa lëgletëmëbë lale gali, fli lifateme mata tē nëtagutemëme. Goto bome këme jine tlënë.” ⁴⁴ Na bu Judia provinsbë, li life li life measë tēbelëfa na lotu lo mëta gali tē tētagutëme.

5

Jisas mo fafa home gali tlome, na bume nagi mëtlëla

¹ Li olëna, Jisas, Genesaret lake tu helefome tlibe, na feilawa oneho mitisiya na bume lolime loko mëtteleltla, Gotobë gali aholokwane namëglame. ² Na Jisas bu lake tu helefë mëta, tèle ihe, hwi tlome. Kë ihe, mo fafa enënebë ihe. Kwe ihe bolijaya enëne bu ihe wahune mëtla na solo swa mototoma. ³ Na Jisas bu Saimonbë ihe mëta fe tle. Na bu Saimonme gali tlome, “Ju iheme fe elëme na so elëkakëme,

helefo tokwëfo kilewa naegotleme.” Na Jisas iheme tafa tle, na mana onehome gali tē tētatēme.

⁴ Bu gali watē tētatēme, na Saimonme mana gali tbole, “Te, ku tako elē yegu ekake na sobo solo sike etēkakome, mo fafa naegelome.” ⁵ Na Saimon gali tbole, “O tako ho, ejé klabë yafe sike sike nēla na olē feti na loko menēlebla, kwe sebo mo liha hana buhe notla. Kwe lalowa, jubë gali esogo nēgletēyome na solo sike nēglame.”

⁶ Na bu melémëtla, na mo feilawa tēkeji bubuhe mëtla, na solo ejeha holëye mëleme.

⁷ Këme nēgeme bubë weife wege ho flime, li ihe mëta kë tafa mëgelobëme, we motlomo, bume mëgaitamo namëgelome. Na bu mitisi temo, na mo, kë tèle ihe mëta sisike mëtla. Na ihe mo hobota manogwa, ejeha flu mëleme. ⁸ Na Saimon Pita këme hwi tbole. Na Jisasbë elebo lime sëkefo bubusu totometle na gali tbole, “O, tako ho, ju bome kile etanë. Bo tēbo homu.” ⁹ Saimon na kë tafa mëtlabë ho, kë feilawa mo hwi motloma na klelegomu memëtletëma. ¹⁰ Na Saimonbë yabe, Jems na Jon, Sebedibë nēbale, bu mata klelego memëtelo. Kwe Jisas Saimonme gali tbole, “Ju tutune asa ele. Ejé ju mo fafa ele, kwe tokwafe ju onehome bo belë eglesumetenëme, bome esogo namëglenëname.” ¹¹ Na kwe bu yegu motokouja na yenëba mëta fla mëtla na ihe yenëbawa kiki motokwaka na bubë iniwa wesibi këme hune mëtla na Jisasme nagi mëtlëla.

Jisas bu ato juba jubawa kë tēgeholebë home sle totle

¹² Li olëna, Jisas li lifate mëta tafa tle. Na ato juba jubawa kë tēgeholebë ho kë mëta tafa tle. Bu Jisasme hwi tbole, na bu belë tisi tle na sëkefo miti bubusu totometle na gali tbole, “Tako ho, ju tole eglenna, ju bobë ato lalowa sle etatenëmene na bo Gotobë naba lime lalowa nanëtabëme.” ¹³ Na Jisas toba gwa totatle na gali tbole, “Bo tole nanelë, ju lalowa etabeme.” Na kë juba juba lalujuwa mëtletle. Na bu lalowamu tētabe. ¹⁴ Na Jisas bume anisasanamu gali tbole, “Jubë ato lalowa kë lëgëbetëbë, ho lime asa gëgali elelële. Matëbe. Ju ejume na jubë ato,

lotu lome wege lëglebë home lebotane eoutatleme. Na ju bume wesibi ejuwelëleme, Moses fene gali tle. Na bu kë wesibi Gotome léléléme. Na iniwa oneho melowene namëgletëyome, ‘Jubë ato lalowa lëbetë.’” ¹⁵ Na iniwa wesibi, Jisas melë kë totomebë, kë gali, li life li life feilawa fifiji mëtagutla. Këme nēgeme, lebutako onehomu mitisitla, bubë gali aholokwane namoglolame na bubë tēbo sle nalogotometëmeme. ¹⁶ Kwe bu lebutako olë, onehome hune tlekëfe na ho jwa tabo elë, Gotome gëgalime, tuju kefë tle. Na Jisas bubë lowene wahwi tlotëme na kë ato mogowa home gali tbole, “O nëba iko. Bo jubë tēbo aholokwana wafi ti nëletë.”

Jisas ato mogo tabo home sle totle

¹⁷ Li olëna, Jisas onehome gali mana okokwe tlome. Na Farisi ho* na Gotobë galime okokwe moglomabë hona kë mëta tafa mëtla. Bu Galili provins mago, na Judia provins mago, na Jerusalem lifate mago, na li life li life mago mitisiya. Na Gotobë afutuku Jisas mëta mana têbe, na bu onehome këbë afutukuna sle totome. ¹⁸ Na fli ho, ato mogo tabo home sanënena mëtlesula. Na bume lowa mëglelukakulame yafene, Jisasbë elebo lime gwa namugjetlame fene. ¹⁹ Kwe lebutako oneho lo mëta tafa mëtlame nēgeme, na lo wake tle, na bu loliwa hana mëtehila. Këme nēgeme, bu lo leli elë mëtehilikola, na anabali tatë mototaya, na ni labuku mëta kë ni tégëbebë ato mogo tabo home onehobë ku mëta alabujuwa gwa mëtemalitala, Jisasbë li mëta. ²⁰ Kë enëne melowene mëtla, “Jisas ebë ato mogowa home lalowa sle logotleme.” Na Jisas bubë lowene wahwi tlotëme na kë ato mogowa home gali tbole, “O yabe. Bo jubë tēbo lowene aholokwana wafi ti nëletë.” ²¹ Na Gotobë galime okokwe moglomabë ho fli, na Farisi ho fli bubë gali aholokwane motlola na blalo gëgali mëtla, “Eëë! Bu habëtabo hone, Gotoha kë fata lëglebëye? Bu këha gali fëyeme gali lëlene? Bu tēbo homu. Bu Gotome fëyeme boblo lotlene? Ho kwe hobë tēbo lowene aholokwana hana ti lëgletleme. Hanane mu. Goto bu kwe fëyemene, tēbo lowene

* ^{5:17} Farisi ho bu Mosesbë gali feilawa esogo mëglelëtla hobia weniji. Bu metole lamëtla, Gotobë naba li mëta lale tafa namëglame. Bu Jisasbë olë mëta tafa mëtla.

aholokwana lalowa ti lägleme.” ²² Na Jisas bubë lowene walowene tletëme. Na bume takune tlome, “Sobo këha lowenena fÿeme lowene elone? ²³ Bo bume megali noglolëna, ‘Bo jubë t  bo aholokwana wati n  let  ,’ sobo hab   lowenealone, bo bub   t  bo lowene aholokwana wati n  letel  ? Sobo k   wesibi hwi hana elolo. Kwe bo bume megali noglolëna, ‘Ju huju ele, na jub   lowa ejume.’ Na bu huju l  leme, kwe sobo melowene egelome, ‘Bo Gotob   kal  legona ho, na bo t  bo atona ho lalowa sle nogotl  me. Na bo mata hob   t  bo lowene aholokwana lalowa ti n  gletem  me.’ ²⁴ Kwe bo metole nanel  , sobo melowene egelome, ‘Bo, Gotob   life mago ho, bo eb   life m  ta, kal  legona homu n  tab  . Na bo t  bo lowene aholokwana lalowa ti n  gel  me.’” Na Jisas ato mogo tabo home hwi tbole na gali tbole, “Bo jume gali nol  , ju huju eleme, na jub   ni labuku glo eleme na jub   lowa ejume.” ²⁵ Na k   ho, k   ni t  g  beb  , onehob   naba li m  ta lahujuwa tle, na k  me ni t  g  beb   ni labuku glo tle, na Gotome fleflesu tletle na bibita totle na bub   lowa tuju. ²⁶ Na iniwa oneho bu klelego mem  tla, na Gotome fleflesu m  tletla na bibita mototla. Na megali m  tla, “  je sebo lale klelegowa wesibi fli hwi noloma.”

Jisas Livaime gali tbole, “Ju bome nagi en  n  ”

²⁷ Tokwafe, Jisas tuju, na takis baliti k   glo l  glekef  t  m  b   home hwi tbole. Bu takis lo m  ta tafa telule. Bub   weniji Livai. Na Jisas bume gali tbole, “Ju bome nagi en  n  .” ²⁸ Na Livai huju tle, na iniwa wesibi hune tle, na Jisasme nagi tel  kakle.

²⁹ Na kwe Livai Jisasme lebutako hi wesibimu bub   lo m  ta ahojume tletle. Na lebutako takis baliti k   glo m  glekef  yab   ho na fli ho mata, buna tafa m  tla na hi m  tla. ³⁰ Na Gotob   galime okokwe moglomab   ho, na fli Farisi ho, Jisasb   lowene esogo m  glel  t  lab   home momata m  tlet  ma na megali motloma, “Sobo, takis baliti k   glo m  glekef  yab   ho na fli t  bo lowene k   esogo m  glel  lab   en  nename f  yeme hihi elel  kef  mone? Bu t  bo en  ne mu.” ³¹ Na Jisas bub   gali tafu t  tat  me, “Dokta bu

t  bo jwa m  glab   home hana sle logotomeme, hanane mu. Ho t  bo m  glab   kwe f  yemene, dokta bume fwa sle logotomeme. ³² Na bo k   fenene. Oneho bu meweniji lam  tla, ‘Sebo, Gotob   naba li m  ta, lale en  nefe,’ bo k  ha onehob   lowene sleme nane tisi. Weye. Kwe oneho bu mel   lowenena k   tafa m  glab  , ‘Sebo Gotob   naba li m  ta t  bo en  nefe,’ kwe bo k  ha onehob   t  bo lowene sleme tisi, bub   t  bo lowene aholokwana ti nam  glame na Gotob   lale lowenewa esogo nam  glel  lame.”

Jisas bu hi wesibi k   yo yo m  glab   loweneb  me gali tle

³³ Na fli ho Jisasme gali motlola, “Lebutako ol  , Jonb   lowene esogo m  glel  t  lab   ho bu hi wesibi yo yo m  tlekef  ya, Gotome lowene sle nam  gletlame na Gotome g  gali m  tletlekefla. Na Farisib   lowene esogo m  tletl  t  m  b   ho, bu mata melam  tla. Kwe jub   lowene esogo m  glel  t  yob   howe, bu k  lale lowene esogo hana m  lel  la, bu hihi melekef  ya.” ³⁴ Na Jisas wafl   gali tlome, “Ho bu m  se sei l  gl  na, na m  se sei l  gl  b   hi wesibi sal   fata logotlena, na k   ho buna mana tafa m  glana, kwe bu hi wesibi yo m  glamene? Weye. Hanane mu. ³⁵ Kwe tokwafe, wame ho bu k   m  se sei home m  glelulana, na bu bub   yabe hona tafa jwa m  glana, kwe k   ol  na bu hi wesibi mana yo m  glame.”

³⁶ Jisas bume wafl   galime gali tlome. Bu megali latlome, “Hol t  ho gelowa   ho hana ka logotleme, na k   tiho   ho katabo h  no gelowa   ho m  ta hana susu logotleme. Weye. Bu mel   l  glena, kwe bu tiho gelowa   home t  bo logotleme, na k   tiho   ho ka tabo na h  no gelowa   hona weife weniyanena hana m  gebome. ³⁷ Na ho li bu tiho wain taba liji tu,   tanifu m  m   kleli jibona k   bl  ge bl  ge mototlab   botolo m  ta hana w   logotleme. Bu mel   l  glena, na k   tiho wain taba liji tu s  se l  glena, kwe   tanifu m  m   kleli jibo botolome bule logotleme na wain taba liji tu lifewa ow   l  kakeme. ³⁸ K  me n  geme, ho li bu tiho wain taba liji tu, tiho m  m   kleli jibo botolo m  ta w   logotleme na bu hana bule l  gleme. ³⁹ Oneho bu h  no wain taba liji tu wahi m  glab  , kwe bu tiho wain taba liji tu tole hana m  t  ma.

Bu megali lamla, ‘Hëno wain taba liji tu ebë lalowa mu.’

6

Jisas, tafawa olëna wege jwa mögla galibëme gali tlome

¹ Jisas tafawa olëna, witi liji nuju kukuwa bule mëtëtagujaya. Na bubë lowene esogo möglelëtblabë ho, witi liji tëtlë mëtla, na sosa mototoma, jibo foke namëgletëmeme. Na mana afabo hi mëtla. ² Na Farisi ho fli, bume hwi motloma na këme takune mëtla, “Euwe! Ebë kwe sobo sogëna lalo. Ebë kwe tafawa olë fe. Sobo tafawa olëna, hi wesibi, fëyeme tëtlë elone? Fëyeme wege elone? Moses bu étani kë lowenebëme tako hehë latle.” ³ Na Jisas bubë gali tafu tëtatëme, “Sobo, sebobë étanifu eso ho, Devitbë gali, Gotobë bogo mago, hwi sle hana elalone? Bo melëme gali nolëyo. Étani Devitna, kë tafa mëtëglabë ho, foneme gigli memëtla. ⁴ Na Devit Gotobë lowa tékaklu, na bu Gotobë naba li mëta kë gogwa mëtblabë bletë nage glo telule. Kë bletë nage, oneho hana hihi mëtla, lotu lome wege möglabë ho, buwa hihi mëtla. Kwe Devit wali hi tle na bume kë tafa tégelëmbebë home wali sa tëtatëme na bu hi mëtla. Sobo kë gali hwi hana elalone? Èëë?” ⁵ Na Jisas bume ita gali tlome, “Kwe bo, Gotobë life mago ho, bo tafawa olëbë tako ho.”

Tafawa olëna, Jisas toba mogo tabo home sle totle

⁶ Li tafawa olëna, Jisas lotu lowa tékaklu, na onehome gali të tëtatëme. Na tobamu toba mogo tabo ho këme tafa telule. ⁷ Na Gotobë galime okokwe moglomabë ho, na Farisi ho, Jisasme mana hwiwa motlola. Bu melëme hwi motlola, bu tafawa olëna, onehome sle logotomemene o hanane? Bu melowene namëglame, “Jisas bu tafawa olëna onehome sle logotomena, kwe bume onehobë gali aholokwane moglomabë letitabo hobë naba li elëme möglelula namëglame, bume tëbo namogotlame. Bu tafawa olëna wege lëgleme nëgême.” ⁸ Kwe Jisas bubë lowene walowene tletëme. Këme nëgême, kë toba mogo tabo home

gali tbole, “Ju bo belë esime na emëta elikakime.” Na kë ho bu belë tuju tle na bubë lime tlibetle. ⁹ Na Jisas bume takune tlome, “Sebobë semle Mosesbë gali habelë lëgëbetle lalëlene? Sebo tafawa olëna lale lowene lalowa esogo nëglelëlamene o tëbo lowene esogo nëglelëlame? Sebo onehome lalowa nëgaitamamene, bu lale tafa namëglame o tëbo nogotomame?” Kwe bubë gali tafu hana mëtëatla. ¹⁰ Na Jisas bume hwi tlagume, na kë home gali tbole, “Jubë toba elili etokwakle.” Na bu melë totle, na bubë toba lalowa tëbetle. ¹¹ Kwe Gotobë galime okokwe moglomabë ho, na Farisi ho, bu tako enisusu memëtletla, na blalo gëgali mëtla, “Euwe, Sebo Jisasme habelë nogotlamene?”

Jisas bu we ita tële home aniji tlome

¹² Na kë nalëwa, Jisas fatiniwa tokwale, Gotome gëgali nalëglelëleme. Na bu klabë tako, Gotome gëgali tégëmaitlebë na mana feti na loko metleble. ¹³ Klij fe tole, na bubë lowene esogo möglelëtblabë home gali telokwakëme, bu belë migisitla namëglame. Na bu belë mitisitla. Na bu we ita tële home aniji tlome, na Aposel* wenijina fëfë totome. ¹⁴ Bu Saimonme aniji tbole. Na Jisas bume li tiho weniji fë totle, “Pita.” Na bu Saimonbë bolijamo, Andrumé mata aniji tbole. Na bu Jems, Jon, Filip, Bartolomyu, ¹⁵ Matyu, Tomas, Alfiusbë bowene Jems, Saimon name aniji tlome. Saimon bu Selot ho.† ¹⁶ Na bu Jemsbë bowene Judas name aniji tlome. Na Judas Iskariot name mata aniji tlome. Judas Iskariot bu Jisasme wamehome kë yo toglomebë ho.

Jisas lebutako onehome sle totome

¹⁷ Jisas, bu kë aniji toglomebë ho name, fatini mago kle mëtëmalitaya. Na buna fli lowene esogo möglelëtblabë hona, lale tabo mëta tlebime. Na feilawa oneho, Judia provinsbë li life li life mago, na Jerusalem lifate mago, na Tair na Saidon nutu helefo li mago, bu mata kë mëta mëtëtabëya. ¹⁸ Bu

* **6:13** Aposel weniji ebë Jisasbë wege kë fa nogotlabë enënebë weniji. Jisas, Gotobë gali tëme kë jine tégelëmbebë enënebë weniji. † **6:15** Selot enëne bu metole lamla, li life mago ho bu seme eso home asa tafa malëletëna.

kême loko mëtlelëtla, Jissasbë gali aholokwane namoglolame na bubë têbo sle nalogotometëmeme. Na ahwane kë têbo mototomebë onehome, sle totome. ¹⁹ Na iniwa oneho bume yafe lu mototla. Tako afutuku bu mëta tégëbetleme négeme, na kë afutuku bume laslewa totome.

Atwati enëne fleflesu matla

²⁰ Jisas swaya tletëme na bubë lowene esogo mëglelëtlabë home hwi tlagume na kême gali tlome, "Sobo tèlewa wesibina enëne, kwe fleflesu egelome. Sobo Gotobë oneho etabetelo, na Goto bu some eso home tafa lëletëyo.

²¹ Sobo fonoba kë tafa egelobë enëne, kwe fleflesu egelome. Tokwafe sobo hi wesibina memelë wesibina matahëna fe egelome.

Sobo ye kë eglekefobë enëne, kwe fleflesu egelome. Tokwafe sobo soso egelome.

²² Sobo bome, Gotobë life mago home, esogo eglenëname négeme, bu some têbojiwa kême mëglëyome, na kême hehë mletëyome na kême klëi galina gali moglëyome na kême sobobë weniji sisile mogotometëyome. Oneho bu some këha melë mëgëtona, kwe sobo fleflesu egletemome. ²³ Sobo fleflesu elome na têtane ebome. Tokwafe, Goto some heven life mëta feilawa wesibi lëglëyome. Ëtani bubë bosemlenino, bu Gotobë lowene mago gali tê mototokweflabë home mata melamototokwefëma.

²⁴ Kwe sobo feilawa balitina enëne. Sobo hai! Sobo, sobobë lale wesibi wafi glo elo na sobobë lale tafa wafi fa etlo. Sobo tokwafe naba lalawa egotome.

²⁵ Sobo hi wesibi mëta kë egemulubë na imo feilawa kë tëtafu egotomobë enëne. Sobo hai! Kwe tokwafe sobo fone egelome na naba lalawa etome.

Sobo sosonawa kë egëtabobë enëne. Sobo hai! Tokwafe sobo ye egelome. Na naba lalawa etome. ²⁶ Na iniwa oneho some fleflesu mëgletëyona na bibita mëgëtona. Sobo hai! Ëtani bubë bosemlenino bu Gotobë lowene mago gali tê mototokwefëmabë sosogëna enëneme kë fene melë lamototoma."

Some kë wame moglëyobë enëneme tole sle egletemome

²⁷ Jisas ita gali tlome, "Sobo bobë gali kë aholokwane egletënabë enëneme gali nolëyo, some kë wame moglëyobë enëneme tole sle egletemome. Na ho some gëglë mëglelëyona, sobo bume tole sle egletemome na maninibo egletemome. ²⁸ Fli ho some hana mëglëyona, sobo Gotome gali elélome, bume lëgaitame nalëgleme na bume lale wesibi lëglëme nalëgleme. Some kë gëglë mëglelëyobë enëneme, Gotome gali elélome, bume maninibo nalëgletëmeme. ²⁹ Na ho jume ahino elë bu lëglena, kwe bu malële, ju bume kofaya asa têke elole. Weye. Ju jelë ahino elë obwelë etatleme, bu jubë jelë ahino elë mata bu nalëgleme. Na ho jubë gelowa ého li fa logotlena kwe fa malotle, na kwe li gelowa ého mata elëleme. ³⁰ Ho fli jume wesibime takune mëglëyona, ju bume eglémewa egleme. Na ho jubë wesibi fa logotlena, ita lëgleme asa takune elole. ³¹ Iniwa wesibi sobo fenene tole eletemo, some melë lamëto, sobo kë wesibiwa bume melë egotomome.

³² Ho some kë tole mëgletëyobëme fwa tole egletemonia, kwe ho sobobë lakaleme habëna lowene mëgletëyomene? Têbo lakalena enëne mata bume kë tole mëgletëmabë enëneme, bu tole lamëletëma.

³³ Ho some kë mëgaitobë, sobo bume fwa egaitamona, kwe ho sobobë lakaleme habë lowene mëgletëyomene? Têbo lakalena enëne mata, bume kë mëgaitamabë enëneme memaitama.

³⁴ Sobo melowene egelona, 'Bu sebobë baliti seme kofayame lalowa mëglënamefe.' Na sobo bume fwa baliti esokwaneme eglëmona, kwe ho sobobë lakaleme habëna lowene mëgletëyomene? Têbo lowene enëne bu fli têbo lowene enëneme baliti esokwaneme memelë melëma. Bu melowene mëgletëmame négeme, 'Kofaya seme mata mëglënamefe.'

³⁵ Kwe sobo, sobobë wame home tole eletemome na lale lowenenawa yonane elelëmome. Sobo bume baliti elémome, na melowene asa elo, 'Bu seme tokwafe ita mëglëname.' Weye. Sobo melë lalowa, kwe tokwafe sobo lale wesibi fa egotlome, na sobo tako kalëlegona Gotobë nëbale egëtabome. Gotome fleflesu jwa mëglekefëtlabë enëneme, na têbo enëneme mata, Goto bume lalowa lëgaitameme.

36 Sobobë heven life mago blijaya, fli enëneme fene maninibo lëletëme, sobo mata melë maninibo egletemome.”

*Sobo fli enënebë lakale asa hwi eletemo.
Matëbe*

37 “Sobo fli enënebë lakale asa hwi eletemo na megali asa elomo, ‘Bu tēbo enëne.’ Sobo melë egelona, kwe kofaya Goto mata sobobë lakale hwi sle lëgletëyome, na megali lëlëyome, ‘Sobo tēbo enëne.’ Sobo fli hobë tēbo lakale aholokwana ti egletemome na lowene asa elekefëtemo. Na Goto sobobë tēbo lakale mata aholokwana ti lëgletëyome na hana lowene lëglekefëtëmeme. **38** Sobo ho lime wesibi elélome na Goto bu mata some kofayame wesibi lëlëyome. Bu some feilawa wesibimu lëglëyome. Bu wesibi ëfomemu kale lotomeme, owë mëkaketleme. Na some lëlëyome. Sobo wesibi home këniji elémowe, kwe Goto mata some kënijiwa lëglëyome.”

39 Jisas bume waflë galime gali tlome, “Naba titiki tabo ho, li naba titiki tabo home alége lalowa lebotane lëgëtagtlemene? Weye. Bu melë mëgelona kwe bu iniwa fulujuwa mitigwëyome. **40** Tisa kë okokwe logolebë nëba bubë tisabë lowene hana sigli lëtatlème. Kwe tokwafe bu tisabë lowene, lowene sle lëletlena, kwe bubë tisabë lowene fene lëbetle, bu këha melë lëgleme.

41 Ju hwetiki tokwëfo, blijahabë naba mëta kë egëbatlebë, fëyeme hwi elotlene na kwe jubë naba mëta tako ti bule tabo tako kë lëgëbetëbë, lowene jwa fëyeme eletlène?

42 Ju tako ti bule tabo tako jubë naba mëta kë lëgëbetëbë hwi hana eglolena kwe ju li afame habë gali eglolemene, ‘O afa, bo jubë naba hwetiki tokwëfo, lalowa tufiji nëgëtatëmene?’ Weye. Ju sosogëna ho. Tako ti bule tabo, jubë naba mëta kë lëgëbetëbë afina tufiji etokwakleme. Na tokwafe ju hwi sle ekakeme na tokwëfo hwetiki, blijahabë naba mëta kë egëbatlebë, mana lalowa tufiji egëtatleme.”

Tëbo ti, tēbo liji mogwalëme

43 Jisas ita waflë gali tle, “Lale ti, tēbo liji hana mogwalëme. Na kë fenene, tēbo ti mata, lale liji hana mogwalëme. **44** Ho bu

ti liji afina hwi molola na weniji lowene mletla. Ho bu atowai liji, walélëba ti mago hana tëtlë lëgleme na bu wain taba liji, ikiji taba mago hana tëtlë lëgleme. **45** Lale ho bu feilawa lale lowene bubë lowene mëta lëbetle. Këme nëgême bu lale lowenena këme tafa lële. Kwe tēbo ho bu feilawa tēbo lowene bubë lowene mëta lëbetle këme nëgême bu tēbo lowenena këme tafa lële. Tēbo lowene bu mëta lëbetlena, kwe tēbo galime gali lële. Kwe lale lowene bu mëta lëbetlena, kwe lale galime gali lële.”

Lale lo gliji ho na tēbo lo gliji ho

46 “Sobo bome mefë fëyeme etanane, ‘Sobobë tako ho,’ kwe bobë gali esogo jwa fëyeme elelëtënane? **47** Ho bu bo belë ligisina na bobë gali aholokwane lëglenä na esogo lëglelëlena, bo këha hobë lowene some gali noglëyome. **48** Kë ho bu lale lo gliji lëglebë ho fenene. Bu life afina kakë yefi lële, na mësëbahiha ti këme lë lëtamë. Na lo kë matawa gliji lole. Na tokwafe haliji tu ligisina na kë lo yafe bëbë logotlena kwe bu hana fli logotleme, bu lale kalëlego lo gliji tëgleme nëgême. **49** Kwe ho bobë gali aholokwane lëglenä na esogo hana lëglelëlena, bu tēbo lo gliji lëglebë ho fenene. Bu life hana yefi lëgleme na kalëlego jwa ti lë sle hana lëgëtame. Tokwafe haliji tu ligisina na kë lo bëbë logotlena kwe bu lafliwa lotleme na tēbo lëleme.”

7

Jisas bu wame home boblo mogotomabë enënebë eso hobë wege home sle tëtatlème

1 Jisas onehome gali watë tëtatëme na Kaperneam lifewa tuju. **2** Na wame home boblo mogotomabë enënebë eso ho kë life mëta tëtabe na bubë wege ho jowa. Bu kë wege home tako tolemu latlekefëtle, kwe bu tako tëbomu latletle na ejeha gli lëletleme. **3** Na wame home boblo mogotomabë enënebë eso ho Jisas kë tafa tëglebë gali aholokwane tle, na kwe bu Israelbë afenëbonibë letitabo enëne fli, Jisas belë jine tlëme, bume takune namoglolame, bu ligisi nalëgleme na bubë wege home sle nalëgëtatleme. **4** Bu Jisas belë mutuju tla na bume anisasana gali motlola, “Kë wame home boblo mogotomabë enënebë eso ho,

bu lale homu. Ju lalowa egaitalämene? ⁵ Bu seme, Israelbë afenëbonime, tole latletëna, na bu sebobë life mago lotu lo gili tletëna.”

⁶ Na kwe Jisas buna mutuja na lolawa fwa mutula na kë wame home boblo mogotomabë enénebë eso ho, bubë yabe home Jisas belë jine tlëme, bume megali namoglolame, “Tako ho, matëbe, menuju asa këkë ele. Bo lale ho nane, ju bobë lowa kë ekaklime. Weye. Bo tëbo ho. ⁷ Na bo mata, bo lale ho nane, ju belë kë nigisime. Weye. Bo tëbo ho. Kwe, ju galiwa elëme, na bobë wege ho lalowa nalëgetabetenëme. ⁸ Bo ebëha gali këme gali nelë. Fli eso ho bu bome tafa mlelëna na bo mata wame home boblo mogotomabë enëneme tafa nëlelämë. Na bo ho lime megali noglolëna, ‘Ju eiju,’ kwe bu lalugujuwa. Na bo ho lime megali noglolëna, ‘Ju esi,’ kwe bu laligisiwa. Na bobë wege home megali noglolëna, ‘Te, ju wege ele,’ kwe bu lawegewa lélé.”

⁹ Jisas kë hobë gali aholokwane tlotte, na klelego mettle, bume tako lowene sle lëgletleme négeme. Na bume kë esogo mëttelelëlabë onehome swaya tletëme na gali tlome, “Bo some gali nolëyo, bo Israelbë afenëbo ku mëta, këha lowene sle lëgletenëbë home hana hwi nololë. Kë wame home boblo mogotomabë enénebë eso ho bu bome tako lowene sle lëletënë kwe Israelbë afenëbo bu iniwa këha nane, bu bome tokwëfo lowene slewä lamletëna.” ¹⁰ Na kë ho, kë jine tégłemebë, bu kë eso hobë lowa ita mitisiya, na kë wege home yafe hwi motlola, kwe wasle tle.

Jisas bu seiju mësebë nëba hju têtatë

¹¹ Tokwafe, Jisas bu li lifekuwa tuju. Kë lifekubë weniji Nain. Na bubë lowene esogo mëglelëtlabë hona na fli feilawa one-hona, bu nani iniwa mutuja. ¹² Na bu kë lifekubë lëglesi ino elëme loliwa fwa mëtékakija, na bu u mogo kë mëttelekakilabë home esune mëtlëma. Na kë u mogobë bota, nëba jowa na bu seiju tafa ele. Na feilawa oneho kë lifeku mago, bu kë seiju mëseme nani mëtlesujaya. ¹³ Jisas kë mëseme yafe hwi tolë na tako maninibomu metletë na gali tolë, “Asa ye ele.” ¹⁴ Na bu lolawa tuju tle na u mogo kë lëgëbebë sanëne lu totome. Na u mogo kë mëtehilabë ho mana këme fwa mitlija. Na Jisas gali tle, “Falake,

bo jume gali nolë, ju mana huju ele.” ¹⁵ Na gli këtëglebë falake, huju tle na tafa tle na mana gëgali tle. Na Jisas botame tle. ¹⁶ Na iniwa oneho klelego memotokouja na Gotome fleflesu mëtletla na bibita mototla na gali mëtla, “Goto bubë lowene mago gali kë të togotlebë ho tako kalëlegona ekë jine lëletëna. Goto bu wafi lisi tëna, bubë one-home lëgaitame nalëgleme.” ¹⁷ Na Jisas kë nëba kë huju totlebë gali, Judia provinsbë li life li life fifiji mëtagula na kakë elë mago life mata fifiji mëtagutla.

Tu mëta kë baptais totokwefëmëbë Jon, bubë lowene esogo mëttelelëtelobë ho, Jisas belë jine tlëme

¹⁸ Jonbë lowene esogo mëglelëtlabë ho, iniwa wesibi Jisas kë sle totomebë, Jonme gali motlola. ¹⁹ Na Jon bubë lowene esogo mëttelelëtelobë home, gali telokwakëme, na bu mitisijo. Na bu kë tlemalë home Jisas belë jine telokwakëme, bume metakune namoglolome, “Goto jine gali kë lëglelebë ho, kë ho ju ekënene, o kwe sebo li home hwi négletlamene?” ²⁰ Na kë tlemalë ho, Jisas belë mitisijo. Na bume gali motlolo, “Tu mëta, kë baptais totokwefëmëbë Jon, seme ju belëme jine lëlëbakëno, na bu jume metakune lalolë, ‘Goto jine gali kë lëglelebë ho, kë ho ju ekënene o kwe sebo li home hwi négletlamene?’”

²¹ Kë nalëwa, Jisas, bu lebutako one-hobë memelë ato elili sle sle totometëme, na onehobë ato mago lebutako ahwane hehë tletëme. Na bu lebutako naba titiki tabo onehome sle totometëme. ²² Na Jisas Jonbë lowene esogo mëttelelëtelobë hobë gali tafu têtatëme, “Iniwa wesibi sobo kë hwi eglomobë na kë aholokwane egelobë sobo Jonme sagali ejuwelëlo. Naba titiki tabo oneho wahwi mla, na elebo tëbona oneho asë sle mla, na ato juba jubawa kë mëtëbetëmëbë oneho, bu lale tafa mla, na aholo titiji tabo oneho bu waaholokwane mla, na gigli kë mëgebëyabë oneho wahuhuju mla, na bu Gotobë lale gali, wesibi jwa enëneme të mëtatëma. ²³ Oneho bome kë lowene sle mëgletënabë lowene kile jwa mëglana kwe bu fleflesu matla.”

²⁴ Jonbë gali kë mëtehilobë ho wamëtëyeu, na Jisas Jonbë gali onehome megali tlome,

“Sobo öbame ho jwa tabo elë kë tégëyeubë, sobo habëtabo home hwime tÿeyeune? Sobo li li lowenena home hwime tÿeyeune, flelu agosaba fene abeiabei lotome? Weyewa. ²⁵ Sobo fÿye wesibi hwime tÿeyeune? Sobo, lale ého kë gelo togotlebë home hwime tÿeyeune? Weyewa. Ho bu lale lale ého ato mëta kë mëgëbetëmebë na lebutako lale wesibi kë mëgëbetëmebë, bu walujume nane tafa mla. Weyewa. Bu tako lifatebë eso hobë lo mëta tatafa mla. ²⁶ Sobo fÿye wesibi hwime tÿeyeune? Gotobë lowene mago gali të totokweflebë home hwime tÿeyeune? Kwe négali fe? Na bo some gali nolëyo, kë Gotobë lowene mago gali kë të togotlebë ho bu lalowa mu, kwe fli Gotobë lowene mago gali kë të mogotlabë ho bu sogë lalowaha. ²⁷ Gotobë bogo, Jonme, megali lalatle, ‘Ahlokwane elo, kwe tokwafe bo ho lime jine nëglëlëme, bobë gali të nalëtaguleme. Na bu jume loutatëme. Na bu alëge jume fu nalëgëtagutëme.’ ²⁸ Bo some gali nolëyo, Iniwa oneho bu étani kë tafa motokweijabë na ëje mana kë tafa mokouja, bu letitabo hoha kwe Jonye bu tako letitabo homu. Kwe, Goto eso home kë tafa lëgletëmebë oneho mago, li atwati homu kë tëtabebë, bu letitabo homu kwe Jonye bu sogë letitabo ho.”

²⁹ Na iniwa oneho na takis baliti kë glo mëglekefëyabë hona bu kë gali aholokwane mëtla na gali mëtla, “Gotobë lowene ebë lale mu.” Jon bume wafi baptais totomeme négeme na bu kë galime këme gali mëtla. ³⁰ Kwe Farisi ho, na Gotobë galime okokwe moglomabë hona bu Jon mëta baptaisme iweniji lamëtla. Këme négeme bu, Goto kë lebotane tëtatëmebë lale loweneme, tëboijiwa këme molola.

³¹ Na Jisas bu ita gali tlome, “Ebë olëna kë tafa mëglabë oneho bu fÿye wesibihane? Bo some wafle galina lëlekuju nëletëyo. ³² Kë oneho bu fli hobë gali tole hana mletëma. Bu nëbale lifeku kume kë salë mëglabë fenene. Bu fli nëbaleme gali melëkakëma, ‘Iniwa wesibi sebo metole kë négletëmabë, sobo kë wesibime tole hana eletemo. Sebo some ifeife nëletëyo, sebo sobona sawa nanëglame kwe sobo sawame tëboijiwa lalo. Na sebo maninibo ye nëla kwe sobo tëboijiwa lalo na ye hana elo.’”

³³ Na Jisas ita gali tlome, “Jon, onehome kë baptais totomebë ho, bu tisi na bu bletë nage na wain tabo liji tu hana hi tle. Kwe sobo gali telo, ‘Ahwane tëbo bu mëta tafa lële.’ ³⁴ Na bo, Gotobë life mago ho, bo tigisibë na bo hi wesibi hi telë na wain taba liji tu hi telë na sobo gali tlekefo, ‘Sobo hwi elo, bu feilawa hi lëglekefëbë ho na feilawa wain taba liji tu hi lëglekefëbë ho. Na bu takis baliti kë glo mëglekefëyabë hobë yabe na tëbo lowene kë fa motokweflabë hobë yabe.’ ³⁵ Sobo këha gali gali elekefo, kwe oneho bu Gotobë lowene kë fa mogotlabë, bu seme melebotane mëtatëname, Gotobë lowene ebë négali mu.”

Mëse li, Jisasbë juba lëkaluwa tuna swa totometle

³⁶ Farisi ho, bubë weniji Saimon, Jisasme no tlële, buna hi namëgelome. Na Jisas kë hobë lowa tékaklu na hi labuku mëta tafa tle. ³⁷ Na lisei lisei téglobë mëse, li kë lifeku mëta tëtabe. Kë mëse, gali meaholokwane tle Jisas Farisi hobë lo mëta kë lëtabe. Na bu lale anijina kë blëge blëge mëtëtayabë botolona lëkaluwa tu fa totle. ³⁸ Na bu Jisas kë mëta tafa lëglebë lowa tlelëkakule, na Jisasbë elebo li mëta tlibetle. Na mana ye tle. Bu ye tlebë na nabatu Jisasbë juba mëta tuha tetotë. Na bubë eslehuba heletanënona, Jisasbë juba mago nabatu sosa totometle. Na bubë juba éfalëbona itaita momotlë tletle na lale lëkaluwa tu juba mëta wë tëtabe.

³⁹ Na kë Farisi ho Jisasme bubë lowa hime kë notëglëlebë, kë mëse, Jisasme kë fa tégétatlebë wesibi yafe hwi tlole na bubë lowenewana melowene tle, “Kë ho, Gotobë life mago négabë, kwe bu melowene lëgletëme fene, ‘Bu tëbo lakalena mëse.’”

⁴⁰ Jisas bu kë hobë lowene walowene tletle na bume gali tlole, “Saimon, bo jume li galime gali nolëme.” Na Saimon bume gali tlole, “Tisa, jubë gali të etle.” ⁴¹ Na Jisas gali tle, “Tlemalë ho bu baliti li hobë toba mago esokwaneme glo mëtelo. Li ho bu we lujuafe we baliti esokwaneme këniji glo tle na liye we lujuwa balitiwa esokwaneme këniji glo tle. ⁴² Kwe tokwafe kë tlemalë ho kofaya baliti mëglëlome fene kwe bu baliti hanane. Na këme négeme bu kë tlemalë hobë kofaya baliti glo lëglebë lowene

aholokwana ti lëletëmeme na kë balitime ita hana takune loglomeme. Na ju habë lowene lalene, bu mago tlemalë ho ebë kë nëgebë feilawa tole yalë lëgletlemene o sogi tolewa yalë lëgletlemene?"

⁴³ Na Saimon bume gali tafu tëtattle, "Bo melowene nanelë, we lujuafe we baliti esokwaneme kë téglobë ho, bume tako tole lattle." Na Jisas bume gali tlote, "Jubë gali négali galimu."

⁴⁴ Na Jisas mëseme swaya tokokwetë na Saimonme gali tlote, "Saimon, ju ebë mëse kë eglibebëme hwi hana eolëne? Bo jubë lowa nökaklina, kwe ju bobë juba tuna swa hana etometenë. Kwe ebë mëse kë nëgebë, bubë nabatuna bobë juba swa etometenë. Na bubë esolehubana sosa etometenë. ⁴⁵ Na ju bome éfalëbona sësle hana etanë, kwe ebë mëse bobë juba éfalëbona sësle etometenë. ⁴⁶ Na ju bobë eso mëta welë tu hana wë etatenë, kwe ebë mëse, bobë juba mëta lëkaluwa tu wë etatenë. ⁴⁷ Këme négeme bo jume gali nolë, ebë mëse kë nëgebë, bo bubë feilawa tēbo lowene aholokwana wati nëletë. Këme négeme bu bome tako tole këme eletenë. Kwe ho bubë tēbo lowene tokwëfo, na Goto kë tēbo lowene aholokwana wati lëletle kwe bu Gotome tokwëfo tolewa lëletle." ⁴⁸ Na Jisas kë mëseme gali tolë, "Bo jubë tēbo lowene aholokwana wati nëletë." ⁴⁹ Na buna masei li mëta kë tafa mëtblabë ho, bu kë gali aholokwane mëtla na blalo mana gëgali mëtla, "Ebë habëtabo hone? Bu sogëna lalële, tēbo lowene aholokwana habëna ti eglemene?" ⁵⁰ Na Jisas kë mëseme gali tolë, "Ju bome lowene sle egletenëme négeme, na Goto jubë tēbo lowene aholokwana këme ti lëletë. Jubë lowene wasle nëtatë. Ju fleflesuna eiju."

8

Jisasna kë mutujabë one

¹ Tokwafe, Jisas li life li life asë tēbelëfa na onehome, Goto onehabë eso home tafa lëgletëmbebë, lale gali tē tētagutëme. Na bubë lowene esogo mëglelëtblabë ho we ita tēle, buna mutuja. ² Na fli one mata, ébame ahwane tēbo bubë ato mago kë hehë tégletëmbebë na tēbo kë sle totometëmbebë, buna mutuja. Liye, Makdala

life mago Maria. Ébame Jisas, tobali ita tèle ahwane tēbo, bubë ato mago hehë tletëme. ³ Na liye Joana na Susana na fli feilawa one mata buna mutuja. Kë one kë nëgebë, bu Jisasna bubë lowene esogo mëglelëtblabë hona, bubë balitina, hi wesibina mëtaitama. Joana ebë Kusabë no. Na Kusa, eso ho Herotbë lo tafa lëlelëkefëtlebë eso ho.

Jisas mewaflë gali latlome, "Ho aoba liji nujume sike lëkou"

⁴ Li life li life mago oneho Jisas belë mitisiya. Na feilawa oneho bume loko mëttelelëtlä. Na bume waflë gali tē tētatëme, ⁵ "Ho li nujuwa luju, aoba liji sike nalékoume. Bu aoba liji sike lëkoubëë, na fliye alégeme mititigo tle. Na oneho jubana fefe melekefëya na fole jiwa mëtëkekebë lahiwa mële. ⁶ Na fli aoba lijiye anijina flëke mëta mititigo. Na liji hulu mële kwe kë flëke tu jwa négeme, na lakokowa mëbe. ⁷ Na fli aoba lijiye, ikiji taba wayo mëta mititigo. Na kë ikiji tabana aoba liji weife hulu mëtle na kë aobame lamuwa mototome. ⁸ Na fli aoba lijiye bu lale flëke mëtamü mititigo. Na bu hulu mëtle na bubë liji feilawamu motowalë. Bubë liji këniji motowalëwagu, we lujuafe we, we lujuafe we." Jisas kë waflë gali watë tētatëme na onehome gali tlome, "Ebë gali aholokwane lalo, sobo salowene sle eletelo."

Jisas bu fëye lowene nane, waflë gali kë tē tētatëmbebë

⁹ Jisasbë lowene esogo mëglelëtblabë ho bume kë waflë gali wayobëme takune motolla. ¹⁰ Na bu këme gali tlome, "Etani, Goto, onehabë eso home kë tafa lëgletëmbebë gali olafa hana tletëme. Kwe ebë olëna bu kë ého gali some waolafa tētatëyo. Kwe bo fli onehome waflë galinawa gali tlome. Bo waflë galiwa këme gali tlome, bu mana itaita hwi mëglekefëyan a kwe wesibi lowene sle hana mëgletlame. Na bu gali itaita meaholokwane mëglekefëyan a kwe gali wayobë lowene hana mëgletlame."

Jisas bu aoba liji waflë gali wayobë tohwa sle tētatëme

¹¹ Na Jisas ita gali tlome, "Kë aoba liji waflë gali wayobë melë lëgëbetlelalële. Aoba lijiye, Gotobë galime lëlekujun. ¹² Na

aoba liji alëgeme kë mititigobëye, bu Gotobë gali aholokwane mëglabë enëneme lëlekuju ne, kwe Satan ligisiwa lëglebë na kë gali bubë lowene mago lafawa letokwakëtëme. Satan bu melowene lalële, ‘Gotome lowene sle mëgletlalime na Goto bume nëno lëglelime.’ ¹³ Na aoba liji, anijina life mëta kë mititigobëye, bu ebëha enëneme lëlekuju ne. Bu Gotobë gali aholokwane mla na hokweinawa lowene mletla na fleflesu mletla. Kwe bubë gali bubë lowene mëta lëgëbetëme sle hana lëletëme, olo wesibi fenene tayafo su sle hana motometëme. Këme nëgeme, kë nalëwa këme lowene mletla. Kwe hobota olë yafe fata lëletëme, Gotome aholokwana latiwa mla. ¹⁴ Na aoba liji, ikiji taba wayome kë mititigobëye bu ebëha enëneme lëlekuju ne. Bu Gotobë gali aholokwane mla na lowene mletla, kwe bu ebë life mago hobota wesibime fwa tako lowene lamletëma, na feilawa baliti glo mëglame fwa lowene mla, na bu ebë life mago lale wesibime fwa fleflesu mla. Na kë wesibiwa Gotobë gali lëlamu mëtatle, na bu Gotobë gali lowene sle jwa këme mletla. Bu têtetabo hi wesibi fenene. ¹⁵ Na aoba liji lale flëke mëta kë mititigobëye bu ebëha enëneme lëlekuju ne. Bu Gotobë gali aholokwane mla, na bu kë gali bubë lowenena kiki motla. Bubë lowenena maninibona lalowa mëbetëmemu. Na bu kë gali aholokwana hana ti mla na bubë lowene li wesibi mëtaha hana soslo lëletëme na bu lale lowene mëta fwa tafa mla.”

Oneho lamo fiji tabo isekuna hana lamu mëgëtayame

¹⁶ Jisas ita gali tle, “Oneho bu lamo fiji mëtayana, na isekuna hana lamu mëgëtayame o ni labuku lokwalëfe mëta hana ého mëgëtayame. Hanane mu. Bu masei mëta gwa mëtaya. Na oneho lowa mëkaklijana, bubë elulego hwi namoglotëyame. ¹⁷ Na wesibi elulego mëta fene olafa tletëme, iniwa wesibi ého kë mëglebë, kwe tokwafe Goto olafa lotomeme. Na iniwa wesibi oneho ého kë motomabë, kë mata, tokwafe Goto olafa lotometëmeme na oneho bu hwi molomame.

¹⁸ Sobo ululu sle saelo, gali aholokwane sle naegelome. Ho bu Gotobë gali

lowene sle lalëletlee kwe ita Goto bume fli lowene lëglëleme. Kwe ho bu Gotobë gali lowene sle hana lëletlee kwe Goto kë hobë tokwëfo lowene ita hijika logotleme na bu kë lowene aholokwana ti lëleme.”

Jisasbë botana bolijahanino na bolijamonino yalëne

¹⁹ Na kë nalëwa, Jisasbë botana bolijamonina mitisiya, bume hwi namoglolame. Kwe feilawa oneho bume loko mëtlelëtlame nëgeme na bubë li elë hana mutuju tla. ²⁰ Na bume gali motlola, “Bitana, blijamonna, jume hwime misiya. Bu lo mëglëbo elë ekë milija.” ²¹ Kwe bume gali metafu latëtatëme, “Oneho Gotobë gali aholokwane mëglabë na esogo melelëkefëtlabë, buwa bobë beënino na keinëbalenino na afanino.”

Jisas tu name flelu name gali tlome na latliwa mëtëbe

²² Na kë nalëwa, Jisasna bubë lowene esogo mëglelëtlabë hona, ihe elë fëfe mëtla. Na megali tlome, “Te, sebo lake tu jelëfo elë mana su manékaka.” Këme nëgeme bu mutuja. ²³ Ihe tigiwabë na Jisas ni tëbe. Na tako flelu lake tu mëta fata tletëme, na lake tu ihe elë okokli tokoke, na tu tëtafu lëgleme kofene, tëbo namiglitayame kofene. ²⁴ Na bu Jisasme ni mago huju mototla na gali motlola, “Tako Ho, huju ele. Sebo tëbo nigliayame ekëyo.” Na bu huju tle na tu susugli name, flelu name kale tlome. Na kwe fleluna tu susuglina latliwa mëtëbe. Na tu mëgelimeha latëgemulewa. ²⁵ Na bubë lowene esogo mëglelëtlabë home takune tlome, “Bome lowene sle jwa fëyeme eletënan?” Kwe bu Jisasbë kalëlego hwi motlolame nëgeme na bu ulina tutunena memëtla na blalo gëgali mëtla, “Euowe! Ebë habëtabo hone? Bu galiwa lëglena, na fleluna tuna bubë gali laaholokwanewa molole.”

Jisas ahwane tëbo, hobë ato mago hehë tletëme

²⁶ Jisasna bubë lowene esogo mëglelëtlabë hona Galili provins kile mototla na Galili lake tu jelëfo elë ihena su mëtékaka na Gerasabë walujuwa fwa mutula. ²⁷⁻²⁹ Jisas ihe kile tle na helefowa fe tokwake, na ahwane kë tetëbo mogotlebë ho bume esune tlële. Kë ho bu feilawa olë, éhona

nane tētabekēfē na bu lome fwa nane tatafa tlekekēfē. Weye! Bu matēmatē life mēta fwa tatafa tlekekēfē. Olēli olēli ho bume itaita fa mototokwefla na bu senē tabana, toba kabana yafe gēgelo mototokwefēmetla, kwe bu laeluluwa totokwefēme. Na kē ahwanē tēbo bume ho jwa tabo elē memētteleukefle lamētle. Kē ho Jisasme hwi tbole, na tako afēflei metle na bubē elebo lime latitigotlewa. Na Jisas kē ahwaneme megali tbole, "Ju ebē home kile ele." Na bu anisasana kēme afēflei tle, "Jisas ju tako kalēlegona Gotobē nēba mu. Ju bome habelē egētanēmene? Masiwafe, ju bome asa tēbo etanē."

³⁰ Na kwe Jisas bume takune tbole, "Jubē weniji fē etlemo." Bume feilawa ahwanē mētēkaklu tleme nēgēme na bu metafu kēme tētatle, "Bobē weniji feilawa ho." ³¹ Na kē ahwanē Jisasme anisasana itaita gali motlokwefla, "Ju seme ahojuna fuluju elē asa jine enēna. Matēbe."

³² Na kwe lebutako kleli bu fatini mleibū li mēta monei mētle. Na ahwanē Jisasme anisasana gali motlole, "Ju seme kē kleli belē jine elēkakēna, nēkakluja nanēglame." Na kwe Jisas gali tlome, "Sobo lalowa eyeumo." ³³ Na ahwanē kē home kile mototle na kleli belē mētēkaklutēme. Na bu fatini mago lake tu elē fēka mētēmalita na tu mēta lasusugluwa mētle.

³⁴ Na kleli mēglēmabē ho bu kē wesibi hwi motlola na mētlēbouja. Na kē gali li life li life tē mētētagula. ³⁵ Na iniwa oneho mutuja kē wesibi hwi namoglamame. Na bu Jisas belē fwa mutula na ahwanē bume kē kile mottlebē home mana hwi motlola. Bu lale ēho wateho na bubē eso hana yaya ttle. Na bu Jisasbē elebo lime tafa tle. Na bu iniwa uli memētla. ³⁶ Oneho Jisasme ahwanē kē hehē tēgletēmēbēme kē hwi motlolabē, bu tokwafe kē mitisiyabē onehome kē gali tē mētētatēma. ³⁷ Na Geresa lifate li mago life enēne bu kē gali aholokwane mētla na bu tako uli memētla na Jisasme kēme hehē mētletla, bubē lifeku mago luguju nalēgleme. Na kēme nēgēme Jisas ihe mēta fe tle, muguja namēglame fene. ³⁸ Kwe ahwanē kē kile mottlebē ho Jisasme anisasana takune tbole, "Bona

lalowa nēgēyeumene?" Na kwe Jisas bume hehē metletle na kēme gali tbole, ³⁹ "Jubē lifekuwa ejumo, na Goto jubē tēbo wesibi kē sle totometēbē gali tē eoutatēmeme." Na kē ho tuju, na kē lifate mago onehome, Jisas bume kē tēgaitalebē gali tē tutatēme.

Jisas bu gli kētēglebē nēbame huju tētamē, na tēbo atona mēseme sle tētamē

⁴⁰ Na kwe Jisas ihena lake tu jelēfowa ita su mētēkaka. Na feilawa oneho bume hwi mētēkefētla na bume hwi motlola na tako flesumu memētletla. ⁴¹⁻⁴² Na lotu lo hwi loglokweflebē eso ho tisi, bubē weniji Jairus. Jisasme hwi tbole, na elebo lime latitigotlewa. Kē hobē nēba gli egleme kofene na bume anisasana kēme takune tbole, bubē lowa lēglelule nalēgleme. Kē ho bu jowa nēbawa. Na kē nemosa nēbabē tlibutu tabei kēniji, we ita tēle.

Na kwe Jisas tuju na feilawa oneho buna gēgeniwa mutuja. ⁴³ Na mēse li kē oneho buna iniwa mutuja. Kē mēse bu we ita tēle tlibutuna ko latēkoukēfē. Ho bubē ato yafe sle sle mētētatēya kwe wino te hanatle.* ⁴⁴ Kē mēse Jisasbē leluju elēme tuju tle. Na bubē heletabo ēho mēta tobana lu totle na ko kē tēglebē latewa tle. ⁴⁵ Na Jisas gali tle, "Bome ya lu lētanēne?" Na iniwa oneho bume gali motlola, "Sebo kwe hanane." Na Pita bume gali tbole, "Tako Ho, ju hwi hana elene, lebutako oneho juna gēgeniwa kē egēyeubē?" ⁴⁶ Kwe Jisas gali tle, "Bo melowene nanelē, ho li bome tobana lu lētanē. Bo mesu nanelē, bome fli afutuku wakile mētanē." ⁴⁷ Na kē mēse melowene tle, "Bu walowene lēlefē, bo hana ēho nēgelēmēfe." Kēme nēgēme bu lilina metle na tisi tle na Jisasbē elebo lime latitigotlewa. Na iniwa onehobē naba lime gali tle, "Bubē ēho, bo lu nētatelēfe. Melēme nēgēme, bobē ato sle nalēgletenēme. Na bobē ato elili laslewa lēletenē." ⁴⁸ Na Jisas gali tolē, "Mola, ju lowene sle egletenēme nēgēme, jubē ato kēme titika lēletē. Na ju eiju. Tutune asa ele, lalowa tafa eguleme."

⁴⁹ Jisas mana gēgali tlelēbēē, na ho, lotu lo hwi loglokweflebē eso hobē lo mago nēba wofu mana fata tlelēkakile. Na Jairusme gali tbole, "Jubē nēba wagli elo.

* ^{8:43} Fli lowene ho bu melowene lamētla, li gali mana lēbe kē gali mēta. Kē gali melē lēgēbelalēle, "Bu lili dokta belē yafe asē tēbelēfa kwe bubē baliti dokta enēneme yawe tlotēme."

Ju tisame ita sosalë asa etle. Matëbe.”
 50 Jisas kë gali aholokwane tle na Jairusme gali tlole, “Ju tutune asa ele, bome fwa lowene sle egletenëme na jubë nëba lalowa egëtabetëme.” 51 Na Jisas Jairusbë lowa tuju. Na bu onehome buna mëkaklujame hehë latletëme. Bu Pita, Jems, Jon, kë nëba bota, bolijayaname fwa tlelekakume. 52 Na kë lo mëta kë tafa mëtlabë oneho bu kë nëbame tako maninibo memëtletëya, na ye mëtlelëkefëya. Na Jisas gali tlome, “Sobo fëyeme ye ye elelëyone? Kë nëba gli hana elo. Ni labe tekwe nëge.” 53 Kwe bu Jisasme tako soso memëtlëlamu. Bu melowene mëtlame nëgême, “Kë nëba wagli sle elefe.” 54 Kwe Jisas kë nëbabë tobame fa tëta na anisasana gali tolë, “Nëba, ju huju ele!” 55 Na bubë amtëtomba ita tisitë na lahujuwa tëkake. Na Jisas bume gali tlome, “Sobo bume hi wesibi elëyomo.” 56 Na kë nëba botana bolijayana klelego memëtelo. Kwe Jisas bume anisasana gali tlome, “Sobo ebë wesibime ho flime asa gali elomo. Matëbe.”

9

Jisas bubë lowene esogo mëglelëtblabë home jine tëbelëkakëme

1 Na Jisas, bubë lowene esogo mëglelëtblabë ho we ita tèle kënijime gali telokwakëme na bu mitisitla. Na bu tako afutuku bume tlëme, bu ahwane onehabë ato mago kë afutukuna hehë namëgletëmame na tëbo kë mëglabë onehome sle namogotomame. 2 Na bu, Goto onehabë eso home tafa lëgletëmëbë gali tê name na onehabë tëbo ato sle name, jine tëbelëkakëme. 3 Na bume gali tlome, “Sobo egëyeuna, sobo wesibi asa ehoujo. Sobo liji, musu, hi wesibi, baliti, hihijika ëhona asa ehoujo. Matëbe. 4 Sobo li lifekuwa tuhu egulona na ho some nëno lëglena, sobo kë lo mëta fwa nini ebekefome. Kë lo mëta nini ebekefobëë, na mana kë magowa eyeume. 5 Na sobo li lifekuwa tuhu egulona na kë lifeku mago oneho some nëno hana mëglana, kwe sobo kë lifeku lakilewa elome. Sobo kë life mago egëyeuna, kwe sobobë juba mago flëke bubë naba li mëta bu elome. Bu some këme hwi mëglëyona na melowene namëglame, ‘Fëyeme tëbo nilitayane? Goto seme tëbo

lägëtanamefe.’” 6 Na bubë lowene esogo mëglelëtblabë ho bu mana iniwa lifeku elë mitliwaya. Na bu Gotobë lale gali tê mëtëtagumetëma na iniwa onehabë ato elili sle mëtëtagumetëma.

Herot Jisasme yaya tletle

7 Galili provins enënebë eso ho Herot, bu Jisas kë totomebë wesibi aholokwane tle, na bu feilawa këme tutune tlekekëfe. Fli oneho megali mëtlame nëgême, “Ebë kwe, onehome kë baptais togotomebë, Jon, matëmatë mago wahuju tle.” 8 Na fli oneho megali lamëtla, “Ebë kwe, étanifu ho, Elaija tekwe nëge, matëmatë mago huju tlefe.” Na fliye kwe megali lamëtla, “Ebë kwe, Gotobë lowene mago gali étani kë tê mogotlabë ho li, tekwe nëge, matëmatë mago huju tle.” 9 Këme nëgême Herot megali latle, “Ebame, bo wame home boblo logotomebë home gali tlolë, na bu Jonbë eso, mou lokwati iniwa tlë tëtatle. Kwe kë fëye homune? Bo ho mago meaholokwane nanolokwefëmë, bu klelegowa wesibi blëge lotokwefëmë.” Na bu Jisasme hwime tole tletle.

Jisas bu hi wesibi 5,000 home sa tëtatëme

10 Gotobë gali tême kë jine tëgelëkakëmëbë ho, ita loko mëtëkakija na bu iniwa wesibi melë kë mëtlabëme, Jisasme tê mëtëtatla. Na Jisas bume nëno tle, na bu fli onehome hune mëtla na bume fwa li lifekuwa tlelume. Këbë life weniji Betsaida.

11 Tokwafe lebutako oneho melowene mëtla, “Bu wafi mujafe.” Na kwe bu nagi esogo mëtlaguma. Bu belë mitisitla na Jisas gali tlome, “Sobo lalowa esijo.” Na bu, Goto onehabë eso home kë tafa lëgletëmëbë gali, tê tëtatëme. Na bu tëbo atona onehome sle totome. 12 Na taboklë mu, Jisasbë lowene esogo mëglelëtblabë ho we ita tèle, bu belë mitisiya na bume gali motlola, “Te, ju onehome mana jine ebelëkakëme, lolime kë mëgëbebë lifeku elë mana migliwaya, hi wesibime hohwi namëtayame na ni lo mata hohwi mëtatlame. Ebë ho jwa life nëgême.”

13 Kwe Jisas bume gali tlome, “Sobowa hi wesibi elëmo.” Na bume gali motlola, “Sebo feilawa hi wesibi hanane. Sebo tobali bletë nage na mo tèle, këwa ekë mëbe. Ju melowene lalene, ‘Sebo hi wesibi kë iniwa

onehome balitina glo nanëgletëmamene, hee?”¹⁴ Ebë hobë tabei këniji 5,000.

Na Jisas bubë lowene esogo möglelëtblabë home gali tlome, “Sobo onehome gali elomo, 50, 50 mëta tafa namokouja.”¹⁵ Na bu melë mëtla na iniwa oneho tafa motokuja.¹⁶ Na Jisas kë tobali bletë nage na mo tële glo tle, na matafa elë hwi tokwake na Gotome lale gali tlole, “Ebë bletë nagena mona yaha fèyeme enënan?” Na bu klelegowa wesibi blège totome na kë bletë nagena mona fufu totome na bubë lowene esogo möglelëtblabë home tlëme, onehome sa namëgëtatëmame.¹⁷ Na bu iniwa hi mëtla na hahana memëtlelëma. Na bubë lowene esogo möglelëtblabë ho, lëne hi wesibi loloko mëtëtaya na we ita tële këniji basketë musu tëtafu mototoma.

Pita megali latle, “Jisas, ju ebë ho kë nègebë, Goto jume kë aniji toglëbë ho, onehome nénō naegleme”

¹⁸ Kë nalëwa, Jisas, buwa Gotome gëgali tlelèle, na bubë lowene esogo möglelëtblabë ho bu belë mutuju tla. Na Jisas bume takune tlome, “Oneho bome habë weniji lamlane?”¹⁹ Na bume gali tafu mëtëtatla. “Fli onehowe megali lamëtla, ‘Onehome kë baptais togotomebë Jon, tekwe nège, matëmatë mago huju tle.’ Na fliye megali lamëtla, ‘Gotobë gali, étani kë tégehilebë ho, Elaija, tekwe nège, matëmatë mago huju tle.’ Na fliye megali lamëtla, ‘Gotobë gali étani kë mëtehilabë ho li, tekwe nège, matëmatë mago huju tle.’”²⁰ Na Jisas bume takune tlome, “Na sobo bome habë weniji lalone?” Na Pita bubë gali tafu tëtattle, “Ju ebë ho kë nègebë, Goto jume kë aniji toglëbë ho, onehome nénō naegleme.”

Jisas gali tlome, “Bo gli nelëme na huju nègelëme”

²¹ Na Jisas bume anisasana gali tlome na meheheë latletëme, “Sobo kë galibëme fli onehome asa gali elomo. Matëbemu.”

²² Na Jisas bubë lowene esogo möglelëtblabë home gali tlome, “Tokwafe bo, Gotobë life mago ho, lebutako elili na hobota fa nogotlëme. Na letitabo enëne na lotulome wege möglabë eso enëne, na Gotobë galime okokwe moglomabë ho, bu bome hehë mögletëname na bome mogo nalë tékle

mögëtaname. Na bo matëmatë mëta tële olë nebëme kwe aona olëbëye mana hujunelëme.

²³ Ho bome na bobë loweneme esogome tole lëglena kwe bu ebë life magobë lale wesibi, bu kë tole lëgletëmëbë, aholokwana satimu sle lëletëme na glime uli jwamu lëleme. Ho bume wame gali moglolana na bume mogo nalë téklemë gali möglana, bu uli jwa lëgleme na bome iniwa olë mana esogo lëlenënëme.²⁴ Ho bu melowene lëglena, ‘Bo Jisasme esogo nèglelëlëna fli ho bu bome tëbo mögëtaname.’ Na bu, bubë ato uli lëglenëlëna na bome hana esogo lëglenënëna, kwe këha ho bu tëbo liglitame. Kwe ho bu bome lowene sle lëgletenëna na bubë ato uli jwa lëglenëlëna kwe këha ho bu hana tëbo liglitame. Ho bu kë home mogo nalë téklemë mogotlana, kë ho gli sle nane lële. Weye. Bu unaunalëme lale tafa lëgleme.²⁵ Ho bu ebë life mago iniwa wesibi glo lëglena, na kë ho bu hel life mëta tëbo liglitana, kwe kë wesibi bume habëna mögaitalemene? Hanane. Bu blawa glo lële.

²⁶ Tokwafe, bo, Gotobë life mago ho, bo tako elulegona nigisime. Bo bobë ayabë na bubë enselbë klijih, kë u lëglebë elulegona nigisime. Na ho li, onehabë naba li mëta bobë galibëme able loglomena na bome able lëglena kwe tokwafe bo nigisina, bo mata kë home kofaya able nègletelëme.²⁷ Bo some nègali nanolëyo. So mago emëta kë tafa egelobë bu mana neme na Goto onehabë eso home kë tafa lëgletëmëbë olë mana fata lëleme. Na bu kë olë mana hwi mololame.”

Jisasbë ato li weniyanena fata tletle

²⁸ Jisas kë gali wagëgali tle. Na tokwafe tobali ita aona olë mëtlëbou na kwe Jisas, Pita, Jems Jonname nénō tle. Na tako fatini lufuwa tilekome, Gotome gëgali nalogolelëme.²⁹ Bu Gotome mana gëgali tlelèlebëë, na bubë weniyanë li weniyanena mana fata tletle na bubë ého melë tatiwamu fata tletle na feilawamu u tlelèle.³⁰ Na tlemalë ho lafatawa mëtletelo na bume gëgali mëtletelo. Kë tlemalë hobë weniji, Elaija na Moses.³¹ Na bu Gotobë elulegona fata mëtletelo. Na bu Jisasme, Jerusalem lifate mëta wesibi fata mögletlebëme na bu gli lëglebëme na

ebé life kile läglebëme kë galime gëgali mëtlelëlo. ³² Pita bume kë tafa täglelëmëbë ho bu feilawa nilafale mëtla na ni mëtebëya. Na bu ni mago huhuju mëtla na Jisasbë elulego, na bume kë mëtlebilobë elulego, hwi motlotëma. ³³ Na tokwafe, kë tlemalë ho, Jisasme kile mogotlome kofene kwe Pita gali tbole, “O tisa, sebo eme tafa nëglabë, ebé lalowa. Sebo aomalë, aona afeteni tli lo gigliji nëglame. Li jubë lo, na li Elaijabë lo na li Mosesbë lo.” Pita bu yaya hoha gali tle na bu kë gali täglebë gali lowene hana tletle. Bubë efalëbowa lëleguli tletle.

³⁴ Pita mana gëgali tlebëë, na oloba mana tetujule na bume iniwa lamu totome. Na bubë lowene esogo möglelëtlabë ho uli memëtla. ³⁵ Na Goto kë oloba kweli mana gëgali tle, “Ebë bobë nëba. Bo bume wafi aniji tbole, bobë wege fa nalëtatenëme. Sobo bubë gali aholokwanewa eglolome.” ³⁶ Kë gali wayawé tbole, na bu Jisaswa tlibe. Na bubë lowene esogo möglelëtlabë ho, kë olëna, kë hwi motlomabë wesibi, ho flime hana gali motloma.

Jisas bu ahwane kë tëbo lotlebë nëbame sle ttle

³⁷ Li olëna, Jisas na bubë lowene esogo möglelëtlabë ho aomalëna, fatini mago kle mëtemalitaya. Na feilawa oneho Jisasme alëgeme esune mëtlëla. ³⁸ Na ho li kë onehobë ku mago we tbole, “Tisa, bo jume anisasana gali nolë, bobë nëba hwi naegloleme. Bobë jowa nëba nëgeme!

³⁹ Ahwane bume itaita lalëkaklukefëtle na bu afëfleina mëtlekëfe. Na kë ahwane bume lilina lalogotlewa na nënafu bubë éfalëbo elë mowellëbetle. Na këbë ahwane bubë ato tëbo lëtakefëtle na bume hokweinawa hana kile logotleme. ⁴⁰ Na bo jubë lowene esogo möglelëtyobë home anisasana yafe takune tlomë, këbë ahwaneme hehë namëgletlame fene. Kwe bu hana hehë mëtletla.”

⁴¹ Na Jisas metafu tëtatile, “Sobo oneho, sobo lowene sle hana elo. Sobo tëbo lowene eholo. Bo sobona li olë tafame tole hana nelë. Bo sobobë hobota ita fa nogotlëbëme tole hana nelë.” Na bolijayame gali tbole, “Te! Jubë nëba ebelë elesutëna.”

⁴² Kë nëba Jisas belë loliwa tisi tle, na ahwane bume lifewa so telëkakle na life mëta tujetigo, na bume feilawa lili tbole. Na Jisas

këbë ahwaneme anisasana kale tbole na kë nëbame sle ttle na bolijayame tlële. ^{43a} Na iniwa oneho klelego memëtla, Gotobë tako afutuku hwi motlolame nëgeme.

Jisas, bubë glime ita gali tle

^{43b} Jisas kë togotlebë wesibime, oneho mana lowene mëtlekefëya, na Jisas bubë lowene esogo möglelëtlabë home gali tbole, ⁴⁴ “Te, sobo aholo bo sle eto. Bo, Gotobë life mago ho, bu bome home yo moglomame.” ⁴⁵ Kwe bubë lowene esogo möglelëtlabë ho, këbë gali wayobë lowene hana mëtletla. Goto, kë gali wayo bume ého tägëtatëmeme nëgeme na bu kë gali wayo lowene sle jwa këme mëtletla. Bu Jisasme uli mëtletlame nëgeme, na bu kë gali wayobëme takune jwa këme motlola.

Logouta ho yalëne

⁴⁶ Li olë na, bubë lowene esogo möglelëtlabë ho, blalo kofaya kofaya megali mëtlelogwaya, “Semago, logouta home, ya tafa lëlene?” ⁴⁷ Na Jisas bubë lowene walowene tletëme. Këme nëgeme bu nëba tokwëfo no tlële na bubë lime tlibe. ⁴⁸ Na bubë lowene esogo möglelëtlabë home gali tbole, “Ho bome lowene lëgletenëna, na ebëha nëbame lëgaitalena, kwe bu bome laitanë. Na ho bu bome lëgaitanëna, bu bomewa nane laitanë. Weye, bome kë jine täglénëbë ayame laitale. Na ebë nëba fenene, ho somago atwati hoha metafa lëglena kwe kë ho logouta home tafa lëgletëyome.”

Ho some wame hana loglëyona, bu sobobë yabe

⁴⁹ Jon bu Jisasme gali tbole, “Tako Ho, sebo ho li mehwi latlola, ho jubë wenijina ahwane tëbo hobë ato mago hehë tletëme. Kwe ahwane kë hehë lëgletlebë ho bu sebona jume hana esogo nëglelëyome nëgeme, sebo bume këme fene lëkle totla.” ⁵⁰ Kwe Jisas gali tbole, “Sobo këha home asa lëkle etlo. Ho some wame hana loglëyona, bu sobobë yabe.”

Samaria provinsbë li lifeku mago enëne, Jisas bu belë ligisime tole hana mëtletla

⁵¹ Goto, Jisasme heven lifekuwa kë no lëglelebë olë nounou lalële. Këme nëgeme, Jisas lowene fa sle ttle, Jerusalem lifatewa

nalugujume. Na bu tuju. ⁵² Na bu fli home jine tlême, mogoutaya namëglame. Na bu motoutaya na Samaria provinsbë, lifeku tokwëfo elë mëtëkakluja, Jisasbë wesibi sle namogotometlame. ⁵³ Kwe kë life mago oneho, Jisas bu belë ligisime tole hana mëtletla, Jisas bu Jerusalem lifatewa tugujume nëgeme. Bu melowene lamëtla, “Bu sebona lotume tole hana lëletënawa na bu Jerusalem lifatebë tako lotu lowa këme luju.” ⁵⁴ Na bubë lowene esogo mëttelelëtobë ho, Jems na Jon, kë lifekubë onehobë lowene hwi motlometemo na Jisasme takune motlolo, “Tako Ho, ju metole lalene, sebo Gotome takune nanoglolome, kë onehome heven life mago, ahoju tuku nalëtëkaketëmeme, temu namëgebëyame?” ⁵⁵ Kwe Jisas swaya tékaketëmeme na këkale tlome. ⁵⁶ Na bu li lifekuwa mutuja.

Jisasme esogome tole mëglabë enëne

⁵⁷ Jisasna bubë lowene esogo mëglelëtblabë hona, alëge elë mutuja na ho li Jisasme gali tlore, “Iniwa lifeku ju egujuna kwe bo jume nagi nëglagwime.” ⁵⁸ Kwe Jisas bume gali tlore, “Mëgali bu ni mëgebebë fuluju nane na fole mata ni tiji nane. Kwe, bo, Gotobë life mago ho kë nëgebë, bo kwe ni nëgebëbë lo hanane.” ⁵⁹ Na kwe Jisas li home gali tlore, “Ju bome nagi enënen.” Kwe kë ho gali tlore, “O tako ho, bo bobë ayame matëmatë mëta afina lalowa gwa nugujetlémene na mana jume nagi nëlëme?” ⁶⁰ Na Jisas bume gali tlore, “Gigli mëglabë ho, buwa, gigli mëgebëya home lalowa matëmatë motoma. Kwe juwe, Goto onehobë eso home tafa lëgletëmebë gali të etagutëmee.”

⁶¹ Na li ho Jisasme gali tlore, “Tako ho, bo jume nagi nëglëme, kwe bobë weife mago enëneme kaiyo afina lalowa nugujelímene?” ⁶² Na Jisas gali tlore, “Ho bu ihena yegu lëglena kwe bu miti nagi itaita hwi lokoukëfena kwe bu ihe yegu sle hana lëglelëme. Na kë fenene, ho bome nagi lëglénëna kwe bu wesibina honame kë hune tëglebëme lowene lëglekefëtëmena, kwe këha ho bu Goto onehobë eso home tafa lëgletëmebë wege hana fa logotleme.”

10

Jisas bu 72 home jine tëbelëkakëme

¹ Tokwafe, Tako Ho Jisas, bu 72 home mata aniji tlome. Na bu tlemalë tlemalëme jine tëbelëkakëme, bume mogoutatla namëglame. Iniwa lifate na iniwa lifeku bu kë belëme lugujume kë tole lëglebë, bu kë enëneme kë iniwa lifate na lifeku elëme jine tëbelëkakëme. ² Na bume wafë gali tlome, “Feilawa hi wesibi bu nuju mago wanigliji mëbe, kwe lebutako wege ho hana mëtabëya, kë hi wesibi fa namogotlame. Këme nëgeme sobo nuju bolijaya, Gotome, sagali elolo, bu wege home jine nalëglémeme, bubë nuju mago hi wesibi fa namëgëtatlame.”

³ Na bume gali tlome, “Sobo eyeumo. Aholokwane elo. Bo some kë jine nëglëyobëye, sobo sipsip kleli nëbale, wame taboo amalebë ku mëta fene mëtabe. ⁴ Sobo baliti musu o wesibi sisike musu o juba jibo asa ehoujo. Na some alëgeme kë esune mëglëyobë onehome, tafana asa gëgali elelëmo. Weye. Sobo hokweinawa saeyeu.

⁵ Na sobo lowa ekaklujona, sobo kë lo mago onehome afina megali eglomome, ‘Sobo ebë lo mëta kë tafa egelobë lowenena sle elo.’ ⁶ Na tu taba ka ho, kë lo mëta tafa lëglena, kwe sobobë lowene sle gali bu mëta malëbetle. Kwe këha ho, kë lo mëta tafa hana lëglena kwe sobobë lowene sle gali sobelë lukwaiji lëkekëtëyome. ⁷ Sobo kë lo mëta fwa sani ni ebekefo. Li lo li lo asa elo. Na iniwa hi wesibi some kë lo mago kë mëglëkefëyobë sahi hi elo. Bo ebë galime fëyeme gali nelëne? Ho wege lëglekëfena, kwe bubë wege wesibi lalowa glo lëgleme. Na kë fenene, ho bu Gotobë wege, wege lëgletlena, kwe bubë wesibi glo lëgleme.

⁸ Sobo li lifatewa tuhu egelona na ho some bubë lowa no lëglëyon, kë hi wesibi some kë mëglëyobë, sahi elo. ⁹ Sobo kë life mago ato elili onehome sasle etomo. Na sobo gali metë saetatemo, ‘Goto bu sobobë eso home natafa lëgletëyobë olë nounou lalëletëyo.’ ¹⁰ Na sobo li lifatewa tuhu egelona na kë life mago oneho some nëno hana mëglana, kwe sobo kë lifatebë alëge mëta elibome na megali elémome, ¹¹ ‘Sobobë lifate flëke sebobë jubame kë

lesili möglebë sebo sosa nanotoma. Some melebotaneme négeme, ebë wesibi sobo kë egelobë wafi têbo elito. Kwe sobo lowene sle elo, Goto bu sobobë eso home natafa lëgletéyobë olë nounou lalëletéyo, kwe sobo kë olë tole hana eletelo.’¹² Bo some gali nolëyo, Goto, iniwa onehobë gali aholokwane loglomebë olë na onehome fufu logotomebë olë fata lëglena, kwe bu ebë lifatebë onehome tako têbo logotomeme kwe bu Sodom lifatebë onehome sogë têbowa logotomeme.”

Jisas, bume lowene sle jwa enëneme, maninibo tletëme

¹³ Na Jisas ita gali tlome, “Sobo Korasin lifate mago oneho na sobo Betsaida lifate mago oneho, masiwafe, tokwafe têbo wesibi somëta fata mögletéyome. Ëbame, bo sobobë ku mëta Gotobë afutukuna, klelegowa wesibi blëge blëge têtatéyo, kwe sobobë têbo lowene aholokwana ti hana elo. Ëtani, bo Tair na Saidonbë onehome këha klelegowa wesibi hana blëge blëge têtatemë. Kwe bo Tair na Saidonbë onehome, këha klelegowa wesibi blëge blëge négétatemëbë, kwe bu ëtani anebo bubë têbo lowene aholokwana wati möglame fene na lale lowenewa esogo möglelélame fene. Na bu têbo ého wafi gëgelo motomame fene na atikafa wafi ju möglame fene, bu melëme lëlekuju mëtla, bubë têbo lowene wahune mëtla.¹⁴ Goto, iniwa onehobë gali kë aholokwane loglomebë olë na onehome kë fufu logotomebë olë fata lëglena, bu some tako têbo lëgëtome kwe bu Tair na Saidon life mago onehome sogë têbowa logotomeme. Sobo kë klelegowa wesibi hwi toglomome négeme kwe sobobë têbo lowene aholokwana hana ti elo.¹⁵ Na sobo Kaperneam life mago oneho, sobo melowene lalone, ‘Sebo lale enënemu négeme na Goto seme heven life elë nëno lëgleme.’ Weye. Hanane mu. Goto some têbo lëgëtome na hel lifewa sike lëtkakeme.”

¹⁶ Na Jisas bubë lowene esogo möglelëtlabë home gali tlome, “Oneho sobobë gali aholokwane sle lameletéyo bu mata bobë gali aholokwane sle mögletëname. Na oneho some hehë lameletéyo bu bome mata hehë mögletëname.

Na oneho bome hehë lamëletëna, bu bome kë jine téglenëbë ho, Gotome mata hehë lamletla.”

Jisas kë jine tégloëbebë 72 ho, ita loko mëtëkakija

¹⁷ Tokwafe, Jisas kë jine tégloëbebë 72 ho, fleflesuna loko mëtëkakija. Na bu gali mëtla, “O, tako ho, sebo jubë weniji fë tëtona, na ahwane bu sebobë gali aholokwane mëtle na lamëtlëbouwa.”¹⁸ Na Jisas gali tlome, “Sobo melë tugulona, bo kwe, mehwì latelë, Satan heven lifate mago latitigowa, wawaine fene tle.¹⁹ Aholokwane elo! Bo some afutuku wafi tlëyo. Na sobo sebobë wame ho, Satanbë afutuku boblo etatelome. Na sobo wame tabo taiju na mlawalë matawa lalowa asë egolome na iniwa wesibi bu some hana têbo mögëtome.²⁰ Kwe ahwane, bu sebobë gali kë aholokwane mögletéyobëme na kë mëtlëboubëme, asa fleflesu elo. Weye. Goto sobobë weniji bubë bogo mëta kë yahi tégletéyobëme fwa fleflesu egelome.”

Jisas bu fleflesu latte na bubë bolijaya, Gotome gëgali tlelële

²¹ Kë nalëwa, Gotobë Amtëtomba, Jisasbë lowenebë fleflesu tëtatle. Na Jisas gali tle, “Aya, ju heven lifate magobë na ebë life magobë Tako Ho. Yaha fëyemene? Bo jume fleflesu nanëletë. Oneho bume fwa melowene lamëtla, ‘Sebo iniwa wesibi lowene sle nëletëma,’ kwe ju jubë afutuku bume ého têtatëme. Kwe oneho bume fwa melowene lamëtla, ‘Sebo nëbale tokwetokwëha, sebobë lowene afluja lalëletëna, sebo iniwa wesibi lowene hana nëletëma,’ kwe ju jubë afutuku bume waolafa têtatëme. O aya, ju jubë tolewa esogo elelële na ju melë eleme.”²² Na Jisas bu ita gali tle, “Bobë aya bu iniwa afutuku na lowene bome watlënë. Iniwa ho bome bubë nëbame lowene sle hana mëletëna. Bolijaya buwa lowene lëletle. Na iniwa oneho, bolijayame lowene hana mletla. Bo bubë nëba na bo ayame lebotane nëtatëmëbë, kë oneho buwa lowene mletla.”

²³ Jisasbë lowene esogo möglelëtlabë ho, bume fwa tafa tlelëme, na bume swaya tletëme na bume fwa gali tlome, “Sobo lebutako lale wesibi wahwi tlomo, na sobo fleflesu egelome.²⁴ Bo some gali nolëyo,

ëtani, lebutako Gotobë lowene mago gali tē mototokweflabë ho na lebutako life mago eso ho bu metole lamëtla, sobo kē hwi toglomobë wesibi, hwi moglomame fene, kwe bu hana hwi motloma, na bu metole lamëtla, sobo kē aholokwane tēgelobë gali, aholokwane möglame fene, kwe bu aholokwane hana mëtla.”

Samaria lifate mago ho, bume kē wame toglolebë home taitale

²⁵ Gotobë galime okokwe toglomebë ho Jisas belë tisi tle, bume tēbo loweneme su nalogotleme fene. Na bu takune tbole, “Tisa! Bo habelë nëgelëmene, lale tafa unaunalëme fa nanogotlëme?” ²⁶ Na Jisas bume takune tbole, “Gotobë bogo mago gali habë gali lalane? Ju habë hwi laeolëne?”

²⁷ Na Gotobë galime okokwe toglomebë ho gali tafu tētatile, “Sobo tako Gotome anisasa tole egletelomemu. Lowenena, afutukuna, ini tolewa egletelomemu. Na jubë ato fene tole eletle, ju lime mata metole egletleme.” ²⁸ Na Jisas bume gali tbole, “Ebë lalowa. Ju gali tafu sle latle. Ju melë eglena, na ju lale tafa fa egotleme.”

²⁹ Kwe kē Gotobë galime okokwe toglomebë ho bu metole latletle, Jisas bume melowene nalëgletteleme, “Lale lowenena hofe.” Këme nëgême bu Jisasme këme takune tbole, “Gotobë bogo mago gali, bobë fëye yabe home gali elane?” ³⁰ Na kwe Jisas metafu tētatile, “Ebame, ho li, Jerusalem lifate kile tle na Jeriko lifatèwa tēmatule. Bu tematulebë na wameho alëgeme ého mëtla, na bu alëgelëme okli mëtelëkukiya na fa mototla na tēkle mototlabëë ejeha gli lëleme. Na bubë ého titika mëtletla na bubë iniwa wesibi mata glo mëtletla na mana bume alëge möglëbo mëta lakilewa mëtökaka na bu mëtlëbouja. ³¹ Na kë olë nawa, lotu lome kē wege lëglebë ho mata kē alëge elëme tēmatule. Kwe bu alëge möglëbome kē lëgëbebë home hwi telokwakle na alëge möglëbo elë sigli tētagule na latugujuwa. ³² Na tokwafe, Livaibë afenëbo, lotu lo mëta kē wege lëglekefëbë, bu mata kē alëge elëme tēmatule na kē home hwi telokwakle, na lolime

hwime tuju tle na hwi tbole kwe bu mata sigli tētagule na latugujuwa.

³³ Kwe Samaria lifate mago ho li,* bu mata nagi tēmatule. Na bu kē home hwi telokwakle, na bume tako masiwamu metletle. ³⁴ Na bu loliwa tuju tle, na bu wain taba liji tu, welë tuna, bubë juba këna swa totometle na kē juba, ého kaka tabona lalei totometle. Na bume huju totle na bubë donki kleli amlebo matawa gwa towetle. Na bume oneho këme ni mëtëbekefëyabë lowa tlelule, na bume ululu sle latotle. ³⁵ Na li olëna, bu tēle baliti kë ni lo bolijaya home tlèle na gali tbole, ‘Ju ebë balitina, ebë home këna satafa elelèle. Na jubë baliti, bume tafa eglelëlebëme, sike eglena, kwe tokwafe bo nigosina, bo kofaya baliti jume nëglëme.’

³⁶ Na Jisas kē Gotobë galime okokwe toglomebë home takune tbole, “Ju habë lowene lalene? Wame ho kē tēkle mototlabë hobë yabe yalëmune?” ³⁷ Na bu gali tbole, “Ebë ho bume kē masiwa lëglettebë na kē lëgaitalebë, ebë bubë yabemu.” Na Jisas bume gali tbole, “Ju ejume na kē ho fene laitale ju melë egleme.”

Jisas Marta nabë, Maria nabë lo mëta tafa tle

³⁸ Jisasna bubë lowene esogo möglelëtla bë hona Jerusalem lifatèwa mutujabë na li lifekuwa fwa mutula. Na kē lifeku mago mëse, bubë weniji Marta, Jisasme bubë lowa no tlèle. ³⁹ Martabë bolijamobë weniji Maria. Maria, bu Jisasbë elebo lime tafa tletle na bubë gali mana aholokwane tlokwefle. ⁴⁰ Kwe Marta bubë hi wesibi kësle totomebë wegeme tutune tlekëfe na Mariame tēbo lowene fa tētatë. Na bu këme Jisas belë tuju na gali tbole, “O tako ho, bobë keinëba bome wakile etanë iniwa wege bowa no tlë. Ju këme lowene jwa fëyeme elene? Ju bume gali eolë! Bome egaitanë naegleme.” ⁴¹ Kwe Jisas bume gali tolë, “O, Marta, Marta. Ju feilawa wesibime fëyeme tutune elene?” ⁴² Maria bu bona kē tafa nëgelobë na kë gëgali nëgelobë wesibi, ebë lale wesibimufe. Këme nëgême sebo ebë lale wesibime bume hana lëkle nëgetayame. Ju ebë wesibime fwa lowene egotleme.”

* ^{10:33} Israelbë afenëboni bu Samaria life mago enëneme yonane hana mëtlelogwaya.

11

Jisas, Gotome gëgali möglelëla lowenebëème okokwe tlome

¹ Li olëna, Jisas Gotome gëgali tlelèle. Bu Gotome wagëgali tlelèle na bubë lowene esogo tlelëtlebë ho li, bume megali thole, “O tako ho, ju seme Gotome gëgali nëglelëlabë lowenebëème okokwe enona, ëbame Jon bubë lowene esogo möglelëtlabë home fene okokwe tlome.” ² Na Jisas bume megali tlome, “Sobo Gotome gëgali eglelélona, kwe megali eglolome.

‘O, Aya, iniwa oneho bu megali samëla,
“Ju lalemu.”

Sebo metole nanëla,
ju onehobë eso home tafa egletënabëème
esitëna.

³ Iniwa olë, ju seme hi wesibi
kë olë nijiwa saelëkefëna.

⁴ Ju sebobë tëbo lowene aholokwana sati
eletëna,
fli enëne seme tëbo lowene kë
mögletënabë lowene
aholokwana fene ti nëletëma.
Ju seme su mögëtanabë wesibi elë asa
hwiwa enona.”

⁵ Na Jisas bume ita gali tlome, “So mago ho li bu yabena nëgena, na bu klabë kuna bubë yabebë lowa lujuna na gali loglolena, ‘Ju bome hi wesibi eglénëme.’ ⁶ Bobë yabe kakë mago walisi na bo nëglëlëbë hi wesibi hanane.’ ⁷ Na bubë yabe bume lo mago megali lëgelubaklena, ‘Ju bome asa sosalë etanë. Ino watiji nelë, na bu bobë nëbale labuku mëta wani mebëya. Bo huju hana nëgelëme na jume hi wesibi hana nëglëme.’ Na sobo fëye lowene lalone, kë ho bu habbelë lëglemene? ⁸ Bo some gali nolëyo, sobo aholokwane elo, kë ho ebë lo bolijayabë yabemu, kwe bu hana huju lële na bume hi wesibi hana lëlële. Kwe bubë yabe itaita takune lëgelulukwakleme nëgême na hana kile lotle, na bu këme huju lëgleme na iniwa wesibi bubë yabe kë tole lëgletëmëbë mana nalëglëlëme. ⁹ Bo some gali nolëyo, sobo Gotome wesibime takune elokweflome na bu some wesibi lëglëyome. Sobo wesibi hohwi etakefëtelome kwe sobo hwi eglolome. Sobo inome këke elekefëtelome na Goto some ino tika lëgëtatëyome. ¹⁰ Iniwa oneho Gotome wesibime takune moglokweflana,

kwe bu wesibi glo möglame. Na iniwa oneho wesibi hohwi métakefëtëmana kwe bu hwi moglomame. Na iniwa oneho inome këke möglekefëyana kwe Goto bume ino tika lëgëtatëmeme.

¹¹ So mogo ho li nëbana lëtabe na kë nëba bolijayame mome takune loglolena, kwe bolijaya bume waiye lëglëlemene? Weye. Hanane mu. ¹² Na bu bolijayame kame takune loglolena, kwe bolijaya bume mlawalë lëglëlemene? Weye. Hanane mu. ¹³ Sobo tëbo lowene itaita esogo elelëkeflo kwe sobo lale wesibi sobobë nëbaleme itaita elëkefëmo. Këme nëgême sobo melowene egelomemu, ‘Sobobë aya heven life mëta kë tafa lëglebë, bu metole lalële, oneho bume kë takune moglolabë, bubë Amtëtomba, bume lëglëmeme.’”

Bu megali lamëtla, “Jisas Belsebulna wege melo”

¹⁴ Jisas gali mumu tabo hobë ato mago ahwane hehë ttle. Ahwane wafi kile totle na kë ho mana gëgali tle. Na iniwa oneho hwi motlola na klelego memëtletla.

¹⁵⁻¹⁶ Kwe fli metole lamëtla, Jisasme su namogotlame, na bume këme takune motlola, “Jisas ju klelegowa wesibi li lebotane etatëna. Sebo jume melowene nanëgletëyome, ‘Gotobë afutuku ju mëta lëbetëfe.’” Na fli ho blalo megali mëtla, “Bu, tëbo alibahobë eso ho, Belsebulbë, afutukuna ahwane këna hehë lëlekefëtëme.” (Belsebulbë li weniji Satan). ¹⁷ Kwe Jisas bubë lowene wahwi tlotëme na bume waflë galina gali tlome, “Li lifate mago enëne, bu bwa bwa lowene mëta tafa möglana na momogli mögëtayana kwe bu blalo tafa sle hana möglame. Na weife mago enëne blalo momogli mögëtayana kwe bu iniwa tëbo miglitayame. ¹⁸ Na Satanbë ilawa mago alibaho, bu bwa bwa lowene mëta tafa möglana na momogli mögëtayana kwe bu afutuku möglamene? Weye. Bu tëbo miglitayame. Bo walowene nelë, sobo bome melowene laletëna, ‘Bu ahwaneme Belsebulbë afutukuna hehë lëletëme.’ ¹⁹ Kwe ebë nëgali nëgebë, Belsebul bome lalaitanë na bo ahwane tëbo kë hehë nëgletemëbë, kwe sobobë lowene esogo möglelëlabë home ya laitamene, ahwane kë hehë mögletëmabë? Belsebul

bu laitamene? Sobobë weife mago enëne bu some melebotane mëtatëyome, sobobë lowene tēbo. ²⁰ Kwe bo ahwane Gotobë afutukuna hehë négletemëna kwe sobo këme lowene elome, Goto bu sobobë eso home watafa lëletëyo.

²¹ Afutuku tabo ho bu wame home boblo wesibi glo lëglena na bubë lo mëta këna mana sei sle lëglëlena kwe bubë iniwa wesibi mëgëbetle sle mëgleme. ²² Kwe li tako afutuku tabo ho, bu kë tokwëfo afutuku home wameme ligisi tlena na bume wame loglolena na bume boblo logotlena kwe bu kë hobë wame home boblo wesibi bume kë afutuku mëglelëlebë wesibi glo lëgletleme. Na bu kë hobë iniwa wesibi ho flime sa lëtagutëmeme.

²³ Oneho bome yabe hana mëglenënana, bu bome wame moglonabë enëne. Na ho bome onehome loloko négétëbëme hana mëgaitanana kwe bu onehome lélakwanena sisile lamotoma.”

Ahwane tēbo ita tisi tle

²⁴ Jisas gali tle, “Ahwane tēbo home kile logotlena, kwe kë ahwane, lagu lifewa tuju, tafa labume hohwi nalugutame, haha tafu logotlebëme. Kwe haha tafu life hwi hana loglolena kwe bu këme gali lële, ‘Bo ëbame kë tafa tégelëbë lowa ita nuguwime.’

²⁵ Na ita luju na lo mehwi lolole, bu wasle motlafe. ²⁶ Këme négeme, bu luju na tobali ita tèle yaife tabo ahwane nëno lule. Na bu mëkakuja na këme tafa mla. Ëbame kwe kë ho bu sogë tēbowa tētabe kwe tokwafe bu tēbomu lëtabe.”

Fëye enëne fleflesu mëglamene

²⁷ Jisas lebutako onehome gali tētëatëme na mëse li, kë onehobë mago bume anisasana gali tlole, “Jume kë fu tégletabë mëse na maba kë hi tégletëbë mëse, bu fleflesu matle.” ²⁸ Kwe Jisas gali tle, “Weye. Oneho bu Gotobë gali aholokwane mëglabë na esogo mëglelëlabë bu kwe fleflesu mëglamene.”

Fli oneho Jisasme gali motlola, “Ju seme klelegowa wesibi li lebotane etatëna”

²⁹ Lebutako oneho bu Jisasme loko motkweitlabë, na bume gali tlome, “Oneho kë nalë kë mëtëtabëyabë bu tēbo oneho mu. Bu bome takune motlona, Ju Gotobë

afutukuna, klelegowa wesibi li lebotane etatëna, sebo melowene nanëglame, “Ju Gotobë wege fa etatle.”” Kwe bu klelegowa wesibi li hana hwi moglolame. Bu jowa wesibiwa hwi moglolame. Wesibi Joname kë fata tégletlebë wesibiwa hwi moglolame.

³⁰ Étani, Jona bu mo imo mëta aona olë tafa tle na mana mo imo mago huju tle na Ninive lifate mago onehome gali mana tē tutatëme. Na Goto, kë klelegowa wesibina, Ninive lifate mago onehome, melebotane latëtatëme, Goto Joname jine tletëme. Na Jona fenene, bo, Gotobë life mago ho, bo tokwafe, onehome ebë nalë kë mëgëtabëyabë, klelegowa wesibi lebotane négétatemëme, melowene namëglame, ‘Goto bome jine tlénë.’ ³¹ Goto, iniwa onehobë gali kë aholokwane loglomebë olë na onehome kë fufu logotomebë olëna, négemowe life magobë eso mëse, bu huju egleme, na ebë nalë kë mëgëtabëyabë onehobë tēbo loweneme gëgali egletëmeme. Bu bubë tēbo lowene këme gali egletëmeme. Étani kë eso mëse bu kakë lifatemu tafa tuglebë kwe bubë life kile totle na eso ho Solomon belë tisi. Na bubë lale lowene gali gëgali tlélé na aholo bo tëtagutle. Kwe ho li somëta kë tafa lëglebë bubë lowene takomu kwe Solomonbë lowene melëha kwe sobo kë tako lowene hobë gali aholokwane hana elolo.

³² Goto, iniwa onehobë gali kë aholokwane loglomebë olë na onehome kë fufu logotomebë olëna, Ninive lifate mago oneho bu huju mëglamene, na ebë nalë kë mëgëtabëyabë onehobë tēbo lowene gëgali mëgletëmame. Bu bubë tēbo lowene këme gëgali mëgletëmame. Kë Ninive lifate mago oneho, bu Jonabë gali aholokwane motlolame négeme na bubë tēbo lowene aholokwana këme ti mëtla. Kwe ho li somëta kë tafa lëglebë, bubë lowene takomu kwe Jonabë lowene bu melëha kwe sobo kë tako lowene hobë gali aholokwane hana elolo na esogo hana elelëtelo.”

Jubë naba bu lamo fenene

³³ Na Jisas ita gali tle, “Oneho bu lamo fiji mëtaya na ého hana mëgëtayame o isekuna hana lamu mëgëtayame. Weye. Bu masei mëta gwa mëtayame. Na oneho lowa mëkaklijana, bubë elulego hwi

namoglüyame. ³⁴ Jubë naba lamo fenene. Jubë naba lalowa nügena kwe jubë lowene mago lowene elulego lëgëbetëme na iniwa ato mëta elulego lëgëbetëmemu. Kwe jubë naba tëbo nügena, kwe jubë lowene mago lowene kilego lëgëbetëme. ³⁵ Sobo ululu sle këme egelome. Elulego ju mëta kë lëgelubetëbë asa kilego malëletë. ³⁶ Jubë iniwa lowene elulegowa lelubetëna na kilego hana lelubetëna, kwe jubë iniwa lowenebë olëha lelubetëme, lamo elulegoha u eglatëme.”

Farisi ho na Gotobë galime okokwe moglomabë ho bu tëbo lowene esogo mëtlelëkefla

³⁷ Jisas gali watë tëtatëme, na Farisi ho Jisasme gali tbole, buna hi namëgelome. Na Jisas kë hobë lowa tëkaklutle na tafa tle, hi namëgelome. ³⁸ Na kë Farisi ho bu Jisasme mehwì tbole, bu hime tafa tle kwe bu toba tu afina swa hana totome, Gotobë wegeho Moses fene gali tle. Na bu klelego mettle. ³⁹ Kwe Jisas bume gali tbole, “Sobo Farisi ho, sobo kabona blete ëhou ato elë fwa swa etokefëmo jubë ato fene swa etole. Kwe waholo kë nügelujebë bu memelë tetëbo wesibi sosolo lameluletëyo. Sobo kë wesibi hana sle etomo. ⁴⁰ Sobo yaya enëne. Ho bu matawa atowa nane blëge blëge totle. Weye. Bu matawa atona wahlona mata iniwa blëge blëge totome. ⁴¹ Kwe wesibi, blete ëhou na kabo mëta kë mëgelubebë, sobo wesibi jwa enëneme elëmo, bume egaitamo naegelome. Sobo melë egelona kwe sobobë iniwa wesibi, Gotobë naba li mëta lalowamu mëgëbetëyome.

⁴² Sobo Farisi ho, sobo hai! Sobo tëbo eglitome! Sobo memelë inilu welujuwa welujuwa lalei egotokwefomome na welujuwa mëta gwa etlome na jowa leitabo Gotome elëkefome. Kwe sobo lale lowenebë na Gotome tole egletelobë aholokwana ti lalekefo. Sobo kë lale lowenebë esogo sle eglelélona na fli lale lowenebë aholokwana ti jwa egelona kwe sobo lale oneho etabome.

⁴³ Sobo Farisi ho, sobo hai! Sobo tëbo eglitome! Sobo lotu lome tafa egelona, sobo metole lalo, onehobë naba li mëta, eso hobë tafa labume tafa egelome. Na sobo oneho këme kë tafa mëglabë lifeku mëta

asë egelona, sobo metole lalo, oneho some megali namëglüyome, ‘O letitabo ho. Lale kliji.’

⁴⁴ Sobo hai! Sobo tëbo eglitome! Sobo matëmatë fenene këha meëho lalo. Oneho lowene jwa, na meweniji lamla, ebë lale lifewa, na bu matëmatë matawa measë mogolame na bu Gotobë naba lime tëbowa mëgëtabëyame. Na sobo kë matëmatë fenene. Oneho bu sobobë tëbo lowene hwi hana moglötëyome na meweniji namëglame, sobo lale enëne.”

⁴⁵ Na Gotobë galime okokwe toglomebë ho, bu Jisasbë gali aholokwane tle na bume gali tbole, “Tisa, ju kë gali Farisi home gali eglomebë kwe ju seme mata gëglë lalelëna.” ⁴⁶ Na Jisas gali tle, “Sobo Gotobë gali okokwe eglomobë ho. Sobo hai! Sobo tëbo eglitome! Sobo onehome lebutako tafa sle gali okokwe elokwefomo, esogo namëglelémame, kwe sobo, kë gali esogo mëglelémabëme, egaitamo hana elo na këbëna bume hobota gwa etatemo.

⁴⁷ Sobo hai! Sobo tëbo eglitome! Sobobë bisemlenino bu Gotobë lowene mago gali të mototokweflabë home wamena tëtëkle mëtëtakefëya. Na sobo kë hobë matëmatë negli etokwefëmetemo. ⁴⁸ Sobo matëmatë negli lakalena, onehome melebotane etatemo, sobobë bisemlenibë lakaleme helawawa laletemo. Bu Gotobë lowene mago gali të mototokweflabë home wamena tëtëkle lamëtëtakefëya.

⁴⁹ Goto këbë hwi tlolena na bubë lale lowenena megali tle, ‘Bo bobë lowene mago gali të mototokweflabë home na bobë gali tème jine mëglémabë home jine nüglémëme, na bu flime wame ijiwa moglomame na flime mogo nalë tëtëkle mëtayame.’ ⁵⁰ Ëtanimu na mana ekë lëbe bu Gotobë lowene mago gali të mototokweflabë home mogo nalë tëtëkle mëtëtagijayame nügëme, na Goto, bu ebë olëna kë mëtabëyabë onehome këme tëbo logotomeme. ⁵¹ Bu Gotobë lowene mago gali të mototokweflabë home mogo nalë tëtëkle lamëtëtagijaya. Bu étani Abel mëta afina oto mutula, na flime mata mogo nalë tëtëkle lamëtëtagijaya na Sekaraia belë mana fwa tékaki na bume mata mogo nalë tëkle mototla. Sekaraia bu, Gotome, wesibi

kë mëta ahojume ahojume melekefëtlabë masei jelë, na Gotobë lo jelë, kë afloko mëta tëtabe na bume mana mogo nalë tëkle motlola. Na bo some gali nolëyo, étanifu oneho bu Gotobë lowene mago gali të mototokweflabë home mogo nalë têtëkle mëtëtagijayame négeme, na Goto bu ebë olëna kë mëtabeyabë onehome, këme tëbo logotomeme.

⁵² Sobo Gotobë galime okokwe eglomobë ho. Sobo hai! Sobo tëbo eglitome! Sobo, Gotome kë lowene mëgletlabë lobë inoha tei tiji elo. Na sobowa kë ino hana tika etlome na hana ekaklujome, Gotobë lowene nafa egëtatelobëme. Hanane. Na oneho bu kë lowa mëkaklujame fene, Gotobë lale lowene fa namogotlame kwe sobo lëkleha latokwefomo.”

⁵³ Na kwe Jisas kë lo mago toho tükake. Na tokwafe Gotobë galime okokwe moglomabë ho na Farisi ho bume tëboijiwamu lamëtletla na memelë tëtakunebëme takune motlola. ⁵⁴ Bume melëme fene sosogëna motlola, tëbo galina tafu lëtatëme nawa na bume mana enisusu mletlame na mogo nalë mana tëkle motlame.

12

Sobo Farisi hobë sosogëna lowenebëme ululu sle saelo

¹ Feilawa onehomu loko mëtlelëya. Na bu ke mëtlame négeme na fli onehome jubame fefe fëfeha mëtlelogwaya. Na Jisas bubë lowene esogo mëglelëtlabë home afina gali të tëtatëme, “Sobo Farisi hobë bletë nage sëse wesibime ululu sle saelo. Bo kë gali négelëbëye, bubë sosogëna lowenebëme gali nelë. Bubë sosogëna lowenebë, sobobë lowene mëta takowa lëbetëyolime. Bo këme gali nelë, sobo ululu sle saelo. ² Iniwa wesibi oneho ého kë motomabë, kwe Goto olafa lotometëmeme na oneho bu hwi molomame. ³ Na iniwa gali sobo hwelutuwa kë gëgali egelobë, kwe tokwafe ho li kë gali lifeku mëta onehobë aholo li mëta të logotleme.”

Sobo Gotome fwa sauli eletelo

⁴ Na Jisas ita gali tlome, “O bobë yabénino, bo some gali nolëyo. Sobo home asa uli eletemo. Weye. Ho some mogo nalë

tëke mëgløyome kwe bu some ita hana tëbo mëgëtome. ⁵ Bo some megali sle nëlëyo. Sobo Gotome fwa uli egletelome. Goto bu lalowa, home mogo nalë tëbo logotleme na bubë afutukuna kë home hel lifewa lalowa tuku lëgleme. Ho kwe melë hana mogotlame. Bo some gali sle nëlëyo, sobo Gotome fwa uli egletelomemu.

⁶ Fli tokwëtokwë fole, ho melowene lamla, ebë lale wesibi nane, ebë tëboha wesibi tekwe näge. Kwe, Goto bu kë tokwëtokwë foleme aholokwana hana ti lëletëme. Bu tafa lëlelëme na ululu sle lalotome. ⁷ Na habenuju eslehuba tabëi sobobë kë négëbë Goto walowene sle lëletëme na iniwa wesibi mata walowene sle lëletëme. Këme négeme bo some gali nolëyo, iniwa wesibi some kë fata mëgletëyobë, sobo uli asa eletemo. Sobo walowene elo, tokwëtokwë fole bu tokwëfo wesibiha kwe Goto bu kë foleme mana tafa lëlelëme na ululu sle lalotome. Kwe sobowe, sobo tako wesibi na Goto bu some tako tolemu lalëletëyo na itaita metafa lëgllekëfëyome.”

*Sobo megali egelobëme asa able elo,
“Sebo Jisasme lowene sle négletlabë oneho”*

⁸ Na Jisas ita gali tle, “Bo some gali nolëyo, ho bu onehome megali loglomena, ‘Bo Jisasme lowene sle négletelëbë ho.’ Kwe bo, Gotobë life mago ho, bo Gotobë enselbë li mëta megali noglomëme, ‘Bu bome lowene sle lëgletenëbë ho.’ ⁹ Na ho bu onehobë naba li mëta bome lowene lëgletenëbëme able lëglena, kwe tokwafe bo Gotobë enselbë li mëta kë home kofaya able négletelëme.

¹⁰ Ho bu bome, Gotobë life mago home tëbo gali loglonëna kwe Goto bubë kë tëbo lowene aholokwana ti lëgletleme. Kwe ho bu Gotobë Amtëtombame klëe gali loglolena, kwe Goto bubë tëbo lowene aholokwana hana ti lëgletlememu.

¹¹ Bu some lotu lowa sobobë tëbo lowene gëgalime mëglelujona. O gavman ho o tatako letitabo ho belë sobobë tëbo lowene gëgalime mëglelujona, kwe sobo këme metutune asa elo, ‘Sebo bubë gali habë tafu nëtatëmamene? Sebo habë gali nëglamene?’ Weye. ¹² Kë olëna, Gotobë Amtëtomba, sobo bume këna tafu egëtatemobë gali lebotane lëgëtatëyome.”

Baliti musuna hobë wafle gali

¹³ Na ho li, kë feilawa onehona mëtëtabëya na bu Jisasme gali tlote, “Tisa, bobë aya wagli lële na bo metole nanelë, ju afame gali elo, iniwa wesibi aya kë hune lëglebë, fulelë lëleme na fli bome lëlénëme.” ¹⁴ Kwe Jisas bume gali tlote, “Ju bome kë galime fëyeme gali enonëne? Ho bome gali aholokwane moglomabë home hana aniji motlona, na bo kë wesibi some hana sa négatatyome. Weye. Hanane.” ¹⁵ Na bu onehome megali tlome, “Sobo ululu sle saelo, feilawa wesibi mëmaune eglémolime. Sobo feilawa wesibina négabé kwe kë wesibi kwe some lale tafame hana mëgaitomemu.”

¹⁶ Na Jisas wafle galime gali tlome, “Baliti musuna hobë nuju mëta, feilawa hi wesibi mëbekefëtle. ¹⁷ Na kwe kë ho melowene tle, ‘Bobë hi wesibi loloko lo wake melefe na bo li lo hananefe, bobë fli hi wesibi këme gogwa nanégelëme. Bo habelë négelëmene?’ ¹⁸ Na bu gali tle, ‘Ai, ta bo melë négelëme. Bobë hëno tokwëtokwë hi wesibi loloko lo yaye notomeme na fli tatako wesibi loloko lo giglji nelëme na bobë hi wesibi na fli wesibi kë mëta loloko nanégétème. ¹⁹ Na bo bowa melowene nelëme, ‘Bo feilawa wesibina hofe. Bobë lale wesibi feilawa tlibutu niji mëbetenëfe. Ta bo tafawa manelë. Bo tafawa nélékefëme na flesuna hi nélékefëme.’” ²⁰ Kwe Goto bume megali latlote, ‘Ju yaya homu. Ebë klabëna ju gli egleme. Na iniwa wesibi ju kë loloko egétabë yalë glo lëgletëmene?’” ²¹ Na Jisas gali tle, “Na wesibi kë home fenene fata ttle, ho li Gotome lowene hana lëgletlena na bubë feilawa lalale wesibi loloko loloko lëgétana, na kë wesibina fli onehome lëgaitame jwa lëglena kwe këha lakale Gotobë naba lime sle hana lëletle.”

Sobo tutune asa elo. Goto bubë nëbaleme tafa sle lëglelëmeme

²² Na kwe Jisas bubë lowene esogo mëglelëtlabë home gali tlome, “Sobo ebë galibë lowene sle eletelo. Na sobobë tafa lale lëgëbetëyobëme tutune asa elo na mëgali asa elo, ‘Sebo fëye wesibi hi néglamene? Sebo ého hamago glo néglamene?’” ²³ Hi wesibi na ého bu some lale tafame hana mëgaitome. Jubë lale tafa ebë tako wesibi,

kwe hi wesibi ebë tokwëfo wesibi. Na jubë ato ebë tako wesibi, kwe ého ebë tokwëfo wesibi. ²⁴ Sobo abagou foileme lowene eletemo. Bu hi wesibi hana tobalo mële na bu hi wesibi loloko hana mëta. Na bu hi wesibi loloko hana. Kwe Goto bume hi wesibi lélékefëme. Kë fole kwe bu tokwëfo wesibihha kwe sobo oneho tako wesibimu na Goto bu some mata hi wesibi lëgléyome. ²⁵ Na ho bu ebë life mëta kë tafa lëglebë olëme tutune lëglena kwe bubë olë lalowa kikli lëgetokwaklemene? Weye. Hanane mu. ²⁶ Sobo ebëha tokwëfo wesibi melë hana egelona kwe sobo fli wesibime blawa fëyeme tutune alone?

²⁷ Sobo lale ti tahweji lowene eletemo. Bu habëtabo foke melene? Bu këkë hana mëgleme na bubë negli wesibi hana susu motomeme. Kwe bo some gali nolëyo, étani eso ho Solomon bu lale lale negli wesibi gëgelo totokwefëme. Kwe bubë negli wesibi bu kwe sogë lalowaha, kwe lale ti tahweji bu lalemu mëbe. ²⁸ Sobo lifeku mago agosaba tahwejime lowene eletemo. Lifeku mago agosaba tahwejime lifekume éje kë foke mëglebë, ho uniji wege mëglame na ahoju fiji mëtayame. Kwe Goto bu këha lifeku mago agosaba tahwejime negli sle lalotokwefëme. Këme négeme sobo lowene sle egletelome, Goto some mata éhona negli lëgétome. Sobo Gotome tokwëfo lowene slewa laletelo. ²⁹ Goto some tafa lëglelëyome. Këme négeme sobo hi wesibime metutune asa elo. Sebo fëye wesibi hi néglamene o sebo fëye tu hi néglamene? ³⁰ Gotome lowene jwa mëgletlabë oneho bu kë wesibime feilawa tutune melekefëya. Kwe iniwa wesibi sobo kë tutune egletemobë, sobobë blijaya këbëme walowene lëletëyo. ³¹ Sobo wesibime tutune asa elo. Weye. Sobo Gotome fwa melowene eglekefëtelome, ‘Bu sebobë eso ho lëtabetënafe, na bubë tolewa esogo eglelëtelobëme lowene elome. Na kwe bu hi wesibina éhona some mata lëglékefëyome.’”

Sobo heven life mëta wesibi loloko egëtome

³² “Sobo bobë enëne tèle. Bo some kë tafa négletëyobë, ho sipsip kleli fene lélëme. Sobo uli asa elo. Sobobë blijaya bu wafi gali tle, bu sobobë eso home

tafa längletëyome na sobo buna eso hoha onehome tafa elelémome. ³³ Sobobë iniwa wesibi balitina hihijika elome. Na kë baliti glo elome na wesibi jwa onehome aitamome. Sobo melë egelona, kwe sobo unaunalëme tafa wesibi glo egelome, na sobo heven life mëta lale wesibi loloko egotome. Tokwafe sobo heven life mëta këha wesibi hwi eglomome. Heven life mago wesibi, flawai hana mëgleme. Na ho toklime glo hana mëglame, na lahwë hana sisile mogotomeme na gu hana mëgglelëme. ³⁴ Sobobë wesibi fëye mëta mëbetëyowe, sobobë lowene mata kë mëta lugubetëyome.”

Lale wege enëne bu sagli melélame na walena satafa mla

³⁵ “Sobo iniwa wesibi sagli elélome na walena satafa elo. Sobo ého gëgelo etomome na lamo fifiji etomome na këna tafa elome. ³⁶ Sobo këha metafa egelome, ho bubë eso home, bubë tako salë mago ligisibëme fene hwi mletla. Bubë eso ho bu ino mëta këke länglena kwe bu hokweinawa tika mëtatlame. ³⁷ Na bu ligisina na mehwi länglena, bubë wege ho bu ni hana mëgebëyana, kwe kë wege ho bu fleflesu matla. Bo some négali gali nanolëyo, kë eso ho bu wege ého gëgelo lotomeme, na bubë wege home gali lolomeme, ‘Masei mëta tafa elome.’ Na buwa hi wesibi bume lëlémeme. ³⁸ Na bu klabë kuna o fole olëna ligisina na mehwi länglena, bubë wege ho bu ni hana mëgebëyana, kwe kë wege ho bu fleflesu matla.

³⁹ Sobo ebë wesibi lowene sle elete-mome. Ho bu tokli ho ligisibë olë lowene längletlena, kwe bu kë tokli home lëkle logotleme na bu lowa hana lëkaklume. ⁴⁰ Sobo mata sagli elélome na mana walena satafa elo. Bo këna nigisibë olë sobo lowene hana eletelo. Sobo melowene jwa elome, ‘Bu ebë olëna hana ligisime, kwe bo, Gotobë life mago ho, kë olëna mana nigisime.’”

Ebë lale wege hobë na tëbo wege hobë waflé gali

⁴¹ Pita Jisasme metakune tlole, “Tako Ho, ebë waflé gali ju seme fwa gali enonane o iniwa onehoname gali elome?” ⁴² Na bu gali tafu tëtate, “Bo iniwa lale wege kë fa

mogotlabë na lale lowenena kë mëtabëyabë wege home gali nëlëyo. Eso ho bu këha lale wege home meaniji logboleme, bubë fli wege home tafa nalëglelëmeme na hi wesibi bume nalëglëmeme, eso ho kë gali toglobë olë mëta. ⁴³ Eso ho ligisina na bubë wege home mehwi loglolena, bubë lale wege mana fa lotokwefëtlefe. Kwe kë wege ho bu fleflesu malële. ⁴⁴ Bo some négali nanolëyo. Eso ho bu këha lale wege home meaniji längleyome, bubë iniwa wesibi tafa nalëglelëmetleme. ⁴⁵ Kwe kë wege ho bu melowene länglena, ‘Bobë eso ho hokweinawa hana ligisimef,’ na bu fli wege onehome tëtëke länglena, na bu feilawa hi wesibi na biaha wesibi hi länglena, ⁴⁶ na kwe bubë eso ho ligisibë olë lowene sle jwa lëletleme na bu lili sloslowa lëleme na bubë eso ho mana lisime. Na bu kë wege home latëbowamu logotleme, na Gotome lowene sle jwa kë mëgletlabë enëne belë jine lelëkakleme.

⁴⁷ Wege ho bu bubë eso hobë tole lowene längletlena kwe bu sagli hana längletlena na bubë eso hobë tole hana esogo längletlena kwe bubë eso ho bume anisasasanamu feilawamu lola längebetëfaleme. ⁴⁸ Kwe wegeho bubë eso hobë kë tole längletlebë lowene, lowene sle hana längletlena na bu wege sle jwa lëleme kwe bubë eso ho bume tokwëfo tëklewa logotleme. Goto onehome feilawa lowene länglëmena kwe tokwafe bume takune loglomeme, ‘Bo some kë tégleyobë lowenena, feilawa wege fa totlone?’”

Jisas onehome fufu nalogotomeme këme ligisime

⁴⁹ Jisas ita gali tle, “Bo kë nigisibëye, bo Gotobë wame ahojuha ebë lifekuwa tuku nanëgelëme nisi, iniwa tëbo lowene na tëbo wesibi temu namëgleme. Na bo metole nanelë, Gotobë wame bume ahojuha hokweinawa u nalëgletleme. ⁵⁰ Tokwafe feilawa elili na gli bome lamu längétanëme, tu mëta home fene baptais melelëma na bo tako tutune këme nelë. Bo metole nanelë, kë wesibi bome kë fata längletenëbë bu hokweinawa tli nalëkaketenëme. ⁵¹ Sobo bome melowene laletënane, ‘Bo ebë lifeku mago wame sleme tisine?’ Weye. Hanane mu.

Bo kë tigisibë, onehome fu nanogotomëme tisi. Oneho bu bobë gali aholokwane möglana na fu fu mlame. Fli bobë gali lowene sle mletlabë na fli bobë gali lowene sle hana mletlabë. ⁵² Ebë olëna na tokwafe, tobalimalë ilawa mago ho jowa lo mëta kë tafa möglabë, bu bobë lowene esogo möglelëlabëme momata mélame na fu fu melelogwayame. Na aomalë bu tlemalëme wame moglomame na tlemalë bu aomalëme wame moglomome. ⁵³ Bu bobë lowene esogo möglelëlabëme momata melelogwayame na fufu melelogwayame. Na bolijayani bowenenime wame moglomame na boweneni bolijayanime wame moglomame. Na botamenino bokoniname wame moglomame na bokonino botameninome wame moglomame. Na bolujawani bu boweneninobë noninome wame moglomame na boweneninobë nonino bolujawanime wame moglomame.”

Oneho bu wesibi kë fata möglebë esobëme lowene hana mla

⁵⁴ Na Jisas bu kë feilawa onehome na gali tlome, “Sobo matafa kë tēbo lëtatablebë hwi elolome na megali lalekefo, ‘Tu légetomefe.’ Na tu leto. ⁵⁵ Na sobo klijji naba mehwi egowelëkaklona, yemeha fata eola kwe megali lalekefo, ‘Eli tako kljii lëgemolemefe.’ Na klijji bu tako lëgemolelë. ⁵⁶ Sobo sosogëna enëne. Sobo klijina matafana hwi elomo na sobo melowene eletemome, ‘Wesibi tokwafe fata möglemefe.’ Sobo këha wesibi kwe walowene eletemo kwe éje kë fata möglebë wesibibë waiyo sobo hwi sle jwa fëyeme elëmone?”

Onehobë gali aholokwane loglomebë ho belë, kë lëgloulibë hona lowene sle etlome

⁵⁷ Jisas bume ita gali tlome, “Sobo lale lowene kë egelobë loweneme lowene sle jwa fëyeme eletelone?” ⁵⁸ Ho li, bu jume onehobë gali aholokwane loglomebë ho belë lëgloulina na sobo alégeme mana asë elome kwe ju kë hobë lowene alégeme yafe sle etatleme. Ju sle hana etatlena kwe bu jume onehobë gali aholokwane loglomebë ho belë lëgloulime na bu jume plismanë belë lëloulime na bu jume kalabusu lowa tuku lëleme. ⁵⁹ Bo jume gali sle nolë, jume

këniji kë aniji moglotëyobë balitina sle hana egotlena, kwe ju kalabusu lo mëta mana tafa egleme.

13

Ho bubë tēbo lowene aholokwana ti hana lëglena kwe bu tēbo liglitame

¹ Jisas gali wafi tē tétatëme na fli enëne bu belë mitisiya na megali motlola, “Galili provins mago ho bu Gotome kleli afabo ahojume mëtletla. Na eso ho Pailat bubë wame home boblo mogotomabë enëneme jine tlëme, kë enëneme mogo nalë têtëkle namëgëtayame. Bu Gotome kleli afabo mana ahojume mëtlekefëtlabëë, na bume mogo nalë têtëkle mëtëtaya.” ² Na Jisas bume gali tlome, “Sobo melowenealone, ‘Kë Galili provins mago enënebë tēbo lowene bu takomu lëbetëme na kwe fli Galili provins mago enënebë tēbo lowene bu kwe tokwëfoha lëbetëme na kë tēbo wesibi bume këme fata lëletëme?’ Sobo ebë loweneme melowenealone, hee?

³ Weye. Kë melë hanane mu. Bo some gali sle nélëyo, sobo tēbo lowene aholokwana ti hana egelona, kwe kë enëneme fene tēbo mototoma, këha wesibi some fata lëgletëyome. ⁴ Na sobo ita lowene elo, étani, Siloam lifiku magobë akolalo bu mogo nalë 18 home tētafu tle. Na sobo melowenealone? ‘Kë enënebë tēbo lowene takomu lëbetëme na kwe fli Jerusalem lifate enënebë tēbo lowene bu kwe tokwëfoha lëbetëme na kë tēbo wesibi bume këme fata lëletëme.’ Sobo melowenealone? ⁵ Weye. Kë melë hanane mu. Bo some gali sle nélëyo, sobo tēbo lowene aholokwana ti hana egelona, kwe kë enëneme fene tēbo mototoma, këha wesibi some fata lëgletëyome.”

Ebë ti liji, logowalë jwabë waflë gali

⁶ Na Jisas waflë gali metë tétatëme. “Ho bu niji olo bubë wain taba liji nuju mëta lë lotte. Na kë niji bu sigli lële. Na kë ho itaita lisi, niji hwi naloglokweleme. Kwe niji logowalë hana lële. ⁷ Këme nëgëme bubë nuju tafa lëglelëtlebë home gali lolole, ‘Ju aholo bo eta. Aona tlibutu kë mutujubë bo ebë niji yafe hwi tlokwakikeflë, kwe bu logowalë hana lële. Te ebë niji mana tëka etokwakle. Ebë flëkebë ëflëbo

yawe loglotlelime.' ⁸ Kwe bubë nuju kë tafa lëglelëtlebë home gali lolole, 'Eso ho. Awi. Ebë tlibutuna kwe malilibé. Bo waiyo mago fléke yefi nélételéme na ahoju somalëfa u nélételéme. ⁹ Bo melë nogotlëna kwe bo melowene nanelë, Li tlibutuna kwe logowalëme. Kë tlibutuna logowalë jwa lègléna na kwe lalowa téka nogotlëme."

Tafawa olëna, Jisas mëseme sle tétamé

¹⁰ Tafawa olëna, Jisas onehome bubë lotu lo mëta gali okokwe tlome. ¹¹ Na ahwane kë tébo tétamëbë mëse këme telutabe. Na kë ahwane bume 18 tlibutu kéniji tébo tétakefëme négeme na kë mësebë amlebo nemoha busu këme tlatë na lale tiglibe hana tle. ¹² Na Jisas bume hwi telokwaké na gali telokwaké bu belë egisi tle naegleme. Na bu tisi tlee na gali tolë, "Bo jubé tébo wasle nëtatë." ¹³ Na toba bubë ato mëta gwa totatë na bu tlibe sle tle, na Gotome fleflesu tletle na bibita totle. ¹⁴ Kwe lotu lo hwi loglokweflebë eso ho bu Jisasme këme wame tlore, bu tafawa olëna, kë mëseme sle tégétaméme négeme. Këme négeme bu onehome gali tlome, "Tobali ita jowa olë ebë wege olë lëbe. Sobo metole lalo, ho sobobë ato sle lëtatéyome kwe sobo kë wege olëna egisijome. Kwe sobo tafawa olëna home ato sleme asa takune elolo. Matëbe." ¹⁵ Na kwe Jisas bubë gali tafu tétatle, "Sobo sosogëna enëne. Sobobë gëgali na sobobë lowene bwa bwa mëbetëyo. Sobo megali elo, 'Tafawa olëna asa wege elo.' Kwe sobo tafawa olëna, bulmakau kleli lowa kaiselo eyeukefo, na sobobë bulmakau kleli na donki kleli tu hime kaiselo elelukwefëmo. ¹⁶ Sobo tafawa olëna, bulmakau kleli itaita kaiselo aitakefëmo kwe sobo bome fëyeme gali enonane, tafawa olëna kë mëseme asa sle eta? Sobo hwi elo, ebë mëse kë négebëye, Abrahambë afenëbo. Na Satan bume kë yage tégetabë 18 tlibutu kéniji yage tle. Këme négeme bo kë tébo, tafawa olëna lalowa sle nëtatëme." ¹⁷ Na bume kë wame motlolabë ho, kë gali aholokwane motlola na tiniji na hwë memëtletla. Kwe iniwa oneho bu iniwa wesibi melë kë totomebëme fleflesu mëtletla.

* **13:19** Goto bu onehabé eso home kë tafa lëgletëmëbë, bu kë atowai liji fenene. Ebë olëna Goto bu télewa onehabé eso home tafa lëletëme, kwe tokwafe bu feilawa onehabé eso home tafa lëgletëmëmë. † **13:20-21** Bletë nage këna sëse mëglebë wesibi, bletë nage mëta fene fléle lëkake, Gotobë afutuku mefléle lëbebokwakteleme na Goto bu tokwafe iniwa onehabé eso home tafa lëletëmëmë.

Goto bu tokwafe eso home tafa lëgletëmëbë waflë gali

¹⁸ Na Jisas ita gali tlome, "Goto onehabé eso home kë tafa lëgletëmëbë, ebë fëyeha wesibine? Bo some ebë wesibime waflë gali nolëyo. ¹⁹ Goto bu onehabé eso home kë tafa lëgletëmëbë, bu atowai liji fenene. Atowai liji bu tokwëtokwë mu. Kwe ho bu kë tokwëtokwë atowai liji fléke mëta sike lële. Na bu hulu mële na tatako tiwa milibe na iniwa fole bubë tikefo mëta, lo giglijì mëkaki." *

Bletë nage këna sëse mëglebë wesibibe waflë gali

²⁰⁻²¹ Na Jisas ita gali tlome, "Goto bu onehabé eso home kë tafa lëgletëmëbë ebë fëyeha wesibine? Bo some ebë wesibime waflë gali nolëyo. Goto bu onehabé eso home kë tafa lëgletëmëbë bu bletë nage këna sëse mëglebë wesibi fenene. Mëse, bletë nage këna sëse mëglebë wesibi télewa glo ele na lebutako bletë nage obo mëta u etékake na këna afulu ele. Na bu iniwa fléle lëbebokwake na kë bletë nage iniwa feilawa sëse mele."†

Sobo tokwëfo ino elëme ekaklujome

²² Jisas Jerusalem lifate alëge elë tuju. Na bu li life li life onehome okokwe tlagume. ²³ Na ho li bume takune tlore, "Tako ho, tokwafe Goto jowa jowa onehome nëno lëglemene o feilawa onehome nëno lëgleme?" Na Jisas gali tlome, ²⁴ "Sobo ino tokwëfo elëme ekaklujome saafutuku elo. Bo some gali nolëyo, feilawa oneho bu heven lifewa mëkaklujame fene, kwe hanane. ²⁵ Tokwafe, lo bolijaya ho, bu huju lëleme na ino tiji lëleme. Na sobo kë ino éfo li mëta elibome na ino mëta këke eletelome na mewe elome, 'Tako ho, ino seme tika etatëna.' Kwe bu some metafu lëtatéyome, 'Bo some lowene hana nélétëyo, sobo hamagobë enënene?' ²⁶ Na sobo bume megali eglolome, 'Sebo junu hi tlekefëya na ju sebobë lifeku mëta seme okokwe latlonà.' ²⁷ Kwe bu some megali loglëyome, 'Bo some lowene hana nélétëyomu, sobo hamagobëne? Sobo tébo lowene esogo

eglelëlobë enëne. Sobo hai! Sobo bo mago eyeu.’ ²⁸ Bu some hehë mégletëyome na sobo Abraham Aisak Jekopna iniwa Gotobë lowene mago gali tē mototokweflabë home mehwi elokwakémome, bu Goto onehobë eso home kē tafa lëgletëmebë lifate mëta mëtabëya. Kwe sobowa mëglëbo elë egëtabome. Na sobo tako ye eglekefome na enino kékë etokwefomome. ²⁹ Na iniwa life mago oneho, Goto onehobë eso home kē tafa lëgletëmebë lifewa migisiyame. Bu nogowelë mago na notowelë mago na nëgetujuwelë mago na nëgemowelë mago migisiyame. Na bu kē life mëta tafa mlame na hi melekefeyame. ³⁰ Sobo aholokwane elo. Fli enëne bu ebë olëna letitabo home kē tafa mëglabë, bu tokwafe kē olëna atwati ho tafa mëglame. Na fli enëne bu ebë olëna atwati home kē tafa mëglabë bu tokwafe kē olëna letitabo ho tafa mëglame.”

Jisas Jerusalem lifate mago onehome maninibo tletëme

³¹ Na kē nalë, Farisi ho fli mitisitla na Jisasme gali motlola, “Eso ho Herot jume mogo nalë tékeme wahau lëletë. Ju emago li lifewa ejumo.” ³² Na Jisas bume gali tlome, “Sobo kē kulekule home megali ejuwelélome, ‘Ebë olë na uniji olë bo ahwane, hobë ato mago awi hehë nëletemë na onehobë ato elili awi sle sle notometemëna aona olébëna bobë wege mana yawe noglolëme.’ ³³ Kwe eli olë uniji olë kē olë bo Jerusalem lifatèwa nuguwi nuguwiwa awi nelë. Melëme nëgeme, Gotobë lowene mago gali tē lotokweflebë ho, li lifate meta mogo nalë hana tékle mogotlame. Weye. Bubë ko Jerusalem lifate mëta fwa lugujutleme.

³⁴ O Jerusalem lifate mago enëne. Masiwafe. Sobo Gotobë lowene mago gali tē mototokweflabë home mogo nalë têtëkle etakefëyo na Goto kē jine téglikëfëmëbë home anijina mogo nalë metëtëkle etakefëyo. Bo some sago nanëgëtome fene, têbo wesibi some têbo lëgëtolime, tamo kekelo bubë nëbale fene sago etome na hwaklona lamu etome. Kwe sobo tole hana elo. ³⁵ Sobo aholokwane elo. Goto some hune lëgleme na ita hana lëgaitome. Bo some megali sle nëlëyo. Sobo bome eli hana hwi egloname. Sobo afina

gali egelona, ‘Gotobë tolëna afutukuna kë ligisibë ho, Goto bume lëgaitalëme.’ Na sobo bome mana ita hwi enoname.”

14

Jisas bu ato sëse sëse tabo hobë ato sle tétatle

¹ Tafawa olëna Jisas, Farisi hobë eso hobë lowa hime tuju. Bu kē lo mëta tafa tle, na buna kē hi mëtblabë enëne bume mana hwi mëtëbelékakla, eli bu habelë lëglemene? Bu têbo lowene fa logotlemene? ² Na ato sëse sëse tabo ho Jisas belë tisi tle. ³ Na Jisas kē home hwi tlore na bu Gotobë galime okokwe moglomabë ho na Farisi honame takune tlome, “Sebobë anebo gali habelë lëgëbetëna lalélene? Sebo têbo atona home, tafawa olëna, lalowa sle nogotlamene o matëbe?” ⁴ Kwe bu mogweliha tafawa mëtla. Këme nëgeme bu kē têbo atona home no tlële na sle totle na jine tlële. ⁵ Na bume gali tlome, “Sobobë nëba o bulmakau kleli tafawa olëna yefi fulujuwa mëtetigotëyona kwe sobo tafawa egelomene? Weye, sobo glo egotolome.” ⁶ Kwe bu kē gali tafu hana mëtëtatla.

Jisas gali tle, “Ju atwati hoha etabe”

⁷ Na Jisas hime kē mitisiyabë enënebëme hwi tlagume. Fliye eso enënebë tafa labume tafa motokouja. Këme nëgeme bu waflë gali këme tē tétatëme. Bu megali latle, ⁸ “Ho bu mëse sei lëglebë olébëme, fleflesu hi wesibi hime gali lëglena na ju kē hi wesibi hime egujutlena kwe ju eso hobë tafa labume asa tafa eoule. Ju melë eglena na bu kē tafa labu li eso home wafi aniji loglotlena, ⁹ kwe jume kē hi wesibi hime kē gali loglëbë ho bu jume gali loglëme, ‘Ju ebë tafa labu ebë eso home kile eletle.’ Na ju tako tiniji egleme na ju atwati hobë tafa labume tafa eoule. ¹⁰ Ho bu jume hi wesibi hime gali loglëna na ju kē hi wesibi hime egujuna kwe ju atwati hobë tafa labume tafa eouleme. Ju melë eglena kwe jume hi wesibi hime kē gali loglëbë ho bu jume gali loglëme, ‘Yabe, ju eso hobë tafa labu mëta tafa eoule.’ Bu jume melë lëgëtana kwe junia kē hi egelobë oneho jume melowene mëgletëyome, ‘Bu lale eso hofe.’ ¹¹ Ho bu megali lëglena, ‘Bo tako afutukuna eso

hofe,’ kwe Goto bume megali logloleme, ‘Hanane ju atwati homu.’ Kwe ho bu megali läglena, ‘Bo kwe, bo atwati hofe,’ kwe Goto bume megali logloleme, ‘Ju eso ho fe.’”

Jume kofayame möglëyo jwa enënebëme sle egotomeme

¹² Jisas bume hi wesibi hime kë gali loglolebë home gali tsole, ‘Ju tako salë hi wesibi sagli eglëlena, kwe ju yabe enëneme na blijahanime na weife mago enëneme, na weife life mago feilawa balitina kë nëgebë enëneme migisitëyome asa gali elome. Ju melë eglëna kwe bu tokwafe jume kofaya hime gali möglëyome. ¹³ Weye. Këha melë asa ele. Matëbe. Ju tako salë hi wesibi sagli eglëlena, kwe ju wesibi jwa enëneme na yage tabo enëneme na naba titiki tabo enëneme gali elagumeme, kë salë hi wesibi hime migisiya namëglame. ¹⁴ Këha enëne jume kofaya hi möglelëyobëme hana gali moglüyome. Këme nëgëme ju safleflesu ele. Tokwafe, Goto bu lale enëneme matëmatë life mago huhuju logotomebë olëna, kwe bu wesibi jume kofayame läglëme.”

Tako salë hi wesibi waflé gali

¹⁵ Na ho li, Jisas buna kë hi mëtla, kë gali aholokwane tle na Jisasme gali tsole, ‘Tokwafe, Goto, onehobë eso home kë tafa lägletëmëbë life mëta kë hi möglabë oneho, bu fleflesu möglame.’ ¹⁶ Kwe Jisas mewaflé gali tle, ‘Ho li tako salë hi wesibi sagli läglëleme. Na bu feilawa onehome gali tuku tékoutëme, tokwafe migisitla namëglame. ¹⁷ Na tokwafe kë tako salë hi wesibi olë fata tle. Na bu bubë wege home jine tlële ëbame kë gali toglomebë onehome, megali nalugujelëmeme, ‘Sobo esijomo. Olë ekë fata lëleo. Salë hi wesibi iniwa wasagli lëléle.’ ¹⁸ Kwe iniwa bu megali mëtla, ‘Sebo hana nigisiyamo.’ Ho li gali tle, ‘Bo balitina nuju wahihijika telë na bo kë nuju hwime nuguwimo. Masiwafe, bo kë salëme hana nigisime.’ ¹⁹ Na ho li gali tle, ‘Bo jowafe we bulmakau kleli balitina waglo telë na bo bubë afutuku hwime nuguwitemëmef. Masiwafe, bo kë salëme hana nigisime.’ ²⁰ Na ho li gali tle, ‘Bo mëse tokwafe sei nélëfe na këme nëgëme kë salëme hana nigisime.’

²¹ Na kwe kë wege ho, kë enënebë gali bubë eso home gali tujuwelële. Na bu kë gali aholokwane tle na tako enisu metle na bubë wege home gali tsole, ‘Ju hokweinawa kë lifatebë tokwëtokwë alëge elë na tatako alëge elë eiju. Na ju wesibi jwa enëneme na tëbo atona enëneme na kiju tëbona enëneme na naba titiki tabo enëneme nëno eouleme na elesume tenëme na bobë lowa elelëkakime tenëme.’

²² Na kwe kë wege ho melë tle, bu fene gali tle. Na bubë eso home gali tsole, ‘Eso ho, bo melë wanelë ju fene gali ele kwe oneho lo ke hana mla.’ ²³ Na eso ho bume gali tsole, ‘Ju ebë lifate tako kile eleme na waluju life elëme asë ebelëfame. Na ju onehome hwi elomena ju bume anisasana sagali elome, bobë lowa migisiya namëglame. Bo metole nanelë, bobë lo ke nalëgleme. ²⁴ Bo jume megali nolë, ëbame bo kë gali toglomëbë oneho, bu bo kë sagli nëglëlëbë hi wesibi hana hi möglame.”

Ho bu afina lowene sle lëleme na Jisasme mana esogo lëlëleme

²⁵ Lebutako oneho bu Jisasna asë mëtla na Jisas swaya tletëme na gali tlome, ²⁶ ‘Ho bobë lowene esogo home fatame tole läglëna, bu bome tako tolewa salëletënë na bubë bolijaya, bota, no, bolijahani, bomuni, bolijamoniname tokwëfo tolewa salëletëme na bubë atome tokwëfo tolewa salëletle. Bu melë hana läglëna kwe bu bobë lowene esogo home hana fata lägleme. ²⁷ Ho bu bobë lowene esogo home fatame tole läglëna, kwe melowene läglëna, ‘Bo Jisasme esogo nëglelëlëna kwe ho bome tëbo mögëtaname,’ kwe bubë ato uli läglëlëlëna, na fli hobë wame galime uli läglëna na glime uli läglëna kwe këha ho bu bobë lowene esogo home hana fata lägleme.

²⁸ Ho bu kabana lo glijime tole läglëna, bu kë lo gliji baliti afina melowene sle lëletëmeme, ‘Bobë baliti kaba nijine o hanane? Bo ebë balitina lo yawe noglòlëmene o hanane?’ ²⁹ Bu melë hana läglëna, na bubë baliti yawe loglomena, na bu lo hana yawe loglolena kwe oneho bume sôsonatlëtlë memogotlamemu. ³⁰ Na bu megali moglolame, ‘Hwi elolo. Ebë ho bu lo yafe gliji lële kwe yawe hana lolole.’

³¹ Li lifate mago eso ho bu li lifatewa wameme lugujume fene kwe bu afina lowene fa sle lotleme, ‘Bobë lifate mago wame home boblo mogotomabë enëne télawamufe kwe bubë wame home boblo mogotomabë enëne feilawamufe. Sebo bume boblo nogotomamene o hanane?’
³² Na bu melowene lèglena, ‘Sebo bume hana boblo nogotomamefe,’ kwe bu melé lègleme, bume wame moglolabë ho kakë mana neme, kwe bu fli home afina kë lifatebë eso ho belë mana jine lelëkakémeme, aisenë hi namëglame.

³³ Na kë fenene, somago ho li bubë iniwa wesibi aholokwana hana ti lèglena kwe bu bobë lowene esogo home hana tafa lègleme.’

Iji jwa kë möglebë këjibë waflë gali

³⁴ Këji lale wesibi mu. Kwe këji iji tēbo möglana, sebo habelë nogotomamene na ita iji namëgletëname? Hananefe. ³⁵ Këha iji jwa këji bu hi wesibi hana sle motomeme watëbomu mële. Sebo sike manékaka. Sobo ebë gali aholokwane egelona, lowene sle eletelome.

15

Sipsip kleli kë flawai téglobë waflë gali

¹ Takis baliti kë glo möglekefeyabë ho na fli tēbo lowene kë esogo möglelëlabë enëne bu Jisas belë loliwa mitisitla, bubë gali aholokwane namoglolame. ² Na Farisi hona, Gotobë galime okokwe moglomabë hona wame gali mëtla, “Kë ho bu tēbo lowene kë esogo möglelëlabë enënena fëyeme yonane lëlelémene? Na buna fëyeme hi mëlekefeyane?”

³ Jisas bubë gali aholokwane tlome na bu ebë waflë gali këme gali tlome, ⁴ “So mago ho li, we lujuafe we sipsip kleli lèglëmena, na jowa flawai lègletlena, bo melowene nanelë, bu fli 99 sipsip kleli tako ona mëta hune lëleme na flawai kë lègletlebë sipsip kleli mana hohwi lëtagutleme. Hohwi lëtagutlebë na hwinaloko lujelëleme.

⁵ Bu sipsip hwi lolole na feiji mëta gwa lowetleme na mana bubë lifekuwa fleflesuna lehileme. ⁶ Bu lifekuwa lehileme, na bubë yabe name, weife mago enënename gali lëlagumeme, migisitla namëglame. Na

bu misitlame, na bume gali lolomeme, ‘Bobë sipsip kleli li flawai téglobë bo ita wahwi nololë. Sobo bona weife iniwa fleflesu nëla.’” ⁷ Na Jisas megali tle, “Bo some gali nolëyo, tēbo lowene kë esogo lèglelëlabë ho, bubë tēbo lowene aholokwana ti lèglena na Gotobë lale lowenewa esogo lèglelëtlena kwe heven life mëta kë tafa möglabë ensel, bu tako fleflesumu möglame, sipsip kleli kë hwi toglolebë ho fene fleflesu tle. Kwe 99 enëne bu melowene möglana, ‘Sebobë lowene lalowa lëbetënafe, sebo sebobë tēbo loweneme ita hana gëgali nëglamefe,’ kwe heven life mëta kë tafa möglabë ensel, bu tokwëfo fleflesuwa mögletëmame.”

Baliti kë flawai eglabë waflë gali

⁸ Na Jisas ita gali tle, “Mëse libë baliti we këniji mögëbetëna na jowa flawai eglatëna, bu habelë eglemene? Kwe bu esi fiji etole na iseku enijina lo mago obo sle etagule na kë baliti mana hohwi etatë. Bu hohwi etatëbë na mana hwinaloko meeolë. ⁹ Bubë baliti wahwi eolë na bubë yabe name, weife mago enënename gali elome, migisitëya namëglame. Na bu misitëya. Na bume gali elome, ‘Sobo bona iniwa fleflesu nanëglame. Bobë baliti flawai eglabë, bo ita wahwi nolë.’” ¹⁰ Na Jisas gali tle, “Bo some gali nolëyo, tēbo lowene kë esogo lèglelëlabë ho, bubë tēbo lowene aholokwana ti lèglena na Gotobë lale lowenewa esogo sle lèglelëtlena kwe Gotobë ensel bu tako fleflesumu mögletlame, baliti kë hwi toglobë mëse fene fleflesu tle.”

Falake nëba bolijayame kë kile togotlebë waflë gali

¹¹ Na Jisas megali latle, “Ho li iko nëbale tèle. ¹² Na nagifu nëba bolijayame gali tbole, ‘Aya, bo walowene nelë, ju glime nounou lale, kwe jubë iniwa wesibi seme afana mana fufu egotometëname. Kwe bo metole nanelë, bobë wesibiye, eliwamu eglénëme. Tokwafe kwe matëbe.’ Na këme bolijaya bubë iniwa wesibi tle malë nëbaleme fufu totometëme na tlëme. ¹³ Tako tafa hana tle, na nagifu nëba, bubë iniwa wesibi balitina hihiyika tle. Na bu kë baliti glo tle na kakë lifatewa këna tuju na këme tafa tule. Bu tafa tugulebë, na memelë tēbo wesibi fafa totle. Na bubë iniwa baliti kë mëta yawe

tlome. ¹⁴ Bu baliti wayawe tlome, na kë life mëta, tako fone mana fata tletëme. Kë fone mëta tafa mëtëglabëe na bu foneme ejeha gli lëleme. ¹⁵ Këme nëgëme, na bu wegeme hohwi tëtagwi. Na kë life mago ho li bubë luku lëglëmetlebë wege fame jine tlële. ¹⁶ Kë luku bu alima jibo hihi mëtlekëfe, na kë falake kë alima jibo hime tako tole latle, bubë imo këna tëtafu nalëgëtame bu foneme tako glimu latle. Kwe ho bume hi wesibi hana mëtlëla. Hanane mu.

¹⁷ Na tokwafe bu lowene fa totle na gali tle, ‘Bobë ayabë wegeho bu kwe feilawa hi wesibi mu mëbetëme, kwe bo foneme kwe gli nelë. ¹⁸ Bo eme hana tafa nëgelëme. Matëbemu. Ita aya belë nuguwime na bume gali nololëme, “Aya, bo Gotome tëbo lowenena watëbo totlë na jume mata watëbo tëtë. ¹⁹ Bo lale ho nane ju bome mefë kë egëtanëme, bobë nëba. Matëbe. Ju bome melë egëtanëme, jubë wegeho fenene.” ²⁰ Na kwe bu kë mago, fowa tokokebë na bolijaya belë tuju.

Bu kakë mana asë têkeke, na bolijaya hwi telokwakle. Na tako maninibo mettle. Na fëkawa tokoutlebë na lahwëwa tlële na këme sësle totle na ahino momotlë tletle. ²¹ Na bowene këme gali tle, ‘Aya, bo Gotome tëbo lowenena watëbo totlë na jume mata watëbo tëtë. Bo lale ho nane ju bome mefë kë egëtanëme, “Bobë nëba.” Matëbe. ²² Kwe bolijaya bubë wege home gali tlome, ‘Sobo hokweinawa lale heletabo ého ehilo na bume gelo etatelome. Na toba baliti lale, toba mëta ehwatelome, na juba jibo mata ehotelome. ²³ Na sobo bobë lale bulmakau nëba elesulome na têke elolome. Sebo hi nanëglame na fleflesu nélame. ²⁴ Bobë nëba leboha tégletenëme nëgëme kwe bu mana ekë lëtabetenë. Bu waflawei tlita kwe sebo ita ekë hwi nolola.’ Na kwe bu hi mëtla na tako fleflesu memëtla.

²⁵ Na kë nalë, abwa nëba nuju mëta mana nuje. Na bu nuju mago tisi, na lolime tlibe na mana fleflesu kë mëtletlabë sawa lego aholokwane tlome. ²⁶ Na këme li wege home we tle na takune tle, ‘Kë fëye legone? Fëye mélane?’ ²⁷ Na wege ho këme gali tle, ‘Blijamo wafi lisivo. Na blijaya lale bulmakau kleli

nëba walemitle. Bu boweneme tako fleflesu lalëletle, bu ita ligisi tleme nëgëme na lalowa tutabetle.’ ²⁸ Abwa nëba kë gali aholokwane tle na tako enisu mettle na lowa hana tëkaklu. Na bolijaya tëkaklitte na lale lale galina yafe gali tle, bubë lowene tli nalëgëbetleme fene. ²⁹ Kwe bu bolijayame kofaya gali tle, ‘Fëyemene? Wege hoha, jubë wege feilawa tlibutu fa tëtakefëtë. Na bo jubë gali momata hana tëtatë. Kwe ju bome mëmë kleli nëba tokwëfoha hana yo tlönë bobë yabénime këna fleflesu nanëglelëmëme. Hanane mu. ³⁰ Kwe jubë nëba kë nëgebëye, jubë baliti lisei oneme fwa yaye tlometëme. Kwe ejë bu lisi na ju bume fëyeme fleflesu eletlene na lale bulmakau kleli nëba fëyeme emitlene?’

³¹ Na bolijaya bume gali tle, ‘Hëyai! Ju itaita bonawa nëtabekifo. Na bobë iniwa wesibi kë nëgebëye, ebë jubëwa. ³² Kwe sebo eliyé, blijjamome fleflesu nëgletlabë olë. Jubë blijamo leboha tégletëme nëgëme kwe bu mana lëtabe. Bu waflawei tlita kwe sebo ita ekë hwi nolola.’

16

Ululu sle logotomebë hobë waflë gali

¹ Jisas bubë lowene esogo mëglelëtlabë home gali tlome, ‘Etani, lebutako balitina ho, bubë wege ho jowa tafa tletle. Kë wege ho, kë lebutako balitina hobë wesibi ululu sle totokwefëmetle. Na fli ho kë lebutako balitina ho belë mitisitla na bubë wesibi ululu sle logotomebë hobë wegëme metëtahë lamëtlëla, ‘Jubë wesibi ululu sle logotomebë ho, jubë wesibi fli blawa sisile lotometë.’ ² Këme nëgëme kë lebutako balitina ho bubë wesibi ululu sle logotomebë home gali telokwakle, ligisi nalëgleme. Na bu loliwa tisi tle, na mana bume gali tle, ‘Bo ebë gali kë aholokwane nëgletëbë, ju fëye tlene? Bobë iniwa wesibi, ju mëta mana mëgëbena, tabei elëme na laba mëta yahi elëme. Ju bobë wesibi ululu sle egotomebë home hana tafa egleme.’

³ Na kwe kë ululu sle logotomebë ho mana melowene tle, ‘Bo habelë nëgelëmene? Bobë wege eso ho, bome ebë ululu sle wegebë mago hehë lëgletenëmef. Bo life yefi wegebë fa nogotlëme fene, kwe bo këha afutuku hana lëbetenë. Na

bo fli onehome balitime na fli wesibime gégëba noglomëbëme tiniji nanëletemë.⁴ Kwe bo wesibi wafi lowene nelë. Bo kë wesibi négelëna kwe tokwafe, bobë wege eso ho bu bome hehë lëgletenëna kwe fli ho bome bubë lowa no mëglëname.⁵ Këme négeme, bubë wege eso hobë mago, wesibi manawa kë glo mëtletlabë home gali telokwakëme, migisi tla namëglame. Jowa ho bu belë afina tisi tle na kë ululu sle logotomebë ho takune tsole, ‘Ju manawa, bobë wege eso hobë mago, habenuju wesibi glo tlenë?’⁶ Na bu gali tle, ‘Bo we lujuafe we éflébo tu manogwa dram glo telë.’ Na kë ululu sle logotomebë ho gali tsole, ‘Jubë manawa wesibi weniji kë gogwa mëtletëyobë laba tuku ekakeme na tiho laba mëta hokweinawa meyahi elëme, 50 dram éflébo tu.’⁷ Tokwafe li ho bu belë tisi tle na bume takune tsole, ‘Ju manawa, bobë wege eso hobë mago, habenuju wesibi glo tlenë?’ Na bu gali tle, ‘Bo we lujuafe we witi liji manogwa iseku glo telë.’ Na kë ululu sle logotomebë ho gali tsole, ‘Jubë manawa wesibi weniji kë gogwa mëtletëyobë laba tuku ekakeme na tiho laba mëta hokweinawa meyahi elëme, 80 witi liji manogwa iseku.’

⁸ Tokwafe, wege eso ho, bubë wesibi ululu sle logotomebë ho këtëglebë wesibi hwi toglometlena kwe bu kë tēbo wege hobëme fleflesu ttle na këme bibita tole. Wesibi kë wege ho melë këtëglebë, bu tako lowenena hobë loweneha négeme. Ebë life mago wesibime fwa, tako lowene kë mëgletëmabë oneho, bubë wege wege mëglabëme, tako lowene slemu lamëletëma. Kwe Gotobë lowene mëta kë mëtabëyabë oneho bubë wege wege mëglabëme tokwëfo lowene lamëletëma.

⁹ Bo some gali nolëyo, sobo ebë life magobë baliti, wesibi jwa enëneme elëmo, sobobë yabe tafa namëgletëyome. Na tokwafe kë baliti glo mëglabë olë yawe lëglena, Goto na bubë ensel some unaunalëme tafa mëglabë lowa nëno mëglame.

¹⁰ Bo some gali nélëyo, ho tokwëtokwë wesibi ululu sle logotokwefëmena kwe tokwafe bu tatako wesibi mata ululu sle logotomeme. Ho li tokwëtokwë wesibi laboweli logotomena kwe tokwafe tatako wesibi

mata melaboweli logotomeme.¹¹ Sobo ebë life mago baliti ululu sle jwa egotomona, kwe Goto bu some heven life mago lale wesibi ululu slebë habëna lëglëyomene? Weye. Hanane mu.¹² Na sobo fli enënebë wesibi ululu sle jwa egotomona kwe sobo sobobë wesibi mata ululu sle hana egotomome.

¹³ Wege enëne bu tèle eso home hana wege mëgletëmame. Bu melë mëglana kwe bu li eso home fwa tole sle mletlame na lime kwe têbojiwa moglolame. Bu li eso hobë galiwa aholokwane mololame kwe lime kwe têbojiwa mletlame. Sobo tèle lowene hana esogo eglelémome. Sobo Gotome lowene egletelobë lowene na baliti fa egotobë lowene sobo këna hana sago egotomome.”

Jisas bu fli gali mata tē têtatëme

¹⁴ Farisi ho bu baliti tako tole lamëtletëma. Këme négeme bu Jisas kë gali tëglebë gali aholokwane motlola, na bu Jisasme sosoatlëtlë memototla.¹⁵ Kwe Jisas bume gali tlome, “Sobo metole lalo, oneho some melowene namëgletëyome, ‘Bu lale lowenewa esogo mëglelëlabë hofe.’ Kwe Goto bu sobobë tēbo lowene wahwi lolotëyo. Iniwa wesibi oneho melowene mëgletëmame, ‘Lale wesibi mu,’ kwe Goto bu kë wesibime melowene lalële, ‘Tēbo wesibi mu.’”

¹⁶ Jisas gali tle, “Jon bu fata jwa téglena, kwe bu Mosesbë gali na Gotobë lowene mago gali tē mototokweflabë hobë galiwa tē mëtëtakefëtëma na bu kë galiwa esogo mëtlelëtëma. Kwe Jon bu wafata tle na ebë olëna, Goto, onehobë eso home kë tafa lëgletëmabë lale gali tē mëtagutëma. Na oneho bu Goto, onehobë eso home kë tafa lëgletëmabë lifate elë mëkaklujame kékë lamla.

¹⁷ Matafana, lifena kwe tēbo mëgleme, kwe Gotobë gali kwe iniwa hana tēbo lëgletleme.”

Jisas one hehë lowenebëme gali tle

¹⁸ Na bume ita gali tlome, “Ho, nome hehë lëgletëna na li mëseme sei lëglëna, kwe kë ho bu lisei lowene mëta lëtabe. Na ho, li ho kë hehë lëgletëbë mëse sei lëglëna, kwe kë ho bu mata lisei lowene mëta lëtabe.”

Ebë tako baliti musuna ho na Lasarusnabë gali

¹⁹ Jisas megali tle, “Etani tako baliti musuna ho tētabe. Na olēli olēli bu lale lale ēhomu tehokēfe. Na olēli olēli bu feilawa lale lale hi wesibiwa hi tlekēfe.” ²⁰⁻²¹ Na wesibi jwa ho bu kē tako baliti musuna hobē lo ino ēfo li mēta ni tēbekēfe. Kē wesibi jwa hobē weniji Lasarus. Bu melême tole tle, kē tako baliti musuna hobē masei mago kē luklu mēglekēfebē hi wesibi obobo hi nalēgleme fene. Bubē ato juba jubawa. Na amale bubē juba ololē lamototkwefēmetle.

²² Tokwafe kē wesibi jwa ho gli tle. Na ensel bume heven lifewa mitilekole na Abraham belē sei motowellile. Na kē tako baliti musu na ho mata gli tle. Na matēmatē mutujuwetla. ²³ Na bu hel life mēta tototabe na tako elili mēta tētabe. Na bu Abrahame hwi towelēkakle. Na Lasarus buna mētētabo. ²⁴ Na kwe, tako baliti musuna ho we towelēkakle, ‘O semle Abraham, ju bome maninibo eletenē. Ju Lasarusme gali elo, bubē toba ku, tu mēta flu lowetleme na lēhitēme bobē aleji mēta gwa nalētatenēme, tli nalēgēbetenēme. Bo ebē ahoju mēta nēgētabēbē na bo tako elilmu mēta nētabēfe.’

²⁵ Kwe Abraham gali tle, ‘O hēyai. Ju wesibi lowene sle eletle. Ju atomuna mana tafa tēglena, kwe ju feilawa lale lale wesibi mēta tētabe kwe Lasarus bu feilawa tetēbo wesibi mēta tētabe. Kwe ebē olēna, bu flesu mētalētabe na ju elili mēta etabe.’ ²⁶ Na li wesibi mētabo. Sebobē ku mēta, Goto tako luju blēge totle. Kēme nēgēme, oneho sebona kē tafa nēglabē, bu kē tako luju sobelē habēna su mēkakitēyomene? Hanane mu. Na oneho juna kē tafa egelobē bu kē luju sebelē habēna su mēkakijamene? Hanane mu.’

²⁷ Na tako baliti musuna ho gali tle, ‘Bu kēha nēgebē, kwe, semle, bo jume takune nolē, ju Lasarusme bobē ayabē lowa lalowa jine egelēkakēlemene?’ ²⁸ Bobē keinēbalenino tobali. Na Lasarus bume anisasana sagali lolome, bubē tēbo lowene hihijika melame na aholokwana ti melame. Bu kē elili lifate tēbo elēme nagi migisiyalime.’ ²⁹ Kwe Abraham gali tle, ‘Mosesbē gali na Gotobē lowene mago gali tē mototokweflabē hobē gali mana mēbetēme. Jubē blijamoni kē gali lalowa aholokwane mēglame.’ ³⁰ Na tako baliti

musuna ho gali tle, ‘O semle, Abraham, bu kwe hanane. Kwe ho bu matēmatē mago huju lēglena na bume luguju tēmena, kwe bubē tēbo lowene lalowa hihijika melame na aholokwana ti melame.’

³¹ Kwe Abraham bume gali tlole, ‘Bu Mosesbē gali na Gotobē lowene mago gali tē mototokweflabē hobē gali, aholokwane jwa mēglekefēyana, kwe matēmatē mago huju lēglebē hobē gali mētabo hana aholokwane moglolame. Bubē tēbo lowene hana hihijika mēglame na aholokwana ti hana mēglame.’

17

Tēbo lowene onehabē, lale lowene sisile lētatēme

¹ Jisas bubē lowene esogo mēglelētlabē home gali tlome, ‘Memelē wesibi onehome fata mēgletēmeme, bume tēbo lowene belē ki namēkakeme. Kwe ho bu li home tēbo lowene belē ki lēkakena kwe masiwife, Goto kē home tēbo logotlemem. ² Oneho bome tokwafe lowene sle mēgletēnabē, ho li bume tēbo lowene belē ki lēkakena kwe ebē tēbo wesibimu. Kwe Goto kē home tako tēbo logotlemem. Kwe fli ho, kē home afina tako aniji mou mēta kesi mētatlabē na bume nutuwa tuku mētēkakabē na bu tu mēta suglu lēglebē kē kwe lalowa. Bu kē onehome tēbo lowene belē kiki hana lēkakeme na Goto bume hana tēbo logotleme. Kēme nēgēme sobo ululu sle saelo.’

³ ‘Sobo bome kē lowene sle egletēnabē oneho, somago ho li tēbo lowene mēta litigona kwe sobo eyeutelome na bubē tēbo lowene sle etatelome. Bu kē tēbo lowene aholokwana ti lēglena kwe sobo bubē tēbo lowene aholokwana ti egletelome.’

⁴ Na bu jume jowa olēna tobali ita tēlafé tēbo lēgētakefēna na jume tobali ita tēlafé lisikefētēna na jume megali lolokwefēme, ‘Masiwife. Bo tēbo ho. Bo jume tēbo nanētakefē ebē olēna.’ Kwe ju bubē tēbo lowene aholokwana ti eletleme.’

Gotome lowene sle nēgletlabēme Jisas gali tle

⁵ Na Jisas bubē gali tēme kē jine tēglēmēbē ho, bume gali motlola, ‘Ju seme aitana, Gotome kē lowene nēgletlabē lowene takowa nalēgēbetēname.’ ⁶ Na Jisas bume

gali tlome, "Sobo Gotome kë lowene egletelobë lowene bu tokwëfowa nëgena, aoba liji tokwëfo fenene, kwe sobo tako wesibi lalowa egotlome. Sobo time megali eglolona, 'Ju fli elëme na nutu mëta ejuwelëbeme,' kwe kë ti sobobë gali esogo läglelëtëyome."

Lale wege hobëme Jisas gali tle

⁷ "So mago ho li, bubë wege home, nuju wegeme o sipsip kleli läglémeme jine läglëlena na bu wegeme lugujuna na bubë eso ho belë ita ligisina, bubë eso ho bume megali hana logloleme, 'Ju hokweinawa tafa elëme na hi elëme.' ⁸ Weye. Bubë wege home megali logloleme, 'Ju bobë hi wesibi ahojume eletenëme na kë hi wesibi mana glo eletenëme. Bo afina hi nelëme na ju mana hi egleme.' ⁹ Na kë wege ho bubë eso hobë gali esogo läglelëtlena kwe kë eso ho bubë wege home yaha gali hana logloleme. Hanane. ¹⁰ Këme nëgeme sobo mata, sobo iniwa wesibi Goto some fene gali tolëyo waigelona kwe sobo megali saelo, 'Sebo wege howa. Goto seme kë gali toglonabë wege, kë wegewa wawege tla. Këme nëgeme Goto bu seme yaha gali hana logloname.'"

Welujuwa ato juba jubawa home Jisas sle totome

¹¹ Jisas Jerusalem lifatewa tugujubëe na bu Samaria provins jelëme na Galili provins jelëme na kë ku kuwa tuju. ¹² Bu li lifatewa fwa tule na ato juba jubawa kë mëtehwëyabë welujuwa ho, bume alëge mëta esune mëtlëla. Bu kakëwa mëtelékwëya, ¹³ na Jisasme feilawa we mëtelokwakla, "Jisas, tako ho, ju seme maninibo eletëna." ¹⁴ Jisas bume hwi telokwakëme na gali tlome, "Sobo sobobë ato lotu lome wege läglebë home lebotane ejuwetëmetelo, bu mehwi naloglëyome sobobë ato juba juba jwa mëbetëyo." Na kwe, bu mutujabë na bubë ato juba lalowa mëtletëme. ¹⁵ Na bu mago ho li, bubë ato mehwi togloleme nëgeme lalewa lëbetenëfe na bu alëgeme lu tule na miti nagi tuju. Na bu Gotome feilawamu fleflesu tletle na bibita totle. ¹⁶ Bu Jisasme esune tlële na bubë elebo li mëta latitigo tlewa na bume gali tlore, "Yaha fëyeme sle etanëne?"

Na kë ho bu Samaria provins mago ho. (Samaria provins mago enëne bu Israelbë afenëbonina yonane hana mëtlelogwaya.)

¹⁷ Jisas kë home hwi tlore na gali tlore, "Bo melowene nanelë bo ëje welujuwa home sle notomë fene. Na fli tobali ita nilinabëye, hameta mëtabëyane? ¹⁸ Ebë ho bu Israelbë afenëboni nane kwe buwa fëyeme lu lulene Gotome fleflesu nalëgletleme na bibita lotleme? Kwe Israelbë afenëboni fli bu ita lulu jwa fëyeme mélane?" ¹⁹ Na Jisas kë home gali tlore, "Ju huju elëme na ejume. Ju bome lowene sle egletonëme nëgeme, jubë ato lalowa këme lëbetë."

Goto onehabë eso home tafa lägletëmbebë olë fata lägleme nounou lalële

²⁰ Farisi ho bu Jisasme takune motlola, "Goto onehabë eso home habenalë tafa lägletëmemene?" Na Jisas bubë gali tafu tätatëme, "Goto onehabë eso home kë tafa lägletëmbebë, sobo nabana hwi egllobë wesibi nane. ²¹ Na bu megali hana mëglame, 'Hwi elo, ekë lëbe' o 'Hwi elo, ekë lube.' Weyewa. Sobo aholokwane elo. Goto onehabë eso home kë tafa lägletëmbebë, bu sobobë ku mëta walëtabetëyo."

²² Na Jisas bubë lowene esogo mëglelëtblabë home gali tlome, "Tokwafe bo, Gotobë life mago ho, tako afutukuna këna nigisibë olë hwime sobo tako tole egletelome. Kwe sobo kë olë hwi hana eglolome. ²³ Na bu some megali moglëyome, 'Hwi elo. Gotobë life mago ho ita walisi na bu ebelë ekë lutabë' o 'Hwi elo. Bu eme ekë lëtabe.' Kwe sobo bubë gali asa aholokwane elotemo. ²⁴ Sobo wawaine walowene eletelo, wawaine läglena kwe iniwa oneho mehwi mlagula. Na kë fenene, bo, Gotobë life mago ho, bo nigisina kwe iniwa oneho bome mehwi mëglaguname, wawaine fene hwi mlagula. ²⁵ Kwe oneho ebë olëna kë tafa mëglabë, bu afina bome tako elili gwa mëtatëname na hehë mëletëname.

²⁶ Ëtani, Noabë olëna, oneho fene mëtla, kwe bo, Gotobë life mago ho, bo nigisibë olëna, bu kë esona melë mëglame. ²⁷ Ëtani Noabë olëna bu melë lamëtla, bu memelë wesibi monei monei mëtlekefëyabëe, na one sesei sesei mëtblabë na mana Noa tako sibu lowa tëkaklu. Na tako haliji tu

fufu totome na iniwa oneho këhaliji tu mëta susuglu mëtla. ²⁸ Na Lotbë olëna, oneho bu Noabë olëna fene mëtla bu këha melë lamëtla. Bu memelë wesibi monei monei mëtlekefeyabëë na bu wesibi balitina hihiyika mëtlekefeyabë, na bu nuju toba tobalo mëtlekefeyabë, na lo gigliji gigliji mëtlekefeyabë, ²⁹ na mana Lot bu Sodom lifate kile tle na kë nalëwa anusesi ahojuha to tëtëkeketëme, na Sodom life mago onehome kë ahoju iniwa latemuwa totome. ³⁰ Na kë oneho fene mëtlekefeyä, kwe bo, Gotobë life mago ho, bo këna ita nigosibë olë mata, bu melë mëglekefeyame. Bubë wesibiwa lowene mëgletëmame. Na Gotome lowene mëgletlabë lowene hana lowene mëgletlame.

³¹ Kë nalë, ho li lo sebati mëta lëtabena, kwe bu lowa bubë wesibi glome asa malëkaklu. Weye. Bu kë magowa hokweinawa lalëglëboukakuwa. Na kë fenene, ho nuju mëta tafa lëglena bu lowa asa maluju. Matëbe. Bu kë magowa lalëglëboukakuwa. ³² Sobo Lotbë mëseme kë fata tégletëbë tëbo wesibi lowene eletelo.* ³³ Ho bu melowene lëglena, ‘Bo Jisasme esogo nëglelëlena fli ho bu bome tëbo mëgëtaname.’ Na bu, bubë ato uli lëglelëlena na bome hana esogo lëglenënëna, kwe këha ho bu tëbo liglitame. Kwe ho bu bome lowene sle lëgletenëna na bubë ato uli jwa lëglelëlena kwe këha ho bu hana tëbo liglitame. Ho bu kë home mogo nalë tëke moglolana, kwe kë ho gli sle nane lële. Weye. Bu unaunalëme lale tafa lëgleme.

³⁴ Bo some gali nolëyo, bo këna nigosibë klabë, tlemalë ho hwëna ni mebome, na Goto lime fwa no lëlëleme na lime kwe kile lëleme. ³⁵⁻³⁶ Na tlemalë one nage labume mëtabome na Goto lime fwa no lëleme na lime kwe kile lëleme.”† ³⁷ Na bubë lowene esogo mëglelëtla ho, Jisasme takune motlola, “Kë tëbo wesibi hameta fata lëglemene?” Na Jisas bume gali tlome, “Sobo fotë bota jiji mëglenë hwi eglomona kwe sobo melowene elo, ‘Wesibi mogo këme lebo.’ Na kë fenene,

sobo tokwafe wesibi hwi eglomome na melowene elome, ‘Kë tëbo wesibi këme fata lëgleme.’”

18

Ebë onehobë gali aholokwane loglomebë hobë na seiju mësenabë wafle gali

¹ Jisas bubë lowene esogo mëglelëtla ho, li waflë galime gali tlome, bume meokokwe naloglomeme, bu Gotome itaita gali moglokefla namëglame na tëboijiwa jwa namëglame. ² Bu megali latle, “Li lifate mëta, onehobë gali aholokwane loglomebë ho këme tëtabe. Kë ho bu Gotome uli hana tletle na bubë gali aholokwaneme momata latlokwefëtle na onehome mata tole hana tletëme. ³ Na seiju mëse li bu kë lifate mëta mata tëtabe. Na bu kë gali aholokwane loglomebë home itaita tisikefëtle na gali tlole, ‘Bome wame loglonëbë ho, bome tëbo lëgëtanëme ekëne. Ju bome ebë hobota sleme saaitanë.’ ⁴ Ebame kë ho, kë mësebë galime iweniji latlekëfëtë, kwe tokwafe bu melowene latle, ‘Bo Gotome momata nanotokweflë na bubë gali aholokwane hana nolokweflë na onehome mata momata nanotokwefëmë. ⁵ Kwe bo këha seiju mëseme uli nanëletë. Bome itaita sosalë latakefënë. Bo melowene nanelë, bo bubë hobota sasle nëtatë. Bo bume nëgaitëme. Bo bume nëgaitë jwa nëgena kwe bu bo belë itaita egisikëfeme na bu bome feilawa sosalë etakefënëlime.’”

⁶ Na Jisas megali tle, “Sobo kë gali aholokwane loglomebë tëbo hobë gali lowene sle eletelo. Kë seiju mëse bume itaita yena takune tlökwefle na bume mana taitamë. ⁷ Na sobo melowene lalone? ‘Goto bubë oneho, iniwa olëna klabë yena kë gëgali moglokweflabë hana lëgaitamemene? Na totoko lëglemene?’ Weye. Hanane mu. ⁸ Bo some gali nolëyo. Bume hokweinawamu lëgaitameme. Kwe bo, Gotobë life mago ho, ebë lifewa ita nigosina, na bo onehome hwi noglokwakimëna, bu bome mana lowene sle mëletëna o hanane?”

* ^{17:32} Bu melë latle. Bu bubë wesibi kë hune téglobëme lowene tletëme na miti nagi swaya tekake na Goto bume tëbo tétamë. † ^{17:35-36} Fli lowene ho bu melowene lamëtla, li gali mana lëbe kë gali mëta. Kë gali melë lëgëbelalële, “Na tlemalë nuju mëta wege melekefome na Goto lime fwa no lëlëleme na lime kwe kile lëleme.”

Tlemałë ho Gotome gëgali möglelëlobë waflë gali

⁹ Wali enëne bu melowene lamla, “Sebo kwe lale onehomu kwe fliye sebo fenene këha hanane, bu kwe tëbo oneho.” Na Jisas bu këha enëneme waflë galina megali tlome, ¹⁰ “Tlemałë ho bu Gotobë lowa mëtëkaklujo, Gotome nagëgali möglelëlome. Li bu Farisi ho, na liye bu takis baliti kë glo lëglekëfebë ho. ¹¹ Na kë Farisi ho bu hujuna tlibe na bubë lowene nawa Gotome gëgali tlelële, ‘O Goto bo fli hoha hanane. Weye. Bo kwe lale ho mu. Këme nëgeme bo jume këme gali nolë, “Yaha fëyemene.” Fli ho bu tokli tokli lamelekefëya, na tëbo lowene esogo mëlelëkefëla na honaoneme lisei lisei möglelëmabë. Kwe bo kwe hanane. Na bo takis baliti kë glo lëglekëfebë hoha nane. Weye. ¹² Iniwa wiki, bo tèle olë, hi wesibi hi jwa metafa nanëlekefë, jume fwa lowene nanëgletëme. Na bobë baliti na fli wesibi bo kë glo nëglekefëbë, bo melë nanëlekefë, bo welujuwa mëta fulelë fulelë nëlekefë, na jowa fulelë tabo jume nëlëkefë.” ¹³ Kwe takis baliti kë glo lëglekëfebë ho kakë tujuwelibe na bu heven lifewa hana hwi tokwake. Na bu tako maninibona yako mëta bu tle na Gotome gali tbole, ‘O Goto, bo tëbo ho mu, ju bome maninibo eletenë.”

¹⁴ Na Jisas gali tle, “Bo some gali nëlëyo, kë takis baliti kë glo lëglekëfebë ho bubë lowa ita lugujuna kwe buwa Gotobë naba lime lale ho lëtabeme. Kwe li ho kë kwe hanane. Iniwa oneho bu megali möglana, ‘Sebo lale oneho mu,’ kwe Goto bume megali loglomeme, ‘Hanane, sobo tëbo enënemu.’ Kwe iniwa oneho bu megali möglana, ‘Sebo kwe lale enëne nane, sebo tëbo enënemu,’ kwe Goto bume megali loglomeme, ‘Sobo lale enëne.’”

Jisas gali tle, “Sobo nëbale lëkle asa etomo, bo belë matisiyao”

¹⁵ Oneho bu tatako na maba mago nëbale Jisas belë metlesumëtla. Bu metole lamëtla, Jisas bubë atome toba gogwa nalëgletëmeme na Gotome takune nalololeme, bume lëgaitame nalëgleme. Kwe Jisasbë lowene esogo möglelëtlabë ho bume hwi motloma na wame gali motloma na lëkle mototoma, Jisasme sosalë

mogotlalime. ¹⁶ Kwe Jisas nëbaleme gali telokwakëme, bu belë migisitla namëglame. Na bubë lowene esogo möglelëtlabë home gali tlome, “Sobo nëbale lëkle asa etomo. Bo belë matisiyao. Oneho Gotome lowene slemu mögletlana, ebë nëbale fene lowene slemu mletla kwe Goto bubë eso home tafa lëgletëmeme. ¹⁷ Bo nëgali gali nanolëyo, ebëha nëbale bu Gotome lowene slemu lamletla. Na oneho bu Gotome lowene sle jwa mögletlabë, ebëha nëbale fene lowene sle mletla, kwe Goto eso home kë tafa lëglebë lifatewa hana mëkaklujame. Hanane mu.”

Wesibi lebutakona eso ho Jisasna gëgali mëtelo

¹⁸ Na wesibi lebutakona eso ho li, Jisasme takune tbole, “O Tisa, ju lale ho. Bo jume takune nolë. Bo habelë nëgelémene, Gotona unaunalëme lale tafa nanëgelome?”

¹⁹ Na Jisas bume gali tbole, “Ju bome lale fë fëyeme etanëne? Ebë life mago ho bu lale nane, Goto buwa lalemu. ²⁰ Ju Gotobë gali walowene eletle. Bubë bogo megali lalamë, ‘Honaone na onenaho sobo lisei lowene mëta asa tafa elo. Sobo onehome mogo nalë asa tëtëke elo. Sobo tokli asa elo. Sobo sosogëna galina fli onehome blawa asa soso etatemo. Sobo bita name blijaya name boblo asa etomo. Bubë galiwa esogo elelëtemome.’” ²¹ Na kë ho Jisasme gali tbole, “O Tisa. Bo tokwëfome nëgena bo këbë iniwa gali melë esogo tlagimë na bo ebë olëna mana esogo nëlelëmë.” ²² Jisas bubë gali aholokwane tbole na bume gali tbole, “Ju li loweneme mana afolo ele. Ju melë egleme. Jubë iniwa wesibi balitina hihijika eleme. Na kë baliti, wesibi jwa onehome sa etagutëmeme. Ju melë eglena kwe heven lifate mëta lale wesibimu lamëbetë. Na ju bome mana esogo elenënëme.” ²³ Kë ho kë gali yafe aholokwane tbole na bu witi tle. Bu lebutako wesibina ho nëgeme.

²⁴ Jisas kë home mehwı tbole, witi lalëlefëna gali tle, “Wesibi lebutakona enëne, Goto bubë eso home kë tafa lëgletëmëbëme, ebë kalëlego lalëletëme. ²⁵ Kamel kleli, bu ëho susu nili fulujuwa lëkaklume ebë sogë kalëlego lalële, kwe wesibi lebutakona enëne, Goto onehobë eso home kë tafa lëgletëmëbë lifatewa mëkaklujabëme ebë

kalëlegomu lalëletëme.” ²⁶ Oneho bu kë gali aholokwane mëtblabë, na klelego memëtla na gali mëtla, “Këha melë nëgena, kwe Gotobë lifateme unaunalëme ya tafa lugulemene?” ²⁷ Na Jisas gali tle, “Oneho wesibi mogotoma jwa kë mëglabë, Goto bu kwe lalowa logotomeme.”

²⁸ Na Pita bume gali tlole, “Aholokwane ele! Sebobë lo na iniwa wesibi wahune tula na sebo jume ekë esogo nëlelëyo.”

²⁹ Na Jisas gali tlome, “Bo nëgalimu nanelë. Oneho Goto, bubë eso home kë tafa lëgletëmbebë lowenebëme, lowene mletlana bubë lo o nonino o bolijahani o bolijamoni o botamenino o bolijayani o nëbale hune mëglana, ³⁰ kwe Goto bume lebutako wesibimu lëglémeme. Bu ebë life mëta mana tafa mëglana, kwe Goto bume lebutako wesibimu lëglémeme. Ëtani kë hune mëtblabë wesibi bu télawaha kwe Goto bume kë lëglémbebë wesibi bu lebutakomu. Na tokwafe bu Gotona unaunalëme tafa mokocefeyame.”

Jisas bu gali tle, “Bo gli nëgelëme na huju nelëme”

³¹ Jisas bubë we ita tèle lowene esogo mëglelëtlabë home mëglëbo elëme fo tlelekakëme na gali tlome, “Sobo aholokwane elo, sebo Jerusalem lifatewa ekë nuja. Ëtani, Gotobë lowene mago gali të mototokweflabë ho, bu iniwa wesibi bu tokwafe bome, Gotobë life mago home, mefata mëgletonëbëme, Gotobë bogo mëta wayahi mëtletëna. Na eli kë wesibi bu iniyafemu bome mefata mëgletonëme. ³² Na bu bome, Israelbë afenëboni mëtabëya jwa mëglabë enëneme yo moglomame. Na bu bome soso na tlë mëgëtaname na tëboijiwa mëgletëname na nagutabana kokose mogloname. ³³ Na bome taba afona feilawa tëkle tëkle mëgëtaname na mogo nalë gwa mëtaname. Na bo matëmatë mëta tèle olë nebëme, kwe aona olëbëye këna huju nëgelëme. ³⁴ Kwe bubë lowene esogo mëglelëtlabë ho bu kë gali wayo lowene sle hana mëtletla. Kë gali wayo bume éhomu latletëme.”

Jisas bu naba titiki tabo hobë naba sle totometle

³⁵ Jisas, Jeriko lifate lololi totle na naba titiki tabo ho bu alëge mëglëbo li mëta tafa tle. Kë ho onehome balitime gëgëba latlok-wefëme. ³⁶ Na bu lebutako onehobë lëleguli lego aholokwane tlagime, na bu loli mago onehome takune tlome, “Kë fëye mëlane?”

³⁷ Na bume gali metafu mëtëtatla, “Nasaret life mago Jisas sigli lële.” ³⁸ Na kwe kë naba titiki tabo ho, bu feilawa we telokwakle, “Jisas, Devitbë afenëbo, ju bome maninibo eletenë!” ³⁹ Na motoutayabë enëne, bume wame gali motlola, “Ju kuju ebe.” Bu ita anisasanamu we telokwakle, “Devitbë afenëbo, ju bome maninibo eletenë!” ⁴⁰ Na Jisas këme tlikaku na gali telëkakeme, “Sobo kë home elesutëna.” Na bu loliwa tisi tle na Jisas bume takune tlole, ⁴¹ “Bo jume habelë nëgëtëmene?” Na kë ho bume gali tlole, “O tako ho, bo hwi nanëgelëme fene.” ⁴² Na Jisas gali tlole, “Ju hwi egleme. Ju bome lowene sle egletenëme nëgëme, jubë naba këme tika meletë.” ⁴³ Na hokweinawa bubë naba latikawa mëtletle na bu hwi tékake. Na bu Jisasme fleflesuna nagi tlële. Na Gotome mana fleflesu tokoutle na bibita téttagule. Na iniwa oneho buna kë mutujabë kë wesibi hwi motlola na bu mata Gotome fleflesu mëtletla na bibita mototla.

19

Jisas Sakiusbë lowa tuju

¹ Na kwe Jisas Jeriko lifate elë fwa tule na lifate kukuwa kë lugujubë alëge, esogo tlagule. ² Na ho li bu kë lifate mëta tafa tle bubë weniji Sakius. Bu takis baliti glo mëglekefeyabë eso ho. Na bu feilawa balitina tafa tle. ³ Bu Jisasme hwi nalogloleme fene, habëtabo hone? Kwe bu hwi hana tlole. Bu afolo ho nëgëme na lebutako oneho lilifuha memëtletla. ⁴ Këme nëgëme bu afina fëka tokou na ti elë tokwale, kë magowa, Jisasme hwi nalogloleme. Bu melowene latle, “Jisas eli ebë alëge elë ligisime.” ⁵ Na kwe Jisas kë ti li elë fwa tule na hwi tokwake na Sakiusme hwi telokwakle na gali tlole, “Sakius, ju hokweinawa kle ele. Eli sebo jubë lowa nëgëyeu nanëgelome.” ⁶ Këme nëgëme hokweinawa laklewa têtëkaketle na bu Jisasme bubë lowa fleflesuna tlélule. ⁷ Na iniwa ho kë hwi motlolabë wame galina gëgali mëtla,

“Bu tēbo lowene esogo lēglelebē hobē lo elē fēyeme lujune?”

⁸ Bu lo mēta tafa mētelo na Sakius hujuna tlibe na Jisasme gali tbole, “O tako ho. Eli bo bobē iniwa wesibi fu tēle nogotomēme. Na jowa fullelē tabo, wesibi jwa enēneme sa nēgētatemēme. Na bo ho lime sogēna toglolēbē na bubē wesibi tokli tēgletelēbē kwe bo bume kofayame niliafe nēglēlē nēgelēme.” ⁹ Na Jisas bume gali tbole, “Eje, Goto bu ebē lo mago enēneme walaitame na bubē tēbo lowene mago wanēno lēle. Kē ho bu mata Abrahambē afenēbo lētabe. ¹⁰ Bo, Gotobē life mago ho, bo tēbo loweneme kē tafa mēglabē onehome hohwi nētatemē na bume nēgaitamēme na tēbo lowene mago nēno nanēgelēme. Bo kēme tisi temē.”

Welujuwa wege hobē wafle gali

¹¹ Oneho bu Jisasbē gali mana aholokwane mētagulabēë na bu wafle gali olisina loko metotle na wafle gali metē tētatēme. Bu Jerusalem lifate elē lololi tle na oneho bu meweniji mētla, Goto onehobē eso home kē tafa lēgletēmēbē olē, eliwa fata lēglemewa. Kēme nēgēme Jisas kēbē wafle galibēme gali tlome, bubē kē yaya lowene sle nalēgētāmēmē. ¹² Bu megali tle, “Letitabo ho, kakē lifatēwa lugujume, bume tako eso home aniji namugujelēlame. Na tokwafe bu ita lisime na bubē lifate mago onehobē eso home tafa nalēkakitēmēmē. ¹³ Bu lugujume kofene na bubē welujuwa wege home gali telokwakēme bu betelē migisitla namēglame. Na bu mitisitla na bume tēlafe we (20) baliti, tēlafe we (20) baliti kēniji tlēwagume. Na bume gali tlome, ‘Sobo ebē baliti glo elome, na bobē nagi ebē balitina sawege elo. Sobo wege egelobēë na fli baliti kē wegēna saboblo etomo. Sobo mana wege elekefobēë na bo mana fata nēkakime.’

¹⁴ Kwe kē hobē weife lifate mago oneho bume wame lamotlola. Kēme nēgēme, bu wafi tuju, na bu gali mētehula home nagi jine mētelēkakēma, kē lifatebē eso home megali namugujuwelēmame, ‘Sebo kē home sebobē eso home tafame tole hana nēletlamu.’ ¹⁵ Kwe bume eso home

aniji mutujuwelēla na bu ita tisi. Bu tisi na gali tle, ‘Ebame baliti kētēglēmēbē wege home gali elokwakēmo, bo belē migisiya namēglame. Bo lowene nanēgelēme, bu kofaya baliti kē balitina habenuju boblo mētētayane?’

¹⁶ Na kwe bubē wege ho li afina tisi tle na gali tbole, ‘O eso ho, ju kē tēglēnēbē tēlafe we (20) balitina bo wege fa totlē na bo jubē nagi 200 kofaya baliti kēna blēge tētē’

¹⁷ Na eso ho gali tbole, ‘Ju bobē lale wege ho mu. Ju bobē nagi lale wege fa totle. Ju kē tokwēfo wesibi ululu sle togotleme nēgēme na bo jume meaniji kēme nolē, ju jowafe we lifatebē onehobē eso home tafa egletēmēmē.’

¹⁸ Na li wege ho bu mata tisi tle na gali tbole, ‘O eso ho, ju kē tēglēnēbē tēlafe we (20) balitina bo jubē nagi wege kēna fa totlē na bo we lujuafe we (100) kofaya baliti blēge tētē.’ ¹⁹ Na eso ho bume gali tbole, ‘Bo jume meaniji nanolē, ju tobali lifatebē eso home tafa egletēmēmē.’ ²⁰ Na li wege ho bu mata tisi tle na gali tbole, ‘O eso ho. Jubē tēlafe we (20) baliti mana ekē mēbe. Bo kēbē baliti afeteni sosa ēhona lei totomē na gogwa telē.’

²¹ Bo jume uli tēgletēmē nēgēme. Bo melowene latletē, “Ju kēha lakalena ho nēgēme ju ho libē wesibi lamomanēbawa etatle. Wesibi ho li gogwa lēglebē kwe ju lafawa etokwakle. Na hi wesibi li ho tobalo lēglebē kwe ju lamēmēwa eletle.”

²² Na kwe kē eso ho bu kē wege home gali tbole, ‘Ju tēbo wege homu. Bo jubē galime fwa jume tēbo nēgētēme. Ju bome melowene laletenēne, ‘Bo wesibi momanēba nogotomēbē lakalena ho. Wesibi li ho gogwa lēglebē kwe bo lafawa netokwaklē. Na wesibi li ho tobalo lēglebē kwe bo lamēmēwa nēletelē.’ Ju melowene laletenēne? He? ²³ Ju kē lowenebēme walowene egletenēbē, kwe ju bobē baliti, baliti loloko lo mēta gogwa tugule jwa fēyemene? Na bo kēnigisibē bo fli kofaya balitina glo nanēkakime fene.’

²⁴ Na bu lolime kē mitlijabē home gali tlome, ‘Sobo bu mago tēlafe we (20) baliti glo elome na 200 balitina kē tafa lēglebē home elēlome.’ ²⁵ Na bume gali motlola, ‘Eso ho. Ju hwi ele. Bu 200 baliti lamēbetlefē. Ju seme

feyeme gali elonane sebo fli baliti mata négelabéme.'

²⁶ Na bu gali tlome, 'Bo some gali noléyo, iniwa oneho, Goto kë lèglémébë wesibi, ululu sle motomana, kwe Goto bume fli wesibi mata lèglémeme. Kwe iniwa oneho, Goto kë lèglémébë wesibi, ululu sle jwa motomana kwe Goto kë wesibi bu mago ita hijika logotomeme. ²⁷ Na bome bubë eso home fatame tèbojiwa kë mëtleténabë wameho, sobo eli bume bo belë elesumome na bobë naba li mëta mogo nalë têtékle etome."

²⁸ Jisas kë waflë gali wayawe tbole na bu Jerusalem lifatewa mana tokwale. Na bubë lowene esogo mëglelëtlabë ho nagi esogo mëtlagula.

Jisas bu eso hoha, Jerusalem lifatewa tékaku

²⁹ Jisas bu Betfage lifekuwa na Betani lifekuwa loliwa fwa tule. Kë lifeku bu Oliv tiwa fatini li mëta mëtëbe. ³⁰ Na Jisas bubë lowene esogo mëglelëtlabë ho tlemalëme gali tlome, "Sobo ebë kë lugubebë lifeku elë eyeumo. Sobo eyeume, na kë lifekuwa tuhu egulona, kwe sobo afeku donki kleli, hwi eglolome, ti mëta watakuliji motola. Ëtani ho li kë donki kleli matawa hana tafatole. Sobo taba tohwa etlome na ebelë elesulome. ³¹ Na ho li some metakune loglëyona, 'Sobo ebë donki kleli feyeme tohwa etlone?' Kwe sobo bume metafu saetatelo, 'Sebobë tako ho bu këna luguju nalëgleme.'

³² Na Jisas bu kë tlemalë home jine tlëme, na bu mëtëyeu. Na bu iniwa wesibi hwi motlomo, Jisas fene gali tlome. ³³ Na bu kë donki kleli këna këkesi mototlabë taba mago taba, mana tohwa mototokweflobëe na mana kë donki kleli bolijaya ho mana takune telëbakême, "Sobo ebë donki kleli feyeme tohwa etlone?" ³⁴ Na bu gali tafu mëtëtatelo, "Sebobë tako ho këna lugujuje."

³⁵ Na kwe bu kë donki kleli Jisasme sei mëtlékakitelo. Na bubë heletabo ého donki klelibë amlebo mëta kahëba motolatelo. Na bu Jisasme mëtaitalo, kë donki kleli matawa tafa nalogolebëme. ³⁶ Na bu këna tuju. Na oneho bubë heletabo ého totohwa motokouja na alëge mëta gogwa motokouja. Bu Jisasme fleflesu

mëtletla, eso hoha fata tègleme négeme.

³⁷ Na bu Oliv tiwa fatini kle témaitabë nounou totle, na Jerusalem lifatewa fwa tuguleme nounou latotle. Na bubë feilawa lowene esogo mëglelëtlabë enëne fli, bu fleflesu lamëtletla. Na bu, klelegowa wesibi, Jisas kë blége blége totomebë, ita lowene mëtletëma na bu Gotome anisasana fleflesu këme mëtletla na bibita mototla. ³⁸ "Yaha feyeme jine tlélene? Sebo Goto kë jine tèglélebë eso home fleflesu négletlame. Bu Gotobë afutukuna lisi tëna. Goto kë eso home lègaitaleme na ululu sle logotleme. Goto bu heven life mëta kë tafa logolebë bu lale na tako mu. Goto sebobë, ebë life mago onehobë lowene lègëbetëme sle malëletëme."

³⁹ Na Farisi ho, bu kë feilawa onehobë ku mëta mëtëtabëya na bu onehobë galime tole hana mëtletëma na bu këme gali motlola, "O Tisa, jubë lowene esogo mëglelëlabë home lëkle etome kuju namëgebëyame." ⁴⁰ Kwe Jisas bume gali tafu tétatëme, "Bo some gali noléyo, ebë oneho bu kuju mëgebëyana kwe aniji buwa momolë mëgleme na Gotobë weniji bibita mëtätleme."

Jisas Jerusalem lifate mago onehome yetletëme

⁴¹ Jisas Jerusalem lifate lololi totle na bu kë lifate hwi telokwakle na mana bubë onehome naba tu tletëme. ⁴² Na gali tle, "Oë Jerusalem lifate mago enëne. Bo metole nanelë, iniwa wesibi sobobë lowene kë sle mogotometëyobë, lowene sle eglete-mome, lalowa tafa naegelome. Kwe kë wesibi ého lameletëyo na sobo hwi hana elomo. ⁴³ Tokwafe tëbo olë somëta fata lègleme. Na kë olëna sobobë wame enëne bu some lukume fu sle mëgletëyome na sobobë life mago lèglesi ini sabuwa mogotlame na wameme mokwatëyome. ⁴⁴ Na kë wame enëne bu some na sobobë lifatena iniwa tëbo mëgëtome. Na li aniji bu li aniji matawa hana egëbamëme. Bu life silijiwa lègëbeme. Goto some lègaitome fene tisi tëyo kwe sobo kë olëbëme lowene sle hana tègletelome négeme na kë tëbo olë some këme lisitëyome."

Jisas Gotobë lo mago wesibi balitina hijika onehome hehë tletëme

⁴⁵ Jisas tako lotu lowa tēkaklu. Na bu seuneni fole na sipsip kleli na bulmakau kleli balitina kē hihijika mētlekefēyabē onehome kē mago hehē tletēme. ⁴⁶ Na bu gali tle, “Gotobē bogo megali lala, ‘Bobē lo, oneho bome kēme gēgali mēglelēkefēnabē lo.’ Kwe sobo ebē lo tēbo latlo na bu tokli enēnebē loha libetēme.”

⁴⁷ Na iniwa olē, bu tako lotu lo mēta onehome okokwe latlokwefēme. Na lotu lome wege mēglabē eso enēne na Gotobē galime okokwe moglomabē ho na onehobē letitabo enēne, Jisasme mogo nalē tēke moglolabē gali fame oto mētla. ⁴⁸ Kwe bu onehome uli mētletēmame nēgeme. Kē iniwa oneho Jisasbē gali aholokwaneme tako tole mētletlame nēgeme na Jisasme mogo nalēme tēkle jwa kēme mototla.

20

Bu Jisasme takune motlola, “Iniwa wesibiju melē kē egotomebē, ya aniji tolēne”

¹ Na kē nalēwa, Jisas onehome tako lotu lo mēglēbo mēta okokwe tlome na bu Gotobē lale gali tē tētatēme. Na lotu lome wege mēglabē eso enēne na Gotobē galime okokwe moglomabē ho na onehobē letitabo enēne bu belē mitisitla, ² na takune motlola, “Ju seme gali enona, iniwa wesibi ju melē kē egotomebē, jume ya aniji tolēne? Kē afutuku ya tlēnē?”

³ Na Jisas bume gali tlome, “Bo mata, some li wesibime takune nēlēyome. Sobo bome gali enona, ⁴ Jonme ya aniji tlolene, onehome tu mēta kē baptais totomebēye? Goto bu aniji tlolene o ho buwa aniji motlola?” ⁵ Bu Jisasbē gali aholokwane motlola na blalo gēgali mētla, “Sebo megali noglolana, ‘Goto bu aniji tbole,’ kwe bu seme megali logloname, ‘Kē nēgali gali nēgebē, sobo bume lowene sle egletelo jwa fēyemene?’ ⁶ Kwe sebo megali noglolana, ‘Ho, buwa aniji motlola,’ kwe iniwa oneho bu seme anijina tētēkle mēgētayame. Iniwa oneho Jonme melowene sle mēgletlame nēgeme, ‘Bu Gotobē lowene mago gali tē totokweflebē homu.’” ⁷ Na kwe bu Jisasme gali tafu mētētatla, “Sebo, Jonme kē aniji toglolebēme, lowene hana nēla.” ⁸ Na Jisas bume gali tlome, “Bo mata, iniwa wesibi bo melē kē nogotomēbē bome

kē aniji toglonēbēme some hana gali sle noglēyome.”

Ebē wain taba liji nuju kē hwi motlolabē tēbo enēnebē waflē gali

⁹ Jisas, onehome waflē gali latlome, “Ho bu wain taba, nuju mēta tobalo tle. Na tokwafe bu fli home gali tlome, ‘Sobo bobē wain taba nuju hwi elotēna na tokwafe wali wain taba liji lalowa glo elo, baliti kēna glo naegelome.’ Na kē nuju bolijaya bu kakē lifatewa tuju. ¹⁰ Feilawa olē tafa tule na kē wain taba liji mana nigliji mētla. Kēme nēgeme nuju bolijaya ho, bubē wege ho lime, bubē nuju kē hwi moglotlabē ho belē jine telēkakle, bubē wain taba liji, kē nuju mago glo nalēgleme. Na bu tuju. Kwe nuju kē hwi moglotlabē ho, bu kē wege home hwi motlola na tēkle mototla na kē mago hehē mētēkaketla. Na bu toba alujawa tehou. ¹¹ Na ita nuju bolijaya, li wege home jine telēkakētēme. Kwe kē enēne, bume hwi motlola na bume mata tēkle mototla na unalēme sosalē sosalē sle memototla na kē mago hehē mētēkaketla. Na bu toba alujawa tehou. ¹² Na ita li home jine telēkakētēme. Kwe kēbēme mata unalēme sosalē sosalē sle memototla na kē mago hehē mētēkaketla. ¹³ Na nuju bolijaya bu kē wesibi hwi tlome na kēme lowene tle, ‘Bo habelē nēgelémene? Bo melowene nanelē. ‘Bobē jowa iko nēba jine nēgelēkakētemēme. Bo bume tako tole nanēletelē. Bu bubē gali aholokwane moglolame na bume hana tēbo mogotlame.’” Na bu kē nēbame jine telēkakētēme. ¹⁴ Na nuju kē hwi motlotlabē ho bu kē nēbame hwi mēttagila na blalo gēgali mētla, ‘Ebē ho kē ligisibē ebē kē nu-jubē bolijayabē bowene. Tokwafe bolijaya gli lēglena, kwe bu kē nuju bolijayame lätabeme. Te, mana mogo nalē tēkle manotla na tokwafe bolijaya gli lēglena kwe kē nuju sebo nanēglame.’ ¹⁵ Kēme nēgeme bu tisi tēme na bume nuju mēglēbo elēme hehē motokoutla na mogo nalē mana tēkle motlola.

Sobo habē lowene lalone, kē nuju bolijaya bubē nuju kē hwi moglotlabē home habelē logotomemene? ¹⁶ Sobo aholokwane elo, bu ligisi nēgena, na bu kē home mogo nalē tēbo logotomeme. Na ita kē wain taba liji nuju fli home yo lolomeme.”

Oneho kë gali aholokwane mëtla na gali mëtla, "Melë asa malële."

¹⁷ Jisas bume hwi têbelökakëme na takune tle, "Ebë gali, Gotobë bogo mëta kë tégëbebë, bubë wayobë habelëne? Kë gali melégëbelalèle,
'Lo gliji ho, bu lo, anijina gliji mëtla.

Na kwe bu li anijime meweniji lamëtla,
"Tëbowa."

Këme négeme, mëglëbo elë fo mëtetokwakëya.

Kwe kë aniji mëglëbo elë kë fo mëtetokwakëyabë
bu lale anijimu ebamë.

Lo bulego kë aniji mëta lotle.

Kë aniji jwa négena, kwe lo fli lëgleme'

¹⁸ Iniwa oneho bu kë aniji matawa mitigwëyanä kwe bu mogo nalë têbo miglitayame. Na kë aniji, home matawa etigwatlena kwe bume lëlafowa egotleme."

¹⁹ Gotobë galime okokwe moglomabë ho na lotu lome wege mëglabë eso enëne melowene lamëtla, "Jisas seme fwa waflë gali lolonafe. Bu melowene lalëletëna, 'Sebo kë têbo enëne. Sebo nuju kë hwi noglolabë têbo enëne.'" Këme négeme, bu Jisasme ejeha fa motlame. Kwe bu onehome uli mëtletëmame négeme, oneho Jisasme tako tole lamëtletla. Na bu Jisasme fa jwa këme mototla.

Bu Jisasme, takis baliti Sisarme mëglëlabë lowenebëme, takune motlola

²⁰ Gotobë galime okokwe moglomabë ho na lotu lome wege mëglabë eso enëne bu Jisasme olëli olëli mana hwiwa mëtëbelökakla. Na bu ho flime jine mëtlëma, Jisasme mogweliha hwi namëbelokwaklame. Kë enëne mesosogëna lamotlola, "Sebo jubë gali aholokwaneme tako tole nanëla." Bu metole lamëtla, Jisasme sogëname takune manolola na bu Rom life mago eso ho, Sisarme, têbo gali nalogloleme. Kë têbo galime fwa bume këna so namëgëatlame fene. ²¹ Na kë mogweliha hwi ho, Jisasme këme takune motlola, "Tisa, sebo lowene nanëla, ju négali gali homufe. Ju négali galimu iniwa onehome tê tëtatëme. Ju lebutako balitina home na baliti jwa home, lili gali hana gali tlome. Weye. Ju iniwa home, jowa galime

fwa gali tlome. Ju iniwa onehome, Gotobë gali, iniyafeme fwa okokwe tlome. ²² Na ju habë lowene lalene? Sebo takis baliti Rom life mago eso ho, Sisarme, lalowa négélamene o hanane? Këhalowene lalowa néglamene o hanane?" ²³ Kwe Jisas bubë sosogëna lowene walowene tletëme na bume këme gali tlome, ²⁴ "Sobo jowa baliti bome ehitëna, hwi nanoglëme." Na bu baliti mëtëhitla. Na Jisas këbëme hwi tlome na takune tlome, "Ebë amtëtomba yalëbë lëbetlene, na yalëbë weniji lëbetlene?" Na këme megali motlola, "Ebë Sisarbëyo." ²⁵ Na Jisas bume gali tlome, "Te! Sisarbë wesibiye, kwe Sisarme eglélome. Gotobë wesibiye kwe Gotome eglélome." ²⁶ Bu onehabë naba li mëta bume sogëna galime yafe takune motlola, bu Rom life mago eso home, têbo gali nalogloleme fene. Kwe bu têbo gali hana gali tle. Bu kë tafu tëtatëmëbë gali yafe aholokwane motlola na klelego memëtla na tutune memëtla na këme kuju mëtebëya.

Sadyusi ho, bu Jisasme, ho gli mago hujubëme takune motlola

²⁷ Na Sadyusi ho fli, Jisas belë mitisiya. Sadyusi hobë lowene metëbetëmelatle, "Oneho lebo mëgebëyanä, hana huhuju mëglame." ²⁸ Na bu Jisasme takune motlola, "Tisa, èbamé, Moses bu ebë gali meyahi latletëna, 'Ho nëba jwa lebo lëgëbena, na bubë mëse mana tafa eglena, kwe ita bolijamo sasei lëlë, nëbaneni namëgelome. Na kë nëbale, lebo kë lëgëbebë hobë wenijina namëtabëyame. Na bu kë hobë nëbaleha tafa namëglame, na lebo kë lëgëbebë hobë weniji lëgëbagutle nalëgleme.' ²⁹ Ètani, ho li tobali ita jowa kënji bolijamonime tlebime. Bolijaha mëse bu afina sei tlë na kwe kë bolijaha nëba jwa gli tle. ³⁰ Këme négeme, ita këme këbë, kë mëseme sei tlë, kwe bu mata nëba jwa gli tle. ³¹ Na ita këme këbë bu mata, metatle, kë fenene. Bu iniwa bolijamoni melamëtla, kë mëseme fwa sei mëtlekefëya na bu iniwa nëba jwa gigli mëtla. ³² Na tokwafe kë mëse, bu mata, gli tle. ³³ Na sebo jume metakune nanëlëyo. Tokwafe gigli kë mëglabë oneho huhuju mëglana, kë mëse fëye hobë mëse tafa egletlemene? Ju wafi lowene ele,

kë mëseme tobali ita tèle ho këniji kë sei mëtleya.”

³⁴ Na Jisas bume gali tlome, “Oneho, ebë olëna kë tafa mëglabë bu one sesei melekefëya. ³⁵ Kwe tokwafe Goto bu fli lebo onehome megali loglomeme, ‘Sobo huhuju egelome na bona tafa nëlame.’ Kë huju mëglabë enëne bu hana sesei mëglame. ³⁶ Bu heven life mago enselha mëtabëyame nëgeme, na bu ita gigli hana mëglame. Goto bume matëmatë mago wahuhuju logtomeme nëgeme, bubë nëbaleha këme tafa mletlame. ³⁷ Na bo some lebo enëne huju mëglabë gali li të nëtatëyo. Ëtani Moses bu mata seme melebotane latëtatëna. Oneho gigli mëglabë, bu matëmatë mago huhuju mëglame. Ëtani Moses bu, ahoju ti abo mëta kë u tëglebë galime meanebo gali latettle. Na bu Gotome melë galina yahi tlelle, ‘Tako Ho, bu semleninobë, Abraham, Aisak, Jekopnabë Goto mana ekë tafa lële.’ ³⁸ Kë gali bu seme melebotane lalëtatëna, Goto bu lebo enënebë Goto nane. Weye. Bu mana kë tafa mëglabë enënebë Goto. Gotobë naba lime, iniwa oneho, giglibë na mana kë tafa mëglabë, iniwa bu mana hwi mëtaya.”

³⁹ Na Gotobë galime okokwe moglomabë ho fli, bu Jisasbë gali yafe aholokwane mëtla na bume gali motlola, “Tisa, ju bume kë tafu étatëmëbë gali lalemu.” ⁴⁰ Na Sadyusi ho bu Jisasme li loweneme takune moglolame fene, kwe bu uli memëtletlamu.

Jisas, Goto kë aniji toglolebë hobë galime, onehome takune tlome

⁴¹ Na Jisas onehome takune tlome, “Bu megali fëyeme mëlekefëyane, ‘Goto kë aniji toglolebë ho, onehome nëno lëglebë ho, kë ho bu Devitbë afenëbo.’ Sobo habelë lowene laletelone, bu kë galime fëyeme gali mëlekefëyane? ⁴² Ëtani Devit buwa Buk Song mëta meyahi latle,

‘Goto, bu bobë eso home megali lalolole,
“Ju bobë tobamu toba elë tafa
egletonëme,
na ju bona onehome eso home tafa
nëletemome.

⁴³ Sebo onehome mana tafa nëlelëmome,
na bo jume kë wame mëglëyobë home
boblo nogotomëme

na bu jubë gali boblo jwa mëtome.”

⁴⁴ Sobo hwi elo. Devit kwe kë home mefë latotle, ‘Bobë eso ho.’ Na bu Devitbë bowene tafa habelë lëglemene?”

Gotobë galime okokwe moglomabë ho bu tëbo lowene esogo mëtletëkefla

⁴⁵ Iniwa oneho bubë gali mana aholokwane mëtagulabë, na mana bubë lowene esogo mëglelëtlabë home gali tlome, ⁴⁶ “Sobo Gotobë galime okokwe moglomabë home ululu sle saeletemo. Bubë lowene mëta asa etabetemo. Bu metole lamla, oneho bume hwi molomame na melowene mëletëmame, ‘Bulale enënefe.’ Këme nëgeme, bu heletabo ého gëgelo motokwefëma na asë mla. Na bu këna bume fwa fleflesu mla na bibita motoma. Na bu oneho këme kë loloko mëglabë lifeku mëta asë mëglana, bu metole lamla, oneho bume sësle galina gali namoglamame. Bu lotu lome tafa mëglana, bu metole lamla, onehobë naba li mëta, eso hobë tafa labume tafa mlame. Na hi wesibi salë olëna, bu metole lamla, onehobë naba li mëta, eso hobë tafa labume tafa mlame, oneho bume melowene namëgletëmame, ‘Letitabo enënefe.’ Na bu këna bume fwa fleflesu mla na bibita motoma. ⁴⁷ Na bu seiju oneme sosogëna moloma, bubë iniwa wesibi manawa mëglëma namëglame. Na bu memelë lamla, onehobë naba li mëta, Gotome megëgali gëgali mëglelëlabë, bubë tëbo lowene këna ého motoma, oneho bu melowene namëgletëmame, ‘Letitabo enënefe.’ Unina, Goto onehobë tëbo lowene aholokwane loglometëmëbë olëna, bu kë Gotobë galime okokwe moglomabë home tëbomu logotomeme.”

21

Wesibijwa mëse, baliti Gotome tlële

¹ Jisas tako lotu lo mëta tafa tle, na bu lebutako balitina onehome hwi tlome, bu Gotome kë sike melekefëtlabë bokis mëta baliti sisike mëtletla. ² Na bu mana mehwi tolë, wesibi jwa seiju mëse, baliti tokwëtokwë télë kë bokis mëta sike tule.

³ Na Jisas gali tle, “Bo some nëgali nanolëyo. Fli oneho kwe bu kë bokis mëta, tokwëfo balitiha sisike mla, kwe Goto kë wesibi jwa seiju mëseme melowene lalëletë, ‘Bu feilawa balitimu sike ele.’ ⁴ Fli oneho bubë

feilawa baliti mëbetëme kwe tèlewa sike
mla na fli mana mëbetëme. Kwe kë wesibi
jwa seiju mëse bu baliti tokwëfo mu, kwe
bubë hi wesibi glo baliti iniwa sike ele.”

*Jisas bu melëme gali tle, “Gotobë tako lotu
lo yayei mogotlame”*

⁵ Jisasbë lowene esogo mëglelëtlabë ho,
bu Gotobë tako lotu lo hwi motlola na
gali mëtla, “Ebë lo bu lale klissomu. Bu
ebë lo lale lale anijinamu gliji mëtla. Na
lale lale wesibina, Gotome kë mëglëlabë,
ebë lo neglina lamëtlëla.” ⁶ Na Jisas gali
tlome, “Bo ebë wesibi sobo kë hwi eglom
mobëme gali nolëyo. Tokwafe bu ebë lo
iniwa yayei mogotlame. Fli aniji matawa
hana mëgëbëme. Iniwa sisike mëkakame.”

*Jisas gali tle, “Tokwafe tëbo olë fata
lëgleme”*

⁷ Na kwe bu Jisasme takune motlola,
“Tisa, bu ebë lo fëye olëna yayei mogot
lamene? Sebo fëye wesibi afina hwi noglo
lamene na këme lowene nëletlame, kë olë
nounou ekë lële.” ⁸ Na Jisas gali tlome,
“Sobo ululu sle saelo. Ho some sosogëna
moglëyolime. Unina feilawa ho migisiyame
na sogëname megali mlame, ‘Bo onehome
tëbo lowene mago nëno nëgelëbë ho.’ Na
bu gali mëglame, ‘Yawe olë nounou ekë
lële.’ Sobo bubë gali asa aholokwane elomo
na bume asa esogo elelëmo. ⁹ Na sobo fli
lifate enëne tako momogli mëtayabë gali
aholokwane egelona, sobo uli asa elo. Kë
wesibi bu afina melë mëgleme, kwe yawe
olë nounou hana lëkeke.”

¹⁰ Na bu gali tlome, “Li life li life mago
ho, bu li life hona momogli mëgëtayame.
¹¹ Na tako nano ekoujamëme. Na li life li
life oneho tako foneme gigli mëkoujame na
tako ato elili mëkoujame. Na sobo tokwafe
fli tëbo wesibi matafa mago hwi eglomome
na sobo kë wesibime tako uli egelomemu.

¹² Kë tëbo wesibi bu fata jwa mëleme na
bu some fafa mlame na tëbo mëtome. Bu
bubë lotu lo elëme mëlelëkakujome na bubë
letitabo enëne belë sei mugujuwelëyome.
Na sobobë gali aholokwane molëyome. Na
bu some kalabusu lowa sike mlame. Na
bu gavman enëne belë na eso enëne belë
sei mugujuwelëyome, sobo bome lowene
sle egletëname nëgëme. ¹³ Na sobo kë

nalë, Gotobë lale gali bume lalowa të
egëtatemome. ¹⁴ Kwe sobo tutune asa elo na
melowene asa elo, ‘Sebo habë gali noglo
mamene?’ Weye. ¹⁵ Bo some kë olëna
lale lowene nëglëyome. Na sobo kë lale
lowenena gali të egëtatemome. Na some kë
wame moglëyobë ho kë gali aholokwane
mëglëyona, na sobobë gali hana momata
mëgëtatyome na megali hana mëglame, ‘Bu
yaya gali lamla.’ Weyewa. Hanane mu.

¹⁶ Na tokwafe, blijanino, bitamenino,
bolijahanino, ilawa magobë, yabeninona,
bu mata some kë wame moglëyobë ho
belë sei mugujuwelëyome. Na somago
wali mogo nalë têtëkle mëtayame. ¹⁷ Na
iniwa oneho some këme gëglë mëglelëyome,
sobo bome lowene sle egletëname nëgëme.
¹⁸ Kwe Goto bu some tafa lëglelëyome na
some hana kile lëgëtome. Na ho sobobë
heven lifate magobë lale tafa hana tëbo
mëgëtatyome. ¹⁹ Sobo kë tëbo olëna
bome kë lowene sle egletënbë lowene
asa elékëlo. Sobo melë egelona kwe sobo
tokwafe unaunalëme lale tafa egelome.”

*Jisas gali tle, “Jerusalem lifate tëbo
lëgleme”*

²⁰ Na Jisas ita gali tle, “Sobo tokwafe
mehwi egelona, wame home boblo mogo
tomabë enëne, Jerusalem lifate lukume
fu mëgletlana na ini sabuwa mogotlana,
kwe sobo këme lowene elome, kë lifate
tëbo lëglebë olë ekë fata lëlefe. ²¹ Na
kë olëna, Judia provins mëta kë tafa
mëglabë oneho, bu fatiniwa matlëbouja. Na
Jerusalem lifate mëta kë tafa mëgelulabë
oneho, bu kë lifate kile mlame na jebelëme
mëlëboujame. Na Jerusalem lifate li mëta
kë tafa mëglabë oneho, bu lifatewa ita
asa matékakuja. ²² Kë nalë, Jerusalem
lifate enëneme, memelë tëbo lowene kë
mëglabë enëneme Goto tëbo logotomeme.
Na iniwa gali, bu Gotobë bogo mëta kë
yahi mëtëglabë, bu iniyafemu mefata
mëgleme. ²³ Kë olëna, one nëbale imo nabë
na one nëbale kolëbo nabë, bo bume tako
maninibo nanëletemëmu. Masiwafe, bu
habëna mëglënëboujamene? Tëbo olë, kë
onehome fata lëgletëmeme. Na Goto bu
kë onehome wame logomeme na tëbo
logotomeme. ²⁴ Na wame home boblo

mogotomabë enëne bu flime mogo nalë têbo motomame. Na iniwa tatako lifate ebë life mëta kë mëgëbagubë lifate elë flime mëlelumame na kalabusu lowa sike mokoujame. Na li lifate mago wame enëne, na Gotome lowene jwa kë mëgletlabë enëne, bu Jerusalem lifate hijika motomame na yelukwafe tuku mlame. Bu Jerusalem lifate mana bubë yelukwafe mëta mana lëgebetëmebëë, na mana Goto bume gali lolomeme, ‘Sobo emago eyeu.’ Na bu kë lifate kile motlame na mujame.”

Tokwafe Gotobë life mago ho ligisime

²⁵ Jisas ita gali tle, “Kë nalëwa, tetëbo klelegowa wesibi, kliji, yeme, sëgetobana mëta fata mëgleme. Na iniwa lifate mago oneho, bu nutubë tako liglinitigo lego aholokwane mëglana, kwe bu tako tutune mëglame na tako ulimu mëglame. ²⁶ Na feilawa oneho, iniwa têbo wesibi kë lifateme kë fata mëglebëme tako tutune mëglame. Na bu tako uli mëglame na nabasahoba mlame na mogowa mitigwëyame. Iniwa matafa mago wesibi lili mëgleme nëgeme na bu këme uli mëglame. ²⁷ Na kë nalë, iniwa oneho bu bome, Gotobë life mago home, mehwi moglomite, bo oloba nagi nigisime. Na bo tako lolokwënena, na tako kliji elulego fenene këhana nigisime. ²⁸ Sobo kë têbo wesibi hwi eglomona, kwe sobo këme uli asa elo, walena satafa elo. Goto some nëno lëglebë olë nounou lëgleme nëgeme.”

Jisas binibwe ti tahweji wafle gali latle

²⁹ Jisas wafle gali tlome, “Sobo binibwe time na fli time walowene eletemo. ³⁰ Bubë laba luklu mëglana na tahweji foke mëglana sobo këbëme lowene eletelo, ‘Ebë wanagli tei fe.’ ³¹ Kë fenene. Sobo kë tetëbo wesibi, hwi eglomona, sobo melowene naegelome, ‘Goto iniwa onehobë eso home natafa lëgletëmebë olë nounou lalëletle.’

³² Bo some nëgali gali nanëlëyo, fli oneho bu ebë olëna kë tafa mëglabë, bu mana mëtabëyame na kë iniwa tetëbo wesibi, mana fata mëleme. ³³ Lifena matafana têbo mëgleme, kwe bobë gali unaunalëme melë lëbagukëfeme.”

Sobo sagli sle elëlome na walena etabome

³⁴ Jisas ita gali tlome, “Sobo ululu sle saelo. Sobo bia na fli biahä wesibi itaita asa hihi elo na këna yaya elome. Na sobo sobobë ato lëgaitalebë wesibime feilawa tutune asa elo. Sobo këha lowene mëta tafa eglekefona kwe bo kë nigosibë olë bu some hokweinawa tafu lotokwakijome, ³⁵ kole bu klelime fene tafu etole. Kë olë li life li life mago onehome iniwa, lafatawa lokoutémeme. ³⁶ Sobo olëli olëli walena satafa elekefo. Na sobo Gotome olëli olëli takune elokweflome, bu some lëgaito nalëgleme na bubë afutuku some lëlëyome. Na tokwafe kë têbo wesibi somëta, fata mëglana kwe sobo kë afutukuna lalowa boblo egotomome na bu some hana têbo mëgëtome. Na sobo tokwafe, bome, Gotobë life mago hobë naba lime, tiniji jwa naeglibetëname.”

³⁷ Na iniwa olë, Jisas tako lotu lo mëta onehome okokwe latlokwefëme. Kwe klabëye, bu Oliv tiwa fatini mëta ni tubekëfe. ³⁸ Na iniwa oneho, bu olobalëmu, tako lotu lowa mutujukefëya, bubë gali aholokwane namoglolame.

22

Judas bu lotu lome wege mëglabë eso enëneme gali sle têtatëme, “Bo Jisasme some yo noglëyome”

¹ Israelbë ilawa magobë tako lotu olë fata lëgletëmeme nounou tletëme. Israelbë afenëbo, bu kë lotu olëna, sëse wesibi jwa bletë nage hi mëtlekefëya. Na bu kë lotu olë, Goto étani bosemlenime këna tégaitamebë olë na Isip lifate këna kile mëtëglabë olë, lowene mëtlekefëla. ² Na lotu lome wege mëglabë eso enëne na Gotobë galime okokwe moglomabë ho bu onehome uli mëtletëmame nëgeme na bu blalo gali këme fa mototla, Jisasme hwelutuwa mogo nalë tëkle namogotlame.

³ Judas Iskariot na fli we ita jowa (11) hona, bu Jisasbë lowene esogo mëglelëtlabë ho. Na Satan bu Judasbë lowenewa tékaklu tle. ⁴ Na bu lotu lome wege mëglabë eso enëneme na lotu lo magobë plismanëme këme tuju tëme, Jisasme yo naloglomebë galime gëgali nalëglelëmeme.

⁵ Na kë enëne bubë gali aholokwane motlabëë na tako fleflesu memëtletlamu na bu buna gali sle mototla, bume baliti tokwafe

namëglabëme. ⁶ Na Judas bubë galime helawa tletëme. Na bu këme melowene tle, “Bo Jisasme habelë yo noglomëmene?” Bu melowene tle, “Lebutako oneho Jisasna mëtabëya jwa mlame na bo Jisasme mana yo nolomëme.”

Jisasbë lowene esogo mëglelëtlobë ho hi wesibi loko mëtëto

⁷ Sëse tabo wesibi jwa bletë nage kë hi mëtlekefeyabë olë wafata tletëme. Kë olëna Israelbë afenëbo, bu sipsip kleli nëbale tëtëkle mëtëtakefëya na hihi mëtla. Hihi mëtlekefeyabë, na Goto, bubë bossemlenime këna taitamebë olë lowene mëtlekefëtla. ⁸ Këme nëgëmë Jisas Pitaname, Jonname gali tlome, “Sobo eyeumo na tako lotu olëbë hi wesibi loko eoutome. Sebo hi nanëglame.” ⁹ Na tlemalë bume gali motlolo, “Sebo kë hi wesibi hameta loko nëgëtomene?” ¹⁰ Na bume gali tlome, “Sobo Jerusalem lifatewa eyeume. Na ho li, sospenëna tu lëgehilena some alëgëmë esune lëglëyome. Na sobo bume nagi elëkaklome. Na bu lowa lëkakluna, sobo mata kë lowa ekaklujome. ¹¹ Na kë lo bolijaya home megali egelujuwelëlome, ‘Sebobë tisa bu megali lalële, “Hi lo hametane? Bona, bobë lowene esogo mëglelëtënbë hona, kë hi lo mëta, sipsip kleli hi nanëglelëmëme, Goto bu sebobë semleninome këna taitamebë olë, lowene nanëgletlame.” ¹² Na kwe bu some matawa kë ke logolebë lo ke lebotane lëgëtatëyome. Kë lo bu tafa labuna, na maseina. Sobo kë hi lo mëta sebobë hi wesibi loko etome.” ¹³ Na bu tlemalëme mana jine telëkakëme. Na bu tako lifatewa mëtëyeu. Na bu iniwa wesibi hwi motlomo, Jisas fene gali tlome. Na bu hi wesibi sagli motlolo.

Jisas bu bletë nage na wain taba liji tu bubë lowene esogo mëglelëtlabë home tlëme

¹⁴ Hi olë fata tle, na Jisas matawa kë ke logolebë lo ke masei mëta tafa tle. Na bubë gali tëme kë jine tégëmëbë ho, buna iniwa tafa mëtla. ¹⁵ Na bume gali tlome, “Bo ebë hi wesibi sobona hi nëglame, tako tole nanelë, Goto, sebobë semleninome këna tégaitamebë olë lowene nanëgletlame. Bo sobona ebë hi wesibi afina hi nélame, na tokwafe bo elili mana fa nogotlëme. ¹⁶ Bo some gali nolëyo, bo sobona ebë tako

lotu olëbë hi wesibi ita hana hi nëglame. Kwe tokwafe, Goto iniwa onehobë eso home tafa lëgletëmëbë olë fata lëglena, ebë tako lotu olë hi nëglabë wayo mana olafa lëgleme. Na bo ebë tako lotu olëbë hi wesibi ita mana hi nëgelëme.”

¹⁷ Na bu wain taba liji tuna kabo fa tétamë na Gotome gali tbole, “Ebë wain taba liji tu, yaha fëyeme enënane?” Na bu gali tlome, “Sobo ebë tu fa etlome na sobo lalo hi ekoujome.” ¹⁸ Bo some gali nolëyo, bo wain taba liji tu eliwa sobona tei hi nëla. Kwe tokwafe Goto bu onehobë eso home tafa lëgletëmëbë olë fata lëglena kwe bo wain taba liji tu mana ita hi nëgelëme. ¹⁹ Na bu bletë nage fa totle, na Gotome gali tbole, “Yaha fëyeme enënane?” Na fufu totle na bubë lowene esogo mëglelëtlabë home sa tëtatëme. Na gali tlome, “Ebë bobë atome lëlekju ne. Bobë ato kë nëglëyobë some lëgaitome. Sebo ebë bletë nage fene hi nëla, sobo itaita melë sa elekefo, bome lowene eglekefëtënbëme.” ²⁰ Bu bletë nage wahi mëtla, na bu wain taba liji tu kabo fa tëta na bletë nage fene tlëme ita metlëme tle. Na bu gali tlome, “Ebë bobë winome lëlekju lële. Bobë wino kë lugujubë, some lëgaitome. Ëtani Goto bu Mosesme megali sle latlole, Israelbë afenëbome lëgaitameme. Kwe bobë wino kë lugujubë këme lëlekju lëgleme, Goto bu bubë onehome tiho gali sle tëtatëme, bume lëgaitame nalëglebëme. ²¹ Sobo aholokwane elo, bome wame ho belë yo loglonëbë ho bu sebona ebë masei mëta weife tafa nëla. ²² Kwe bo, Gotobë life mago ho, bo gli nëgelëme, Goto ëtani fene gali tle. Kwe kë ho bome kë yo loglomebë, masiwife, bu tëbo liglitame.” ²³ Na bubë lowene esogo mëglelëtlabë ho kë gali yafe aholokwane motlola, na blalo tëtakune mëtlelogwaya, “Melë yalë logotlemene?”

Semago, logouta home, ya tafa lëlene

²⁴ Na kwe bubë lowene esogo mëglelëtlabë ho bu blalo momata mëtlelogwaya, “Semago, logouta home, ya tafa lëlene?” ²⁵ Na Jisas bume gali tlome, “Israelbë afenëboni mëtabëya jwa mëglabë enënebë eso ho, bu memelë lamla, onehome baba tei motoma. Na bu metole lamla, oneho bume megali molomame,

'Sebobë lale lakalena letitabo ho.' ²⁶ Kwe, kë eso ho fene mëtabëya, sobo këha lowene asa fa etatemo. Weye. Matëbe. Ho li somago logouta home tafa lëglebëme tole lëglena kwe bu melë salëletëyo, atwati hoha lëtabeme. Na sobobë eso ho bu melë salëletëyo, some wegeme lëgaito hoha tafa lëletëyome. ²⁷ Sobo walowene elo. Mogoutayame kë tafa möglabë ho, bu memelë lamla, bu masei mëta wege jwa tafawa tei lèle na bubë wege ho hi wesibi tobawana mehweitëma na masei mëta gogwa mëkakitëma na bu mana hiwa lèle. Bo kwe, këha hana nëletëyo sobobë ku mëta. Bo some wegeme nëgaito hoha nëtabetëyo.

²⁸ Tëbo wesibi bome kë susu mëtëtanëbë, kwe sobo bona tafa tla na hana kile tëtana. ²⁹ Bobë aya bu bome meaniji latlonë, onehobë eso home tafa nëgletemëme. Na kë fenene bo some këme aniji nolëyo, onehobë eso home bona tafa nanëgletëmame. ³⁰ Na bo tokwafe onehobë eso home tafa nëgletemëna, sobo bona bobë masei mëta tafa nëglame na hi wesibi hi nélame. Na sobo eso hobë tafa labu mëta tafa egelome, na sobo Israelbë we ita tèle iko nëbalebë bosemlenibë eso home tafa egletemome na bubë lowene mana hwi ebelëkakëtemome."

Jisas megali latle, "Pita, ju bome kë lowene egletenëbë lowene able egelëleme"

³¹ Na Jisas Pitame gali tlole, "Saimon, aholokwane ele. Satan bu Gotome watakune tlole, sobobë lowene feilawa susu nalogotometëyome. Bu mehwi naloglëyome, sobo bome kë lowene egletenëbë lowene mëta mana tafa egelomene o aholokwana ti egelome. ³² Kwe bo Gotome, jume lëgaitame, wagali nololë, ju bome kë lowene egletenëbë lowene iniwa aholokwana ti jwa naegleme. Kwe tokwafe ju bome kë lowene egletenëbë lowene ita lowene egletlena, kwe junia kë tafa egelobë afanime, egaitameme, bu bome kë lowene mëgletenëbë lowene aholokwana ti jwa namëglame."

³³ Na Pita bume gali tlole, "O tako ho. Bu jume kalabusu lowa mëglelujona, kwe bo junia kalabusu lo mëta weife lalowa tafa nëgelulome na sebo weife lalowa

gigli nëgelome. Bo kë wesibime uli hana nëletelë." ³⁴ Na Jisas bume gali tlole, "Pita, bo jume gali nolë, eli klabë, kekelo gali jwa lëglena, ju bome kë lowene egletenëbë loweneme aowafe able egломeme."

Jisas megali tlome, "Sobo baliti, musu, wame kosina meegehojome"

³⁵ Na Jisas bubë lowene esogo möglelëtlabë home gali tlome, "Ëbame bo some Gotobë gali tème jine täglëyona sobo baliti, musu, juba jibona hana tehojo. Na sobo kë tégëybë nalë, sobo wesibi jwa tafa tulone?" Na bume gali motlola, "Weye." ³⁶ Na bume gali tlome, "Kwe eli, sobo baliti musuna, musumuna meegehojogelome. Na ju wame kosi jwa nëgena kwe jubë heletabo gelowa ého, li home balitina hihiyikame elëleme na wame kosi kë balitina fa etleme. ³⁷ Ëtani bu, Gotobë bogo mëta wayahit, 'Oneho bume mehwi lamotlola, tëbo ho fenene.' Na bo some gali nolëyo, tokwafe oneho bome këha melë mëgétaname. Ëtani bu Gotobë bogo mëta meyahi mëtla, wesibi bome fata mëgletenëme, na kë wesibi bu iniyafe fata mëgleme ekëne." ³⁸ Na bume gali motlola, "Tako Ho, hwi ele. Sebo wame kosi tèle ekëne mëbetëna." Na bu gali tlome, "Ta tei."

Jisas Oliv tiwa fatini mëta Gotome gëgali tlelële

³⁹ Na Jisas lifate kile tle na bu Oliv tiwa fatiniwa tokwale, bu itaita fene tokwakefle. Na bubë lowene esogo möglelëtlabë ho bume nagi mëtlëla. ⁴⁰ Bu kë belë fwa mutula, na bume gali tlome, "Sobo Gotome gëgali egelëlome, some lëgaito nalëgleme na some su mëgëto wesibi somëta fata jwa namëgletëyome." ⁴¹ Na bume hune totome. Na ho aniji tuku lëkakeme, kë aniji egujuwetigwabë fenene Jisas këniji mëfë latëkake. Na bu sëkefo miti tafa tle na Gotome mana gëgali tlelële, ⁴² "O aya. Ju metole eglena kwe ju ebë tëbo wesibi bome kë fata mëgletenëbë, bo mago sike ekaketenëme. Kwe ju bobë tole asa esogo elelëtenë. Matëbemu. Jubë tolewa saesogo elelële."

⁴³ Na heven life mago ensel bume tisi tle na bume taitale. ⁴⁴ Na Jisas bu tako maninibo latle na Gotome anisasanamu

gëgali tlelèle. Na bubë afeteni tu, wino fene mesësëbo tletle na life mëta toto tlelèle. ⁴⁵ Bu Gotome wagëgali tlelèle, na huju tle, na bubë lowene esogo möglelëtlabë ho betelë ita tuju. Na bume nina hwi tlome, bu tako hobota mëtletlame négeme këme ni mëtebëya. ⁴⁶ Na bume gali tlome, "Sobo fëyeme ni ebone? Sobo huhuju elome na Gotome gëgali elelélome, some lëgaito nalëgleme na su mëgëto wesibi somëta fata jwa namëgletëyome."

Judas Jisasme wame home yo tlome

⁴⁷ Jisas mana gëgali tle na feilawa ho mana mitisitla na Judas kë enëneme toutatëme. Judas, ebë Jisasbë lowene esogo möglelëtlabë ho li. Jisasbë lowene esogo möglelëtlabë ho këni, we ita tèle. Na bu Jisasme loliwa tisi tle, bume sësle nalogotleme. ⁴⁸ Kwe Jisas bume takune tlole, "Judas, ju bome, Gotobë life mago home, fëyeme sësle etanëne na këna wame home yo elomeme."

⁴⁹ Na bubë lowene esogo möglelëtlabë ho, buna kë tafa mëtlabë, bu këme hwi mëtla, bu Jisasme fa mogotlame nounou ekënefe. Na Jisasme këme takune motlola, "Tako ho, sebo bume wame kosina lalowa tëtëke nëglamene?" ⁵⁰ Na bu mago ho li, wame kosi ki tokoke, na lotu lome wege lëglebë letitabo hobë, wege hobë tobamu elë mago aholo sika metëtatle. ⁵¹ Kwe Jisas kë wesibi hwi tlole na gali tlome, "Matëbe. Eme fwa tou elo!" Na bubë toba kë hobë aholome gwa tëtatlë na laslewa tékaktele.

⁵² Jisasme fame kë mitisitlabë enëne bu melë, lotu lome wege möglabë eso enëne na lotu lo magobë plismanë, na letitabo enëne. Na Jisas bume gali tlome, "Sobo kosina atobeilana bome fame esijone? Sobo melowene laleténane, 'Bo tokli ho,' eëë?" ⁵³ Itaita, bo sobona tako lotu lo mëta kë tafa tégakefëyabë na kë nalë sobo bome mana hana fa tëtana. Kwe sobo bome këna fa egëtanabë olë ekënefe. Satan bu tako afutukuna ekë lëtabe.

Pita bu Jisasme kë lowene lëgletlebë loweneme able tle

⁵⁴ Jisas wagali tlome, na bume mana fa mototla na lotu lome wege lëglebë letitabo hobë lowa mëtlalula. Na Pita bume nagi

hwiwa hwiwa tlagume. ⁵⁵ Na bu lotu lome wege lëglebë letitabo hobë lo li mago lëglesi elë tékaklu. Na fli enëne bu kë mëta ahoju hoho mëtelula. Na Pita buna kë ahoju mëta sa mëtla. ⁵⁶ Na wege mëse bu Pitame hwi tlole, ahojume sa tle. Na kë wege mëse bume tëselèle, na gali tle, "Kë ho bu melë Jisasna kë tafa mëtlabë ho." ⁵⁷ Kwe Pita bu able tle, "Mëse mëtabone. Bo kë home lowene hana nëletelëmu. Hanane mu." ⁵⁸ Na bu sogë tafawa tle na ho li tëselèle na megali tlole, "Ju mata, bubë lowene esogo tégalelëtelobë ho li." Kwe Pita bu able metle, "Hanane mu. Bo bubë lowene esogo tégalelëtelobë ho nane." ⁵⁹ Bu tako tafaha tle na ho li anisasana gali tle, "Nëgalimu. Hwi elo. Bu mata Galili provins mago ho-life. Kë ho buna kë tafa mëtlekefëyabë ho." ⁶⁰ Kwe Pita able tle, "Ju kë gali eglebë gali bo lowene hana nëletelëmu. Hanane mu." Bu mana gëgali tle, na kekelo mana huju tle. ⁶¹ Na Jisas swaya tletle na Pitame hwi telokwakle. Na Pita, Jisas kë gali toglolebë gali ita lowene tletle. Kë gali melë, "Eli klabë, kekelo gali jwa lëglena, ju bome kë lowene egletenëbë loweneme aowafe able egломеме." ⁶² Na Pita bu able kë tégalebë lowene tle na lo li mago lëglesi mago tékakli, na tako ye kle totle.

Bu Jisasme sosonatlëtlë memototla na tékaktele mototla

⁶³ Jisas lotu lome wege lëglebë letitabo hobë lo mëta tafa tle na bume kë fa mototlabë ho bume sosonatlëtlë memototla na bume tékaktele mototla. ⁶⁴ Na bubë naba ëhona lamu mototometla na bume mana tékaktele mototla na takune motlola, "Ju iniwa wesibi lowene egletëmena kwe ju seme gali sle enoname, jume ya tëke lolëne?" ⁶⁵ Na bume feilawa tiniji galina gali motlola.

Jisasme onehobë gali aholokwane moglomabë letitabo hobë naba li elëme mëttelelula

⁶⁶ Oloba olë, onehobë gali aholokwane moglomabë letitabo ho, Gotobë galime okokwe moglomabë ho na lotu lome wege möglabë eso enëne bu loko mëttelebë. Na bu Jisasme, kë loko mëttelebë enëne belë mëttelelutëma. Na kë enëne Jisasme takune motlola, ⁶⁷ "Ju seme gali enona, Goto kë aniji toglëbë ho, onehome nëno

naeglebëme. Ju kë ho ekëne?" Na bu gali metafu tëtatëme, "Bo some megali noglëyona, 'Bo kë ho ekëne,' kwe sobo bobë gali lowene sle hana egletelome." ⁶⁸ Na bo some fli galime takune noglëyona, kwe sobo bobë gali hana tafu egëtatëname. ⁶⁹ Kwe elina, unina, bo, Gotobë life mago ho, bo tako kalëlegona Gotobë tobamu toba elë tafa nëgelëme."

⁷⁰ Na iniwa bume takune motlola, "Ju melowene lalene, 'Bo Gotobë nëba,' hee?" Na bume tafu tëtatëme, "Sobo négali gali gali elo. Bo ta kë ho ekëne." ⁷¹ Na bu gali mëtla, "Sebo fli enëneme hana gali noglomame, seme kë hobë tëbo loweneme gëgali namëglenëname. Sebo ëje bubë tëbo gali, bubë éfalëbo mago waaholokwane nolotlame nëgême."

23

Bu Jisasme eso ho Pailatbë naba li elëme mëttelelula

¹ Na kwe, kë onehabë gali aholokwane moglomabë letitabo ho, bu Jisasme eso ho Pailat belë mëttelelula. ² Na bu Jisas kë tafa lëglebë galime Pailatme megali motlola, "Ebë ho bu sebobë life mago onehabë wame lowene tufiji latotometëme. Bu megali latlome, 'Sobo takis baliti, Rom life magobë eso ho, Sisarme, asa elëlo.' Na bu megali latlome, 'Bo Goto kë aniji toglënëbë ho, onehome nëno nëgelëbë ho, bo kë eso ho.'" ³ Na Pailat Jisasme takune tbole, "Ju Israelbë afenëbobë tako eso hone?" Na Jisas tafu tëtatlome, "Nëgalife. Ju fene gali ele." ⁴ Na Pailat lotu lome wege mëglabë eso enëneme na oneho name gali tlome, "Bo ebë hobë, li fëye wesibiha, hwi hana nolotelë na bo manawa hana tëbo nogotlëme." ⁵ Kwe bu bubë gali anisasana tafu mëtëtatla, "Bu Judia provinsbë, li life li life asë tëbelëfa na onehome okokwe latlagukefëme. Na bu iniwa onehabë wame lowene tufiji latëtagutëme. Bu Galili provins mëta okli tle na bu li life li life asë tëbelëfa na ebelë mana ekë lisi."

Bu Jisasme eso ho Herotbë naba li elëme mëttelelula

⁶ Pailat kë gali aholokwane tlome na takune tlome, "Ebë ho, bu Galili provins

mago hone?" ⁷ Pailat melowene tle, "Jisas Galili provins mago hofe. Bo bume Galili provins mago onehabë eso ho Herot belë jine nëgelëkaklëme." Na bu Jisasme eso ho Herot belë këme jine telëkakle. Herot bu èbame bubë provins kile tle na kë nalë Jerusalem lifateme esokwanemë tafa tle.

⁸ Bu Jisasme Herot belë mëttelelula. Herot bu Jisas wesibi kë togotomebë gali waaholokwane ttle na bu anebo Jisasme hwi logloleme fene kwe bu hwi hana tbole. Këme nëgême bu Jisasme hwi tbole na tako fleflesu këme tle. Bu metole latlome, Jisas bubë naba lime klelegowa wesibi blëge blëge nalogotometleme. ⁹ Këme nëgême Herot bu Jisasme feilawa wesibime këme tëtakune tbole. Kwe Jisas bubë iniwa gali hana tafu totometle. ¹⁰ Na lotu lome wege mëglabë eso enëne na Gotobë galime okokwe moglomabë ho eso ho Herotme loliwa mutuju tla na bu Jisasme blawa kë so mëtëtatlabë galime feilawa gali motlola. ¹¹ Na kwe Herotna bubë wame home boblo mogotomabë enënena Jisasme sisile lamototla na klëe galina gali motlola. Na eso ho fene mohweya, bu këha lale ého bume mëtehwatla na bume Pailat belë ita jine mëtelëkakla. ¹² Étani Herotna Pailatna gëglë lamëtlekefo. Kë olëna kwe yonanewa lamëtelo.

Pailat bu gali tle, "Jisasbë ato ti mëta nilina bu eletelo."

¹³ Na Pailat bu lotu lome wege mëglabë eso enëneme na Israelbë afenëbobë eso enëneme na onehome gali telokwakeme na bu belë loko namokweijame na bu mëta loko mëtëkakija. ¹⁴ Na bume gali tlome, "Sobo ebë home bo belë elesulo, na sobo megali lalona, 'Ebë ho bu sebobë life mago onehabë wame lowene tufiji latotometëme.' Na bo sobobë li mëta bume kë galime watakune slemu nololë. Kwe sobo aholokwane elo. Bo ebë hobë, li fëye wesibiha, hwi hana nolotelë. Bo melowene nanelë, 'Sobo bume fene so etatelobë wesibi, bu melë hana totle. ¹⁵ Na Herot bu mata, bubë li fëye wesibiha, hwi hana lolotle, na bu ebë ho sebelë ita këme jine lelëbakle.' Aholokwane elo, ebë ho bu li fëye wesibiha hana totle na bo megali hana nëgelëme, 'Bume lalowa, mogo nalë têke

elolo.' Hanane mu. ¹⁶⁻¹⁷ Këme nëgeme, bo bobë wame home boblo mogotomabë enëneme afina gali nolomëme, bume taba afona lëlafa motlame na bo mana jine nelëkaklëme."*

¹⁸ Kwe oneho iniwa anisasana gali mëtla, "Ju kë home mogo nalë têke elole na ju Barabasme kalabusu lo mago jine elëbakëtëname." ¹⁹ Barabas, étani, fli onehobë wame lowene tufiji têtatëme, na bu gavman enëneme tako wame lamotloma, Jerusalem lifate mëta. Na bu kë nalë, ho lime mogo nalë têke tbole. Na gavman enëne bume kalabusu lowa këme tuku mëtla. ²⁰ Kwe Pailat metole latle, Jisasme jine lëgelëkakleme. Këme nëgeme ita gali tlome, Jisasme jine nalëgelëkakleme. ²¹ Kwe bubë gali aholokwane hana motlola na anisasana gali mëtla, "Bubë ato ti mëta nilina bu eletelo! Bubë ato ti mëta nilina bu eletelo!" ²² Na bume ita gali tlome, "Sobo kë gali fëyeme gali elone? Bu fëye têbo wesibi totlene? Bo ebë hobë, li fëye wesibiha, hwi hana nolotelë na bo megali hana nëgelëme, 'Bume lalowa, mogo nalë têke elolo.' Hanane mu. Këme nëgeme, bo bobë wame home boblo mogotomabë enëneme afina gali nolomëme, bume têklewa namogotlame na bo mana jine nelëkaklëme." ²³ Kwe bu Pailatme itaita anisasananu gali motlola, "Bubë ato ti mëta nilina bu eletelo!" Na Pailat bubë wame gali yafe aholokwane tlokwefëme na bu kwasa metletëme na melowene tle, "Matëbe. Bu melë matotla." ²⁴ Këme nëgeme bu bubë lowenewa esogo tlelëtëme na gali tle, "Jisas gli malële." ²⁵ Na Pailat, Barabasme, kalabusu lo mago tuhu totle na jine telëkakëtëme, bu fene gali molola. Barabas, étani, fli onehobë wame lowene tufiji têtatëme na bu gavman enëneme tako wame lamotloma. Na kë nalë bu ho lime mogo nalë têke tbole. Na gavman enëne bume kalabusu lowa këme tuku mëtla. Na oneho fene tole mëtla, bu Jisasme bubë wame home boblo mogotomabë enënebë toba elë gwa tetokwaketëme.

Bu Jisasme ti mëta nilina bu mëtla

* ^{23:16-17} Fli lowene ho bu melowene lamëtla, li gali mana lëbe kë gali mëta. Kë gali melë lëgëbelalële. Li li tlibutuna, bubë tako lotu olëna, eso ho Pailat bu jowa jowa kalabusu lo mago home bu belëme jine latlëkefëmetëme.

²⁶ Na wame home boblo mogotomabë enëne Jisasme lifeku mago mëtlelula, na bu Sairini lifate mago Saimonme alëgeme esune mëtlëla. Saimon bu waluju mago Jerusalem lifatewa tuju fene kwe bume fa mototla na bu Jisasme këme bu mëglabë ti, bubë feiji mëta gwa mototatla na gali motlola, "Se! Mana ehule na Jisasme nagi elëkakleme." Na bu ti fejina nagi esogo tlagule.

²⁷ Na lebutako oneho bume nagi esogo mëtagula. Na lebutako one bu yena esogo mëtagula. ²⁸ Kwe Jisas bume swaya tletëme na gali tlome, "Sobo, Jerusalem lifate mago one, sobo bome asa ye eletëna. Matëbe. Sobo some fwa ye elome na sobobë nëbaleme fwa ye eletemome. ²⁹ Tokwafe, li têbo olë fata lëgleme. Kë têbo olë fata lëglena, kwe bu megali mëglame, 'One nëbaleme yoneti mëglabë bu fleflesu mëglame.' ³⁰ Kë nalë, oneho megali mëglame, 'Sebo metole nanëla, ebë fatini kwe seme tëtafu matla na lamu matëtana, hokweinawa gigli nanëglame na wame ho seme têbo jwa namëgëtaname.' ³¹ Bo li fëye wesibiha hana telë kwe bu bome manawa têbo mëtana. Bu bome melë mëtanana kwe bu Jerusalem lifate mago enëneme, memelë têbo lowene mëta kë tafa mëglabë, tako têbomu mogotomame."

³² Na wame home boblo mogotomabë enëne, bu tlemalë memelë têbo lowenebë home mata mëtleluma. Bume, Jisasname mogo nalë têtëke namëglame. ³³ Na bu li lifekuwa fwa mutula. Kë lifeku weniji melë, "Eso Elebo." Na kë fatini lufu mëta wame home boblo mogotomabë enëne Jisasme ti mëta bu mëtla na bu Jisasme kë ti magowa lë mototla. Na bu kë tlemalë memelë têbo lowenenabë home bubë li mëta mata ola mëtla. Li tobamu toba elë tlibetle na li yemane toba elë tlibetle. ³⁴ Na Jisas ti magowa gali têtëkeke, "Aya, ju ebë enënebë têbo lowene, bome mogo nalë kë têke moglonabë lowene, aholokwana ti eletëme. Bome melë kë mëgëtanabë wesibi, lowene sle jwa mëgletlame nëgeme." Na wame home boblo mogotomabë

enëne bubë ato mago ëho blalo melëna sa mëtëtaya. Bu satu salë mëtla na ho mana aniji motloma jowa jowa wesibi glo namëglabëme.

³⁵ Oneho bu mana hwiwa motlok-wefëma, na kwe Israelbë afenëbobë eso enëne, Jisasme mana sosonatlëtlë memototla na gali motlola, “Bu fli home taitame. Na bu ebë ho nëgebë kwe Goto bume kë aniji toglolebë, onehome lëgaitameme na nëno lëglebëme, kwe bubë ato lëgaitaleme fene.” ³⁶ Na wame home boblo mogotomabë enëne, bu mata, bume sosonatlëtlë memototla. Na bu loliwa mutuju tla na bume kaya tabo wain taba liji tu mëglëla namëglame fene. ³⁷ Na gali motlola, “Ju Israelbë afenëbobë esoho nëgebë kwe jubë ato mana aitale.” ³⁸ Na bu gali ti ka tabo mëta yahi mëtla na Jisasbë eso lufu elë fla mototatla. Bu kë mëta meyahi lamëtletla, “Israelbë afenëbobë tako eso ho.”

³⁹ Jisasname iniwa kë bu mëtëglabë tëbo lowenenabë ho li, Jisasme tiniji galina megali tbole, “Ju melowene lalene, Goto jume kë aniji toglobë hone, hee? Hanane mu. Kwe melëbë kwe jubë ato aitalëme na seme mata aitanome. Kwe hanane.” ⁴⁰ Kwe li tëbo lowene ho, libë gali aholokwane tbole na bume wame gali metbole, “Tokwafe Goto jume kë tëbo lëgëtabë wesibime ju uli jwa fëyeme elene? Ju hwi ele, bu seme iniwa tëtëkle mëtana. ⁴¹ Kwe bu seme kë tëtëkle mëgëtanabë kë kwe lalowa, bu sebobë memelë tetëbo lowenebë niji tëtëkle mëtana. Kwe ebë ho kë nëgebë, bu li fëye wesibihana totle bume blawamu tëkle motla.” ⁴² Na bu Jisasme gali tbole, “Jisas, ju unina eso home tafa eglena kwe ju bome aholokwana asa ti ele.” ⁴³ Na Jisas bume gali tbole, “Bo jume nëgalime gali nolë, eli ju bona heven lifeme weife tafa nëgelome.”

Jisas gli tle

⁴⁴⁻⁴⁵ Klijí ku mëta tlibe na klijí ki tetëfatle na tlukufiniwa tëbe. Na këha tégemowagulebëë na taboklë klijina ita fetiha tëbe. Na kë tako ëho, bu tako lotu lo ino mëta këkesi tégelulebë, lakawa tëmalita kufe lokwati.

⁴⁶ Na Jisas anisasanamu afëflei tle, “Aya, bo bobë amtëtomba jubë toba elë ekë gwa

netëfaklë.” Bu megali wafi tbole na tuku tékakë.

⁴⁷ Na wame home boblo mogotomabë enënebë eso ho, bu këme hwi tle na Gotome fleflesu ttle na bibita totle na gali tle, “Nëgalimufe. Ebë ho bu lale ho fe. Bu li fëye wesibihana tëbo totle.”

⁴⁸ Na oneho kë hwime kë mitisiyabë, Jisas kë gli tëglebë yafe hwi motlola na bu tako maninibo memëtla na bubë lo elë ye motokouja.

⁴⁹ Na Jisasbë yabe enëne na Galili provins mago Jisasna kë mitisiyabë one, bu kakëha mëtelibukëya na iniwa wesibi hwi mëtelëkakëma.

Bu Jisas mogome aniji fuluju matëmatë mëta gwa mototla

50-51 Arimatea lifeku mago ho bu kë mëta tëtabe. Bubë weniji Josep. Arimatea bu Judia provinsbë li lifeku. Bu lale homu. Bu, Goto iniwa onehobë eso home kë tafa lëgletëmëbë olëbëme, hwi lëglekëfebë. Bu onehobë gali aholokwane moglomabë letitabo ho li. Kwe bu onehobë gali aholokwane moglomabë letitabo ho flibë lowenebëme, Jisasme mogo nalë kë tëkle mototlabë lowenebëme, helawa hana tletëme. ⁵² Na Josep eso ho Pailatme tuju tle na takune tbole, “Bo Jisas mogome ti mago lalowa tohwa nogotlémene?” Na Pailat gali tbole, “Lalowa tohwa etle.” ⁵³ Na kwe Josep Jisas mogome ti mago tohwa tëtetëbakle na bu lale tatiwa ëho heletabona lei totle na tehule na tiho aniji fuluju matëmatë mëta gwa tujuwetle. Kë aniji fuluju, ho tabana go mëtlelëya. ⁵⁴ Bu Fraide taboklë mu, Jisas mogome gwa totle, na bubë tafawa mëglabë olë nounou watletëme.

⁵⁵ Galili provins mago Jisasna kë mitisiyabë one bu Josepmë esogo mëtagula na bu kë aniji fuluju matëmatë hwi motlüya na bu mata Jisas mogome këme kë gwa tégelujuwetlebë tala hwi motlola. ⁵⁶ Bu wahwi motlola na mana bubë lowa mutuja. Na lëkaluwa welë tu na fli lëkaluwa wesibi sle mototoma, Jisas mogome këna tefo namogotlame. Na tafawa mëglabë olë bu tafawa mëtla, Moses bu étani fene gali tle.

24

Jisas bu matëmatë mago huju tle

¹ Sande, olobalëwa mu, one bu matëmatëwa mutuja. Na lëkaluwa welëtu na fli lëkaluwa wesibi mata mëtehouja. ² Bu matëmatëwa fwa mutula na mehwi mëtla. Matëmatë ëfo kë tiji mëtblabë aniji waobobwelë mëtagujayafe. ³ Na bu kë aniji fuluju matëmatë elë mëtëkakluja. Kwe bu Jisas mogome hwi hana mëtelujelëla. ⁴ Na melowene mëtla, “Jisas mogo hameta lëbene?” Bu lowene mëtblabë, na tlemalë ho, bubë lime lamitlikakijowa. Bubë ëho klijji fene u mëtletëme. ⁵ Na kwe one bu tako ulimu memëtla na laibibuwa mëtla. Kë ho bume gali motlomo, “Sobo tuja ato home, gigli enënebë tala mëta, fëyeme hohwi etatelone? ⁶ Bu eme hana lëtabe. Bu wahuju lële. Bu some Galili provins mëta kë gali toglëyobë gali ita lowene egletelome. Kë gali melë, ⁷ ‘Bu bome, Gotobë life mago ho, Gotome lowene jwa mëgletlabë enëneme yo moglomame, bome ti mëta bu namëglame. Na bo matëmatë mëta tèle olë nebëme kwe aona olëbëna huju nëgelëme.’”

⁸ Bu tlemalë hobë gali aholokwane mëtla na bu ëbame, Jisas kë gali téglobë gali ita lowene mëtletla. ⁹ Na bu matëmatë mago mëtëkaklia na ita mutuja. Na bu kë hwi motlomabë wesibi gali, Jisasbë lowene esogo mëglelëtlabë we ita jowa home, na fli onehome, të mututatëma. ¹⁰ Makdala life mago Maria, na Joana na li Maria, Jems bota, na buna kë tafa mëtblabë fli one, bu kë galime, bubë gali tëme kë jine téglobë home yafe gali motloma. ¹¹ Kwe bubë gali tëme kë jine téglobë ho bu melowene mëtla, “Bu sogëname gali molonafe.” Na bubë gali aholokwane hana motloma. ¹² Kwe Pita hujuwa téglobë na matëmatëwa fëka tokou. Na bu blou tle na hwi telukwake na bume këna kë lei motlabë ëhowa hwi tlotle. Na kwe bu ita lowa tugujuna lowene fafa têtägule.

Tlemalë ho bu Jisasme, Emeus lifebë alëge mëta, hwi motlolo

¹³ Kë olë nawa, tlemalë ho, Jisasme kë esogo mëtéllobë, Emeus lifeku elë mëtëyeu. Emeus lifeku bu Jerusalem lifate kakëha lëbe. ¹⁴ Tlemalë bu mëtëyeubëë na bu

iniwa kë fata mëtëglebë wesibime gëgali motokoujo. ¹⁵ Bu gëgali motokoujobëë na mana Jisas lafatawa tletëme na buna iniwa mutuja. ¹⁶ Kë tlemalë bume hwi motlolo kwe bume mëtëselëlo sle hana mëtelo. Goto bubë mëtëselëlo sle lowenebë obwelë latëtatëme na mëtëselëlo sle jwa këme motlolo.

¹⁷ Na Jisas kë tlemalë home takune tlome, “Sobo kë egisijobë, fëye wesibime gëgali ekweijone?” Bu megali watle, na tlemalë mana mitlibo na wabelë mëtletelo. ¹⁸ Na bu mago ho li, bubë weniji Kliopas, gali tsole, “Lebutako li life li life mago oneho, Jerusalem lifatewa esokwafe nime fwa mitisiya. Kwe ju Jerusalem lifatewa tokwafe ekë esine. Na juwa kë lifate mëta kë fata mëtëglebë wesibi lowene jwa këme eletëmene?” ¹⁹ Na Jisas bume takune tlome, “Fëye wesibi Jerusalem lifate mëta fata mëtlene?”

Na tlemalë metafu mëtëtatelo, “Sebo, Nasaret lifate mago Jisasme kë fata téglobë wesibime gëgali nokweijo. Bu Gotobë lowene mago gali të totokweflebë homu na bu Gotobë afutukuna klelegowa wesibi blëge blëge totokwefëme. Bu kalëlego gali të totokwefle ho. Gotona, iniwa oneho mata, melowene lamëtletla, ‘Bu lale homu.’ ²⁰ Kwe sebobë lotu lome wege mëglabë eso enëne na sebobë fli eso enëne, bume gavmanme yo motloma, na bu gali fa mëtëtatla, bume mogo nalë tëke namoglolame na bume ti mëta bu mëtla. ²¹ Sebo ëbame melowene latletla, ‘Jisas kë nëgebë kwe Goto kë aniji toglolebë ho, seme Israelbë afenëbobë wame hobë mago nëno nalëgleme.’

Na li gali mata lalëbe. Bu mogo nalë kë tëkle mototlabë, aona olë wamujutle. ²²⁻²³ Na ëje olobalëwamu semago one fli matëmatëwa muja na bu Jisas mogome, hana hwi molola. Na bu misiya na seme megali lamolona, ‘Sebo, enselme fwa hwi noloma na bu megali lamla, “Jisas tuja ato mana lëtabe.”’ One seme kë galime gali molona na sebo klelego menëletëma. ²⁴ Na semago ho fli, bu mata matëmatëwa muja, na one fene gali mla, bu mata Jisas mogome hwi hana mujuwelëla.”

²⁵ Na kwe Jisas tlemalëme gali tlome,

“Sobo yaya f yeme eletelone na Gotob  lowene mago gali t  mototlab  hob  iniwa gali lowene sleme tole jwa f yeme eletelone? ²⁶ Gotob  lowene mago gali t  mototlab  ho, bu  tani Gotob  bogo m ta meyahi lam tla, ‘Goto k  aniji togloleb  ho, onehome n n n l gleb  ho, bu elili afina fa lotleme na mana Goto bume iniwa afutuku l lel me na bu Gotona onehob  eso home weife tafa meletemome.’ Sobo k  gali lowene sle jwa f yeme eletelone?” ²⁷ Na iniwa wesibi bume, Gotob  bogo m ta k  yahi m tletlab , bu k  wayo galime okokwe tlome. Bu  tanifu ho, Mosesb  gali wayome afina okokwe tlome na Gotob  lowene mago gali t  mototlab  hob  gali wayome mata okokwe tlome.

²⁸ Bu mutujab , na tlemal  k me ni m gebob  lifeku loliwa fwa mutula. Kwe Jisas, luguju lugujuwa nal gleme fene. ²⁹ Na kwe tlemal  bume l kle mototlo, na gali motlolo, “Eguju egujuwa asa ele. Klij wal tetigo na ki l gebeme ek ne. Ju sebona eme ni neb .” K me n geme bume lowa m tletlulo. Na buna lowa m t kakluja. Na tafa m telula. ³⁰ Na buna hi m glab  masei m ta tafa m tla. Na bu blet  nage fa totle na Gotome yaha gali tlole, “Eb  blet  nage yaha f yeme en nane.” Na blet  nage fufu totle na k  tlemal me tl me. ³¹ Bu mel  t glena, na bub  lowene titika t tat me na mana bume m t sel lo sle m telo. Na bub  naba li mago la howa t kaket me. ³² Na buwa g gali m telo, “Sebo buna ej  al geme g gali nokweijana, na bu Gotob  bogo mago wayo gali seme t  l tatenona kwe sebob  lowene klelego memeleteno na sebo tako fleflesu menelo.”

³³ Bu megali m telo na fowa motokob  na ita Jerusalem lifatewa laf kawa m t koujo. Na bu Jisasb  we ita jowa lowene esogo m glel t lab  ho na buna k  loko m t le y b  onehome hwi mutujuwel mo. ³⁴ Na k  en ne bu tlemal me gali motloma, “N galimufe. Jisas mat mat  mago, wahuju l lefe na Pita wahwi lololefe.” ³⁵ Na tlemal  bume al geme k  fata l g let m be wesibime g gali

m t le mo. Na bu gali m telo, “Bu blet  nage fufu l tatenona sebo bume mana n sel lo sle nelo.”

Jisas bub  lowene esogo m glel t lab  home olafa tlet me

³⁶ K  tlemal  ho mana g gali m teloo na mana Jisas bume ku m ta lafatawa tlet me. Na bu megali tlome, “Sobob  lowene l g bet yo sle mal let yo.”* ³⁷ Kwe bu meweniji lam tla, “Alibahofe,” na bu küme tako uli mem tla. ³⁸ Na Jisas bume gali tlome, “Sobo klelego f yeme elone? Sobo tutunena f yeme tafa elone?” ³⁹ Sobo bob  toba yayahuju na juba yayahuju hwi elokwakimet na. Eb  bo tekwe n ge. Sobo bob  ato lu etokwakilo lowene naegelome bo afabona, elebona n tab . Sobo lowene lalo, alibaho bu afabo jwa na elebo jwa m tab ya bu kwe fleluwa.” ⁴⁰ Bu megali tle na bub  toba yayahuju na juba yayahuju bume lebotane totomet me.[†] ⁴¹ Na bu klelego mem tletla na tako fleflesu mem tla kwe bu lowene sle hana m tla na melowene m tla, “Eb  Jisas nawa, alibaho nawa.” Na Jisas takune tlome, “Sobo hi wesibi fli mana m bet yone?” ⁴² Na bume muniji mo l ne fa m t t atla na m tl la. ⁴³ Na bu hilika totome na bub  naba li m ta hi tlet me.

⁴⁴ Na bume gali tlome, “ tani bo sobona mana tafa t g lana bo some megali lat yo, ‘Iniwa wesibi,  tani Moses na Gotob  lowene mago gali t  mototlab  ho, bome k  yahi m t t n b  na Buk Song m ta k  yahi m t t n b  bu k  iniwa wesibi fata m glememu.’” ⁴⁵ Na bub  lowene ha totomet me, Gotob  bogob  wayo gali iniwa lowene sle nam g ltlame. ⁴⁶ Na bume gali tlome, “Gotob  bogo megali lalam , ‘Goto k  aniji tl leb  ho, onehome n n n nal gleb  ho, bu elili fa lotleme na gli l leme na bu mat mat  m ta t le ol  l b me na aona ol b na kwe huju l gleme.” ⁴⁷ Na bu bub  wenijina iniwa life mago onehome gali t  m g tagut m me, bub  t bo lowene ahokwana ti nam glame na Gotob  lale lowenewa esogo nam glel t lame. Bu mel 

* ^{24:36} Fli lowene ho bu melowene lam tla, “K  gali, bu t le s getoba kume k  m g beb , Luk bu nane yahi tle, kwe ho li bub  nagi yahi tle.” † ^{24:40} Fli lowene ho bu melowene lam tla, “K  gali, bu t le s getoba kume k  m g beb , Luk nane yahi tle, kwe ho li bub  nagi yahi tle.”

mëglana, kwe Goto bubë tëbo lowene iniwa aholokwana ti nalëgletëmeme. Bu kë gali Jerusalem lifate mëta afina të mëgëtatëmame.’ ⁴⁸ Iniwa wesibi sobo kë hwi toglomobë iniwa lifate mëta satë etagutemo. ⁴⁹ Sobo aholokwane elo. Ëtaniaya Goto bu megali sle tle, bubë Amtëtomba some lëglëyome na bo bume sobelëme jine nëgelëbakëtëyome. Kwe sobo ebë lifate mëta fwa mana hwi elome na Gotobë Amtëtomba somëta mana letujutëyome na bubë afutuku fa etatelome.”

Goto Jisasme tilekole

⁵⁰ Na kwe Jisas bume Betani lifate li elë tlelume. Na bubë toba elili tetok-wakëme na Gotome takune tbole, kë one-home lëgaitame nalëgleme na ululu sle lotomeme. ⁵¹ Bu Gotome mana gëgali tëglagulebëë, na Goto bume mana heven lifewa alabujuwa tilekole. ⁵² Na bu sëkefo miti tafa mëtla na Jisasme mana lotu mëtletla.[‡] Na bu Jerusalem lifatèwa tako fleflesuna mutuja. ⁵³ Na bu itaita tako lotu lowa mutujukefëya na Gotome fleflesu mëtlekefëtla na bibita mototokwefla.

[‡] **24:52** Fli lowene ho bu melowene lamëtla, “Kë gali, bu tèle sëgetoba kume kë mëgëbebë, Luk nane yahi tle, kwe ho li bubë nagi yahi tle.”

Aposel

Jisasbë ëfalëbo mago gali kë mëgehilabë hobë wege melë tëgebetëme latle

*Jisas gali sle tlome, Gotobë Amtëtomba
jine nalëglëtëmeme*

1-3 O yabe Tiofilus. Jisas ebë life mëta tafa tëglena bu onehome feilawa wesibi totometëme na okokwe tlome. Na Goto bume heven lifewa mana no tlële. Na iniwa wesibi, Jisas onehome kë totometëmbebë na kë okokwe toglomebë bo ëbame wayahi tletë.

Jisas elili fa totle na gli tle na matëmatë mago huju tle. Na ebë life mëta niliafewe olë tëtabe. Na kë niliafewe olëna, bu kë aniji toglomebë Aposel home itaita tuhu tlelëkefëme na bume feilawa wesibi lebotane totometëme. Bume melowene namëgletlame, “Bu tuja ato lëtabefe.” Goto bubë onehome, eso home, kë tafa lëgletëmbebë galime okokwe tlome. Gotobë Amtëtomba, Jisasme lale lowene tlële. Na bubë Aposel home, loko tëtamë na iniwa wege bu melë namogotomabëme okokwe tlome. Na Goto bume heven lifewa mana no tlële. **4** Bubë Aposelna mana mëtëtabëyana, Jisas bume anisasana megali tlome, “Sobo Jerusalem lifate mago hokweinawa asa eyeu. Sobo Aya kë gali sle toglëyobë Amtëtomba fame sahwi eletelo. Ëbame bo kë wesibime kë gali toglëyobë. **5** Ëtani, Jon onehome tu mëta baptais totome, kwe tokwafe, tokwëfo olëna kwe aya Goto bubë Amtëtombana some baptais logotome.”

6 Na li olëna, Aposel ho bu Jisasna loko mëtlelëya na bu këme takune motlola, “O tako ho, ju ebë olëna, sebobë, Israelbë afenëbonibë eso home tafa egletënamene, ëtani sebobë semle Devit eso home fene tafa tletëna? Na ju sebobë wame home, Rom life mago home, hehë naegletëmeme.”

7 Na Jisas bume gali metafu tëtatëme, “Bobë aya buwa olë wafi aniji tlore, wesibi melë nalogotomebëme. Ebë olë lowene

egletelobëme sobobë wesibi nane. **8** Kwe tokwafe, Gotobë Amtëtomba ligisi têyome, na somëta lëtabeme na bu some afutuku nalëglëyome. Na sobo kë afutukuna, bobë gali të naegëtagutëmome. Sobo Jerusalem lifate mëta, na Judia provinsbë li life li life mëta, na Samaria provins mëta, na iniwa lifate mëta të etagutëmome.”

Jisas heven lifewa tokwale

9 Jisas kë gali watë tëtatëme. Bume mana hwi motlolabëe. Na Goto bubë naba lime tilekole. Na oloba lamo totle na bume hwi hana motlola. **10** Bu mana hwi motkwakekefëya na tlemalë ho lamitlikakijowa. Bubë ého tatiwamu. **11** Na kë tlemalë gali motlomo, “Galili provins mago oneho, sobo mana fëyeme elibekefone na matafa elë fëyeme hwi ekwakekefone? Kë Jisasme kwe, Goto heven lifewa wafi lilekole. Kwe tokwafe ita bu lëgetujuleme, ejé sobo matafa elë lokwalebëme fene hwi eluluglo.”

*Bu ho lime aniji motlola, Judas fene wege
tle, bu këha wege fa nalogotleme*

12 Na Aposel ho kë fatini kile mëtla na Jerusalem lifatewa mëtëmatula. Kë fatinibë weniji ebë “Oliv tiwa fatini.” Bu kakë nane elijamë, loli mëta mu. **13** Bu lifekuwa fwa mototola na ëbame kë mëta tafa mëtlekefëyabë lowa ita mutuja. Na matawa kë ke togolebë lo ke elë motokwala. Bu kë lo mëta kë tafa mëtlekefëya enënebë weniji melë, Pita, Jon, Jems, Andru, Filip, Tomas, Bartolomyu, Matyu, Alfiusbë nëba Jems, Saimon Saimon bu Selot ho*, na li Jemsbë bowene Judas. **14** Kë enëne bu iniwa loko mëtlelëkefëya, na Gotome itaita gëgali mëtlelëkefla. Jisas bota Maria, na fli one, na Jisas bolijamoni mata mitisiya, buna iniwa Gotome gëgali namëglelëkeflame.

15 Tokwafe, li olëna, bu loko mëtlelëya, Gotome gëgali namëglelélame. Jisasme lowene sle mëtletlabë oneho këniji loko mëtlelëya 120. Na Pita ku mëta tlibetëme na gali tlome, **16** “O bobë afanino na oneglëni, bo some Judasbë galime gali nolëyo. Ëtani Gotobë Amtëtomba, eso ho Devitbë lowene

* **1:13** Selot enëne bu metole lamla, Rom provins mago ho bu seme eso home asa tafa malëletëna.

huju tētatlē na gali tle. Na kē galibē Gotobē bogo mēta lēbetle. Kē galibē, Jisasme wamehome kē yo toglomebē home, Judasme, gali nene. Na ebē olēna kē wesibi wafī fata tle, Devit fene gali tle. ¹⁷ Sebo walowene nēla, ēbame Jisas, seme, Judas-name iniwa aniji tlona, bubē wege fa nanēatlame.”

¹⁸ Judas, Jisasme wame home kē yo toglomebē balitina, life afloko kēna fa totle. Na bu kē life mēta titigo na imo labulewa tlatle na bu aliji tei tabo tēbe. ¹⁹ Jerusalem lifate mago oneho kē gali aholokwane mētla, na bubē galina kē lifeku mefē mototla, “Akeldama.” “Akeldama” weniji ebē kē gali fenene, “Kola life.”

²⁰ Pita megali tle, “Devit, Buk Song mēta, Judasme gali meyahi lattle, ‘Kē hobē lo mēta ho li hana tafa lēgleme. Kē lo bwa malilibē.’ Na Devit li gali Buk Song mēta meyahi latte, ‘Ho li bubē wege afloko safā lētatlē.’

²¹⁻²² Kēme nēgēme, sebo ho lime aniji noglolame, Judasbē afloko mēta wege fa nalogotleme. Na bu sebona Tako Ho Jisas matēmatē mago kē huju tēglebē gali weife tē nanogotlame. Sebo ebēha home tole nēletla, Jon Jisasme kē baptais totlebē hwi toglolebē. Na bu sebona Jisasme mana kē esogo tēglagilabē bubē gli belē fe tēkaki. Na bu iniwa wesibi Jisas melē kē tētagilebē bu wahwi tlagime. Na bu Jisasme hwi tbole, Goto kē no tēglēlebe heven lifewa. Sebo kēha home tole nēletla.”

²³ Pita megali tle na bu tlemalē home aniji motloma. Li howe Josep, bume mefē lamototla, Barsabas. Na bubē li weniji, Jastus. Na li howe, Matias. ²⁴ Na bu Gotome megali motlola, “Tako Ho, ju iniwa one-hobē lowene wahwi elagumetēna. Kēme nēgēme sebo jume kēme takune nēlēyo. Ju seme lebotane naegētātēname. Kē tlemalē mago, ju fēye home aniji tlolene, ²⁵ Aposel hobē wege fa nalogotleme. Judas kē wege wakile tle, na bu wagli tle, na Goto kē le tēglētēmēbē tēbo lifewa tuju.” ²⁶ Na bu wenijina goglē sike mētla na Matiasbē weniji fata ttle. Na bume aniji motlola, we ita jowa Aposel kē nēgebēna tafa namēglame.

2

Gotobē Amtētomba letujule

¹ Bubē tako lotu olē fotokoke tēme. Kē lotu olēbē weniji Pentikos. Bu kē olē, nuju mago kē fafa mototokweflabē wesibime, Gotome fleflesu mētletla. Na Jisasme lowene sle mētletlabē oneho iniwa jowa lo mēta fwa loko mētletlēya. ² Na mana, labasagli fletu lego fenene, heven lifate mago latigisitēmewa. Na kē tako lego bu kē mēta loko mētletlēyabē lo iniwa lakewa tlotēme. ³ Na bu anusesi ahojuha wesibi hwi motloma. Na kē anusesi ahojuha wesibi, iniwa mēta tēwagutēme. Na bubē eso mēta ahoju naflēbōha metlēwagutēme? ⁴ Na Gotobē Amtētomba kē iniwa enēneme tisi tēme. Na bu mēta tētabetēme. Na bume afutuku tēme. Na kē afutukuna lili anigawa gēgalina, gēgali mētla.

⁵ Kē olēna, Israelbē afenēboni feilawa, Jerusalem lifate mēta mētētabēya. Bu Gotome kē lotu melekefētlaebē oneho. Kē oneho li life li life mago mitisiya. Na bubē galina bwa bwa gēgali mētla. ⁶ Oneho kē legobē lego aholokwane mētla, hwime loko motokweija. Bu Jisasme kē lowene sle mēgletlabē enēnebē gali aholokwane motloma na klelego memētletēmamu. Bubē lili galina gēgali mētletēmame nēgēme. ⁷ Bu klelego memētletēma na gali mētla, “Ebē oneho bu sebobē lili galina kē gēgali mēglabē, bu Galili provins mago tekwe nēge. ⁸ Sebo lowene hana nēletēmafe, bu sebobē lili galina habēna gēgali mēglamene?

⁹ Sebo kē nēgebē, li life li life mago oneho loko nēlelēya. Sebo fliye Partia na Midia na Elam lifate mago enēne. Na sebo fliye Mesopotemia na Judia na Kapadosia na Pontus na Esia provins mago enēne. ¹⁰ Na sebo fliye Frigia na Pamfilia provins mago enēne. Na sebo fliye Isip life mago enēne, na Libia provins li mago lifate Sairini mago enēne, na sebo fliye Rom life mago enēne, ¹¹ na fliye Israelbē afenēbonimu na fliye bu Israelbē afenēboni nane kwe bu Israelbē afenēbonibē lotu tokwafe esogo mētletlēla. Na sebo fliye Krit life mago na Arebia provins mago enēne. Sebo iniwa, li li galina nētabēyabē enēne, kwe kē oneho, Gotobē tako afutukuna wesibi melē kē logotlebē, sebobē lili galina ekē tē motla.” ¹² Na bu

iniwa klelego memëtla na tutune mëtla. Na blalo gégali mëtlelogwaya, “Ebë wesibi, ëje mefata kë lëglebë ebë fëye wesibine, sebo lowene hana nëletlafe?” ¹³ Kwe fliye sosenatlëtlë memototoma na bume tiniji gégalina gali motloma, “Tiho wain taba liji tu feilawa hi mëglame nëgeme, bu këme yaya mla.”

Pita gali tē totle

¹⁴ Pita na fli we ita jowa Aposelna mitlija. Na bu onehome anisasana gali tlome, “Bobë ilawa mago enëne na sobo fli enëne, Jerusalem lifateme kë tafa egelobë, sobo aholo bo etatëna. Bo some kë wesibi wayobëme gali nëglëyome, sobo lowene naegletelome. ¹⁵ Sobo seme melowene laletënane, ‘Wain taba liji tu hi mëglame nëgeme këme yaya mla?’ Weyewa. Hanane mu. Sobo hwi elo, ebë olobalë klijina, na ho bu olobalë klijina wain taba liji tu hana hi mëlekefëya. ¹⁶ Ebë wesibi ëje kë fata lëglebë, Gotobë lowene mago gali tē totokweflebë ho, Joel, étani wagali ttle. Bu megali latle, ¹⁷ ‘Goto megali latle, “Yawe olë nounou lëglena, bobë Amtëtomba iniwa enëneme nëglëwagumëme. Sobobë nëbale bobë lowene mago gali tē mogotlame. Sobobë falake na filemi ho, bu Gotobë toba mago nimitelë hwi mëglame. ¹⁸ Kë olëna, bobë Amtëtomba, bobë wege onehome nëglëmëme. Na bu bobë lowene mago gali tē mogotlame. ¹⁹ Bo klelegowa wesibi matafa mëta fata nogotomëme na life mëta, mata, fata nogotomëme, bobë afutuku naolafa nogotlëme. Na bu wino, ahoju, tako ahëyana hwi moglomame. ²⁰ Na kliji ki letofatleme na klabëwa lëbeme, na yeme u mata obwelë tlämëme na winowa fata tlämëme. Kë wesibi yawe lëkakeme na mana Goto bubë tako afutuku olafa lotleme. ²¹ Na kë nalë, iniwa oneho, Goto bume lëgaitameme, kë takune moglolabë, kwe Goto bume lëgaitameme na nëno lëleme. Na bu tafa sle mlame.”” Ebë gali kë nëgebë, Gotobë lowene mago gali tē totokweflebë ho bu gali tle.”

²² Na Pita ita gali tle, “Sobo Israelbë afenëboni, sobo aholo bo etatëna. Bo some Nasaret life mago Jisasme gali nolëyo. Goto bu kë home aniji tlole. Na tako afutuku

tlële. Na bu kë afutukuna, memelë tako afutukuna wesibi na memelë klelegowa wesibi blëge blëge totome, sobobë naba li mëta. Goto melë kë tëglebë, sobo melowene naegelome, ‘Goto ebë home jine tlëlefë.’ ²³ Goto bu étani walowene sle tle. Na bu ebë home some watlüyo, sobo wame home yo naeglomome, bume ti mëta, mogo nalë bu namëglame. ²⁴ Kwe Goto bume matëmatë mago wahuju totle. Bu kë gli tëglebë elili mago wafi no tlële. Gli bume hana fa logotleme. ²⁵ Étani eso ho Devit bu kë home wagali ttle,

‘Bo Tako Home wahwi nololë,
bobë lime unaunalëmemu lëtabe.
Bobë lime lëtabeme nëgeme
bo li wesibimeha uli jwa këme nëletelë.

²⁶ Këme nëgeme bobë lowene lalowa këme lëbetenë,
fleflesu na këme gégali nelë.

Lale wesibi, Goto bome melë kë lotomenë,
bo kë hwi nëletemë.

²⁷ Ju bome lebo enënebë life mëta kile hana egëtanëme.
Jubë lowenewa esogo sle lëglelëlebë
lale wege home,
matëmatë mëta kibo lëglëbëme, hwiwa hana egloleme.

²⁸ Ju bome lale tafa lowenebë walebotane têtatenë,
na ju bona unaunalëme tafa nëgelome
na ju bome tako fleflesu enënëmu.’
Ebë gali Devit bu tē totle.”

²⁹ Na Pita megali tle, “Bobë afanino na oneglénino, bo sebobë étanifu eso ho Devitme gali sle nëglëyome. Bu wagli tle na bume matëmatë mëta gwa mototla na bubë matëmatë semëta mana mëbe. ³⁰ Kwe Devit bu Gotobë lowene mago gali tē totokweflebë ho. Na Goto bume anisasana megali sle latlolle, ‘Négalimu, ju eso home fene tafa ele, tokwafe, jubë weife mago hobë nëba bu metafa lëgleme.’ ³¹ Devit bu Goto tokwafe logotomebë wesibime lowenemu sle latletëme. Na bu, Goto kë aniji toglolebë home, onehome nëno lëglebë home, melowene sle ttle, ‘Bu matëmatë mago huju lëgleme.’ Këme nëgeme bu megali tle, ‘Goto bume gigli enënebë life mëta hana hwiwa logloleme na bubë

ato matëmatë mëta kibo hana lëgletleme.’ 32 Na kwe kë ho bu ebë Jisas. Na Goto bume matëmatë mago wafi huju totle. Na sebo bume hwi tlola na sebo kë wesibime këme gëgali nëletla. 33 Goto bume fleflesu ttle na mana no tlële, Gotobë tobamu toba elë tafa nalëgleme, eso home weife tafa namëgelome. Na bolijaya Amtëtomba bume tlële, bu étani fene gali tle. Na Jisas ëje seme kë Amtëtomba ekë lënëna. Këme nëgëme ëje kë wesibi sobo kë hwi eglolobë na kë aholokwane egelobë, ebë kë wesibi Jisas seme kë lënëna. 34 Kë galibëme, Devit bu bume nane gali tle. Weye, li home gali ttle. Sobo walowene elo. Devit bu heven lifewa hana tokwale Jisas fene tokwale. Hanane. Kwe Devit bu megaliwa latle, ‘Tako Ho bobë Tako Home megali latlole,

“Ju bobë tobamu toba elë tafa eleme, na eso home weife tafa nëletemome.

35 Sebo onehome mana tafa nëlekefëtemobëe na jume kë wame mëglëyobë onehome, bo mana boblo nogotomëme na bu jubë gali boblo jwa mëgëtatëyome.”

36 Na kwe, sobo Israelbë afenëboni, sobo melowene sle egelome, ‘Ebë ho Jisas kë nëgebë, sobo time kë bu tégelobë, Goto bume Tako Ho lëgëtabebëme wafi aniji tlöle. Bubë enëneme nëno nalëglebëme wafi aniji tlöle.”

Lebutako onehome baptais mototoma

37 Oneho Pitabë gali yafe aholokwane mëtletla na bubë gali bubë lowene sisilemu metëtatëme. Na bu Pitaname Aposel fliname këme takune motloma, “O afanino, eli sebo habelë nëglamene?” 38 Na këme Pita gali tlome, “Sobo jowa jowa kë nëgebë, tëbo lowenebë aholokwana ti elome na Gotome fwa lowene sle eletelome na sobo Jisas Klaisbë wenijina baptais elome. Sobo melë egelona, kwe Goto bu sobobë tëbo lowenebë aholokwana ti lëgletëyome na bubë Amtëtomba lëlëyome. 39 Étani Goto wafi gali sle tle, bubë Amtëtomba some lëglëyobëme na sobobë afenëboni mata na kakë kë tafa mëtblabë onehome mata lëglémëme. Sebobë Tako Ho, Goto, iniwa onehome, bu belë migisiyabëme, kë we loglomebë, bubë Amtëtomba lëglémëme.”

40 Na Pita bu fli feilawa gali tē tëtatëme na këme bume anisasana gali tlome, “Sobo

tëbo wesibime ululu sle sa elo na Goto some lëgaito nalëgleme satakune elokweflo, sobona, tëbo lowene kë esogo mëglelëlabë enënena, iniwa tëbo eglitolime.” 41 Na feilawa oneho Pitabë gali lowene sle mëtletla na Aposel ho bume mana baptais mototoma. Na kë olëna, Aposel ho, 3,000 onehome baptais mototoma. Na buna, Jisasme étani kë lowene sle mëtletlabë onehona, iniwa sago mëtla.

Jisasme lowene sle mëtletlabë oneho bu jowa lowenenawa mëtëtabëya

42 Iniwa olë, Jisasme tokwafe lowene sle mëtletlabë oneho, Aposel ho kë tē mototokweflabë gali aholokwane mëtlekefëya na kë galiwa esogo sle mëtlelëla. Na bu Jisasme lowene sle mëtletlabë oneho flina loko mëtlekefëya. Na bu blalo yonane lowenena hi mëtlekefëya na Jisas bu gli téglobë olëna kë hi téglobëmëbe hi wesibi mata hi mëtlekefëya. Na Gotome gëgali mëtlelëkefla. 43 Na Aposel ho bu Gotobë afutukuna, klelegowa wesibi blëge blëge mototokefëma. Na iniwa oneho hwi motloma na klelego memëtletëma na tako tutune memëtla. 44 Na iniwa oneho, Jisasme kë lowene mëtletlabë, bu jowa lowene nawa tafa mëtlamu. Na bu melowene lamëtla, “Jowa jowa enënebë wesibi kë nëgebëye, ebë sebo Jisasme kë lowene sle nëgletlabë iniwa enënebë wesibi.” 45 Na li li olëna bubë flëke na fli wesibina balitina hihijika mëtla. Na bu kë balitina hi wesibi jwa enëneme mëtaitama. 46 Na iniwa olë bu Gotobë tako lotu lo mëta loko mëtlelëkefëya. Na bu li lo li lo mëta mana loko motokoukefëya. Na hi wesibi mana hi mëtlekefëya. Bu yonane lowenena tafa mëtla na fleflesu lowenena hi motokoukefëya. 47 Na iniwa olë bu Gotome fleflesu lamëtlekefëtla na bibita mototokwefla. Na iniwa oneho bume fleflesu lamëtlekefëtema. Olë li olë li, Tako Ho bume lowene jwa mëgletlabë onehobë lowene sle tëtakefëtëme. Na bume lowene sle mëtletla. Jisas bu melë tle na bume lowene sle mëtletlabë oneho feilawamu fata mëtletla.

¹ Li olëna, Pitana, Jonna, taboklë klijina oneho Gotome gëgali mëtagulabë olëna, Gotobë tako lotu lowa mëtëyeu. ² Na tlemalë, fli enëneme hwi motlomo, kiju mogotabo home mëtlesula. Bu botabë imo mago kiju mogotabo fata tle. Iniwa olë bu kë belë mëtlesukefla na Gotobë tako lotu lobë lëglesi ino ëfo li mëta gwa mototokwefla. Bu kë inobë weniji mefë lamototla, “Lale Ino.” Na kë kiju mogotabo ho, tako lotu lowa kë mitisikefëyabë onehome, balitime, gëgëba tlokwefëme. ³ Na kë ho tlemalëme hwi tlome, Gotobë tako lotu lowa mëkaklujo namëgelome kofene, na bu balitime mana gëba tlome. ⁴ Pitana Jonna bume anisasana hwi motlolo na Pita gali tsole, “Ju seme hwi elëfakëna.” ⁵ Na kë ho bume anisasana wëya tlelëme na melowene latle, “Baliti mëglénomefe.” ⁶ Kwe Pita gali tsole, “Masi-wafe, bo baliti hananefe. Kwe bo jume kë néglëbë wesibi nane. Bo Nasaret life mago Jisas Klaisbë afutukuna jume gali nolë, ju huju elëme na asë elëme.” ⁷ Na Pita tobamu tobame fa totle na hujume taitale. Na bubë kiju laslewa mettle. ⁸ Na bu hokweinawa huju totokwakle na asë têbelëfa. Na buna, tlemalë hona, iniwa Gotobë tako lotu lowa mëtëkakluja. Na bu asë têbelëfa. Na okokli okokli têbelëfa. Na Gotome mana bibita têttagule. ⁹ Na iniwa oneho lotu lo mëta kë tafa mëtblabë, bume mehwi motlola, bu asë têbelëfa na Gotome bibita têttagule. ¹⁰ Na bume lowene sle mëtletla na melowene lamëtla, “Ebë ho kë négebë kwe bu Gotobë tako lotu lo lëglesi mago ino ëfo li mëta kë tafa lëglekëfebë ho, balitime kë gëgëba lëglekëfebë ho.” Bume hwi motlola, kiju lalowa mëbetle na klelego memëtla.

Pita bu tako lotu lome gali tê totle

¹¹ Iniwa oneho kë home kë fata tégletlebë wesibi gali aholokwane mëtla na klelego memotokouja. Na bu fëka motokweija, kë home hwi namoglolame. Na bume mehwi motlola, Pitaname Jonname tobame fafa tle. Na bu lotu lo sebatí mëta mana mitlija. Bu kë sebatibë weniji mefë lamotla, “Solomonbë sebati.” ¹² Pita onehome hwi tlome na gali tlome, “Sobo Israelbë afenëboni, sobo ebë wesibi kë fata lëglebëme fëyeme klelego ekoujone? Na sobo seme anisasana fëyeme wëya

elelénane? Sobo melowene lalone, ‘Sebo Gotobë naba lime asë sle nanelo na kë home mana sle notlo?’ Weye. Hanane mu. Sebo kë home sebobë afutukuna hana sle notlo. Weye. Hanane mu. ¹³ Sebobë semleninobë Goto, Abraham, Aisak, Jekop-nabë Goto seme meolafa latëtatëna, bubë wege ho, Jisas, bu tako afutukuna ho, na bu Jisasme tako fleflesumu latletle. Kwe sobo bume wame ho betelë tlelulo, mogo nalë tëkle namogotlame. Eso ho Pailat bume jine lëgelëkakleme tole latle fene, kwe sobo bume jine lëgelëkaklebëme tole hana tletelo na bume hehë tletelo. ¹⁴ Jisas bu Gotobë iniwa gali esogo sle tégletlebë ho, na bu lalemu na li fëye wesibiha hana totle. Kwe sobo bume tole hana tletelo na hehë tletelo. Na sobo eso ho Pailatme gali tlolo, ho mogo nalë kë tëke togolebë home kalabusu lo mago jine nalëglëleme, Jisasme asa jine elëtëna. ¹⁵ Jisas bu seme lale tafame sle lëgétana ho. Kwe sobobë galime fwa négeme bume mogo nalë këme tëkle mototla. Kwe Goto bume matëmatë mago huju totle. Na sebo tlemalë kë wesibi sebobë nabana hwi tlolome négeme, kë loweneme fwa këme gali nelo. ¹⁶ Sebo melowene sle négelome négeme, ‘Jisas ebë home lalowa sle logotleme, na bubë afutuku ebë home këme sle lotle.’ Jisas sebobë lowene buwa huju lëtateno na këbë lowenena ebë home sle notlo. Na sobo ebë home wahwi elolo, étani buwe kiju mogo tabo tëtabe kwe éje lalowa ekë asë lëbelëfa.

¹⁷ O, bobë afani, bo walowene nelë, sobona, sobobë eso hona, sobo melowene hana tletelo, ‘Goto Jisasme wafi aniji tlolefë, onehome nëno nalëgleme.’ Sobo kë wesibime lowene hana telo, na Jisasme këme tëbo totlo. Sobo meweniji latelo, Jisas bu atwati howa. ¹⁸ Gotobë lowene mago gali étani kë të mototokweflabë home, Goto megali latlome, onehome nënome, kë gali tégletlebë ho, bu tako elili fa logotleme na gli lëleme. Iniwa galime bu kë gali togolomebë, bu fatamu latotome.

¹⁹ Këme négeme sobo tëbo lowene, aholokwana ti elome na Gotome fwa lowene sle eletelome. Sobo melë egelona kwe Goto bu sobobë tëbo lowenebë aholokwana ti lëgletëyome. ²⁰ Na Tako Ho some tiho lowenena tafa egelobë lowene

läglöyome. Na unina, bu Jisasme ita jine lägeläfakleme. Bu kë home wafi aniji tlole seme neno läglebëme. ²¹ Kwe bu heven lifate mëta tafa läglebë, na Goto iniwa wesibi étani kë blëge totomebë, ita sle logotomebë olë mana folokoke tleme. Étani mu, Goto kë galime, gali sle tlome. Na bu bubë lowene mago gali të mototokweflabë home aniji tlome, kë gali onehome të namëgëtakefëtëmame.

²² Étani Moses megali latle, ‘Sobobë Tako Ho, Goto, bu sobobë semle lime aniji logloleme, bubë gali të nalëgëtatëyome. Na bo Gotobë lowene mago gali të notokweflëbë ho fene tafa nelë, bu mata mefata nalëgleme. Sobo bubë gali aholokwane elolome na kë gali esogo elelëlome. ²³ Na iniwa oneho, kë hobë gali aholokwane jwa möglana na esogo jwa möglelëhana kwe Goto bume tëbo logotomeme. Na bu Gotobë onehobë ku mëta hana tafa mögelulame.’ ²⁴ Gotobë lowene mago gali të mototokweflabë ho iniwa, bu ebë olëna kë fata läglebë wesibime, gëgali motokweijs. Samuel bu kë wesibime afina wagali tle na tokwafe Gotobë lowene mago gali të mogotlabë enëne fli, Samuelbë nagi kë fata mëtlabë, bu mata kë wesibime gëgali mëtla.

²⁵ Goto bu étani megali sle tle, bu ho lime jine läglëleme, onehome neno nalëgleme. Na Gotobë lowene mago gali të mototokweflabë ho bu kë galime onehome gali motokwefëma. Na Goto bu kë home sobelë jine tlëtëyo, bu fene gali mëtla. Goto sobobë bisemleninome megali sle latlome, bume lale tafa nalëglelëmeme. Na kë gali sle gali bu soboname iniwame gali tle. Goto bu Abrahamme megali sle latlome, ‘Bo tokwafe iniwa lifate mago enëneme lale tafa näglëmëme. Na kë lale tafa läglëme ho, jubë bisemleni mëta fata lägleme.’ ²⁶ Këme négeme, Goto bubë wege home aniji tlole na sobelëme afina jine tlëtëyo, some ululu sle nalogotome na some jowa jowa onehome, tëbo lowenebë aholokwana ti egelobëme laitome.’

4

Bu Pitana Jonname kalabusu lowa sike mëtla

¹ Pitana Jonna onehome mana gëgali mëttelembë, na lotu lo mëta wege möglabë ho fli, na Gotobë tako lotu lobë plismanëbë eso ho, na Sadyusi enëne* fli, mana mitisiya. ² Bu melowene lamëtla, “Tlemalë bu onehome megali të mëttemo, ‘Goto Jisasme gli mago wahuju totle.’ Na këme sebo melowene nanëla, ‘Goto iniwa gigli enëneme huhuju logotomeme.’” Këme négeme bu tlemalëme tako wame lamotloma. ³ Na bu tlemalëme fafa mëtla na Israelbë afenëbonibë lotu eso enëne belë möglelumame fene. Kwe taboklëmu négeme na bume kalabusu lo elë fwa këme sike mëtla. Li olëna namëglelumame. ⁴ Kwe lebutako oneho bu Pitabë gali aholokwane mëtla na bu Jisasme lowene sle mëtletla. Na Jisasme lowene sle mëtletlabë onehobë tabei këniji mefata latla 5,000 elë ejeha fwa nemé.

Bu Pitana Jonname, Israelbë afenëbonibë lotu eso enënebë naba li elë mëtlesuma, bubë gëgali aholokwane namëgletëmame

⁵ Jowa olë mëtla na Israelbë afenëbonibë letitabo enënena, lotu eso enënena, Gotobë galime okokwe moglomabë hona, bu Jerusalem lifate mëta loko mëttelelyä. ⁶ Na Gotobë tako lotu lo mëta wege läglebë tako eso ho Anas, buna iniwa loko mëttelelyä. Na Anasbë ilawa mago ho, Kaiafasna, Jonna, Aleksanderna bubë fli ilawa mago ho mata buna loko mëttelelyä. ⁷ Na bu Pitaname Jonname mëtlesuma na bubë naba lime ola mëtækakija. Na bu tlemalëme metakune motloma, “Some ya gali tloyone, na some kë afutuku ya tlëyone na sobo kë home sle totto?”

⁸ Na Gotobë Amtëtomba Pitame afutuku tlële, na bu megali latlome, “O Israelbë afenëbonibë letitabo enëne na sebobë eso enëne. ⁹ Bale, sobo seme kiju mogo tabo home kë tégaitalobëme takune naeglonamene? Na sobo melowene sle naegletelomene, ‘Ebë ho habelë sle lamototlone?’ ¹⁰ Kwe melë négabë, kwe sobo iniwa melowene egletelome, na sobo Israelbë afenëboni iniwa sobo mata melowene egletelome, ‘Nasaret life mago

* **4:1** Sadyusi enëne bu melowene mëta tafa mëtla, “Lebo enëne bu hana huhuju möglame.”

Jisas Klaisbë afutuku ebë kiju mogotabo home sle totle na sobobë naba li mëta ekë lilibetëyo.' Kwe sobobë so galime fwa bume mogo nalë ti mëta këme bu mëtla. Kwe Goto bume matëmatë mago huju totle. ¹¹ Gotobë bogo, bu ebë wesibime mewaflë gali lalatle, 'Lo gliji ho, bu lo, anijina gliji mëtla. Kwe bu li anijime meweniji lamëtla, "Tëbowa." Këme négeme, mëglëbo elë gwa mëtetokwakëya. Kwe kë aniji kë gwa mëtetokwakëyabë bu lale anijimu ebamë. Lo bulego kë aniji mëta lotle.' Sobo aholokwane elo. Sobo kë lo gliji enënena Jisas bu kë aniji fenene. ¹² Jisas buwamu seme nëno lëgleme. Goto, Iniwa life mago onehome, limeha meaniji hana tbole, seme nëno lëglebëme. Goto Jisasme fwa aniji tbole."

¹³ Na iniwa Israelbë afenëbonibë lotu eso enëne melowene lamëtla, "Pitana, Jonna, skulme hana mëtëyeu. Tlemalë bu atwati ho." Kwe bume yafe hwi motloma, tlemalë bubë naba lime gëgalime uli hana mëtelo. Na bu këme klelego memëtletëma na melowene mëtla, ëbame tlemalë bu Jisasna asë mëtla. ¹⁴ Na bu kiju mogotabo kë sle tëglebë home hwi motlola, Pitana Jonna weife mitlija, këme négeme Pitanabë Jonnabë gali habëna tafu mëgetatëmamene?

¹⁵ Na kwe Israelbë afenëbonibë lotu eso enëne, Pitaname, Jonname bu mago jine mëtelëkakëma. Tlemalëme wajine mëtelëkakëma na bu blalo mana gëgali mëtla, ¹⁶ "Sebo kë tlemalë home habelë nogotomamene? Tlemalë bu klelegowa wesibi blëge mototlo. Na iniwa oneho, Jerusalem lifate mago, bu këbë wesibi wafi lowene sle mletla. Sebo megali hana nëglame, 'Ebë sogëna wesibi.' Sebo able hana nëglame. ¹⁷ Kwe kë kiju mogo tabo ho, kë sle lëglebë gali, iniwa oneho betelë fifiji mëglagulalime. Këme négeme sebo bume anisasana lëkle nogotomame, bu fli onehome, Jisasbë galime gali jwa namoglamame." ¹⁸ Na kwe bu tlemalëme ita mëtelëkakima na anisasana gali motloma, "Jisas kë totomebë wesibime, itaita asa gëgali elekefo na sobo fli onehome Jisasbë wesibime asa okokwe elokwefomo. Matëbemu."

¹⁹ Kwe Pitana Jonna bubë gali metafu

mëtëtatemo, "Sobo habë lowenealone, Gotobë naba lime fëye lowene lale lëlene? Sebo Gotobë tole esogo nëglelélome o sobobë tole esogo nëglelélome. Sobo kë wesibi mana lowene sle eletemo. ²⁰ Kwe sebo éfalëbo kujuna hana tafa nëgelome. Sebo Jisasme kë hwi toglolobë wesibi, na Jisasbë éfalëbo mago kë aholokwane toglolobë gali, onehome të nëgetatëmome."

²¹ Na kwe Israelbë afenëbonibë lotu eso enëne bu kë tlemalëme ita anisasana gali motloma. Bu bume tëbo mogotomabë lowene yafe sle mototla, kwe iniwa oneho, Goto kë kiju mogo tabo home kë sle togotlebëme, lowene mëtla na Gotome fleflesu mëtlekefëtla. Këme négeme, Israelbë afenëbonibë lotu eso enëne bu onehome uli memëtletëma na bu kë tlemalëme hana tëbo mototoma na bume jine mëtelëkakëma. ²² Na kë kiju tëbona home, tlemalë Jisasbë afutukuna kë sle mototlobë, bu niliafewe tlibutu wasigli totome na botabë imo mago kiju mogo tabo fata tle.

Bu Gotome gëgali mëttelela Jisasbë gali të mogotlabëme afutuku nalëglémeme

²³ Israelbë afenëbonibë lotu eso enëne, Pitaname Jonname wafi jine mëtelëkakëma. Na kwe tlemalë Jisasme lowene sle mëtletlabë oneho fli betelë ita mëtëyeu. Na lotu lo mëta wege mëglabë eso hobë gali na fli Israelbë afenëbonibë letitabo enënebë gali bume gali të mëtëtatemo. ²⁴ Bubë gali aholokwane motloma, na kwe iniwa bu jowa lowenenawa Gotome gëgali mëttelela, "Tako Ho, ju matafa blëge totle, na life blëge totle na nutu blëge totle, na iniwa wesibi kë mëta kë mëgëbebë mata blëge totome. ²⁵ Étanimu jubë Amtëtomba, sebobë semle, Devitme gali tlële. Bu jubë wegeho tafa tletë. Na bu megali latle, 'Gotome lowene jwa mëtletlabë enëne, bu fëyeme enisusu mëlane?

Li life li life mago oneho,
bu Gotome wameme, gali yafe sle mo-
totla, kwe hanane.

²⁶ Iniwa lifate mago eso ho bu wameme sagli metlëla,
na bu loko mëtteleläya,
Tako ho na, seme nëno lëgleme
kë aniji toglolebë honame,
momogli namëgletomame.'

²⁷ Ebë gali Devit kë yahi téglobë, bu iniyafememu yahi tle. Herotna, Pontius Pailatna, Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enënena, Israelbë afenëbonina, bu kë lifate, Jerusalem mëta loko mëtlelëya, Jisasme tēbo namogotlabëme. Jisas, jubë lale wege ho. Na ju bume wafi aniji tbole, jubë onehome nëno léléme. ²⁸ Bu kë wesibi melë kë mëtlabë, kwe jubë gali na jubë tolewa esogo mëtlélëla. Jubë afutuku nawa, ju étani wafi gali sle tle, këbë wesibi fata lëglebëme. ²⁹ Kwe Tako Ho, éje sebo jume gali nolëyo, bu seme kë wame moglonabë gali, lowene egletteleme. Na ju seme, jubë wege enëneme, afutuku eléléneme na sebo jubë gali tème uli jwa nanëglame. ³⁰ Goto, jubë afutuku onehome olafa etatémeme na onehobë ato elili sle etometémeme na klelegowa wesibi mata blége etometémeme. Ju kë wesibi jubë wege ho Jisasbë afutukuna melë saetometëme.”

³¹ Bu Gotome wafi gëgali mëtlelëla, na kë mëta, kë loko mëtlelëyabë lo, asëwa tletëme. Na Gotobë Amtétomba bume afutuku tlëme na bu Gotobë gali feilawa tē mototla na bu kë gali tē mogotlabëme uli hana mëtla.

Jisasme lowene sle mëtletlabë oneho, wesibi blalo sa mëtëtaya

³² Jisasme lowene sle mëtletlabë oneho bu jowa lowene nawa tafa mëtla. Ho li bu megali hana tle, “Ebë wesibi kë nëgebëye, ebë bobëwa.” Weye. Iniwa wesibi kë nëgebë ebë iniwa onehome lëgaitamebë. ³³ Na Aposel ho bu tako afutukuna, Tako Ho Jisas matëmatë mago kë huju téglobë gali, onehome tē mëtetakefëtëma. Na Goto bume lëgaitameme tako fleflesumu latletëme. Na bume ululu sle totome na bu tafa sle mëtla. ³⁴ Na bubë ku mago, li hoha, wesibime hana afolo tle. Hanane mu. Iniwa oneho bu fléke o lona kë mëtëtabëyabë, bu kë wesibi balitina hihijika mëtla. Na bu kë baliti glo mëtla na Aposel ho betelë mëtehweijsa. ³⁵ Na bubë toba mëta gogwa mëtla. Na Aposel ho kë baliti, wesibime kë afolo mëtlabë enëneme sa mëtëtagutëma.

³⁶ Na ho li buna tafa mëtla bubë weniji Josep. Na Aposel ho bume li weniji fë mototla, Barnabas. Barnabas weniji kë nëgebë kë gali fene lëbe, “Onehobë tutune lowene sle lëgëtatëmëbë ho.” Barnabas kë

nëgebë bu Livaibë afenëbo na bu Saiprus afayo mago ho. ³⁷ Bu bubë fléke afloko li, balitina hihijika tle. Na bu kë baliti tehwei na Aposelbë toba mëta gogwa tle.

5

Ananaiasna Safairana Gotome sogëna motolo

¹ Na ho li buna tafa mëtla. Bubë weniji Ananaias. Na bubë nobë weniji Safaira. Ananaias bubë fléke afloko balitina hihijika tle. ² Na kë glo téglobë baliti fli ého totome. Na no mata kë wesibi lowene latletle. Na Ananaias bu kë baliti lëne glo tle na Aposel home tujuwelëme na sogëna tlome, “Bobë fléke baliti kënijiwa glo teléyo.”

³ Na Pita bume megali tbole, “Ananaias, Ju Satanbë tole fëyeme esogo tlelëtlene? Ju bome megali kë eglonëbë, ‘Ebë baliti bobë fléke mago këniji glo telë’ kwe ju Gotobë Amtétombame sogëna lalole. ⁴ Ju kë fléke afloko jubë tole nawa balitina hihijika tle. Na baliti ju kë glo téglobë ebë mata jubë wesibi. Na ju kë balitina fëye wesibi egleme tole eglebë ebë jubë tolewa. Ju këha tēbo lowene fëyeme tlene? Na mesogëna ele, ‘Baliti kënijiwa ekëne.’ Ju melowene asa ele, ‘Ju onehome sogëna elome.’ Weyewa. Ju Gotomemu sogëna elole.” ⁵ Ananaias kë gali aholokwane tle na bu mogowa latitigowa. Na oneho bu Ananaiasme kë fata tégletlebë wesibime yafe aholokwane motokuja na bu tako uli memëtla. ⁶ Na falake nëbale bu mitisiya. Na bu mogo éhona lalei mototla na matëmatë mutuje tla.

⁷ Tokwëfo tafawa têtékake, na Ananaiasbë no bu mata tékakli. Bubë home kë fata tégletlebë wesibime lowene hana tle. ⁸ Na Pita, bohe kë tégħeħweibë baliti bume lebotane totometë na megali tolë, “Ju bome gali enonë, sobo bihena, fléke baliti kë glo téglobë ebëwa glo telone?” Na Safaira bume gali tafu têtatle, “Na kwe fëyemene? Ta kënijiwa fe.” ⁹ Na Pita bume megali tolë, “Sobo bihena gali fëyeme sle totlone? Gotobë Amtétombame su naegotlomene? Ju aholokwane ele. Biheme kë gwa mogu jetlabë falake nëbale, ino éfo mëta ekë melujuwelukwëya. Na ju mogome mata mëgeħojome.” ¹⁰ Na bu mata Pitabë elebo lime mogowa latitigowa. Na falake nëbale

metékaklij na bume mogowa hwi motlüya. Na fa mëtëtaya na mëtehujaya. Na bohebë möglëbo lime matëmatë mëtëtaya. ¹¹ Na Jisasme lowene sle mëtletlabë oneho iniwa na fli oneho mata bu kë gali yafe aholokwane mëtla na ulimu memëtla.

Aposel ho klelegowa wesibi blëge blëge mototoma

¹² Aposel ho bu feilawa klelegowa wesibi onehobë naba lime blëge blëge mototoma. Na Jisasme lowene sle mëtletlabë oneho bu tako lotu lowa itaita mutujukefëya na lotu lo sebati mëta loko mëttagukefëya. Bu kë sebatibë weniji mefë lamototla, "Solomonbë sebati." ¹³ Na Jisasme lowene jwa kë mögletlabë oneho, Jisasme lowene sle mëtletlabë onehome fleflesu lamëtlekefëtëma na bume megali lamëtlekefëtëma, "Bu lale lale oneho mu mëtabëya." Kwe buna lokome uli lamëtletëma. ¹⁴ Na feilawa onehomu bu Jisasme lowene sle mëtletla na Jisasme lowene sle mëtletlabë oneho flina iniwa sago mëtla.

¹⁵ Iniwa oneho bu klelegowa wesibi Aposel ho kë blëge blëge mogotomabë wafi lowene mëtletëma. Na bu tëbo atona onehome këme mëtlesumetëma. Na Pita kë betelë asë lëglebë alëge möglëbome ni labuku kahëba motokouja. Bu metole lamëtla, Pita bu loliwa lisime na toba gwa lëtagutëmeme, bubë ato sle mëletëmeme. O melë hana lëglena, kwe bubë amtëtombawa lamu lotomeme na bu sle mlame. ¹⁶ Na feilawa oneho Jerusalem lifate lime kë tafa mokoujabë bu mata, ato tëbona enëneme na ahwane kë tëbo mogotomebë enënename, Aposel ho betelë mëtlesumetëma. Na bu kë onehome, Jisasbë afutuku sle tëtagume.

Ensel bu Aposel home kalabusu lo mago nëno tle

¹⁷ Gotobë tako lotu lo mëta wege lëglebë tako eso ho, bu Sadyusi enënena ilawa yonane möglabë ho. Na bu iniwa, Aposel enëne kë mëtëglabë wesibi yafe hwi motloma na bume moumou mëttelebë, feilawa enëne Aposel enënebë loweneme tako fleflesu mëtletëmame nëgeme. ¹⁸ Këme nëgeme Aposel home fafa mëtla na kalabusu lowa sike mëtla. ¹⁹ Kwe klabë Gotobë ensel kalabusu lo ino tika totle na Aposel home

ttelekakime na megali tlome, ²⁰ "Sobo eyeume na Gotobë tako lotu lowa ekaklujome na onehome gali të eoutatemome. Na Gotobë unaunalë lale tafa lëglelëmëbë gali, onehome të eoutatemome." ²¹ Aposel ho bu kë gali aholokwane mëtla na kwe olobalëmu Gotobë tako lotu lowa mëtækakuja. Na bu onehome Jisasbë galime okokwe motloma.

Na lotu lo mëta wege lëglebë letitabo hona bubë yabenina, Israelbë afenëbonibë lotu eso enëneme na fli Israelbë afenëbonibë eso enëneme mata gali mëtelokwakëma migisiya namëglame. Na bu mitisiya na iniwa loko mëtlelëya. Na bu lotu lobë plismanë, kalabusu lowa jine mëtelulukakëma, Aposel home nëno namëglame na bubelëme möglesuma namëglame. ²² Na plismanë kalabusu lowa mutuja kwe bu Aposel home hwi hana motloma. Na bu Israelbë afenëbonibë lotu eso enëne belë ita mutuja na lotu eso enëneme megali motloma, ²³ "Sebo kalabusu lowa tuja na kalabusu ino hwi tlola, tiji sle wamëtla. Na kalabusu ino éfo mëta kë miglibekefëyabë ho bu mana mitlija. Na kwe sebo ino tika totlana, sebo ho limeha kë mëta hwi hana telujuwelëla."

²⁴ Gotobë tako lotu lobë plismanëbë eso ho na lotu lo mëta wege möglabë eso ho kë gali aholokwane mëtla na tako tutune memëtla na gali mëtla, "Bu ebëha wesibi melë kë lëglebë, fëye wesibi fata lëglemene?"

²⁵ Na ho li tisi na gali tlome, "Aholokwane elo! Sobo kalabusu lowa kë tëglelumobë ho, bu Gotobë tako lotu lo mëta milibo na Jisasbë galime onehome okokwe molomo."

²⁶ Këme nëgeme, lotu lobë plismanëbë eso ho na fli plismanë mutuja na Aposel home nëno mutula na mëtlesuma. Kwe bu Aposel home tëbo hana mototoma. Bu onehome uli mëtletëmame nëgeme, bume anijina mogo nalë tëtëkle mögëtayalime.

Aposel ho eso enënebë naba lime, Jisasbë gali tëme uli hana mëtla

²⁷ Na plismanë, Aposel home mëtlesuma. Na bu Israelbë afenëbonibë lotu eso enënebë naba lime mitlibo. Na Gotobë tako lotu lo mëta wege lëglebë tako eso ho bume megali tlome, ²⁸ "Sebo some Jisasbë galime onehome tëme waheheë

tletëyo. Kwe sobo sebobë gali boblomu latotlo na sobo kë hobë galime, Jerusalem lificate mago enëneme iniwa wafi okokwe elagumo. Na sobo seme gali blawa meso naegëtatëname fene, ‘Jisas kë gli téglobë gli eso, somëta lëbetëyo.’”

²⁹ Kwe Pitana Aposel flina bubë gali metafu mototla, “Sebo Gotobë galiwa esogo nëglelëtlame. Sebo hobë gali hana esogo nëglelëtëmame. ³⁰ Sobo Jisasme mogo nalë ti mëta bu telo. Kwe sebobë semlenibë Goto, bume huju totle. ³¹ Goto bume tako fleflesu mettle na bume tilekole na bubë tobamu toba élême tafa lëgletlebëme gali tlole, buna iniwa, onehome eso home tafa namëgletemome. Na bu seme nëno lëglebë ho ekë tafa lële. Na bu seme Israelbë afenëbonime tëbo lowenebë aholokwana ti mëglabëme na lale lowenewa esogo mëglelëlabëme laitaname. Na Goto sebobë tëbo lowene aholokwana ti lëletëname. ³² Jisasme kë fata mëtëgletlebë wesibi sebo wahwi tloma. Na sebo onehome kë gali të nëtakefëtëma. Na Gotobë Amtëtomba mata onehome lowene tlëme, ebë gali kë nëgebëye nëgalimu. Oneho, Gotobë lowene kë esogo mëglelëlabë, Goto bubë Amtëtomba bume tlëme.”

Gamaliel, Israelbë afenëbonibë lotu eso enëneme gali tlome

³³ Israelbë afenëbonibë lotu eso enëne, bu kë gali yafe aholokwane mëtla na bu feilawamu enisusu mëtla na Aposel home mogo nalë têtëkle namëgëtayame fene. ³⁴ Kwe letitabo ho li bubë ku mëta têtëbe, bubë weniji Gamaliel. Kë ho bu Farisi ho, na bu Mosesbë tafa sle galime, okokwe loglokwefëmëbë ho. Iniwa oneho bume tako fleflesu lamelekefëtla. Na kwe bu huju tle na gali tlome, “Sobo Aposel home toho elelëkakëmo, haha sogë tafuwa namogujetlame.” ³⁵ Bu Aposel home toho mëttelekakëma. Na Gamaliel bu Israelbë afenëbonibë lotu eso enëneme gali tlome, “O Israelbë afenëboni, sobo kë enëneme wesibi li egëtatemome tole egelona kwe sobo lowene sle afina elome. ³⁶ Sobo walowene elo, étani nane, ho li têtëbe, bubë weniji Teudas. Bu bume melowene latle, ‘Bo tako ho, eso home lalowa tafa nëgelëmefë.’ Na onehome gali tlome, bume esogo namëglelëlame. Na 400 ho këniji,

bume esogo mëttelelëla, gavman enëneme boblo namogotomame fene. Kwe wame home boblo mogotomabë enëne bume mogo nalë tëke motlola na iniwa ho bume kë esogo mëtëgletlëlabë lamëtlëboujawa, na gavmanme wame moglolabë lowene aholokwana ti mëtla. ³⁷ Na tokwafe, gavman, onehome tabei tokouna, Galili provins mago Judas bu tisi na fli onehobë wame lowene tufiji tëtatëme. Na fli oneho bume esogo mëttelelëla na Gavmanme heheëme wame mla. Kwe wame home boblo mogotomabë enëne bume mogo nalë tëkle mototla. Na iniwa ho bume kë esogo mëtëgletlëlabë lamëtlëboujawa. Na gavmanme wame moglolabë lowene aholokwana ti mëtla. ³⁸ Këme nëgëme, eli bo some gali nolëyo, sobo kë Aposel home asa tëbo etomo. Sobo bume hwiwa elomo, tafa matla. Kwe ebë wege bu kë fa mogotlabë, hobë afutuku magowa nëgena, kwe tëbo lëgletëmeme. ³⁹ Kwe ebë wege bu kë fa mogotlabë, Gotobë afutuku mago nëgena, kwe sobo lëkle hana egotomome. Sobo melë egelona kwe Gotome wame lalolo.”

Na kwe Israelbë afenëbonibë lotu eso enëne bu Gamalielbë lowenewa esogo mëttelelëtla. ⁴⁰ Na kwe bu ita Aposel home gali motloma, mëkakuja namëglame. Na bu mëtëkakuja. Na bu lotu lobë plismanëme gali motloma, taba afona lëlafa namogotomame. Na bume lëlafa mototoma. Na Israelbë afenëbonibë lotu eso enëne, bume anisasa galina lëkle mototoma, “Sobo Jisasbë gali onehome itaita aşa të eoutatemo. Matëbe.” Na bume mana jine mëtelëkakëma. ⁴¹ Aposel ho, bu Israelbë afenëbonibë lotu enëneme hune mëtla. Na fleflesu motokouja. Bu Gotome melowene mëttelelame nëgëme, “Bu seme fleflesu lalëletëna. Sebo Jisasme lowene sle nëgletlabë ho nëgëme na oneho seme këme wame molona.” ⁴² Na iniwa olë bu Gotobë tako lotu lowa mutujukwefëtëma na Jisasbë galibëme onehome okokwe mëtagukwefëma. Na bu megali sle lamëtla, “Goto Jisasme jine tlële, bubë onehome nëno lëglebëme.”

6

*Bu tobali ita tèle home aniji motloma,
Aposel home mögaitama namëglame*

¹ Na kwe, kë olëna, Jisasme lowene sle mögletlabë oneho, bu lebutakomu mëtëtabëya. Na kë mago, Grik gali lowene möglabë oneho bu Hibru gali lowene möglabë onehome wame motloma na megali lamotloma, “Iniwa olë sobo hi wesibime kë afolo möglabë onehome laitakefëmo, kwe sebobë seiju oneme hana aitakefëmo.” ² Këme nëgeme, we ita tèle Aposel, Jisasme lowene sle mëtletlabë onehome gali mëtelëkakëma, bu belëme migisitëma namëglame. Na bu mitisiya na bume megali motloma, “Sebo hi wesibi sa wege kë fa nogotlabë seme Gotobë gali tëme lëkleha lalëtana. Kë late nane. Sebobë wegemuwe, Gotobë galiwa të nogotokweflabë. ³ Këme nëgeme, afanino na mësenëbanino, sobo somago, tobali ita tèle late home hwi sle saelomo, kë hi wesibi sa wegebëme mogoutatla namëglame. Lale lowenena mëtabëyabë home hwi sle elomome. Na Gotobë Amtëtombabë afutukuna kë tafa möglabë home mata hwi sle elomome. Na sebo Aposel ho bume kë hi wesibi sa wegebëme aniji nanoglommame. ⁴ Kwe sebo kwe, Gotome gëgali nëglelëkeflame na Gotobë gali onehome okokwe nolokwefëmame.”

⁵ Iniwa oneho bu kë galime fleflesumu lamëtla. Na bu Stivenme aniji motlola. Stiven bu Gotome feilawamu lowene sle ttle. Na Gotobë Amtëtombabë afutuku bu mëta feilawa tëtabetle. Na bu Filip na Prokorus na Nikanor na Timon na Parmenas na Nikolasname aniji motloma. Nikolas bu Antiok life mago ho na bu Israelbë afenëbo nane. Kwe bu Israelbë afenëbonibë lotu tokwafe esogo tlelële. ⁶ Bu kë tobali ita tèle ho, Aposel enënebë naba lime mitlija. Na Aposel ho Gotome gëgali mëtellelëla, kë home lëgaitame nalëgleme. Na bubë toba kë hobë eso mëta gogwa motoletëma, bume kë wege fame aniji motloma.

⁷ Na Gotobë gali li life li life fifiji mëtellelëla. Na Jerusalem lifate mëta, Jisasme lowene sle mögletlabë oneho bu feilawamu fata

mëtla. Na lotu lo mëta wege möglabë ho feilawa mata, Jisasme lowene sle mëtletla.

*Israelbë afenëboni bu Stivenme bubë lotu
eso enëne belëme mëttelelula, bume gali so
namëgëatlame*

⁸ Goto Stivenme tako lëgaitale lalële na tako afutukumu tlële. Këme nëgeme Stiven bu feilawa klelegowa wesibi onehabë naba lime këme blëge blëge lotokwefëme.

⁹ Kwe fli ho bu Stivenbë gali tole hana mëtletla na bume momata mëttelelëla. Kë oneho bu Israelbë afenëbonibë li lotu lo mago. Bu kë lotu lo mefë lamototla, “Frimanbë lotu lo.”* Kë ho fli bu Sairini lifate na Aleksandria lifate mago na fliye bu Silisia na Esia provins mago. ¹⁰ Kë ho Stivenbë gali boblo mögëatlame fene kwe Gotobë Amtëtomba Stivenme late lowene tlële na bubë gali boblo hana mëtätatla. ¹¹ Këme nëgeme bu fli onehome uwabeli baliti mëtlëma, na megali motloma, “Sobo Stivenme megali saso etatelo, ‘Sebo Stivenme waaholokwane tlola, Mosesname, Gotoname tëbo gali latlome.’”

¹² Na kë galina, onehabë, na Israelbë afenëbonibë eso enënebë, na Gotobë galime okokwe moglomabë hobë wame lowene tufiji mëtätatëma. Na bu Stivenme fame mutuja na Israelbë afenëbonibë lotu eso enëne belë mëtlesula. ¹³ Na fli home mata mëtlesuma, Stivenme gali so namëgëatlame. Kë enëne megali lamëtla, “Kë ho Gotobë tako lotu lome sisile lalotokwefle. Na Goto Mosesme kë gali toglolebë tafa sle galime mata itaita sisile lalotokwefle. ¹⁴ Sebo bume meaholokwane latlola, ‘Nasaret life mago Jisas bu Gotobë tako lotu lo yayei lotleme, na Mosesbë anebo gali étani afuninome kë tégëmëbë hihiika lëleme.’” ¹⁵ Na Israelbë afenëbonibë lotu eso enëne iniwa, Stivenme feilawa wëya mëttelelëla, na bubë weniyane, enselbë weniyane fenene mehwi motlotla.

7

*Stiven Israelbë afenëbonibë lotu
eso enëne gali të tëtatëma*

¹ Na Gotobë tako lotu lo mëta wege lëglebë tako eso ho, Stivenme metakune

* ^{6:9} Friman gali melë galibëme gali mla, “Ho, li hobë wege afina manawa kë fa lëgëtakefëtlebë na tokwafe bubë eso ho, bume jine lelëkakleme, wege jwa manawa tafa nalëgleme.”

tsole, "Ju lowene lalene? Ebë gali, ho jume kë so mögëtatéyobë, négaline o sogëna lamla." ² Na Stiven Israelbë afenëbonibë lotu eso enëneme megali latlome, "O afani na ayani, sobo aholokwane elo. Ëtani, sebobë tako afutukuna Goto, sebobë semle, Abrahamme fata ttle. Kë olëna, Abraham bu Mesopotemia provins mëta mana tafa tle. Bu Haran lifatewa tuguju jwa tle. ³ Na Goto bume megali tsole, 'Jubë home hune elëme. Na jubë life mata kile elëme. Na jume lebotane gali kë nëtatëbë life elëme ejume.' ⁴ Na Abraham bubë life, Kaldia, kile tle. Na bu Haran lifate mëta tafa tule. Abraham bolijaya wafi gli tle na Goto, sebo ëje kë tafa nëglabë life elëme jine telëbakle. ⁵ Kwe Goto bume kë lifebë flëke afloko tokwëfo hana tlële. Weye. Hanane. Kwe Goto bume megali slewa latlole, 'Kwe tokwafe, bo jume ebë life nëglëme. Na kwe kë life melégëbeme, jubë na jubë bisemleninobë.' ⁶ Goto bu Abrahamme li galime megali latlole, 'Jubë bisemlenino bu li life mëta tokwafe nibowai mugulame. Na bu kë life enënebë wege manawa fa mëtakefëtëmame. Na kë bisemlenime têbo mogotomabë tlibutu këniji 400. ⁷ Kwe tokwafe bo kë onehome têbo nogotomëme. Na tokwafe bisemleni kë life kile mlame na misiyame. Na ebë life kë nëgebë mëta bome lotu mëlekefëtëname.' ⁸ Na Goto gali tle, Abraham bubë ato jibo tlë lotleme, na bubë tokwafe fata möglabë iko nëbalebë ato jibo mata, satëtlë mogotometëmame. Kë yayahuju melëme lélékuju lëletëmame, bu Gotobë onehomu mëtabëya möglamemu. Bu kë yayahuju hwi moglomana, Goto bu Abrahamme kë gali sle toglolebë galime, ita lowene mletlame. Na tokwafe, Abraham nëbana tle. Bubë weniji Aisak. Kë nëba tobali ita aona olë këniji tëtabe na bu kë nëbabë ato jibo mana tlë tétatle. Na Aisak bu nëbana tle. Bubë weniji Jekop. Na bume mata kë fene melë latotle. Na Jekop bubë we ita tèle nëbaleme mata melë latotome. Kë we ita tèle nëbale kë nëgebë bu sebobë semlenino.

⁹ Jekopbë nëbale, bubë bolijahani Josepmé, tako moumou lamëtletla. Na têbo lowene memëtletla. Na bu Josepmé, li life mago enëne mëta balitime hihiyika

mëtla, li hobë wege manawa fa nalëtatleme. Na kë enëne bume Isip lifatewa mëtletlula. Kwe Goto buna mëtëtabo. ¹⁰ Goto bume taitale, na iniwa têbo wesibi bume kë fata mëtletlebë, Goto bu sle totometle. Bu eso ho Ferobë naba lime tiglibena, Goto bume taitale na lale lowene tlële. Këme nëgëme eso ho Fero bume tako tole latletle na bume Isip lifate mago onehome tafa lëglelëmëbë eso home aniji tsole. Na bubë lo mago iniwa wesibi hwi loglometlebëme mata anijii tsole.

¹¹ Tokwafe tako fone Isip lifate mëta na Kenan lifate mëta fata tle. Na iniwa oneho bu têbo tafa memëtla. Na sebobë semlenino bu hi wesibime afolo mëtla. ¹² Kwe Jekop ebë gali aholokwane tle, hi wesibi Isip life mëta kë mëbe. Na bubë nëbaleme Isip lifewa otome afina jine tlëme, hi wesibi glo namugulame. Na bu mutuja hi wesibi glome. Na hi wesibi glo mutula. Na ita mitisiya. ¹³ Na kë hi wesibi wafi yawe motloma na kwe bu ita mutuja na Josep bubë bolijahani gali tlome, 'Bo Josep, sobobë keinëba.' Na tokwafe, Isip life mago eso ho Fero, Josepbë ilawa mago enëneme lowene tletëme. ¹⁴ Na kwe Josep, bubë bolijahani nome gali tlome, 'Sobo eyeume. Na sebobë aya, Jekopme gali ejuwelolome. Buna, sebobë ilawa mago onehona, iniwa esijo naegelome, Isip lifateme tafa naegelome.' Na kë enënebë tabëi bu këniji, 75 oneho. ¹⁵ Na kwe Jekop, bubë nëbalena, Isip lifewa mitimiya na këme tafa mëtemola. Na tokwafe buna bubë nëbalena, kë mëta fwa gigli mëtemola. ¹⁶ Na bu mogo, kë mago Sekem lifewa mëtehwotuja. Na këme matëmatë mëta gogwa mëtetula. Ëtani Abraham bu kë matëmatë life, Hamorbë bowenenino mago, balitina fa totle."

¹⁷ Na Stiven ita gali tle, "Ëtani Goto Abrahamme megali sle tsole, bubë afenëbonime lëgaitametleme na wame enënebë toba mago nëno lëleme. Na kë olë fata lëgleme lololi lalële. Na Israelbë afenëboni bu Isip life mëta lebutakomu fata mëtla. ¹⁸ Na kë nalëwa, tiho eso ho Isip life mëta fata tle. Kwe kë eso ho, Josep ëtani kë fa togotlebë wege, lowene hana ttle. ¹⁹ Na kë eso ho bu sebobë semleninome sogëna latlome na têbo totome. Na bume gali tlome, 'Sobo

iko nübale fufu egelona kwe walujume sahune elekefo, gigli namëglame.’ ²⁰ Na kë olëna, bota Mosesme mana fu totle. Na bu lale nëba klisomu fata mototlo. Botana bolijayana hwelutuwa lo mëta aona yeme mëtlëlo. ²¹ Tokwafe bume waluju mëta gwa mutujetla. Na eso hobë boko hwi tujuweléle na fa totle. Na bubë nëbaha fata tletë. ²² Na Isip life enënebë iniwa lale lowene, bume okokwe motlola. Na bu gali anisasana anebo gali lëglebë ho tëtabe. Na tatako kalëlego wege fa togotlebë afutukuna ho tëtabe.

²³ Moses bu nili yafewe tlibutu këniji wafi tle na bubë enëneme hwime lowene tle. Kë enëne bu Israelbë afenëboni. ²⁴ Na bu fe tékake, na Isip life mago home hwi tbole, Israelbë afenëbo mago ho lime, tékle totle. Na bu fewa tékakebë na bubë ilawa mago home taitale. Na Isip life mago home mogo nalë tëke tbole. ²⁵ Moses bu melowene latle, ‘Bubë enëne bume melowene namëgletlame, “Goto bume wafi aniji tbole, bume lëgaitame nalëglebëme na Isip life mago nëno nalëglebëme.”’ Kwe bu këbëme lowene hana métletla. ²⁶ Jowafe niwa tëbe na ita Moses tuju. Na bu tlemalë Israelbë afenëboni blalo momogli mëteto kë labu mëta hwi tlome. Na bu belë tutjutëme, bubë wame lëkle nalëgëtatëmeme na gali tlome, ‘Hai! Sobo ilawa magofe. Sobo sobolalo memomogli fëyeme etone?’ ²⁷ Kwe wame kë togotlebë ho, Mosesbë gali fleflesu hana tletle. Këme nëgeme Mosesme so telëkakle, na gali metafu tëtate, ‘Sebobë eso home na sebobë tafa hwi eglotënbë home jume ya aniji tolëne?’ ²⁸ Ju bome gli nalë tëke naeglonëmene, yame Isip life mago home mogo nalë fene tëke tbole? Ju bome melë naegëtanëmenë.’ ²⁹ Moses kë gali yafe aholokwane tle na bu Midian lifatewa ulime tlëboukaku. Bu kë mëta tako tafa tule. Na mëse sei tlë. Na iko nübale tële fata totome.

³⁰ Moses bu kë lifate mëta niliafewe tlibutu këniji tafa tule. Na tokwafe, li olëna, Moses ho jwa tabo mëta, Sainai fatini wayo li mëta, tafa tle. Na ahojuna ti tokwëfo hwi telokwakle. Na ensel kë ahoju mëta, Mosesme mana fata tletle. ³¹ Moses klelego mettle. Na bu melëme tole tle, lolime hwi

sle nalogloleme na këme nëgeme bu loliwa tuju tle. Na Tako Ho bume megali latolle, ³² ‘Bo bisemlenibë, Abraham, Aisak, Jekonabë Goto.’ Na Moses lili tle na ita kë ahoju hwi loglolebëme uli mettle. ³³ Na Tako Ho gali tbole, ‘Jubë juba jibo hohwaga ele. Ebë life ju kë mëta kë eglibebë, ebë bobë life nëgeme. Bo kë mëta tafa nëgelëbë life. ³⁴ Bo Isip life mago oneho, bobë onehome kë tëbo mogotomabëme, wahwi nolomë. Bo bubë elili afëflei lego waaholokwane nolotemë. Ëje bo këme netujulë, bume nëgaitamë nanëgelëme, Isip life onehobë toba mago nëno nanëgelëme. Këme nëgeme bo jume gali nolë, ju huju ele. Bo jume Isip lifatewa ita jine nëgelëkakëme.’

³⁵ Ëtani, Israelbë afenëboni bu Mosesme boblo lamototla na megali lamotlola, ‘Sebobë eso home na sebobë tafa hwi eglotënbë home, jume ya aniji tolëne?’ Kwe kë Moses fwa Goto jine tlële, Israelbë afenëbonibë eso home tafa nalëgletëmeme. Na bume Isip life mago nëno nalëgleme. Goto bume kë ti tokwëfo wayo mëta enselha fata tletle. Na bume kë wegeme mana aniji tbole. ³⁶ Na Moses bume Isip life mago tlelume. Na bu memelë klelegowa wesibi blëge blëge totome. Bu kë klelegowa wesibi Isip life mëta na Winowa Nutu* mëta mata blëge blëge totome. Na bu ho jwa yenëbawa life mëta, niliafewe tlibutu kë asë tégelëmbebë olëna mata blëge blëge totome. ³⁷ Na kë Moses buwa, Israelbë afenëbonime megali latlome, ‘Goto, sobobë ilawa mago ho lime aniji logloleme, bubë gali të nalëgëtatëyome. Na bo, Gotobë lowene mago gali të notokweflëbë ho fene tafa nelë, bu mata mefata nalëgleme.’ ³⁸ Sebobë semlenino ho jwa tabo elëme mutuja. Na këme loko mutulelëya na Moses buna tafa tlelëme. Na bu Sainai fatiniwa tokwale na Gotobë ensel bume gali mana tlële. Na bu Gotobë gali fa totle. Kë lale galibë seme ëhwati tafabëme lëgaitana nalëgleme. Na Moses kë gali seme tlëna.

³⁹ Kwe sebobë semlenino Mosesbë gali boblo lamëtëtatla. Na bu Isip lifatewa, ita muguja namëglabëme, tako tole memëtla. ⁴⁰ Moses bu Sainai fatini mëta mana tafa

* 7:36 Winowa Nutu bubë weniji.

tole, na Israelbë afenëboni Eronme megalı motlola, ‘Moses seme Isip life mago kë téglesunabë, bume fëye wesibi fata loletle nawa. Bu ita hana lëgetujuleme nawa. Këme négeme, ju seme fëso li blëge blëge etatëna, na bu Gotoha fata nalëgletëname. Na bu seme lëgaitana nalëgleme na logoutatëna nalëgleme na alëge lebotane nalëtagutëname.’⁴¹ Na kë nalë bu bulmakau kleli nëba fëso blëge blëge totle. Na bu kë bulmakau kleli nëba fësome, wesibi ahojume mëtletla na bu kë sinikibome flesu nalëgletëmeme. Na bu tako hi wesibi blëge mototla. Na bu kë blëge mototlabë wesibime mana flesu mëtletla.⁴² Këme négeme, Goto bume yeolë latletëme. Na bu kliji name, yeme name, sëgetoba name lotu namëgletëmame. Na kë wesibi melë latle, étani Gotobë lowene mago gali të mototokweflabë hobë bogo mëta gali fene têbe. Kë gali melë, ‘Sobo Israelbë afenëboni, sobo ho jwa tabo mëta niliafewe tlibutu këniji tafa tégelobë, sobo bulmakau kleli na sipsip kleli têtëkle tëtakefëyo na ahojume ahojume tlekefo. Kwe sobo këha wesibi bome nane totometëna. Weyewa.⁴³ Na sobo kë asë eglelëlobë selë lotu lo, bobë lotu lo nane. Weye. Bu sogëna goto Molokbë lotu lo. Na sobo, sogëna goto Refanbë sëgetoba weniyaneha wesibi, asë elelëlo. Sobobë tobana kë blëge blëge egotomobë wesibime fwa lotu eletemo. Këme négeme bo sobobë life mago këme hehë nëkaketëyome. Na some Babilon lifate elëme jine nelëkakëyome na sobo Babilon lifate sigli etokwaklome na tafa ekekome.’

⁴⁴ Sebobë semlenino bu ho jwa tabo mëta tafa mëtlana, bu Gotobë selë lo asë lamëttelekëfëtla. Kë selë lo bu melëme lélékuju tle, Goto bubë ku mëta tëtabe tême. Bu kë selë lo kë gliji mëtëglabë, bu iniwë wesibi Goto Mosesme fene gali tbole, bu këha melë lamototla. Na Goto, Mosesme fene lebotane tëtäle, bu këha melë lamototla.⁴⁵ Tokwafe, kë semleninobë nëbale, bu kë selë lo ita fa mototla, na buna Josuana mitisiya, kë life mago enënebë life wame nagi hilika mototoma. Na Goto bu kë life mago enëneme hehë tletëme. Na bu kë selë lo kë life mëta lë mototla. Na kë selë lo kë lifeme tlibekëfebë, na eso ho Devit

mana fata tle.⁴⁶ Na Goto Devitme flesu latletle. Na Devit Gotome takune tbole, ‘Bo jubë tako lotu lo lalowa gliji négelémene, bobë semle Jekopbë afenëboni, këme lotu namëglekefëtëyome?’ Kwe Goto kë lotu lo glijime ehe hana tbole.⁴⁷ Kwe tokwafe Devitbë nëba Solomon kë lotu lo gliji tle.

⁴⁸ Kwe tako afutukuna Goto, bu hotobana gliji mëglabë lo mëta hana tafa lëglekëfeme. Gotobë lowene mago gali të totokweflabë ho fene gali tle. Bu megalı latle,⁴⁹ ‘Tako Ho megali lalèle, Heven life ebë bobë tafa labu. Na ebë life kë négabëye, bo juba këme gogwa nolë. Na bo kë iniwë wesibibë eso ho tafa nëletemë. Këme négeme sobo fëye lo gliji egletënamene, bo këme tafa nanëgelëme? Weye. Sobo bome lo habëna gliji egletënamene?⁵⁰ Iniwë wesibi heven life mago na ebë life mago bowa blëge blëge totomë.’

⁵¹ Na Stiven, Israelbë afenëbonibë lotu eso enëneme, gali tlome, ‘Sobo aholo titiji tabo enënemu. Sobobë lowene bu tëbo lowenewa lëbetëyo, Gotome lowene jwa mëgletlabë enënebë loweneha lëbetëyo. Na sobo Gotobë gali aholokwane hana elolo na esogo hana elelëlotelo. Sobo Gotobë Amtétomba galibë itaita boblo latlo, sobobë bisemlenino fene boblo mëtëtatla.⁵² Sobobë semlenino bu Gotobë lowene mago gali të mototokweflabë home iniwame, wame lamotlokwefëma. Étani, Gotobë lowene mago gali të mototokweflabë ho fli, bu megalı lamëtla, ‘Gotobë lale lowenewa kë esogo lëglelëkefetlebë home, jine lëglëleme.’ Na sobobë semlenino bu kë gali metletëmabë enëneme mogo nalë têtëkle mëtëtaya. Na Gotobë lale lowenewa kë esogo lëglelëtlebë ho wafi tisi. Na Goto bume flesu latletle. Kwe sobo bume wame home yo tlomo na bume mogo nalë têkle mototla.⁵³ Goto bubë enselme jine tlëme na bubë gali sebobë semleninome mëtlëma. Na sobo kë gali waaholokwane tletemo kwe sobo esogo hana tlelëtemo.’

Bu Stivenme mogo nalë anijina tëkle mototla

⁵⁴ Israelbë afenëbonibë lotu eso enëne, Stivenbë gali yafe aholokwane motlola. Na enisusumu memëtletla. Na enino këkë memototometla.⁵⁵ Kwe Gotobë

Amtötomba Stivenme afutuku tléle na bu heven elë hwi tokwake. Na Gotobë tako elulego hwi telokwakëtle. Na Jisasme hwi telokwakle, Gotobë tobamu toba elëme tlibetle. ⁵⁶ Na Stiven gali tle, “Aholokwane elo! Bo heven ino tikatabo wafi hwi nololë. Na bo Gotobë life mago home hwi nololë, Gotobë tobamu toba elëme lilibetle.”

⁵⁷ Bu kë gali yafe aholokwane mëtla, na Stivenme tako wame memotlola. Na bu feilawa juwafe mëtla na bubë tobana aholo titiji mototoma. Na iniwa huhuju mëtökaka na Stivenme hohwë mëtlëla. ⁵⁸ Na bume Jerusalem lifate mëglëbo elëme tobana anisasana ki motokouja. Na aniji atome mana sisike mëtletla, bume mogo nalë tékla namogotlame. Na bume gali kë so mëtëtatlabë ho, bubë matawa mago heletanëno ého totohwa mototoma na falake hobë elebo lime gogwa mëtla. Kë falake hobë weniji Sol. ⁵⁹ Bu anijina mana tékla mototla na Stiven Jisasme mana megalii telokwakle, “O Tako Ho Jisas, ju bobë amtötomba eli sa no elëtenë.” ⁶⁰ Na bu sëkefo miti tafa tle na feilawa we tlore, “Jisas, bome kë wame moglonabë onehome kofaya asa wame elome, aholokwana sati ele.” Bu kë galime wafi gali tlore na mana tuku tékake.

8

^{1a} Na Sol, bu Stivenme kë tékla mototlabë lowenebëme, helawawa latletëme.

Sol, bu Jisasme lowene sle mëtletlabë one-home tëbo totome

^{1b} Stivenme kë tékla mototlabë olëna, Jisasme lowene sle mëtletlabë onehome, Jerusalem lifate mëta kë tafa mëtblabë, kë oneho mëta afina oto mëtla tëbo namëtagumane. Këme négeme, Jisasme lowene sle mëtletlabë oneho iniwa Jerusalem lifate kile mëtla na Judia provins na Samaria provins li mago life elëme mëtlënëbouja. Kwe Aposel ho buwa, Jerusalem lifate mëta mëtëtabëya. ² Gotobë lale lowene esogo mëglelëtblabë ho fli, Stiven mogome fa mototla na matëmatë mëta gwa mutujetla na bume tako ye lamëtletlamu. ³ Kwe Sol bu Jisasme lowene sle mëtletlabë onehome tëbo totokwefëme. Bu melatotokwefëme. Bu li lo li lowa fe tokoukefëtëme na onehome kë lo mago nénö tokoukëfe na kalabusu lowa tlelukefëme.

Bu Jisasbë lale gali Samaria provins mëta tē mototla

⁴ Jisasme lowene sle mëtletlabë oneho, bwa bwa lifate elë kë mëtlënëboujabë, bu Jisasbë lale gali iniwa lifate mëta tē mëtëtagutla. ⁵ Filip Samaria provinsbë li lifatewa tuju. Na bu kë life mago onehome ebë gali tē tétatëme, “Jisas bu Goto kë aniji toglolebë ho na nénö lëglebë ho.” ⁶ Feilawa oneho Filipbë gali aholokwane mëtla na bu kë blëge totlebë klelegowa wesibi hwi motlotla. Na këme négeme, bubë gali aholo bo sle mëtëtagutla. ⁷ Na bu Filipme mehwì motlola, bu ahwane lebutako onehabë ato mago hehë tletëme. Na kë ahwane aflei tëbowa éë memëtlële. Na kë onehome lahunewa mototome. Na feilawa oneho, elebo mogo tanënabë na elebo tëbonabë bu lalowa mëtëtabëya. ⁸ Këme négeme, ebë life mago oneho bu tako fleflesu këme mëtla.

⁹ Ho li, kë lifate mëta tafa tle, bubë weniji Saimon. Bu itaita humë tlekëfe na memelë olo tlësëme. Na lebutako oneho, Samaria provins mago, wesibi bu melë kë tëglebëme, klelego memëtletla. Kë ho bu megalii latlekëfe, “Bo tako letitabo ho tafa nelë.” ¹⁰ Na letitabo ho fli na manawa oneho, kë hobë gali aholokwaneme, tako tole lamëtla. Na bu megalii lamëtla, “Kë ho kë négebë, Gotobë tako afutukuna ho!” ¹¹ Bu kë tëglekëfebë wesibime, feilawa oneho klelego lamëtlekefëtla. Na këme négeme bubë lowene këme esogo mëttelekefëtla.

¹² Kwe Filip, Goto onehabë eso home kë tafa lëgletëmëbë lale gali, tē tétatëme. Na Jisas Klaisbë lale gali mata tē tétatëme. Na oneho bu kë gali lowene sle mëtletla. Na Filip bume baptais totome. ¹³ Na Saimon bu mata kë gali lowene sle tletle. Na Filip bume mata baptais totle. Na bu Filipna asë mëtelo na iniwa klelegowa wesibi Filip kë totokwefëmëbë hwi tlome na klelego metletëme.

¹⁴ Aposel ho, Jerusalem lifate mëta kë tafa mëtblabë, bu meaholokwane mëtla, Samaria provins mago oneho bu Gotobë gali lowene sle lamëtla. Këme négeme bu Pita name, Jon name këme jine mëtlëma.

¹⁵ Bu Samaria provinswa fwa mutulo, na bu Gotome gali motlolo, bu kë onehome, bubë Amtötomba lëglëme nalëgleme. ¹⁶ Filip

bume öbame Tako Ho, Jisasbë weniji nawa baptais totome kwe Gotobë Amtötomba bu belë tigisi tème hana tle. ¹⁷ Kême négeme, bu Gotome afina gali motlolo na mana toba gogwa motoletëmo na Gotobë Amtötomba bu belë tisi tème.

¹⁸ Saimon bume mehwı tlome, bu toba gogwa mëtletëmo na Gotobë Amtötomba bu belë tisi tème. Kême négeme baliti glo tle na Jonna Pitana belë tisi tème na gali tlome, ¹⁹ “Sobo kë afutukubë bome enëna. Na bo mata ho lime toba gwa négëtatélëna, Gotobë Amtötomba bu belë ligisi tle nalëgleme.”

²⁰ Kwe Pita bume gali tbole, “Gotobë Amtötomba, Goto manawa kë lëglénabë, ju balitina hana fa egotleme. Hanane mu. Ju këha tëbo lowene fëyeme lowene elene? Juna, jubë balitina tëbo life mëta tëbo eglitame. ²¹ Jubë lowene Gotobë naba lime lalowa hana lëbetë. Kême négeme, ju sebona Gotobë wegeme hana wege négla. ²² Ju kë tëbo lowenebë aholokwana ti ele, na Tako Hobë gali eholeme, jubë aholabu lowenebë sle nalëgëtatëme na aholokwana ti lëletëme. Bu jume maninibo lëgletëme nawa na jubë tëbo lowene aholokwana ti lëletëme nawa o hanane. ²³ Bo jume walowene nëletë, mëmaune lowene ju mëta takomu lëbetë. Na ju tetëbo lowene mëta fwa tei tafa elekëfe.” ²⁴ Kwe Saimon, Pitename Jonname metafu latëtatëme, “Sobo Tako Home gali elolo, bome maninibo nalëgletenëme. Na kë tëbo wesibi, sobo bome kë gali eglonabë, bo belë migisitenë jwa namëgletenëme.”

²⁵ Na kwe Pitana Jonna, Jisasbë lale gali të mëtëtatemo na Jisas bume melë kë totomebë wesibime gali motlomo. Na tokwafe Pitana Jonna Jerusalem lifatewa mëtëyeu. Bu mëtëyeubë, na Jisasbë lale gali, Samaria provinsbë fli life elëme, të mëtëtagutemo.

Filip Jisasbë lale gali, Itiopia lifate mago home të tétatle

²⁶ Gotobë ensel bu Filipme megali tbole, “Ju sagli elëleme na négemowelëme eimeme. Na Jerusalem lifate mago Gasa lifate elë kë lugujubë alëge elëme ejume.” Kë alëge bu ho jwa tabo mëta lëbe. ²⁷ Na Filip

fe tükake na kë alëge elëme time. Bu alëge elëme wafwa temole, na Itiopia lifate mago home, kë alëge mëta hwi tbole. Bu Itiopia lifatebë gavmanbë letitabo ho. Na bu Itiopiabë eso mëse, Kandasibë baliti tafa tlelëkefëmetëbë ho. Bu Jerusalem lifatewa Gotome lotume tugujubë kë mago tisi, ²⁸ na bubë lifatewa luguju nalëgleme. Bu hos kleli kë kiki mëglebë kalë loha wesibi, wesibi mëta tafa tole. Na bu Gotobë lowene mago gali të totokweflebë ho, Aisaibë bogo, hwi tlagwi. ²⁹ Na kwe Gotobë Amtötomba Filipme gali tbole, “Ju kë kalë loha wesibi, wesibi li elëme ejume. Na ju kalë loha wesibi, wesibina, mëglëbo lëlë eyeu elome.” ³⁰ Na kwe Filip loli elë fëka tokou. Na mana aholokwane tbole, kë ho bu Gotobë lowene mago gali të totokweflebë ho Aisaibë bogo hwi tlagwi. Na Filip këme takune tbole, “Ju kë gali wayobë lowene laletlène?” ³¹ Na bu tafu tétatle, “Ho li bubë wayo galibëme bome okokwe jwa loglonëna, bo habëna lowene sle négletelémene? Ju kalë loha wesibi, wesibi elë lalowa etokwalemene na bona weife tafa nelome.” Na Filip bu kalë loha wesibi, wesibi elë fe tokwake.

³² Gali bu kë hwi toglolebë, megali lalële, “Bu kë home sei mutujuwelëtëma, sipsip kleli mogo nalë téklemé fene sei mutujuwelëtëma. Na kë ho bu éfalëbo ji hana totle, sipsip kleli nëbalebë hobo fene le mëlëmetëma na bu afëflei mëgle jwa. ³³ Bume tiniji galina gali motlola. Na bume onehobë gali aholokwane moglomabë ho belëme mëtlelutëma. Kwe bume blawa so mëtëtatla na blawa téklemototla. Bume mogo nalë téklemototla na bu hana tafa lële. Kême négeme bu nëbale tafa jwa këme mletla.”

³⁴ Kë ho kë gali hwi tbole na Filipme mana takune tbole, “Bo jume takune nolë, Gotobë lowene mago gali të totokweflebë ho, bu yalëme gali tletlène? Bu bume gali tlene o bu li home gali tletlène.” ³⁵ Na kwe Filip kë home gali okokwe tbole. Bu Aisaia kë yahi téglobë wayo gali afina okokwe sle tbole na bu Jisasbë lale galime mata okokwe tbole. ³⁶⁻³⁷ Tlemalë bu kë alëge elëme mëtëyeubëe na tu helefo elë fwa mutulo. Na kë ho gali

tsole, "Ju hwi ele, tu ekë lemule. Ju bome lalowa baptais egëtanëmene?"*

³⁸ Na kwe, kë letitabo ho, bu hos kleli kë assé lëglelëlebë home gali tsole, "Ju hos kleli lëkle etle." Na bu Filipna kë tu elë kle mëtëtékako na Filip bume baptais tetofakte. ³⁹ Na bu tu kile mëtelo na helefowa fe motokoko. Na Gotobë Amtétomba Filipme kë mago latëglelulewa. Na kë letitabo ho bume ita hana hwi tsole, kwe kë ho bubë lifatewa flesuna tuju. ⁴⁰ Na Filip bu Asdot lifatewa hokweinawa lafwawa tule. Na Jisasbë lale gali li life li life meta te tëtagutëme na mana Sisaria lifewa fwa tule.

9

Sol lowene hihiika tle

¹ Kë nalë, Sol bu mana anisasana gali tlekëfe, "Bo, Jisasme lowene sle mëtletlabë onehome, mogo nalë tëbo nogotomëme." Na bu Gotobë tako lotu lo mëta wege lëglebë tako eso ho elëme tujutle, ² na bume takune tsole, "Ju Israelbë afenëbonibë lotu lo hwi moglokeflabë home, Damaskus life mëta kë tafa mëglabë, pasë lalowa yahi ekaketëmemene?" Na kwe Gotobë tako lotu lo mëta wege lëglebë tako eso ho pasë yahi tletëme na Solbë tobame tlële. Kë pasë megali lala, "Sol, Jisasme lowene sle mëtletlabë onehome hwi loglomena, kwe lalowa fafa malële na kalabusu lowa sike malële na Jerusalem lifatewa sei lëlëkakimeme." ³ Na këme, Sol Jerusalem lifate kile tle na Damaskus lifate elëme tuju. Bu Damaskus lifatewa tuhu lëgleme kofene, na heven life mago elulego mana hokweinawa lafatawa tletle na bume ini lamuwa totle. Kë elulego takomu. ⁴ Na Sol lifeme latitigowa. Na bu li hobë we lego aholokwane tsole na bu këme gali tsole, "Sol, ju bome fëyeme tëbo etakefënëne?" ⁵ Na Sol takune tsole, "Tako ho, ju yalëne?" Na bu tafu tëtatle, "Bo Jisas, ju bome tëbo latakefënë. ⁶ Te! Huju ele. Na Damaskus lifate elë ejume na këme eoutabeme. Na ho li jume gali loglëme na ju kë iniwa gali saesogo sle elelëmetle."

* **8:36-37** Fli lowene ho bu melowene lamëtla, li gali mana lëbe kë gali mëta. Kë gali melë lëgëbelalële, "Na Filip gali tsole, 'Ju Jisasme lowene sle egletlena kwe bo jume lalowa baptais négëtëme.' Na bu këme tafu tëtatle, 'Bo wafi lowene sle nélitelëfe, Jisas Klais bu Gotobë nëba.'"

⁷ Solna kë mutujabë ho klelego memëtletla, na gëgali hana mëtla, ëfasuna tafa mëtla. Bu gali lego aholokwane motlola, kwe kë home hwi hana motlola. ⁸ Na këme, Sol huju tle na bubë naba yafe tika totome kwe bu wesibi hwi hana tlome, bubë naba kilego mëtletleme négeme. Këme négeme bume tobame fa mototla na Damaskus lifatewa nasi mëtëtagula. ⁹ Bu naba kilego tabo tégëtabebëe aona olë latle. Na kë aona olëbë bu hi jwa tafa tle.

¹⁰ Na Jisasme lowene sle lëgletlebë ho li, Damaskus lifate mëta tafa tle. Bubë weniji Ananaias. Na bu nimitelë hwi tle, na Tako Ho Jisas bubë weniji fë tëtatle, "Ananaias." Na Ananaias tafu tëtatle, "Tako Ho, bo mana ekë." ¹¹ Na këme, Tako Ho, megali tsole, "Ju huju eleme, na alëge mefë lamotha, Ininiwa alëge, ju kë belëme ejume. Na ju Judasbë lowa ejume na ho li Tarsus lifate mago kë mëta tafa lële na ju takune eletleme, 'Tarsus life mago ho hameta lëtabene bo hwi nanoglölëme.' Kë hobë weniji Sol. Bu Gotome mana kë gëgali lëlelëkefle. ¹² Kë ho bu nimitelë mehwì tle. Li ho, bubë weniji Ananaias, bu tëkaklutle na bubë toba gogwa toletle, bu naba tika namëgletleme."

¹³ Na Ananaias bubë gali metafu tëtatle, "Tako Ho! Lebutako oneho, kë hobë lakaleme wagali motlona. Bu Jerusalem lifate mëta, jubë onehome memelë tëbo wesibina tëbo lamotokwefëma. ¹⁴ Na ëje bu Damaskus lifatewa tisi, jume kë lotu mëgletëyobë onehome kalabusu nalotomemë. Na lotu lo mëta wege mëglabë eso ho bu wesibi kë ho melë nalëglebëme halawa lamëtletla." ¹⁵ Kwe, Tako Ho, bume gali tsole, "Ju Sol belë eiju. Kë ho bu bobë wege home fata lëgleme. Bo bume wafi aniji tlöle, Israelbë afenëboni mëtabëya jwa mëglabë enëneme, na bubë eso enëneme na Israelbë afenëbonime, bobë gali të nalëgëtatëmemë, na bu bome lowene sle mëletëname. ¹⁶ Na bo bume meolafa nëtatelëme, 'Bu bobë galiwa të logotlena, memelë tetëbo wesibi bume fata mëgletleme.'"

¹⁷ Na Ananaias, Sol kë tafa läglebë lowa tuju. Na lowa tēkaklu. Na Solme toba gogwa toletle na megali latbole, “Afa Sol, Tako Ho Jisas bu jume alëge mëta olafa tletë. Na buwa bome jine lelefakënë, jubë naba tika namëgletëme na Gotobë Amtëtomba ju belë naligisitëme.” ¹⁸ Ananaias kë gali wafi yawe tbole, na hokweinawa, mo lënëboha wesibi, Solbë naba mago mititigo tle na bu ita hwi tekake. Na bu huju tle na Ananaias bume baptais totle. ^{19a} Na tokwafe Sol hi wesibi hi tle na afutuku bume ita tisi tle.

SolJisasbë lale gali Damaskus lifate mëta tē totle

^{19b} Sol Damaskus lifate mëta, Jisasme lowene sle mëtletlabë onehona fli olëwa tafa mëtla. ²⁰ Na kwe, bu Israelbë afenëbonibë lotu lowa mana latujuwa, na gali metë latëtatëme, “Jisas bu Gotobë nëba.” ²¹ Iniwa ho, Solbë gali kë aholokwane motlolabë, klelegomu memëtla. Na bu megali lamëtla, “Kë ho kë nëgebë, Jisasme kë lotu mëtlekefëtla onehome, tëbo totkwegfëmëbë ho. Bu Jerusalem lifate mëta melatotokwefëme. Na ëje ebelë kë ligisibë mata, kalabusu lowa nalëglelumeme, na bume lotu lo mëta wege mëglabë eso ho belë lëglelume nalëgleme, Jerusalem lifatëwa.”

²² Kwe Goto Solme afutuku tlële na bu kë afutukuna Israelbë afenëbonime, Damaskus life mëta kë tafa mëtla, kalëlego gali tē tētatëme. Sol megali slemu latlome, “Goto Jisasme kë aniji toglolebë, bubë onehome nëno nalëglebëme.” Israelbë afenëboni, Solbë gali yafe aholokwane motlola. Bubë gali habëna tafu mëgëtatlamene? Bu gali olafa slemu tégëtatëmeme nëgeme.

Israelbë afenëboni bu Solme wame motlola

²³ Lebutako olë wamutuju na Israelbë afenëboni loko mëtteleya na gali sle motolla, Solme mogo nalë tékla namogotlame.

²⁴ Kwe Sol bume kë fa mëtëtatlabë gali waaholokwane tletëme. Na Israelbë afenëboni, olëli olëli na klabë, Damaskus lifatebë lëglesibë ino ëfo li mëta, sei mëtlëkefëtla, Solme mogo nalë tékla namogotlame.

²⁵ Kwe klabë kuna, Solbë yabeni, bume kë lifate mago tako lëglesi mëglëbo li elë mitilekola. Na Solme tatijiha wesibi mëta

tuku mëtla na bu kë mëta tafa tokoke na tabana kesi mototla, na kë manogwa lëglesi mëglëbo elëme alabujuwa tuku mëtëmalitaya. Na bu mana tuju.

SolJerusalem lifate mëta tafa tle

²⁶ Tokwafe, Sol Jerusalem lifatewa tuju, Jisasme kë lowene mëgletlabë enënenä loko namëglame. Kwe bu iniwa uli lamëtletla na melowene lamëtletla, “Bu Jisasme lowene lëgletlebë ho nane.” ²⁷ Kwe Barnabas Solme lataitale, na Aposel ho belë sei tlële. Na bume gali tlome, “Sol Tako Ho Jisasme alëge mëta wafi hwi tbole. Na Tako Ho Jisas bume wagëgali tlële. Na

Sol mata, Damaskus lifatebë onehome, Jisasbë gali tē tētatëmëbëme, uli hana tle.” ²⁸ Barnabasbë gali aholokwane motlola na Aposel enëne lowene mëtla, “Nëgalife.” Këme nëgeme, Sol bu Aposelna, Jisasme kë lowene mëgletlabë onehona iniwa tafa mëtla. Na buna iniwa Jerusalem lifate mëta asë mëtla. Na bu Jisasbë gali onehome tē tētatëmëbëme uli hana tle. ²⁹ Na bu Israelbë afenëboni flina, Grik gali kë lowene mëtla, Jisasbë galime gëgali tlëleme na bume momata lamëtletla. Kwe bume melowene mëtletla, “Sebo habelë nogotlamene, bume mogo nalë tékla nanogotlamefe?” ³⁰ Jisasme kë lowene mëgletlabë oneho kë wame gali aholokwane mëtla, na bu Solme Sisaria life elëme mëttelelula na Tarsus life elëme jine mëtelëkakla.

³¹ Na kwe kë nalëwa, Jisasme kë lowene sle mëgletlabë oneho, Judia provins na Galili provins na Samaria provins mëta lalowa tafa mëtla. Ho bume hana tëbo totome. Na Gotobë Amtëtomba bume afutuku tlëme. Na iniwa bu itaita Jisasbë tolewa esogo mëttelekefëtla. Na lebutako oneho bu Jisasme lowene sle mëtletla.

Pita Ainiasme sle totle

³² Pita li life li life elëme asë têbelëfa. Na bu Lita lifewa tuju na kë life mëta, Gotobë onehona tafa mutula. ³³ Na bu kë life mago ho li hwi tbole. Bubë weniji Ainias. Bubë iniwa elebo mogowa. Bu tégëbe tégëbewa latle. Na bu tobali ita aona tlibutu kéniji melë latle. ³⁴ Na Pita bume megali latbole, “Ainias, Jisas Klais jume elë sle lëgetame. Ju huju ele na jubë ni labuku mana hohlo etleme.” Na bu hokweinawa huju tle. ³⁵ Na

iniwa oneho, Lita na Saron lifate mëta kë tafa mëtblabë, Ainias kë sle téglobëme hwi mëtla na Jisasme lowene sle mëtletla.

Pita Tabitame gli mago huju tétamë

³⁶ Jisasme lowene sle egletlebë mëse li, Jopa lifate mëta tafa tle. Bubë weniji Tabita. Bu Grik galina bubë weniji mefë lamëtëtaya, Dorkas. Iniwa olë bu iniwa onehome taitakefëme. Na bu wesibi jwa onehome, hi wesibi na fli wesibina mata tlékefëme. ³⁷ Na kë olëna, bu atowelili tle na gli tle. Na bu mogo tuna swa mëtëtaya. Na matawa kë ke togolebë lo ke mëta gwa mototaya. ³⁸ Jopa life bu Lita life li mëta lëbe. Na Jisasme lowene sle mëtletlabë oneho gali meaholokwane mëtletla, Pita Lita life mëta tafa lële. Këme négeme bu tlemalë home, Pita belë këme jine mëtlëma. Bu Pita belëma fwa mutulo na bume megali motlolo, "Ju sebobë lifewa hokweinawa saesi. Ju ahuta asa ele." ³⁹ Na Pita kë tlemalë hona mutuja. Na bu kë lo elëme fata tle. Na matawa kë ke togolebë lo kewa sei motowelëlo. Na seiju one iniwa, Pita belëma mitisitla na ye mëtlekefëya. Na Tabita, tuja ato mana tëtabena, kë susu totomebë ëho, Pitame lebotane mototometla. ⁴⁰ Na Pita bu iniwa onehome kë mago hehë tékaketëme. Na sëkefo miti tafa tëtékake. Na mana Gotome gëgali tlelökakle. Na kë gëgali yawe tbole, na bu kë mëse mogobë li elëme swaya tokoke na gali tolë, "Tabita, ju huju ele." Na kë mëse naba hobo tika totome na Pitame hwi tbole na huju tle na tafa tëkake. ⁴¹ Na Pita bume tobame fa tétamë na huju tetokwakë na bu hujuna tible. Na Pita, seiju oneme na Jisasme lowene sle mëtletlabë onehome, gali telokwakëme, migisitla namëglame. Na bu bubelë mitisitla. Na bume lebotane tëtatëme, Tabita tuja ato mana ekëne. ⁴² Na kë gali, Jopa life mëta asë tëbelëfatle. Na lebutako oneho Jisasme lowene sle mëtletla. ⁴³ Na Pita Jopa life mëta lebutako olë tafa tle. Bu ho lina tafa mëtelo. Bubë weniji Saimon. Kë ho kë négebë, bulmakau kleli jibo slesle totokwefëmëbë ho, kibo mëglelime. Bubë lo nutu helefo li mëta lilibetle.

10

Ensel Korniliusme fata tletle na bume gali tbole

¹ Ho li, Sisaria lifate mëta tafa tle. Bubë weniji Kornilius. Kë ho bu Rom life gavmanbë, wame home boblo mogotomabë enënebë eso ho. Na bu we lujuafe we wame home boblo mogotomabë enëneme tafa tlelëme. Kë enëne, bu Itali lifate mago enëne. ² Kornilius bu Gotobë tolewa esogo tlelökefëtle. Na buna, bubë nona, nëbalena, na bubë lo mëta kë tafa téglobëmebë enënena, Gotome lotu melekefëtla. Bu Israelbë afenëboni, wesibi jwa kë tafa mëtblabëme, taitakefëme na baliti tlékefëme. Na bu Gotome itaita gëgali tlelökefle. ³ Olë li, taboklë klijina, bu Gotobë enselme nimitelëha wesibina hwi tbole, bubë lowa tékaklitte. Na bume megali latbole, "Kornilius!" ⁴ Kornilius enselme hwi tlokweflebë na uli metletle na gali tbole, "Tako ho, fëyemene?"

Na ensel këme gali tbole, "Ju Gotome kë gëgali eglelökeflebë, bu kë gali waaholokwane lolokwefë. Na ju wesibi jwa enëneme, wesibi kë eglëkefëmëbëme, Goto wahwi lolotë na bu jume tako flesumu lalëletë. ⁵ Eli ju ho flime Jopa lifewa sajine elëme, ho lime hohwi namugutatlame. Bubë weniji Saimon na bubë li weniji Pita. Na bume, gali mujelélame, ju belë ligisitë nalëgleme. ⁶ Na kë ho, bubë wenisa Saimonbë lo mëta lëtabe. Kë ho bu bulmakau kleli jibo sle sle lotokwefëmëbë ho, kibo mëglelime. Bubë lo nutu helefo li mëta lilibetle."

⁷ Ensel Korniliusme wafi gali tbole na kile totle. Na Kornilius bubë tlemalë wege home na jowa wame boblo logotlebë home gali telokwakëme, bu belë migisitla namëglame. Kë wame boblo logotlebë ho mata Gotobë tolewa esogo tlelökefëtle. Na bu Korniliusme feilawamu taitakefle. ⁸ Aomalë mitisitla na Kornilius iniwa wesibi bume nimitelë mëta kë fata mëtletlebëme gali tlome. Na kë aomalë home Jopa life elëme jine telökakëme, Saimon Pitame hohwi namugutatlame.

Pita nimitelëha wesibi hwi tle

⁹ Kornilius kë jine téglobëmebë ho mutuja na alëge mëta jowa klabëwa ni mëtebëya na ita kë mago huju mëtla na mutuja. Mutujabë na klijin ku mëta tible bu Jopa lifate lololi mototla. Na kë olëna, Pita matawa kë ke togolebë lo ke elë tokwale, Gotome

gégali nalégleléléme. ¹⁰ Pita bu fone latle na hi wesibi hime tole tle. Bu hi wesibi mana sle mototokwefëma na bu nimiteléha wesibi hwi tle. ¹¹ Na matafa inoha latikawa tékaketle na tako lablab éhoha wesibi kë mago tuku témalitatle. Nilina taba kë ého mëta jejelé wako elëme këkesi mëtletle na mana tuku témalitatle. ¹² Kë ého mëta, memelé kleli na memelé taiju na memelé tato na memelé fole kë mëta motowelibe. (Israelbë afenëboni bu këha wesibi hana hihi mélékefëya. Bu melowene lamëtla, "Bu kë wesibi hi mëglana kwe bu Gotobë naba lime tëbo miglitayame.") ¹³ Na Pita gali lego aholokwane tle na megali tbole, "Pita ju huju eleme na kë hi wesibi têtëkle etame na hi eleme." ¹⁴ Kwe Pita gali tle, "Weye. Tako Ho, bo hanane mu hi négelëme. Sebo, Israelbë afenëboni, këha wesibi hihi hana nélékefëya. Sebo melowene nanëla, 'Ebë wesibi hi négłana kwe sebo Gotobë naba lime tëbo nanilitaya.' Bo étani kë négabë na éje mana ekë bo këha wesibi hihi hana nelë." ¹⁵ Na kë éfalëbo lego Pitame ita gali tbole, "Wesibi Goto megali kë lèglebë, 'Ebë lale hi wesibi,' ju megali asa ele, 'Ebë tëbo hi wesibi.' Weye." ¹⁶ Na kë gali lego kë galime aowafe gali tbole na mana kë ého matafa elëme lakiwa tokwake.

¹⁷ Na Pita kë nimitelé mana lowene tlekefëtlebëe na Kornilius kë jine tégłemebë ho mana fata mëtékakija. Bu fli home afina metakune motloma, "Saimonbë lo hametane?" Bu mitisiya, na Saimon këme tafa tégłebë lo ino éfome mitejuwelikwëya. ¹⁸ Na gali motloma, "Saimon Pita ebë lo mëta mana tafa lélene o hanane?" ¹⁹ Pita bu kë nimitelé gali mana lowene tlekefëtlebëe na Gotobë Amtétomba bume mana gali tbole, "Aholokwane ele! Jume aomalé ho jume kë hohwi mëtagitëyo. ²⁰ Ju huju elëme na kë home esune eglëmbebëme kle etékakeme na buna eyeume. Ju buna egéyeume tutune asa ele. Bo jine nelébakëmetë."

²¹ Na kwe Pita kë ho belë kle têtékake na gégali tlelëme, "Sobo kë hohwi etatelobë ho, ta bo ekë. Sobo fëyeme esijone?" ²² Na bu megali mëtla, "Wame home boblo mogotomebë enénebë eso ho, Kornilius, bu jine telébakëna. Bu lale lakalena homu na bu Gotome lotu lélékefëtlebë ho. Na

Israelbë afenëboni iniwa melowene lamëtla, 'Bu lale lakalena homu.' Na Gotobë ensel bume wagali tbole, 'Ju ho flime, Jopa lifewa jine elékakëmeme, Saimon Pitame ju belë mëglesula namëglame. Na ju bubë gali aholokwane naeglotleme.'" ²³ Na Pita kë aomalé home lowa nënö tle na këme weife ni tlebëme. Na olobalë bu nani kë mago iniwa mutuja. Na Jisasme lowene sle mëtletlabë oneho fli, Jopa life mëta kë tafa mëglabë mata bume esogo mëtreléma.

Pita Korniliusbë lowa tuju

²⁴ Bu mutujabëe na alëge mëta ni mëtebëya. Na li olëna Sisaria lifatewa fwa mutula. Korniliusbë ilawa mago enénename, na bubë yabeniname, bu wafi gali tlagume. Na bu wafi loko mëtékakija na Pitame mana hwi mëtletla. ²⁵ Pita Korniliusbë lowa fata tule na lowa tékaklu. Na Kornilius, Pitabë li elë tisi tle na sëkefo miti tafa ttle na Pitame lotu ttle. ²⁶ Na këme Pita huju tetëbakle na gali tbole, "Ju huju ele. Bo melë, howa, ju fenene. Ju melë asa ele." ²⁷ Na Pita buna gégali mëtelobë na oneho buna iniwa kë mitisiyabë lowa mëtékakluja. Na Pita këme hwi telujuwelëme, lebutako oneho loko mëtelujuwelëya.

²⁸ Na Pita bume gali tbole, "Sobo walowene elo. Sebo Israelbë afenëboni kwe memelé nanëla, Israelbë afenëboni mëtabëya jwa mëglabë enénena hana loko négłeyame na sebo buna hana tafa négłame. Kwe Goto bome melebotane latëtatenë, bo melowene asa manelë, 'Fli enëne bu Gotobë naba li mëta tëbowa mëtabëya.' Weye. ²⁹ Këme négeme, sobo kë gali tégelokwakénabë gali hana boblo nëtatëyo, bo hokweinawa këme tisi. Na bo some takune nélëyo. Bome sobelë nìgisibëme, fëyeme gali telokwakénane?"

³⁰ Na Kornilius bu këme gali tle, "Aona olë wamutuju, wesibi bome mana fata tletonë. Kë wesibi melë latle. Taboklë klijina, ebë fenene, bobë lo mëta tafa telë na Gotome gégali tlelëlë. Bo Gotome gégali tégłelélëbëe na mana ho li bobë lime latlikakiwa. Bubë ého klijji fene u ttle. ³¹ Na bu gali tle, 'Kornilius. Ju Gotome kë gégali eglelëkeflebë, bu waaholokwane lolë. Na ju wesibi jwa enéneme, wesibi kë eglékefëmbebëme, Goto wahwi lolë. ³² Na ju ho flime Jopa lifewa

sajine elëkakëme, na Saimon Pitame naga- l mugujel'lame, ju belë naligisi tëme. Kë ho, bowenisa Saimonbë lo mëta tafa lële. Kë Saimon bulmakau kleli jibô sle sle lotokwefëmëbë ho, kibô mëglelime. Bubë lo nutu helefo li mëta lilibetle.³³ Këme nëgëme, bo fli home ju belë hokweinawa këme jine telëkakëmë. Na ebë lakale, ju yaha esitënamu. Na ëje sebo iniwa Gotobë naba lime ekë nëtabëya nëtabëya. Na Tako Ho jume kë téglobë gali, sebo aholokwane nanëgëtlame.”

Pita Korniliusbë lo mëta gali të totle

³⁴ Na kwe Pita megali latle, “Nëgalimufe. Bo walowene nelë. Habëtabo onehobë, Goto iniwa metole lalëletëme. Bu Israelbë afenëbonime fwa nane tole lëletëme. ³⁵ Iniwa oneho, Gotome lotu mëlekefëtlana na lale lowenewa esogo mëlelëtlana, kwe Goto këha onehome tole lalëletëme na lalaitame. ³⁶ Goto seme Israelbë afenëbonime kë lëglénabë gali, sobo wafi lowene eletelo. Na kë lale gali melë lëgëbetle lalële, ‘Jisas Klais bu iniwa onehobë eso home tafa lëletëmeme. Jisas seme kaiselo laitakefëna, sebo Gotona yonane nanëglabëme.’ ³⁷ Sobo walowene elo. Ëtani, Jon bu gali të tëtatëme, baptais namëglame. Na bu lebutako onehome baptais totome. Jon bu onehome wabaptais totome na mana kë olëna Jisas Israel life mëta lebutako wesibi totometëme. Kë wesibi bu Galili provins mëta afina oto tle. Sobo kë wesibime wafi lowene eletelo. ³⁸ Sobo ebë walowene elo. Goto bu Nasaret life mago Jisasme aniji tbole na bubë Amtëtomba na tako afutuku bume tlèle. Na Jisas bu kë afutukuna li life li life asë tëbelëfa na onehome taitame. Goto buna tafa mëtëgelome nëgëme, na iniwa oneho Satan kë yage totomebë, bu iniwa wasle tëtagume. ³⁹ Na iniwa wesibi, Jerusalem lifate mëta na Israelbë afenëbonibë li life li life mëta, Jisas melë kë totomebë, sebo wafi hwi tlola. Na wesibi melë kë totomebë, kë gali këme të nëtatla. Na bume mogo nalë ti mëta bu mëtla. ⁴⁰ Kwe tèle olë mutuju na aona olëbëna Goto bume gli mago mana huju totle. Na bume olafa tëtagutëme, oneho hwi namoglolabëme. ⁴¹ Kwe Israelbë afenëboni iniwa, bume nane hwi motlola. Weye.

Goto ëbame sebo Aposel home waaniji tlome, bume ita hwi nanoglolame na bubë gali të nanëgëtlame. Na bu matëmatë mago huju téglena, sebo buna hi tla. ⁴² Na bu seme anisasana gali tlona, bubë lale gali iniwa onehome të nanëgëtatëmame. Na sebo onehome metë sle nanëgëtatëmame, ‘Goto Jisasme waaniji tbole, gigli mëtblabë onehobë lowene na mana tafa mëglabë onehobë lowene abiabi hwi lolotëmeme na mana lëselokwame.’ ⁴³ Ëtani, iniwa Gotobë lowene mago gali të mototokweflabë ho, Jisasme megali lamëtletla, ‘Iniwa oneho ebë home kë lowene sle mëgletlabë, Goto bubë tëbo lowenebë aholokwana ti lëgletëmememu.’”

Gotobë Amtëtomba Israelbë afenëboni mëtabëya jwa mëglabë enëne belë tisi tëme

⁴⁴ Pita gali mana të togotlebëe, na Gotobë Amtëtomba, Gotobë gali kë aholokwane mëglabë onehome mana tisi tëme. ⁴⁵⁻⁴⁶ Këme nëgëme bu lili anigawa galina gëgali mëtla na Gotome bibita motolla. Këme nëgëme, Jisasme lowene sle mëtletlabë oneho, Pitana kë mitisiyabë, hwi motloma na klelego memëtletëma na megali mëtla, “Hwi elo, Israelbë afenëboni mëtabëya jwa mëglabë oneho, Goto bubë Amtëtomba bume walélëme.” Na Pita bume megali latletëme, ⁴⁷ “Gotobë Amtëtomba kë enëneme wafi lisitëme bu ëbame seme fene tisitëna. Ho seme ebë onehome tu mëta baptaisme hana lëkle mëgëtaname. Bo melowene nanelë, ‘Sebo bume lalowa baptais notomame.’” ⁴⁸ Na Pita kë onehome megali latlome, “Sobo Jisasbë wenijina baptais elomo.” Na Pita bume baptais totome. Na bu Pitame takune motlola, buna habenuju olë tafa namëglame.

11

Pita bume kë fata tégletlebë wesibime gali tlome

¹ Aposel ho na, Jisasme lowene sle mëtletlabë oneho flina, Judia provins mëta kë tafa mëtblabë, bu megali aholokwane mëtla, Israelbë afenëboni mëtabëya jwa mëglabë enëne, Jisasbë gali lowene sle lamélëtlä. ² Pita Jerusalem lifatèwa tugujuna, na Jisasme lowene sle mëtletlabë oneho fli bume wame gali memotlola.

Kë enëne bu melowene lamëtla, “Bu ato jibo tëtlë mogotomabë lakale esogo sle möglelëlabëme feilawa afutuku mëtla.”³ Bu megali motlola, “Ju ato jibo tëtlë jwa motomabë hobë lowa fëye esome tékaklune na buna fëyeme hi telulone?”

⁴ Na kwe, iniwa wesibi bume kë fata mëtletlebë, Pita këme gëgali tle. Bu megali tle, ⁵ “Bo Jopa life mëta tafa telë na bo Gotome gëgali tégglelëkeflebëe na bo nimitelëha wesibi mana hwi telë. Bo tako lablab éhoha wesibi hwi tlolë, matafa mago tuku témalita. Nilina taba kë ého mëta jejelë wako elëme këkesi mëtle na mana tuku témalita. ⁶ Bo kë wesibi lowene sle nanëgletemëme na bo kë ého elëme mana hwi sle telokwaklë. Na bo mehwì tlomë, memelë tobalku kleli na memelë waluju mago kleli, na memelë tato na memelë taiju na memelë fole. Israelbë afenëboni bu këha wesibi hana hihi mëlekefëya. ⁷ Na éfalëbo lego bome megali tlönë, ‘Pita ju huju ele na wesibi têtëkle etamë na hi elëme.’ ⁸ Kwe bo megali telë, ‘Tako Ho, bo hanane mu hi nëgelëme. Sebo, Israelbë afenëboni, këha wesibi hihi hana nélamu. Sebo melowene nanëla, ‘Kë wesibi hi nëglana kwe Gotobë naba lime tëbo nanilitaya.’ Këme nëgëme këha wesibi hi hana telë, bo étani kë nëgebë na éje mana ekëne.’ ⁹ Kwe kë éfalëbo lego heven life mago ita megali tle, ‘Wesibi Goto megali kë lëglebë, “Ebë lale hi wesibi,” ju megali asa ele, “Ebë tëbo hi wesibi.” Weye.’ ¹⁰ Goto kë galime aowafe gali tle na kë ého matafa elëme ita mana ki tokwake.

¹¹ Kë olë nawa, aomalë ho, sebo këme tafa téglabë lowa mitisiya. Sisaria lifate mago ho li, bo belëme jine telëbakëme. ¹² Na Gotobë Amtëtomba bome megali tlönë, ‘Ju kë enënena egëyeubëme, tutune asa ele. Buna lalowa eyeu.’ Na ebë tobali ita jowa afanino kë mögljabë, bu mata iniwa Sisaria lifatèwa bona tuja. Na seme kë gali tégelëbakënabë hobë lowa tékakluja. ¹³ Na bu seme megali latlona, ‘Ensel bobë lowa tékaklë na këme tlibe na megali tlönë, ‘Ju ho flime Jopa lifewa sajne elëkakëme, ho lime hohwi namugutatlame. Bubë weniji Saimon Pita. Na bume gali mujelélame, ju belë naligisitëme. ¹⁴ Na kë ho jume na

jubë lo mëta kë tafa möglabë enëneme gali të nalëgëtatëmeme. Sobo kë gali aholokwane elëlome na Goto some nëno lëleme.’¹⁵ Bu nimitelë gali kë të togotlebë wayawe tlole, na bo mana gali tème ototelë. Bo gali tokwafe kofene të tëtagulë, na mana Gotobë Amtëtomba bume tisi tème, seme èbame otome fene tigisi ténabë. ¹⁶ Na, Jisas èbame seme kë gali toglonabë gali bo ita lowene tletelë. Bu megali latlona, ‘Jon onehome tu mëta baptais totome, kwe tokwafe Goto bubë Amtëtombana baptais lëgëtome.’ ¹⁷ Èbame sebo Tako Ho Jisas Klisme lowene sle tletla na Goto bubë Amtëtomba seme tlëna. Na kë fenene Goto kë enëneme bubë Amtëtomba tlëme. Bo melowene nanelë, ‘Kë wesibi ebë Gotobë wesibi. Na bo Gotome hana boblo nogotlëme na bubë tole hana lëkle nëgëtatelëme. Goto bume kë totometëmëbë wesibime lëkle hana nogotomëme.’

¹⁸ Na kwe, bu Pitabë gali yafe aholokwane mëtla. Na bume kë wame motlolabë lowene latliwa tëbetëme. Na bu Gotome bibita mototla na megali lamëtla, ‘Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëneme, Goto ino tika tëtatëme, bubë tëbo lowene aholokwana ti möglabëme na unaunalëme lale tafa möglabëme.’

Antiok lifate mago oneho, Jisasme lowene sle mëtletla

¹⁹ Èbame, Stivenme mogo nalë kë tëkle mototlabë olëna, Israelbë afenëboni fli bu Jisasme kë lowene sle mëtletlabë oneho flime mana tëbo mototoma. Këme nëgëme, bu mago lebutako, li life li lifewa mitliwaya. Bu Fonisia provinswa, na Saiprus afayowa na Antiok lifatèwa memitliwaya lamëtla. Na bu Jisasbë lale gali mana të mëtëtagutëma. Kwe Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëneme gali hana të mëtëtatëma. Weye. Bu Israelbë afenëbonime fwa të mëtëtagutëma. ²⁰ Kwe bu mago ho fli, Saiprus afayo mago na Sairini lifate mago, Antiok lifatèwa mutuja na Tako Ho Jisasbë lale gali Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëneme të mëtëtatëma. ²¹ Na Tako Hobë afutuku bu mëta tëbetëme na bu kë afutukuna Jisasbë lale gali të mëtëtatëma. Këme nëgëme lebutako oneho Jisasme lowene sle mëtletla na bubë tëbo lowenebë aholokwana ti

motokouja. Na Jisasbë lowenewa esogo mëtletlëtla.

²² Na Jisasme lowene sle mëtletlabë oneho, Jerusalem lifate mëta kë tafa mëglabë, kë gali aholokwane mëtla na bu Barnabasme Antiok lifatèwa jine mëtelëkakla. ²³ Barnabas Antiok lifatèwa tuhu tule na mehwì tlome. Goto kë onehome ululu sle totome na lataitame. Na bu këme tako fleflesu latletëme. Na bume lale galime meokokwe tlome, "Sobo Tako Ho Jisasme unaunalëme lowene sle eglekefëtelome na bubë lowenewa esogo elelëkefëtelome." ²⁴ Na Barnabas bu lale homu négeme. Na Gotobë Amtëtombabë afutuku bu mëta feilawa tëtabetle. Na bu Gotome feilawamu lowene sle ttle. Na këme négeme feilawa oneho bu Jisasme lowene sle mëtletla.

²⁵ Na kwe, Barnabas bu Tarsus lifatèwa tuju, Solme hohwi nalugutatleme. ²⁶ Bu hohwi tëtagutlebëë na Solme mana hwi tujuwelële. Na no tlèle na Antiok lifatèwa elebo nagi tlesule. Na tlemalë, Jisasme lowene sle mëtletlabë onehona, kë lifate mëta kë tafa mëtla, jowa tlibutuna loko mëtelëkefëya na Gotobë gali okokwe motlokefëmo. Na Antiok life mëta, bu Jisasme lowene sle mëtletlabë onehome, afina mefë lamototoma, "Kristen."

²⁷ Kë nalëwa, Gotobë lowene mago gali tê mototokweflabë ho fli, Jerusalem lifate mago, Antiok lifewa mitisiya. ²⁸ Na Gotobë lowene mago gali tê totokweflebë ho li, bubë weniji Agabus, bu Kristen onehobë naba li mëta hujuna tlibe na Gotobë Amtëtombabë afutukuna megali tlome, "Tako fone, iniwa life mëta fata lokoume." Na tokwafe, Sisar Klodius eso home tafa téglena, kë fone mana fata tokou. ²⁹ Kristen oneho, Agabusbë gali aholokwane motlola. Na bu gali sle mototla. Kristen oneho flime, Judia provins mëta kë tafa mëglabë, balitina mëgaitama namëglame. Na jowa jowa ho, bubë baliti musu niji loko mëtötaya. ³⁰ Na bu Barnabas na Solname jine mëtelëkakëma. Na bu kë baliti, Kristen onehobë letitabo home mëtehoutemo na mutujuwelëmo.

12

Eso ho Herot, Jemsme mogo nalë têke

tsole na Pitame kalabusu lowa tuku tle

¹ Na kë nalëwa, eso ho Herot bubë wame home boblo mogotomabë enëneme gali tlome, Kristen oneho flime têbo namëtagumame. ² Na bu li home gali tsole, na bu Jonbë bolijamome, Jemsme kosina mogo nalë têke tsole. ³ Herot bu mehwì latlome, Israelbë afenëboni kë wesibime fleflesu lamëtla. Këme négeme, bu Israelbë afenëbonibë tako lotu olëna, bubë wame home boblo mogotomabë enëneme gali tlome, Pitame kalabusu lowa tuku namëglame. Israelbë afenëboni, kë tako lotu olëna, sëse wesibi jwa bletë nage hi mëtlekefëya. ⁴ Bubë wame home boblo mogotomabë enënene Pitame fa mototla na kalabusu lowa tuku mëtla. Na Herot bu, wame home boblo mogotomabë enëne we tobali ita jowa kéniji aniji tlome, Pitame hwi namoglokweflame, bu lëglëboukakulime. Nilimalë afina hwi motlokwefla. Na fli mana hwi mëtla. Na tokwafe fli nilimalë ita hihijika mëtla. Na otobë mutuja. Na bu olëna klabëna mehihijikawa lamëtlekefëya. Herot bu melowene latle, Israelbë afenëbonibë tako lotu olë yawe lëleme na Pitame kalabusu lo mago mana lëlesuleme, na onehobë naba lime bubë têbo loweneme takune lololeme. ⁵ Këme négeme Pita kalabusu lo mëta tafatle. Na wame home boblo mogotomabë enëne bume hwi motlokwefla. Kwe Kristen oneho, Gotome anisasana takune motlokwefla, Pitame lëgaitale nalëgleme.

Ensel Pitame taitale, kalabusu lo kile nalogotleme

⁶ Na kwe Herot bu olë waaniji tsole, onehobë naba li mëta Pitabë têbo loweneme takune nalogboleme. Na kë klabëwa, Pita bu wame home boblo mogotomabë enëne tlemalëbë ku mëta nitëbetëme. Na bume senë taba toba mëta këkesi mëtletla na li senë tobamu toba elë kë tafa téglobë wame home boblo logotomebë hobë toba mëta kesi tuletle na li senë tabo yemane toba elë kë tafa téglobë wame home boblo logotomebë hobë toba mëta kesi tuletle. Na wame home boblo mogotomabë enëne fli, kalabusu ino ëfome mana sei mëtlëkefëtla. ⁷ Na kwe Gotobë ensel lafatawa tle. Na kë kalabusu lo, elulego telube. Na ensel Pitame mëglëbo mëta luluju totle na

gali tlore, "Ju hokweinawa huju ele." Na senë taba, bubë toba mago, lalukluwa mëtëtökaktele. ⁸ Na ensel gali tlore, "Pita jubë ëhona, juba jibona gëgelo etome." Na Pita melë tle. Na ensel gali tlore, "Jubë heletabo ëho mata gelo etleme na bome nagi enënëme." ⁹ Na Pita kë tlë tabo lo tokwëfo kile tle na enselme nagi tlële. Kwe Pita melowene hana tle, "Bume kë fata lëgletlebë wesibi ebë nëgali wesibi o hanane." Bu melowene tle, "Bo nimitelë hwi nelëwa." ¹⁰ Tlemalë weife nagi mëtëyeu na kalabusu lo kë hwi moglokweflabë home lasigliwa mototomo. Na ita mëtëyeu. Na kalabusu lo kë hwi moglokweflabë ho flime sigli motujetomo, kwe bume hwi hana motloma. Na tlemalë bu kalabusu lobë ainëna ino elë fwa mutulo, kë kalabusu kile namogotlome, na lifate elë mëyeume. Na kë ino blawa latikawa tékaketëme. Na bu kalabusu lo kile mëtelö na li alëge esogo mëtlelolo. Na kwe ensel Pitame alëge mëta lakilewa tékake.

¹¹ Na Pita bu kë wesibime lowene tle na gali tle, "Bo walowene nelë, ebë nimitelë nane. Weye. Goto bubë ensel bo belë jine lëlëtenë, bome lëgaitanë nalëgleme. Këme nëgeme Herotna, Israelbë afenëbonina, bome tëbo mëgëtanabë lowene kë nëgebë, hana tëbo mëgëtaname." ¹² Na bu Jon-Makbë bota, Mariabë lowa tuju. Lebutako oneho kë lo mëta loko mëtelulelëya na Gotome gëgali mëtlelëkefla. ¹³ Pita kë lo ino mëta këke telukwaketëme. Na li wege mëse, bubë weniji Roda, tisi, ino tika naegetatleme fene. ¹⁴ Bu Pitabë mou lego aholokwane tlore. Na bu tako fleflesu tégletleme nëgeme, ino tika jwa këme tétatle. Na bu fëka tokou na fli onehome gali tlome, "Pita walisife, ino efome ekë lelëjuwelëbokwe!" ¹⁵ Kwe bume gali motlëya, "Ju yaya mëse." Kwe bu anisasana gali tlome, "Weye. Nëgalimu. Bu ino efome ekë lelëjuwelëbokwe." Na bu gali motlëya, "Sebo melowene nanëla, 'Ebë bume kë hwi loglokweflabë enselhane.'"

¹⁶ Kwe Pita ino mëta itaita këke telukokekëfe. Na këme bu ino tika mëtëtatla. Na bume hwi motlola na klelegomu memëtletla. ¹⁷ Na Pita bume tobanawa lëkle totome, gali kuju namëgebëyame. Na Tako Ho, bume kal-

abusu lo mago kë no lëglëlebë gali, të tétatëme. Na bu megali latlome, "Sobo kë wesibime, Jems name, Jisasme lowene sile mëgletlabë oneho fliname gali elomo." Na Pita bume hune totome na li lifatewa tuju.

¹⁸ Olobalëwa, kalabusu lo mago wame home boblo mogotomabë enëne, Pitame yafe hwi mëtletla kwe bu tafa hana tle. Na bu klelego memëtla. Na blalo tétakune mëtlelogwaya, "Pita habelë lujune?" ¹⁹ Eso ho Herot, bu kë gali aholokwane tle, "Pita hana tafa lëlefe." Na bu ho flime jine tlëme, Pitame hohwi namëtatlame. Kwe bu Pitame hwi hana motlola. Këme nëgeme, Herot, Pitame kë hwi moglokweflabë home yafe takune tlome kwe hanane. Na bu li home gali tlore, Pitame kë hwi moglokweflabë home mogo nalë têtëkle nalëgëtame. Na tokwafe, Herot Judia provins kile totle na Sisaria lifatewa tuju na këme tafa tule.

Eso ho Herot wagli tle

²⁰ Eso ho Herot bu Tair lifate mago onehome na Saidon lifate mago onehome tako wame latlome. Këme nëgeme bu iniwa loko mëtlelëya na Herotme hwime mitisiya. Kwe bu Blastusme afina takune motlola, bume lëgaitame nalëgleme. Na bu këbëme helawa tletëme. Blastus bu eso ho Herotbë lo hwi toglokwefëtlebë ho. Buna iniwa, Herot belë mutuja, aisenë hi namëlélame na bume kë wame toglogebë wame lowene lëglëkële nalëgleme. Kë enëne, bubë hi wesibi, eso ho Herot këme tafa lëglebë lifate mago glo mëtlekefëya. Na bu melowene lamëtla, "Herotbë wame tli jwa lëgebetlena kwe bu hi wesibi bu mago ita glo hana mëglame."

²¹ Herot bu kë enënena gëgali mëglabë olë waaniji tlore. Na kë olëna bu eso ho këna negli mogotlabë ëho gëgelo tle na eso hobë tafa labu mëta tafa tle na kë enëneme mana gëgali tlelëme. ²² Na iniwa oneho Herotme feilawa we motlola, "Ebë ho nane. Ebë goto li, ekë gali lolona." Na bume lotu mëtletla.

²³ Herot bume kë gali motlolabë galime aholokwane tlome, kwe bu lëkle hana totome. Na Gotome fleflesu lëgletlebëme tole hana tle. Këme nëgeme, Gotobë ensel li bume hokweinawa tako atowelili tlële. Na

bisikëfa bubë alejina imona hi mëteluletle na bu gli tle.

²⁴ Na Gotobë gali li life li life fifiji mëttagula. Na lebutako onehomu Jisasme lowene sle motokoutla.

²⁵ Jerusalem lifate mëta loko kë mëtätayabë baliti mëtlëmobë wege yawe motlolo. Na Barnabasna Solna Jerusalem lifate mana kile mototlo na bu Jon-Makme, Antiok lifatewa weife mëtlelulo.

13

Bu Barnabasname Solname aniji motloma, Jisasbë late gali tē namëtagutemome

¹ Kristen oneho fli Antiok lifate mëta tafa mla. Na bu mago fli, bu Gotobë lowene mago gali tē mototokwefla. Na fliye, bu Kristen oneho flime Gotobë late galime okokwe motloma. Kë enënebë weniji melë: Barnabas na Simeon, bume mefë lamototla, "Kokolebo ho," na Lusius bu Sairini life mago ho, na Sol, na Manain bu eso hobë Herotbë yonane ho. ² Li olëna, kë oneho, Tako Home lotu mëtletla. Na bu hi wesibi hi jwa mëtla, Gotome lowene sle namëgletlame. Na Gotobë Amtëtomba gali tlome, "Sobo Barnabasname, Solname aniji elomo, bo bume kë aniji toglotëmehë wege fa namogotlome." ³ Këme nëgeme, bu ita hi wesibi hi jwa mëtla na Gotome mana gëgali mëttelelëla, kë tlemalëme lëgaitame nalëgleme. Na bubë toba bubë eso mëta gogwa motoletëma, bume kë wege fame aniji motloma. Na tlemalëme jine mëtelükakëma.

Barnabasna Solna Jisasbë late gali Saiprus afayo magobë onehome tē mëtëtatemo

⁴ Gotobë Amtëtomba tlemalëme jine tlëme. Na bu Selusia lifatewa mëtëyeu. Na këme sibu lo mëta fëfe mëtelo. Na sibu lo bume Saiprus afayowa tlelume. Na bu sibu lo mago fëfe mëtëkako na Salamis lifatewa mëtëyeu. ⁵ Bu Salamis lifatewa fwa mutulo na Israelbë afenëbonibë lotu lo elë asë mëtëbelëfo. Na Gotobë gali tē mëtëtatemo. Na Jon-Mak buna iniwa mutuja, tlemalëme nalëgaitameme.

⁶ Tlemalë Saiprus afayobë li life li life mëtëkoujo na Pafos lifatewa fwa mëtelo. Na bu Israelbë afenëbo lime mana esune

mëtlëlo. Bubë weniji Barjisas. (Bubë weniji Grik galina mefë lamototla, Elimas.) Bu itaita humëi tlekëfe na memelë olo tlësëme. Kë ho bu itaita mesosogëna latlok-wefëme, "Bo Gotobë lowene mago gali tē nogotlëbë ho." ⁷ Kë ho bu eso ho Sergius Paulusbë yonane ho. Sergius Paulus bu Saiprus afayo magobë eso ho. Na bu late lowenenabë ho. Bu Barnabasname Solname gali telokwakeme bu belë migisitelo namëgelome, bu Gotobë gali aholokwane nalëgleme. Na tlemalë bu belë mitisitelo na bume Gotobë gali tē mëtëtatelo. ⁸ Kwe humëi ho Elimas, kë tlemalëbë wege blo nalëgëtatëmeme afutuku tle. Bu metole latle, eso ho Sergius bu Jisasme lowene sle jwa na lëgletleme. ⁹ Gotobë Amtëtomba Solme afutuku tlële. Solbë li weniji ebë Pol. Na bu kë afutukuna, Elimasme anisana hwi tlore na megali latlolle, ¹⁰ "Ju Satanbë nëba. Ju iniwa late loweneme wame eglomebë ho. Tetëbo lowene na kule kule lowene, ju mëta nohwa lelutabetë. Ju Gotobë iniyafe gali, jubë sosogëna galina hijika elekëfe. Ju kë tëbo lowenebë fëye olëna kile eglemene?" ¹¹ Ju aholokwane ele. Goto jume tëke loglëme ekëne na jubë naba titiki mëgletëme. Na ju klijibë elulego hwi hana eglotleme. Na ju tako naba titiki tabo metafawa ekoukëfeme." Pol bu megali wafi tle na hokweinawa olobaha wesibi tetujutle na Elimasbë naba lamu totomelle. Na naba kilego mëtletle. Na bu home hohwi tëtamë, bume toba fana mëglelula namëglame. ¹² Eso ho Sergius kë wesibi hwi tlore na bu Jisasme lowene sle tletle. Bu tlemalë kë okokwe motlolobë gali klelego tëgletleme nëgeme.

Sol bu Jisasbë gali Pisidia provins mago lifate li, Antiok mëta tē totle

¹³ Polna, buna kë asë mëtëglabë hona, Pafos lifate kile mototla. Na bu sibu lona Perga lifatewa mutuja, Pamfilia provins mëta. Kwe Jon-Mak bume hune totome na Jerusalem lifatewa ita tuju. ¹⁴ Bu Perga lifate kile mëtelo na mëtëyeu na Antiok lifatewa tuhu mutulo, Pisidia provins mëta. Na bubë lotu olëna bu Israelbë afenëbonibë lotu lowa mëtëkaklujo na tafa mëtelulo. ¹⁵ Na lotu lo hwi moglokwe-flabë eso ho, Mosesbë yahi hwi motloma

na Gotobë lowene mago gali tē mototokweflabë hobë yahi mata hwi motloma. Na mana bu ho lime Polname, Barnabas name gali naloglomeme jine metlēla, megalì naloglomeme, "O afani, sobo onehome lëgaitamebë gali li egeholona kwe sobo lalowa gëgali egelome."

¹⁶ Na Pol huju tle, na bume tobana lëkle totome, gëgali kuju namëglame na gali tlome, "Sobo Israelbë afenëboni na sobo fli oneho, Gotome kë lotu eglekefetelobë, sobo iniwa aholokwane elo. ¹⁷ Israelbë afenëbonibë Goto, bu sebobë semleninome meaniji latlome, bubë oneho tafa namëgletlame. Bu bubë life kile mototla na fli enënebë lifate, Isip lifate mëta, tafa mëtla. Na këme Goto bume taitame. Na bu lebutako onehomu fata mëtla. Na Goto tokwafe, bubë afutukuna bume Isip lifate mago nëno tle na ho jwa tabo elë tlelume. ¹⁸ Na bu kë ho jwa life mëta niliafewe tlibutu këniji assasë mëtla. Na bu kë niliafewe tlibutuna Gotome tetëbo lamototokwefla. Kwe Goto bume lataitakefëme. ¹⁹ Tokwafe bu tako flëke elë fwa mutula. Kë flëke weniji Kenan. Tobali ita tèle li li afenëbo mago enëne kë flëke mëta tafa mëtla. Kwe Goto, Israelbë afenëbonime afutuku tlëme na bu kë afutukuna, kë tobali ita tèle li li afenëbo mago enëneme unalëme tēbo mototoma. Na Goto kë enënebë flëke Israelbë afenëbonime yo tlome, kë flëke bubë flëke fata nalëgletëmeme. ²⁰ Kë flëke fa mototlabëme 450 tlibutu lamëtla. Na tokwafe, Goto bu oneho flime aniji tlome, Israelbë afenëbonibë asë hwi namoglometëmame. Bu melë motokweija na Gotobë lowene mago gali tē totokweflebë ho Samuel bume mana tafa tlelëme.

²¹ Samuel bume tafa tëglelëmbebë, na bu Samuelme takune motlola, li home aniji naloglotëmeme eso home fata nalëgletëmeme. Na kwe Goto, bu Solme aniji tbole, bubë eso home tafa nalëgletëmeme. Na bu eso home niliafewe tlibutu këniji tafa lëgleme. Sol bu Kisbë bowene. Bu Benjaminbë afenëbo mago. ²² Kwe Goto Solme eso home tafame hehë ttle na Devitme aniji tbole, bubë eso home tafa nalëgletëmeme. Bu Devitme megali ttle, 'Bo Jesibë nëbame, Devitme,

wahwi nololë na bo bume tako tole nanëletelë. Bu bobë iniwa tole esogo lëglelëmetënëme.' ²³ Etani Goto megali sle latle, Devitbë afenëbonibë mago, tako letitabo home lëgëtabetëme nalëgleme, Israelbë afenëbonime tēbo lowene mago nëno nalëgleme. Na kë ho bu wa fata tle na bubë weniji Jisas.

²⁴ Jisas, bubë wege fa jwa togotlena na Jon, Israelbë afenëbonime gali metë latëtatëme, 'Sobo tēbo lowenebë aholokwana ti elome na Gotome fwa lowene sle eletelome na mana baptais elome.' ²⁵ Jon bubë wege yawe logloleme nounou tle na bu megali latle, 'Sobo bome melowene laletë nane, "Goto kë aniji toglolebë ho, onehome nëno lëglebë ho." Weye. Bo sobo kë hwi egletelobë ho nane. Kwe kë ho kë ligisibë, bubë afutuku takomu kwe bobë afutuku tokwëfo. Bo lale ho nane kë ligisi home kë nëgaitalëme, manawa wege ho fene laitale. Weye. Bo bubë jiteho hana titika nëgletelëme. Bu letitabo homu nëgeme na bo atwati homu. Bu lale homu kwe bo atwati homu.'

²⁶ O afani, Abrahambë afenëboni, na fli enëne Gotome kë lotu eglekefetelobë, sobo aholokwane elo. Goto onehome kë nëno tëglebë gali, seme wajine tlëtëna.

²⁷ Jerusalem lifate mëta kë tafa mëtblabë oneho na bubë eso enëne melowene hana mëtletla, 'Goto, Jisasme aniji tbole, seme tēbo lowene mago nëno lëleme.' Bu Gotobë lowene mago gali tē mototokweflabë ho kë yahi mëtblabë gali, iniwa lotu olëna hwi motlokwefla, kwe bu kë gali lowene sle hana mëtletla. Këme nëgeme megali lamëtla, 'Jisas kwe gli malële.' Ebëha lowene kë mëtblabë, kwe bu Gotobë lowene mago gali tē mototkweflabë ho étani fene yahi mëtla. ²⁸ Bu Jisasbë fëye tēbo wesibiha hwi hana motlola na bume mogo nalë tëkle mototlamu. Weye. Kwe bu eso ho Pailatme anisasana gali motlola, 'Gli malële.' ²⁹ Gotobë lowene mago gali tē mototokweflabë ho, bume étani meyahi lamëtletla. 'Oneho bume memelë tetëbo lowene gwa mëtëtatla.' Na bu kë iniwa tetëbo lowene Jisasme fwa gogwa motoletla. Na mana bume ti mago tohwa mototla, na matëmatë mëta gwa mutujetla. ³⁰ Kwe Goto bume matëmatë

mago huju totle. ³¹ Na Jisasna étani kë asë mëtlekefeyabë enëne, Galili provins mëta na Jerusalem lificate mëta, bume lebutako olë hwi motlokwefla. Na kë oneho, Jisasme kë hwi motlokweflabë, Israelbë afenëbonime, kë lale gali të mëtëtakefëtëma.

³² Na sebo some mata kë lale gali metë nanëtatëyo. Goto sebobë semleninome megali sle latlome, ho lime jine lëgletëname, seme tëbo lowene mago nëno nalëgleme.

³³ Na Goto, Jisasme matëmatë mago kë huju togotlebë, bu sebobë semleninome fene gali sle tlome. Na kë gali sle gali namba tèle Buk Song mëta mefata watletëna. Étani Devit, Buk Song mëta meyahi latletle,

'Ju bobë nëbamu

na ëje bo onehome walebotane
nëtatemë,
bo jubë ayamu.'

³⁴ Goto, Jisasme matëmatë mago huju totle, na bu ita hana gli lëgleme na matëmatë mëta kibo hana lëgleme. Goto étani kë wesibime megali latle, 'Bo sobobë bisemleme, Devitme, fene gali sle tlolë, bo some nëgaitome na lale wesibë nëglëyome. Na kë gali iniyafememu gali telë bu mefata mëgleme, bo étani fene gali telë.' ³⁵ Na li gali, Gotobë bogo mëta melëgëbe lalële, kë bu megali latla, 'Ju jubë wege fame kë aniji toglolebë ho, matëmatë mëta kibo lëglebëme, hwiwa hana egloleme.'

³⁶ Kë gali bu Devitme hana gali tle. Sebo walowene nëla, Devit ebë life mëta tafa téglena, bu Gotobë tolewa esogo tlelële. Na bu tokwafe gli tle. Na bume matëmatë mëta gwa mototla, bubë bolijafajunime fene gogwa mëtla. Na bubë ato ini flawa tletle. ³⁷ Kwe Goto matëmatë mago kë huju togotlebë ho, bubë ato kibo hana tletle.

³⁸ Këme nëgëme sebo some, sebobë afanime, lale gali metë këme nëtätëyo. Sobo melowene sle naegelome, 'Jisas këme tisi, sobobë tetëbo lowene sle nalotometëyome.'

³⁹ Goto Mosesme kë téglobë tafa sle gali tafa sle gali, sobobë tëbo lowene hana sle lëgëtatëyome, na some mefë hana lëgëtome, 'Lale oneho.' Kwe iniwa oneho, Jisasme kë lowene sle mëtletlabë, Goto bubë iniwa tëbo lowene aholokwana ti lëgletëmeme na mefë logotomeme, 'Lale oneho.'

⁴⁰⁻⁴¹ Étani, Gotobë lowene mago gali të mototokwe-

flabë ho, megali lamëtla, 'Sobo bome tetëbo gali kë eglonabë enëne, sobo hwi elo. Na klelego egelome na tëbo egliome. Bo li wesibë sobobë ku mëta fata nëgetatëyome. Bo melë kë nogotlëbë wesibime, ho li some gali lëglëyona, kwe bubë gali aholokwane hana eglolome.' Sobo ululu sle saelo. Kë tëbo wesibë some fata lëgletëyolime.'

⁴² Pol bu gali wafi të tëtatëme. Na kwe buna, Barnabasna, totoho namëkakome kofene, kwe oneho bume megali lamotloma, "Li lotu olë fata lëglena, sobo ita sa esijo na seme gali ita të etatëname." ⁴³ Na oneho lotu lo mago totoho mëtëkaka. Na Israelbë afenëboni lebutako na fli enëne, Israelbë afenëbonibë lotu tokwafe kë esogo mëtlelëlabë, bu Polname Barnabasname esogo mëtlelëma. Na tlemalë bume lale galime megali lamotlokwefëmo, "Sobo Gotobë tolewa esogo elelëlo na bubë maninibo mëta tafa elome."

⁴⁴ Na li lotu olëna, iniwa oneho, kë lifate mago, Polna Barnabasna Gotobë gali të mogotlobë aholokwaneme loko motokweija. ⁴⁵ Kwe Israelbë afenëboni fli, bu Polname Barnabasname mehwì lamotloma. Lebutako oneho bubë gali aholokwaneme tako tole lamëtla. Na bu tlemalëme tako moumou memëtëlëma. Na bu Polbë gali aholokwane mëglabëme tako kokasa memëtletla. Na bume tiniji galina gali motlola.

⁴⁶ Këme nëgëme, Polna Barnabasna bume anisasana megali motlomo, "Goto bu seme wagali tlona, bubë gali some, Israelbë afenëbonime, afina të nëtätëyobëme. Kwe sobo kë gali aholokwane egelobëme kokasa laletelo. Na sobobë kë lowenena, seme melebotane latatëna, sobo Gotobë unaunalëme lale tafa fa hana egotlome."

Këme nëgëme sebo some hune nelome na Israelbë afenëboni mëtabëya jwa mëglabë enëne belë nëyeume, Gotobë lale gali të nanutatemome. ⁴⁷ Sebo bu betelëme këme negëyeume, Tako Ho seme gali toglonome nëgëme. Bu megali latlono, "Bo jume waaniji nolë. Na elulego, wesibë fene olafa lële, Israelbë afenëboni, mëtabëya jwa mëglabë enëneme, bome meolafa etagutëmeme. Na ju iniwa life mago onehome aitawagumeme, bome lowene namëgletëname. Na bo bume nëno nëkowime."

48 Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëne, kë gali aholokwane motloma na tako fleflesu memëtla na gali mëtla, "Tako Hobë gali kë nëgebë, lale galimu." Na iniwa oneho, Gotona unau-nalëme tafa möglabëme, kë aniji toglomebë, kë oneho, bume lowene sle mëtletla. **49** Na Tako Ho Jisasbë gali, kë provins mëta li life li life fifiji mëtlagula. **50** Kwe Israelbë afenëboni, bu kë lifate magobë letitabo one, Gotome kë lotu melekefëtlabë tëbo lowene tufiji mëtëtatëma, na kë lifate magobë eso enënebë tëbo lowene mata tufiji mëtëtatëma, Polname Barnabasname tëbo namogotomame fene. Na buna, kë lifate mago oneho flina, bu Polna, Barnabasname tëbo lowene fa mëtëtatëma na bubë distrik mago hehë mëtëkaketëma. **51** Na tlemalë, bubë juba mago flëke, kë lifate mago onehobë naba lime bu mëtelo. Melëme lëlekju mëtelo, bu kë lowene kë fa mogotlabë tëbo miglitayame. Na bu Antiok lifate kile mototlo na Aikoniam lifatewa mëtëyeu. **52** Kwe Kristen oneho, Antiok lifate mëta kë tafa möglabë, tako fleflesu memëtla na Gotobë Amtëtomba bu mëta tëtabetëme.

14

Barnabasna Polna, Aikoniam lifate mëta gali të mototlo

1 Polna Barnabasna, bu Antiok lifate mëta fene mëtelo, bu Aikoniam lifate mëta këha wesibi melamototlo. Bu Israelbë afenëbonibë lotu lowa mëtëkakujo na Jisasbë lale gali të mëtëtatemo. Bu lale galimu të sle mëtëtatemo. Na Israelbë afenëboni lebutako na Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëne, Jisasme lowene sle mëtletla. **2** Kwe Israelbë afenëboni fli, kë gali lowene sle hana mëtletla. Na bu Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enënebë tëbo lowene tufiji mëtëtatëma, Kristen onehoname tëbo lowene namëgletëmame. **3** Tlemalë Aikoniam lifate mëta tako tafa lamëtelo. Na bu Tako Hobë lale gali tëme uli hana mëtelo. Na Jisas bume tako afutuku tlëme. Na bu kë afutukuna memelë klelegowa wesibi blëge blëge mototomo. Na Tako Ho, bu kë klelegowa wesibina, onehome melebotane latëtatëme, kë gali bu kë të mëtëtatemobë

ebë nëgali galimu. **4** Kwe kë lifate mago oneho telë lowene mëta tafa mëtla. Fliye bu Israelbë afenëbonina yonane mëtla, na fliye tlemalë Aposelna yonane mëtla. **5** Tokwafe, Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëne fli na Israelbë afenëboni fli na bubë letitabo enënena, iniwa lowene sago mototla. Polname Barnabasname tëbo namogotomame fene na bume aniji sisike namëgletëmame fene, mogo nalë tëtëkle namëgëtayame fene.

Barnabasna Polna, Likonia provins mëta gali të mototlo

6 Barnabasna Polna, bume kë tëtëkle mögëtayabë gali aholokwane mëtelo. Na bu Listra lifatewa lamëtlëboukakujowa. Na bu kë lifate mëta na Derbe lifate mëta asë mëtelo. Këbë lifate bu Likonia provins mëta mëbë. Na bu kë lifate möglëbo mago life mëta asë mëtelo. **7** Na tlemalë bu Jisasbë lale gali kë provins mëta të mëtëtagutemo.

8 Na Listra lifate mëta, kiju tëbona ho li këme tëtabe. Bota bume kiju tëbona mëtabo fu totle. Na kë ho bu mana ekë tafa lële. Bu asë hana tle. Bu metafawa latlekëfe. **9** Kë ho Pol kë të togotlebë gali aholokwane sle tok-outle. Na Pol bume wëya tlelële na bume melë lowene latletle, kë ho bu Jisasme walowene sle lëgletleme nëgeme, na bubë kiju tëbo, Goto lalowa këme sle lëgëtatleme. **10** Këme nëgeme, Pol bume anisasana wëya tlelële na anisasa gali tëtelokwakle, "Ju huju ekokeme na hujuna elibeme." Na kë ho bu hokweinawa hujun tokoke na këme asasë tëbelëfa.

11 Lebutako oneho bu Pol kë togotlebë wesibi hwi motlola na bubë Likonia galina momolë mëtla, "Sebobë goto, hoha fata mëlefe na bu sebelë ekë metujulo." **12** Na bu Barnabasme mefë lamototla, "Bu sebobë tako goto Sus." Na bu Polme mefë lamototla, "Bu sebobë goto, Hermes." Bu mefë këme mototla Pol bu gëgali takowa ho nëgeme. **13** Bubë goto Susbë lotu lo, bu kë lifate tiniju elë tlibetle. Na kë lotu lo mëta wege lëglebë ho, iko bulmakau kleli fli, lifate mago lëglesi ino éfo elëme tlesume. Na bu lale ti tahwei taba meta susu tujetëme na tehwei. Buna, kë lifate mago onehona, kë bulmakau kleli tëtëkle

mëgëtayame kofene, Barnabasna, Polname lotu namëgletëmame fene.

¹⁴ Kwe Barnabasna, Polna, bume kë fata tégletëmebë wesibibë gali aholokwane mëtelo, na klelego memëtletemo. Na bubë ého kaka mototomo. Bu melëbëme lélékuju mëtelo, bume kë mototometëmabë wesibime tole hana mëtelo. Na bu kë onehabë ku mëta mitlibo na bume feilawa kékale galina gali motlomo, ¹⁵ "Sobo kë wesibi fëyeme etlone? Sobo melë asa elo. Sebo sobo fenene këha howa nëtabo. Sebo sobelë këme tisijo, lale éhwati gali të nanëgëtatéyome. Kë éhwati gali melë. Sobo blawa kë lotu egletemobë tëbo wesibi aholokwana ti elome na sobo lowene hihijika elome na tako kalëlegona Gotomume lotu eletelome. Kë Goto bu matafana, lifena, nutuna, iniwa wesibi kë mëgebebë, bu blëge blëge totome. Sobo kë lotu egletemobë wesibi some hana mëgaitome. ¹⁶ Étani kë nëgebë na éje mana ekë, oneho bubë tolewa esogo mëtagila na bu memelë wesibime lotu mëtekweitëma na Goto bume hwiwa latlagime. ¹⁷ Kwe Goto bu ého nane tle. Weye. Iniwa olë Goto onehome lale wesibi olafa tëtagimetëme, bu melowene namëglame, 'Bu tafa lalëlaginafe.' Bu some tu tlëwagijo. Na bu lale hi wesibi mata fata tëtagimo. Na bu some feilawa hi wesibi tlëwagijo, na sobobë lowene sle tëtagimekefëtëyo, sobo fleflesuna këme tafa elo." ¹⁸ Oneho bubë gali aholokwane mëtla, kwe bulmakau kleli têtëkle mëgëtayabëme awi lowene mëtlekefëya, tlemalëme lotu namëgletëmame. Kwe tlemalë bume anisasana lëkle lëkle mototokwefëmo. Na bu melë hana mëtla.

¹⁹ Kwe tokwafe, Antiok lifate mago na Aikoniam lifate mago Israelbë afenëboni, Listra lifatewa mitisiya. Na bu kë lifate mago onehabë tëbo lowene tufiji mëtëtatëma. Na bu Polme wame motlola. Këme nëgëme bu Polme aniji ato elë sisike mëtletla, na bu mogowa latitigowa. Mogo nalë tëkle namoglotlame fene. Na oneho bu meweniji lamëtla, wagli lëlewa. Na bubë ato ki motokouja na lifate mëglëbo elë kile mutula. ²⁰ Kwe, Kristen oneho Polbë ato li elë mutujutla na hwagënë mototla. Na Pol bu huju tle na lifatewa ita tuju. Jowa olëwa tëtabe na bu Barnabasna Derbe lifatewa

mëtëyeu.

Barnabasna Polna bu Kristen onehome Gotobë lale galina mëtaitamo

²¹ Tlemalë Derbe lifateme, Jisasbë lale gali të mëtëtatemo. Na lebutako onehome mëtaitamo, Jisasme lowene sle namëgletlame. Na bu Derbe lifate kile mëtelo na Listra lifatewa ita mëtëyeu. Na Aikoniam lifatewa ita mëtëyeu na Pisidia provinsbë li mago lifate Antiokwa fwa mutulo. ²² Na iniwa life mëta, bu Kristen onehome lale gali të mëtëtagutemo, bume lëgaitame nalëgleme. Tlemalë bume anisasana gali motlomo, "Sobo Jisasme kë lowene egletelobë lowene asa elëkëlo. Mana lowene sle saelekefëtelo. Sobo aholokwane elo, Jisasbë lowene esogo nëglelëtlabë lowene ebë kalëlegomu lalëletle. Sebo feilawa hobota mëta afina tafa nëlame na mana Goto bu sebobë eso home unaunalëme tafa nalëgletëname." ²³ Na tlemalë bu Kristen onehabë letitabo home iniwa life mago aniji mëtagumo, Kristen onehome tafa namëglelëmame. Bu afina hi wesibi yo mëtelo, Gotome lowene sle namëgletelome. Na Gotome gëgali mëtlelëlo, na bu Kristen onehabë letitabo home, Gotobë toba elë mana gogwa mëtelo.

Barnabasna Solna Siria provins mago lifate Antiokwa ita mëtëyeu

²⁴ Tokwafe Barnabasna Solna bu Pisidia provins ku kuwa bule mëtëtagulo na Pamfilia provinswa fwa mutulo. ²⁵ Bu Gotobë gali Perga lifate mëta të mututatemo, na tokwafe bu Atalia lifatewa mitimo. ²⁶ Na Atalia lifate mëta, sibu lo mëta fe mëtelo. Na sibu lona Siria provins mago Antiok lifatewa metëyo. Étani kë lifate mago, Kristen oneho, tlemalëme aniji motloma, Gotobë lale gali të namëgëtatemome. Na bu mata Gotobë toba elëme gogwa mëtla, bume lëgaitame nalëgleme na ululu sle nalogotomeme. Na bume kë aniji motoglomabë wege yawe motlolo. Na bu Antiok lifatewa ita mitisiyo. ²⁷ Tlemalë bu Antiok lifatewa tuhu mëtelo. Na Kristen onehome gali mëtelokwakëmo, bu belë migisiya namëglame. Na bu mitisiya na tlemalë gali motlomo, "Sebo kë tégëyeubë, Goto seme taitano. Na sebo onehabë ato sle tëtatemo, na sebo Gotobë gali

të tētatemo, na sebo onehome taitamo, Jisasme lowene sle namëgletlame. Na Goto, Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëneme mata, taitame, Jisasme lowene sle namëgletlabëme.” ²⁸ Na tlemalë, Antiok lifate mëta, Kristen onehona, lebutako olë tafa mëtla.

15

Kristen oneho, Jerusalem lifate mëta loko mëttelelëya

¹ Na këme, fli ho, Judia provins mago, Antiok lifatewa mëtetujula. Na bu Kristen onehome meokokwe lamotloma, “Sobo, Goto Mosesme ato jibo tëtlë gali kë tégèlebë esogo jwa egglelélona, na bu sobobë ato jibo tëtlë jwa mogotometëyona kwe Goto some hana nëno lëgleme.” ² Polna Barnabasna kë hobë gali aholokwane motlomo na bubë galime fleflesu hana mëtletëmo. Na buna kë wesibime momata mëtlelogwaya. Këme nëgeme, Kristen oneho, Polna, Barnabasna, fli honame aniji motloma, Jerusalem lifatewa namugujame. Na kë gali, Aposelna, Kristen onehobë letitabo hona sle namugujetlame.

³ Kristen oneho bume Jerusalem lifatewa jine mëtlëma. Na bu Fonisia provins na Samaria provins kukuwa mutuja. Na bu kë provins mago Kristen onehome, megali motloma, “Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëne mata Jisasme lowene sle mëtletla.” Bu kë gali aholokwane mëtla na bu tako fleflesu memëtla.

⁴ Bu Jerusalem lifatewa fwa mutula. Na Kristen onehona, bubë lotu letitabo enënena, Aposelna gali motloma, “Sobo sebelë egisijome nëgeme, sebo some tako fleflesu këme nëletëyo.” Na Polna Barnabasna megali motlomo, “Sebo li life li lifewa kë tégëyeubë, Goto seme feilawa taitano na sebo memelë wesibi melë këme totomo.” Na tlemalë bu kë iniwa wesibime gëgali mëttelelëmo. ⁵ Kwe Farisi ho fli, Jisasme lowene sle mögletlabë, bu huju mëtla na bu megali lamëtla, “Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëne, Jisasme kë lowene sle mëtletlabë, Goto Mosesme kë tégèlebë tafa sle gali saesogo sle mëlelëla na sobo bubë ato jibo satëtlë etometemo.”

⁶ Na kwe, Aposelna, letitabo hona loko mëttelelëya, kë gali sle namogotlame. ⁷ Bu kë galime, feilawa gëgali mëtla na mana Pita huju tle na gali tlome, “O afani, sobo walowene elo, étani Goto bome somago wafi aniji tlonë, Jisasbë lale gali, Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëneme të nanëgëtatemëme, bu aholokwane namlame na bume lowene sle namëgletlame. ⁸ Goto iniwa onehobë lowene wafi lowene lëletëme. Na bubë Amtëtomba kë Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëneme watlüme, seme fene tlëna. Na bu këha lowene kë tégèlebë, seme melëme lebotane tëtatëna, bu kë Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëneme mata fleflesu latletëme. ⁹ Goto seme fene tétana, bu kë Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëneme këha melë wafi totome. Bu Jisasme lowene sle mëtletlame nëgëme, na Goto bubë tëbo lowene aholokwana këme ti tletëme, sebobë tëbo lowene aholokwana fene ti tletëna. Na bu Gotobë naba lime lalowa këme tafa mla. ¹⁰ Sobo kë onehome, Goto Mosesme kë tégèlebë tafa sle gali esogo möglelëmabëme asa gali elomo. Bu kë gali habëna esogo möglelëmamene? Sobo këha hobota bume asa elëmo. Sobo hwi elo, sebobë semlenino kë tafa sle anebo gali hana esogo sle mëtagima. Na sebo mata kë tafa sle anebo gali hana esogo sle nëlagila. Na sebobë afuninona, sebona iniwa kë tafa sle anebo gali esogosle nëglagilabëme tako hobota mëta tafa nëla. Sobo kë onehome melë egotonoma kwe sobo Gotome su etlo. Sobo Gotome fëyeme su etlone? ¹¹ Kwe sebo melowene nëglame, ‘Tako Ho Jisasbë maninibo mëta fwa, Goto seme nëno tle. Na kë enëneme mata Jisasbë maninibo mëta fwa nëno tle.’”

¹² Pita megali tle, na loko kë mëttelelëyabë ho, gëgali lakujuwa metëbaguja, li gali hana ki mëtla. Na bu Polna Barnabasnabë galiwa aholo bo mëtëtagutëma. Na bu megali motlomo, “Goto seme afutuku tlëno na sebo kë afutukuna memelë klelegowa wesibi, Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enënebë kume blëge blëge totomo.” Na bu kë wesibi galibë të mëtëtatemo.

¹³ Tlemalë gali wafi yawe motlolo na Jems mana gëgali tle, “O afani, bobë gali

aholokwane elotëna. ¹⁴ Saimon Pita bu seme megali sle tlona, Goto, Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëne belë alako kë tigisitëmbebë, bubë maninibo melebotane nalëgëtatëmeme. Na bu mago fli, aniji naloglomeme bubëmu tafa, namëgletlame. ¹⁵ Na Gotobë lowene mago gali të mototokweflabë ho, kë galime wafi gali mëtla. Ëtani bu kë gali meyahi lamëtla, ¹⁶ ‘Tako Ho megali tle, “Devit onehome eso home kë tafa tégletëmbebë wege, lo fene fli ttle. Kwe unina tokwafe bo nigisime kë wege nahuju nogotlëme, ho fli lëglebë lo fene huju lotle. Na Devitbë afenëboni onehobë eso home tafa mögletëmabë wege ita fa motlame. ¹⁷ Na këme Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëne bome hohwi mögëtakefëtëname. Kë enëne bu Israelbë afenëbo nane, kwe bo kë enëneme waaniji tlomë, bu mata bobëmu namëgëtabëtëname.” ¹⁸ Ebë Tako Hobë gali. Bu étanimu kë wesibime megali wafi tle, kë wesibi fata mögleme.’

¹⁹ Këme nëgeme, bobë lowene melë lëgëbetenë lalële. Sebo Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëneme, Jisasme tokwafe kë lowene sle mëtletlabë enëneme gali asa manoloma, ‘Sobo, Goto Mosesme kë tégłelebë tafa sle gali iniwa saesogo elelëlo.’ Weye. Sebo kë hobota galina bume asa gali manoloma. Bu Gotome tokwafe lowene sle mletla. ²⁰ Kwe sebo bume pasë lalowa yahi nëletëma na bume nelëkakëmame. Na bume megali nelëkakëmame, ‘Sobo fësome kë gogwa möglabë hi wesibi asa hi elo. Na sobo lisei lowene asa elo. Na bu ko iniwa luguju tleslejwabë kleli asa hi elo. Na komu mata asa hi elo.’ ²¹ Bu kë lowene esogo jwa möglelana kwe Israelbë afenëboni bu tiniji möglame. Israelbë afenëboni bu iniwa tafa sle gali, Moses kë yahi tégłelebë, lowene sle lamletla. Na étani anebomu na ebë olë mata, Goto Mosesme kë tégłelebë tafa sle gali iniwa life mëta të mëtëtagukefëtla. Na iniwa tafawa möglabë olëna, Israelbë afenëbonibë lotu lo mëta, bubë gali hwi mëttagikefëtla.’

Bu Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëneme, Jisasme tokwafe kë lowene

sle mëtletlabë enëneme, pasë yahi mëtletëma

²² Aposel ho na lotu letitabo enëne na Kristen oneho fli, kë mëta kë loko mëtleleyabë, bu blalo gali sle mototla, bu mago tlemalë letitabo home aniji namoglamame, Polna Barnabasna Antiok lifatewa iniwa buna mujuja namëglame. Na bu Judasna Sailasname aniji motloma. Judasbë li weniji ebë Barsabas. ²³ Na bu pasë li yahi mëtla. Na kë pasë bubë tobame mëtlëma, mögehujaya namëglame. Bu meyahi lamëtla:

“O Silisia provins mago, na Siria provins mago na Antiok lifate mago oneho, sebo Aposelna letitabo hona some ebë pasë ekë yahi nëkeketëyo. Sobo sebobë afanino. Sobo, Israelbë afenëboni nane, kwe sebo iniwa Jisasme lowene sle nëletla. Lale klijimu. ²⁴ Sebo gali waaholokwane tla. Semago ho fli, sobelë mitisiya na bu tutune lowenena, sobobë lowene wasisile mototometëyo. Bu some memelë galina gëgali mëtleleyo. Na sobo kë gali klelego metletemo na tutune lowene mëta tëtabo. Kwe sebo kë iniwa gali some hana gali telëbakëyo. ²⁵ Sebo somëta kë fata mëtëglebë wesibibë gali, waaholokwane tletëyo. Këme nëgeme sebo loko tlelëya na sebo jowa lowene mëta fwa tëtabëya. Na sebo gali sle totla, tlemalë home aniji nanoglamame na sobelë jine nanëgelëfakëmame. Na bu sebobë lale yabeni, Polna, Barnabasna bubë nagi migisijome. ²⁶ Polna Barnabasna sebobë Tako Ho Jisas Klaisbë wege fa motokweflo. Na oneho bume wame lamolokwefëma na bume mogo nalë tëbō mogotomame fene. Kwe bu këbëme uli hana mëtelo. Bu Jisasbë wege mana fa motokweflo. ²⁷ Këme nëgeme sebo Judasna Sailasname sobelë këme jine nëlëma. Sebo some pasë mëta kë yahi nëgletëyobë gali të namëgëtatëyome. ²⁸ Sebo Gotobë Amtëtombana jowa lowene wasle totla. Sebo melowene nanëla, ‘Sebo some megali hana gali noglëyome, sobo Israelbë afenëbonibë iniwa lowene saesogo elelëtemo.’ Weye. Sebo some kë hobota galina hana gali noglëyome. Sobo ebë lowenewa saesogo elelëlo. ²⁹ Sobo fësome kë gogwa möglabë hi wesibi asa hi elo. Na bu ko iniwa luguju tlejwabë kleli asa hi elo.

Na sobo kleli afabo tuja salë toba asa hi elo na kolei mata asa hi elo. Na sobo lisei lisei asa elo. Sobo ebë wesibime ululu sle egelona na kë kwe lalowa. Sebobë gali eme tei tou lëletëna. Sobolalo ululu sle saelo.”

³⁰ Na kwe Kristen oneho kë nilimalë home Antiok lifatewa jine mëtlëma. Bu Antiok lifate mëta fwa mëtla. Na bu Kristen onehome loko mëtelëkakëma na kë pasë bume mëtlëma. ³¹ Bu kë pasë hwi motlüyabë na kë pasë galime tako fleflesu memëtla. ³² Judas na Sailas, bu Gotobë lowene mago gali tē mëtëtagutemobë ho. Na bu Antiok lifate Kristen onehome lebutako lale gali tē mëtëtatemo. Bu kë lale galina, onehome lamëtaitamo, Jisasbë lowene esogo sle namëglelélame. ³³⁻³⁴ Tlemalë bu Antiok lifate mëta sogë tafaha mëtelö. Na tokwafe Kristen oneho bume kaiyo motloma. Na bume kë jine mëtelëbakëmabë oneho belë, jine mëtelëkakëma.* ³⁵ Na Polna Barnabasna Antiok lifate mëta mana tafa mëtelö. Na buna fli enënena, Gotobë lale gali lebutako onehome okokwe motlokwefëma na bu Jisasbë gali tē mëtëtakefëtëma.

Polna Barnabasna yonane hana mëtelo

³⁶ Tokwafe, Pol Barnabasme megali tlole, “Sebo, otome Jisasbë gali kë tē tëtagutemobë oneho belë ita négëyeume. Sebo melowene nanégletemome, ‘Bu Jisasme kë lowene mëtletlabë lowene anisasana mana lowene melekefëtlane o hanane?’” ³⁷ kwe Barnabasbë tole metégëbetle latle, Jon-Makna iniwa mugujame. ³⁸ Kwe Pol gali tle, “Kë ho kwe étani Pamfilia provins mëta seme wahune tétano. Bu sebona kë wegeme tugujame tole hana tle. Këme négeme sebo bume hana négglelulome.” ³⁹ Tlemalë bu kë wesibime yonane hana mëtelö. Na blalo momata mëtelö. Na bwa bwa mëtëyeu mëtelö. Barnabas Makme no tlèle na bu sibu lowa fe mëtelö na Saiprus afayowa mëtëyeu. ⁴⁰ Kwe Pol Sailasme aniji tlole, buna mëgëyeu namëgelome. Na Kristen oneho, Gotome takune motlola, tlemalëme ululu sle nalëgëtagumeme na bume lëgaitame nalëgleme. Na tlemalë mana mëtëyeu. ⁴¹ Na këme tlemalë Siria

na Silisia provinswa mëtëyeu. Na bu li life li life mago Kristen onehome, lale gali tē mëtëtagutemo. Bu kë lale galina, bume lamëtaitamo, Jisasbë lowene esogo sle namëglelélame.

16

Timoti Polna mëtëyeu

¹ Polna Sailasna Derbe lifatewa fwa mutulo, na tokwafe Listra lifatewa mëtëyeu. Kë lifate mëta, Kristen ho li tëtabe. Bubë weniji Timoti. Timoti bota bu Israelbë afenëbonibë mago mëse na bu mata Kristen mëse. Kwe bolijaya bu Israelbë afenëboni nane, bu Grik life mago ho. ² Na Kristen oneho, Listra na Aikoniam lifate mago, Timotime melowene lamëtletla, “Bu lale homu.” ³ Pol bu metole latle, Timotime weife lëgleluleme. Kwe bu walowene tle, Israelbë afenëboni, li life li life mëta kë tafa mokoujabë melowene wamëtletla, “Timoti bolijaya bu Israelbë afenëbo mago nane, bu Grik life mago ho. Na Timoti tokwëfome négèna kwe bolijaya bubë ato jibo tlë hana tétatle.” Këme négeme, Pol Timotibë ato jibo këme tlë tétatle, Israelbë afenëboni bume fleflesu namëgletlame. ⁴ Pol, Sailas, Timotina bu Listra lifate kile mëtla na li life li life elëme mutuja. Na bu kleli kolei hi jwa gali, na fli gali, Aposelna lotu letitabo enënena étani Jerusalem lifate mëta kë sle mototlabë, Kristen onehome okokwe mëttaguma. Na bume megali motloma, “Sobo ebë gali saesogo sle elelëkefëlo.” ⁵ Bu kë gali aholokwane mëtla na këme négeme iniwa Kristen bu Jisasme kë lowene sle mëtletlabë lowene feilawa kalëlego tletëme. Na Jisasme lowene sle mëgletlabë oneho bu feilawa fata mëtla.

Pol Masedonia provins mago home, nimitelëha wesibina hwi tbole

⁶ Tokwafe Polna, buna kë mutujabë ho, Esia provinswa Gotobë gali tème mugujame tole mëtla. Kwe Gotobë Amtëtomba bume lëkle totome. Na bu kë belë muguja jwa namëglame. Këme négeme bu Frigia provins na Galesia provins ku kuwa mutuja. ⁷ Na bu Misia provins li elë

* **15:33-34** Fli lowene ho bu melowene lamëtla, li gali mana lëbe kë gali mëta. Kë gali melë lëgëbelalële, “Kwe Sailas bubë lowene hihijika tle na bu Antiok lifate mëta lu tle.”

fwa mutula. Na bu Bitinia provinswa muguja namëglame fene kwe Gotobë Amtëtomba bume ita lëkle totome kë belë muguja jwa namëglame.⁸ Këme nëgeme bu Misia provins kukuwa mutuja na Troas lifatewa fata mutula.⁹ Na kë klabëna, Pol, Masedonia provins mago ho lime, nimitelëha wesibina hwi tlole. Kë ho tlibe na anisasana gali tlole, "Ju nutu su elëme na Masedonia provins elë esime na seme aitaname."¹⁰ Pol bu nimitelëha wesibi wahwi tle. Na sebo hokweinawa wesibi sle totoma, Masedonia provinswa nuguja nanëglame. Sebo* walowene tla, Goto seme walebotane lëtatëna, Jisasbë lale gali Masedonia provins mago onehome të nanugutatëmame.

Lidia bu Jisasme lowene sle tletle

¹¹ Këme nëgeme sebo Troas lifate mëta sibu lowa fëfe tla. Na Samotres afayo mago lifatewa su tëkaka. Sebo këme jowafewa nitebëya. Na li olëna sibu lo seme Neapolis lifatewa sei tujuwelëna, Masedonia provins mëta. Sebo kë sibu lo mago kë lifate mëta fëfe tla.¹² Sebo Neapolis lifate kile tla. Na Filipai lifatewa life nagi tuja. Rom lifate mago enëne bu ëtani kë life bu le mëtlëkakila na këme mana tafa mëtla. Na ebë Masedonia provinsbë lale na tako lifatemu. Na sebo kë lifate mëta, habenuju afe olë tafa tla.¹³ Na Israelbë afenëbonibë lotu olëna, sebo kë lifatebë lëglesi ino elë totoho tëkaka. Na sebo lolime kë tégëbebë tu helefo elë tuja. Sebo meweniji latla, Israelbë afenëboni fli bu Gotome gëgali mëglelëkeflabëme këme loko mëlelëkefëyawa. Na sebo kë tu helefo mëta, one flime hwi tloma, bu këme loko mëtlelëya. Na sebo tuja, na buna tafa tula na gëgali tla.¹⁴ Na mëse li këme tafa tle bubë weniji Lidia. Bu Taiataira lifate mago mëse. Na bu lale winowà ëho balitina hihijika tlekëfe na feilawa baliti këna glo tlekëfe. Bu Israelbë afenëboni magobë mëse nane kwe bu Gotome lowene sle latletle. Bu Polbë gali aholokwane tlole. Na Tako Ho bubë lowene sle tëtatë na bu Polbë gali lowene sle tletle.¹⁵ Na sebo buname, na bubë ilawa lo mago enënename baptais

* **16:10** Feilawa lowene ho, melowene lamëtletëna, "Pol ebë life mago Lukme notlële na buna iniwa mutuja. Na Luk bu kë gali yahi tle na ebë gali melëgebe këme lële, 'Sebo.'

totoma. Bume wabaptais totoma na bu seme gali tlona, "Sobo bome melowene sle egletënana, 'Bu Jisasme walowene sle eletlefë,' kwe sobo lalewa egisijome na bobë lo mëta bona tafa nëlame." Na bu seme itaita gali wafi tlona. Na sebo buna nugujabëme halawa tletëya na bubë lowa nagi telëkakëya.

Bu Pol na Sillasname kalabusu lowa sike mëtla

¹⁶ Olë lina, sebo Israelbë afenëbonibë, Gotome kë gëgali mëtlelëkeflabë life elë tuja. Na sebo manawa kë wege eglekëfebë layo mëseme esune tlëya. Ahwane kë mëse mëta tëtabetë. Na kë ahwane kë mëseme, wesibi tokwafe fata mëglebë gali tëme taitakefë. Na bume kë tafa mëtegglelëyabë eso ho, lebutako baliti kë mësebë gali të wegëna glo mëtlekefëya. Oneho bume baliti mëtlëkefëma na kë mëse bume tokwafe kë fata mëgle wesibi gali të tëtakefëtëme.¹⁷ Na kwe kë mëse Polna seme nagi esogo tlagina na itaita mewe tokwei, "Kë enëne kë nëgebë, tako afutukuna Gotobë wege enëne. Goto some kë lëgaitobë na kë nëno lëglebë lowenebëme të mëtakefëtëyo."¹⁸ Kë mëse bu lebutako olë memelëwa latlekëfe. Na Pol bu we toglokwefëmëbëme kokwasamu latletë. Na bu swaya tëkaketë na kë ahwaneme gali telëkakle, "Bo jume Jisasbë wenijina gali nolë, ju kë mëseme kile etamë." Na hokweinawa kë ahwane bume lakilewa tëtamë. Na këme nëgeme, bu wesibi tokwafe fata mëglebë gali ita hana të totle.

¹⁹ Bume kë tafa mëtegglelëyabë eso ho, yafe hwi motlüya na melowene lamëtla, "Sebo baliti hana glo nëglamefe, fëyeme tëbo nenenë?" Na bu Polname Sillasname këme fafa mëtla na këme kë loko mëlelëkefëyabë life elëme, bubë eso enëne belë ki motokouja.²⁰ Na bu tlemalë, onehobë gali aholokwane moglomabë ho belëme mëtleluma na bume gali motloma, "Kë tlemalë ho, bu Israelbë afenëbonibë ho. Na bu ebë life mago onehobë tëbo lowene tufiji mëtëtatemo.²¹ Kë tlemalë ho, bu onehome memelë lowenebëme okokwe motlomo, kë lowene esogo namëglelëmame.

Sebo kwe Rom provins mago enëne. Sebobë lowene këha nane. Weye. Na sebo bu kë gëgali mögelobë lowene hana esogo nëglelëtëmame.” ²² Na kë mëta kë loko mëtleleyabë oneho, kë tlemalë home mata tëbo gali motloma. Na kwe, onehobë gali aholokwane moglomabë ho, tlemalë hobë gelowa ého titika mëtletëma na wame home boblo mogotomabë enëneme gali motloma, “Sobo bume atobeilana lélafa etomo.” ²³ Këme négeme, bume unalëme atobeilana lélafa lélafa sle mem-ototoma. Na onehobë gali aholokwane moglomabë ho bume kalabusu lowa mëtleluma. Na kalabusu lo mago home hwi loglokwefëmebë home anisasana gali motlola, “Ju kë tlemalë home hwi sle sa elome, mëgléboukakujlime.” ²⁴ Kalabusu lo mago home hwi toglomebë ho, kë gali aholokwane tlome. Na bu tlemalë home, kalabusu lo ku mëta kë lëgelubebë tlëtabo elëme tlelökakume. Na bubë kiju ti tèle afloko elë sike telukwaketëme, mëgléboujlime.

²⁵ Klabë kunamu, Polna Sailasna bu Gotome gëgali mëtlelëkeflobëë na sawa mata fëfë mëtëtakefëyo. Na fli enëne, kë kalabusu lo mëta kë tafa mëtblabë, bu Polna Sailasname mana aholokwane motlokwefëma. ²⁶ Na hokweinawa nano tako latlamëwa. Na bu kë kalabusu lo anisasana so tëbelökakle bu ejeha fli etleme. Na kë kalabusu lo ino iniwa latitikawa mëtékou. Na senë taba iniwa kalabusu enënebë mago lalokluwa mëtletëme. ²⁷ Na kalabusu lo mago home hwi toglomebë ho, huju tle na këme mehwí tle, iniwa kalabusu lo ino watitika mokoufe na melowene tle, “Kalabusu kë mëglabë ho iniwa wamelëboujafe. Bobë eso ho bome gali loglonëmefé.” Këme négeme bubë kosi ki tokoke na bubë ato, këna mogo nalë tlu nalogotleme fene. ²⁸ Kwe Pol bume anisasana këkale telokwakle, “Jubë ato asa tëbo etle, sebo iniwa mana ekë nëtabëya.” ²⁹ Na kalabusu lo mago, home hwi toglomebë ho, ho lime we telokwakle, “Esi hokweinawa ehwei.” Na bu esi tehwei tle na bume tlële. Na bu kalabusu lowa hokweinawa tékaklu. Na bu Polna Sailasna belë fëka tokou. Bu ulina llina sago metle na bubë li mëta, sëkefo miti tafa tle. ³⁰ Na

kwe bu tlemalëme kalabusu lo mago toho tlelökakëme. Na bume takune tlome, “O letitabo, bo habelë nëgelémene na Goto bome tëbo lowene mago no nalëglénëme?”

³¹ Na tlemalë këme gali motlolo, “Ju, Tako Ho Jisasme fwa salowene sle eletle na Goto, junia, jubë mësena, nëbalena, na jubë lo mëta kë tafa egelëmebë enënename tëbo lowene mago nëno nalëgleme.” ³² Na këme tlemalë, kë honame bubë lo mëta kë tafa tégelëmebë enënename, Jisabë gali të mëtëtatemo. ³³ Na këme klabë kuna mu, kalabusu lo mago home hwi toglomebë ho, tlemalëme nëno tle. Na bume atobeilana kë lélafa mototomabë lunuju swa totometëme. Na tlemalë, kë ho na bubë lo mëta kë tafa lëglëmebë enënename baptais mototomo. ³⁴ Na kalabusu lo mago home hwi toglomebë ho, tlemalëme bubë lowa tlelume na bume hi wesibi tlëme. Na buna bubë lo mëta kë tafa tégelëmebë enënena fleflesumu memëtla, bu Gotome lowene sle mëtletlame négeme.

³⁵ Olobalë, onehobë gali aholokwane moglomabë ho, plismanë kalabusu lowa jine mëtlëma. Na bu kalabusu lo mago home hwi toglomebë home gali motlola, “Onehobë gali aholokwane moglomabë ho megali lamla, ‘Ju kë tlemalëme kalabusu lo mago jine elëkakëme.’” ³⁶ Këme négeme, kalabusu lo mago home hwi toglomebë ho, bu Polme gali tbole, “Onehobë gali aholokwane mëglabë ho bu megali lalëkeke, ‘Polna Sailasname kalabusu lo mago sajine elëkakëmo.’ Këme négeme sobo lalowa eyeu. Sobo tutune lowenena asa eyeu.”

³⁷ Kwe Pol plismanëme megali tlome, “Onehobë gali aholokwane moglomabë ho, sebobë gali aholokwane sle jwa fëyeme mëtlane? Bu sebobë li fëye wesibihia hwi hana motlotëna. Kwe bu seme hobë naba li mëta blawa lélafa mëtëtana na kalabusu lowa blawa sike mëtla. Kë enëne melowene hana mëtlane, ‘Sebo Rom provins mago enënefë?’ Na ejë bu seme hwelutuwa nëgëyeubëme fëyeme gali molonane? Matëbefé, hanane mu. Kë onehobë gali aholokwane moglomabë letitabo ho, buwa samisiya, na seme kalabusu lo mago nëno mlame.”

³⁸ Na kwe plismanë ita mutuja, na bu Polbë gali, onehobë gali aholokwane

moglamabë home gali motloma. Bu megali motloma, "Polna Sailasna bu Rom provins mago ho." Onehobë gali aholokwane moglamabë ho, kë gali aholokwane mëtla na bu tako uli memëtla. ³⁹ Këme négeme, bu kalabusu lowa mutuja na Polname Sailasname gali motloma, "Masiwafe, sebo tëbo enëne, sebo some tëbo latëto. Sebo melowene hana tletëyo, 'Sobo Rom provins mago ho. Masiwafe.'" Na bu tlemalëme kalabusu lo mago nëno mëtla na bume gali motloma, "Sobo ebë lifate lalowa kile egotlomene?" ⁴⁰ Na kwe tlemalë kalabusu lo kile mototlo na Lidiabë lowa mëtëyeu. Na bu Kristen oneho flina loko mëtlelëya. Na bume lale gali të mëtëtatemo, bume lëgaitame nalëgleme. Na tokwafe bu Filipai lifate kile mëtelo na mëtëyeu.

17

Tesalonaika lifate enëne bu Polname Sailasname têtëkle mëgëtayame fene

¹ Pol bubë yabena, Amfipolis lifatewa mutuja. Bu kë lifate kile mëtla na Apolonia lifatewa mutuja. Na bu kë lifate mata kile mëtla na Tesalonaika lifatewa tuhu mutula. Israelbë afenëbonibë lotu lo kë lifate mëta tlibetëme. ² Pol iniwa lifate mëta fene tokou, bu kë lifate mëta mata melatle. Bu Israelbë afenëbonibë lotu lowa tækaku na bu kë life mago onehona loko mëtlelëya. Na Gotobë bogo mago galime, buna gëgali hihijika mëtlekefëya. Bu aona wiki bubë lotu olëna melatlelëkefëme. ³ Na bume megali sle latlome, "Jisas bu kë ho kë négebë, Goto bume étani anebomu kë aniji toglolebë ho, onehome tëbo lowene mago nëno nalëgleme." Na bume gali tlome, "Aholokwane elo, étani Gotobë bogo mëta, gali metëgëbetle latle, 'Goto kë jine lëglelebë home, tëbo mogotlame na bu gli lëgleme. Kwe bu matëmatë mago huju lëgleme.' Na kwe kë gali, bu Jisasme fwamu gali ttle. Sobo walowene elo, Jisas bu wagli tle na huju tle, Goto étani fene gali tle." ⁴ Na Israelbë afenëboni fli, buna kë tafa mëtblabë, Pol kë të togotlebë gali, aholokwane motlola na bu Jisasme lowene sle mëtletla. Na bu Polna Sailasname yonane sle mëtlelëma na nagi mëtlëma. Na lebutako Grik life

mago enëne Gotome kë lotu melekefëtblabë, na lebutako letitabo one mata Jisasme lowene sle mëtletla.

⁵ Kwe Israelbë afenëboni fli, bu Polna Sailasna, ilawa kë yonane mëtblabëme, hwi motloma. Na bume moumou mëtlelëma. Këme négeme, bu ho loko mëgleleyabë lifeme, blawa kë asasë mëglabë tëbo enëneme, loko mëtëtagujaya. Bu lebutako tëbo enëneme waloko mëtëtaya na bubë tëbo lowene tufiji mëtëtatëma, Polna Sailasname wame namoglamame. Na bu asë mëtëbelëfaiya na anisasa flikale mëtla. Na fli, Jesonbë lo ino tëe mëtelutukwakla na mëtëkakuja. Na bu Polna Sailasname hohwi mëtelutatëma, bume kë life mago onehobë toba elë gogwa namëglame. ⁶ Bu tlemalëme yafe hohwi mëtëtatëma kwe hwi hane motloma. Këme négeme bu Jesonname, Kristen oneho fliname, fafa mëtla na kë lifate mago eso ho belëme mëtleluma. Na bu anisasana meflikale mëtla, "Ebë enënena, Polna, Sailasna bu iniwa li life li life motokouja na onehobë tëbo lowene tufiji mëtagutëma. Na ëje ebelë mana kë fe mëkakija. ⁷ Na Jeson kë hobëme bubë lowa nëno tle na këme tafa tlelëme. Kë enëne bu sebobë tako eso ho, Sisarbë gali boblo lamëtëtakefëtl. Na bu itaita megali lamelekefëya, 'Tako eso ho li lëtabe, bubë weniji Jisas. Sobo bume fwa esogo elelëlome.'" ⁸ Kë life mago oneho na bubë eso enëne, kë gali aholokwane mëtla na wame mëtla na flikale mëtëkouja. ⁹ Na kwe, kë lifate mago eso ho, bu Jesonna, buna kë tafa tëglelëmëbë onehome, balitime gali tlome, bubë tëbo lowene këna sle namogotlame. Na bume jine mëtelëkakëma.

Polna Sailasna bu Beria lifate elë mëtëyeu

¹⁰ Klabë wafi ki tëbe na Kristen oneho Polna Sailasname Beria lifatewa mana jine mëtelëkakëma. Bu Beriawa fwa mutulo na bu Israelbë afenëbonibë lotu lowa mëtëkakujo. ¹¹ Israelbë afenëboni Beria lifate mago, bu Tesalonaika lifate mago Israelbë afenëboniha nane. Beria mago enëne Polna Sailasnabë gali aholokwane mëglabëme tole lamëtëtëma. Kwe Tesalonaika mago enëne buwe, bubë gali aholokwane mëtletëmabëme tole hana mëtletëma. Na iniwa olë, Beria mago oneho, Gotobë

bogo mago gali itaita hwi motlokwefëma, melowene sle namëgletlame, “Polna kë tē mëgëtatemobë gali bu nëgali lamelo o hanane.” ¹² Na Israelbë afenëboni lebutako, Jisasme lowene sle mëtletla. Na Grik life mago ho lebutako na Grik life mago letitabo one lebutako, bu mata Jisasme lowene sle mëtletla.

¹³ Kwe Israelbë afenëboni Tesalonaika lifate mëta kë tafa mëtblabë, kë gali waaholkwane mëtla, Pol, Beria lifate mëta, Gotobë gali kë tē lëtakefëtëme. Këme nëgeme bu Beria lifatewa mutuja na onehome tetëbo galina gali mëtaguma na këna onehobë tēbo lowene tufiji mëtëtatëma, Polme wame namoglolame. ¹⁴ Na kwe, hokweinawa, Kristen oneho, bu Polme nutu yenëbawa jine mëtëtelëkakla. Kwe Sailasna Timotina, Beria lifate mëta mana tafa mëtelo. ¹⁵ Na Polme kë sei mutujuwelëlabë ho buna Atens lifatewa tuhu mutula. Na bu Polme Atens lifate mëta kile mutula na bu Beria lifatewa ita mutuja. Na Pol, Sailasname Timotiname gali telokwakëme, bu bo belë hokweinawa samisijo.

Pol Atens lifate mëta Gotobë gali tē tëtatëme

¹⁶ Pol bu Atens lifate mëta, Sailasna Timotiname mana hwi tlekëfëtemebëe na bu Atens lifate wako wako mana asë tëbelëfa. Na bu mehwi tle, eouwe bubë lebutako fëso mana mëtabetëmef. Na bubë lowene tëbowamu tëbetle. ¹⁷ Këme nëgeme bu Israelbë afenëbonibë lotu lowa tëkaku. Na bu Israelbë afenëbonina na Israelbë afenëboni mëtabëya jwa mëglabë enënena, Gotome kë lotu mëglekefëtlabëme, gëgali hihijska mëtlekefëya. Na iniwa olëna bu ho kë mëta loko mëglelekefëyabë life elëme tujukëfëtëme. Na kë mëta kë tafa mëtblabë onehome gëgali tlelëkefëme. ¹⁸ Na lowene letitabo mëgëtëlabë ho fli, kë mëta tafa mëtla. Bume mefë lamototoma, Epikurian enëne na Stoik enëne. Na bu Polme momata mëtletëla. Pol bume, Jisasbë galime gëgali tlokwefëme na bume matëmatë mago huju mëglabë galime mata gëgali tlelëkefëme. Këme nëgeme kë enëne megali mëtla, “Kë lowene jwa ho bu itaita blawa fëyeme gëgali lëlekëfene? Bu fëye wesibime gali lëlénë?” Na fli megali mëtla, “Sebo bubë gali lowene hana nëletla, bu seme

mëlëme gali lolona nawa, ‘Sobo fli enënebë gotome salotu eletemo.’” ¹⁹ Na kwe bu Polme, bubë lifate mago eso enëne belë mëtletlula, bubë gali aholokwane namoglolame. Kë enëne bu Areopagus fatini mëta loko mëtletlëkefëya. Na kë enëne Polme gali motlola, “Ju kë tiho gali, ju onehome kë okokwe eglokwefëmebëme, seme ita gali enona. Sebo kë wesibi lowene sle nanëgletlame. ²⁰ Sebo jubë gali aholokwane tla, na sebo melowene nanëletëyo, ‘Ebë li gali meha gali ele. Na sebo étani këha gali aholokwane hana tla. Këme nëgeme sebo metole nanëla, ju kë okokwe toglonabë gali wayobë lowene sle nanëgletlame.’” ²¹ Atens life mago enënena, Atens lifate mëta kë nibowai mëglabë enënena bu fli wesibi mëglabë lowene hana fafa mototla. Wëye. Bu tiho galime fwa aneanebo gali mëtlekefëya na tiho gali aholokwane mëglabë mefwa takò tole lamëtlekefëya. Na iniwa tiho anebo gali, bu kë aholokwane mëglekefëyabë, bu itaita iniwa olë gëgali mëtlekefëya.

²² Na kwe Pol bu kë eso enënebë kume tlibe na bume megali tlome, “Sobo Atens lifate mago enëne, bo some melowene nanëletëyo, ‘Sobo lebutako fëso wesibime lotume takò tolemu laletemo.’” ²³ Bo kë galime këme gali nelë. Ebame bo sobobë lifateme asë tëbelëfë na bo sobobë li li fësobë masei, sobo këme kë lotu eglekefëtemobë, mana hwi tlagumetëyo. Na bo fësobë masei li hwi tolë. Sobo kë masei mëta meyahi latelo, ‘Lowene nëgletla jwabë goto.’ Na kwe kë goto sobo lowene jwa kë egletelobë na sobo manawa kë lotu egletelobë, bo some kë gotobë anebo gali tē nëtatëyo.

²⁴ Bubë anebo gali melë lëgëbetle lalële. Buwa, ebë life blëge totle na iniwa wesibi kë mëgëbebë mata blëge blëge totome. Na ebë life mago wesibi, matafa mago wesibi ebë bubëwa mëbetle na bu iniwa wesibibë eso ho. Këme nëgeme, ho gliji mëglabë lotu lo mëta hana tafa lëgleme. ²⁵ Bu li wesibimeha hana afolo lëletle, sebo bume kë nëgaitalame. Hanane mu. Sebo hëhë kënëglabë amtëtomba, Goto buwa lëlëna. Na iniwa wesibi mata buwa lëlëkefëna. ²⁶ Étani anebo mu, bu jowa home blëge blëge totle. Na iniwa memelë ato jibona oneho, kë ho

magowa fata mëtla. Na bu kë onehome iniwa life élême jine têbelëkakëme. Na iniwa afloko mëta tafa mëtëkouja. Na bu bwa bwa tafa mëglabë olë mata aniji tlotëme. ²⁷ Goto bu melë këme tle. Oneho bu belëme migisitla namëglame. Na bume lowene sle mletlame. Këme négeme Goto onehome këme blëge blëge totome. Na bume iniwa wesibi tlëme, bume hohwi namëgëatlame na bume mana hwi na loko mololame. Kwe bu seme iniwa jowa jowa home kakë hana tafa lëletëna. ²⁸ ‘Sebo hëhë kë néglabë, na asë kë néglabë kalëlego, buwa lëlëkefëna.’ Kë wesibi sobobë lowene letitabo enëne fli fene yahi mëtla, ‘Sebo mata bubë nëbalemu nëtabetla.’ ²⁹ Sebo Gotobë nëbale tafa nëla. Këme négeme sebo Gotome melowene asa manëletla, ‘Bu fëso.’ Weye. Goto, bu silva anijina, gol anijina, anijimuna kë blëge blëge motomabë fësoha nane. Weye. Goto bu sebobë lowenenawa na tobana kë blëge blëge nogotomabë wesibihha nane.

³⁰ Ëtani, oneho bu fëso fëso mëtëglana kwe kë nalë Gotome lowene hana mëtletla. Kwe Goto bume hwiwa latlome na bume li wesibihha hana totle. Kwe ebë olë Goto iniwa li life li life mago onehome anisasana megali lalëlagume, ‘Sobobë iniwa têbo lowene aholokwana ti ekoujome na bome fwa lowene ekoutëname.’

³¹ Bu olë li waaniji tbole, iniwa onehobë lowene hwi lolometëmeme na abiabi lëselokwame. Na Goto ho lime waaniji tbole, onehobë lowene hwi naloglometëmeme na lëselokwame. Kë ho bu wafi gli tle na Goto bume matëmatë mago wahuju totle. Na Goto bu kë huju togotlebë seme melebotane latëtatëna, bume kë lëselokwabë wege fame waaniji tbole.”

³² Bu matëmatë mago huhuju mëglabë gali yafe aholokwane motlola, fliye Polme sosonatlëtlë memototla. Kwe fliye bume gali motlola, “Sebo metole nanëletëyo, ju tokwafe kë galime seme ita gali lalowa okokwe sle eglonamene.” ³³ Na kwe Pol kë letitabo enëneme hune totome na tuju.

³⁴ Kwe fli ho bu Jisasme lowene sle mëtletla na bu Polna ilawa mëtebëya. Na bu mago ho li tafa tle, bubë weniji Dionisius. Kë ho bu Areopagus fatini mëta, kë loko mëglelëkefëyabë ho. Na mëse li bubë weniji

Damaris, na fli oneho mata Jisasme lowene sle mëtletla.

18

Pol Korin lifate mëta gali të tëtatëme

¹ Tokwafe, Pol Atens lifate kile tle na Korin lifatewa tuju. ² Na bu kë mëta, Israelbë afenëbo lime esune tlële. Bubë weniji Akwila. Bu Pontus provins mago ho. Buna no Prisilana, Itali lifate tokwafe kile mëtelo na Korin lifewa mitisijo. Rom provins magobë tako eso ho, Klodius, megali tëgleme négeme, “Iniwa Israelbë afenëboni, Rom lifate kile mlame na li lifatewa mujame.” Na bu Rom lifate këme kile mëtelo. Na Pol kë tlemalëme hwime tujutëme. ³ Kë tlemalë bu lo këna gigliji mëglabë selë blëge blëge mototokwefëmo, baliti këna glo namëgelome. Na Pol bu mata kë wege melatlekefe. Këme négeme Pol, buna këme tafa mëtla na buna wege mëtla. ⁴ Na iniwa lotu olëna, Pol, Israelbë afenëbonibë lotu lowa têkaklukëfe na buna gëgali hihijika mëtlekefëya. Bu metole latle, Israelbë afenëbonibë lowene na Israelbë afenëboni mëtabëya jwa mëglabë enënebë lowene Jisasme lowene sle mëgletlabë huju tëtakefëtëme.

⁵ Sailasna, Timotina, Masedonia life kile mëtelo na Pol belë mëtëyeu. Bu fata mëtelo na këme Pol selë susu wege kile tle na Jisasbë gali iniwa olë të tëtakefëtëme. Bu Israelbë afenëbonime anisasana megali tlokwefëme, “Goto Jisasme waaniji tbole, bubë onehome têbo lowene mago nëno lëglebëme.” ⁶ Kwe Israelbë afenëboni këha gali aholokwaneme tole hana mëtletla. Na bume wame motlola na tetëbo galina gali motlola. Këme négeme, Pol bubë ato ého mago obo, bubë naba li mëta bubu tletëme. Na bume megali tlome, “Goto some tokwafe têbo lëgetona, ebë sobobë wesibihha, ebë bobë wesibihha nane. Na eli bo some hune négëtome na Israelbë afenëboni mëtabëya jwa mëglabë enënebë fwa gali të nugutatemëme.” ⁷ Na kwe Pol bu kë lotu lo kile totle. Na bu Titius Jastusbë lowa tuju, këme tafa nalëgleme. Kë ho Israelbë afenëboni nane, kwe bu mata Gotome lotu lëlekefëtlebë ho. Na bubë lo Israelbë afenëbonibë lotu lo lime tlibetle. ⁸ Kë lotu lobë eso hobë weniji Krispus. Buna,

bubë lo mëta kë tafa täglelëmbebë onehona Tako Ho Jisasme lowene sle mëtletla. Na Korin lifate mago oneho lebutako, bu mata Jisasme lowene sle mletla. Na Pol bume iniwa baptais totome.

⁹ Li klabë na, Pol nimitelëha wesibina wesibi li hwi tbole na Tako Ho Jisas, bume megali tbole, "Ju bobë gali tème uli asa ele. Ju itaita gali eglokwefëmeme. Ju asa kuju ebemu. ¹⁰ Bo juna nätabome na jume négaitëme, na ho li jume hana tëbo lëgëtamëme. Bome kë lowene mögletënabë oneho, ebë lifate mëta feilawa tafa möglame négeme." ¹¹ Pol kë gali aholokwane tle na këme négeme bu Korin lifate mëta jowa tlibutu na yeme tobali ita jowa këniji tafa tle. Na bu onehome Gotobë galime okokwe tlokwefëme.

¹² Galio, Akaia provinsbë eso home tëtabetëme. Na kë nalë, Israelbë afenëboni, blalo bu loko mëttelebëya na Polme fa mototla, na eso ho Galio belë mëttelelula, Pol kë tëbo logotlebëme gëgali namëgletlame. ¹³ Na bubë naba lime megali mëtla, "Kë ho, Goto Mosesme kë täglelëbë tafa sle gali boblo mogotlabëme, onehome feilawa okokwe lolokwefëme. Na Gotome li lowenena lotu namëgletlabëme okokwe lolokwefëme." ¹⁴ Pol gëgali lëgleme kofene, kwe Galio efalëbona bluju metotle na Israelbë afenëbonime gali tlome, "Sobo Israelbë afenëboni, kë ho bu wesibi tako tëbo logotlebë o sebobë, Rom life mago gavmanbë gali, boblo logotlebë kwe lalowa, bo sobobë gali aholokwane noglëyome. ¹⁵ Kwe sobo bo belë tisijo, na sobo sobobë semleninobë tafa sle gali mefwa gëgali tlenëna. Bo sobobë këha gali hana sle négätatëyome. Ebë sobobë wesibi wa. Sobo lalo sle ejuwetlo." ¹⁶ Na bume kë mago kë telékakëme. ¹⁷ Na Korin lifate enëne, Israelbë afenëbonibë lotu lo hwi loglokweflebë eso ho, Sostenesme, fa mototla na Galiobë naba li mëta tëkle mototla. Kwe Galio bume hwiwa latlome na kë wesibime feilawa lowene hana tlekëfe.

Pol bu Antiok lifate elë ita tuju

* **18:18** Israelbë afenëboni bu melë lamëttelefëya; Gotome kë kakëne mögletlabë olë, yawe sle moloma kwe bu eslehuba mana le le melëma.

¹⁸ Pol bu Korin lifate mëta tako olë tafatle. Na tokwafe bu Kristen onehome kaiyo tlome na bume hune totome. Na bu, Prisila, Akwilana, Senkria lifatewa iniwa mutuja. Na Pol bu kë life mëta bubë eslehuba mana le tlë, bu Gotome kakëne gali gali togloleme négeme.* Etani Pol Gotome wesibi lëglebë galime wagali sle tbole. Na Israelbë afenëboni fene mëtla, bubë eslehuba le jwa tlë. Bu eslehuba le jwa mana tafatle. Na kë täglebë wesibime, Gotome kë gali sle toglolebë, yawe tbole. Na bubë eslehuba mana le tlë. Na Polna, Prisilana, Akwilana, Siria provinswa kë tugujubë sibu lo mëta fëfe mëtla na këna mutuja. ¹⁹ Na bu Efesus lifatewa fata mutula. Na Pol Akwilana, Prisilaname kë mëta hune tle. Na Pol buwa Israelbë afenëbonibë lotu lowa sigli tékake. Na bu Israelbë afenëbonina gëgali hihijsika mëtlekefëya. ²⁰ Na bume megali motlola, "Ju sebona awi tafa nëla." Kwe Pol bume gali tlome, "Weye. Bo sobona hana tafa néglaume." ²¹ Na tokwafe bume kayo tlome na gali tlome, "Goto bu tole lëgletenëna kwe bo sobelë ita nigisime." Na bu Efesus lifate mago enëneme hune tle na sibu lo mëta fe tle. Na Efesus lifate kile tle. ²² Na sibu lo bu Sisaria lifatewa fwa tule. Na Pol bu Jerusalem lifatewa tuju. Na bu kë lifate mago, Jisasme lowene sle mëtletlabë tokwëfo gëgaliwa tlelëme. Na bume hune totome na Siria provins li mago Antiok lifatewa tuju.

²³ Pol bu Antiok lifate mëta tako tafahatle na mana tuju. Na bu Galesia provinsbë na Frigia provinsbë li life li life tekou. Na bu Kristen onehome, Gotobë lale gali të tëtaguteme, bume lëgaitame nalëgleme.

Apolos bu Efesus lifate onehome gali të têtatëme

²⁴ Israelbë afenëboni mago li, Efesus lifatewa tisi na këme tafa tle. Bu Aleksandria lifate mago ho na bubë weniji Apolos. Kë ho bu lale lowenebëme gëgali täglekëfebë ho. Na bu Gotobë bogo mago gali lowene sle tägletlebë ho. ²⁵ Ho bume Jisasbë lale gali waokokwe motlola. Bu Jisas kë togotomebë wesibi gali, onehome okokweme tako tole latle. Na bu Jisas kë

togotomebë wesibibë gali abiabi toba tē slemu tētakefētēme. Kwe bu Jon kē baptais totomebë mefwa lowene sle latletle. Kwe, bu Jisasme lowene sle mögletlabë onehome, baptais logotomebë lowenebëme, lowene hana tle. ²⁶ Apolos bu Israelbë afenëbonibë lotu lowa tujukefētēme. Na bu gali anisasana tē tētakefētēme. Na bu uli hana tletēme. Prisilana Akwilana bubë gali yafe aholokwane motlolo na bubë lowa mëtlelulo. Na bume Gotome lowene sle lëgletlebë lakalebëme, okokwe sle motlolo, bu lowene sle nalëgletlemem. ²⁷ Apolos bu Akaia provinswa lugujubëme tole latle. Na Efesus mago, Kristen oneho bume jine möglëlabëme fleflesu lamëtletla. Këme négeme bu Akaia provins mago, Kristen onehome, pasë meyahi mëtékaketëma, "Apolos sobelë fata lëkakina sobo no elëlome na ululu sle saetlo." Na Apolos bu belë tuhu tle. Goto kē life mago Kristen onehome wafi maninibo tletēme na wafi taitame na bu Jisasme lowene sle këme mletla. Na Apolos kē life mago, Kristen onehome taitame. ²⁸ Apolos bume metégaitamelatle. Bu iniwa onehabë naba li mëta, Gotobë bogo mago gali anisasana tē tētatëme. Na bu Israelbë afenëbonibë memelë yaya gali lowene këna boblo tētatëme. Na bume Gotobë bogo mago gali metë sle latëtatëme, "Goto Jisasme kē aniji toglolebë ho, Israelbë afenëboniname na iniwa onehoname neno nalëglebëme."

19

Pol Efesus lifate mëta gali tē tētatëme

¹ Apolos bu Korin lifate mëta mana tafa tle na Pol fatini lufu mëta kë mëtégëbagubë lifate elë asë tēbelëfa. Na bu Efesus lifatewa mana fwa tekaki. Na kë lifate mëta, Kristen onehome esune tlëkakime. ² Na bume metakune tlome, "Sobo Jisasme alako kë lowene sle tégletelobë, Gotobë Amtëtomba sobelë latisitëyone o hanane?" Na bu metafu mëtëtatla, "Weye. Sebo, étani meaholokwane hana tla Gotobë Amtëtomba lalëtabetle." ³ Na Pol bume takune tlome, "Sobo yalëbë gali aholokwane telone na mana baptais fa totlo." Na bu gali metafu mëtëtatla, "Sebo Jonbë gali aholokwane toglolame négeme na baptais këme fa totla."

⁴ Na Pol gali tlome, "Étani, tēbo lowene aholokwana kë ti mëtëglabë onehome, Jon bume baptais totome. Na bume gali tlome, 'Bobë nagi kë ligisibë home sobo mana lowene sle naegletelome.' Këbë home Jon kë gali tégletlebë bu Jisas." ⁵ Kë gali yafe aholokwane mëtla, na Pol bume Tako Ho Jisasbë wenijina baptais totome. ⁶ Na Pol jowa jowa hobë eso mëta toba gogwa tokoutëme na Gotobë Amtëtomba mana tisitimë. Na bu lili anigawa galina gëgali motokouja. Na Goto bume kë tégliëmëbë gali tē mëtëtaguma. ⁷ Kë onehabë tabei we ita tèle kënijiha.

⁸ Na Pol bu Israelbë afenëbonibë lotu lowa tékaklu. Na bu Jisasbë lale gali onehome anisasana tē tētatëme. Na Goto bubë onehome eso home tafa lëgletëmëbë galibëme, onehome feilawa tē tētakefētēme. Na bu onehome taitame, këbë galibë lowene sle namëgletlame. Na bu melë kë téglobë aona yeme. ⁹ Kwe bu mago fli, kë galibë aholokwaneme tole hana mëtla. Na bu fli onehabë naba lime megali mëtlekefëya, "Kristen oneho kë lowene mögletlabë wesibi bu tēbo wesibi." Këme négeme, Polna, Kristen onehona, bu Israelbë afenëbonibë lotu lowa hana mëtékaklukefëya. Iniwa olë, Pol bu Tiranusbë okokwe lo mëta, Jisasbë lale gali onehome anebo gali tlelëkefëme. ¹⁰ Na bu kë mëta melë kë téglobë, tèle tlibutu. Këme négeme, feilawa onehomu, Esia provins mëta kë tafa mëtlobë, bu Jisasbë lale gali aholokwane mëtlekefëya. Fliye Israelbë afenëboni na fliye Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëne.

Skevabë bowenenino ahwaneme yafe hehë mëtletla

¹¹ Goto, afutuku, Polme tlële. Na Pol bu kë afutukuna, memelë klelegowa wesibi blëge blëge totome. ¹² Këme négeme oneho bu lablab tëtlë tabo glo mëtla na Polbë ato mëta lëlesili mototoma. Na bu kë ého, ato tēbona enëneme mutujuwelëma. Na kë tēbo atobë laslewa mëtletëme. Na ahwane bubë ato mago lamëtlëboukakuwa.

¹³ Israelbë afenëboni fli, bu hobë ato mago, ahwane heheëme asë metëbelëfaya. Fliye Tako Ho Jisasbë wenijina ahwane onehabë ato mago hehë namëgletémame fene. Bu megali lamëtlekefëya, "Pol bubë

gali kë tē lëtakefëtlebë, Jisasbë wenijina gali nolëyo, sobo eyeu.” ¹⁴ Na Skevabë tobali ita tēle bowenenino bu kë galina ahwaneme gali mëtagukefëma. Skeva bu lotu lo mëta wege lëglebë eso ho. ¹⁵ Li olëna, Skevabë bowenenino, Jisasbë wenijina ahwane yafe hehë mëtékoutëma. Na ahwane li, bubë gali metafu latëtatëme, “Bo Jisasme kwe lowene nanëletelë na Polme mata lowene nanëletelë kwe sobo fëye enënene?” ¹⁶ Na ahwane kë tēbo togotlebë ho, kë home okli tēkaketëme na têtëkle tēta na unalëmemu tēbo totome ëhona kaka kaka metotometëme. Këme négeme kë lo mago ého flatabowa mëtlëbouja, winona nohwa feli mëtélélä. ¹⁷ Israelbë afenëboni iniwa na Israelbë afenëboni mëtabëya jwa mëglabë enëne iniwa, Efesus lifate mëta kë tafa mëtblabë, wesibi Skevabë bowenenime kë fata tégletëmëbë gali aholokwane mëtla. Na bu tako uli memëtla. Na iniwa bu Tako Ho Jisasme melowene mëtletla, “Bubë weniji blawa hana fë nogotlame bu tako afutukuna weniji.” ¹⁸ Na lebutako tiho Kristen oneho mitisiya. Na bubë étanifu iniwa tēbo wesibime onehabë naba li mëta gëgali mëtékakëja. ¹⁹ Na humëi kë lowene mëtblabë enëne, na memelë olo kë mëtlësëmabë oneho, bu tetëbo sakei gali bogo loko mëtëtagijaya. Na bu iniwa onehabë naba li mëta ahoju tako agoti mëtélélä na kë iniwa bogo ahojuwa sisike mëtla, temu namëgleme. Ho ebë bogo balitina glo lëglebëme tole lëglena kwe bubë baliti kënji 50,000 silva baliti. ²⁰ Na këha melë kë mëtblabë, feilawa oneho bubë lowene mago lowenena melowene sle mëtletla, “Jisasbë gali, iniyafe galimufe.” Na feilawa oneho bu Jisasme këme lowene sle mëtlekefëtla.

Efesus enëne, Polme tako wamemu mem-otlola

²¹ Kë iniwa wesibi mefata wamëtle, na Gotobë Amtëtomba Polme lowene huju tëtäte na Pol bu melowene fa totle, “Bo Jerusalem lifatewa nuguwina, Masedonia provins na Akaia provins kukuwa nuguwime. Bo kë belë afina nuwime na mana Rom lifate elë mata nuwime.” ²² Na Pol, bume kë mëtaitekflobë home afina jine tlëme Masedonia provinswa. Bubë weniji

Timoti na Erastus. Na bu afina motouto. Kwe Pol, buwe, Esia provins mëta mana tafa têtëkake.

²³ Na kë nalë, Efesus lifate mëta, fli oneho bu Kristen onehome, wame lamotloma. Na bu anisasana wame gali huju mëtélélä.

²⁴ Na ho li kë wame lowene tufiji totle. Bubë weniji Demitrius. Bu wesibi, silva anijina blëge blëge totokwefëma. Buna bubë wege hona, bu mëse goto lotu lobë amtëtomba wesibi, silva anijina, blëge blëge mototokwefëma. Na bu feilawa balitimü këna glo mëtlekefëya. Kë mëse gotobë weniji Artemis. ²⁵ Na kwe, Demitrius, bubë wege honame, na tokwëtokwë fëso amtëtomba wesibi, silva anijina kë blëge blëge mototokwefëmabë honame, iniwa loko tëtamë. Na bu megali tlome, “O yabenino. Sebo melowene négla, ebë wege kë négabëye, sebo tako baliti këna fa nëtakefëya na sebo lale tafa këme fa notla. ²⁶ Sobo Polme wafi lowene eletelo, na sebo bubë gali wafi aholokwane tletla. Bu Efesus lifate mago onehome fwa nane gali lolome. Weye. Bu Esia provins mago onehome mata gali latlagume. Bu onehome anisasana megali tlagukefëme, ‘Kë fëso amtëtomba, tobana kë blëge blëge mogotomabë, bu gotomu nane na bu some hana lëgaitome.’ Oneho kë gali aholokwane mëtla kë fëso amtëtomba tole hana mëletëma. ²⁷ Polbë gali kë négabë, bo tutune nanëletelëfe. Sebo amtëtomba kë blëge blëge nogotomabë wege, tēbo lëgetatëname. Na oneho sebobë wege sisile mëtatëname. Na li wesibime mata, bo melowene nanelë, ‘Oneho bu Polbë gali esogo mëglelëlana kwe bu sebobë tako goto, Atemisbë lotu lowa ita hana migisiyame, bume lotu namëgletëyame. Na oneho bu Artemisme aholokwana ti mëglame na bume ita hana lotu mëgletëyame.’ Sobo walowene elo, Esia provins mago oneho têkeji na iniwa life mago oneho mata bume lotu mëlekefetëya.”

²⁸ Oneho Demitriusbë gali aholokwane mëtla na tako enisusu memëtla na anisasana këkale mëtla, “Sebobë, Efesus lifate mago goto, Atemis, bu takomu.” ²⁹ Na kë gali Efesus life oneho belë fifiji tle na iniwa anisasana këkale mëtla. Na oneho mutuja na Masedonia provins mago tlemalë home, Polna kë asë mëtblabë home, fafa

mutula. Na tlemalëme, oneho këme loko mëtlelëkefeyabë lifekuwa, hokweinawa ki motokouja. Kë tlemalë hobë weniji melë, Gaius na Aristarkus. ³⁰ Na Pol, loko kë mëtlelëyabë onehome gali nalugujelëmeme fene kwe Kristen oneho bume lëkle memo-totla. ³¹ Na Esia provins mago gavmanbë wege ho fli, bu Polbë yabenino négeme, na bume këme lëkle gali, gali mëtelëkakla, "Yabe, ju oneho këme loko mëlelëkefeyabë lifeku elë asa eiju. Matëbe."

³² Na loko kë mëtlelëyabë onehobë lowene yaya mëtletëme na bu anisasana këkale mëtëbelëfaya. Fli hobëye, li lowene mëta këkale mëtëbelëfaya na fliye li lowene mëta këkale mëtëbelëfaya. Na feilawa oneho, bu loko kë mëtlelëyabë wayo gali lowene hana mëtletla. ³³ Israelbë afenëbo li bubë ku mëta tëtabetëme, bubë weniji Aleksander. Na Israelbë afenëboni fli, bume kë onehobë naba li mëta so mëtelëkakla. Fli oneho bume hwi motlola na meweniji mëtla, "Ebë ho kë négabë ebë kë wame négabë eso ho ekëwa." Kwe Aleksander toba momale totle, oneho bu kuju namëgebëyame. Bume megali naloglomeme fene, ebë wame kë négabë, Israelbë afenëbonibë wesibi nane. ³⁴ Kwe oneho bume hwi sle motlola na melowene mëtletla, "Israelbë afenëbonife." Këme négeme, iniwa oneho bu anisasana këkale mëtlekefeyä, "Sebobë, Efesus life mago goto, Atemis, bu takomu!" Na bu kë galina, tako olë, anisasana gëgali mëtlekefeyä.

³⁵ Na kë life magobë gavmanbë yahi wege fa lëgëtatlebë ho onehome këkale tlome na bume megali tlome, "Sobo, Efesus life mago oneho, aholokwane elo. Iniwa life mago oneho, seme walowene mëletëna. Mëse fësobë, Artemisbë lotu lo, sebobë lifate mëta lilibë, na sebo kë lotu lo ekë tafa nëlelëla. Na Artemisbë fëso amtëtomba, matafa mago kë tëtetibakebë, semëta ebamë na sebo tafa nëlelëya. ³⁶ Iniwa oneho kë galime melowene lamëtla, 'Ebë négali galimu.' Këme négeme, sobo kuju ebo, blawa asa enisusu eletemo. ³⁷ Sobo aholokwane elo. Kë tlemalë home sobo sebelë kë téglesumobë, bu sebobë lotu lo mago wesibi tokli hana mëtelo. Na bu sebobë mëse gotome tëbo galihä, hana mëtlëyo. ³⁸ Demitriusna bubë wege enënena bu ho

flime wame moglomana, kwe bu onehobë gali aholokwane loglomebë ho belë samëlesuma. Onehobë gali aholokwane moglomabë ho buwa sasle mëtatëyome. ³⁹ Na sobo fli galina négena, kwe sobo kë gali, ebë life mago oneho kë gëgali mëglekefeyabë olëna sasle egotomome. ⁴⁰ Ebëha gëgali tëbo, teiyo elekëlo. Sobo hwi elo. Rom life mago gavmanbë eso enëne, bu ejë sebo kë négabë wesibi aholokwane mëglana, kwe bu seme onehobë gali aholokwane loglomebë ho belë mëglenuname na megali moloname, 'Kë enëne, bu tëbo lowene huju motokweflabë enëne.' Sebo ejë kë loko négelëyabëye na anisasana kë gëgali négëbelëfayabëye, kwe hobota fata nogotlabë mefwa gëgali nëla. Na gavmanbë eso enëne bu seme ejë kë négabë wesibime takune moglonana, kwe sebo habë tafu négëtatëmamene? Hanane." ⁴¹ Gavmanbë yahi wege fa lëgëtatlebë ho wagali tlome, na bu onehome jine têbelëkakëme.

20

Pol bu Masedonia provins mëta na Grik provins mëta asë têbelëfa

¹ Kë anisasana gëgali kuju mëtebëya, na Pol bu Kristen onehome mana gali telok-wakeme, bu belë loko namokweitlame. Na bu loko motokweitla na bume mana lale gali të tëtatëme na bume ululu sle mëglabë gali mana të tëtatëme. Na bume kayo gali tlome na Masedonia provinswa mana tuju. ² Bu kë provins mëta asë têbelëfa na Kristen onehome megali tlagume, "Sobo Jisasme kë lowene egletelobë lowene asa elékëlo, mana lowene sle saelekefëtelo." Na bu Grik provinswa fwa tule. ³ Bu Grik provins mëta aona yeme tafa tle. Na bu sibu lo mëta fe nalëgleme fene, Siria provinswa luguju nalëgleme fene. Kwe bu megali aholokwane tëgleme négeme, Israelbë afenëboni bume kë sibu lo mëta, mogo nalë têke moglolame. Na bu lowene këme hijika tle. Na bu Masedonia provins elë kë tugujubë alëge elë këme tuju. ⁴ Fli ho bu Polna mutuja. Kë enënebë weniji melë, Pirusbë bowene Sopater, bu Beria lifate mago ho. Na Aristarkus na Sekundus, bu Tesalonaika lifate mago ho. Na Gaius, bu

Derbe lifate mago ho. Na Timoti na Esia provins mago ho Tikikus na Trofimus. ⁵ Kë enëne motoutaya na bu seme* Troas life mëta hwi mëtletëna. ⁶ Sebo Filipai life mëta mana tafa tégelobë na Israelbë afenëbonibë tako lotu olë mana yawe tletëme. Bu kë lotu olëna, sëse wesibi jwa blettë nage hi mëtlekefëya. Na sebo mana sibu lowa fëfe telo na Filipai life kile totlo. Sebo sibu lo mëta nilina olë telo na tobali olëbëna Troas lifate mëta kë hwi mëtletënabë ho belë fwa telo. Na sebo iniwa Troas lifate mëta tobali ita tèle olë këniji tafa tla.

Pol bu Troas lifate mëta Yutikusme gli mago huju totle

⁷ Sande klabëna, sebona, fli Kristen one-hona, Jisasme lowene négletblabë hi wesibi hime loko tlelëya. Na Pol bu Gotobë gali mana të tétatëme. Na bu Gotobë gali metë tétatëmbebë, klabë ku têtehulu metlelèle. Bu kë olëna luguju mago négême. ⁸ Kë matawa ke lo mëta feilawa lamo u mëtékou. Na kë lo bu akolalo. ⁹ Na falake ho li, bubë weniji Yutikus, kë lo fletu ino mëta tafa tole. Na Polbë gali mana aholokwane tlagule. Pol bu gali metë togotlebë, na Yutikus bu nilafale tle na këme ni tobe. Na kë mago lifewa latetetigowa. Na bu kle mëtla na fa mototowetla na yafe hwi motlola kwe bu wagli tle. ¹⁰ Pol mata kle tle. Na kë falake hobë ato mëta matawa towetigotle na hwë tlèle. Na onehome lëkle totome, “Sobo tutune asa eletelo, bu mana hwi lëta.” ¹¹ Na bu ita lowa fëfe motokwaka. Na Jisasme lowene mëgletblabë hi wesibi hi mëtla. Na Pol ita gëgali tégelëmbebë, olë fetina loko na mana hune totome. ¹² Na kë falake ho bu lalowa tafa tle. Na bume mëtellelula. Na bubë lowenebë lalowa tëbetëme.

Pol Troas lifate kile totle na Miletus lifate elëme tuju

¹³ Na kwe sebo Polme kile totla na sebo sibu lowa fëfe tla na sebo afina Asos life elë toutaya. Na sebo Polme Asos life mëta hwi tletla. Pol bu life nagi tigisime négême na bu seme Asos life elëme afina këme jine tlëna. ¹⁴ Na Pol bu seme Asos life mëta esune tlëkakina. Na sebo sibu lowa tlelula. Na sibu lona Mitilini lifatewa iniwa tuja.

¹⁵ Na li olë Mitilini lifate kile totla na Kios afayoliwa fwa tula. Na kë mëta jowa olë tla na sebo Kios afayo kile totla na Samos lifate elë fwa tékakija. Na kë mëta jowa olë tla na sibu lona Samos lifate kile totla na Efesus life sigliwa totla na Miletus lifate elë fwa tékakija. ¹⁶ Pol èbame melowene latle, “Esia provins mëta feilawa olë hana tafa lëgleme.” Këme négême bu Efesus life sigliwa këme mototla. Bu metole latle, Israelbë afenëbonibë tako lotu olë, Pentikos olë, Jerusalem lifate mëta, hwi nalogloleme. Na bu hokwehokweinawa këme tokou.

Pol, Kristen onehabë letitabo home, Efesus lifate mëta kë tafa mëglabë, kayo tlome

¹⁷ Sebo Miletus lifewa fwa tla na Pol, Kristen onehabë letitabo home, Efesus life mëta kë tafa mëglabë, gali tuku tékaketëme, bu belë migisitla namëglame. ¹⁸ Na bu belë mitisitla na iniwa loko mëtelleya. Na Pol megalì tlome:

“Bo étani Esia provins elë tisi na bo sobona tafa tula. Na bo sobona kë tafa tugulabë, bo wesibi bo melë kë totomëbë, sobo wafi lowene tletëna. ¹⁹ Sobo walowene tletëna. Bo ebë wege mëta kë tafa tugulabë tako hobota mëta tafa tulë. Israelbë afenëboni bome tëbø mëtëtakefename négême. Na bo anisasana ye tlekefë. Kwe bo bome nane lowene telë, bo Jisasbë wegewa fa tëtakefëtelë. ²⁰ Iniwa gali të tégätatëyobëme bo some kikli hana tleteyo na li gali ha ého hana tétatëyo. Iniwa gali bo some lëgaitobëme të totometëyo. Oneho këme loko mëlelëkefëyabë lifeku mëta, na sobobë lo mëta, bo some okokwe tlok-wefëyo. Këbëme sobo walowene eletelo.

²¹ Bo Israelbë afenëbonibëme na Israelbë afenëboni mëtabëya jwa mëglabë enéneme mata gali anisasana të tëtakefëtemë. Bo bume megalì tlomë, ‘Sobobë tëbø lowenebë aholokwana ti elome na lale lowenewa esogo elelélome, na sebobë Tako Home, Jisasme lowene sle eletelome.’ ²² Na eli, bo Gotobë Amtëtombabë tolewa esogo néglelëtelëme na bo Jerusalem lifatewa këme nuguwime. Iniwa tëbø wesibi, bome kë mëta fata mëglenëbëme, bo lowene

* **20:5** Feilawa lowene ho, melowene lamëtla, “Pol Filipai lifewa fwa tle, na Lukme notlële na buna mutuja. Na Luk bu kë gali yahi tle na ebë gali melëgebe këme lële, ‘Seme.’”

hana nelë. ²³ Bo kwe ebëwa lowene nélételému. Iniwa tako lifate, bo kë asë négébeléfëbë, Gotobë Amtétomba bome megali latlonë, tako hobota na kalabusu lo mëta gwa mëgétobë mana hwi lëkeketë.

²⁴ Bo bobë ato uli hana nélélélë. Lalowa, bome melë matétana. Bo metole nanelë, Tako Ho Jisas bome kë téglenébë wege, bo yawe sle noglolëme. Kë wege melë lëgëbelalèle; bo iniwa onehome metë sle nanégétatemëme. Goto iniwa onehome maninibo tletëme. Na bu metole latle, iniwa oneho Jisasme lowene sle namëgletlame.

²⁵ Ëtani bo sobona kë tafa téglabë, Goto bubë onehome, eso home, kë tafa lëgletëmëbë gali, të tétatëyo. Ëje kwe bo walowene nelë, ita kwe sobo bome hana hwi egloname. ²⁶⁻²⁷ Këme négeme bo some ekë gali sle nolëyo. Iniwa olë bo sobona kë tafa tlekefeyabë, bo some Gotobë iniwa gali watë tétatëyo. Bo bubë gali tème têboijiwa hana telë. Këme négeme bo some gali nolëyo. So mago ho li tébo liglitana, ebë bubë wesibiwa. Bobë wesibi nane. ²⁸ Sobo some ululu sle saelo. Na Jisasme kë lowene mëgletlabë onehome tafa sle elelémome. Gotobë Amtétomba some kë wegeme wafi aniji tlëyo. Gotobë néba Jisas, bu gli tletëme na bubë wino wafi tuju tle. Na bu këna kë onehome wataitame, bubë oneho tafa namëgletlame. ²⁹ Sobo bume tafa sle eglelémome. Bo melowene nanelë, 'Tokwafe bo some hune négelëna, sosogëna ho sobelë migisiyame. Na bu Jisasme kë lowene mëgletlabë onehabé lowene tébo mëgétatémame. ³⁰ Na tokwafe somago, fli oneho kë négebë, bu Gotome kë lowene mëgletlabë onehome sosogëna mëglagumame. Bubë tébo lowenewa esogo namëglelétémame na bume mata esogo mëglelémame.' ³¹ Këme négeme, sobo ululu sle këme eglekefome. Bo melë kë tégelëbë wesibime, aholokwana asa ti elo. Aona tlibutu, bo sobona kë tafa téglabë, klijina, klabëna, some lale galime okokwe tlokwefeyo, some lëgaito nalëgleme. Bo some kë okokwe tégleyobë, naba tuna okokwe tlëyo.

³² Eli bo some Gotobë toba elë, ekë gogwa nelë, some ululu sle nalëgétagujome. Na

bo metole nanelë, Goto some kë maninibo lëgletëyobë gali lowene naeglekefételome. Kë maninibo gali some lëgaitome, Gotome lowene sle naegletelobëme. Na tokwafe sobo lale tafa fa egotlome, Goto bubë iniwa onehome kë aniji toglotëmëbë tafa.

³³ Bo étani sobobë wesibi hana mëmaune tlémë. Bo ho libë balitiha o éhoha hana mëmaune tlémetelë. ³⁴ Sobo bome wafi hwi tlona. Bo lo këna gigliji néglabë selë susu totokwefémë na baliti këna fatétakefë. Bo bobë tafa këna taitakeflë na bobë yabe, bona kë tafa téglabë home, mata taitakefémë. ³⁵ Iniwa wege bo melë kë togotlëbë, some melëme olafa tétatëyo. Iniwa wege sebo kë lowene négletlabë, anisana wege néglaume, ato tébonabë enéneme na wesibi jwa enéneme mata nanégaitamame. Sebo, Tako Ho Jisasbë gali, salowene sle nélékefétla. Bu megali latle, 'Li ho, li home, wesibi lëglëlena kwe bu tako fleflesu malële. Kwe li ho, wesibi li ho mago kë fa logotlebë kwe bu tokwëfo fleflesuwa lëgleme.'

³⁶ Pol kë gali wayawé tlole na bu Kristen onehabé lotu letitabo enénena, sëkefo miti tafa mëtékouja na Gotome mana gëgali mëtlelëla. ³⁷⁻³⁸ Na bu këme tako maninibo memëtletla. Pol megali toglomeme négeme, "Bome ita hana hwi egloname." Na bu Polme hohwë metlëla na ye mëtlelëla na sësle sësle mototla. Na bume sibu lowa sei mutujelëla.

21

Pol bu sibu lona, Jerusalem lifatewa tuju

¹ Sebo, Kristen onehabé lotu letitabo enéneme hune tla. Na sibu lo mëta fëfe tla na Kos afayowa tuja. Na li olëna Kos afayo mago Rodes afayowa tuja. Na Rodes afayo mago Patara lifatewa fwa tula. ² Na sebo sibu lo mago fëfe tékaka Patara lifate mëta. Na sebo Fonisia provinswa kë tugujubë sibu lo hwi tujuwelëla. Na sebo kë sibu lo mëta fëfe tula na këna tuja. ³ Na kwe sebo Saiprus afayo, yemane toba elë hwi telokwakla na sebo sigli tokouja. Na sebo Siria provinswa fwa tula. Na kë sibu lo Tair lifatewa tuju, wesibi hune naluguleme. ⁴ Na sebo Tair lifate mëta sibu lo mago fëfe tékaka. Na Kristen onehome hwime tuja.

Na sebo buna tafa täglabë, tobali ita täle olë tla. Kë nalë, Gotobë Amtötomba, kë enëneme lowene tlême. Na bu kë lowenebëme Polme gëgali mëttelelëla, "Ju Jerusalem lifatewa asa eiju, bu jume tëbo mögëtome." ⁵ Sibu lo Tair lifate kile nalëgleme kofene na Kristen oneho bubë onena, nëbalena seme nutu helefo mëta sei mëtlëna. Na sebo kë mëta sëkefo miti tafa tla na Gotome mana gëgali tlelëla. ⁶ Na bu seme kayo motlona na sebo bume mata kayo tloma. Na sibu lowa mana fëfe tla na bu bubë lowa ita mutuja.

Gotobë lowene mago gali të totokweflebë ho, Agabus, Sisaria lifate mëta Polme gali tlola

⁷ Na kwe sebo sibu lona, Tair lifate kile tla, na sebo Tolemes lifatewa fwa tula. Na sebo kë life mago, Kristen onehome, sësle totoma. Na sebo buna jowa olëwa tafa tla. ⁸ Na li olëna sibu lo mëta fëfe tla na Tolemes lifate mago tuja. Na sebo Sisaria lifewa fwa tula na sibu lo mago fëfe tokwaka na Filipbë lowa tuja. Ebë ho kë nëgebë, bu Jisasbë lale gali të tëtakefëtëmëbë ho. Na buna fli tobali ita jowa hona èbamé Jerusalem lifate mëta meaniji lamotloma, Aposel enëneme mögaitakefëma namëglame. ⁹ Kë ho bu ononeglë nëbale këniji nilina. Na bu home yo hana tlome. Na kë nilina ononeglë Gotobë lowene mago gali të mototokwefla.

¹⁰ Sebo Sisaria lifate mëta habenuju olëwa tafa tla. Na ho li Judia provins kile tle na Sisaria lifatewa tisi. Bubë weniji Agabus. Bu Gotobë lowene mago gali të totokweflebë ho. ¹¹ Bu sebelë tisi. Na Polbë alitaba fa tëtamë na bubë tobana kijuna lalei totome. Na bu megalì tle, "Gotobë Amtötomba bome lowene watlënë. Kë lowene galibë melëgebe lalële, 'Israelbë afenëboni, Jerusalem lifate mëta kë tafa möglabë, ebë alitababë bolijayabë toba na kijuna melalëi mogotometlame, bobë tobana kijuna fene lalei notomë. Na bume Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëneme yo molomame, bume tëbo namogotlame.'"

¹² Na kwe sebo Agabusbë gali aholokwane tlola. Na sebona, kë life mago enënena, Polme anisasana lëkle totla na gali tlola, "Ju Jerusalem lifatewa asa eiju.

Matëbe." ¹³ Kwe Pol sebobë gali metafu latätatëna, "Sobo bome asa maninibo eletëna na bobë lowene këna asa sisile etatëna. Sobo aholokwane elo. Bo Tako Ho Jisasbë wege fa nogotlëna, na bu bome, Jerusalem lifate mëta, kalabusu mögëtanana, na bu bome mogo nalë tékla mögëtanana, kwe lalowa bome melë matëtana. Bo kë wesibi uli hana nëletemë." ¹⁴ Sebo Polme yafe gali tlola kwe sebobë gali aholokwane hana tlotëna. Kë wesibime nëgëme sebo bume feilawa gëgali hana tlelëla na bume megali tlola, "Wesibi, Tako Ho bu melë logotomebëme kwe bu melë malotome."

Pol bu Jerusalem lifatewa fwa tule

¹⁵ Na tokwafe li olëna, sebo wesibi sle totoma, Jerusalem lifatewa nuguja nanëglame. Na sebo Jerusalem lifatewa tuja. ¹⁶ Na Kristen oneho fli, Sisaria life mago, sebona tuja. Sebona tuja na sebo Jerusalem lifatewa tuhu tula, na bu seme, Saiprus afayo mago hobë lowa sei mutujenëna. Na sebo kë lo mëta tëtebëya. Lo bolijayabë weniji Nason na bu étani anebomu Jisasme lowene sle ttle. ¹⁷ Na Jerusalem lifate mago Kristen oneho bu seme yafe hwi motlona kwe bu tako fleflesu memëtletëna.

¹⁸ Li olë na sebo Polna, Jemsme hwime tuja. Na Kristen onehobë letitabo ho, sebona loko tlelëya. ¹⁹ Na Pol bume hohwë tokou na sësle tëtagume. Na iniwa wesibi Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enënebë li mëta kë totomebë Pol kë gali të tätetëme.

Kristen onehobë lotu letitabo enëne, Polme megali motlola, "Ju Gotobë tako lotu lowa ejumo"

²⁰ Kristen onehobë lotu letitabo enëne, Polbë gali aholokwane motlola na bu Gotome tako fleflesu memëtletla. Na bu Polme megali motlola, "O afa, ju walowene sle ele, Israelbë afenëboni feilawamu, bu Jisasme walowene sle mletla. Na kë enëne bu, Goto Mosesme kë täglëlebë tafa sle gali esogo möglelëlabëme lowene anisasana mana mehola aholokwana ti hana mla. ²¹ Kwe kë oneho bu sogëna gali meaholokwane lamëtla, 'Pol, bu Israelbë afenëbonime, Israelbë afenëboni mëtabëya

jwa möglabë enënebë provins mëta kë tafa mokoujabë, megali latlagukefëme, "Sobo Goto Mosesme kë täglëlebë tafa sle gali asa esogo elelëtelo." Na bu mata megali latle, "Sobo sobobë iko nëbalebë ato jibo asa tëtlë etometemo. Na sobo Israelbë afenëbonibë lowene asa esogo elelëmetëmo." ²² Sebo walowene nëla. Ju ebelë kë tigisibë gali bu aholokwane möglana bu jume wame möglëyome. Sebo kë wesibi habelë nogotlamene? ²³ Ju, sebobë gali esogo eglelëtënan, kwe lalowa. Semago ho nilimalë, Gotome Gotobë wenijina wakakëne mëtla wesibi melë mogotomabëme. ²⁴ Ju kë nilimalë home nëno elëme, na Gotobë tako lotu lowa elelëkakumeme. Na sobo iniwa, Gotobë naba li mëta lale tafa egelobë lowenebë, esogo elelëlome, Goto Mosesme kë täglëlebë tafa sle gali fene lëbe. Na sipsip kleli, ju li ho mago, balitina glo eletëmeme. Na lotu lo mëta wege möglabë home elëmeme, bu Gotome ahojume namëgletlame. Sipsip kleli ahojumebë yawe mololame na kë nilimalë ho bu bubë eslehuba mana le melëmame.* Ju melë eglena, feilawa oneho melowene namëgletëyome, 'Kë gali jume kë gali mëtletëyobë gali, ebë sogëna gali.' Na bu jume melowene namëgletëyome, 'Goto Mosesme kë täglëlebë tafa sle gali esogo eglelëlebë ho.' ²⁵ Na Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enënebë, Jisasme tokwafe kë lowene mëtletlabë, sebo pasëna megali tloma, 'Sobo kë lowene esogo eglelëlona kwe lalowa. Sobo fësome kë gogwa möglabë hi wesibi asa hi elo. Na bu ko iniwa lugujutle slejwabë kleli asa hi elo. Na kolei mata asa hi elo. Na sobo lisei lowene asa elo.'" ²⁶ Li olëna, Pol kë nilimalë home nëno tle. Na buna iniwa, Gotobë naba lime lalowa tafa möglabë lowene esogo möglëlëlame, Goto Mosesme kë täglëlebë tafa sle gali fene lëbe. Na tokwafe bu Gotobë tako lotu lowa mëtëkakluja. Na Pol bu Gotobë tako lotu lo mëta wege möglabë home megali tlome, "Tobali ita tële olë mugujuna, na sebo iniwa Gotobë naba li mëta lalowa tafa nëglame. Na sebo sipsip kleli bwa bwa mana nehweijame, Gotome ahojume

namëgletlame."

Israelbë afenëboni, Polme Gotobë tako lotu lo mëta fa mototla

²⁷ Kë tobali ita tële olë yawe lëgleme kofene na Israelbë afenëboni, Esia provins mago, Polme hwi motlola, Gotobë tako lotu lo mëta tafa tle. Na bu onehobë wame lowene tufiji mëtëtatëma, na Polme mana fa mototla. ²⁸ Na bu anisasana këkale mëtla, "O Israelbë afenëboni, sobo seme aitaname esijo. Ebë ho kë nëgebë, bu li life li life mago onehobë naba lime, seme, Israelbë afenëbonime sisile latëtakefëna. Na bu iniwa onehome meokokwe latlagume, 'Sobo Goto Mosesme kë täglëlebë tafa sle gali asa esogo elelëtelo.' Na bu Gotobë tako lotu lo mata sisile tëtatëna. Bu kë wesibiwa nane tle. Weye. Bu Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enënebë, Gotobë tako lotu lowa tlelëkakume. Na këna, ebë lale lotu lo sisile totle na kë lo, Gotobë naba li mëta tëbowa tlibetle." ²⁹ Ëtani, Polna, Efe-sus life mago ho, Trofimusna, Jerusalem lifate mëta asë mëtelo. Na kë enëne mana hwi motloma. Na këme négeme bu Polme meweniji lamëtletla, "Bu kë Israelbë afenëboni lëtabejwa lëglebë home, Gotobë lotu lowa wafi tlelëkakulewa."

³⁰ Na feilawa oneho, Jerusalem lifate mago, kë gali aholokwane motokouja na bu hokweinawa loko motokweija. Na Polme fa mototla na Gotobë tako lotu lo möglëbo elë ki motokouja. Na bu hok-weinawa ino titiji mëtla.

Rom life mago wame home boblo mogotomabë enëne, Polme fa mototla

³¹ Bu Polme tëkle mototokweflabë, na Rom life mago wame home boblo mogotomabë enënebë eso ho li, meaholokwane tle, "Jerusalem lifate mago ho blalo momogli mëtagujaya." ³² Na hokweinawa, bu wame home boblo mogotomabë enënebë, bubë eso enënename nëno tle na wame këme mëtlabë oneho belë tlelume. Polme kë tëkle mototlabë oneho, kë eso hona, wame home boblo mogotomabë enënename yafe hwi motloma, na Polme tëkle hana mototla. ³³ Na wame home boblo mogotomabë enënebë eso ho loliwa

* **21:24** Israelbë afenëboni bu melë lamëtlekefëya, Gotome kakëne gali kë moglolabë olë yawe sle moloma na bu eslehuba mana le melëma.

tisi na Polme fa totle. Na bu wame home boblo mogotomabë enéneme gali tlome, "Sobo kë home tèle senë tabana lei etlome." Na bu Israelbë afenëbonime takune tlome, "Ebë ho yalëne? Na bu fëye têbo wesibi fa totlène?" ³⁴ Na feilawa oneho li li galina feilawa gégali mëtla. Na bu feilawa se mototla na wame home boblo mogotomabë enënebë eso ho bu gali aholokwane sle hana tlome. Këme négeme bu wame home boblo mogotomabë enéneme gali tlome, "Sobo Polme sebobë lowa elelulome." ³⁵ Bu Polme mëttelula na bubë lo mago mitigo mëta kofene mëtlebila. Na wame home boblo mogotomabë enëne, onehome mehwı lamotloma, Polme mogo nalë tékle mogotlamefe. Këme négeme, Polme tékle mogotlalime, kë mago lafeijiwa mëtlëla. ³⁶ Feilawa onehomu bume nagi esogo mëtaguma na anisasana megali mëtaguma, "Mogo nalë têke elolo, mogo nalë têke elolo."

Pol, Jisasme kë lowene lëgletlebë lowenebëme, Israelbë afenëbonime, gali sle tlome

³⁷ Wame home boblo mogotomabë enëne, Polme bubë lowa mëglelökakulame kofene kwe Pol bu wame home boblo mogotomabë enënebë eso home, Grik galina gali tlore, "Bo jume gali lime lalowa gali noglémene?" Na bu klelego mettle na Polme gali tlore, "Ju Grikbë gali habëna lowene elene? ³⁸ Bo jume mewenijiwa nanelë, 'Ju Isip life mago howa. Étani onehobë wame lowene kë tufiji tétatëmë ho, gavman enéneme wame namoglamame. Na bu, 4,000 ho, kosina wame kë lowene sle mëtëglabë home, ho jwa tabo elë tlelume.'"

³⁹ Na Pol bubë gali tafu tétatle, "Bo kë ho nane. Bo Israelbë afenëbo. Bo Tarsus lifate mago ho, Silisia provins mago. Bu lale na tako lifatemu lëbetenë. Bo jume tokwëfo takune noglëme fene. Bo ebë onehome lalowa gali noglomëmene?" ⁴⁰ Wame home boblo mogotomabë enënebë eso ho bume gali tlore, "Lalowa." Na Pol bu mitigo mëta tlibe na toba momale tétatëme, oneho gégali kuju namëgebëyame. Bu iniwa kuju mëtebëya na Pol, bume, Hibru galina mana gégali tle.

22

¹ Na Pol bume megali tlome, "O ayani na afanino, sobo aholokwane elo. Bo some ekë gégali sle néléléyo. Bo li wesibih fa hana totlë." ² Oneho aholokwane motlobabë, Pol Hibru galina gégali tle na bu kujunamu këme mitlibaguja.

Na Pol bume megali tlome. ³ "Bo kë négabëye, Israelbë afenëbo. Beë bome Tarsus lifate mëta fu tétanë, Silisia provins mago lifate tokwëfo. Kwe bo ebë lifate mëta sigli telë. Na bo Gamaliel okokwe loglonëbëme towë. Na bu bome sebobë semleninome, kë gwa tétatëmëbë tafa sle galibëme okokwe slemu tlönë. Na bo Gotobë tafa sle gali anisasana esogo slemu tlelëtelëmu, sobo tei elo. ⁴ Ebame bo Jisasme kë lowene mëgletlabë onehome têbo lato-tokwefëmë. Bo bume mogo nalë tétékle nëtagwibëme tako tole latelë. Na kë onehome senë tabana lalei totokwefëmë na kalabusu lowa tlelukwefëmë. ⁵ Gotobë tako lotu lo mëta wege lëglebë tako eso ho na Israelbë afenëbonibë lotu eso enëne, bome lowene lamëletëna, bo ebë fene melë kë tégelëbëme. Na bu kë wesibibëme some gali mëglëyome. Na kë enëne bu pasë yahi mëtla na bome mëtlëna. Bo sebobë ilawa mago enéneme, Damaskus lifate mëta kë tafa mëtëglabë kë pasë tehutemë. Ebë pasë bome kë mëtlénabë, bome megali sle lamotlona, Jisasme kë lowene mëtletlabë onehome kalabusu nanotomëme fene. Bo Damaskus lifewa tuguwibë, kë pasëbë gali fene gali tla melë nanugulëme fene. Na bume Jerusalem lifatèwa nélësumëme na bu mana têbo motomame."

Pol kë nalë Jisasme kë lowene tégletlebë gali, tê tétatëme

⁶ Ita, Pol bu megali tétékake, "Bo tuguwibë, na klijì kuna bo Damaskus life nounou totlë. Na hokweinawa tako elulego, matafa mago, bome iniwa lahwegënëwa tétanë. ⁷ Na bo life mëta latitigwëwa. Na bo we lego mana aholokwane telë na megali tlönë, 'Sol, Sol, ju bome fëyeme sisile etakefénëne?' ⁸ Na bo metakune tlolë, 'Tako ho, ju yalëne?' Na kë we lego metafu tétatenë, 'Bo Nasaret life mago Jisas. Ju bome sisile latakefénë.'

⁹ Bona kë tiglijabë enëne kë elulego hwi

lamotlola. Kwe bome kë gali toglonëbë we lego aholokwane hana mëtla.

¹⁰ Na bo megali tlolë, 'Tako Ho, bo habelë négelémene?' Na Tako Ho bome megali tlönë, 'Ju huju elëme na Damaskus lifatewa ejume. Na kë lifate mëta, iniwa wesibi ju egotomebëme, Goto jume kë tole lëgletëbë, ho li jume kë lifate mëta gali lugujuwelëme.'

¹¹ Kë elulego, tako elulego négeme na bobë naba këme kilego mëtlenenë. Këme négeme, ho bona kë tugujabë bome toba fana Damaskus lifatewa mëtlenuna.

¹² Ho li kë lifate mëta tafa tle. Bubë weniji Ananaias. Bu Gotome fwa lotu lëgletlebë ho. Na bu Goto Mosesme kë täglëlebë tafa sle gali esogo sle lëglelëtlebë ho. Na Israelbë afenëboni iniwa, Damaskus lifate mëta kë tafa möglabë bu melowene lamëtletla, 'Lale ho.' ¹³ Kë ho bo belë tisi na bobë lime tlibetenë. Na bome megali tlönë, 'Afa, Sol, jubë naba tika mögletëme.' Bu fene gali tlönë, na bobë naba tika mëtlenenë na bo bume hwi tlolë. ¹⁴ Na bu gali tlönë, 'Sebobë semleninobë Goto, melëme tole lëletë, ju bubë tole lowene na egletleme. Bu jume melëme aniji tolë, ju Gotobë lale lowenewa kë esogo lëglelëtlebë home hwi naegloleme. Na ju bubë ëfalëbo mago gali aholokwane naeglometleme. ¹⁵ Na iniwa wesibi ju kë hwi toglomebë na gali ju kë aholokwane toglometlebë onehome të naegëtagutëmeme. ¹⁶ Na ju fëyeme hwi elene? Mana baptais fa etole. Ju Tako Home Jisasme gali eloileme, jume lëgaita nalëgleme na jubë tëbo lowene sle nalogotemetëme."

Goto Polme jine tlële, Jisasbë gali Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëneme të nalëtatëmeme

¹⁷⁻¹⁸ Pol ita megali tlome, "Bo Jerusalem lifatewa ita tigisina, na bo mana Gotobë tako lotu lowa tekakuli. Na bo Gotome mana gëgali tlelëkeflebë na bo Tako Ho, Jisasme, nimitelënahà mana hwi tlolë. Bu bome megali latlonë, 'Ju Jerusalem lifate mago hokweinawa eiju. Ju bobë gali kë lifate mëta të egotlena kwe bu hana aholokwane mögletëyome.' ¹⁹ Na bo megali telë, 'Tako Ho, bu kwe bome walowene mëletëna. Étani bo iniwa lotu lowa kë asë tégëbelëfëbë na jume

kë lowene mögletëyobë onehome iniwa têtëkle latëtakefë na kalabusu lowa sisike tlekefë. ²⁰ Na jubë gali të logotlebë ho Stivenme mogo nalë kë tékle mototlabë, kwe bo këme tlibë na bo kë wesibi tako fleflesu latletelëmu. Na Stivenme anijina kë tékle mototlabë, hobë heletanëno ého, bo hwi tlometemë.' ²¹ Kwe Tako Ho bome megali tlönë, 'Ju eiju. Bo jume, Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëne belëme jine négelëkakëme, kakë kë tafa mugulabë oneho belëme. Ju bume egaitame naegleme."

Pol wame home boblo mogotomabë enëneme megali tlome, "Bo Rom lifate mago ho"

²² Israelbë afenëboni, Polbë gali aholokwane motlola. Kwe Pol, Israelbë afenëboni mëtabëya jwa möglabë enëneme lëgaitame nalëglebëme gali tlomena, kwe bume ita tako enisusumu memëtletla. Na bubë kë gali aholokwaneme tole hana mëtletlamu na bu anisasana gali mëtla, "Mogo nalë têke elolo! Mogo nalë têke elolo! Këha hobë, ebë life mëta asa tafa malële! Gli malële!"

²³ Bu anisasana gali mëtëbebokwakabë, na bubë heletanëno ého titika mëtla na sisike mëtebokwaka na life obona mesisike motokwaka. Bu këna melëbëme lëlekju mëtla, bu Polbë gali tole hana mëtletlamu. ²⁴ Këme négeme wame home boblo mogotomabë enënebë eso ho, bubë wege home gali tlome, "Sobo Polme, sebobë lowa elelëkakulome na bume taba afona lëlafa etlome. Na kë enëne wame kë moglolabë lowene wayobëme takune elolome. Bo melowene nanëgelëme, 'Israelbë afenëboni, bume mogo nalë tékeme fëyeme tole mélane?'" ²⁵ Këme négeme, bu Polme kijuna tobona lei mototometla. Na bume taba afona tékla mogotlame kofene. Kwe Pol wame home boblo mogotomabë enënebë eso ho lime hwi tôle, lolime tlibetle. Na bume takune tôle, "Rom provins mago gavmanbë gali melë lëgëbetle lalële. Sobo Rom provins mago hobë tëbo lowene afina sahwi elotelo. Sobo Rom provins mago ho blawa lalowa tékla egotlomene o hanane? Weye, hanane. Bowe, Rom provins mago ho, na sobo bome blawa fëyeme tékla egëtanamene?"

²⁶ Kë eso ho, kë gali aholokwane tle, na bubë tako eso home tuju tle na gali tujuweléle, “Ju habelë egotlemene? Kë ho bu Rom lifate mago ho!” ²⁷ Na kë tako eso ho Pol belë tisi tle na takune tbole, “Ju bome gali enonë. Ebë négali o sogëna. Ju Rom life mago hone o hanane?” Na Pol gali tbole, “Négali.” ²⁸ Na kë tako eso ho megali latlolle, “Bo tako baliti Rom lifate magobë gavmanme watlélë na bo mefata wanelë, Rom life mago ho.” Kwe Pol megali latle, “Bo kwe hanane. Ayana, beëna bu Rom life mago. Këme négeme, bo mata Rom life mago ho.” ²⁹ Wame home boblo mogotomabë enëneme, bu Polme tékla namogotlame kofene, kwe Polbë gali meaholokwane motlolana, “Bo Rom life mago ho,” kwe bu uli memëtla na fo mëtökaka. Na kwe tako eso ho bu mata tako uli metle. Bu wame home boblo mogotomabë enëneme megali toglomeme négeme, “Sobo Polme senë tabana lei etlomo.” Bubë lowene metégëbetle latle, Rom life mago home blawa asa lalei etlo.

Pol Israelbë afenëbonibë lotu eso enëneme gali tē têtatëme

³⁰ Wame home boblo mogotomabë enënebë eso ho, bu metole latle, melowene sle nalëgleme, “Israelbë afenëboni, Polbë fëye tēbo lowene hwi motlotlane?” Këme négeme, jowafe niwa tēbe na bu Polme këna lalei mototlabë senë taba titika totometle. Na bu lotu lo mëta wege möglabë eso ho na Israelbë afenëbonibë lotu eso enëneme, gali telokwakëme, loko namokwëtlame. Na Polme kë enëne belë tlelule. Na bubë naba lime tlibetëme.

23

¹ Na kwe, Pol Israelbë afenëbonibë lotu eso enëneme wëya tlelëme na megali tlome, “O afani, bo Gotobë naba lime kë asë négelëbë, bo tēbo lowene mëta hana asë nelë. Bo melowene nanelë, ‘Bo wesibi liha hana totlë.’” ² Pol megali tle, na Gotobë tako lotu lo mëta wege lëglebë tako eso ho, Ananias, Polbë lime kë mitlijabë enëneme gali tlome, “Sobo éfalëbo elë bu elo.” ³ Na Pol këme gali tbole, “Goto jume mata tékla loglëme. Ju waholo lebotabo ti ha. Oneho jume matawa hwi moglëyobëye, lale kli-somu, kwe lokwalëfe waholo lebotabo ti

ha lëlubetë. Ju melowene lalene, ‘Ju Goto Mosesme kë téglobë tafa sle gali esogo eglelëlebë ho, na kë galina bobë tafa hwi sle loglotenëme.’ Na ju kë gali fëyeme boblo etlene, na bome éfalëbo elëme bume fëyeme gali elomene?”

⁴ Na kë enëne Polbë lime këme tlijabë, Polme megali motlola, “Ju Gotobë tako lotu lo mëta wege lëglebë tako eso home fëyeme tēbo gali elolene?” ⁵ Na Pol këme gali tle, “O afani, masiwife, bo melowene hana nélételë, kë ho bu Gotobë tako lotu lo mëta wege lëglebë tako eso ho. Gotobë bogo megali eglame négeme, ‘Sobo, sobobë eso home, tēbo gali asa elolo.’”

⁶ Pol melowene latletëme, “Israelbë afenëbonibë lotu eso enëne, fliye bu Farisi enëne na fliye Sadyusi enëne.” Këme négeme, bu anisasana gali tlome, “Afanino, bo kë négabëye, Farisi ho. Na bobë afuna, ayana, bu mata Farisi ho. Bo melowene nanelë, gigli enëne bu matëmatë mago huhuju möglame. Na kë wesibime fwa bome so namëtatëname.”

⁷ Pol kë galime gëgali tle, na Farisi enëne na Sadyusi enëne blalo wame mëtla na li li lowene mëta mëtëtabëya. ⁸ Ebë wame wayobë melégëbetle lalèle. Sadyusi enëne megali lamëtlekefëya, gigli enëne matëmatë mago hana huhuju möglame. Na ensel na alibaho hanane tafa mële. Kwe Farisi enëne bu kë wesibi iniwa lowene sle mëtletëma. ⁹ Këme négeme, anisasana mu gëgali mëtla. Na Farisi enëne fli, Gotobë galime kë okokwe moglomabë ho, bu hujuna mitlija na anisasana megali mëtla, “Sebo ebë hobë tēbo lowene hana hwi nolotla. Ensel li o alibaho li bume wagali mololenawa. Bu melë lëglena, na sebo bume tékla nogotlana kwe sebo Gotobë wege sisile nogotlame.” ¹⁰ Na wame home boblo mogotomabë enënebë eso ho bu mehwi tlome, anisasana wame gali feilawa huju mëtletlëla na bu uli metletëme. Bu melowene tle, “Farisi enëne na Sadyusi enëne Polbë ato memelë ki tei mletlafe, na bubë ato bule lëgletleme na bu gli lëleme.” Këme négeme bu wame home boblo mogotomabë enëneme gali tlome, “Sobo loko kë möglelëyabë enëne belë eyeume na Polme

kë enënebë mago no ejuwelolome na elesu-lome na sebobë lowa elelekakulome.”

¹¹ Bu melë kë mëglabë. Na klabë kuna Tako Ho Jisas, Polbë li mëta tlibetle. Na gali tlore, “Ju uli asa ele. Ju bobë gali, Jerusalem mëta fene të etle, Rom lifate mëta, melë, të egotleme.”

Israelbë afenëboni gali sle mototla, Polme mogo nalë tëkle namogotlame

¹² Na kwe li olobalëna, Israelbë afenëboni fli mana loko mëtteleläya. Na gali sle mototla, Polme mogo nalë tëke namogotlame. Bu Gotobë wenijina kakëne mëtla, “Sebo Polme mogo nalë satëkle notla. Sebo mogo nalë tëkle jwa nogotlana kwe sebo hi wesibina tuna hana hi nëglame.”

¹³ Polme mogo nalë tëkle gali kë kakëne mëtëglabë hobë tabei këniji niliafewe (40) sogë sigliwa. ¹⁴ Kë ho, bu lotu lo mëta wege mëglabë eso ho belë na Israelbë afenëbonibë letitabo enëne belë mutujutëma na megali motloma, “Sebo Gotobë wenijina gali mekakëne sle wanëla, ‘Sebo Polme mogo nalë satëke nogotlame. Sebo tëkle jwa nogotlana kwe sebo hi wesibina tuna hana hi nëglame.’” ¹⁵ Këme négeme, sobona, Israelbë afenëbonibë lotu eso enënena, wame home boblo mogotomabë enënebë eso home sagali elolo. Na bume mesogëna elolome, ‘Sebo metole nanëla, ju Polme sebelë sei elëfatëna, sebo bume fli wesibime takune nanoglolame. Sebo melowene sle nanëgletlame, ‘Bu fëye wesibi totlene?’’ Sobo melë egelona, kwe sebo alëgeme ekë tafa nëla. Na bu Polme sobelë sei mëglélana, kwe sebo bume alëgeme mogo nalë tëke nogotlame.”

¹⁶ Kwe Polbë blola, kë gali aholokwane tle. Këme négeme tuju na wame home boblo mogotomabë enënebë lowa tëkaklu. Na bolumama Polme gali tlore. ¹⁷ Na Pol, wame home boblo mogotomabë enënebë eso ho lime, bu belë naligistleme gali telokwakle. Na bu tisi tle na Pol megali tlore, “Ebë falake home jubë tako eso ho belë sei ejuwelële. Bume li galime gali nalogoleme.” ¹⁸ Këme négeme, kë eso ho, kë falake home, bubë tako eso ho belë tlelule na megali tle, “Kalabusu mëta kë tafa lëglebë Pol, bome megali lalolonë, ‘Ebë falake home jubë tako eso

ho belë sei ejuwelële. Bume gali lime gali nalogoleme.”

¹⁹ Na këme, kë tako eso ho kë falake home tobame fa totle na mëglëbo elë tlelule. Na tlemalë buwa mutujuwelibo na mana takune tlore, “Ju bome fëye galibëme gali eglonëmene?” ²⁰ Na kë falake ho megali tlore, “Israelbë afenëboni bu gali wafi sle motla, uniji jume takune nameglëyome, Polme, Israelbë afenëbonibë lotu eso enëne belë mëglelutëma namëglame. Bu jume sogëna mëglëyome na megali tlore, bu Polme fli wesibime takune namogotlame na melowene sle namëgletlame, ‘Bu fëye wesibi tlene?’” ²¹ Kwe ju bubë gali asa aholokwane elome. Bu mago fli ho, bu këniji niliafewe sogë sigliwa, bu Gotobë wenijina gali mekakëne wamla, ‘Sebo Polme mogo nalë satëkle notla. Sebo tëkle jwa nogotlana kwe sebo hi wesibina tuna hana hi nëglame.’ Bu jume mana kë hwi meletëyo, bume megali naeglomeme, Pol bu belë maluju.” ²² Na kwe, kë tako eso ho, kë falake home gali tlore, “Ju bome galime kë egisitenëbë, li home kë galibëme asa gali elole.” Na bu kë falake home jine telékakle.

Bu Polme, tako eso ho Feliks belë jine metlëla

²³ Na kwe wame home boblo mogotomabë enënebë tako eso ho bubë tokwëtokwë eso home tlemalëme gali telékakëme. Na bu belë mitisijo na bume gali tlore, “Sobo wame home boblo mogotomabë enëneme 200 këniji, loko etome. Na hos klelina kë asë mëglabë home 70 këniji loko etome. Na sëfana kë wame mëglabë enëneme 200 këniji loko etome. Sobo Sisaria lifewa egëyeume sagli elëlome na klabëmuwa eyeume. ²⁴ Sobo Polme hos kleli fli aniji elotelome, bu këna luguju nalëgleme. Na sobo bume eso ho Feliks belë sei sle ejuwelëlome.” ²⁵ Na wame home boblo mogotomabë enënebë tako eso ho, pasë yahi tle na bu megali latle, ²⁶ “Lale olobalë eso ho Feliks, ju sebobë tako eso ho mu. Bobë weniji Klodius Lisias. Na bo ebë pasë jume ekë yahi nëletë. Na ebë pasë Polme megali latlatle. ²⁷ Israelbë afenëboni, ebë home fa mototla na mogo nalë tëkle namogotlame fene. Kwe bo

gali meaholokwane telë, ‘Bu Rom provins mago ho.’ Këme négeme, bona, bobë wame home boblo mogotomabë enënena bume kë wame motlolabë enénebë mago no tlëla. ²⁸ Bume kë so mëtatlabë gali wayobëme bo lowene sle nanëgletelëme. Këme négeme, bo Israelbë afenëbonibë lotu eso enëne belë këme tlelulë. ²⁹ Bo bume kë tëbo wesibime takune tlomë. Na bubë onehobë tafa sle galime fwa anebo gali mëtlelëna. Na bu kë tafa sle galime fwa so mëtëtatla. Kwe bo bubë fëye wesibiha hwi hana tlotelë. Na sebo bume mogo nalë manawa hana tëkle nogotlame o manawa hana kalabusu nogotlame. Matëbe. ³⁰ Na ëje bo ebë gali meaholokwane nanolomë, bu bume mogo nalë tëkle mogotlabë gali wa sle mëtatla. Na këme négeme bo ju belë hokweinawa këme jine nelëbaklë. Na bume kë so mëtatlabë enëneme gali nolomëme, bu jubë naba li mëta gëgali sle namëglame. Bobë gali tei.’

³¹ Na kwe, wame home boblo mogotomabë enëne, bubë eso hobë gali es-ogo mëtlelëtla na bu kë klabëna Polme Antipatris lifatewa sei mutujuwelëla. ³² Jowa klabë tle na wame home boblo mogotomabë enëne, hos klelina kë asë mëtlekefëyabë, Polme Sisaria lifatewa sei mutujuwelëla. Na wame home boblo mogotomabë enëne fliye, Jerusalem lifatewa ita mutuja na bubë lowa fëfe motkwaka. ³³ Bu Sisaria lifatewa fwa mutula na eso ho Feliksme pasë mëtlëla. Na Polme mata mëtlesula na bubë naba li mëta tlibetle. ³⁴ Bu kë pasë hwi tlagwi na Polme këme metakune tlore, “Ju fëye provins mago hone?” Na Pol gali metafu tëtäle, “Bo Silisia provins mago ho.” ³⁵ Na kwe eso ho këme megali tlore, “Jume tëbo loweneme so mëtatëyobë enëne migisiyana kwe bo jubë gali aholokwane nolotëme.” Na bu këme wame home boblo mogotomabë enëneme megali tlome, “Sobo Polme, étanifu eso ho, Herotbë lowa elelkakulome na sobo mana hwi sle elokweflome, lëglëboukakulime.”

* **24:6-8** Fli lowene ho bu melowene lamëtla, li gali mana lëbe kë gali mëta. Kë gali melë lëgëbelalële, “Na sebo bume sebobë, lotu eso enënebë naba li elë yafe tlelula, bu kë tafa lëglebë galime gëgali nanëgletelëmame fene, kwe eso ho Lisiasna, bubë wame home boblo mogotomabë enënenena mana kë mitisiya, na seme enisusuna hehë mëtletëna na sebobë toba mago bume mana ki mëtëkaka. Na Lisias këme gali tle, ‘Fli oneho ebë home, onehobë gali aholokwane moglomabë enëne belëme mëglelulame tole mëglana ta jubë naba li elë samëglesulame na bu kë tafa lëglebë galibëme sa gëgali mëglelëyome.’”*

24

*Israelbë afenëbonibë letitabo enëne,
Polme so mëtëtatla*

¹ Na bu tobali olë wamutuju na Gotobë tako lotu lo mëta wege lëglebë tako eso ho, Ananaias, Sisaria lifewa mana tuju. Na Israelbë afenëbonibë letitabo enëne fli, na oneho tafa sle mëglabë gali, lowene sle lëgletlebë ho li, buna mutuja. Bubë weniji Tertulus. Na bu Polme so kë mëtëtatlabë galibëme, eso home gali motlola. ² Na kwe, eso ho Polme gali telokwakle, ligisi tle nalëgleme. Na bu tisi tle na Tertulus, Pol kë tafa tëglebë galime mana gëgali tle. Na bu megali latle, “Eso ho Feliks, ju seme lale tafame laitakefëna. Étani kë tafa tëglaginabë na mana ekëne fe lëkaki wame hana tokweija ebelë mana ekë fe lëkaki. Étani feilawa wesibi kë tëbo mëtletënabë, jubë lale lowenena sle tëtagimetëna. Ju seme feilawa wesibime taitagina. ³ Sebo kë wesibi hwi tlagima na sebo maninibona sle tla. Na sebo jume tako fleflesu latokweitëyo na megali tokweija, ‘Yahala fëyemene.’

⁴ Kwe bo jume gëgalina kiki hana négëtëme. Ju seme maninibo naegletëname fwa takune nolë na ju sebobë tokwëfo gali aholokwaneme aholo bo naegëtatëname.”

⁵ Na bu Polbë galime megali tletle, “Sebo ebë home mehwi nanolola, bu memelë tëbo lowene mëta tafa lëglebë ho. Bu iniwa lifate mëta, Israelbë afenëbonibë wame lowene tufiji tëtagutëme. Na bu Nasaret lifate mago Jisabë lowene esogo mëglelëtla mëta onehobë eso ho. Kë enëne bu lale enëne nane. ⁶⁻⁸ Bu melëbëme fene su tle. Gotobë tako lotu lo, tetëbo lowenena tëbo nalogotleme fene na kë lo, Gotobë naba lime tëbowa lilibetleme. Kwe sebo bume mana kë fa totla. Këme négeme, bu kë tafa lëglebë galime, sebo kë gali négleyobë, ju sa takune elole. Ju bubë ëfalëbo mago gali lowene sle naegletleme.”*

⁹ Israelbë afenëboni bu këbë loweneme, Tertulusme mëtaitala na bu këme megali mëtla, “Ebë gali kë négabë, négali galimu.”

Pol, Feliks bë naba lime, Tertulus bë gali tafu tëtate

¹⁰ Na kwe, eso ho Feliks, Polme esuwälëwa tlore, gëgali nalëgleme. Na Pol këme megali tle, “Bo jume walowene sle nélétë. Ju ebë life mago onehobë gali aholokwane eglomebëme, étani anebomu tëtabetëme na mana ekëne etabe. Këme négeme bo jume fleflesu këme nélétë, ju bobë gali aholokwane sle eglonëme. ¹¹ Ju tëtakune ekouna, kwe ju mehwì sle egloleme, we ita tèle olë wamutuju, bo Jerusalem lifatewa lotume këtuguwibë. ¹² Na Israelbë afenëboni bome mehwì hana motlona, bo ho lina Gotobë tako lotu lo mëta wame gali nélélégome. Weye. Bo Israelbë afenëbonibë iniwa lotu lo mëta o iniwa lifeku mëta, fli hobë wame lowene tufiji hana tëtatemë. Weye. ¹³ Ebë gali bu bome kë so mëtatënabë, négali gali nane. Weye. Bome kë so mëtatënabë gali eso olafa sle hana mëtatëyo.

¹⁴ Kwe bo some megali sle nélëyo. Bo kwe étani sebobë semleni kë lotu mëtletlabë Gotome fwa mana lotu nélételë na bo Tako Ho Jisasbë lakale mata esogo nélélételë. Israelbë afenëboni mefë lamototla, ‘Tako Ho, Jisasme esogo möglelëlabë, tëbo lakale.’ Kwe bo melowene nanelë, Goto Mosesme kë téglobë tafa sle gali iniwa bu négali gali mu. Na iniwa gali, Gotobë lowene mago gali té mototokweflabë ho kë yahi mëtëglabë, kë mata négali gali mu. ¹⁵ Na bo Gotome melowene nanéletelë. Tokwafe li olëna iniwa gigli enéneme matëmatë mago huhuju logotomeme. Lale lowenena gigli mëtlabë enénemë na tëbo lowenena gigli mëtlabë enénemë bume iniwa huhuju logotomeme. Bona, ebë enénemë kë tafa möglabë, jowa lowenewa nehola. ¹⁶ Këme négeme bo kë négaholëbë gali esogo sle néglobëbëmë feilawa afutuku këme nelë. Na bo Gotobë naba lime na onehobë naba lime tafa sle nanégletemëmë.

¹⁷ Bo Jerusalem lifate kile totlë. Na bo li life mëta kë tafa tugulëbë, feilawa tlibutu tafa tulë. Na tokwafe, bo Jerusalem lifatewa ita tisi. Na baliti jwa kë tafa

mëtlabë yabe enéneme, négaitamëbëme baliti tehweitemë. Na bo sipsip kleli Gotome ahojume nanégletelëmeha tisi. ¹⁸ Bo Gotobë tako lotu lowa nuguwime tole latelë, këme négeme, bo Gotobë naba lime lale tafa négelëbë lowene afina sle totlë na bo mana tako lotu lowa tékakuli. Na oneho bome Gotobë tako lotu lo mëta hwi motlonabë, bo Gotobë naba lime lalowa tëtabë. Bo feilawa enénena hana tafa tla. Na sebo fëyeha hana totoma. Na fli enéneha hana flikale motlona. ¹⁹ Kwe Esia provins mago Israelbë afenëboni mitisiya na bome blawa wame motlona. Bome kë so mëtëtatënabë enénemë jubë naba lime bo kë tëbo togotlëbë wesibime bu gëgali mëkakijame. Kë enénemë bu migisiya jwa fëyeme mélane kë galime gëgali namëglame? ²⁰ Bo melowene nanelë, bu gëgali hanane. Kwe ebë iniwa enénemë, bo Israelbë afenëbonibë lotu eso enénebë naba lime kë tiglibëbë, bu bobë tëbo wesibi o tëbo lowene wafi hwi motlotënabë kwe bo metole nanéletemë bu jume kë tëbo lowenebëme sagëgali möglelëyome. Bu jume lalowa gëgali möglelëyomene o hanane. ²¹ Kwe bo melowene nanelë, bo tokwëfo wesibi kë téglobë, këme fwa wame molona. Kë wesibi melë, bo bubë gali aholokwane moglomabë hobë lime kë tiglibëbë, bo megali latelë, ‘Bo Gotome melowene sle nanéletelë, lebo enéneme, matëmatë mago huhuju logotomeme.’ Kë wesibime fwamu bome sobobë naba li elëme këme mëlesuna.”

²² Feliks, Tako Ho Jisasbë lakale kë esogo möglelëlabë onehobë lowene walowene sle tletëmë. Pol gëgali téglobë yawe tlore na Feliks mana megali tlome, “Sobobë gali eme fwa tou lëgletëyome. Tokwafe wame home boblo mogotomabë enénebë eso ho, Lisias, ebelë ligisina, kwe bo sobobë gali sasle négatatyome.” ²³ Na bu wame home boblo mogotomabë enénebë eso ho li, megali tlore, “Ju Polme sahwi elokwefle jubë lokwalëfe mëta fwa tafa léléme. Kwe bume naba feilawa asa ahwatle. Weye. Bubë yabení bume wesibina mögaitalabëme asa lëkle etome kwe bu matisitla.”

Eso ho Feliks, Polme kalabusu lowa tuku téglobë, tèle tlibutu tafa tle

²⁴ Fli olë wamutuju. Na Feliks, bubë no Drusilana mitisijo. Drusila kë négabëye,

Israelbë afenëboni mago mëse. Na Feliks, Polme gali telokwakle, bu belëme ligisi tle nalëgleme. Na Pol tisi tle na buna gëgali mëtelo. Na bu Polbë gali aholokwane tlagule. Na Pol, Jisas Klaisme lowene srebë lowenebëme mana okokwe sle tbole. ²⁵ Na Pol, oneho lale lowene esogo mëglelélabëme gëgali tle. Na oneho bubë asë ululu sle mogotlabëme gëgali tle. Na tokwafe Gotobë naba li meta onehome gali aholokwane loglomebë na onehome fu fu logo-tomebë olë mata gëgali tle. Feliks kë gali yafe aholokwane tbole na bu tako tutune metle na megali tle, "Ju ejumo. Tokwafe bo tole nëgelëna mana sagali nëgelökakëme, bo belë ita egisi naegleme." ²⁶ Feliks Polme metole fene lattle, Pol bume baliti lëlèle nawa, na bu bume kalabusu lo mago jine lelökakleme. Këme nëgëme, itaita këme gali telokwakëkefle, bu belë gëgalime ligisikefëtle nalëgleme.

²⁷ Bu melë kë tëglebë tële tlibutu latle na mana Porsius Festus, Feliksme hihijika tle na eso home tafa tle. Kwe Feliks bu metole latle, Israelbë afenëboni bume fleflesu namëgletlame. Këme nëgëme Polme kalabusu lo mëta fwa këme kile tle.

25

Eso ho Festus, Polbë gali aholokwane tbole

¹ Festus, Sisaria lifatewa tisi na Ju-dia provins mago enëneme eso home tëtabetëme. Na bu kë mëta aowafe ni têbe. Na bu Sisaria lifate kile tle na Jerusalem lifatewa tuju. ² Na Israelbë afenëbonibë lotu lo mëta wege mëglabë eso ho na bubë letitabo enëne, Festus belë mutujutla. Na Pol tëbo lowene mëta kë tafa tëglebë gëgalibëme gëgali mëttelela. Na bume këme anisasana megali motlola, ³ "Ju seme lalowa aitanamene? Sebo metole nanëla. Ju Polme Jerusalem lifatewa jine elëbakleme." Bu kë galina këme gali motlola, fli home alëgëme éhoma gali motlomame nëgëme, na Polme mogo nalë tëkle namogotlame. ⁴ Na Festus bubë gali metafu tëtabetëme, "Pol, Sisaria lifate mago kalabusu lo mëta mana tafa lëleo. Bo sogë tafawa nanelë, na bo Sisaria lifewa nuguwi nanëgelëme. ⁵ Këme nëgëme, sobobë

eso enëneme jine elëmo, bona nuguja nanëglame. Na kë ho, tëbo lowenena tafa lëglena, kwe lalowa bu bobë naba lime bubë tëbo lowene lalowa gëgali mëgletlame."

⁶ Festus Jerusalem lifate mëta tobali ita aona olë o welujuwa olë tafa tle, na bu Sisaria lifatewa ita tuju. Jowa klabëwa ni têbe na kë olobalëna hobë gali këme aholokwane mëglekefëtëmabë lo mëta tafa tle. Na Festus, Polme mëglesutla namëglame gali tlome. ⁷ Bu Polme sei mëtelëfatla. Na Israelbë afenëboni, Jerusalem lifate mago kë mitisiyabë bume loko mëtlelëtla na bume gali blawa soso mëtëtatla. Na Pol bu tetëbo lowenebë mëta kë tafa tëglebëme gëgali mëtletla. Kwe Festus bubë galime melowene hana tletëme, "Bubë gali nëgali galimu." Bu meolafa hana mëtëtatla, bubë gali nëgali gali. ⁸ Bu gali blawa wafi soso mëtëtatla na Pol bubë gali mana metafu tëtabetëme, "Bo fëye wesibiha hana totlë. Bo Israelbë afenëbonibë tafa sle gali boblo hana tëtabetëme. Na bo Gotobë tako lotu lo, tëbo lowenena tëbo hana tëtabetëme. Na bo Rom lifate mago gavmanbë eso home tëbo hana totlë."

⁹ Kwe Festus melëme tole tle, Israelbë afenëboni bume fleflesu namëgletlame. Këme nëgëme, Polme këme takune tbole, "Ju metole lalene? Jerusalem lifatewa ejume na bo kë mëta bubë gali aholokwane nolomëme." ¹⁰ Kwe Pol megali tle, "Hanane mu. Bo kë mëta kë tafa nëgelëbë lo, bu Rom lifate mago eso ho, Sisarbë lo, one-hobë gali këme aholokwane mëglekefëyabë lo. Bome blawa kë so mëtëtënabë gali, eme fwa aholokwane eglomeme. Ju bome walowene eletenë, bo Israelbë afenëbonime fëye wesibiha hana totabatëme. ¹¹ Bo li wesibiha tëbo nogotlëbë, kwe lalowa bo gli manelë. Bu bome li fëye tëbo wesibiha hwi moglotënana, na megali moloname, 'Ju ebë tëbo wesibi mëta gli egleme,' kwe lalowa bo kë mëta gli manelë. Kwe bome kë so mëtëtëtënabë gali, sogëna nëgebë, ho bubë toba elë hana gwa mëgëtaname. Bo metole nanelë, Rom lifate magobë tako eso ho, Sisar, bome blawa kë so mëtëtëtënabë gali, buwa saaholokwane lëgleme." ¹² Na kwe Festus, bume lale lowene kë mëglëkeflabë

enënena blalo gëgali mëtla na Polme megali tlore, "Ju megali waele, 'Eso ho Sisar, jume blawa kë so mëgëtatéyobë gali bu saaholokwane lëgletëme' kwe ju eso ho Sisar belë egujume."

Festus, eso ho Agripame, Polbë galime gëgali tlelèle

¹³ Habenuju afe niwa têbe. Na eso ho Agripana, bomulu Bernaisina, Sisaria lifatewa mitisijo, Festusme hwi namoglolome. ¹⁴ Na kë tlemalë tako tafaha mëtelo. Na Festus eso ho Agripame Polbë galime mana megégali tlelèle, "Ëbame, Feliks li home kalabusu lowa kë tuku tëglebë, bu kalabusu lo mëta mana tafa lële. Bubë weniji Pol. ¹⁵ Bo Jerusalem lifate mëta tafa tëgelëna, Israelbë afenëbonibë letitabo enëne na lotu lo mëta wege mëglabë eso ho, gali bume so mëtëtatla. Bu metole lamëtla, bo megali nanoglomëme fene, 'Bu wafi tëbo tlitawa, na wame home boblo mogotomabë enëne, bume mogo nalë têke namoglolame.' ¹⁶ Kwe bo bubë gali metafu latëtatemë, 'Sebo Rom provins mago enëne, sebobë lowene melë lëgëbelalële, bume kë so mëtatlabë enënebë toba elë blawa hana gwa négëtatémame. Fli ho bu li home so mëtatlana, kwe bubë gali tafu mëgëtatlabëme aholo bo sle samëtagutla. Bubë so gali afina tafu lëtatémame na tokwafe onehobë gali aholokwane lëgletëmëbë ho, bubë gali hwi sle lolotémame.'

¹⁷ Këme négeme kë enëne ebë lifatewa, bona tisiya. Na bo haha tafu hana totlë. Bo jowa klabëwa ni tebë na bo hobë gali këme aholokwane mëglekefëyabë lowa mana tuwi. Na bo wame boblo enëneme gali tlomë, 'Kë home elesulo.' ¹⁸ Na bobë naba lime, bume kë so mëtëtatlabë enëne, bu mitlija na mana gëgali motokuja. Bo melowene latelë, 'Bu tëbo wesibi kë togotlebëme gëgali mëgletlamewa. Kwe bu këbëme hana gëgali mëtla. Weye.' ¹⁹ Buna, bubë lotu lowenebëme anisasana momata mëtlelogwaya. Na bu li ho kë gli tëglebëme anisasana momata mëtlelogwaya. Kë hobë weniji Jisas. Kwe Pol këme megali tle, kë ho kë gli tëglebë mana hwi lëta. ²⁰ Bo ebë gali sle nogotlëbëme

lowene hohwi nanëtatelëmu. Kwe bobë lowene yaya lalëletenë. Këme négeme, bo Polme metakune tlolë, 'Ju metole lalene? Jerusalem lifatewa ejume na bo kë mëta jubë gali aholokwane nolëme.' ²¹ Kwe Pol megali tle, 'Bo kwe kalabusu lo mëta tafa manelë. Tokwafe, Rom lifate magobë tako eso ho, Sisar, bome blawa kë so mëgëtaténabë gali saaholokwane lëgletenëme.' Këme négeme bo megali telë, 'Bu kalabusu lo mëta tafa lëglekëfebëë, na bo mana Rom lifate mago eso ho belë jine nelëkaklëme.' ²² Eso ho Agripa kë gali aholokwane tle na Festusme megali tlore, "Bo ebë hobë gali aholokwaneme tole nanëletelë." Na Festus këme gali tlore, "Uniji saaholokwane egloleme."

²³ Na li olëna, Agripana Bernaisina bu lale negli wesibina negli mototlo na bu mana mitisijo. Na kë tlemalë, wame home boblo mogotomabë enënebë eso hona, Sisaria lifate mago letitabo hona, oneho këme loko mëtlelëkefëyabë lowa iniwa mëtëkakuja. Na Festus bu wame home boblo mogotomabë enëneme jine telëkakëme, Polme bu belë mëglesula namëglame. Na bu Polme bu belë mëtesula. ²⁴ Na Festus këme megali tle, "Eso ho Agripa, na sobo iniwa oneho, sebona kë tafa néglabë, sobo ebë home hwi elolo. Israelbë afenëboni iniwa, Jerusalem lifate mago na ebë lifate mago, ebë home gali so mëtëtatla. Bu bome anisasana megali lamotlona, 'Mogo nalë tëkle etole mana tafa lëglelime.' ²⁵ Kwe bo ebë hobë, li fëye wesibiha, hwi hana nolotelë. Na bo megali hana négelëme, 'Gli malële.' Bu metole lalële, eso ho Sisar bume blawa kë so mëtatlabë gali buwa saaholokwane loglomëme. Këme négeme bo gali wasle totlë, Polme eso ho Sisar belë jine négelëkaklëbëme. ²⁶ Bo eso home Sisarme ebë hobë tëbo lowenebëme pasë yahi nëkaketelëme fene. Kwe bo bubë li wesibiha hwi hana tlotelë, bo so kë mëtëtatlabë gali wayo lowene hana nëletelë. Na bo pasë mëta sebobë eso home fëye so gali wayobë yahi négletelëmene? Këme négeme, eso ho Agripa, bo ebë home jubë naba li elë këme nëlesutë, na fli enënebë naba li elë mata këme nëlesulë, bubë gali aholokwane

sle naeglolome. Bo kë so galibë wayo lowene sle nélételéme na bo pasë mana yahi nékaketeléme. ²⁷ Bo kalabusu lo mago ho li, eso ho belë jine négłélëna, na bubë so galibë wayo hana yahi négleteléna, kwe bo melowene nanelë, ‘Këha lale lowene nane.’”

26

Pol eso home Agripame gali tbole

¹ Na Agripa Polme gali tbole, “Jubë gégalime mana gégali ele.” Na Pol to-bana lëkle totome, oneho gégali kuju namégebéyame. Na bu megali tle, ² “O eso ho Agripa, Israelbë afenëboni, bome blawa kë so mëtétaténabë gali jume të négétatéme. Na bobë gali jubë naba li mëta gégali négelébëme tako tole nanelë. ³ Ju sebobë, Israelbë afenëbonibë iniwa lowenebë wafi lowene sle eletëna. Na kofe kofe gali kë gégali négelogwayabë, kë wesibime mata ju wafi lowene eletëna. Këme négeme bo metole nanelë, ju alabujuwa tafa eleme. Na iniwa galime aholo mana bo sle etagwime.

⁴ Israelbë afenëboni iniwa, bobë lakalebëme wafi lowene sle mëletëna. Bo tokwëfome bobë lifate mëta kë tafa tokweibë na ita Jerusalem lifate mëta kë tafa tokweibë, bu bobë lakalebëme wafi lowene mëletëna. ⁵ Na bu tole mëglana kwe bu bobë lakalebëme jume lalowa gégali mëglelëyome. Bu bome melowene lamëletëna, ‘Bo falakeme négena, bo Farisi ho li tëtabë. Na bo Farisibë lowenewa anisasana esogomu tlelëtemë.’ Farisi enëne Mosesbë tafa sle anebo gali iniwa anisasana esogo mëtlelëla. ⁶ Bo ëje ekë nilibë. Na bu bome sobobë naba li elë mëlesuna bobë lakaleme some gégali naméglelëyome. Na kë gégali wayobë, melégebe lalële; bo melowene nanelë, étani Goto bobë semlenime megali sle latlome, bu gigli enéneme huhuju logotomeme. Na bo kë wesibi melowene sle négleteléme na bo këme hwi nékaketelë. ⁷ Sebobë semle, Israelbë we ita tèle nübalebë afenëboni, bu klabëna olëna Gotome fwa lotu mëtlekefëtlä. Na bu melowene sle këme mëtletla, ‘Goto gigli enéneme huhuju logotomeme na bu kë wesibi hwi mëtékaketla.’ Eso ho, kë wesibime fwa Israelbë afenëboni, bome

sobelë këme mëtlesuna. ⁸ Sobo fli emëta kë eglibobë enëne, melowene fëyeme elone, ‘Goto gigli kë mëtblabë enéneme hana huhuju logotomeme.’

⁹ Étani bo melowene latelë, Nasaret lifate mago Jisasme, kë lowene sle mëgletlabë onehome sisile manotomë. ¹⁰ Na bo kë wesibi Jerusalem lifate mëta melë totlë. Lotu lo mëta wege mëglabë eso ho, bome iniwa afutuku mëtlëna kë wesibi togotlëbëme. Na bo kë iniwa afutukuna Jisasme lowene sle kë mëtletlabë onehome feilawa sisile totomë na kalabusu lowa tlelukefëmë. Na eso enëne bu giglime gali mëtlana kwe bo mata helawawa latelë, gigli matla. ¹¹ Feilawa olë bo melatlekefë, Israelbë afenëbonibë lotu lowa nékakuliwa négelébë, na Jisasme kë lowene mëgletlabë onehome fafa nékouwi na sebo mana têtëkle nelutaya. Bo melëme tëbo fene totomë, bu Jisasme klëë gali namoglolame na bume kë lowene mëtletlabë lowenebë mëlékëla naméglame. Bo ebëha wesibi Jerusalem lifate mëta fwa nane telë. Weye. Bo bume tako enisusumu metletemë, na bo kakë lifate enéneme mata melatétagumë.”

Polbu Jisasme kë lowene tégletlebë galime gégali tle

¹² Pol megali tle, “Lotu lo mëta wege mëglabë eso ho, bome metole lamëtletëna, Kristen onehome têtëkle nanégétagwime. Na bome Damaskus lifewa kë esome fwa jine mëtelékakéna. ¹³ O eso ho, bo Damaskus lifewa tuguwibë, kliji kume tlibe. Na bona kë tugujabë hona tako elulego hwi tlola, matafa mago tisitëna. Kë elulego kë négabë bu klijihia nane. Weye. Bu tako elulegomu. Kë elulego, bona kë tugujabë enëne name iniwa lahwegënëwa têtana. ¹⁴ Sebo iniwa latitiwagujawa. Na bo li hobë gali aholokwane tlolë, Hibru galina megali latlonë, ‘Sol, Sol, ju bome fëyeme sisile etakefënëne? Ju bome tëbo egëtakefënëna kwe, ju jume tëbo elitamë.’ ¹⁵ Na bo metakune tlolë, ‘Tako ho, ju yalëne?’ Na Tako Ho bu këme tafu têtatenë, ‘Ju kë sisile egëtakefënëbë Jisas. ¹⁶ Kwe ju huju ele. Bo jume ebë olëna këme nisitë, jume aniji nanoglëme, bobë wege fa naegétatenëme. Ju wesibi nabana

ëje kë hwi eglomebë, kë galibëme onehome sagali elëwagume. Na ita fli wesibi bo jume tokwafe olafa nogotometëme, kë wesibi galime, onehome mata gali elomeme. ¹⁷ Bo jume négaitëme. Na jubë ilawa mago enëne na Israelbë afenëboni mëtabëya jwa mëglabë enëne jume têbo hana mëgëtome. Hanane. Bo jume Israelbë afenëboni mëtabëya jwa mëglabë enëne belë jine négelékakëme, ¹⁸ bubë lowene sle naegëtagutëmeme. Na bu tlukufini kile namokoujame na elulego tabome natafa mokoujame. Na bu Satanbë têbo lowene kile mokoujame na Gotobë lale lowenewa mehwagulame. Na bu bome lowene sle mokoutëname na Goto bubë iniwa têbo lowenebë aholokwana ti nalékoutëmeme. Na bu bobë oneho tafa namokoutëname. Tako Ho Jisas bome kë gali tlenë.”

Pol, Jisasbë gali tê wege, bu kë fa têttagulebëme, Agripame gali tbole

¹⁹ Pol eso ho Agripame gali tbole, “Eso ho Agripa, bo nimitelëha wesibina heven lifate mago kë hwi toglolëbe, boblo hana totlë. Hanane mu. ²⁰ Bo Damaskus lifate mago onehome afina gali tê tutatemë. Na ita Jerusalem lifate mago onehome, na Judia provins mago onehome, na Israelbë afenëboni mëtabëya jwa mëglabë enëneme mata tê têttagutemë. Bo gali metë latëtagutemë, ‘Sobo sobobë têbo lowenebë kile elome na Gotome fwa lowene eletelome. Sobobë lakale melebotane saetlo, sobobë têbo lowene iniwa kile têkoujo na sobo Gotome wafi lowene ekoutelo.’ ²¹ Bo ebëha gali onehome tê têttagukefëtemë négeme na Israelbë afenëboni bome kë wesibime fwa Gotobë tako lotu lo mëta këme fa mëtelutana. Na bome mogo nalë tëkle namégétaname fene. ²² Kwe Goto bome feilawa lataitanë. Goto bome tégaitawaginëbëe na ëje mana ekë laitakefënë. Këme négeme ëje bo ekë nilibë. Na bo iniwa enëneme, atwati enënenäa eso enënename, Jisasbë gali ekë tê nëtatemë. Na bo li gali hana tê nëtatemë. Mosesna, Gotobë lowene mago gali tê mototokweflabë ho fene yahi mëtla, bo kë galiwa tê notokweflä. ²³ Ëtani bu meyahi lamëtla, ‘Goto kë aniji toglolebë ho, bubë onehome nëno lëleme, bu tako elili fa

logotleme na gli lëleme. Na lebo enëne matëmatë mago huhuju mëglabëme bu afina logoutatëmeme. Na bu Gotobë lale gali, olë fenene, Israelbë afenëbonime na Israelbë afenëboni mëtabëya jwa mëglabë enëneme mata tê lëgëtatëmeme.”

Pol Agripame megali latbole, “Ju Jisasme salowene sle eletle”

²⁴ Pol kë gali tê têttagulebëe, na Festus anisasanamekékale tbole, “Pol ju yaya lale. Ju tako lowene fa egotleme négeme. Na kë lowenebë jume yaya këme lëta.” ²⁵ Na Pol gali tle, “Eso ho Festus, bo yaya nane nelë. Weye. Bobë iniwa gali négali galimu. Ebë yaya gali nane. ²⁶ Na iniwa gali bo kë tê nogotlëbë, eso ho Agripa lowene lalëletëme. Këme négeme, bo bume kë gali tê négëtatelëbëme uli hana nelë. Bo walowene néletelë, Jisas iniwa wesibi kë totomebë, bu li mumu hana lëbetle. Iniwa wesibi Jisas kë totomebë bubë naba lime ého hana lëgleme négeme na bu lowene sle këme lëletle.” ²⁷ Na Pol, eso ho Agripame gali tbole, “Eso ho, Agripa, ju Gotobë lowene mago gali tê mototokweflabë hobë gali lowene sle laletlene o hanane? Bo walowene nelë, ju wafi lowene sle eletle.”

²⁸ Eso ho Agripa Polme këme metakune tbole, “Ebë tokwëfo olëna ju gali kë tê etatenëbë, ju melowene laletenëne, ‘Bo Jisasme lowene sle nanëgletelëmene?’”

²⁹ Na Pol bubë gali metafu tëtätle, “Bo Jisasbë gali tokwëfo olëna tê nogotlëna o tako olëna tê nogotlëna, bo Gotome megëgali nanëlelëlë, ju na fli enënenäa kë tafa egelobë, sobo iniwa Jisasme lowene sle eletelo, bo fene lowene sle néletelë. Kwe bome senë tabana fene lei mëtëtana some këha lei mëgëtobëme bo tole hana néletëyo.”

³⁰ Na kwe eso ho Agripa na Bernaisi na eso ho Festus na buna kë tafa mëtblë enëne huhuju mëtëkouja, ³¹ na kë lo mago totoho mëtëkaka. Na bu blalo megëgali mëtla, “Kë hobë, li fëye wesibinha, hwi hana nolotla na sebo megali hana négłame, ‘Bume lalowa, mogo nalë tëkle etlo o kalabusu malële. Weye.’” ³² Na Agripa, Festusme megali tbole, “Sebo bume kalabusu lo mago jine négelékakélame fene kwe bu megali tëgleme négeme, ‘Rom lifate magobë eso ho, Sisar,

bome blawa kë so mëtatënabë gali bu saaholkwane lëgleme.' Na sebo bume kalabusu lo mago jine jwa këme nëlëkakla. Sebo bume eso ho Sisar belë fwa sajine nëglëlame."

27

Pol Rom lifatewa tuju

¹ Festus gali mesle latotle, sebo sibu lome fe nëlame na Itali provinswa nujame. Na bu Polname, fli kalabusu enënename, wame home boblo mogotomabë enënebë eso ho belë sei mutujuwelëma, bu mëglëboujalime hwi sle namoglamame. Kë hobë weniji Julius. Buna bubë wame home boblo mogotomabë enënenë, bu eso ho Sisarbë lo mëta sei mëglëkeflabë enëne.

² Na sebo* Adramitium lifate mago kë tigisibë sibu lo mëta fëfe tla. Kë sibu lo, nutu helefo mëta, kë tafa mokoujabë lifate elëme lugujume kofenene, Esia provins mëta. Na Aristarkus bu sebona tuja. Kë ho bu Masedonia provins mago na bubë lifate weniji Tesalonaika. Na kwe sebo Sisaria lifate kile totla. ³ Jowa klabë tékaka na sibu lo Saidon lifate mëta fla tule. Na Julius, Polme lale lakale lebotane tëtattle na bume megali tbole, "Jubë yabénime hwime lalowa egujume, bu jume hi wesibiname, fli wesibiname mëgaito namëglame." ⁴ Na kwe tokwafe Saidon lifate kile totla. Na tako flelu, sibu lo miti nagi fo tëtagule. Këme nëgême, sebo Saiprus afayo amlebo elë këme hwagënë tokwokwëya. Na kë afayo aflokobë tako flelu hana tle. ⁵ Sebo tako nutu su tékaka na Silisia provins na Pamfilia provins loli elë sigli tokouja. Na Lisia provinsbë lifate mëta, Maira mëta fla tula.

⁶ Na sebo kë lifate mëta sibu lo mago fëfe tékaka. Na wame home boblo mogotomabë enënebë eso ho Aleksandria lifate mago kë tigisibë sibu lo hwi tbole. Kë sibu lo, Itali provinswa luguju nalëgleme. Këme nëgême bu seme kë sibu lowa mëtlenuna. Na sebo kë sibu meta fëfe tula. ⁷ Na sebo Maira lifate kile totla, na sibu lo feilawa olë alabujuwa tujukëfe. Flelu bume miti nagi fo tëtagukefleme nëgême. Sebo Nidus lifatewa

nounou watla kwe flelu sibu lo mana kë tëbetokwakle na sebo tugua hana tla. Këme nëgême sebo sibu lo jelë tetokwakla na Krit afayo elë tuja. Na sebo Krit afayo flelu jwa tabo elë tuja, Salmone hwetu li elë tuja. ⁸ Na sebo kë afayo mëglëbo elë alabuju tujukefëya. Na sebo li afloko elë mana fwa tla. Kë aflokobë weniji melë, "Lale Ku Tako." Bu Lasea lifate li mëta lëbe.

⁹ Na kwe, lebutako olë wafi mutuju na Gotome hijwa tafa mëtletlabë olë mata wafi tuju. Na nutu feilawa sosogli lëglebë yeme wafwa tla. Këme nëgême, Pol megali tlome, ¹⁰ "O sibu lo mago enëne, sobo aholkwane elo. Bo melë lowene nanelë, sebo eli nugujana, kwe sebo alëgême tëbo nigilitayame. Na kwe kë sibu lo na lebutako wesibi tëbo mëgleme. Wesibiwa tëbo mëgleme nane. Weye. Sebo fli kë mëta gigli nëglame."

¹¹ Kwe wame home boblo mogotomabë enënebë eso ho, Polbë gali aholkwane hana tbole. Bu sibu lo bolijayabë lowene na sibu lo kë asë tëglelëlebë hobë lowene esogo tlelëtëme. ¹² Ebë sibu lo këkesi labu kë nëgebë, lale tabo nane. Tako flelubë olë ligisi nëgena, sibu lo flelume habëna ëho lëglemene? Flelu sibu lome bubluju logotleme. Këme nëgême lebutako ho, sibu lo mëta kë tafa mëtla, gali sle mototla, kë lifate kile namëglame. Bu melowene mëtla, "Sebo ebë lifate kile nëlame na Finiks lifatewa nujame. Na kë lifate mëta, tako flelu ligisi olë tafa nëlame. Bale, fwa nugulame nawa o hanane." Finiksë sibu lo këkesi tala Krit afayo nëgemowe mëglëbo elë lëbetëme. Na sibu lo kë tëbo lotokwefëmëbë flelu, kë belëme fe hana lulekefe.

Labasagli flelu tako nutu mëta huju tle

¹³ Negemowelë mago flelu tisi na bu tako flelu nane. Këme nëgême, bu melowene mëtla, "Sebo Finiksë sibu lo këkesi labuwa lalowa nugujame." Këme nëgême bu sibu lo kë fa logotlebë hobota tabo ainë buhe mototla na bu kë tala kile mëtla. Na Krit afayobë helefo mëglëbo mëglëbowa mana mutuja. ¹⁴ Bu mutujabëë, na hokweinawa Krit afayo elë mago labasagli flelu tako mana tisi. Bu kë flelu mefë lamotla, "Nëgetuje elë mago flelu." ¹⁵ Na kë flelu sibu lome

* **27:2** Feilawa lowene ho, melowene lamëtla, "Luk bu kë gali yahi tle na ebë gali melëgebe këme lële, 'Sebo.'"

feilawa bëbë totle na ku takowa fo tëtagule. Sibu lo mëta kë wege möglabë ho bu sibu lo yelu, fletu kë belëme tigisibë elëme yafe swaya mototla kwe hanane. Fletu bume tako boblo metotome. Këme nëgeme bu fletubë tolewa esogo mëttelelëtlä. Na sibu lo ku tako elë mana fo fowa tëtagule. ¹⁶⁻¹⁷ Sebo Kauda afayo nëgemowe möglabë elë tuja. Na kë tala tako fletu hanane. Na sibu lo mëta kë wege mëtblabë enëne, sibu lona kë ki tokweijabë ihe, sibu lo elo li elë tako afutukuna ki motokweija. Na sibu lowa mana ki motokwaka na tabana tafu mëtëtagujaya. Na bu tatako taba glo mëtla. Na sibu lo lokwalëfe elë blou mototolelëma na mana kë tabana sibu lo tafu mëtëtagula, fletu kë sibu lo yaye logotlelime. Bu Afrika lifate li mago tu lokwalëfe mago yenëba mëta lesilime, uli memëtla. Këme nëgeme sibu lo kë asë möglelëmbebë selë ki mëtëtëkekëya na bu fletubë tolewa esogo mëtagutla. ¹⁸ Fletuna, nutuna sibu lome feilawa boblo mototlo. Këme nëgeme, jowa klabë tla na sibu lo mëta kë wege möglabë enëne, fli wesibi nutuwa sisike mëtla, sibu lo fogolego nalëgleme. ¹⁹ Tèle olë wamtuju na aona olëbëna bu sibu lo kë asë möglelëmbebë selë fli na selë kë mëta kesi möglebë ti flina nutuwa sisike mëtëkaka, sibu lo fogolego nalëgleme. ²⁰ Lebutako olë sebo klijina, sëgetobana hwi hana noloma. Na tako fletu seme sibu lona feilawa bëbë tëtaguna. Këme nëgeme, sebo melowene hana nëla, "Sebo tuja ato nëtabëyame." Weye. Sebo melowene nanëla, "Sebo iniwa gigli nëglame."

²¹ Lebutako olë bu iniwa hi jwa tafa mëtla. Na tokwafe, Pol huju tle na ku mëta tlibe na bume megali tlome, "Sobo bobë gali esogo tëglelëtënbë na Krit afayo kile jwa nëlame kwe seme ebë tëbo olë esune hana lëglëname fene. ²² Kwe bo some gali nëlëyo, sobo ebë tëbo olëme feilawa asa tutune eletelo. Semago ho li hana gli lëgleme. Kwe sibu lowa tëbo lëgleme. ²³ Bo Gotome fwa tafa nëglekefëtelëbë ho. Na Gotome fwa lotu nëglekefëtelëbë ho. Èje klabë, Gotobë ensel bobë lime lilikakitenë, ²⁴ na megali lolonë, 'Pol ju ebë wesibi kë fata lëglebëme uli asa ele. Ju tokwafe Rom lifatewa tuhu eguleme na Sisarbë naba

lime elibeme. Aholokwane ele. Goto some lëgaitome. Na iniwa ho junia sibu lo mëta kë tafa egelobë bu gigli hana möglame.' ²⁵ Ensel megali loglonëme nëgeme na bo some këme gali nëlëyo, sobo uli asa elo. Bo Gotome melowene nanëletelë, 'Iniwa wesibi bu bome fene gali lolonë, bu melë fata mögleme.' ²⁶ Kwe fletu ebë sibu lo lëgehuleme na li afayobë yenëba mëta bubluju luleme."

²⁷ Na kwe sebo kë nutu mëta tëtabëyabëë, olë këniji latla we ita aona. Kë nutu mefë lamotla Mediterenian nutu. Nilifu klabë kuna, sibu lo mëta kë wege möglabë enëne melowene mëtla, "Sibu lo li afayo belë fwa lëgleme lololi lalëlefe." ²⁸ Këme nëgeme, hobota tabo wesibi taba heletabo mëta kesi mototla na yenëba mögeselëlabëme nutuwa tuku mëtëtëkaka na yenëba këna mëtëselëla. Na ita buhe mëtetofakla na bubë lëlekuju tabei ebë këniji niliafewe. Na ita sibu lona kli mëtëkaka na ita yenëba këna lëlekuju möglabë wesibi tuku mëtëtëkaka. Na ita buhe mëtetokwakla na bubë lëlekuju tabei ebë këniji aowafewe. Këme nëgeme bu melowene mëtla, "Yenëba lololi tei notlafe." ²⁹ Na bu uli memëtla, sibu lo, aniji mëta bubluju lëglelime. Këme nëgeme bu sibu lo këna hobota lëglebë ainë nilina, sibu lo elo elëme sike mëtëtëkaka, sibu lo kë mëta fwa lëgemule nalëgleme. Na bubë gotome gali tuku mëtletëma, hokweinawa feti nalëgleme, bu hwi sle namëkakame. ³⁰ Sibu lo mëta kë wege möglabë ho, sibu lo kile namëglame fene, alëge hohwi mëtëtatla. Këme nëgeme bu sibu lo mago ihe tabana nutu mëta tuku mëtëmalitaya. Na mesogëna mëtla, "Sebo kë ihena, ainëna taba eso, sibu yelu mëta kë kesi nanokoujame na ainë mana nutuwa sisike nëtëkakame." ³¹ Kwe Pol wame home boblo mogotomabë enënebë eso honame wame home boblo mogotomabë enënename megali tlome, "Kë enëne sebona sibu lo mëta tafa jwa nëglana kwe sobo gigli egelome." ³² Këme nëgeme, wame home boblo mogotomabë enëne tèle taba, ihe mëta kë kë kesi mëtblabë, tëtlë mototoma. Na nutu ihe mana fo tëtagwi.

³³ Feti lololi tle. Na Pol iniwa home, hi wesibi hi namokoujame anisasana gali tlome. Na bu megali tlome, "Sobo we ita nilina olë tafa sle hana telo, tutune mëta

fwa tafa tokweijo na hi wesibi hana hi tokweijo. ³⁴ Këme négeme bo some anisasa na këme gali nélëyo, sobo hi wesibi mana hi naekoujome. Some kë hi wesibi afutuku namëglelëyome. Sobo aholokwane elo. Semago ho li ato li hana tēbo lögotleme, sebo iniwa lalowa nëtabëyame.” ³⁵ Na Pol kë gali yawe tsole na bletë nage fa totle na bu kë enënebë naba lime Gotome lale gali tsole, “Ebë bletë nage, yaha fëyeme enénëne.” Na bu bletë nage fufu totle na mana hi tle. ³⁶ Iniwa ho bu Polbë gali aholokwane mëtla na bubë tutune lowene, sle tletëme. Na bu mata hi wesibi glo motokouja na hi motokouja. ³⁷ Sebo sibu lo mëta kë tafa téglabë tabei bu këniji 276 ho. ³⁸ Sebo hi tokoujabë, imo soslo mëtëtagujaya. Na sebo witi liji begë manogwa nutuwa sisike têtékaka, sibu lo fogolego nalëgletëname.

Sibu lo tēbo tle

³⁹ Olë wafeti tēbe na sibu lo mëta kë wege mëglabë ho yenëba hwi mëtelokwakla. Kwe kë yenëba mëtëselëla hana mëtla. Na bu wakona téglobë yenëbabë hwi mëtelokwakla. Na bu gali mëtla, “Sebo ebë sibu lo, ebë wakoha tabo elë manehula na kë mëta fla nulelélame.” ⁴⁰ Këme négeme bu ainë mago taba tëtlë mototoma na nutu mëta hune mëtékaka. Na bu sibu lo këna kë asë mëglelélabë yegu mago taba totohwa mototoma. Na bu sibu lo kë asë mëglelélabë selë kli mototokwakla, fletu hoho nalogotleme. Na sibu lo yenëba elë mana lujume. ⁴¹ Kwe sibu lo yelu, nutu lokwalëfe mago yenëba mëta lalesiliwa totole. Na nutu bu sibu lo elo bubluju totle. ⁴² Na wame home boblo mogotomabë enëne, bu kalabusu home hao mëtletëma, bume mogo nalë têtékla namëgétayame fene. Bu fofolou mokoujame na mana mélëboukakujalime. ⁴³ Kwe wame home boblo mogotomabë enënebë eso ho Polme lëgaitalëme tole lëgletleme négeme. Na bu wame home boblo mogotomabë enéneme melékle totome, “Kalabu home mogo nalë asa têtékla eto. Matëbe.” Na bu seme iniwa gali tlona, “Sobo foloume lowene lalo kwe sobo afina lalowa okokli ekako na yenëba elë folou ekoujome. ⁴⁴ Na sobo fli, sibu lo mago agwihe glo elome na këna some nutu mana

yenëbawa fo lëtagujome.” Sebo melë tla na sebo iniwa yenëba elë fëfe tula. Na semago liha hana tēbo tlita.

28

Pol bu Malta afayo mëta tafa tle

¹ Sebo iniwa helefowa fëfe tla. Na kë lifate mago enëne seme megali lamotlona, “Ebë afayobë weniji Malta.” ² Këbë lifate mago enëne seme fleflesuna mëtaitana. Tu mana tetokëfe na kë lifeku tlilego mettle. Këme négeme bu ahoju këme hoho mëtla. Na bu seme iniwa ahoju labuwa mëtlenuna, sebo ahojume sa nanugulame. ³ Pol ahoju hoho ti glo tle na ahoju mëta gogwa tole. Na tēbo taiju, kë ahoju hoho ti kufe ke telulamë. Na kë taijume ahoju atête téselékakë. Na latohowa tékakéyamë na Polme toba mëta tétou tlële. Na mana kesi tokwakéyatle. ⁴ Na kë lifeku mago oneho kë taiju Polme tobame kë tétou téglobë mehwı motlotla, tobame mana kesi tlatle, na bu blalo megëgali lamëtla, “Hwi elolo. Ebë ho kë négebë, mogo nalë kë têtékla tëtakefëbë ho. Bu nutu mëta gli hana tle. Kwe tēbo loweneme kofayame kë tēbo lotokwefëmëbë goto, bu kë home mogo nalë têke nalogloleme.” ⁵ Kwe Pol kë taijume ahoju elëme bile tetokwakë na bume li wesibiha fata hana tletle. ⁶ Oneho bu melowene lamëtletla, “Polbë ato sëse lëgletlemewa o bu hokweinawa mogo nalë letigomewa.” Na bu Polme mana yafe hwi motlokwefla. Kwe li wesibiha bume fata hana tletle. Këme négeme bu lowene hihi-jika mëtla na bu megali mëtla, “Kë ho ebë li goto tekwe négel!”

⁷ Këbë ahoju labu lime kë tégëbebë life, ebë kë afayobë eso hobë life. Bubë weniji Publius. Kë ho seme bubë lowa nénō tle na bu seme aona olë tafa tlenëna na ululu sle memutëtana. ⁸ Publiusbë bolijaya tako tēbo latle. Bu ato ahojutena, aliji tuna melatle. Na Pol bu belë tuju tle na Gotome takune tsole. Na bu toba gwa totatle na bubë ato sle tletle. ⁹ Pol bu melë tle, na kë afayo mago atowelili enëne fli mata Pol belë mitisiya na Pol bubë ato mata sle totometëme. ¹⁰ Iniwa oneho bu seme fleflesu mëtletëna na seme feilawa wesibi mana mëtlëna. Sebo aona yeme Malta afayo mëta tëtabëya na sebo bume hune néglaame kofene. Na bu

seme hi wesibi mëtlëna. Na sebo kë afolo tégletémabë wesibi mata mëtlëna. Na bu sibu lo mëta gogwa mëtletëna.

Pol Rom lifatewa tuhu tule

¹¹ Sebo li sibu lo mëta fëfe tla. Kë sibu lo kë négabé bu tako flelu yemena kë afayo mëta temule. Bu Aleksandria lifate mago. Na Sus gotobë tlemalë iko nëbalebë amtétomba tina kë blége blége mototomabë, sibu lo yelu mëta mëtëbetëme. Na sebo kë lifate kile tla na tuja. ¹² Sebo Sirakyus lifatewa fwa tula na këme aona olë tafa tla. ¹³ Na sebo Sirakyus lifate kile tla na Regium lifatewa fwa tula. Jowa klabéwa tla na mana négemowelë mago flelu tisi. Këme négeme sebo Regium lifate kile tla na sebo tèle olë tuja na Puteoli lifatewa fwa tula. ¹⁴ Na kë lifate mëta, sibu lo mago fëfe tékaka. Na Kristen oneho flime esune tlëma. Na bu seme, buna tafa nanëglame takune motlona. Na sebo buna tobali ita tèle olë këniji tafa tla. Na ita sebo bume hune totoma na Rom lifatewa tuja. ¹⁵ Kristen oneho, Rom lifate mëta kë tafa mëtblabë, gali aholokwane mëtla, "Polna kë misiya." Na bu seme alégeme esune mëglénabëme mitisiya. Fliye bu seme Apiusbë wesibibë hihiyika lifeku mëta esune mëtlëna na fliye Aona Ni Lo kë mëta mëglibebë lifeku mëta esune mëtlëna. Pol bume yafe hwi tlome na bu tako fleflesu metle na maninibona sle tle na Gotome fleflesu gali telokwakle.

¹⁶ Sebo Rom lifatewa fwa tula. Na Rom lifate mago gavmanbë ho megali tle, "Pol buwa li lome lalowa tafa lëgleme kwe wame home boblo logotomebë ho li bume mana sei lélékefëtleme."

Pol bu Jisasbë gali Rom lifateme tē totle

¹⁷ Pol Rom lifate mëta aona olë tafa tle, na bu Israelbë afenébonibë eso enëneme mana gali telokwakéme, bu belë migisitla namëglame. Na bu mitisitla na Pol bume gali tlome, "Bobë afani, bo sebobë enëneme hana tëbo totomë, na bo sebobë semleninobë gali hana boblo totlë. Kwe Israelbë afenéboni, bome Jerusalem lifate mëta wakalabusu mëtëtana. Na bu bome Rom lifate mago gavmanbë toba mëta gwa mëtëtana. ¹⁸ Na kwe, Rom lifate mago gavman, Israelbë afenéboni, bome blawa kë so mëtëtaténabë gali aholokwane

motlona. Kwe bobë li fëye wesibiha, hwi hana motlotëna na megali hana mëtla, 'Bume lalowa, mogo nalë tékla etlo.' Weye. Këme négeme bome kalabusu lo mago jine namëgelékakëname fene. ¹⁹ Kwe, kë Israelbë afenéboni, bome kalabusu lo mago jine mëglénabë gali boblo mototla. Na bo gali fëye mago fa nogotlémene? Këme négeme, bo megali telë, 'Bo metole nanelë, bome blawa kë so mëtëtaténabë gali, Rom lifate magobë eso ho, Sisar, saaholokwane loglonëme.' Kwe bo kë Israelbë afenébonime, tëbo gali noglomëme nane tisi. ²⁰ Këme fwa négeme bo some këme gali nolëyo, bome kë kalabusu mëgëtanabë wesibi lowene sle naegletelome. Tako tafa watokwëija, na sebo, Israelbë afenéboni, seme lëgaitanabë home, Goto jine gali kë lëgelëbaklebë home, mana ekë hwi nélékefëtla. Na bo melowene nanelë, 'Goto jine gali kë lëgelëbaklebë ho wafi tisi.' Na kë loweneme fwa négeme, bome këme kalabusu mëtëtana."

²¹ Na bume gali motlola, "Judia provins mago ho, bu jubë loweneme pasëna seme hana gali mëtelëbakëna. Na Judia provins mago ho li, sebelë, jubë li tëbo galiha, hana tehitëna. ²² Kwe lebutako enëne, li life li life mago megali lamëtlekefëya, 'Jisasme lowene sle mëglekefëtla' enëne bu tëbo enënemu.' Këme négeme, sebo jubë lowene mago lowene aholokwane sle nanëgletëyome."

²³ Na kwe bu olë li anji motlola, Polbë gali aholokwane namoglabolabëme. Na kë olëna, lebutako oneho, Pol kë mëta kë tafa lëglebë lowa loko motokweija. Na Goto bubë onehome, eso home, kë tafa lëgletémabë galime, Pol okokwe sle tlome. Na bu, Moses, Jisasbë gali kë yahi tégletlebë, galime mata okokwe tlome. Na Gotobë lowene mago gali kë të mototokweflabë enëne, Jisasbë gali kë yahi mëtletlabë galime mata okokwe tlome. Pol metole latle, oneho melowene namëglame, "Jisasme kë gali mëgletlabë gali négali galimu." Pol bu olobalëmu oto tégletlabë na olë ki na loko metleblemu. ²⁴ Na kwe fli enëne Polbë gali melowene sle lamëtletla, "Bubë gali négali gali fe." Kwe fliye melowene hana mëtla. ²⁵ Na bu blalo momata mëtelelogwaya.

Na Pol bu li galime mana gali tlome, “Gotobë Amtötomba, Gotobë lowene mago gali tē totokweflebē home, Aisaiame, gali meteglélé latle. Na kē gali kē nēgebē nēgali gali mu. Na Aisaia kē gali sebobë semleninome gali tlome. Bu me-gali latole, ²⁶ ‘Ju kē oneho belē ejume na ju megali elomeme, “Sobo gali itaita aholokwane eglekefētelome kwe sobo kē gali wayobē lowene sle hana egletelome. Na sobo itaita hwi eglokweflome kwe sobo hwi sle hana eglolome.” ²⁷ Kē enēnebē lowene wakalélego tletēme. Na Gotobë gali aholokwaneme wafi tēboijiwa mletla. Na Goto kē totomebē wesibi bubē nabana hwi moglomabēme tēboijiwa wamla. Kwe bu Goto kē totomebē wesibi hwi sle moglomana na Gotobë gali aholokwane sle möglana, na kē wayo gali lowene sle mögletlana, kwe bu tēbo lowenebē kile mlame na aholokwana ti mlame. Na bu bo belē misiyame na bo naitamēme na bume sle notomēme.”

²⁸⁻²⁹ Na Pol megali latle, “Sobo sobobē semlenino fenene, Gotobë gali aholokwaneme metēbojiwa lalo. Kēme nēgeme bo some kēme gali nēlēyo. Goto onehome nēno lēglebē gali, Israelbē afenēboni mētabēya jwa möglabē enēneme wafi telēkakēme. Kē enēne bu aholokwane möglame.”

³⁰ Pol bu, li lo mēta, Rom lifate mēta, tēle tlibutu tafa tle. Na bu kē lo bolijayame baliti tlékefle, bu kē lo mēta tafa nalēgleme. Iniwa oneho, Pol belē kē mitisikefētlabē, Pol bubē lowa fleflesuna nēno tlekēfe.* ³¹ Na, Goto bubē onehome, eso home, kē tafa lēgletēmēbē galime Pol okokwe tlok-wefēme. Na bu Tako Ho, Jisas Klaisbē galime lebutako onehome okokwe tlok-wefēme. Na bu kē gali tēme uli hana tle. Na ho liha bume lēkle hana totle.

---

* **28:30** Fli lowene ho bu melowene lamëtla, li gali mana lēbe kē gali mēta. Kē gali melē lēgēbelaléle, “Pol bu kē galime wagali tle. Na Israelbē afenēboni bume kile mototla na mutuja. Na bu blalo kē galime feilawa momata mutula.”

Filipai

Polbë pasë, Filipai onehome kë yahi tégletëmebë

*Pol Filipai lifate mago Kristen onehome
fleflesu tletëme, bume kë mëtaitalabëme*

¹ Bo Pol na Timotina, sebo Jisas Klaisbë wege ho. Sebo some, Filipai lifate mago Kristen onehome na lotu mogoutatlabë eso enënename na lotu wegeme kë mëgaitobë enënename pasë ekë yahi nëkeketëyo. ² Bo sobobë aya Gotome na Tako Ho Jisas Klais-name itaita takune nanolokwefémë, some maninibo tli lowene namëglëyome.

Pol Gotome fleflesu galina gali tlore

³ Iniwa olë, bo some kë lowene nëglekefëtëyobë, bo bobë Gotome megali nanolokweflë, “Bo bobë Gotome mefle-flesu gali nanolokweflë, yahala fëyemene.

⁴ Iniwa olë, Goto some lëgaitobëme, bo gëgali nanëlélëkeflë, bo fleflesuna gëgali nëlélëkeflë. ⁵ Automemu bo sobelë Jisasbë gali kë tégħilebë, sobo bome kë gali tēme taitana, na sobo bome mana ekë aitagina. Na bo some tako fleflesu këme nëlekefëtëyo.

⁶ Bo melowenemu nanelë, Goto sobobë lowene mëta lale tafa lowenebë gwa tētatëyo. Na kë lale tafa lowenebëme mana lalaitakefëyo. Na Klais Jisasbë ligisi olëna bu kë lowene mana slemu sle lëgëtatëyome.

⁷ Sobo bobë maninibo mago mu. Këme nëgëmë, bo some këha lowene nëgletëyobë ebë lalemu. Kë wege, Goto bubë tolenawa, bome kë tégħienibë, sobo bona kë wegeme iniwa kahwë slemu latla. Bo kalabusu lo mëta kë tafa nëgelibë o bo kalabusu lo mëta tafa jwa tēgelëna, bo onehome, Jisasbë gali esobëme, gali sle tlomë. Na bo Jisasme kë lowene sle namëgħletlabë ēħwati gali onehome okokwe tlome bu Jisasme lowene slemu namëgħletlame. Na sobo bona mana kahwë sle tēgħlana. ⁸ Bo some iniwame maninibomu nanëletëyo, Klais fene maninibo tletëyo na bo some ita hwime këme tole nëletëyo. Goto lowene lalèle, bo some nëgħali gali gali nolëyo.

⁹ “Bo Gotome megali nanolokweflë, fli enëneme tole egletemobë lowene, sobobë lowene mëta, takowa nalëgebetëyome. Na kë lowenebë, Gotome kë lowene sle egletelobë lowenebë, some laitome. Na sobobë lowene lalowa nalëbetëyome. Na sobo kë lowenena wesibi melowene naegħletemome, lale wesibi o tēbo wesibi.

¹⁰ Sobo melë egelona, na Klaisbë ita ligisibë olë fo lokoketlena kwe Goto some mehwı lëglëyome, lale onehomu. Na bu some li fëye tēbo wesibiha hana hwi loglotëyome. Na sobo iniwa lowene, lowene sle naegħletemome na fëye lowenebë lale lègebena kë lowenebëwa esogo sle elelélome. ¹¹ Na iniwa lale lowene Jisas Klais mago kë migisibë, bu somëta nohwa mëgħebetëyome.” Na iniwa oneho bu kë lowene somago hwi mololame na Gotome fleflesu mletlame na megali mlame, “Goto bu tako homu. Iniwa wesibi bubë lokwalëfe mëta fwa mëbetle. Bu lale mu.”

*Pol kalabusu lo mëta tafa tēgħena, fli ho
Jisas Klaisbë lale gali mana tē mëtētagħula*

¹² O Kristen afani na oneglëni, bo metole nanelë, sobo melowene egelome; ebë wesibi bome kë fata mëtēgħletenib, bu Jisasbë lale galime lèkle hana motolle. Weye. Kë wesibi, Jisasbë lale gali fli oneho betelë fifiġi tēgħlebëme lataitale. ¹³ Iniwa wame home boblo mogotomabë enëne, eso ho Sisarbë lo mëta kë sei mëglékeflabë, na fli enëne mata, bu melowene lamëtla; bo Jisas Klaisbë gali tē nëtaklefetelëme nëgħeme, bome kalabusu lowa këme tuku mëtla. ¹⁴ Na lebutako Kristen oneho bome melowene mëtletēna; bo kalabusu lo mëta tafa telë. Na këbë lowene bume Jisasme anisasana lowene sle mëgħletlabëme taitame. Na bu uli mëtlékela na Gotobë gali anisasana tē mëtētatlha.

¹⁵ Fli oneho, mehwı lamëtla, fli oneho bobë wenijime fleflesu lamëtletēna. Na bome tēbo mëgħetanabë lowene fa motolla na bobë weniji lélə mogħolabë lowene mata fa motolla. Na bu metole lamëtla, oneho bubë wenijime fleflesu namëgħlettemame. Na këme fwa nëgħeme, Klaisbë lale gali këme tē motolla. Kwe fliye bu lale lowenenu tafa mla na Klaisbë lale gali këme tē mëtatlha. ¹⁶ Kë oneho bome tole lamëtletēna na melowene lamëtletēna,

Goto bome melëme aniji tlönë, Klaisbë lale gali esobëme, onehome okokwe sle nanoglomëme. Na bume lebotane sle nëtatemëme, kë gali nëgali galimu. Na këme nëgeme bu Klaisbë lale gali këme tē mototla. ¹⁷ Kwe bobë weniji kë lëlë mogotlabë oneho metole lamëtla, fli oneho bume melowene namëgletëmame, "Bu lale enënemu." Na bume fleflesu na mletëmame. Na bu Klaisbë lale gali këme tē mëtëtagula. Kwe bu lale lowene nane fa mototla. Weye. Bu metole lamëtla, bo kalabusu lo mëta kë tafa nëgelëbë, bo hobota feilawa fa nanogotlëme. Këme nëgeme bu melë këme mëtla. ¹⁸ Kwe oneho Klaisbë gali lale lowenena tē mogotlana o tēbo lowenena tē mogotlana, bo këbëme welili hana nëletemëme. Bo melëme fwa fleflesu nelë, bu Klaisbë lale galiwa tē mëtagutlame. Na kwe këbë bome fleflesu lëgëtanëme.

Pol melowene latle, "Bo tuja ato mana tafa nelëme na Filipai lifate mago Kristen onehome naitamëme"

¹⁹ Na bo kwe fleflesuwa nëglekefëme. Bo melowene nëgelëme nëgeme, Iniwa olë sobo Gotome takune elokweflo, bome lëgaitanë nalëgleme. Na Gotobë Amtëtomba, Jisas kë téglenabë, bobë lowene kalëlego lalëtakefëtenë. Na këme fwa Goto bome laitanëme na bo kalabusu lo kile nelëme na manawa ho tafa nanëgelëme. ²⁰ Këme nëgeme bo metole nanelë, bo li tēbo wesibiha hana nëgelëme, na bo këme tiniji nëlëme. Hanane. Kwe bo metole nanelë, elë na tokwafe bo Gotobë lale gali tëme uli hana nëgelëme. Bo gli nëgelëna o tuja ato mana tafa nëgelëna, iniwa wesibi bo melë kë nëgelëbë, Klaisme fwa nëletelë. Na kë iniwa wesibi bume weniji tako melëlëme. ²¹ Bobë lowene melë lëgëbelalële, Bo tuja ato mana tafa nëgelëna, iniwa wesibi bo melë kë nëgelëbë, kwe Klaisme fwa nëletelë. Na bo gli nëgelëna kwe bo lale tafa fa nogujetlëme na bo ëje kë tafa nëgelëbë tafame boblo logotleme. ²²⁻²³ Kwe bo tuja ato mana tafa nëgelëna, bo melowene nanelë, bo feilawa onehome, Klaisbë lowene esogome mëglelëtlabëme okokwe noglomëme. Bo gli nëgelëna o tuja ato mana tafa nëgelëna, bo melowene hana nelë, fëye lowene esogo nëglelëlmene? Bome

kë tële lowene, tabaha kiki mële. Bo gli nëgelëbëme. Na Klaisna tafa nogulobëme, tako tole nanelë. Kë kwe lalemu. ²⁴ Kwe bo some lowene nëgletëyome nëgeme na bo melowene këme nelë, bo tuja ato tafa manelë, some nëgaito nanëgelëme. Kë kwe lalowamu. ²⁵ Bo melowene slemu nanelë, bo some nëgaitobë wege mana lëbe. Këme nëgeme bo melowene nanelë, bo tuja ato mana tafa nëgelëna na some feilawa nëgaitome, Jisasme esogo eglelëlobë lowene, lowene sle naegletelome na këbë loweneme fwa fleflesu naegelome. ²⁶ Na ita bo sobelë nigosina na sobo bome hwi enonana, sobo Jisas Klaisme fleflesu eletelome, bu bome sobelë ita leglesunëme nëgeme.

Pol, Filipai lifate mago Kristen onehobë lowene kalëlego tëtatëme

²⁷ Tako wesibi melë. Sobobë asë sle etlome na Klaisbë lale lowenewa esogo elelëlome. Sobo melë egelona, na bo some hwi noglokawakijona o bo tafa nëgelëna na galiwa aholokwane negletëyona, kwe bo melowene nëgletëyomemu, sobo Jisasme lowene sle lowene mana esogo elelëkeflo na sobo yonane mëta mana tafa elekefo na jowa lowene nawा Klaisbë iniwa wege fa etlome. ²⁸ Bo some megali nolëyo, some kë wame mëglëyobë enëneme uli asa eletemo. Bu some mehwì mëglëyona, sobo bume uli hana eletemo, kwe bu melowene namëglame, Goto seme tēbo lëgëtanamefe. Kwe Goto some ululu sle lëgëtome na lale tafa lëlelëyome. ²⁹ Aholokwane elo. Goto some tële lale lowene wafi tlëyo. Li lowene, Jisas Klaisme lowene sle egletelobë lowene. Na li lowene, Klaisme lowene sle egletelobë mëta hobota eglibe telobë lowene. ³⁰ Sobo étani bome wafi hwi tlona, bo Jisasme kë lowene sle nëgletelobë wame mëta tafa telë. Na sobo bobë gali waaholokwane telo, ëje bo kë wame mëta mana ekë nëtabë. Na ëje sobo elili kë fa egotlobë, sobo melowene egelome, bona iniwa Jisasme kë lowene sle nëgletlabë wame mëta nëtabëya.

egelome

¹ Klais sobobë lowene kalëlego malëtatëyo. Bu some feilawamu tole lalëletëyo na këme nëgëmë sobobë lowene lëgëbetëyo sle këme lële. Sobo Gotobë Amtëtombabë lowene mëta tafa egelome nëgëmë, sobo flime këme maninibo eletemo na sobo flime mata këme tole eletemo. ² Kë gali nëgali gali nëgebë kwe sobo melë saelo, sobo iniwa jowa lowenenawa yonane elome. Na sobo iniwa jowa lowenenawa, ho flime tole egletemobë lowene esogo elelëlome. Na sobo iniwa jowa lowene nawa tafa elome. Sobo melë egelona kwe sobo bobë lowene feilawa flesu egëtatëname. ³ Sobo some fwa asa lowene elo. Na sobo fli enëneme melowene asa eletemo, sebo bu fene këha enëne nane, sebo kwe lalemu. Sobo flime salokwalëfe eletemo, na bume melowene eletemome, bu sebo fene këha nane bu kwe lale enënemu. ⁴ Sobobë wesibiwa asa ululu sle etomo. Weye. Sobo fli enënebë wesibi mata ululu sle egotometemome. Na bume aitamome tafa sle namëglame.

Klais atwati hoha kë fata tëglebëye, bume fwa hana lowene tle na Goto bume tako flesu këme ttle

⁵ Sobobë lowene Jisasbë lowene fene tëbetle, këha salëbetëyo. Bubë lowene melë: ⁶ Iniwa wesibi fata jwa mëtlena Jisas bu Goto fene metafa latle. Kwe bu Gotoha tafa lëglebë lowene tëgehole hana tle. Weyewa. ⁷ Bu Gotoha tafa tëglebë lowene kile tle na home manawa wege lëgletëmëbë hobë loweneha tëbetle na life mago hoha fata tle. ⁸ Na oneho bume mehwì motlola, life mago ho fenene. Na bu bume fwa hana lowene tle kwe iniwa onehome lokwalëfe tletëme na Gotobë galiwa esogo tlelëtle. Bu melë tle na bu mana gli tle. Bu kë gli tëglebë, bume tëbo homeha ti mëta bu mëtla. ⁹ Bu mële tëgleme nëgëmë na Goto bume këme flesu ttle. Na bume këme no tlële, buna eso home weife tafa namëgelome. Na Goto bume iniwa wesibìme eso home tafa lëgletëmëbë weniji tlële. Kë weniji kë nëgebë iniwa onehobë wenijime boblo lalotometëme. ¹⁰ Bu Jisasme kë weniji këme tlële bu metole tëgleme nëgëmë. Iniwa hëhëna wesibi, Heven life mëta kë mëtabebë, na life mëta kë mëtabebë na

life lokwalëfe mëta kë mëtabebë, bu iniwa Jisasme sëkefo miti tafa mletlame. Na Jisasbë lokwalëfe mëta fwa metabëtlame. ¹¹ Na bu iniwa megali mlame, "Jisas Klais bu tako homu. Iniwa wesibi bubë lokwalëfe mëta fwa mëbtle." Na kë lowenena, bu melë lowene olafa motlame, "Goto bu lalena Tako Ho mu."

Sebo elulego tabo fene menëgëtabëame. Onehome, Goto belë lugujubë alëge lebotane nanëgëtatëmame

¹² O yabeni. Bo sobona étani kë tafa tëglabë, sobo bobë gali aholokwane tlona na esogo tlelëlo. Na ëje bo sobona nane tafa nëla. Bo kakë tafa nulë. Kwe bo some megali nolëyo, ëje mata sobo bobë gali saesogo sle elelëtëna. Goto some bubë maninibo nawa tëbo lowene mago wafi nëno tle. Na sobo tutune lowenena bume fwa lokwalëfe eletelome. Na sobobë lowene sle etomome. Na bu kë gali sle tëglebë wesibi fame fwa, afutukuna wege elekefëtëmome. ¹³ Melëme nëgëmë. Goto some, bubë lowene esogo egelëlobëme huhuju lalëtakefëyo. Na bu some afutuku lëlelëkefëyo na lalaitakefëyo, bubë tolewa esogo naeglelëtelobëme.

¹⁴ Na sobo iniwa wesibi melë kë egotomobë, sobo flalego tafa naeglelëmome. ¹⁵⁻¹⁶ Sobo melë egelona kwe sobo Gotobë nëbalemu tafa egelome. Na oneho some li fëye wesibiha hwi hana moglotëyome. Na Goto mata some li fëye wesibiha hwi hana loglotëyome. Na sobo Klaisbë lale gali egeholo sle elome. Na sobo ebë life mago tetëbo lowene kë esogo mëglelëkeflabë onehobë naba li mëta kilego tabo mëta lamo fene u elamë. Këme nëgëmë, sobo melë egelona, na Klais onehome hwi sle loglomebë olë fata lëglena, na bu some li tëbo wesibiha hana hwi loglotëyona, kwe bo këme tako flesu nëgletëyome. Na kwe bo melowene nëgelëme, iniwa wesibi, bo sobobë ku mëta melë kë togotomëbë, blawa hana këkë telë. ¹⁷ Bo lowene hana nelë, Tokwafe ho bome mogo nalë tëkle mëgëtaname nawa o hanane nawa. Fëyeme tëkle mëgëtanamene. Melëme nëgëmë bo Jisasbë gali të nëgëtagukefëtelëme nëgëmë na sobo na fli enëne kë gali lowene sle egletelome nëgëmë. Kwe melë nëgena kwe

bo fleflesu nëgelëme. ¹⁸ Na sobo mata fleflesu elo, sobo bona fleflesu nëglame.

*Pol, Timotime Filipai lifatewa jine
lëgelëkaklebëme, gali lélé*

¹⁹ Tako Ho Jisas bu tole lëglena kwe bo Timotime sobelëme hokweinawa jine nëgelëbaklëme. Na ita bu bo betelë lisime, bu bome sobo kë tafa egelobë lowenebëme gali nalëglëkwakinëme. Na bo kë gali aholokwane nololëme na bo fleflesu nelëme. ²⁰ Bobë li mëta, Timotiha ho li tafa hana lélé. Weyewa. Timoti bu bona yonane sle nanelo na bona jowa lowene mëta fwa tafa nelo. Na bu some kë maninibo lëglekefëteyobë maninibo, bobë fene lëbe. Na bu some lëgaitome feilawa lowene lëlekefëtëyo. ²¹ Fli oneho, bume fwa lowene melekefëya. Na bu Jisas Klaisbë wege fabëme feilawa hana tole mletla. ²² Sobo Timotime wafi lowene eletelo. Bu lale homu na bu bume fwa lowene lëglebë lowenebë mëta hana lëtabe. Sobo bume walowene eletelo, bu bome Klaisbë lale gali të nëgëtatëmëbëme lalaitakefënë, nëba bolijayame fene laitakefle. ²³ Këme nëgëme bo bume sobelë jine nëglëlëme këme tole nelë. Kwe bome kalabusu lo mëta fata gali kë lëgletenëbë wesibi afina lowene nëletelëme na bo Timotime sobelë hokweinawa mana jine nelëbaklëme. ²⁴ Bo melowene nanelë, Tako Ho bome lëgaitanëme, na ho bome kalabusu lo mago jine mëglëname nounou. Na bo mana sobelë nigisime.

*Epafroditusme Filipai lifatewa jine
lëgelëkaklebëme, Pol gali tle*

²⁵ Bo Timotime tokwafe jine nëgelëbaklëme kwe ebë olëna bo melowene nanelë, bo sebobë afame, Epafroditusme afina sobelë jine nelëbaklëme. Bu bona Klaisbë lale gali wegeme wege nelo. Na Klaisbë lale gali të wegebë hobota weife fa notokweflo. Sobo bome lëgaitanëbëme kë jine tégelëbaklobë. ²⁶ Bu some tako maninibomu lalëletëyo. Na some hwime tolemu lalëletëyo. Na bu melowene lalële, sobo bubë gali waaholokwane tletelo, bu tëbo latle. Na kë lowenebë, bu some maninibo lëgletëyobë lowene, bubë lowene mëta takomu lëbetle. ²⁷ Nëgalimu. Ëbame

bu tëbo latle na gli lëgleme kofene. Kwe Goto bume maninibo ttle. Na bume gli afe kë téglobë mago sle totle. Na Goto bume fwa nane maninibo ttle. Weye. Bu bome mata maninibo latletonë, Epafroditus gli lëglebë welili bome boblo lëgétanëlime. ²⁸ Bo bume sobelë jine nëgelëbaklëme tole nanelë, sobo bume ita hwi naeglolome na fleflesu eletelome. Epafroditus sobona tafa egelona, sobobë maninibo lowene mana satli lëbetëyome na tafa sle elome. Melë nëgena, kwe bobë maninibo lowene mata tli lëgëbetenëme na tafa sle nelëme. ²⁹ Sobo Epafroditusme, Jisasbë wenijina no elëlome na fleflesu eletelome. Na sobo këha home mata mefë naegotomome, "Lale homu." ³⁰ Bu Jisas Klaisbë wege fa togotlena, ejeha gli lëleme. Kwe bu bume fwa nane lowene tle. Weye. Bome tegaitanëbë wegeme fwa, sobo kë jine tégelëbaklobë wegewa lowene sle ttle. Sobo kakë tafa egulome nëgëme na sobo bome habëna egaitanamene? Këme nëgëme bume këme jine telëfaglo bo belë.

3

*Klaisme kë lowene sle mëgletlabë oneho,
bu lalemu*

¹ O Kristen afani na oneglëni. Bobë lowene mëta li gali mana lëbe. Kë galibë melë. Klais somëta walëtabetëyo, na sobo bume fwa safleflesu eletelo. Autome bo some gali li, pasë mëta wayahi tletëyo. Na bo kë gali some ita yahi nëgleteyobëme, kokasa hana nelë. Ebë gali some lëgaito sle nalëgleme. Ho some sogëna moglëyolime. Ebë gali melë.

² Ato jibo tëtlë gali kë të motokweflabë enënebëme ululu sle saelo. Kë enëne kë nëgebë fifli tabo amale fenene. Sobo bubë gali asa aholokwane elomo, sobobë lale lowene hihijika mëgletëyolime. Kë tëbo enëne megali lamëlekefëya, "Sobo Judabë afenëbobë tafa sle gali iniwa esogo jwa egelélona na ato jibo tëtlë jwa egotomona kwe Goto some lale oneho fë hana logotome." ³ Kë enëne bu Gotobë nëbalemu nane. Weye. Kwe sebo kwe, Jisasme kë lowene sle nëgletlabë enëne, sebowa, Gotobë nëbalemu tafa nëla. Gotobë Amtëtombabë afutukuna, sebo Gotome

lotu nélékefëtla na Jisasme mata fleflesu nélékefëtla. Sebo melowene nanëla, sebo ato jibo kë tétlä notomabë, kë wesibi, seme Gotobë naba lime lale tafa sle néglabëme hana lëgaitaname. ⁴ Sobo aholokwane elo. Ato jibo tétlä gali kë tē motokweflabë enëne bu metätane lamelekefëya. Sebo Judabë afenëbobë tafa sle gali feilawa esogo sle nelelëkefla na ato jibo tétlä lowene mata esogo nelelëkefla. Na këbë lowene seme Gotobë naba lime sle mëtakefëna. Kwe këbë lowene onehome, Gotobë naba lime tafa sleme mégaitamena, kwe bo feilawamu tétane négbëmemu na ato jibo tétlä gali kë tē motokweflabë enëneme boblomu nogotomëme. ⁵ Bo étani kë esogo tégelélëbë lowene, sobo lowene laletelo. Étani beë bome kë fu tetanëbë, tobali ita aona olë tafa tlenënë na bu bobë ato jibo mana tlë mëtätatëna. Bo Israelbë afenëbomu na bo Benjaminbë afenëbo mëta fata telë. Bobë ayana beëna bu Judabë afenëbo. Na bo Judabë afenëbo mago këme tafa nelë. Bo sigli telë na bo Farisi lotu eso enënebë lowene esogo tlelëtëmë. Na Mosesbë tafa sle anebo gali esogo tlelélëmu. ⁶ Bo Gotobë wege fame feilawa afutukumu telë. Këme négeme, étani bo Jisasme kë lowene sle mëtletlabë enëneme, feilawamu wame tlomë. Oneho bome Mosesbë tafa sle gali esogobëme, hwi moglonana kwe bome li tébo wesibihha hana hwi moglotëname. ⁷ Étani bo meweniji latelë, këbë lowene lalowa lëbewa. Bo meweniji latelë, kë iniwa lowene esogo neglelémëna, bo Gotobë naba lime lale ho tafa négelëmefe. Kwe bo Klaisme yafe lowene sle tletelë na éje bo étanifu lowene, tébo wesibi fene mehwì nanolomë. ⁸ Bo Judabë afenëbobë tafa sle galime fwa nane gali nelë. Weye. Iniwa wesibi bo étani melë kë tégelëbë, bo mewenijiwa latelë, Gotobë naba lime lalowa négelémëwa. Kwe bo éje kë wesibi kleli kibo fene mehwì nanolomë. Bo Klais Jisasme melowene sle négletelëme négeme, bu bobë Tako Ho. Na bo kë loweneme fwa melowene nanelë, négali wesibimu. Bo kë iniwa tébo lowene wahune telë, Jisasme fwa lowene slemu nanékaketelëme. ⁹ Na bo bunamu lesili sle nanégelome. Étani bo melowene latelë, bo Judabë afenëbobë tafa

sle gali esogo neglelélëna, kwe bo Gotobë naba lime lale ho fata négelémewa. Kwe éje bo kë lowene hana nelë. Weye. Éje bo melowene nanelë. Sebo Jisasme fwa kë lowene négletlabë oneho, Goto seme mefë këme lëtana, "Lale oneho." ¹⁰ Bo metole nanelë, Klaisme lowene slemu nanégletelëme. Goto bubë tako afutukuna Klaisme matëmatë mago huju totle. Na bo metole nanelë, bo kë afutukuna tafa nanégelëme. Bo metole nanelë, Klais seme taitanabëme elili fene fa totle, bo mata bubë wege kë fa nogotlëbë mëta, këha elili mefa nogotlëme. Na bu fene gli tle, bo megli négelëna, kë kwe lalowa. ¹¹ Bo këha lowene mëta tafa négelëna kwe bo melowene nanelë Goto bome mata matëmatë mago huju lëgétanëme.

Pol melëbëme afutuku tle, wege toula elë fwa naluguleme

¹² Bo melowene hana nelë, bo Klaisbë lowene iniwa wafa totlë na bo lale homu tafa nelë. Weyewa. Kwe Klais bome buha fatabëme këaniji toglonëbë, éje bo këha fatame feilawa afutuku nélékefëmu. ¹³ O Kristen afani na onegléni. Bo melowene hana nelë, bo Klaisha wafata nelë. Weyewa. Kwe jowa lowenewa lebetenë. Kë lowene melë, bo étani kë fa togotlëbë wesibi aholokwana ti sle nanégelëme na tokwafe fa nogotlëbë wesibime fwa feilawa afutuku nanégelëme. ¹⁴ Bo wege toula elëme fwame feilawa afutuku nelë, na kë wege toula mago wesibi fa nanogotlëme. Kë wesibi melë, Goto bome megali lolonë, "Ju bona heven life mëta éhwati tafa négelome." Klais ti mëta gli tle seme lëgaitana nalëgleme na nëno lëleme. Këme fwa négeme, Goto buna heaven life mëta éhwati tafa négelome këme gali tle. ¹⁵ Sebo Gotome lowene négletlabëme. Na kë letitabo négletlabë ho, sebo iniwa jowa lowenewa neholame, na wege toula elëme fwame, feilawa afutuku nélame, bo éje fene gali nelë. Kwe somago fli, li lowenena négene kwe Goto some lale lowene lebotane lëtatëyome. ¹⁶ Kwe tako wesibi melë, sebo kë esogo négelékeflabë lale lowene, Goto seme kë lebotane tëtatënabë, kë lowenebë négohola

sle nëglame na aholokwana asa ti manëla. Weye!

¹⁷ O Kristen afani na oneglëni, sobo iniwa, bo kë esogo neglelëkeflebë lowene saesogo elelëlo. Sebo sobona kë tafa téglabë, sobo sebo këtafa téglabë lowene wahwi tlotëna. Na sebobë lowene kë esogo mëglelëlabë onehobë lowene, hwi sle eletemome na sobo bubë lowene esogo elelëtemome. ¹⁸ Bo some itaita gali wafi tlëyo na ita bo some nabatuna ekë gali nolëyo. Lebutako enëne tetëbo lowene esogo mëttelelëla na kë lowene seme melë lebotane lalëtana, bu Klaisme wame lamolola. Na Klais ti mëta seme tegaitanabëme, këgli téglobë wege, tëbo namëgëtatlame fene. Bo kë enënebë lowene wafi hwi nolotemë. Bu sobobë lale lowene tëbo nametateyome. ¹⁹ Kë enëne, bubë ato kë tole mëgletëmëbë lowenewa esogo esogo melelëkefëma na këbë ato tole lowene bubë Goto fene mefata lamëlekefëtëme. Kë enëne ebë life mago wesibi fame fwa lowene melekefëya. Na bu ebë life mago tiniji wesibi fame fwa tako fleflesu lamelekefëya. Goto këha enëneme hel life mëta tëbo logotomememu. ²⁰ Kwe sebo, Jisasme kë lowene sle nëgletlabë enëne, sebo këha enëne nane. Weye. Sebo kwe heven life mago enëne. Na ëje sebo Tako Home Jisas Klaisme hwi nëletla, bu heven life kile loleme na seme nënöme letujuleme. ²¹ Klais, bubë afutukunawa, iniwa wesibi melë logotomeme, bubë lokwalëfe mëgëbetleme. Kë afutukunawa, bu sebobë tëbo ato jibo hihiyika lëletëname na sebobë ato bubë lale ato fene mefata mëletëname.

4

Sebo yonane nëlame na fleflesu nëlame na lale lowene mëta nëtabëyame

¹ O bobë Kristen afani na oneglëni, sobo tako hobë lowene esogo elelëtelome na kë lowene mëta fwa satafa elo, bo ebë pasë fene yahi nëletëyo. Bo some tako tolemu nanëletëyo. Bo sobobë weniyane hwi jwa noglometëyome nëgème, na bo some këme maninibo nëlekefëtëyo. Bo sobo kë tafa egelobë gali yafe aholokwane telë na bo tako fleflesumu mëtletëyo na bo melowene

latelë, Goto some metëglënëlatle, lale wesibimu fenene.

² Yuodia na Sintike, sobo tlemalë one aholokwane elo. Sobo Tako Home wafi lowene sle eletelo na sobo bubë lowene mëta weife tafa elo. Këme nëgème sobolalo momata asa elelëkoyo. Sobo jowa lowenewa saeholo na sobolalo yonane sle elome. ³ Na ju bona weife kë wege nëgelobë ho, bo jume gali nolë, ju kë tlemalë oneme, lale galina sasle etome, bu yonane sle namëgelome. Tlemalë bonamu kahwë sle latla, Jisasbë lale gali asë téglobëtëlabëmë. Klemen na bobë fli weife wege enëne mata bona kahwë sle latla, Jisasbë lale gali asë téglobëtëlabëmë. Kë enënebë weniji, Gotobë ëhwati bogo mëta mëbetëme.

⁴ Sobo Tako Hobë oneho etabo, ta sobo këbëme safleflesu elekefö. Bo some ita ekë gali nolëyo, sobo fleflesu elo.

⁵ Sobo iniwa onehome alabujuwa tafa lowenena satafa elelëmo na bu melowene namëgletëyome sobo këha enëne. Sobo aholokwana asa ti elo, Tako Ho ligisi olë nounou ekë lëletle. ⁶ Sobo li wesibimeha asa tutune elo. Weye. Sobobë iniwa hobotame, Gotome fwa sagali elokweflo. Sobo Gotome fwa gali elokweflome na sobo bume itaita megali elokweflome, “Yahala fëyemene” na some lëgaitobëme takune elokweflome. ⁷ Sobo melë egelona kwe Goto sobobë maninibo tli lëtakefëtëyome. Sobo Klaisme lowene sle egletelome nëgème, Goto sobobë maninibo këme tli lëtakefëtëyome. Goto seme flalego lowene kë lëlëkefënabë, bu lale wesibimu. Na sebo kë wesibi esobëme habëna lowene nëgletlamene? ⁸ O Kristen afani na oneglëni, bo some li galime gali nolëyo. Sobobë lowene nëgali lowenename lale lowenename fwa salowene elekefëtëmo. Na onehobë naba lime tafa sle egelobë lowene, na fleflesu kë egelobë lowene, na onehome yonane egelëmobë lowene salowene elekefëtëmo. ⁹ Iniwa wesibi bo some kë okokwe toglüyobë, sobo kë wesibiwa saesogo elelëmo. Sobo bome wahwi tlona na iniwa wesibi bo fene telë sobo mata melë saelo. Sobo melë egelona, kwe sobobë flalego tafa eso ho Goto lëtabetëyo, sobona tafa egelome.

Pol, Filipai life mago Kristen onehome

fleflesu tletëme, bume wesibi mëtlëlame négeme

¹⁰ Sobo bome egaitaname ita lowene telo. Këme négeme bo Tako Home tako fleflesumu nanëletelë. Ëtani sobo bome tegaitanabëme lowene lattelekefo kwe alëge hanane. ¹¹ Bo ebë galime kë gali négelëbë melëbëme nane, bo wesibime afolo nëletelëme. Weye. Bo alabujuwa tafabëme, wafi lowene nelë. Bo hobotana o hobota jwa tafa négelëna o wesibina o wesibi jwa tafa négelëna, bo këme hobota hana négelëme. Bo këha lowenebëme alabujuwa kaiselo tafa nëlekefë. ¹² Bo wesibi jwa ho tafa négelëna o bo lebutako wesibina ho tafa négelëna bo alabujuwa kaiselo metafa nëlekefë. Bo hi wesibina nëgena o bo hi wesibi jwa nëgena bo alabujuwa kaiselo metafa nëlekefë. Bo alabujuwa tafa lowene wafi lowene sle nëletelë. Iniwa wesibi bome kë fata möglekefetenëbëme bo alabujuwa tafa lowene wafi lowene sle nëletelë. ¹³ Klais bome afutuku lalëlelëkefënë na iniwa wesibi bome kë fata möglekefetenëbë, bo kë afutukuna alabujuwa kaiselo metafa nëlekefë.

¹⁴ Bo hobota kë fa notokweflëbëme, sobo bome kaiselo aitakefëna. Yahala fëyemene! Bo këbëme tako fleflesumu nanëletëyo. ¹⁵ O Filipai lifate mago Kristen oneho, sobo wafi lowene elo, bo Jisasbë gali të wege somëta afina të totlë. Na sobobë Masedonia provins kile telë na li life li lifewa të tetagulëna, kwe kë mago Kristen enëne balitina hana mëtaitana. Weyewa. Sobowamu aitana. ¹⁶ Bo Tesalonaika lifate mëta tafa tégelëna kwe sobo bome aholokwana hana ti telo, sobo bome balitina itaita lataitana. ¹⁷ Sobo bome melowene asa eletëna. Some balitime ita takune noglëyome. Weye. Kwe some melëme tole nëletëyo. Sobo onehome agaitamobë lowene, Goto hwi lolotëyome na some fleflesu lëletëyome na ululu sle lëtome. ¹⁸ Sobo melowene egelome, iniwa wesibi, sobo bome Epafroditusbë tobame kë tégelëbakënabë, bo kë wesibi wafi glo telë. Ëje bo lebutako wesibina tafa nelë. Bo li wesibimaha hana afolo nëletelë. Sobo bome kë tégelëbakënabë wesibi ebëha, ho kleli Gotome, fene ahojume lëletle,

lale sinikibo hëhë nalëgletleme na Goto bume fleflesu lëletleme. ¹⁹ Bo kë lotu négletelëbë Goto, bu iniwa lale wesibina lëtabe. Sobo Jisas Klaisme lowene sle egletelobë oneho négeme, këme fwa Goto some iniwa wesibi sobo kë afolo egletelobë some lëglëyome. ²⁰ Goto, bu sebobë Goto na sebobë Aya. Sebo bume iniwa olë fleflesumu nëglekefëtlame, bu Tako Homu négeme. Nëgali mu.

Pol Filipai onehome yawe galime gali tlome

²¹ Sobo Jisas Klaisbë onehome bobë sësle gali gali nolëyo. Na bona kë tafa nëglabë afani mata some sësle gali gali mëlëyo. ²² Iniwa Jisasbë oneho ebë lifate mëta kë tafa möglabë, some sësle gali gali mëlëyo. Na Jisasbë oneho, eso ho Sisarbë lo mëta kë wege möglabë, bu mata some sësle gali gali mëlëyo.

²³ Bo metole nanelë, Tako Hobë, Jisas Klaisbë maninibo somëta lëbeteyome na some laitome. Ta tei.

1 Tesalonaika Polbë oto pasë, Tesalonaika onehome kë yahi tégletëmebë

*Polna Tesalonaika lifate mago onehome
tako maninibomu lamëtletëma*

¹ Bo Pol, Sailas na Timoti, sebo aomalë, pasë some, Tesalonaika lifate mago Kristen onehome, ekë yahi nëletëyo. Sobo aya Gotobë na Tako Ho Jisas Klaisbë oneho. Bo metole nanelë, Goto na Tako Ho Jisas Klaisna bubë maninibo lowene matlëyo na flalego tafa naegelome.

*Pol, Tesalonaika oneho, Jisasme kë
lowene sle mögleketlabë lowenebëme, fleflesu
tletëme*

² Sebo Gotome fleflesuna gëgali nelelëkefla sebo some lowene nëglekefëtëyome nëgeme. Sebo some lowene nanëlekefëtëyo Gotome gëgali nëglelëkeflana. Some aholokwana hana ti nëlekefëya. ³ Sebobë aya Gotome kë gëgali nëglelëkeflabë, sebo some ebë wesibibëme lowene nëlekefëtëyo. Sobo Jisasme kë lowene sle egletelobë lowene, some lale wegebëme huju lëtakefëyo. Sobo fli enëneme tole egletemome nëgeme na bume aitamobë wegëme këme afutuku elekefo. Sobo Tako Ho Jisas Klisme melowene sle egletelome, tokwafe seme nënëname ligisime. Iniwa hobota some kë fata lëglekefëtëyobë, këbë lowene bu some laitakefëyo, sobo tafa sle naegëlobëme. Na këme nëgeme, sebo Gotome këme fleflesu nëlekefëtla. ⁴ O Kristen afani na oneglëni, Goto some tako tolemu lalëletëyo. Na sebo some melowene nanëletëyomu, Goto some wafi aniji tolëyo, bubë enëne egëtabetelobëme.

⁵ Jisasbë lale gali, sebo some kë têgehitëyobë, somëta galiwa nane tisitëyo. Weye. Bu afutukuna Gotobë Amtëtombana iniwa tisitëyo. Na sebo Jisasme kë lowene sle nëgleketlabë lowene, sobo hwi sle tlometëna. Na sobo seme melowene tletëna, sebo kë të togotlabë lale gali, sebo melowene slemu nanëletla, nëgali gali mu. Sebo sobobë ku mëta kë tafa téglobë lale tafa, wafi hwi tlötëna. Sebo melë kë téglobë,

Jisasbë lowene esogobëme, some lebotane têtatëyo.

⁶ Sebobë tafa fene têbekefëtëna, sobo këha tafa esogo tlelëkeflo. Na Jisasbë tafa fene têbetle sobo këha tafa esogo tlelëkeflo. Sobo Gotobë lale gali yafe aholokwane telo na esogo tlelëlo. Na fli oneho some mana kë wame motlëyo na lebutako têbo wesibi some mana fata mëtletëyo, kwe sobo këbëme welili hana telo. Weye. Gotobë Amtëtomba some lataito na sobo Gotobë lale gali fleflesuna aholokwane tletelo. ⁷ Këme nëgeme, Jisasme kë lowene sle mögleketlabë oneho, Masedonia provins mëta na Akaia provins mëta kë tafa möglabë, sobobë kë lale tafa hwi motloteyome nëgeme na bu melowene mëtlame, bubë lale tafa fene lëbetëme, sebo mata këha tafa manëla. ⁸ Tako Hobë Jisasbë gali, sobo kë të togotlobë, kakëmu metugujutëyo latle, fwamo lego fene tiwatëyo. Na kë galibë, Masedonia provins magowa na Akaia provins magowa nane aholokwane motokouja. Weye. Sobo Gotome kë lowene sle egletelobë gali, iniwa life mago oneho mata aholokwane lamotokouja. Këme nëgeme, kë galibë, ita hana gali nëglame. ⁹ Sebo sobelë kë tigisiyabë, na iniwa wesibi kë fata mëtlebë, oneho kë gali buwa të mëtëtagula. Bu some gali metë lametakefëtëyo, sobobë iniwa fëso fëso lowenebë aholokwana ti telo na unalëme lëgëtabebë Gotome fwa lowene eletelome na bume fwa tafa eletelo na bubë wege enëne tafa elo. ¹⁰ Bu seme mata megali motlona, Sobo Gotobë Nëbame melowene egletelome, bu heven lifate kile luguleme na ita lisime. Jisas bu seme, bubë glina Gotobë enisusu mago wafi nëno tle. Tokwafe Gotobë enisusu ligisina sebo nëgëtabëya sle nanëglame.

2

*Pol Tesalonaika lifatëme kë wege
tëglebëme, gali tle*

¹ O Kristen afani na oneglëni, sobo seme walowene eletëna sebo sobelë kë tigisiyabë këbë asëbë tuwati asë nane. ² Sobo seme wafi lowene eletëna. Sebo sobelë tigisiya jwa tégvana, Filipai lifate mëta sebo aomalë tako elili fa totlamu, na seme tako lëlafa

lamëtëtanamu. Na sebo tako elili kë mëta fa totla. Na sebo sobelë kë tigisiyabë, Filipai lifate mago enëne fene wame motlona bu seme melë lamëtëtana. Kwe sebobë Goto, sebobë lowene afutukumu latlelëmetëna na sebo këbë wamebë kikli hana tékaketlamu na sebo mana Gotobë lale gali të tëtatëyo. ³ Sebo some, Jisasme lowene sle egletelobë galime, gali tolëyona, këbë mëta yaya galiha hana gali tla. Sebo some meyaya lowenena nane tisitëyo, sebo sobobë wesibi manawa glo nanëgletëyome. Weye. Na sebo some sogëna sogëname nane tisitëyo. ⁴ Weye. Goto sebobë lowene wahwi sle tlotëna, na bubë tolëyona seme Jisasbë lale gali tëbë wege tlëna. Këme nëgëme sebo melëme nane wege nëla, oneho sebobë wegeme na fleflesu mögletëname. Weye. Sebo metole nanëla, Goto sebobë lowene hwi loglomeme, na sebobë wege buwa fleflesu lëletleme. ⁵ Sobo wafi lowene tletëna sebo sobobë lowene lale lale galina hana sisile totometëyo. Weyewa. Na sebo lale lale galime mata gëgali hana tla na sebobë mëmaune lowene këna lëlamu notlame. Weye. Goto bu mata kë wesibime walowene lëletëna. ⁶ Sebo kë wege kë fa nogotlabë, sebo melëme nane fa notla, sebo fli enëneme flesu ho fata nanëgletëmame o sobo seme flesu ho fë naetaname. Weye. ⁷ Sebo Jisas Klaibë ëfalëbo enëne nëtabetla na sebo flesu enëneha këme nëtabëya. Këme nëgëme, sebo metole nëglabë kwe, some megali noglëyome fene, "Sobo seme aitana." Kwe sebo some megali hana tlolëyo. Weye. Sebo somëta kë tafa tëglabë, flalego tafana tafa tla nëbale tokwëtokwë fenene. ⁸ Sebo some tako tolemu latletëyo. Këme nëgëme Gotobë lale gali some fleflesuna këme tlëyo. Sebo some Gotobë lale galiva nane tlëyo. Weye. Sebo iniwa wesibi melë nëglabëme, wafi sagli tlëla, some négaito nanëglabëme. Sobo sebobë yabenimu tafa tégelome nëgëme.

⁹ O kristen afani na oneglëni, sobo wafi lowene elo. Sebo somëta kë tafa tëglabë na Gotobë lale gali kë të tëtatëyobë, sebo baliti glo wege mata anisasanamu fa totla. Melëme nëgëme, sebo wesibi kë balitina glo nanëglekefëyame, some sosalë négétolime. Këme nëgëme, sebo olëna klabëna sebobë tobana këme wege tlekefëya, sobo seme

wesibime egaitanalime.

¹⁰ Sebo somëta kë tafa tëglabë loweneme, sobo walowene eletëna na Goto mata seme lowene lalëletëna. Sobo, Jisasme kë lowene sle egletelobë onehobë ku mëta, tafa tëglana, sebo Gotobë naba lime, lale tafawa latla. Na sebo li wesibiha kë mëta hana tëbo totla. Weyewa. ¹¹ Sobo seme lowene laletëna. Bolijaya bubë nëbaleme fene laitame, sebo some melë tegaito latla. ¹² Sebo melë latla, sobobë lowene tu-fiji tégëtatëyobë gali tolëyo, na sebo some tegaito gali mata gali tolëyo. Na sebo some anisasana megali tolëyo: "Sobo Goto kë tole lëgletlebë tafana satafa elo. Goto bu some wawe tolëyo, bu eso home kë tafa lëgletëmëbë oneho belë naekaklijome. Na bubë onehona iniwa lale tafa naegelome."

Kristen oneho, bume kë fata mëtletëmëbë tëbo wesibime boblo lamototoma

¹³ Sebo itaita kë wesibime mata Gotome fleflesu galina gali nolokwefla. Sebo some Gotobë gali alako të tëtatëyona sobo melowene hana telo, hobë gali. Weye. Sobo melowene latelo, Gotobë négali galimu. Négali, kë gali ebë Gotobë gali. Na kë galiwa, sobo Jisasme kë lowene sle egletelobë lowene, buwa sle lotokwefëmetëyo. ¹⁴ O Kristen afani na oneglëni, Jisas Klaisme kë lowene mögletlabë oneho, Judia provins mëta kë tafa möglabë fenene, sobo mefata lalo. Sobobë yabenino, some tëbo lamëtakefëo. Israelbë afenëboni, bu Jisasme kë lowene sle mögletlabë onehome, Judia provins mëta kë tafa möglabëme, fene tëbo motokwefëma. ¹⁵ Kë Israelbë afenëboni, Gotobë ëfalëbo mago gali étani anebo kë mëtehilabë home mogo nalë tëtëkle mëtëtakefëya. Na bu mata, Tako Home Jisasme mogo nalë tëkla mototla. Na bu seme mata hehë mëtletëna. Bu Goto kë tole lëgletlebë lowene boblo mëtakefëla. Na bu iniwa onehome wame molokwefëma. ¹⁶ Kë Israelbë afenëboni seme yafe lëkle mëtëtakefëna, Goto onehome tafa sle logotomebë gali, Israelbë afenëboni mëtabëya jwa kë möglabë enëneme, të jwa nanëtatëmame. Bu melëme tole jwa mëtëglame négeme, Israelbë afenëbo metabëya jwa kë möglabë onehome Goto nëno lëgoukëfelime, seme

këme läkle mëtakefëna fene. Bu tëbo lowene feilawa fafa motokwefla na kë tëbo lowene bubë étanifu tëbo lowenena iniwa loko lokweitememe. Këme négeme, Gotobë enisusu bume wafata tletëme na tëbo logotomeme nounou lalèle.

Polbë lowene hju tletë, Tesalonaika lifate mago onehome ita hwi nalugujelëmeme

¹⁷ O Kristen afani na oneglëni, ébamé Israelbë afenëboni seme somago heheë mëtletëna. Na kë afolo olëna, sebo some maninibo latletëyo, bolijaya nëbale kakë tafa moguletlabë fenene. Sebo sobobë weniyane hwi hana nolometëyo kwe sebobë lowene somëta mana lëbetëna. Këme négeme sebo alëge feilawa hohwi këme nëtakefëtla, so betelë ita nigisiya nanëglame na some ita hwi nanoglëyome. Sebo some ita hwime tako tolemu nanëla. ¹⁸ Sebo sobelë nigisiyame tole nanëla. Na bo Pol, bo sobelë nigisitëyome yafe yafe nanëlekefë. Kwe Satan seme läkle lalëtakëfëna, na sebo sobelë nigisiya jwa këme nëla. ¹⁹ Unina, sebobë Tako Ho Jisas, ita ligisina, seme fëye wesibi, afutuku lëglelënamene, na sebo këna bubë naba lime fleflesuna nilibetlame. Sebo bume fëye wesibi lebotane nëgëatlamenë bu melowene nalëgletëname, sebo bubë wege, wege sle latëtatla. Sebo kwe some fwa fleflesu nëletëyome. Na some fwa lebotane nëtome. ²⁰ Nakwefëyemene, sebo some fleflesu nanelekefëtëyo na lëlou nëlekefëtëyo.

3

Pol Timotime jine tlële, Tesalonaika lifate mago onehome lëgaitame nalëgleme

¹ Na kwe, sebo Atens life mëta tafa téglobë, sebo some ita tako maninibomu latletëyo na melowene tletëyo, sebo some ita hwi nëglëyobëme, tako tole latla, këme négeme sebo hwi hana tla. Na sebo melowene tla, sebo Sailasna, Atens life mëta tafa nelome. ² Na Timotime sobelë jine nelëbaklome. Bu sebobë Kristen afa na bu Gotobë wege ho na sebo Gotobë wegeme ilawa wege nëla, Jisas Klaisbë lale gali ilawa të nëtagula. Sebo bume sobelë jine tlëlo, some lëgaito nalëgleme, Jisasme kë lowene sle egletelobë lowene, esogo sle naeglelëtelome. ³ Na su wesibi some kë fata

lägletëyobë, somago fli tutune egelolime na Jisasme kë lowene sle egletelobë lowene kile egelolime. Sobo lowene lalo, seme ebë su wesibi kë fata mëgletënabë Gotobë toleme fata mëletëna. ⁴ Sebo sobona mana tafa téglobë, sebo some megali latlëyo, "Tokwafe seme lili hobota fata mëgletëname." Na sobo melowene wafi eletelo, sebo fene gali tolëyo, kë tëbo olë seme wafata lëletëna. ⁵ Bo melowene hana tletëyo, sobo Jisasme kë lowene sle egletelobë lowene mana eholo o hanane, na bo feilawa mehwihana têtëkakë. Këme négeme bo Timotime sobelë këme jine telëbaklë. Bo metutune tégelëme négeme, Satan some susu lëgëtolime na sobo Jisasme kë lowene sle egletelobë lowene aholokwana ti egelolime. Na sebo somëta kë wege téglobë wege manawa tëbo lëgletënalime.

Timoti lale gali tehitlème négeme, Pol këme fleflesu tle

⁶ Kwe Timoti sobona tafa tulo na some hune tuto na bu se mëta tokwafe fata têkaki. Na sobo kë tafa egelobë lale gali seme të têtatëna. Bu some megali latletëyo, "Sobo Jisasme feilawa mana lowene sle elekefëtelo. Na sobo fli onehome mata mana tole elekefëtemo. Na sobo seme mana lowene elekefëtëna, na fleflesu lalekefëtëna. Sebo some hwi nanogløyome fene maninibo nëlekefëtëyo, sobo mata seme hwi naegloname memaninibo lalekefëtëna." ⁷ O Kristen afani na oneglëni, ho seme kë wame moglonabë, sebo kë wesibi mëta nëtabëya. Kwe sebo some meaholokwane latleteyo, sobo Jisasme feilawa mana lowene sle elekefëtelo, na këbëwa seme taitana na sebobë lowene sle têtatëna. ⁸ Sebo ebë gali meaholokwane tla, sobo Tako Home Jisasme mana lowene sle elekefëtelo. Na sebo flalego tafana këme tafa nëla. ⁹ Sebo some Jisasme kë lowene sle egletelobë loweneme, lowene nëletëyo, na sebo Gotome fleflesu galina gali nanolokwefla. Sebobë Gotobë naba lime, sebo feilawamu fleflesu nëla. Na kë fleflesu galibëme Gotome habëna gali noglolamene. ¹⁰ Sebo klijina klabëna, Gotome itaita metakune nanolokwefla, bu seme lëgaitana nalëgleme, some hwibëme nigisiteyo nanëglame. Na sobo Jisasme

kë lowene sle egletelobë loweneme afolo egletelona, kwe sebo some nanëgaitome, sobo Jisasme feilawa lowene sle naegletelome.

Pol, Gotome gali tbole, bume lëgaitale nalëgleme, Tesalonaika lifate mago onehome hwime lugujutëme nalëgleme

¹¹ Sebo metole nanëla; sebobë aya Goto na sebobë Tako Ho Jisas Klais, sebobë alëge sle nalëtatëname, sebo some hwime nigisiya nanëglame. ¹² Sebo metole nanëletëyo. Tako Ho Jisas, fli onehome tole egletemobë lowenebë, some feilawamu lëglëyome. Na sobolalo feilawa tole eglelëgome na iniwa onehome mata tole eletemome, sebo some fene tole nëletëyo. ¹³ Sebo metole nanëla, Goto këbë lowenena, sobobë lowene lëgaitatëyome. Na sebobë Tako Ho Jisas, bubë onehona iniwa ita migisiyana, kwe Jisas some ëhwati tafa hwi egletelobë oneho hwi lëglëyome na sobo lale oneho egëtabome. Na kwe sebobë aya Gotobë naba lime, tëbo wesibihana lëgebetëyome.

4

Sebo Goto kë tole lëgletlebë tolewa sa esogo neglelëlame

¹ O Kristen afani na oneglëni, sebo some Gotobë tole esogo eglelëlobë lowene iniwa wafi okokwe tolëyo. Na sobo kë iniwa lowene esogo elelëkeflo, sebo fene gali tolëyo. Kwe sebo ëje some, Tako Ho Jisasbë wenijina megali nanolëyo, sobo kë lowene anisasana itaita saesogo elelëkeflo.

² Iniwa gali, sebo Tako Ho Jisasbë wenijina kë gali toglëyobë, sobo walowene sle eletelo. ³ Gotobë tole, melëgëbetle lalële: Sobo iniwa tetëbo lowene aholokwana ti elome na ëhwati oneho etabome. Sobo iniwa lisë lisë loweneme hëhele, egelome na aholokwana ti elome. ⁴⁻⁵ Sobo, jowa jowa, lisei lowene, sobobë lowene mëta kë mëgebebë lëlë etokwefémome. Sobobë lowene, one mëmaunebë lowene mëta asa gwa etokweflo. Na bume lisei lisei eglelëmobë lowene asa huju malëletëyo. Weye. Këha tole asa esogo elekeflo, Gotome lowene jwa mëgletlabë oneho fene melekefëya. Sobo Goto kë tole lëgletëmebë

lale lowenewa esogo elelëkefëtelome. ⁶ Sobo Kristen afanime na oneglëni me sosogëna asa elëmo na bubë ho o mëse liseë nabana hwi elotleme. Sobo melë egelona kwe sobo bume tëbo lowene mëta gogwa egelome. Ëtani sebo some anisasana megali latolëyo, "Iniwa ho bu këha wesibi mëglabëme, Tako Ho Goto, bume tëbo logotomememu." ⁷ Goto seme lisë lowene esogo nëglelëlabëme nane aniji tlona. Hanane mu. Bu seme kë aniji toglonabëye melë: sebobë lowene bume nëglëla nanëglame na ëhwati lowenewa, esogo nanëglëlëlame. ⁸ Këme nëgëme, ho ebë gali boblo logotlena, kwe bu hobë galiwa nane boblo lëtatëme. Weye. Bu Gotobë gali boblo lëtatle, some bubë Amtëtomba kë lëglëkefëyobë Goto.

Sobo sobolalo yonane egelome

⁹ Sobolalo kë yonane eglelëgobëme, hana yahi nëgletëyome. Melëme nëgëme, Goto some onehome yonane eglelëmobë loweneme wafi okokwe tolëyo. ¹⁰ Na ebë bu nëgalimu; sobo Masedonia provins mëta kë tafa mokoujabë Kristen onehome tole lalekefëtemo. Kwe Kristen afani na oneglëni, sebo some anisasana megali nolëyo, sobo këbë lowene feilawamu saesogo elelëkeflo. ¹¹ Sobo aholabu lowene jwa na wame lowene jwabë onehoha tafa egelobëme, sa afutuku elo. Sobo fli enëne kë fa motokweflabë wesibime asa gali elokwefëmo. Sobo kë egelobë wesibihana lowene elekefëtemome. Na sobobë tobana wesibihana etomome, sobobë tafa këna egaitalo naegelome, ëtani sebo some fene gali tolëyo. ¹² Sobo melë egelona, kwe sobo wesibime afolo hana egletemome na fli onehome, some mëgaitobëme takune hana eglokwefëmome. Na Jisasme lowene sle jwa mëgletlabë oneho bu sobo kë tafa egelobë tafa hwi moglotëyona bu some fleflesu mëgletëyome na some megali mlame, "Lale enënemu."

Tako Ho Jisas ita ligisime

¹³ O Kristen afani na oneglëni, sebo metole nanëletëyo, gigli kë mëtebëyabë Kristen onehome, wesibi fata lëgletëmebë wesibime, sobo lowene sle naegletemome. Sobo, gigli mëtebëyabë Kristen enëneme

feilawa maninibo asa eletemo, Gotome lowene jwa mögletlabë oneho fene mla. Këbë enëne, gli mago huhuju möglabë lowene hana läbetëme. ¹⁴ Sebo melowene nanëla, Jisas gli tle na gli mago huju tle. Këme nëgeme sebo melowene nanëla, Jisasbë afutukuna, Goto, Kristen onehome, gigli mago huhuju logotomeme na bu Jisasna iniwa misiyame. ¹⁵ Sebo ëje kë tē négétatéyobë gali, ebë bu Tako Hobë gali. Bu melë lëgëbetle lalële. Tokwafe, Tako Ho Jisas ita ligisina, sebo tuja ato mana kë tafa nëglabë oneho, sebo afina hana nokwalame, Jisasme oloba mëta esune nanëglälame. Weye. Hanane mu. ¹⁶ Goto feilawa we loglomeme, na bubë eso ensel mata we lëgleme na Gotobë funiji elamëme. Na Tako Ho Jisas, Heven life kile luleme na lisime. Na Jisasme kë lowene sle mëtletlabë oneho, gigli kë möglabë, bu afina huhuju mlame. ¹⁷ Kë olëna, sebo tuja ato mana kë tafa nëglabë oneho na gigli mago kë huhuju möglabë oneho, sebo iniwa Tako Ho Jisasme oloba mëta esune nowelälame. Na sebo Tako Ho Jisasna unaunalëme tafa nëlame. ¹⁸ Na kwe, sobolalo, kë gali tē etokweflome, sobobë lowene këna aitakefëmome.

5

Sebo Jisas ligisibëme sagli nëglälame

¹ O Kristen afani na oneglëni, sebo Jisas ligisibë olëme, hana gali sle noglëyome. ² Sobo wafi lowene eletelo. Jisas ligisibë olë, bu lafatawa lëgleme, tokli ho klabë fene lisi. ³ Oneho megali möglame, “Ëje sebobë lale fleflesu olë lemötëna. Na seme wame moglonabë enëne hana tafa mla. Weyewa.” Kë olëna, bume tëbo logotomebë wesibi, lafatawa lëletëmeme, mëse nëba amlebo fene fale etamë. Na kwe bu kë wesibi hana elë möglälame. ⁴ O Kristen afani na oneglëni, sobo klabë mëta tafa egelobë oneho nane, klelego kë egelome. Weye. Këme nëgeme some kë olë fata lëglena klelego hana egletelome, ho tokli home hwime fene klelego lële. Weye. ⁵ Sobo iniwa, elulego mëta asë egelobë oneho. Sebo tlokofini mago oneho nane. Weye. ⁶ Këme nëgeme, sebo lili sloslowa asa manëla. Gotome lowene

jwa mögletlabë oneho fene mla. Sebo sagli nëglälame, Jisas ligisibë olëme mana hwi nëkakelame. ⁷ Sebo lowene nanela, bu nini mögebëyabë enëne bu klabë nini lamebëya. Kye möglabë enëne bu klabë kye kye mëla. ⁸ Kwe sebo kwe kliji elulego mëta tafa nëglabë oneho. Sebo këme lowene sle nëglame. Sebo Gotome lowene slemu nëletlame na fli onehome mata tolemu nëletëmame. Kë lowenebë seme, Satanbë tetëbo lowenebëme title lëtaname, yako lamu kaba soldiame fene title etole. Na Jisas seme nënöme ligisibë lowene, lowene sle nëletlame. Kë lowenebë seme, Satanbë tetëbo lowenebëme title lëtaname, eso kaba soldiame fene title etole. ⁹ Goto seme melëme nane aniji tlona, Gotobë enisusu mëta tafa nëlame. Weye. Bu seme melëme aniji tlona, sebobë Tako Ho Jisas seme nënö nalëgleme. ¹⁰ Ëtani Jisas wafi gli tle, seme legaitanabëme. Këme nëgeme, sebo tuja ato mana tafa nëglana o sebo gigli nëglana na bu mana lisina, kwe sebo buna éhwati atobëna tafa nëglame. ¹¹ Këme nëgeme, sobolalo, këbë lale galina gëgali elelëgome na sobolalo, sobobë lowene aitamome, sobo fene elekefo.

Jisasme kë lowene mögletlabë onehome, lale lowene fabëme, Goto lëgaitameme

¹² O Kristen afani na oneglëni, sebo some megali nolëyo! Some kë moutatéyobë na kë mögaitakefëyobë hobë gali aholokwane elomome na esogo elëletëmome. Tako Ho, some kë mougoutatéyobë home, aniji tlome, some tafa namëglelëyome. Bu some Gotobë galime okokwe lamolokwefëyo na sobobë tëbo lowene sle motokwefëmetëyo. ¹³ Sobobë kume, wege kë fa motokweflabë enëneme lowene eletemo na bume lale lowenenamu yonane elelëmome na bume tolemu sle eletemome. Na sobo iniwa jowa lowene mëta fwa etabome na yonanewa elome.

¹⁴ O Kristen afani na oneglëni, sebo some anisasana megali nolëyo! Sobobë ku mëta, wege jwa kë tatafa möglabë one-hobë lowene anisasa galina sasle etometemo. Na tutune na uli kë möglabë one-hobë lowene alabuju galina sle etometemome. Na afutuku jwa kë tafa möglabë

onehome aitamome. Na sobo iniwa onehome alabuju elelémome. ¹⁵ Oneho some gëglë möglelëyona, kwe sobo kofaya bume asa gëglë elelëmo. Weye. Iniwa olë sobo Gotobé onehome ululu etomome na iniwa onehome mata ululu sle etomome.

¹⁶ Sobo itaita fleflesu eglekefome. ¹⁷ Na sobo Gotome gëgali elelëkefome. ¹⁸ Lale wesibi o tëbo wesibi some fata legletëyona, sobo Gotome fleflesu gali nawa sa gali elokweflo. Goto metole lalële, Jisasbë lowene mëta kë asë egelobë enëne, sobo këha lowenewa saehokweflo. ¹⁹ Gotobë Amtëtomba some li wesibi fa egotlobëme huju lëgëtona, sobo lëkle asa etlo. ²⁰ Na Gotobë ëfalëbo mago gali some kë të mögëtatëyobëme hehee asa elo. ²¹ Kwe sobo iniwa gali kë aholokwane eglomobë, sobobë lowene mëta obobwelë elujuwetomome. Na iniwa lale gali, ehwëyome na esogo elelémome. ²² Na sobo iniwa memelë tetëbo galime na tetëbo loweneme hëhele egelome.

²³ Bo metole nanelë, Gotobë maninibo tli lowene, buwa sobobë iniwa tëbo lowene sle malotometëyo, ëhwati onehomu fata naegletelome. Na bu sobobë atona lowenena iniwa ululu sle nalotometëyome, sobo lalowamu tafa naegelome. Na sebobë Tako Ho Jisas ita mana lisime, Gotobë naba li mëta tëbo wesibi liha hana lëgebetëyome. ²⁴ Some bubë oneho fata egelome kë aniji toglëyobë Goto, bu kë wesibi some fata lëgëtatëyome. Bu melëme nëgeme, bubë iniwa gali esogo lalëlelëkefle.

²⁵ O Kristen afani na oneglëni, sobo Gotome sagëgali elelëlo, bu seme lëgaitana nalëgleme. ²⁶ Sebo Gotome kë lowene nëgletlabë onehobë lowene fene lëbetëna, sobo fli Kristen afanime na oneglénime sasësle etomo. ²⁷ Bo Tako hobë wenijina some, anisasana megali nolëyo, sobo ebë pasë Jisasme kë lowene mögletlabë iniwa onehobë aholo li mëta sahwi elëyo. ²⁸ Sebo metole nanëla, sebobë Tako Ho Jisas Klais some ululu sle malëto.

Jems

Jems kë yahi téglobë pasë

¹ Bo Jems Gotonabë, Tako Ho Jisas Klaisnabë manawa wege ho. Bo some pasë ekë yahi nëkeketëyo. Sobo we ita tèle Israelbë afenëbo liliife liliife mëta kë nibowai ekoujobë oneho. Sobo lale klijimu.

Hobota wesibi kënegebëye, seme kalëlego mëgëtanabë wesibi

² O bobë, Jisasme kë lowene sle egletelobë afani na oneglëni, some tetëbo hobota wesibi fata mëgletëyona, na sobo kë wesibi hwi eglomona, kwe sobo kë wesibi mehwì eglomome, fleflesu wesibiwa. ³ Këme nëgëme, sobo melowene egelome. Këha su kë nëgebëye some melëme olafa mëto, sobo Gotome lowene slemu laletelomu. Këha su some hobota eglibetemobëme laito na ebë life mago tetëbo lowene aholokwana ti elome. ⁴ Na hobota eglibetelobë afutuku bubë wege yawe malolole. Kwe sobo melë egelona, sobo hobota eglibetelowa egelona kwe sobo ebona flo egelome, na sobo Goto kë tole lëgletlebë lowenebëme hana afolo egelomemu.

Ho li lale loweneme, afolo lëglena, kwe Gotome fwa satakune lolole

⁵ Kwe loweneme yalë afololëglena, kwe bu Gotome takune lololeme, na lëlëme. Melëme nëgëme Goto bu tako fleflesumu lalële iniwa onehome lowene lëglëmëbëme bu wame hana loglomeme.

⁶ Kwe bu Gotome melowene sle lëletleme bu lëgëtatenëme na mana takune lololeme. Lebutako lowenena asa takune malolole. Matëbemu. Fëyemene? Ho bu lebutako lowenena wesibime takune loglolena kwe bubë lowene haliji tu fenene melë asa malëletle. ⁷ Bo some tutuneme gali nolëyo, sobo melë asa elo. Fëyemene? Këha lowenena ho Gotome wesibime takune loglolena, wesibi Tako Ho mago fa hana logotleme. Hanane mu. Bu melowene asa malëletle, "Goto bome wesibi lëglëmëfë." Wëyewa. ⁸ Bu tèle lowenena ho lëtabe. Këbë tèle lowene bume kiki lalëbobukwake na bu

këme nëgëme bu jowa lowene mëta fwa hana lëtabe.

Wesibi jwa enëne name, wesibi feilawa enënename, Jems okokwe tlome

⁹ Jisasme kë lowene sle mëgletlabë afani na oneglëni, wesibi jwa nëgena kwe lalowa bu fleflesu matla. Goto bume mehwì loglomeme nëgëme, letitabo enëneha mëtabëyame. ¹⁰ Jisasme kë lowene sle mëgletlabë oneho balitina kë nëgebë. Melëme, bu kwe fleflesu mëglame Jisas Klaisbë lokwalëfwa mëtabëa. Këme nëgëme bu iniwa wesibina bu kwe tèbo mëglitayame bu ti tahweji fene maklëfa mle na mitigo. ¹¹ Bo megali, kliji bubë atëtena, lokwalena na kaka lëkekeme, bubë atëtena agosaba lakokowa lëtamëme, na bubë tahweji mata lamaklëfawa lëtamë na bubë tahweji laegëtikwawa na bubë lale weniyane latëbowa lëletë. Bu baliti ho fene, bu iniwa wege motla motla, kwe bu hokweinawa gigli mëglame. Këbë wesibi bubë kwe tèbo mëgletëmeme.

Goto bu seme ululu sle lalëtakefëna, tèbo lowene belëme hana ki lëkake

¹² Feilawa hobota onehome fata mëgletëmena na bu hobota mëglibetlawa mlame, kwe këha oneho bu fleflesu matla. Këme nëgemë. Tokwafe kwe Goto bume lale ëhwati tafa lëglëmeme. Goto bu megali sle wafi tle, "Bume kë tole mëgletlabë enëneme kë ëhwati tafa lëglëmeme." ¹³ Hobë tèle lowene huju lëgëtatlena, bu melowene asa malële, "Goto bome tèbo lowene elë bu ki lëkake." Weye. Tèbo lowene Gotome hana ki lëkakeme. Na Goto home, tèbo lowene elë hana ki lëkakeme. ¹⁴ Kwe sebobë tèbo lowene kë nëgebëye, buwa seme tèbo lowene elë kiki lëbebokwake. Kë lowene tèbowa seme sosogëna lolona na kiki lëbebokwake, tèbo lakale nogotlabëme. ¹⁵ Bo gali nelë ebë waflë galime. Ebë tèbo lowene loglotle wame huju lëglena bu mëse nëba fene ehole. Na ke maninibo tèbo takowa na bu tetëbo wesibi lotle, na kë tetëbo wesibi logotlebëye, naglime fata lotle. ¹⁶ O bobë afanino na oneglënino, këbë maninibo tèbo some ki asa malëbebokwake. ¹⁷ Iniwa lale lale wesibi kë glo nëglekefëyabë, kë heven life mago metujukefle. Klijina, yemena, sëgetobana, kë blëge togotomebë Aya, kë lale

wesibi iniwa buwa seme lëtelëbakëkefëna. Kë Aya kë négebë bu lowene hihijika hana lëlekëfe. Bu kë négebë, kliji elulego mago amtëtomba fenene këha hana lële. Bu melëbë nane, heletabo lële na ita afluja lële, amtëtomba fenene. Weye. Goto bu melëgëtabekëfawa lalële. ¹⁸ Bu melë bëme tole lèle sebo bubë nëbale fene nëtabetla nélame. Bu sebobë aya fene mefata lëletëname. Na bu kwe bubë négali galina seme jine lëlëtëna. Na sebobë maninibo kwe bu mëta fwa kesi mëleme. Na kë onehome Goto meaniji latlome bubë, bu wesibi blëge blëge totomena.

Sobo gali aholokwane elome na esogo elelëlome

¹⁹ O bobë afanino na oneglénino. Sobo ebë wesibi salowene sle eletemo. Sobo iniwa aholo bo sle etome, na alabuju galina mana tafu etatemome na sobo hokweinawa momatame asa éjuwetigo. ²⁰ Sobo enisu asa elo matëbe, ho li hokweinawa enisu lëglena bu Gotobë naba li mëta lale ho nane. ²¹ Këme négeme tetëbo lowene, sobobë lowene mëta kë fata mëglekefëtëyobë, aholokwana ti elome. Na flalego tafana Gotobë gali mana fa etlome. Goto kë gali somëta wafi gwa telutatëyo. Këbë gali kë négebë sobo lale unaunalëme éhwati tafa këna fa egotlome.

²² Sobo Gotobë tafa sle gali aholonawa asa aholokwane elo. Weye. Sobo esogo esogo eglelémome. Aholokwanewa egelona, kwe sobo sobolalo, kule kule lalelogo. ²³ Kwe ho li Gotobë tafa sle gali aholo nawa aholokwane lëglena na esogo hana lëglelëlena. Kwe ho bu weniyane tu mëta hwi loglolebë fenene. ²⁴ Bubë weniyane hwi lolole, kwe ita bu hokweinawa bubë weniyane lamëmëtewa lëkakete. Bobë weniyane habetabone? ²⁵ Kwe kë lale tafa sle gali kënegebëye, tëbo loweneha li hana lélube. Na bu tëbo loweneme boblo logotleme na seme éhwati tafa lélëname. Na ho li kë lale tafa sle gali hwi sle loglomena na esogo sle lëglelëmena na aholokwana hana ti lëglena kwe Goto sle logotometleme na lalowamu fata mëletleme.

²⁶ Kwe ho li megali lëglena, “Bo lale Jisasme kë lowene sle négletelëbë ho na Gotobë lowenewa esogo sle négletelëbë ho,”

kwe bu bubë aleji ululu sle jwa logotlena kwe bu bume fwa kule kule lële. Këme négeme Gotome kë lotu lëgletlebë lowene, waiyo jwa këme lëbetle. ²⁷ Jisasme kë lowene sle mëgletlabë onehobë lakale, Aya Gotobë naba lime lalowa lëgëbetëmëbë, bu melë; Sebo flinëba nëbaleme inainagi néglane. Na seiju oneme mata naitamame. Na bu hobota fa mogotlabëme na wesibi néglemabëme mata naitamame. Na li wesibi mata melë lëgëbelalële, sebo sebobë lakale ululu sle nëtagulame, ebë life mago tëbo lowene sebobë lale lowene, Gotobë naba lime lélalë lëgëtatënalime.

2

Sebo iniwa onehome jowa lakalewa olafa négétatëmame

¹ O bobë afanino na oneglénino, sebo iniwa Jisas Klaisme kë lowene sle négletlabë oneho. Bu kënegebëye heven lifate mago lale wesibibë eso ho lëtabe. Këme négeme, sobo melë asa elo, weni-jiatena enëneme fwa sle etomome kwe atwati enëneme tëboijiwa elomome. ² Ho li lale lale ého gëgelo lëleme na golna blëgetabò toba baliti toba kume lehwamëme, na lotu Iowa mana lëkaklina. Na wesibi jwa ho kaka tabo éhona mata lëkaklime. ³ Na sobo melë egelona, lale éhona negli sle kë logotlebë home fwa megali elolome, “Ebë lale labume tafa ele,” kwe wesibi jwa home megali elolome, “Eme ejuwelibe” o megali elolome, “Bobë kiju li mëta tafa ekoketenë.” ⁴ Kwe sobo kë fene melë egelona, na wesibi jwa enëneme tëboijiwa eglomona kwe sobo tëbo lakale fa etlo. Melë kë egelobë, sobo onehome eselékwëyo lowenena hwi elomo na iniwa onehome jowa lowene nawa hana hwi elomo na melowene hana elo, sebo iniwa mëtabowa tafa nélafe.

⁵ Bobë afanino na oneglénino, sobo aholokwane elo. Wesibi jwa kë mëtabéyabë, oneho ebë life mago onehobë naba lime Goto bume meaniji latlome, Jisas Klaisme lowene sle mu mëgletlame. Ëtani Goto bu megali sle latle, oneho bume tako tole kë mëgletlabë, Goto esohome kë tafa lëglebë lifate mëta tafa mëglame. ⁶ Sobo kë wesibi jwa enëneme sisile latok-wefëmo. Kë wesibi lowene sle ekaketelo.

Some tiniji ya lëlëkefeyone na hobota ya gwa lëtakefetylone na plis enëne belë lëlelukefeyo. Wesibi feilawana oneho buwa melë lamëtakefeyo. ⁷ Sobo Jisas Klaisbë oneho etabetelo. Na kë Jisas Klaisbë lale weniji yalë sisile lëtakefetylone. Kë feilawa wesibina enënefe.

⁸ Goto bubë bogo mëta tafa sle gali tlëna. Bubë auto mago gali melëgëbe lalële, “Ju jubë yabeme metole egletteleme, ju jubë ato fene tole eletle.” Sobo melë eglelona, kwe sobo lale lakale blëge egotlome. ⁹ Sobo balitina onehome eselëmona bu lale, kwe wesibi juwa tëbo onehome tëbo etomome, kwe sobo tëbo lakalemu fa etlomu. Gotobë tafa sle gali some meolafa lëgëtome sobo tafa sle gali boblo egotlobë enëne etabomu. ¹⁰ Ho li iniwa tafa sle gali esogo sle lëglelëmena. Na bu li tafa sle gali boblo logotlena, kwe bu tëbo lalilitamu na bu iniwa tafa sle gali boblo logotomebë ho lëtabemu. ¹¹ Sebo walowene nëla. Goto megali kë tëglebëme, “Sobo hona one asa lisei lisei elelëmo.” Na bu ita megali latle, “Onehome mogo nalë asa tëtëkle eto.” Kwe ju lisei lisei hana eglena, na kwe ju home mogo nalë tëkle etle, kwe këha melë eglena, kwe ju iniwa tafa sle gali boblo egotomebë ho etabemu. ¹² Lowene elo tokwafe sobo Gotobë koto mëta eglibome wesibi sobo kë egotomobëme, na kë gëgali egelobëme. Sobo fli onehome tole egletemona kwe sobo egëtabo sle egelome. ¹³ Ho li, li home maninibo jwa lëgletlena, kwe Goto kë hobë lakale hwi loglotlëna kwe këha home Goto hana maninibo lëgletlemem. Kwe ho li, li home maninibo lëgletlena, Gotobë maninibo nawa bu Gotobë enisusu boblo logotleme na bu kwe tafa sle lëleme.

Gotome lowene sle nëgletlabë lowene na lakale esogo nëlelëtlame

¹⁴ O bobë Jisasme kë lowene sle mégletlabë afanino na oneglénino, somago ho li megali lëglena, “Bo Gotome lowene sle nanëletelë.” Kwe bu fli onehome ululu sle juwa logotomena, këha Gotome lowene srebë lowene wayo hanamu lëbetle. Na këha lowene Goto onehome bubë koto mëta hwi loglomena bume habëna lëgaitalemene? Weyewa. ¹⁵ Jisasme kë lowene sle mégletlabë afa li o mësenëba

li bu ëhome afolo melome o hi wesi-bime afolo melome, ¹⁶ na somago, li afa megali lolomeme, “Goto some ululu sle malëto, sobo flesuna eyeu. Sobo lale ëho gëgelo elome na hi egelobëe, imo tëtafumu etomome.” Kwe sobo bume bubë ato lëgaitametëmëbë wesibi eglëmo jwa nëgena, këha blawa gëgali. Bume habëna lëgaitamemene? Weyewa. ¹⁷ Jisasme lowene sle nëgletlabë lowene, mata, kë fenene. Këbë fli onehome nëgaitamabë lakale juwa nëgena, këbë meolafa sle lalotle Jisas Klisme lowene srebë hanane. Këme nëgëme bume habëna lëgaitalemene? Weyewa.

¹⁸ Kwe ho li megali lëleme, “Ho li Gotome lowene sle lëgletlebë lowenena, kwe ho li onehome lëgaitamem.” Bo kwe bume metafu nëgëtætelëme, “Kwe fli onehome agaitamo juwa eglelona Jisasme lowene sle egletlebë lowene hanane.” Kwe bo some bo Jisasme kë lowene sle nëgletelëbë lowene, lebotanë nëtatëyo, bo onehome kë nëgaitamëbë lowenena. ¹⁹ Sobo melowene sle lalo, “Jowa Gotowa lëtabemu.” Kë kwe nëgali lowenemu. Masiwafe, alibaho, ahwane na tijeli mata Gotome melowene sle lamletle, jowa Gotowa lëtabe. Na bu tutune lowenena tafa mle. ²⁰ Sobo eso ka juwa etabone! Gotome lowene sle nëgletlabë lowene onehome nëgaitamabë lowene juwa nëgena, këbë lowene hi wesibi juwa ti fenene. Sobo kë galibë wayo lowene naegletelomene? Sobo aholokwane elo. ²¹ Sebobë semle Abrahamme lowene ekaketelo. Goto bume lale ho fëye melëna totle. Bu bowene Aisakme, ahojumebë amasei mëta yafe gwa towetle Gotome lëglële nalëgleme. Abraham kë blëge togotlebë Goto yafe hwitlotle bu lale ho fë këme totle. ²² Lowene sle elo, Abraham Gotome lowene sle ttlelëna bubë gali esogo sle tlelëtlle. Na tèle wesibi iniwa sago mëtle, Abraham Gotome lowene sle tégletlebë lowene olafatlel. ²³ Abrahamnabë, Aisaknabë, anebo galime, Gotobë bogo megali kë eglabë, “Abraham Gotome lowene sle ttlelëna Goto bume lale ho fë totle.” Na bume mëfë mototla, “Gotobë yabe.” ²⁴ Sobo melowene egelome, ho Gotobë naba lime

lalowa lëgëtabebëme, sobo hwi elo bu Gotome lowene sle lëletle na onehome laitameme këme fwa Goto bume mefë lotleme lale ho. Weye.

²⁵ Kë fenene, Rahap bu lisei mëse. Bu melë latle, Josua kë jine tégłemebë home lowa nono tle na ého totome na li alége elë jine telékakéme. Kë lakalena Goto bume lale mëse fë këna tétamë. ²⁶ Alibaho ato mëta lëgélutabe jwa nëgena, kwe kë ato wagli lélé. Kë fenene, onehome négaitamabë lakale jwa nëgena kwe Gotome lowene sle negletlabë lowene wagli lélé.

3

Sebobë gëgali ululu sle nogotlame

¹ O bobë Jisasme kë lowene sle mégletlabë afanino na oneglénino, somago feilawa, onehome okokwe moglomabë ho fata asa elo. Këhabëme gali nelë. Sobo wesibi walowene eletelo. Tokwafe sebo onehome kë okokwe noglomabë ho, Goto onehome koto loglomena seme feilawa obobwelë lëgëtaname. ² Sebo Jisasme kë lowene sle négletlabë fli olëna tetëbo lowene meblége blége notla. Ho li klee gali juwa lëglana bu tafa sle lalèle këha ho bu bubë iniwa tafa ululu sle lalotle. ³ Sebo hos klelibë éfalëbo mëta ainë afo susu nanotometëma na bu sebobë tolewa naesogo mégelëmetëname. Sebo kë ainë afo nawa nébebotokwakëma. ⁴ Aholokwane elo, sibu lo mata bu tako wesibi. Ho sibu lo mago yegu tokwëfo nawa tei fa mëbebotokwakla, tako kalélegona flelu yafe lehule jelime këbë yegu mëta tei fa mëbebotokwakla. ⁵ Kë fenene aleji mata këha, bu tokwëfo wesibi, kwe bu tako hobota lalowa fata logotleme.

Aholokwane elo, tokwëfo ahoju naflëbo, tako ahojume fata logotlememu. Na iniwa walujume latemuwa lëtagule. ⁶ Sebobë éfalëbo bu ahoju fenene, bu helbë ahoju leslië lotle. Éfalëbo bu tetëbo wesibi blége lotle, sebobë amtëtomba sisile lotometëna. ⁷ Oneho waluju mago wesibi olome memëlëma, fole, taiju, kleli na tu mago wesibi mata olome memëlëma, bubë tolewa esogo mégelëmetëmabëme. ⁸ Kwe ho li semago aleji lëkle logotlebë afutuku hanane mu. Aleji bu tébo wesibimu, bu motaba fenene. Ho hana

lëbebotokwaklemem. ⁹ Kë alejiwa sobo mesosaia latlomu, Gotome këna fleflesu eletelo na kwe ita Goto bu fene, kë blége blége totomebë onehome tébo gali elomo. ¹⁰ Jisasme kë lowene sle mégletlabë afanino na oneglénino, kë jowa efalëbowa melë lalèle, Gotome fleflesu lëletle na ita tetëbo gali lélé. Kë téle lowene ilawa asa yonane matelo. ¹¹ Yefi tu mago lale tu na tébo tu na jowa tala magowa hana sisibo mélukwokeme. ¹² Jisasme kë lowene sle mégletlabë afanino na oneglénino, atowai mëta niji logowalémene? Hee! Binibi mëta wei logowaléyamene? Hee! Këjina yefi tu, bu lale tume fata logolemene? Weyewa.

Lale lowenena ho, bu lale lakale olafa, lotleme

¹³ So mago ho li megali lëglena, “Bo ebë life mëta asë nëglabë lale lowene, lowene sle nanëletelë.” Këha ho sobobë ku mëta tafa lëglena kwe bu meolafa salotle, bu onehome laitamebë ho. Na fli enëneme lokwalëfe lëgletëmabë lakale blége lotleme. ¹⁴ Kwe mëmaune lowene, na gëglë lowene, wenijate fa egotlobëme boblo lowene, sobobë lowene mëta mana mëgëbena kwe sobo mëjiaklë asa elo sebo lowenena tafa nëla. ¹⁵ Këha yaya lowene Goto mago nane misi. Weye. Këha lowene hobë lowene magowa, ebë flëke mago wesibiwa na bu Satan mago misi. ¹⁶ Sobobë ku mëta mëmaune lowene, na gëglë lowene, na wenijate fa egotlobë lowene, këha lowene tébo lowene, na gëglë lowene bu fata motle sobobë ku mëta. ¹⁷ Lale lowene Goto mago kë migisibë lakale ekë, tébo lowene lëgëbetle juwa lëleme na Gotobë tolewa esogo lëlelëleme. Këme keibë, fli enënema mogweliha tafabë lakale. Këme keibë, onehome lénaléna loglomebë lakale. Këme keibë, fli onehome boblo jwa logotomebë lakale. Këme keibë, fli onehome maseiwa lëgletëmabë lakale, na ululu sle notomame. Këme keibë, onehome këha lakalewa blége nëtatémame. Këme keibë, ju sogëna na able eglebë lakale ju mëta asa ehole. ¹⁸ Këme keibë, fli onehome yonane sle mégelëmabë lakale. Goto kë tole lëgletlebë lale lowene nuju mëta lale hi wesibi fenene hulu mle.

4

Oneho ebë lifebë lakale kë tole mögletlabë, bu Gotome wame moglolabë enëne

¹ Sobolalo wame na momata fëyeme elelëgone? Ebë esome fwa fata lélé. Kë tëbo lowene sobobë lowene mëta lelubetëyo na some kë tëtëke lëtakefëyo. Bo sogëna gali nanëlëone? Hee! ² Sobo wesibi fa egotlobëme tako tole lalo, kwe sobo hana fa etlo. Këme nëgeme sobo sobolalo moumou këme elelëgo, sobo fli eneneme mogo nalë tëtëklebëme këme sagli elolo bubë wesibi glo naegletemobëme. Meleme nëgeme sobo bubë wesibi mëmaune lalometemo, kwe sobo glo hana elo. Sobo gëglë këme elo kë wesibi glo naegelome. Sobo Gotome takune jwa eglolome nëgeme, sobo wesibi glo jwa këme elo. ³ Sobo Gotome takune lalëkweflo, kwe sobo wesibi fa hana etlo. Fëyemene? Sobo tëbo lowenena takune eglëkeflome nëgeme. Sobobë ato fleflesu tëbo lowenebë tole këna yawe naeglolome. ⁴ Sobo labeso totoho möglabë oneha. Sobo melowene hana elone? Oneho ebë life mago lakale tole mögletlana, kwe bu Gotome wame moglolabë enëne. Këme nëgeme fëye enëne ebë life mago lakalena yonane möglabëme tole möglana bu, bu tobana melélekuju lamela, sebo Gotome wame noglolabë enëne nëtabëya. ⁵ Sobo melowene lalone, étani Gotobë bogo mëta blawame yahi mëtlane? Weyewa. Bu megali lala. “Goto bubë amtétomba ho mëta kë gwa tégelujuwetlebë, Goto bu seme metole lalëletëna ho mëseme fene tole lëletë, kwe bu bume sisile egotlena fli home mëmauneeglëmebë lowenena.”

⁶ Kwe, Goto seme lalaitakefëna, tëbo lakale boblo nogotomabëme. Gotobë bogo megali lala, “Goto tuwetuwe möglabë onehome tëbo ijiwamu lalolokwefëme. Kwe Goto bu fli onehome kë lokwalëfe mögletëmabë onehome bu ululu sle lalotokwefëme.” ⁷ Sobo Gotome salok-walëfe eletelo na bubë tole mëta fwa asë eletelome. Na sobo Satanme feilawa boblo egotlome kwe sobo melë egelona, kwe bu somago lëglëboukakume. ⁸ Sobo Goto nawa lesili eulome, na bu somëta mata lesili lëkakime. Tèle lowenebë mëta kë tafa egelobë oneho, sobo sobobë lowene

sle etomome. Tëbo lowene sakile elo na Gotome fwa lowene sle eletelome. ⁹ Sobo nabatuna feilawa saye elo na somalëfana temutu enitome. Sobo tëbo lowene mëta feilawa etabome nëgeme. Sobo soso lakale mëta ke tafa egelobë, ye lakale elë sahihijika ekako na ye feilawa kle etlome na sobobë fleflesu lowene hihijika ekakome na witina tafa ekoujome. ¹⁰ Sobo Gotobë naba lime lokwalëfe lowenena satafa elo. Sobo melë egelona, kwe bu some fleflesu lëletëyome na wenijiatena oneho hwi lolëyome.

Fli enëneme, sebo blawa asa so manëtatëma

¹¹ O afanino na oneglénino blawa asa so etatemo na eselëmome. Ju möglena, kwe tafa sle gali, tëbo gali lalolemu, kwe jubë wege nane tafa sle gali sle egotlebëme, weye. Jubëye, esogowa eglelëleme. ¹² Goto tafa sle gali buwa lehole sle lëlemu, na buwa onehome koto loglomebë ho lëtabe. Na gigli möglabë onehome lëgaitamebë ho, na bu onehome Hel elëme lalowa mejine lëglëmeme. Sobo ebë life mago howa. Sobo habëtabo hone, onehome eselëmo këme elo?

Sebo aholabu asa manëla

¹³ Sobo aholo bo eto, sobo megali kë egelobë enëne, “Eli o uniji bo tebë lifate takowa nuwime na jowa tlibutu tafa nulëme na baliti loko nëgëtëbë wege mana fa notlëme.” ¹⁴ Sobo megali asa elo. Sobo uniji fata lëglebë wesibi lowene laletelone? Weye. Sobo ebë life mëta kë tafa egelobë tafa, tokwefo olëwa etabo, olobalë, oloba fene mekesiwa lalële, kwe klijji yafe u lëkeke kwe lagëgewa lëkake. ¹⁵ Sobo megali egelome. Goto seme ebë life mëta tafa nëglabëme tole lëgletënana, kwe sebo kë wesibi nogotlamemu. ¹⁶ Sobo aholabu asa elo na megali ebokwako, këha lakale bu tëbo wesibi. ¹⁷ Ho li lale lowenebë lakale walowene lëgletlena kwe bu kë lowenebë lakale blëge jwa logotlena kwe bu tëbo lowene blëge lotle.

5

Feilawa wesibina enëne bu fuflu fa mogotlame

¹ Hai! Wesibi lebutakona enëne aholokwane elo. Sobo tako ye sakle etlomu na witina asë elome. Melëme négeme, tako hobota some esogo lalëlagijo na some lamu logotobëme nounou lalëkeke. ² Sobobë iniwa lale wesibi kë négébë wafla meletëyo, na lale lale ého mata lahwë watëtlë motometëyo, na wanehou watiji meletëyo. ³ Sobobë silva baliti na gol baliti gu wafi mélélëtëyo. Kë balitibë gu, Gotobë naba lime gali sle méléme, bu sobobë tébo lakalebëme. Këbë balitibë gu sobobë ato ahojunaha bu temu lëgëtatëyome. Yawe olë lololi lalëkeke na sobo lale lale wesibi loloko eto. ⁴ Aholokwane elo. Nuju mago olo wesibi kë wawa mëglekfëtëyobë wege home baliti eglëmo sle hana elo, baliti wali tokli lalekefëtemo. Tako Kalëlegona Goto, këbë tébo lakale wahwi lolole, na wege enënebë afeflei mata waholokwane lolome. ⁵ Sobo ebë life mëta lale tafa fa etlo. Sobo iniwa wesibina etabo. Na sobo li wesibi meha hana afolo eletelo. Sobo sëse tabo tobalku luku hime sagli lëglëlebë fenene. ⁶ Kwe sobo lale lakale mëta kë tafa egelobë onehobë lakale lasëlëtemo na mogo nalë têtëkle eto. Sobobë afutuku hana boblo mëgëtatëyome kwe sobobë wame tafu mëgëtatëyomene? Weyewa.

Sobo lowene tafuwa etlome na Jisas ligisibëme mana hwi eletelome

⁷ Jisasme kë lowene sle mëgletlabë afanino na oneglénino, sobo lowene tafuwa etlome Jisas ligisibë olë, mana hwi eletelome. Olo wesibi ola mëglabë home lowene eletemo. Bu memelë lamla, tlibutu awi hwi lëletlee, tlibutu ye lëkake na wanagli fata lële na nuju mago olo wesibi mana wawa lële. ⁸ Sobo mata hobota fa egotlona lowene tafuwa egotlome, na eglibe telowa elome. Jisas Klais ligisibë olë lololi walëletle, këme négeme sobo titiwa laeglibowa.

⁹ Jisasme kë lowene sle mëgletlabë afanino na oneglénino. Sobo fli Jisasme kë lowene sle mëgletlabë afanime naba asa tutuhu etometemo. Aholokwane elo. Sobobë gali aholokwane lëglëyobë ho wafi lisi. Ino ëfome ekë lilib. ¹⁰ Jisasme kë lowene sle mëgletlabë afanino na oneglénino, Gotobë ëtanifu profet onehome lowene ekaketemo.

Bume oneho wame lamotloma kwe bu lowene tafuwa lamototla, na bume blouwa lamëtletëma. Sobo bubë lakale fene mefa saetlo. ¹¹ Aholokwane elo, sobo megëgali lalekefo, Gotobë profet oneho, bu hobota memëtlebila na bu kë wesibi hana uli mëtletla na lowenewa tafu mototla. Sobo megëgali këme elekefëtemo, “Goto bume fleflesu latletëme.” Sobo Jobbë anebo gali wafi lowene eletelo. Bu tatako hobota fafa totle. Kë hobota boblo latotome na kë wesibi bume lélë hana mototle. Sobo kë wesibi, wafi lowene eletelo, kë iniwa hobota wafi ye tlelèle na Goto bume mana iniwa wesibina taitale. Goto bu melë këme lële, bu tako maninibo eso ho, bu onehobë tébo lowene aholokwane ti lëgletëmbebë ho.

Sebo Gotobë wenijina blawa asa kakëne manëla

¹² Jisasme kë lowene sle mëgletlabë afanino na oneglénino, sobo ebë jowa wesibina salowene eletelo. Sobo matafa mago wesibina asa kakëne elo o life mago wesibina mata asa kakëne elo. Sobo négali galime gali egelona, kwe négali galiwa gali egelome. Sobo hanane galime gali egelona, kwe sobo hanane galiwa gali egelome. Goto some tébo lëgëtolime.

Lale lowenena ho, bu Gotome gali loglolena, kwe Goto bubë kë gali aholokwane logloleme

¹³ So mogo ho li hobota mëta tafa lëglena, kwe bu Gotome sagëgali lélélèle. Ho li fleflesu lëglena kwe Gotobë fleflesu sawa safë lëtamë. ¹⁴ So mago ho li ato elili lëglena kwe bu lotu eso enëneme satakune lolomeme, bume migisitla namëglame. Na bu mu-jutlame, na Gotome gëgali melelélame, na welë tu Jisas Klaisbë wenijina mana ju mletlame, ¹⁵ ato elili mago titika nalëgleme. Ho Gotome melowenena sagëgali mélélëla, “Sebo Gotome melowene slemu nanëletla, ato elilina home sle logotleme.” Kwe ato elili kë home kile logotleme. Na étani bu kë fa totlebë tébo wesibi, Goto aholokwana ti lëgletleme. ¹⁶ Këme négeme, sobo jowa jowa, sobo kë tafa egelobë lakalebëme sobolalo gëgali elelëgome. Na Gotome mana kofaya kofaya gëgali elelélome. Na Goto sobobë kë tébo lakale aholokwana ti lëletëyome. Gotobë naba lime asë sle lëglebë ho, Gotome

gëgali läglelëlena kwe bubë gëgali tako afutukunamu na tatako wesibi logotomeme. ¹⁷ Elaija bu sebo fenene kwe bu Gotome itaita gëgali tlelèle, na tu tégeto juwa tle. Nëgalimu tu tégeto hana tle, tu tégeto juwa këniji tlibutu, aona tlibutu tle na tobali ita jowa yeme. ¹⁸ Na Elaija bu ita Gotome gëgali tlelèle na tu mana teto. Na life mëta hi wesibi ita hulu motokou.

Ho li lale lowene aholokwana ti lëglena, ta

kë hobë lowene sasle etatelo

¹⁹ Jisasme kë lowene sle mögletlabë afanino na oneglénino. So mago ho li Gotobë nëgali gali aholokwana ti lëglena na li yaya lëglena, na ho li bubë lowene sle lugutatlena na bu lowene hihijika lëglena, ²⁰ sobo melowene egelome, tëbo lowenena home yalë lëgaitalena, na ita Jisasme esogo lëlelëme bu melëbëme laitale Helwa luguju juwa nalëgleme Goto bubë iniwa tëbo lowene aholokwana wati lëletle.